image not available

HISTORIÆ FRISINGENSIS

TOMI PRIMI

PARS ALTERA INSTRUMENTARIA,

In qua

Plùs quàm mille trecenta Inſtrumenta Traditionum ſeu Donationum, ab Imperatoribus, Regibus, Ducibus, aliíſque Fidelibus Friſingenſi Eccleſiæ primìs quingentis annis factarum, aliáque antiquiſſima monumenta, tum ex domeſticis, tum extraneis chartariis deprompta.

Juſſu & Auſpiciis

Reverendiſſimi ac Celſiſs. S. R. I. Principis ac Domini

DOMINI

JOANNIS FRANCISCI

Ex illuſtriſſimis Baronibus Eckherianis

Epiſcopi Friſingenſis,

Adjectîs, quantum fieri potuit, Notîs variis, cum erudito Orbe communicantur

à

P. CAROLO MEICHELBECK, Benedictino Benedictoburano, Celſiſſimorum S.R.I. Principum Epiſcopi Friſingenſis & Abbatis Campidonenſis Conſiliario Eccleſiaſtico.

Anno Chriſti MDCCXXIV. ab inchoato Friſingenſi Epiſcopatu M. Sacerdotii Suæ Celſitudinis Friſ. L.

AUGUSTÆ VINDEL. ET GRÆCII,
Sumptibus PHILIPPI, MARTINI ET JOANNIS VEITH, Fratrum,
ANNO M DCC XXIV.

Digitized by Google

In
Partem Friſingenſis Hiſtoriæ Alteram Inſtrumentariam
PRÆFATIO.

CUr hanc ſecundam Friſingenſis Hiſtoriæ Partem dicamus *Inſtrumentariam*, ex ipſo titulo apparet, quo profitemur, nos non aliud in ea prolaturos in lucem, quàm inſtrumenta, ac documenta, quæ veritatem eorum, quæ in Parte prima de Rebus potiſſimùm Friſingenſibus aſſeruimus, reddant teſtatam.

Verùm (dicet nonnemo) eccur tanta Inſtrumentorum congeries obtruditur orbi; ad quem ea res nihil pertinet? Reſpondemus, hanc non ſolere eſſe querelam hominum eruditorum, ſed eorum duntaxat, qui ſeſe rei antiquariæ nunquam inpenderunt, ejúsque ſtudij neceſſitatem, utilitatem, dulcedinémque nunquam deguſtârunt. Aliter (præcipuô donô à Deo noſtræ ætati conceſsô) ſentient, qui ejusmodi labori animum operámque propius admoverunt. Nôrunt iſti, quàm ſit rei literariæ atque orbi univerſo exoptabile, ut in apricum producantur membranæ veteres, ex quibus ſinceræ rerum origines (quæ plerumque, ut in Sede Friſingenſi, ſolent eſſe perquàm tenues) ob oculos ponantur, tot vana novitiorum commentorum monſtra profligentur, fabellæ confutentur, ignorantia proſcribatur, & rerum ſucceſſivè geſtarum genuina cognitio ex monumentis ſynchronis hauriatur. Certè poſterorum, qui quidem aliquod pietatis ac gratitudinis ſtudium fovent, maximè intereſt aut ſcire aut diſcere, qui qualesque fuerint ij, quorum operâ, laboribûs atque favoribûs ipſi hodie felices vivunt? Hæc profectò mens

)(2 fuit

fuit *Reverendiſſimi atque Celſiſſimi Mecœnatis noſtri* JOANNIS FRANCISCI *Friſingenſis Epiſcopi ac Principis*, qui (ſi paſtoralium curarum indefeſſos, atque uſque in ſenectam & ſenium aſſiduos labores excipias) nulli rei operam ſuam impenſiùs navavit, quàm ut refricaretur, & perpetua luce illuſtraretur memoria eorum, qui hanc ſuam Friſingenſem Eccleſiam vel primi erexerunt, vel Sanctitate illuſtrârunt, vel providè gubernârunt, doctrinâ atque ſudoribûs, curíſque æconomicîs feliciter ampliârunt, collatíſque aut impetratîs, vel etiam providè commutatîs prædiîs, dominiîs, aliíſque juribûs ad eam, quam hodie ſpectamus, majeſtatem provexerunt. Horum, inquam, memoriam, à tot retrò ſæculis penè ſepultam reſuſcitari, ac, ne deinceps in oblivionem ullo tempore aut pacto recidere poſſet, typorum beneficiò literario orbi commendari voluit pientiſſimus Princeps, cui qui ob Friſingenſia Documenta omnibus direptionum & incendiorum periculis æternùm deinceps prærepta gratias non ſunt dicturi, næ illi prodent animum minùs providum, & nulla futura diſcrimina metuentem.

Sed cur (dicet alius) tantô numerô repræſentantur membranæ tot barbariſmîs refertæ, tot ſolœciſmîs obſitæ, tot aliîs nævîs ſcatentes, è quibus nulla latini ſermonis puritas atque elegantia, ſed ſola illa barbaries in Lectoris animum reduci, nec niſi veterum ruditas innoteſcere orbi poteſt?

Audi, o bone! ſcribimus hîc non Grammaticam docendo, & ſermonis veneres conſectando, ſed puram ac germanam antiquitatem, ac rerum geſtarum notitiam eruendo, ne ſcilicet ignoremus, quomodo veteres vixerint, quid ſucceſſoribus præſtiterint, quid ſcripſerint, imò etiam quomodo ſcripſerint? Neque verò eſt, cur inſultes majoribus noſtris, quòd aliquando minùs fuerint Latini. Mirùm potiùs, imò ſuſpectum eſſe deberet, ſi eorum ſcripta omnem Latini ſermonis puritatem redolerent. Finge, optime Lector, orbi huic noſtro ad decem proximos annos ſubtractum iri omnem chartam noſtram vulgarem, ex veterum linteorum reliquiis contritis & maceratis confici ſolitam, quam vulgus *papyrum* vocat. Finge ad idem tempus ablatum iri libros impreſſos omnes. Finge rursùs, Gymnaſia nulla totidem annîs exſtatura: Magiſtros nonniſi pauciſſimos aut vix aliquos & quidem non admodùm excellentes eſſe reperiendos. Quænam, obſecro, rerum facies oboriretur Bojariæ ac Germaniæ noſtræ in tanto penè omnium hodiernorum ſubſidiorum

lite-

literariorum defectu? quid extra ſcholas, ac deficientibûs idoneîs Magiſtrîs diſceret juventus? quos Cicerones aut Senecas poſt decennium creparet? quos Virgilios aut Ovidios eructaret? quám Latina Inſtrumenta conficeret? quàm caſtigata carmina caneret? Atqui iîs ſubſidiîs omnibûs, imò etiam aliîs pluribûs non decem annîs, ſed omnibûs retrò ſæculîs caruêre Majores noſtri. Nam & chartæ noſtræ hodiernæ uſus ſæculô octavô, nonô, decimô, undecimô adhuc nullus erat: & Typographia ſæculô primùm decimô quintô inventa eſt, ut omnes nôrunt. Et quis unquam ſcripſit aut ſomniavit, octavô aut nonô ſæculô in hac Bojaria ſcholas (modernarum inſtar) fuiſſe aut inſtitutas aut frequentatas, Præceptoréſque fuiſſe repertos, niſi fortè ſola quædam Monaſteria noſtra Monachóſque excipias? Quo igitur jure tu puriſſimam latinitatem ab ejus ævi hominibus poſtulas: cur iis indignaris, ſi non ſcripsêre ad guſtum tuum, atque ad juventutem noſtri temporis latino ſermone excolendam? cur miraris, ſi ſcribat Cozrohus aliquis, hunc vel illum Eccleſiæ benefactorem *pro remedium parentorum* ſuorum hoc vel illud *Domo S. Mariæ offeraviſſe*? Certè Romanos ipſos non ſemper caſtigatiſſimè ſcripſiſſe, ex infinitis propemodùm exemplis demonſtrari poteſt. Occurrit, dum hæc ipſa meditor, in Supplemento Mabilloniani Operis de Re Diplomatica inter alias quàm plurimas ſequens inſcriptio: *pag. 14.*

HONC. OINO. PLOIROME CONSENTIONT R.
DUONORO. OPTUMO FUISE. VIRO.
LUCIOM. SCIPIONE. FILIOS. BARBATI.
CONSOL. CENSOR. AIDILIS. HIC. FUET. A
HEC. CEPIT. CORSICA ALERIAQUE. URBE.
DEDET. TEMPESTATEBUS. AIDE. MERETO.

 Quæ

Quæ Sirmundus, teſte Mabillonio, ita legenda cenſuit.

Hunc unum plurimi conſentiunt Romæ
Bonorum optimum fuiſſe virum
L. Scipionem. Filius Barbati
Conſul, Cenſor, ædilis hic fuit.
Hic cepit Corſicam, Aleriámque urbem.
Dedit Tempeſtatibus ædem merito.

Hæc ibi. Age nunc Lector, & edic, num Cozrohus, an ille Romanus Encomiaſtes Latiniùs intelligibiliúsque ſcripſerit? Quod ſi aliquando ipſis Romanis indulgenda eſt ſermonis ſui barbaries, cur ea non condonanda eſt etiam Cozroho, homini non Romæ, ſed in Norico noſtro, & quidem tempore rudiſſimo nato? Et cur non arguimus Italos, Hiſpanos & Gallos, qui olim Latino idiomate uſi, temporis ſucceſſu illud adeò depravârunt, ut hodie nec Italum Gallus, nec Gallum Italus vel Hiſpanus intelligat, imò plurimi eorum hodie quàm plura vocabula latina ignorent, niſi in Scholis multo labore didicerint?

Deinde quid mirum, ſi rudis illius ſæculi ſcriptores aliquando etiam circa notas chronologicas fuêre lapſi? certè mirandum potiùs eſt, quòd hoc ipſo licèt doctiſſimo ſæculo noſtro in tanta omnis generis ſubſidiorum literariorum abundantia tot reperiantur Theologi, atque Juriſperiti, è quibus tamen paucos fortè reperias, qui promptè explicare valeant, quid ſit v. g. Indictio? aut quid circa eam ſit obſervandum, aut veteres obſervaverint? Non eſt igitur, Lector, cur aut accuſes Veterum rudiorem ſtilum: aut editionem ejus ævi Inſtrumentorum condemnes.

Aſt ſaltem, inquis, amplior Inſtrumentis tam obſoletis erat adjicienda explicatio, Rituum Veterum exactior declaratio, legum, obſervantiarum atque vocabulorum explanatio?

Rectè hoc. Sed nempe hoc opus, hic labor eſt, omnia myſteria veterum plenâ notitiâ comprehendere. Fecimus nos, quantum potuimus. Lexica ac gloſſaria, quæ quidem præ manibus erant (quantum intra 21. menſium ſpatium inter cæteros labores fieri potuit) non indiligenter evolvimus; aliena etiam conſuluimus. At non idcircò omnia, in quæ

inqui-

inquirebamus, invenimus; quæ proinde haud inviti relinquimus doctioribus; qui fortè ſibi gratulabuntur, quòd materias quaſdam eis ſubminiſtremus accuratiùs excutiendas & pertractandas: quorum etiam eruditæ ac benevolæ correctioni ſcriptionem noſtram lubentes committimus, atque inſtructionem præſtolamur. Fortaſſis tamen non deerunt, qui advertent, nos in eo negotio non admodùm ſegnes fuiſſe, quamvis paucula ſolida ejus laboris exempla ab aliis Bojariæ Scriptoribus præ manibus habuerimus.

Cæterùm, ut ſperamus, multi ex Boijs noſtris, multi fortaſſis etiam ex extraneis erunt, qui ſibi gratulabuntur, ſive Patriæ ſuæ, ſive etiam domicilij ſui tam antiquam ac genuinam (ſub aſperrimis licèt vocabulis) extare memoriam, résque ibi geſtas fideliter in apricum proferri. Alij fortè ex teſtibus adductis in origines ſuas nobiles inquirendi occaſionem nanciſcentur, aut etiam alia ad rem Hiſtoricam illuſtrandam, ad commendandos veterum mores, ſimplicitate, ſinceritate, ac fidelitate plenos utilia ſubſidia reperient. Profectò quamvis ultrò fateamur, non omnia ſingulis futura eſſe uſui, confidimus tamen, ea fore multis ſolatio, nullis incommodo: & licèt etiam Titius aliquis fortè plura rejecerit, Cajus tamen gratanter ea amplectetur.

Sed cur (dicet alius) non in meliorem ſeriem coordinata fuêre Inſtrumenta, & aliquando antiquiora poſtponuntur recentioribus, recentiora præponuntur antiquis?

Reſpondemus, nos Inſtrumenta ſaltem præcipua accurato, ut quidem ſperamus, ordine inſeruiſſe Hiſtoriæ noſtræ: minùs præcipua in hac Altera Parte recenſere ſub Epiſcopis, ſub quibus res geſtæ fuêre, ídque non ſine omni ſemper ordine; quamquam libenter fateamur, potuiſſe aliqua in meliorem ſeriem redigi, ſi majus ſcribendi ſpatium obveniſſet: quod tamen minimè neceſſarium erat, cùm Lectoris non admodùm interſit ſcire, num Petrus citiùs, an Paulus mancipia quædam, prædium, aut agellum Friſingenſi Eccleſiæ obtulerit? ſatìs *Celſiſſimo Principi* eſt benefactorum venerabilia nomina non fuiſſe omiſſa, ſed in memoriam poſterorum reducta, piáſque eorum oblationes ſanctáque propoſita ac intentiones: nec non poſterorum obligationes deinceps non ignorari. Confidimus inſuper, hujus Partis Inſtrumentariæ Documenta non malè cohærere cum allegationibus

nibus marginalibus, in Parte prima Hiſtorica annotatis. Quòdſi Lector deprehenderit Inſtrumenta aliqua, quibus nullum præfixum eſt rei contentæ compendium, cogitet, etiam in vetuſtis, unde ea deprompſimus, codicibus ac membranis nihil iis præfixum legi. Conati enim ſemper ſumus Inſtrumenta edere, prout ea invenimus, addendo nihil, atque nihil demendo, niſi aliquando excipias clauſulas jam alibi ſæpiſſimè repetitas, &, ſi toties repeterentur, Lectori faſtidium cumulaturas.

Veteres Romanas Inſcriptiones per hanc Diœceſin Friſingenſem repertas Lector inveniet in *Delineatione Norici Veteris*, quam V. C. Chriſtophorus Gevvoldus anno Chriſti 1619. Ingolſtadij edidit. Item apud Aventinum. Nos nonniſi de primis quinque ſæculis hujus Epiſcopatûs hîc agimus. Atque hæc ferè erant, quæ Lectori in anteceſſum exponenda videbantur. Nunc ad ipſa Documenta recitanda convertimur, plura, ubi fieri poterit in noſtris Annotationibus paſſim commonituri.

Digitized by Google

VITA
S.
CORBINIANI
PRIMI
EPISCOPI
FRISINGENSIS
AB
ARIBONE,
QUARTO
EJUSDEM SEDIS
EPISCOPO
CONSCRIPTA.

Ex vetuſto Codice Benedictobura-
no, manu, ut videtur, Sæculi XI. exarato.

Digitized by Google

Num. I.
Vita S. Corbiniani Epiſcopi, ex Aribone.

Prologus in vitam S. Corbiniani.

DUm cupimus ad ædificationem audientium Beati Corbiniani vitam ſtilo breviſſimo explicare, virtuteſque quas per eum Dominus fecit; primò neceſſe eſt Sancti Spiritûs implorare ſuffragium, quatenus ejus adjuvante gratia dignè poſſimus tanti Viri Dei utiliter enarrare miracula.

Caput I.

VEnerandus igitur Dei famulus Corbinianus ortus fuerat ex regione Millitonenſi vico natus, qui dicitur Caſtrus, ex patre Waldekiſo, & matre Corbiniana. Quo nondum nato genitor ejus languore correptus rebus exceſſit humanis. Quo poſt obitum patris nato, mater ejus genitoris ſui nomine ex ſacro eum fonte fecit ablutum, ac poſtea illius amore compuncta, nomen ejus mutavit, eum vocavit Corbinianum. Qui dum bonæ indolis excreviſſet, divina inſpiratione compunctus, ſacræ Religionis officium viriliter diligebat, cœpitque divinæ Scripturæ ſagaciſſimus indagator exiſtere, pſalmodiam diligere, jejunium amare, vigiliis & orationibus ſanctis inſiſtere, pauperes recreare, hoſpitalitatem ſectari, & in boni operis cultu ſtudioſè perſiſtere. Ad hoc quoque divino perductus amore, ut totam mundi concupiſcentiam à juventutis relinqueret flore, & ſanctæ continentiæ ac ſuæ caſtitatis ſollertiſſimus cuſtos exiſteret, ad Beati Confeſſoris Chriſti Germani Eccleſiam in eodem caſtro conſtructam devotiſſimè ſe collocavit, atque juxta eam parvum ſibi conſtruxit ergaſtulum, tantùm ſolitudine delectatus, ut nihil aliud poſſideret, niſi tantùm miniſtros, qui ſibi exterioris neceſſitatis ſolatium exhiberent. Quos cottidie ſacris ſtuduit diſciplinis inſtruere, ut ſuæ imitatores exiſterent vitæ. Multa quoque cœpit ad illum credentium populorum turba confluere, & ſacra ejus monita diligenter excipere. Nam quidquid ex oblatione fidelium ſuſceperat, excepto victu neceſſario pauperibus erogavit.

Caput 2.

VIndemiarum quoque tempore, dum quidam ei vindemiarum primitias afferrent, miniſtri ejus in cellario vas inde non modicum impleverunt. Contigit autem cujuſdam noctis ſilentio, ut muſtum vehementer intumeſceret; ſed cùm magni fervoris vim vas ſufferre nequiſſet, ſpinam tam fortiter ejecit, ut ejus ſonitus in cella ad aures Viri Dei perveniſſet. Qui ſtatim intelligens quod geſtum fuerat, ſeſe in orationem fixis in terram genibus projecit, ſilentium ſuum ut ſervaret, hoc indicare diſtulit miniſtris, ſic pernoctans orando, uſquedum matutinas Deo laudes perſolvebat. His peractis ex more tintinabuli ſigno miniſtros convocans ſuſpicionem, quam de vino babuit, eis indicavit. Tunc quoque Frater, qui cellario præerat Anſericus nomine arrepta clave feſtinè cellarium reſeravit, & in introitu pede ſpinam invenit, & in manus tulit. Qui dum ad vas acceſſiſſet, res mira apparuit, quia tam incolume inventum eſt muſtum, ut nec gutta quidem foras exiret. Quod dum viro Dei nuntiavit, omni cautela miraculum ſilere decrevit.

Digitized by Google

Caput 3.

QUadam verò die fur quidam inſtigante diabolo mulam viri Dei foras reperiens abſtulit, eámque aſcendens propinqui ſaltûs ſe immergebat latibulis. Miniſtri verò viri Dei veſpera appropinquante mulam quærentes invenire non poterant, huc illúcque quærendo diſcurrentes per latera montium & ima convallium ſilvarúmque latibula, nec non & ea loca perſcrutantes, ubi priùs mula ſolita erat paſci, usquedum nox eis ita tenebreſcebat, ut coacti vacuíque domum reverterentur, & damnum de mula viro Dei retuliſſent. Ipſe autem leniter conſolatos dimiſit, séque in orationem proſtravit, sicque orando permanſit, usquedum matutinorum ſolenniis debitas Deo laudes implevit, ac deinde cùm ad refocillationem laſſi corporis requieſceret paullulum, Angelus Domini in ipſo matutinali crepuſculo ei per viſum apparuit, qui furem cum mula advenire debere prædixerat. Ille autem à ſomno ſuſcitatus gratas Deo retulit laudes, atque Beato Germano, in cujus Eccleſiæ foribus tunc ipſe manebat: apertáque feneſtra cellulæ ſigno ex more tintinnabuli ſuos ad ſe vocavit miniſtros. Quibus adſtantibus præcepit, ut venientem furem cum mula minimè læderent. Sed hoc nequaquam appetitu vanæ gloriæ miniſtris prædixerat, ſed ut eorum mentis inſaniam mitigaret, ne furore coacti Dei virtutem mutarent in inſaniam, aut ne rei ſanguinis in ejus perſecutione fierent. Qui dum vix verba præcipiendo compléſſet, ecce oſtium cellulæ, ubi vir ſanctus cum diſcipulis loquebatur, mula ingreſſa eſt, & ſuper ſe ſedentem obtulit furem rigidum, & quaſi exanimem dorſo illius adhærentem, quaſi ſuper eam ligatus eſſet, ita ut ſi vellet, deſcendere nequiviſſet. Qui dum viri Dei juſſione depoſitus, & humo projectus inſtar ligni* lapidis amens, & inſenſatus jaceba, cæpit* vir eum Domini tam increpatione, quàm ammonitione à ſua nequitia quaſi à gravi ſomno*. Qui dum quaſi dormiens expergefactus eſſet, timorem dimiſit animi, confitendo atque pavendo malum quod viro Dei fecerat, profeſſus eſt, ſe ampliùs non debere peccare, quamvis inopia vita expiràſſet*. Eóque proſtrato jacente, & confitente, quòd vitam mutare debuiſſet, eum vir Dei de humo juſſit reſurgere, qui tam concitè ſurrexit, quaſi rigidus atque contractus minimè fuiſſet: & ſic ſuæ miſeriæ referebat hiſtoriam, quomodo in dorſo mulæ pernoctaret, tot montium ſummitates, atque ima convallium, qualitérque ſilvarum atque veprium denſitates perambulàſſet, quaſi à mula vinctus fuiſſet, quibus dictis veritatem vulnerata facies declarabat. Ipſe enim ab irrationabili animali adductum ſe ſine ſcientia ſui ad virum Dei fuiſſe profeſſus eſt, & quia intempeſta nocte viam evadendi, vel latendi reperire minimè potuiſſet.

* vel

* al. cepitque

* al. ſuſcitare.

* al. conſummare debuiſſet.

Sed quid mirum, quòd orationes juſtorum Deo largiente valeant vincula reprobis injicere, & à mentis induſtria revocare? cùm tantam Deus electis ſuis præſtat gratiam, ut eùm rerum neceſſitas expoſcit, mira quæque ex prece faciant, aliquando verò ex poteſtate, eùm etiam Johannes dicat: quotquot autem receperunt eum, dedit eis poteſtatem filios Dei fieri? quia ergo filii Dei ex poteſtate ſua fieri poſſunt, quid mirum ſi ſigna facere ex poteſtate valent? aut quid mirum, ſi ſigna per orationem agere valent? cùm Dominus ſuis fidelibus promiſit dicens: omnia quæcunque orantes petitis, credite quia accipietis, & fient vobis? orationis namque virtute ſemper ſunt ſigna oſtenſa, mirabilia demonſtrata. Nam Moyſes per orationem Pharaonem ſuperbum Regem in mare rubrum demerſit, Ægyptios delevit, & Dei populum liberavit. Joſue occidentem Solem tamdiu orando ſtare fecit, douec hoſtes pugnando delevit. Helias tribus annis cœlum, & menſibus ſex ab imbre orando coërcuit, & cùm voluit, orando pluviam tribuit. Iſte namque vir ſanctus oratione alligavit reum, ut à nequitia ſuæ animæ ſolveretur,

tur, & ad pœnitentiam reverteretur, eíque tres argenteos dedit, atque admonuit, ne* coactus furtum faceret. At ille accepto munere lætus receſſit. * al. *ut nec.*

Caput 4.

COepit namque longè latéque fama Sanctitatis ejus creſcere, & fidelium ad eum nobilium & ignobilium utriusque ſexûs turba confluere, æternæ vitæ ex ore illius verba libenter audire, tantúmque eximietas vitæ illius perflagrabat, ut ad ſummum tunc temporis Regem *Pippinum rumor Sanctitatis ejus perveniret. Quíque unum ex cariſſimis ſibi optimatibus ad viri Dei cellulam tranſmittebat, séque humillimè ſuis precibus commendabat. Multíque ad eum ſenes & nobiles concurrentes, ut pro ſe oraret, rogabant, alii autem ſua xenia ei orationis cauſa mittebant. Tunc vir Dei crebris advenientium colloquiis occupabatur, ſed mens ejus magno inde tædio afficiebatur, quod magnis fletibus atque lamentis ſe abſtergere nitebatur, tactúsque dolore cordis intrinſecùs ſuſpiriis afflictus, gemitibus eſt frequentatus, quia tranquillitatem, quam quæſierat, & ſolitudinem, quam deſideraverat, ſe amiſiſſe perſpexerat, & paupertatem, quam amaverat, ſibi deeſſe valde pertimeſcebat, & adeſſe ſibi divitias, quas noluerat: orationis ſtudium ultra conſuetudinem amittere, in reſponſis venientium, & in acceptione dantium, & in diſpenſatione egentium occupatum. In his quoque tribulationibus fatigatus quartum decimum in ſua cellula impleverat annum. Tunc demum iniens conſilium ad limina ſacratiſſima Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli orationis cauſa ire decrevit, & ibi ſe Apoſtolici doctrinæ, & orationibus commendare, & ſi fieri poſſet implorare ab eo ſibimet & ſuis, qui cum eo venirent, in quodam angulo latitare, ut ad ſanctorum Apoſtolorum patrocinia potuiſſet ſecretius pervenire, & ibi ſub ſanctæ converſationis regula liceret ei vitam ducere.

* al. *majorem domus.* vid. infra *cap.* 7.

Caput 5.

MOvit autem vir ſanctus comitatum ſuum cum univerſis ſuppellectilibus, & incolumis cæptum perfecit iter; oratione autem facta in confeſſione Beatiſſimi Apoſtolorum Principis Petri, ad Beatæ memoriæ Gregorii Papæ pedes ſe proſtravit, eíque Secretum animi ſui diligentiſſimè replicavit, & quibus neceſſitatibus coactus ſuum amiſit ſecretum, & quomodo tranquillum per humanos favores perdidit portum, & quibus ſæcularium rerum tumultibus quaſi navis in medio mari jactaretur fluctibus, & quòd vix ſolitudinis marginem recolendo proſpiceret. Et plus etiam formidanda adjecit, quia temporalia à multis ſibi conceſſa munera ſibimet ad perditionis cumulum evenire poſſe ſperaret, quàm ad iſtius præſentis vitæ ſolatia. Venerabilis quoque & prænotatus Papa Gregorius audiens viri Dei verba intellexit zelum animi ejus, qualiter & quàm magnam in Dei opere habebat animi puritatem; erat enim vir Dei valde facundus, & humanitate præcipuus, converſatione inter omnes præclarus, contra vitia ad iraſcendum facilis, velox ad ignoſcendum converſis, non piger in bona operatione, deditus orationi, ſtudioſus pſalmodiæ, præclarus in vigiliis, frequens in jejuniis, largus in elymoſinis, in omni ſemper bono promptiſſimus, vir mitis atque modeſtus, nulli pietate ſecundus. Sed quid de eo dicendum eſt, quem omnibus bene volentibus, ſimúlque indigentibus omnis boni adjumentum, quantùm potuit fuiſſe non dubium eſt? Itaque vir Dei Spiritu Sancto repletus unicuique congruebat ſexui & ætati, ut per ſanctæ converſationis ſtudium potuiſſet unicuique ſanctarum exempla virtutum oſtendere. Sed hæc Beatiſſimus Papa Gregorius intuens

Digitized by Google

cœpit cum ſuis inire conſilium, ne tanti luminis fulgor ſub modio abſconderetur, ſed ſecundùm dicta veritatis ſupra candelabrum poſitus, multi ab eo illuminarentur ingreſſi, cogitavítque, ut ex auctoritate Beati Petri Apoſtoli ſacerdotalem ei honorem injungeret. Túncque in viro Dei quæ conſultando tractaverat, opere perficiens per ſingulos gradus ad ſummum usque Pontificalem eum provexit honorem.

Caput 6.

VIr itaque Sanctus, quamvis coactus, tamen dono Dei & divini muneris largitori conſentiens, Pſalmiſtæ non immemor, timens ne tali fraudaretur honore, dicentis: quia noluit benedictionem, elongabitur ab eo. Quamvis honorem fugiendo humilitatem continere voluiſſet, obeditionem tamen majorem judicavit, ne Patrem reſiſtendo contriſtaret, vel divinæ voluntati contraire videretur. Coactus ergo ſacerdotalem ſuſcepit benedictionem, acceptóque pallio cum benedictione, & adjutorio Beati Petri Apoſtoli utique Sanctæ prædicationis officium exercere ubicunque in toto orbe potuiſſet, ex tanti Patris conceſſu poteſtatem babuiſſet. Tantóque accepto bonore & privilegio in Galliam reverſus eſt, cœpítque divinum largiter ex ore ejus emanare verbum, & mellifiua ad inſtar vivi fontis in aures audientium effundi prædicatio; tunc quoque per univerſam Galliam cœpit verbum doctrinæ illius in virorum, ac mulierum moribus ſanctis creſcere, & tam ſacrarum virginum, ac viduarum, quamque & Monachorum & in Clericorum pectoribus dilatari; Ipſe verò verbum Dei adminiſtrans quaſi prudens diſpenſator Eccleſiæ Chriſti unicuique menſuram tritici hilari advenientibus vultu cæpit largiri.

Caput 7.

INterea contigit, ut major-domûs in Gallia, qui erat Pippinus ſuis accerſiret eum obtutibus; illo verò ibidem proficiſcente contigit in via, ut quidam reus ad damnationis ultimæ ſuſpendium duceretur propter latrocinium nomine Adalpertus manibus poſt tergum vinctis, & torta in collo illius pendebat, & hi qui funem tenebant jam eum trahere ad damnationem conabantur. Cœpit namque vir Dei totis niſibus feſtinare, & ſub teſtificatione divina alta voce clamare, ut ejus expectarent adventum. Cùm autem adpropinquâſſet, concitus ex equo proſiliens ad reum ipſum cucurrit, & principes hujus operis qui eſſent, modis omnibus inquiſivit, eóſque inveniens cœpit humillimè poſtulare fixo in terram capite, ut ſibi reum donare dignarentur, & pœnas differre, usquedum ad ſummum Seniorem citiſſimè pervenire potuiſſet; hiſque minimè petitioni illius obtemperantibus, dicentibúsque, publicam ſibi functionem nullo modo audere prætermittere, ne fortè illius punirentur pœna, qui tanta & talia commiſerat crimina, ne regales ad ſui damnationis exitium commoviſſent aures. Tunc vir Dei reum admonere ſtuduit, aſſiſtentéſque longiùs amovit, ut omnem ei putredinem, & vulnus animæ ſuæ confeſſione puriſſima detegeret, tam in factis, quàm in locutionibus, atque cogitationibus pravis, eúmque arripiens, ut omnis malitiæ ſuæ pœnitentiam puriter ageret, admonere curavit. Ipſéque reus emendationem promittere ſtuduit, & debere vitam mutare, ſæculum relinquere, commiſſa deflere, ventura cavere. Tum vir Dei ſigno Crucis, æternæque ſalutis caput illius, & pectus munivit, & lacrymabili vultu reverſus, equúmque aſcendens ſub omni feſtinatione cæptum carpebat iter. Quod dum eodem die perficere minimè valeret, iterando pernoctans & ſecundum diem ad perfectionem ipſius itineris complens ad Solis occaſum ad palatium pervenit, & ex caballo concitus

tus deſcendens ſummiſsè pedibus Principis advolvitur, humillima prece depoſcens, ut qualitercunque de pendente illo fuiſſet actum, corpus ejus ſibi donare non dedignaretur, & quomodo à miniſtris ejus pro eo precabatur, & his denegantibus, quanto inde mœrore ſecederet plenum expoſuit.

Caput 8.

HIs Princeps præfatus compaſſus eſt, & eum quem viventem tantus Pontifex à miniſtris ſolvere non poterat, punitum jam quid aliud quis exiſtimabat, niſi mortuum eſſe. Quem Epiſcopo præcipiens reddere, miſsíque utrorum directi videlicet Domini venerandi Pippini, & Beati Corbiniani Epiſcopi epiſtolam deferentes. Qua accepta tandem die tertia veſperaſcante inaudita, & valde incredibilis res! ita vivus inventus eſt latro pendens in patibulo, ut eum venerabilis vir Corbinianus muniverat Epiſcopus Signo Crucis Sanctiſſimo. Sed quid mirum, ſi Sanctus vir Dei ejus vitam à Domino ita imploravit oratione & lacrimis ad gloriam Dei, ut nec corporis pondere collum ejus diſſolvebatur, nec tortarum * obpreſſio anhelam * ejus ſuffocavit, qui ſi fidelis vel infidelis fuiſſet ignorabatur. Quid mirum, ſi iſte vir Dei in virili ſexu exaudiebatur, dum in fragili ſexu fœmineo Beatam Chriſti Virginem Scolaſticam ita à Deo exauditam legimus, ut ea, quæ à Sanctiſſimo Fratre Benedicto Abbate petiit, obtinere non potuit, quod ei divina virtus poſcenti miniſtravit. Voluítque ipſa Virgo caſtiſſima, ut Frater ejus cum ea pernoctâſſet in oratione, quod àb eo minimè potuit obtinere, petiit à Domino, & tantam vim ventorum, & imbrium impetravit, ut ex eodem tecto, in quo loquendo conſederant, nullus egredi valebat, ut qui ibi rogatus noluit manere, manſit invitus. Si ergo à tam fragili Sexu Sanctus vir Dei Benedictus orando potuit retineri, quid mirum, ſi Beatus Corbinianus infideles, aut etiam fideles orando potuerat ſuperare, qui ſe à divino tramite nunquam abſtrahebat. Sícque factum eſt, ut de pœnis depoſitus Adalpertus non tantùm vivus, ſed etiam inlæſus inventus eſt, & ad palatium ab his, qui miſſi fuerant, deductus eſt. Ad cujus intuitum, quaſi ad ingens Spectaculum multitudo nimia confluebat, & non tantùm incolumem, ſed etiam valentem contemplabantur, & à multis habebatur inſigne. Tunc idem Adalpertus quaſi paſſer ereptus à laqueo pœnarum habitum mutavit, & in Sanctæ Converſationis vita ſub Magiſterio viri Dei poſt multa temporum ſpatia finem vivendi fecit.

* al. *reſtium.* item: *tormenti.*
* al. *anhelitum.*

S. Greg. lib. 2. dial. cap. 33.

Caput 9.

EX eo quoque vir Dei Corbinianus venerabatur ab omnibus, maximè verò à domeſticis fidei. Cæpit namque gloriam ſæculi pertimeſcere, & honoris ambitionem expaveſcere, tranquillitatem Secreti, quam perdiderat multipliciter lamentare, divitias ſibi locupletatas quaſi avari amittendo deflere. Ad priſtinum ſe collocavit ergaſtulum, in foribus Beati Germani Eccleſiæ, ibíque ſub protectione ejus proprium quæſivit Secretum, turbas hominum devitavit, paucóſque ſecum Clericos retentavit, quos admonendo & docendo deſerere non valebat. Quibus ſub operationis ſuæ cura victum miniſtravit, & verbi Dei ſemina cottidie eorum pectoribus infundebat. Ibíque continuis ſeptem annis permanens advenientibus ſibi ſecúmque commorantibus verbum Dei ſedulo miniſtravit. Sed quantò ſecretiùs ſe in ima loca contulit, eò ampliùs fama ejus ſanctiſſima altiùs eminebat in publicum, & cottidie à ſupervenientium affligebatur tumultibus. Sed ille quaſi ſævam congeriem ſupervenientium ſuſtentare non valens, & quaſi concuſſam cellulam, & conquaſſatam medii maris fluctibus naviculam deflens ad priſtinum ſe contulit auxilium orationis, iterúmque Romam pergere diſponebat, & à tanti Patris nomine ſolutionem percipere,

& Se-

& Secreta Monaſterii petere, atque alterius ſe magiſterio commendare pertractans, ſi eum ſummus Pontifex ſub patrocinio, ut priùs poſcebat, Beati Petri militari ſub manuum ſuarum conceſſiſſet ſudore. Qui non jam publicum à Gallorum partibus arripiens callem, ſed ſecretiorem eligens viam Allemanjam pervenit, deinde Germaniam, & ſic Noricam veniens, ibi quamdiu demoratus verbi divini ſeminavit doctrinam, ibíque nonnullorum ſacra verba penetrabant gratia Dei corda in augmentum fidei Chriſti. Quæ gens quoque adhuc rudis erat, & nuper ad Chriſtianitatem converſa.

Caput 10.

EO namque tempore erat ibi devotiſſimus Theodo Dux, inſignis potentia, & virilis virtute, cum filiis decorus, & nobilium virorum alacritate præcipuus: Cujus longè latéque felix fama ſuccreverat, Provinciam ipſam ſibi, & ſuboli * illius in quatuor partes diviſit, caríque ibi habebantur ſacerdotes, ſicut Novitiorum mos eſſe compellit. Qui dum virum Dei Corbinianum ibidem adveniſſe cognovit, ad ſe invitavit eúmque humillima ſupplicatione conatus eſt obſecrare, ut ab eo honores ſibi debitos recepiſſet, ſed obtinere non potuit, quia vir Dei maluit paupertatem potius tranquillam eligere, quàm divitiis frui periculis. Cui multa munera largitus eſt Dux denotatus, vale fecit abire. Eóque relicto in partes filii ejus nomine Grimoaldi incedens, qui eum honorificè recepit, & de tanti Pontificis gratulabatur adventu, non tantùm ipſe, ſed etiam univerſa turba, quæ fuerat in parte ejus. Cùm autem guſtâſſet dulcedinem doctrinæ illius, cœpit multis blanditiis eum ſupplicare, & nimiis inſiſtere precibus, ut eum nequaquam deſereret; pollicebat enim eum comparticipem facere filiorum ſuorum. Sed vir Dei ad ejus promiſſionem ab ſtatu ſuæ mentis minimè declinavit, ſed inmobilis ad explendum iter arreptum permanſit, & ſe nequaquam recedere ab hujus tramitis perfectione profeſſus eſt. Idem verò Grimoaldus munera illi non modica largitus eſt, vale fecit abire, direxítque miniſtros, qui eum cum ſummo honore deducerent à finibus Noricenſibus, usque in Italiæ partes. Qui juſſa complentes ſub debito honore benedictionem petentes reverſi ſunt. Sed & ſilenter ignorante viro Dei actoribus vel habitatoribus alpium mandaverunt, tam venuſticæ vallis, quàm aliis circumquaque, ut ſi quando ei reverti illis partibus alicubi contigiſſet, eum à finibus Bajoariorum nequaquam permiſiſſent abire, niſi ad prænotatum principem perveniſſet.

* al. *Sobolis.*

Caput 11.

IN ipſo autem itinere Romam pergendo cum in Breones pervenit juxta ſilvam quandam in caſtris manebat. Sed dum cuſtodes equorum incautè obdormiêrunt, ita ut nullus vigilaret, urſus è ſilva egrediens ſagmarium viri Dei excerpens comedit. Mane autem facto, dum expergeſcebant cuſtodes invenerunt eundem urſum ſuper ipſum ſagmarium jacentem, & comedentem illum. Quod dum Anſericus prædictus viri Dei Miniſter agnovit, Beato Corbiniano dixit. Hoc autem vir Dei patienter ferens, dixit eidem Anſerico: Tolle flagellum iſtum, & vade ad eum, & viriliter illum verbera, & caſtiga pro delicto ſuo, quo nobis nocuit. Quod dum ille agere formidavit, dixit ei vir Dei: Vade & noli timere, ſed ut dixi tibi fac, ac poſtea mitte ſuper eum ſellam ſagmarionam *, & ſterne illum, & illam ſagmam ſuper illum impone, & mina cum aliis cavallis in viam noſtram. Ipſe verò Anſericus fecit ſicut præceperat ei vir Dei, & appoſitam ſuper ſe ſagmam ipſe urſus quaſi domeſticus equus eandem ſagmam usque ad Romam perduxit, ibíque à viro Dei dimiſſus abut viam ſuam.

* al. *ſagmariam* ſeu clitellariam, aut ſarcinariam.

Caput

Caput 12.

CUm autem ad Tredentanum Caſtrum vir Dei pervenit, ubi tunc à Longobardorum Rege Comes nuper erat poſitus, nomine Huſingus, hic quoque cùm viri Dei emiſſarium valde decorum forma vidiſſet, emere concupivit. Quem cùm emere non potuit, furto ſilenter tollere juſſit, cui vindictam à Deo ordinatam ad tempus narrationis, & ordinem reſervamus. Igitur vir Dei Sanctus Papiam veniens à præcellentiſſimo Longobardorum Rege, & Deo devoto cum omni veneratione ſuſceptus eſt, & ſeptem ibi diebus propter ſacram prædicationem verbi Dei, quæ ex ore illius inundabat, retentus eſt. Cujus ſe orationibus humillimè idem Rex commendavit, munera largitus non modica, vale factum abire permiſit, in cujus comitatum cujusdam civitatis Præpoſitum ire idem Rex juſſit, & usque ad portum amnis Padi deducere, & Virum Dei cum omni comitatu ſuo diligenter transponere, & inde usque ad Romanos fines alios cum eo miſſus * ſuos pergere fecit, ut darentur ei per viam totius neceſſitatis ſolatia. Cùm autem perveniſſent ad portum Padi fluminis, is qui cum eo miſſus fuerat, videns delectabilem equum viri Dei animo hærens emere cupiens. Quod vir Dei minimè ſe daturum dixit, ſed Summo Romanæ Urbis Pontifici ducendum inſinuavit. Is namque antiqui hoſtis pervicacia accenſus ad ſuæ damnationis cumulum ad ultimum tranſeuntibus amnis portum reſervare ſuis ſilenter ſubjectis præcipiens, Dei quoque viro tranſpoſito, ſubitò ſe equo præponens curſu velociſſimo, is qui miſſus fuerat, in vicinam Silvam ſe immergens cum ſuis huc illùcque diſcurrens ſimulabat ſe quærere latronem. Tum demum vacuus revertens, raptorem ſe non noſſe teſtatus eſt; viri quoque Dei provolutus veſtigiis depoſcens, ut per negligentiam ſuam ad regales aures minimè accuſaret. Vir quoque Sanctiſſimus patientiæ ſuæ cuſtos hilari vultu valefactum amiſit divinæ vindictæ non ignarus. Cujus rei finem divino adjutorio ad poſterum notandi ordinem reſervamus. Nam vir Dei tramite arrepto cœptum carpebat iter.

* Miſſos.

Caput 13.

DUm autem quadam die Tuſciæ partibus perveniſſet, Sextâ feriâ jejunii, in qua obſervare oportebat ab eſu carnium diem, videntes hi, qui præerant itineri, quòd hora guſtandi tardiùs protrahebatur, & quod caballi calorem toto diei Spatio ſub pondere nequiverant ſuſtinere, dixerunt, ut vel paullulum repauſarent, & caballos repaſcerent. His dictis, is qui alimenta miniſtraverat, dixit, ſe ad eſum Epiſcopi nihil præter carnem habere, quod eo die non comeſſurum Epiſcopum noverat. Hoc eo dicente vir Dei ſurſum aſpiciens vidit aquilam in aëris altitudine avolantem, ait: Ecce avis, per quam nobis Dominus miſericordiæ ſuæ largitate daturus eſt alimenta. His dictis ab intuentium oculis longiùs aquila receſſit, quæ de tanta oculorum altitudine acie piſcem in maris fluctibus vidit, ſubmiſſis alis arreptum ad littus perduxit. His ita pergentibus quidam cocus Pontificis more iter agentium hoc videns ad litus cucurrit, invenit aquilam in piſcis adhuc vivi ſedentem capite, piſcem huc illùcque palpitantem. Qui cùm adveniſſet, aquila piſcem dimiſit, & evolavit. At cocus arreptum piſcem obtulit Pontifici, & factum aquilæ enarravit. Magnitudo autem piſcis tanta erat, ut non ſolùm Pontifici ſufficeret, ſed etiam cunctis, qui apud illum comederunt. Res mira, & valde inaudita excepto antiquo miraculo, quod Paulo, & Antonio corvus miniſtraverat eſcam. Tanta enim divinæ pietatis eſt largitas, ut nusquam ſuos Servos permittit inopiâ conſummari ſecundùm Pſalmiſtæ ſententiam: quia inquirentes Dominum non deficient omni bono.

Magna igitur eodem loco amœnitas, magnáque herbarum copia, & fons largus. Quid ergo ibi aliud datur intelligi, niſi quòd omnipotens Deus, qui ſuum dignatus eſt paſcere ſervum, ſubvectioni ejus neceſſariam alimoniam miniſtrabat? Sed nequaquam aliud ejus miraculum prætereundum eſſe videtur.

Caput 14.

IN octavo namque die, quem prædiximus, ſimilis ſextâ feriâ quidam ex conviatoribus ad litus maris cucurrit, eſt enim delectabilis callis juxta mare euntibus undarum tumultibus depreſſus. Is dum iret per litus, vidit ſecus litus natantem piſcem non modicæ magnitudinis quaſi pedum undecim longum. Quem dum deambulando intueretur, clamore valido auribus viri Dei retulit. Qui euncti relicto calle ad litus quaſi ad ingens ſpectaculum curſitabant. Vir autem Dei, cùm eum natantem conſpexerat, intra ſemetipſum tacitè cogitans, ne fortaſſis ſibi in eſum (ut erat) à Deo transmiſſus fuiſſet, quendam ſuum miniſtrum nomine Anſericum (cujus longè jam ſuperiùs memoriam fecimus) ex nomine vocans, quem bonam peritiam natandi habere noverat. Cui præſenti exuere indumentis imperans, nihil diffidentiæ in animo habere præcipiens, pugionem in manus ſumere indicavit. Ipſe verò verbis ejus confiſus, veſtimentis exutus imperterritus quaſi per humum mare ingrediens (erat viribûs ſtrenuus, alacer ingeniô) qui in mare merſus in interiora ſe contulit, ſiniſtra manu pernatans, dexteram ſuper undas elevans, lancea ſummis niſibus piſcem tam viriliter percuſſit, ut ferrum haſtæ ſequeretur capulus. Piſcis idem ſtatim ſe ad altiora maris retorquens, ipſe namque ſummitatem tenens haſtiliæ ſecutus eſt. Qui eùm diu per mare natando ſe fatigâſſet, & nihilominus perſequendo eum percuſſor torqueret, & ad litus eum vertere nitebatur. His ita decertantibus, jam longiùs educti fluctibus, ita ut vix jam ad litus perſpexerat, confiſus quoque in verba viri Dei ſumebat fiduciam. Quod dum piſcatores quidam intuebantur ex latere retia relevantes, his relictis, certatim ad periclitantis denavigaverunt ſpectaculum. Qui dum vulneratum piſcem intuerentur, totis niſibus feſtinabant, atque ab æquore eum in navim voluerunt adtrahere. Sed dum prænotatus viri Dei miniſter brachium in ſummitatem puppi immitteret, cœperunt piſcatores pugnis, & percuſſionibus reverberare, ut ex tanta præda reverteretur vacuus ad litora. Qui dum alacer pedem immitteret puppi, flagellis intrepidus viriliter ſe erigens arrepto uni ex manibus remo, cœpit percuſſores ſuos cædere remo. Qui illico timore percuſſi per orationes viri Dei illius ſe pedibus ſubmittentes navim ad litus usque traxerunt cum præda. Tunc vir Dei, & qui cum eo erant immenſas Deo referebat laudes, loca ad applicandum aptiſſima perſpicientes caſtra metati ſunt. Cum tanta abundantiæ gloria, ut piſcem eundem nequaquam cunctus comitatus illius conſumere poterat, reſidua ſalientes in ſuppellectilibus condiderunt. Refectis autem omnibus, hi qui aliena rapere conabantur, dignis ſunt verberibus caſtigati, atque à viro Dei admoniti, ne ulteriùs Principis Apoſtolorum Beati Petri peregrinis nocere ullo modo auderent. Duos eis tremiſſes dare præcipiens, ne de operatione diei vacui recederent, abire permiſit.

Caput

Caput 15.

IPſe verò calle arrepto Romam usque pervenit, & oratione facta ad utraque Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli limina, ad ſummi Pontificis Beati Gregorii præſentiam veniens, ad ejus ſe ſtravit veſtigia. At ille ſurgere ei imperans, ſedem juxta ſe ponere faciens ſedere præcepit. Qui cùm ſediſſet, non modica dona tanto Dei viro obtulit, & cuncta ſibi diſplicentia de ſua converſatione enarravit, quomodo & quibus immenſis fluctibus quatiebatur hujus mundi honoribus, & quomodo ei nec murorum clauſtra tranquillitatem præſtare potuiſſent, & quantùm hujus mundi formidabat divitias, utique qui nec unum volebat habere colonum. Secretum ſupplicans qualiter ei omnes perturbationes animi ſui, atque anguſtias liberè potuiſſet referre. Tunc coram eo lacrimis fuſis flebili voce deplorans, qualiter ſuum Secretum impoſito honore perdidiſſet, & in priſtina petitione perſiſtens, ut ad cœnobium eum ire permiſiſſet, vel in quandam cellulam eum deputâſſet, vel in aliqua ſecreta Silva ad operationem ei concederet agellum. His auditis tantam humilitatem ejus miratus eſt Summus Papa, eoque à ſe dimiſſo ad Secreta neceſſaria Synodum congregavit, & in eorum collegio talia promulgavit. Quibus auditis illi una voce omnes proclamabant eum reverti ex multis teſtimoniis ſcripturarum. His ita dicentibus virum Dei in medium venire juſſit. Quorum verbis fide recepta ſe victum conſiderans, ut injunctum ſibi à tanto Patre officium nullo modo deberet amittere, & à lucro vacuus redire ad aream. Cum ſummo ibi aliquantum temporis retentus honore benedictione accepta vale faciens omnibus, triſtis receſſit.

Caput 16.

QUi dum revertendo Papiam veniſſet ad portam urbis feretro ſuperpoſitum cujusdam mortui corpus efferebatur, cui univerſus ſecutus eſt urbis primatus. Qui mox ut virum Dei contemplabantur, ſubtiliter de Perſona ejus atque vocabulo ſciſcitabantur. Erat autem hujus viri cadaver, qui caballum illius antea rapere præſumebat, quosque omnes pavor ingens invaſit, quia ipſe deſperatus à medicis facinus ſuum non abſcondit, ſed publicè profeſſus eſt. Tunc quoque vir Sanctus cum omni humanitatis reverentia à Rege receptus regalem deducebatur in aulam, quia nequaquam Principem latebant divinæ virtutis miracula, quæ per viarum Spatia ab eo, & per eum fuerant geſta. Et propterea miles Chriſti ampliorem ab omnibus recipiebat honorem, quamvis ille hoc totum libentiſſimè voluiſſet ſilentio retentari. Sedente autem Rege, & cum eo viro Dei mulier ipſius tunc defuncti orbata viro & viduata flebili vultu veſtigiis viri Dei provoluta eſt, deducens viri Dei caballum, à viro ſuo machinis diabolicis, & nefandæ raptum inſidiæ *, forma, & ſpecie decorum quaſi de obitu viri ſui mortis reum, inſuper ducentos ſolidos viro Dei obtulit dicens: virum ſuum eadem die percuſſum fuiſſe, in quo illecebroſis machinis viam viri Dei impedire præſumpſit, & ut ex eadem percuſſione languor cottidie dolori fomitem miniſtrâſſet, & ut jam à medicis eſſet deſperatus ſibi præcepiſſe, ut ſub omni diligentia ipſum cuſtodiret caballum, & viro Dei, ſi Deo donante ibidem reverſus fuiſſet, omnino redderet, & ejus facinus illi proficeretur, & inſuper debitæ inpenſionis ei aurum deferret, ut pro ejus anima vir Sanctiſſimus deprecari divinam Clementiam dignaretur. Quibus verbis edictis compaſſus eminentiſſimus Rex, & dolore ac tremore compunctus concitè ex throno proſiliens genibus provolutus Epiſcopi rogans, ne hoc ſperneret, quod mulier obtulit, & inſuper ſuum reciperet, quod amiſit. Vir autem Dei ne totam eminentiæ ſuæ familiam contriſtaret, quam de morte tanti viri flentem conſpexerat, & in magna eſſe deſperatione animæ illius, univer-

* al. *nefandis inſidiis.*

ſisque petentibus ad ſuſcipienda, quæ mulier obtulerat, tandem coactus conſenſit, Regem ſurgere petiit, leniterque conſolari cœpit, eúmque rogavit, ne aliam quis pro ipſo reatu ultionem reciperet, dicens, quia non vindicat Dominus bis in idipſum, ſuiſque illi orationibus ut valeret ſe adjuvaturum profeſſus eſt. Fide recepta viri Dei verbis viduata mulier receſſit. Non longè poſt cum ſummo ibi detentus honore, & reverentia Pontifex non modicis ditatus muneribus à Rege valefactus amiſſus eſt, & cum omni neceſſitatis ordinatione & gubernatione ad Tredentinos pervenit fines.

Caput 17.

CUm autem non longè à caſtro veniſſet in prata, quæ appellabantur Rumanniana, quidam ex comitatibus ſuis emiſſarium, quem ibi viro Dei fraudolenti conſilio ipſius Principis, qui tunc ibi erat, juniores furtu abſtulerant, conſpiciens, cuidam jumentæ ſequentem agnovit, & veretro nocuato calcibus jumentarum macie magna indecorum, ita ut vix cognoſcebatur, viro Dei indicare curavit. Qui eum ſe diſſimulans agnoſcere ſuis omnino inde ſilere præcepit. Cùm autem urbis portam adpropinquaret, ecce jam antea prædictus Comes Huſingus obviam ei veniens pedibus illius provolutus commiſſum à ſe facinus non abſcondit, ſed humiliter confitebatur, damnum quod ei fecerat ex caballo, & illecebræ machinationis furtum per ordinem profeſſus eſt, qualiterque propter decoram nobilitatem ejus ſuis jumentis ad propagationem ſibi immittere concupiſcebat, & inpoſterum conſervare, aſſeréntque, quòd hoc facto divina conſecuta eſt illum inde vindicta, quia fere quadraginta duo de ipſis erant jumentis, quæ omnes elefantino morbo periêrunt, excepto una habuit ſuperſtite, quam tunc ſequebatur. Qui præfatus Comes dum hæc profiteretur, duos, quos optimos habuit, viro Dei optulit, & inſuper ducentos Solidos auri, humili voto depoſcens, ut vir Dei emendatione delicti, quod ei ingeſſerat, accipere non ſperneret, & ſibi delictum dimittere cum magna humilitate petiit, quibus verbis auditis vir Dei arriſit, ſed per Satisfactionem illius indulgentiam illi dare dignatus eſt. Ille autem cum magno honore per miniſteriales ſuos eum uſque ad fines Bojoariorum fecerat pertranſire.

Caput 18.

QUi dum Majenſem caſtrum intrâſſet, de præpoſitis captus eſt cuſtodibus, ſicut longè ſuperiùs diximus, à Grimoaldo duce præceptum eſſe, nec ulteriùs eum abire ſinebant, niſi ad eorum Principem pergere profeſſus eſſet. Ibíque nolens & coactus quamdiu detentus eſt, usquedum eorum miſſus Grimoaldo hoc nuntians reverteretur. Quæ vir Dei impedimenta viæ ſuæ diligenter pertractans conſideravit divinæ virtutis gratiâ vacuum non fuiſſe. Tunc quoque ad Beati Valentini Confeſſoris ſepulchrum ſitum in eodem caſtro Sanctæ orationis cauſa ſe contulit, ſollicitò animô univerſam montanam urbis illius confinem circuivit, viditque terram fructiferam, & ſilvarum habentem copiam. Invenit etiam inter duos rivulos locum ſecretum & pervium absque habitatoris tramite, quæ appellabatur uſitato nomine Camina. Intellexit non ſine divino intuitu, & voluntate ibi ſe eſſe detentum, conſideravítque loci Secretum, & ad Sanctæ Religionis cultum delectabilem, cum magno amavit affectu; cogitavítque ſibi Secretum ibi hoſpitiolum conſtruere, ſi hunc locum condigno poſſet pretio comparare. Perquiſivit tamen diligenter, cujus, vel quorum hoc eſſet proprium, ut accidente oportunitate temporis propter vicinitatem Sancti & Beati Valentini Eccleſiæ ſibi ad Secretum hoſpitium vendicaret. Interea tamen hi qui ad Grimoaldum ducem pro adnuntiatione illic adventus ejus miſſi fuerant, rever-

revertebatur; adjecerunt etiam, ut ſi ſponte venire nollet, datum ſibi præceptum eſſe, ut coactum eum deducere deberent. Intellexit vir Dei illorum inſidias in prædicto caſtro ſuum dimiſit ſuppellectilem, ad prædictum Principem mœſtus perrexit.

Caput 19.

CUm autem ad palatium prædicti Principis pervenit, per quendam dilectum ejus cubicularium eidem Principi demandavit dicens: nequaquam faciem illius videre velle, antequam inlecebroſam Conjugem à ſe expelleret, quam tunc ſibi copulavit poſt obitum fratris ſui Theodoaldi viduam, quamque adulterina delectatione in matrimonium ſumpſit. Quæ etiam ſecundùm hujus carnis putredinem pulchra videbatur, & decora, genere præclara, ex Galliæ partibus genitricem ſecura iſtas pervenit in partes. Qui Epiſcopi dictis dum conſentire nolebant, Ipſe in ſua perſeveravit ſententia, eiſque egregii prædicatoris Pauli teſtimonium demandavit inter cætera: quia neque adulteri, neque fornicatores regnum Dei poſſidebunt. Illa autem funeſtæ Herodiadis ſequens exemplum de morte viri Dei cum malivolis ſibi ſequacibus tractare cœperat. Nam vir Dei pro tali crimine meminerat Johannem increpâſſe Herodem, & Herodiadem, quam tulerat fratri ſuo Philippo viventi Uxorem, atque ob hoc ab Herode interemptum eſſe: nullatenus tantum facinus ſe conſentire prædixit, ſed ante ſe eſſe moriturum. Sic quoque quadraginta diebus ab eorum ſe abſtraxit obtutibus, eóſque per ſuos jugiter ammonere non deſtitit, ut tam execrabile amitterent conjugium, congruíſque temporibus nunc ſi converterentur ad pœnitentiam, blandis ſermonibus Dei regnum promiſit. Nunc ſi permanſiſſent in ipſa malitia terrorem magni diei judicii, æternúmque eis citò venturum minabat ſupplicium. Tandémque Dei ſolaciante clementia omnipotentis perduxit eos ad promiſſionem ſeparationis ſuæ. Tunc vir Sanctus in Domini Chriſti Jeſu confiſus ſolatium eos fecit ad ſuam venire præſentiam. Qui venientes humo ſe proſtraverunt ambo, & extenſis ejus brachiis ad pedes ſe graviter peccâſſe, ſe nimiùm reos eſſe profeſſi ſunt; & ita pura confeſſione ad pœnitentiæ confugierunt remedia. Quorum capitibus vir Dei manus imponens ſigno æternæ ſalutis munire curavit, ex humo eos erigens, tantùm lapſis pœnitentiam deſignavit, viam eis Salutis oſtendit, remediorum ſolatia elymoſinarum largitate, jejuniorum & orationum frequentia adipiſcenda monſtravit: & ut ampliùs ſibi peccare caverent, ſollicitè præmonuit. Sicque domum ingreſſi communem ſumpſerunt cibum. Et ſic à menſa Principis vir Dei alimoniam corporis ſumpſit, ita etiam illis alimoniam animarum ſuarum prædicando verbum Domini miniſtravit.

Caput 20.

TUnc quoque vir Sanctus locum delectabilem in confinio Magenſe, cujus ſuperiùs memoriam fecimus Grimoaldum Principem à poſſeſſoribus juſto pretio emere perſuaſit, ut haberet juſto labore adeptum, unde animæ ſuæ remedium adquirere potuiſſet. Quo hortatu Princeps libenti animo obedivit, ibidémque cum Beato Corbiniano veniens convocavit ad ſe poſſeſſores loci illius, qui vulgò dicitur adhuc Camina inter duos rivulos Timone, & finale: & dato proprio & adpretiato pretio juſto emerat hoc ſibi à viris nobilibus & poteſtativis in proprietatem, tam territorium agrorum, quàm & prata, & vineas cum parte alpium. Illi verò emptores cum teſtimoniis & teſtibus hoc illi confirmaverunt, ſicut mos eſt in proprietatem. Quo facto cum conſilio fidelium, & Deo devotarum perſonarum tradiderunt hoc ipſum per manus Sancti Corbiniani Deo, & Sanctæ Genitrici Mariæ ad Sanctam Eccleſiam ejus Sitam in Caſtro

Friſingenſe ſuper fluvium Iſara, & cum teſtibus ibidem perpetuo jure ſervire firmavit. Tunc quoque vir Domini Corbinianus habitaculum ſibi illic conſtruere feſtinavit, Baſilicam ædificavit, & Sancti Valentini, atque Beati Zenonis in eam patrocinia collocavit, & in eorum dedicavit honorem, vinearumque ibi plantans copiam, & pomiſetis decoravit arboribus, & alimoniam pauperibus præparavit. Cœpítque fama Sanctitatis illius ſpargi latè per orbem, à cujus ore laus Dei emanabat jugiter.

Caput 21.

FUit indéque non longè manens quædam vidua nomine Fauſta cum duabus filiabus bonam habentes Subſtantiam. Quæ Fauſta dividens cum filiabus poſſeſſionem, portionémque ſuam Grimoaldo Principi eô modô tradidit, ut usquedum illa viveret, eam tueretur, & cuſtodiret, & ut poſt ejus exceſſum hoc ſibi haberet in proprium, in loco qui dicitur Chorzes cum omnibus ibidem pertinentibus. Poſt ejus quoque obitum Beatus Corbinianus dedit Grimoaldo Principi nongentos auri ſolidos, quos ei dudum Pippinus major domûs Francorúmque Princeps in ſuam largitus eſt elymoſinam, & comparavit hoc ipſum in Chorzes, & ambo pariter poſtea idem Beatus Corbinianus Epiſcopus, & Grimoaldus Princeps tradiderunt hoc Deo & Sanctæ Mariæ ad prædictam Eccleſiam in Caſtro Friſingenſe, ubi tunc Beatus Corbinianus cathedram tenuit Pontificalem.

Caput 22.

QUadam verò die vir Dei Beatus Corbinianus cum præfato Principe recumbens ad prandium, adpoſita menſâ ſalutifero Crucis Signo Chriſti cum Dei laude ſuperpoſitam conſignificavit alimoniam. Prædictus quoque Princeps ex menſa dilecto ſibi cani panem per incuriam projecit. Quod dum vir Dei conſpexerat, dextro pede tripodi calcem dedit, & menſam dejecit, ita ut argentea vaſcula per pavimentum huc illúcque ſpargerentur, & ex ſcamno proſiliens ajebat, ipſum tantæ benedictionis fore indignum, quam cani non verebatur projicere. Domum illius egreſſus dixit, ſe ab ejus curia omnino abſtrahere, & nequaquam cum eo communem ulteriùs ſumere panem debere. Hoc facto mulier de morte viri Dei cœpit tractare invidiæ facibus ſuccenſa, eò quòd à viri inlicito ſui concubitu per verbum viri Dei fuerat alienata, inceſſantérque in aures viri ſui invidiæ & odii fomitem miniſtravit contra virum Dei. Dixit etiam ob Principis deſpectum hoc egiſſe Epiſcopum, nihil aliud dignum Epiſcopum eſſe, niſi mortis reum. Quam rem Princeps idem diligenter perpendens patientiæ ſervans cuſtodiam caſtri aditum claudere juſſit, ne tantus vir Dei à ſe recederet furore permotus. Ipséque cum Primatibus ſuis palatium egreſſus viri Dei provolvebatur veſtigiis, Satisfactionem ſpopondit, magnísque precibus, atque blanditiis, nec non & muneribus motum mitigavit Epiſcopum, & tandem vix unquam pacis oſculum à Beato promeruit Epiſcopo, & ſic iterum pariter communem ſumpſerunt cibum. Cœperúntque viri Dei divitiæ, quas non amaverat, creſcere cottidie, & loca augeſcere.

Caput 23.

CUm quadam die in Epiſcopio conſediſſet, moleſtia corporis illum concuſſit, ita ut more ſolito in vicinum montem ad oratorium Beati Stephani Martyris venire nequiverat, matutinas Deo perſolvere laudes. Clerum ſuſcitans, illuc præcipiens ire. Illíſque aſcendentibus vox pſallentium in Eccleſia obviam

obviam illis eſt facta, tantáque modulaminis concordia magis ac magis in aures audientium perſtrepebat, quantò Eccleſiæ propinquiùs veniebant. Ex feneſtris quoque & tecto tanta vis clari luminis radiabat per latera ejusdem montis, ut claritatem diei ſuperaret. Hísque feſtinantibus Eccleſiæ januam introgreſſi tantus claritatis fulgor evanuit; odor namque incredibili ſuavitate ibi triduo præflagrabat. Clerici quoque nimis timore perterriti, & velut mortui corruerunt in terram, alii ante fores, alii limina ingreſſi Eccleſiæ. Qui dum tandem vires receperunt, domi cucurrerunt, & talia viro Dei referebant. His ille auditis ſe illuc deferre præcipiens, & ibimet ad manendum domum ſibi conſtruere juſſit exiguam.

Caput 24.

CUm autem miniſtri de aquarum penuria propter altitudinem montis, quam ibidem cottidie ferendo laſſaverunt, murmurare cœperunt, Idem vir Dei quadam die diluculo conſurgens ſolus montis latera circumiens in plaga meridiana ad orationem ſe humo proſtravit. Qua completa baculum, à quo ſuſtentabatur, in terram defixit, cúmque paullulum perfodiſſet, tantáque mox ex eadem fovea aquarum emanavit habundantia, ut ad totius cellulæ miniſterium ſufficiebat, ita ut ad usque ima montis defluxerat, & eo vivente nunquam defuerat.

Caput 25.

CUm autem quadam die idem vir ſanctus veſpertina hora ad Eccleſiam Beatæ Mariæ in ipſo Caſtro Friſingenſe ad perſolvendas Deo laudes venire voluiſſet, ecce quædam mulier ruſtica cum muneribus obviam perrexit, quæ maleficii ſuſpicione jam antea viro Dei fuerat divulgata, cum qua onuſti carnibus ibant viri, & animal vivum ſecum ducebant. Quod vir Dei cùm conſpexerat, ſubtiliter inquiſivit, quinam illius eſſet adventus? Ad hæc mulier doloſa quendam juventutis flore Principis ſubolem quibusdam illuſionibus dæmonum aſſerens eſſe commotum, séque ſuo carmine, ſuíſque artibus ad ſalutem perduxiſſe gloriabatur, & exinde hæc Xenia deportare. Quibus auditis vir Dei vehementer expavit, & ex equo proſiliens in tantum commovebatur furorem, ut ipſe eam propriis non parcebat manibus cædi, & cuncta, quæ cum ea portabantur Xenia ad portam civitatis juſſit pauperibus erogare. A portáque civitatis domi revertens perfidiam Principis non ceſſavit deflere, Sociáque antiqui hoſtis ut ſerpens in paradiſo mulier ſparſis crinibus, receptis viribus, cruentata facie, Principis ſe offerebat obtutibus; quam cùm ita flentem inceſta uxor Principis viderat, diabolico inſtinctu furore Incenſa, vultu mutato vim veneni, quam in corde tenuit, aſpicientibus demonſtravit. Nam vitam auferre Epiſcopo moliebatur. Quod tamen viro prodere diſtulit, latentérque ei inſidias ad ſuimet laqueum mortis præparare non diſtulit. Cuidam Secretario ſuo nomine Nino ſilenter præcipiens, ut cùm ab eadem villa receſſiſſet Epiſcopus, collectis famulis eum interemiſſet.

Caput 26.

CUmque ad aliam ſe pergere vir Dei diſponeret villam quidam ex Deum timentibus homo per fratrem ipſius Epiſcopi Beatæ memoriæ nomine Ermbertum ei demandare curavit, quòd eadem nocte iniquiſſimæ mulieris conſilio deberetur occidi, ni ſe mutatione loci ſtudioſè ſalvaret. His dictis fidem adhibuit, intempeſtæ noctis ſilentio occultè ſe ad aliam contulit villam. Eodémque ſequente crepuſculo ecce prænotatus Ninus collectis famulis domum viri Dei circumcinxit, quem dum diligentiſſimè perſcrutarentur, ut inter-

terficerent, ſed minime repperierunt, cuncta ædificia evertentes vacui & confuſi reverſi ſunt. Epiſcopus autem ſumpto ſecum Clero locum amiſit, ad Magenſem Caſtrum perrexit. Per quendam ex ſuis Principi demandavit, quòd ſub omni celeritate ipſa maligna mulier in foveam, quam ipſo paraverat, corruere debuiſſet, & ipſe citò vitam finire. Quáſque inſidias dum Grimoaldus cognoviſſet, & abſceſſum viri Dei, miſit & humili prece eum redire rogavit, ille autem minimè ita fecit, ſed dixit Jezabelis peſſimæ mulieris inſidias oportere cavere. Sed talibus inſidiis qualis foret ſecuta vindicta, ſilentio non eſt premendum.

Caput 27.

PRæfatus etiam puer ejus, quem nefando carmine, ut diximus, machinis diaboli mulier præcantabat, rebus exceſſit humanis, eóque mortuo Grimoaldus ab inſidiatoribus interfectus eſt. Prædictus verò Nino, qui in necem Epiſcopi collegium fecit, probroſa morte vitam finivit, qui cùm ventrem purgare ſedebat, lancea percuſſus interiit. Ad ultimum verò Pilitrud prænotata mulier Carolum in Gallias ſequebatur, pro meritis ſuis ab eodem repudiata, omnem honorem, & gloriam perdidit, propriiſque exuta ſubſtantiis, noviſſimè nihil, niſi unum aſellum ad ſubvectionem poſſidens in Italiam pergens vitam finivit. Natíque ejus, qui ex illius prodebant utero, cum multa tribulatione regno privati vitalem amiſerunt flatum.

Caput 28.

HUcbertus quoque cùm regnare cœperat, cum omni dulcedine, & ſummo honore virum Dei Corbinianum Epiſcopum ad ſe revocavit. Quem tanto venerabatur honore, ut ſanctis meritis dignus erat, cúmque ſibimet ſacro fontis lavacro ſociavit.

Caput 29.

CUmque exitus viri Dei adpropinquaſſet, tempore obitûs ſui non ignarus, carnalem fratrem ſuum Ermbertum in Italiam ad Longobardorum direxit Principem, poſtulans firmitatem ſui proprii conqueſtus in Magies, quod Sanctæ Mariæ tradidit, ne exinde auferretur, & ut ſuum corpuſculum ad ſepeliendum ibidem recipere præcepiſſet, quod illic Beato Valentino commendavit vivus; quia in eodem caſtro dominabantur tunc in tempore Longobardi. Hoc igitur octavo ante ſui obitûs diem mandare curavit, & horam egreſſionis ſuæ prædicens alium ex ſuis diſcipulis ad Hucbertum Principem direxit, ſuum obitum nuntiare, popoſcens, ut cadaver illius deferre juberet, ubi vivus promiſerat.

Caput 30.

VEniente autem jam exitûs ſui die balneum ſibi præparare juſſit, & ex more abluens corpus capillos ſibi tondere fecit, caput & barbam radere: veſtibus indutus Deo ſacrificium obtulit, & viaticum propriis manibus recepit. Miſſarum quoque ſolemnitate completa domum ingreſſus poſt perceptionem corporis, & ſanguinis Chriſti, vinum adduci ſibi juſſit, modicúmque deguſtavit, nihil doloris ſimulans, ſignum Crucis Chriſti in capite impreſſit, & Deo ſpiritum reddidit, qui à Miniſtris in Beatæ Dei Genitricis Mariæ Eccleſiam traditus eſt ſepulturæ.

Caput

Digitized by Google

Caput 31.

SEd tanta mox pluvia ſubſecuta eſt, atque procella triginta diebus, & noctibus, ut nec una hora unquam ceſſavit, ubi apertè monſtrabatur, quòd ibi requiem corporis ſui habere nolebat, ſed in loco, ubi popoſcerat vivus. Miſſi verò à Principe Hucberto reverſi, adtulerunt mandatum, ut Beatiſſimi Viri corpus Magias adportaretur, ſicut Ipſe vivus diſponebat, ut ibi in Eccleſia Sancti Valentini ſepeliretur.

Caput 32.

QUi cùm triceſimo obitûs ſui die de humo elevabatur, tali repertus eſt forma, ut vivus eſſe à multis putabatur, & quaſi valens dormiret; confluebat namque ibidem magna multitudo virorum ac mulierum quaſi ad ingens ſpectaculum, tanti Pontificis lamentabantur abſceſſum.

Caput 33.

CUmque corpus ejus plauſtro impoſuerunt circumdata multitudine, quædam puella nomine Magata non longè inde ſecretè cum ſibi ſocia ſtabat, atque inquiſivit, quid de Epiſcopo ageretur, nefandum valde proferebat Sermonem, ſuæ laſciviæ, atque immunditiæ ſocium illum fuiſſe. Quódque ideo tam improvidè dixit, quia ſociam ſuam deludere voluit. Cui ſtatim divinæ virtutis eſt vindicta ſecuta. Nam femur ejus dextrum ita flectebatur, ut calcaneum ejus natitenùs rigebatur; quæ in ſua claudicatione permanſit, uſquedum vixit, binis ſuſtentabatur baculis, unius pedis utebatur greſſu, tamen in luctu & pœnitentia, & jugi confeſſione peccatorum ſuorum, atque ſanctæ orationis ſtudio, vitam multis annis duxerat.

Caput 34.

PErgentibus itaque, atque deportantibus corpus Epiſcopi cœpit de nare ejus emanare ſanguis tam calidus, ut de corpore vivo ſolet effluere. Quod colligentes in vaſculum fictile deportaverunt usque ad caſtra, ubi cum ſancto corpore vigilando illa nocte manſerunt, & vas plenum ipſius ſanguinis in eodem loco effodierunt in terram &, cooperuerunt.

Caput 35.

CUm autem veniſſent partibus Vallenſium cum ſancto corpore ejus, quidam nobilis Romanus, nomine Dominicus Breonenſium plebis civis magnis vexatus febribus ad viri Dei corpus cum veniſſet, de meritis ſancti viri ſanitatem confiſus recipere poſſe ſubter corpus ejus ſe ſubmiſit altero quidem latere, ſurrexit priſtinæ ſanitati reſtitutus tam valenter, ut in proprium proſiliens equum Dei omnipotentis virtutem, & Beati Viri merita collaudans domi ſanus reverſus eſt. Miniſtri viri Dei cùm ad caſtrum Magenſem cum ejus corpore venerunt, ab ipſa porta urbis à Cuſtodibus Longobardorum repulſi ſunt, dicentibúsque, quòd nequaquam corpus viri Dei fuiſſet, ſed machinis fore inſidias, ut urbem capere potuiſſent. His ita dicentibus ecce literæ Longobardorum Regis à Papia ibidem pervenerunt, qui tanti viri corpus præcipiebant cum ſummo honore recipere. Eo ſuſcepto vaſculum aperuerunt, ut experimento inde didicerent veritatem.

Caput 36.

CUmque pallium ſuper corpus ejus expanſum, & ſudarium, quod fuerat ſuper caput ejus, abſtulerunt, ecce iterum ſanguis ex naribus viri Dei egrediebatur calidus, qui inter tot montium ſpatia fuerat adportatus, & pulcritudo faciei illius talis inveniebatur coloris, ut prius erat illo vivente. Tunc omnes una voce magnificabant Deum in Sanctis ejus, & Sanctum Corpus ejus in Eccleſia Sancti Valentini Confeſſoris Chriſti, ut ipſe diſpoſuerat ſepulturæ tradiderunt.

Caput 37.

POſt ſepulturam verò tertia nocte media magnæ claritatis lumine cerei ardentes reperti ſunt in eadem Eccleſia, ita ut diei vincerent fulgorem, & candorem nivis, magnúsque ibidem, & optimus ſecutus eſt odor, qui illic permanſit usque ad matutinorum ſolemnia.

Caput 38.

QUadam verò die, dum puer parvulus in nocte ipſius viri Dei ſolemnitate ſecus muros civitatis incautè cucurrit, pede lapſo in præcipitium decadebat. Erat autem ibi tantæ altitudinis ſpatium, ut intuentes magnus pavor invaſerat, atque ad ima montis ipſius Paſſeris amnis intumeſcerat fluctibus. Quis enim aliud de ipſo arbitrabatur puero, niſi mortuum eſſe inter Saxorum ſcopula ingentia diſruptum? Et quamvis ad ima montis perveniſſet, nequaquam fluvium evadere potuiſſe. Qui dum irent cadaver quærendo, amne ſuper pontem transgreſſo, contemplabantur puerum Saxo cuidam inhærentem. Qui arreptis funibus per Saxorum aſcendebant cavernas, usquedum ad puerum pervenerunt. Qui ob merita viri Dei non tantùm vivus, ſed etiam inlæſus repertus eſt. Quique etiam divinæ largitatis munere ipſo præerat epiſcopatui multis diebus.

Caput 39.

INterea verò dum à Longobardorum gente corpus Beati Valentini Confeſſoris Chriſti de eodem caſtro ablatum fuerat, & in Tredentinam urbem deportatum, ac poſtea à venerando Taſſilone duce in Pataviam civitatem cum ſummo evectum honore. Cæpi ego Hæres licèt indignus ipſius Friſingenſis Sedis Epiſcopus cogitare, quid de tanti Patris corpore agere debuiſſem, qui ſine honore debito, & absque Sancto illic jacebat officio, & exinde debitus ei honor deferri nequiverat. Ad divinum me contuli conſilium, atque cum Coëpiſcopis meis, & cæteris approbatis Eccleſiaſticis viris tractare cæperam, ut ad ſuam Sedem, uti Epiſcopus erat ad gloriam Dei, & ad ſibi debitum perduceretur honorem. Sanctorum virorum corroboratus Conſilio generaliter Synodò congregatò & cogitationes, vel Conſilium Beatorum virorum in medium protuli, quomodo Sanctum Corpus viri Dei ad ſuum locum deduceretur. Paritérque tractabamus, ne Sanctus vir noſtræ curæ ſublatus ſine Sancto officio, & nobis tantæ abſentiæ ſinè lumine remaneret. Et quod Beati Valentini corpus inde ductum fuerat, per quem iſte vir Dei ſuum illuc Corpus decrevit perducere. Inito namque generali Conſilio triduanum jejunium decrevimus per totam Diœceſim illam celebrari, pſalmodiámque ſine intermiſſione ab omnibus generaliter agere, atque Miſſarum celebrationes cotidie, divinam clementiam omnes unanimiter ſupplicare cum ſumma devotione, & humilitate, ut per ſuam miſericordiam alicui ſuam inde aliquando dignaretur Chriſtus oſtendere voluntatem.

Digitized by Google

tem. Utrùm ad priſtinum locum deberet adduci, vel expectaturus eſſe deberet ultimi & magni diei reſurrectionem. Et ne inprovidè contra divinum hoc ageretur Conſilium, triduanô denique peractô jejuniô, antequam ab invicem ſeparemur corporali præſentia, ſeptem viris ex noſtris divinæ largitatis gratia in ſomnis eſt revelatum, ſicut tractavimus, ita perficere, ut ad ſuum locum viri Dei Corpus reduceretur. Omnéſque inde nos humillimè conlaudavimus clementiam Dei, & valedicentes invicem receſſimus.

Caput 40.

TUnc quoque cum conſilio omnium Coëpiſcoporum noſtrorum, cæterorúmque Eccleſiaſticorum, & ipſius venerandi Principis Taſſilonis ad repetendum viri Dei Corpus probos, atque prudentes Eccleſiaſticos viros cum aliis ſequacibus eorum direximus.

Caput 41.

CUmque ad prædictam Urbem Magenſem venerunt, & orationes ſuppliciter impleverunt, die declinato ad veſperam initô Conſiliô quoſdam in Eccleſia dimiſerunt, alii verò ad percipiendam alimoniam domum ingreſſi ſunt. Et ecce ſubitò in Eccleſia ſonus factus magnus, ita ut validi tonitrui vim ſuperare videretur, & univerſam non ſolùm Eccleſiam, ſed etiam Urbem commovebat. Tanta namque diei fuerat ſerenitas, ut nubes minimè apparere videretur. Tantúſque omnes, qui in Eccleſia erant, timor invaſit, ut nimio tremore perterriti in terram corruerunt, & quaſi exanimes facti ſunt. Ac poſt paullulum viribus receptis oſtium Eccleſiæ conati ſunt egredi. Et ecce hi qui erant in domo obviam illis pervenerunt, & ſic omnes cum ingenti pavore Eccleſiam ingreſſi cum omni reverentia pernoctaverunt in vigiliis uſque in craſtinum. Sed quid mirum, ſi tali ſonitu vir Dei voluiſſet oſtendere, ſuum ad revocandum corpus ejus fieri voluntatem.

Caput 42.

MAne autem facto, magna cum ſupplicatione accedentes, & tumulum aperientes invenerunt Sancti Viri Corpus tam pulcrum, & optimi coloris, ut etiam leniter dormiens putaretur. Elevatúſque de eodem loco cum omni gloria & honore, & feretro appoſitus cum magna pedeſtrium virorum Religioſorum adducebatur proſperitate, ut equitantes vix eos ſequi potuerunt. Amiſſis autem tranſalpinis jugibus cum ad portum Oeni fluminis cum tantis reliquiis viri religioſi pervenerunt, magna turma Clericorum, & Laicorum utriuſque ſexûs ibidem obviam Sancto viri Dei corpore facta eſt, & cum magna letaniarum laude receptus eſt.

Caput 43.

CUmque inde in quendam Campum aptum quieti venerunt, ibíque repauſantibus quidam vir manum habens aridam à juventutis ſuæ flore acceſſit, & ſubter feretrum Sacri Corporis ſe immiſit, confiſus in Dei miſericordia & in merita viri Dei, reſtituta eſt Sanitati manus ejus ſicut altera.

Caput 44.

EAdem quoque nocte quidam illuc veniens dæmonio arreptus tali furore motus, ut vix à fortiſſimis viris potuit contineri, qui magnis perturbatiſque vocibus perſtrepebat, atque clamabat inmaniter. Is dum ſubter feretrum Corporis viri Dei à fidelibus viris ſupponeretur, ita ſuffragante gratia Dei & interceſſionibus Sancti viri Spiritus ab eo immundus abſceſſit, ut nunquam ulteriùs ei ullo modo nocendi habuit poteſtatem.

Caput 45.

* al. ad eundem. COntigit autem, ut adportato Sancto corpore ventum eſt adeundi * locum, ubi jam olim, dum de Friſinga cum eodem corpore pergentes caſtra metati ſunt, ibíque collectum Sanguinem ejus, ut ſupra dictum eſt, in vaſe fictili tabula ſuperpoſita ſuffodierunt. At Sanctæ Crucis bajolus ſuper ipſum vaſculum ignoranter Crucem affixit, inventúſque eſt idem Sanguis viri Dei tali colore, atque decore, ut eodem die à vivente effluxiſſet Corpore. Ibique Ymniticam laudem & gloriam Domino Deo noſtro ſuppliciter omnes lætanti animo decantabant: Et idem Sanguis ibi cum omni honore recondebatur, & magna ibi cum feſtinatione Eccleſia conſtruebatur, ubi innumerabilia Dei omnipotentis clementia ad honorem, & gloriam Sancti nominis ejus operari dignatus eſt multorum Sanitatum miracula per interceſſiones, & merita Beatiſſimi viri Dei.

Caput 46.

INde autem moto Sancto Corpore Beati Corbiniani omnis cœtus Pontificum, & Eccleſiaſticorum turba immenſa unà cum ſummo Principe eorum Taſſilone obviam currentes cum omni Eccleſiaſtico dignanter obſequio, cum ymnis, & canticis Spiritalibus, omníque laude ab univerſis & gloria in Eccleſia Sanctæ Mariæ, ubi primitus erat humatus, ad honorem & gloriam Chriſti nominis, & ad totius Chriſtianæ plebis ejus ſuffragia poſtulantis eſt honorificè exaltatus. Pro cujus meritis & precibus magnas ibi virtutes divina virtus cottidie operari dignatur, & multis verè in Deum credentibus, & fideliter petentibus opem confert, præſtante & miſerante Domino Jeſu Chriſto, qui cum Deo Patre, & Spiritu Sancto vivit & regnat Deus per omnia ſæcula ſæculorum, Amen.

NOTÆ
Ad Aribonem.

Cap. 2. *Anſericus nomine.* Oſtendimus alibi, nomina Corbiniani & Ermberti in Gallia dudùm fuiſſe celebria. Idem dicere oportet de nomine *Anſerici.* Id enim nomen ſæculo Chriſti VII. erat Anſerico, qui ex Sueſſionenſi Epiſcopo circa annum Chriſti 656. factus eſt Monachus, ut Mabillonius tradit. Frodoardus quoque in ſuo Poëmate de Pontificibus Romanis meminit Anſcherici Pariſienſis Epiſcopi.

Cap. 5. *In confeſſione beatiſſimi Apoſtolorum Principis Petri.* *Confeſſio* dicitur ille Eccleſiæ locus, ubi reponuntur Corpora ſeu Reliquiæ Sanctorum. Vide Macros fratres in *Hierolexico.*

Eodem Cap. *Ingreſſi.* Alludit Aribo ad illud Evangelicum: *Nemo Lucernam accendit, & in abſcondito ponit, ſed ſuper candelabrum, ut, qui* ingrediuntur, *lumen videant.* Lucæ c. 11. ℣. 33.

Cap. 6. *Acceptóque pallio &c.* Pallium hic eſt Sacrum inſigne, à Pontifice Patriarchis, Metropolitis, atque Archiepiſcopis conceſſum, ab altari, ſub quo corpora Principum Apoſtolorum quieſcunt, deſumptum. Vide Macros in *Hierolexico*: & Juris Canonici peritos.

Cap.

Cap. 7. *Pippinus.* Loco Pippini hîc fuiſſe ponendum Carolum Martellum, alibi monſtravimus.

Eodem. *Adalpertus.* Notiſſimum apud Gallos ſæculo ſeptimo nomen: quo inſigniebantur ante tempora S. Corbiniani Adalbertus Abbas Floriacenſis: Adalbertus Epiſcopus Arvenorum: Adalbertus Epiſcopus Tricaſinus: Adalbertus Abbas Caſtrenſis: & alii multi. Vid. Mabillon. *Annal. Tom. I. & II.*

Eodem. *Confeſſione.* Videant heterodoxi exactam peccatorum omnium etiam cogitationè admiſſorum uſitatam confeſſionem ſæculo VIII.

Eodem. *Signo crucis.* Ecce! Sæculo VIII. Signum crucis, quo Chriſtiani ſe & alios ſignabant: quod ſæpiùs in Aribone occurrit. Nec deſunt alia longè vetuſtiora exempla: ut in vita S. Benedicti & aliorum videre eſt.

Eodem. *In Sancta converſationis vita ſub magiſterio viri Dei.* Nempe ut Adalpertus in ſuperioribus promiſerat, factus Monachus juxta illud: *hic ordinat Monachum, à crucis morte redemptum.* Ecce! quid ſit vita *Sancta converſationis.* Ecce in Corbiniano Magiſtrum Monachorum!

Cap. 9. *Clericos.* Tales nempe, de quibus alibi egimus, nempe tonſurâ monaſticâ donatos: inter quos abſque dubio numerabatur Adalpertus, ut ex modò annotatis conſtat.

Cap. 11. *Sagmarium.* Nempe Clitellarium.

Cap. 16. *Pro ejus anima.* Vide Lector, an tempore Corbiniani non crediderint fideles, defunctorum animas aliquando precibus vivorum indigere?

Cap. 17. *Rumanniana.* Fortè prope *Romagnan*, locum infra Tridentum in ripa Atheſis fluvii ſitum.

Eodem. *Cuidam jumenta.* Intellige: *mula*, aut equæ.

Cap. 18. *Univerſam montanam urbis illius confinem.* Si Majenſis urbs, hodie non niſi pagus, quamvis ampliſſimus, patria S. Corbiniani fuiſſet, vix poterat id hoc loco diſſimulare Aribo: neque opus babuiſſet Corbinianus viciniam illam luſtrare.

Cap. 20. *Tam territorium.* Intellige *fundum.* Territorii enim nomine nonniſi fundum ſignificari ſolitum, ex multis traditionum Friſingenſium inſtrumentis edocebimur.

Cap. 24. *Totius cellula.* Vides manſionem monaſticam in monte S. Stephani. Nam *cellula* nomine ſignificari Monaſterium alibi demonſtravimus: & conſentiunt omnes domeſtici Epiſcoporum catalogi.

Cap. 25. *Ad portam civitatis.* Ergò Friſinga jam tunc erat civitas.

Cap. 26. *Beata memoria nomine Ermbertum.* Ingens elogium ac virtutis teſtimonium de Ermberto S. Corbiniani fratre: quod etiam in aliis inſtrumentis occurrit.

Cap. 30. *Miſſarum quoque ſolemnitate completa.* Ergò Miſſa Catbolicorum non eſt novitia.

Cap. 35. *Subter corpus ejus ſe ſubmiſit.* Ergò licet ſacras colere, & Sanctos invocare, ex veterum more.

Cap. 41. *Tanta namque diei fuerat ſerenitas &c.* Verba ſunt S. Gregorii in vita S. Bened. cap. 33.

Cap. 42. *Ad portum Oeni fluminis.* Portûs nomine hîc ſignificatur trajectus, ſeu locus, ubi aſſervatur navis pro trajectu non tantùm hominum, ſed etiam jumentorum & curruum ab una ripa fluminis ad aliam transvehendorum.

Cap. 45. *S. crucis bajulus. &c.* Habes exemplum vetuſtum, quo fidelibus in proceſſionibus publicis præferebatur Crux.

Plura alia tum in Diſſertatione IV. prolegomena, tum in vita S. Corbiniani explanare conati ſumus.

NUM. II.

Incipit

Ordo Officii in Domo S. Benedicti ante Paſcha.

IN primis in Dominica, quæ eſt ante Palma, id eſt quindecim dies ante Paſcha, non cantant reſponſorium parvulum cum *gloria*, & ſecunda feria iconias velant.

Item in Dominica, quæ eſt in olivæ benedictionem, cantant tertiam in S. Petro reſidentes. Omnes legunt lectionem ſecundùm conſuetudinem. Poſt lectionem verò ſequitur Introitus, & Lectio Apoſtoli & gradalis ad ipſam diem pertinentes & Evangelium de ramis palmarum: & benedicunt olivas, & incipiunt antipbonam, *Hoſanna filio David.* Poſt hæc *ecce quàm bonum*, & intrant in S. Benedictum, & dicta oratione incipiunt aliam antipbonam, *turba multa.* Sequitur Letania, & cum ipſa intrant ad Miſſam majorem. Ad ipſam legunt lectionem de Apoſtolo, gradalem, & tractum, Evangelium, paſſionem Domini ſecundùm Mathæum. Completâ miſſâ, vadunt cum pſallentio in refecturio.

Item poſt Palma tantùm in tres noctes faciunt nocturnum. Quarta autem feria, id eſt in vigilia Cænæ Domini, hora nona expleta intrant ad Miſſam: legunt lectiones duas, & cantant graduales duos, unumquemque cum quinque verſiculis. Sequitur paſſio Domini ſecundùm Lucam. Poſt completorium verò ad ipſas vigilias ſignum non tangunt usque ad Miſſam in Sabbato Sancto; nec lectores benedictionem petunt, nec in fine conſueta dicunt: ſimiliter ad menſas agatur.

Congregati omnes in Oratorio verſum non dicant, nec vocatorium, nec Presbyter compleat nec Orationem dicant, niſi tantum ſimpliciter incipiant antiphonam. Novem pſalmi dividantur in tres vices, tres, tres, tres, cum novem reſponſoriis majoribus, & novem lectionibus de Lamentatione Jeremiæ, & tractatu de Paſſione Domini. Ita agatur usque in Sabbato Sancto.

Item in Cæna Domini agatur Miſſa ad Veſperum. Ita intrantes in refecturio, accipiant ſingulas biberes & panem, & quicquid eis appoſitum fuerit. Exeuntes verò lavat Abbas pedes omnibus, & poſt Mandatum cænant. Et in nocte de Cæna Domini, quod eſt Paraſceve, incipientes Matutinum, per ſingulas antiphonas exſtinguunt candelas ſingulas. Item in ſexta feria ad tertiam legunt Paſſionem Domini ſecundum Mathæum, ad ſextam ſecundum Marcum; hora verò nona legunt lectionem de Oſee Propheta; ſequitur gradalis cum quinque verſiculis, *Domine audrvi*, deinde Lectio de Exodo & tractus, *qui habitat in adjutorio.* Poſt hæc Paſſio Domini ſecundum Johannem ſequatur. Deinde ſacerdos fundat orationes XII. cum totidem letaniis. Hæc omnia expleta, adorant ſanctam crucem. Acta Veſpera vadant ad reficiendum.

Sabbato vero poſt boram nonam, pulſato ſigno intrent in oratorio. Dicta oratione incipiunt Lectiones XII. cum IX. orationibus, totidemque gradalibus & ſequuntur benedictiones, & benedictio cerei & aquæ. Exeuntes vero cum Letania procedunt ad S. Petrum. Finita ibidem ipſa Letania, dicta Oratione procedunt inde ad S. Benedictum cum alia Letania: & illa ibidem finita, ſimiliter dicta Oratione incipient aliam, & cum ipſa procedunt ad Miſſam majorem. Poſt Miſſam, peracta Veſpera vadunt cum Pſallentio in refectorio.

Item

Item Dominico die vadunt cum antiphona & aqua ſancta per ſingulas manſiones. Finita omnia & completa procedunt in refectorium cum pſallentio. Secunda feria eunt cum Cruce & patrocinia & aqua ſancta per ſingulos labores: redeuntes agunt Miſſam in Sancto Petro.

Tertia verò feria procedens juſo, jungentes ſe invicem & ſalutantes ſe mutuo ad S. Petrum in civitate: incipientes letaniam, intrant in Eccleſiam, legunt lectionem Actus Apoſtolorum, gradalem, alleluja; ſequitur Evangelium. Dicta oratione incipientes antiphonam procedunt in cellam ad Sancto Salvatore. Peracta autem Miſſarum ſollemnia, incipientes antiphonam eunt in refectorio. His ita omnibus expletis, ſecunda & tertia feria faciunt octo lectiones; reliquis diebus uſque in octaba ſexta & uſque in Pentecoſten omni nocte tres lectiones; & ad Matutinum. *Dominus regnavit, & Jubilate Deo.*

In his feſtivitatibus fiunt XII. lectiones, & dicitur *Dominus regnavit*, Paſcha, Aſcenſio Domini, Pentecoſten, S. Johannis Baptiſtæ, S. Petri, S. Laurentii, S. Mariæ, S. Martini, Nativitas Domini, Epiphania Domini, Octabas Domini, Octabas Epiphaniæ, Purificatio S. Mariæ, Nativitas S. Fauſtini, & Jovitæ, & depoſitio S. Benedicti Abbatis, & S. Gregorii Papæ, & S. Germani Epiſcopi. In his autem feſtivitatibus in vigilia non eſt proceſſio, nec jeniunium ad veſperum, videlicet octaba Domini, octaba Epiphaniæ, & Purificatione Sanctæ Mariæ, in reliquis autem Sanctorum feſtivitatibus VIII. lectiones.

NOTÆ.

Hunc ordinem exſcripſit Mabillonius *Tom. IV. veterum Analectorum* ex codice Imperialis Monaſterii S. Udalrici Auguſtæ, ante annos, uti ipſe judicat, ferè nongentos ſcripto. Ubi commonemus Lectorem, quòd licèt S. Benedictus in ſua Regula diſpoſuerit pro variis anni temporibus ordinem ac numerum pſalmorum, nihilominus tamen aliis liberam facultatem reliquerit, eundem mutandi: *hoc præcipuè commonentes*, inquit *cap. 18. ut, ſi cui forte hac diſtributio pſalmorum diſplicuerit, ordinet, ſi meliùs judicaverit.* Id quod maximè de Quadrageſimæ tempore intelligendum eſt, uti ex *cap. 15. Reg.* diſcimus. Unde nihil mirum, ſi Friſingenſes Monachi hunc particularem ordinem, hactenus recitatum, ſibi conſtituerunt.

In Sancto Petro reſidentes. Extat etiamnum Friſingæ Sacellum S. Petri haud procul ab Eccleſia Cathedrali verſus Urbem: quod antiquis temporibus ſpatioſius fuiſſe ſuſpicamur. In eo ſepultus jacet Erchambertus Epiſcopus, ut alibi dictum.

Intrant in Sanctum Benedictum. Nempe in Eccleſiam S. Benedicti, Cathedrali contiguam, in qua hoc ipſo, quo ſcribimus, anno ob renovationem ipſius Cathedralis Eccleſiæ Divina Officia omnia celebrantur.

Intrant ad Miſſam majorem. Nempe è. S. Benedicto per periſtylium, quod utramque Eccleſiam conjungit, in Baſilicam Cathedralem.

Vadunt cum pſallentio in refectorio, Id eſt, alternatim pſalmos canendo.

Poſt Completorium. Nempe poſt ultimam Horarum Canonicarum partem, cujus autorem fuiſſe S. Benedictum Bellarminus exiſtimavit: quod nonnulli explicant de Eccleſia Occidentali, cùm in Eccleſia Orientis S. Baſilius Completorii jam videatur meminiſſe.

In Oratorio. Nempe choro, ut hodie loquimur. De *Oratorio Monaſterii* agit S. Benedictus *cap. 52.* per totum.

Nec vocatorium. Id eſt, invitatorium.

Accipiant ſingulas biberes & panem. Sunt ipſa verba Regulæ S. B. cap. 35. ubi ſcriptores ſub vocula *biberes* intelligunt potum. Videri ſuper his poteſt Hæfftenus.

Lavat Abbas pedes omnibus. Nempe Epiſcopus. Cæterùm verba illa etiam exprimuntur in Reg. S. B. *cap. 53.*

Exeuntes cum letania. Litaniæ nomine aliquando intelligi omnes orationes, aut pſalmos, qui in proceſſionibus dicuntur, Macri fratres docent.

Procedens juſo. Legendum *procedent. juſo.* Eſt dictio Italica, uſurpata in certis Italiæ Regionibus: & ſignificat idem ac *inferiùs.* Uti *ſuſo* idem eſt ac ſuperiùs.

In cellam ad Sancto Salvatore. Hujus cellæ nulla, quod quidem ſciam, ſupereſt apud Friſingenſes mentio. Fortaſſis hujus cellæ nomine intelligebatur Monaſterium Monialium, de quibus paſſim mentio occurrit, ut ſuis locis videbimus.

In his feſtivitatibus fiunt XII. Lectiones. Rectè. Ita præcipit S. Benedictus *cap. 11. & 14.*

Octa-

Octabas Domini. Nempe *Octava*, ut nôrunt Antiquarii.

S. Germani Epiſcopi. Fortè hujus Feſtum Friſingæ olim celebratum fuit, quòd S. Corbinianus eum primò ſibi Patronum elegerit. Sed cur, inquis, hic reticetur inter Feſta præcipua S. Corbinianus? Reſpondemus, Feſtum Nativitatis B. M. V. olim Friſingæ idem fuiſſe cum Feſto S. Corbiniani, uti inſtrumentis probabimus. Idem obſervamus in Liturgia Ellenhardi Epiſcopi, de qua ſuô locô.

Sed quid ad Friſingenſes Nativitas SS. Fauſtini & Jovitæ? Reſpondemus, ſæpiùs apud Friſingenſes fuiſſe mutata Ejusmodi Feſta & patrocinia. S. Eupropius olim habebatur inter præcipuos hujus Eccleſiæ Patronos, uti demonſtramus in Actis Nitkeri Epiſcopi: & tamen ejus memoria hodie planè exolevit. Idem eſt de S. Tertulino, ac S. Candido: de quibus agemus, cùm tempus monuerit. Locorum, urbium nempe & oppidorum, Eccleſiarum & altarium incendia atque excidia quid non mutant?

NUM. III.

Ex Actis Conciliorum Editionis Harduinianæ Tom. III. col. 1919. & ſeqq.

Præfatio.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Ego Carlomannus Dux & Princeps Francorum anno ab Incarnatione Domini DCCXLII. XI. videlicet Kalendas Maji, cum conſilio ſervorum Dei, & optimatum meorum, Epiſcopos qui in regno meo ſunt, cum Presbyteris, ad Concilium & Synodum pro timore Chriſti congregavi, id eſt Bonifacium Archiepiſcopum & Burchardum, & Regenfridum, Wintanum, & Witbaldum, & Dadanum, & Eddanum, ac reliquos Epiſcopos cum Presbyteris eorum, ut mihi conſilium dediſſent, quomodo lex Dei, & Eccleſiaſtica Religio recuperetur, quæ in diebus præteritorum Principum diſſipata corruit, & qualiter populus Chriſtianus ad ſalutem animæ pervenire poſſit, & per falſos ſacerdotes deceptus non pereat.

Canones

I.

ITaque per conſilium ſacerdotum, religioſorum, & optimatum meorum, ordinavimus per civitates Epiſcopos, & conſtituimus ſuper eos Archiepiſcopum Bonifacium, qui eſt Miſſus Sancti Petri. Statuimúsque per annos ſingulos Synodum congregari; ut nobis præſentibus canonum decreta & Eccleſiæ jura reſtaurentur, & religio Chriſtiana emendetur. Et fraudatas pecunias Eccleſiarum Eccleſiis reſtituimus: falſos vero Presbyteros, vel fornicatores diaconos & Clericos, de pecuniis Eccleſiarum abſtulimus, & degradavimus, & ad pœnitentiam coëgimus.

II.

SErvis Dei per omnia armaturam portare, vel pugnare, aut in exercitum & in hoſtem pergere omninò probibuimus: niſi illis tantum, qui propter divinum myſterium, Miſſarum ſcilicet ſolemnia adimplenda, & Sanctorum patrocinia portanda, ad boc electi ſunt: id eſt, unum vel duos Epiſcopos, cum Capellanis & Presbyteris eorum Princeps ſecum habeat, & unusquisque præfectus unum Presbyterum, qui hominibus peccata confitentibus judicare, & indicare pœnitentiam poſſit. Nec non & illas venationes, & ſilvaticas vagationes cum canibus, omnibus ſervis Dei interdiximus: & ut accipitres & falcones non habeant.

III. De-

III.

DEcrevimus quoque juxta Sanctorum canones, ut unusquiſque Presbyter in Parochia habitans ſubjectus ſit illi Epiſcopo, in cujus Parochia habitat; & ſemper in quadrageſima rationem & ordinem Miniſterii ſui, ſive de baptiſmo, ſive de fide catholica, ſive de precibus & ordine Miſſarum, ipſi Epiſcopo reddar & oſtendat. Et quandocumque jure canonico Epiſcopus circumierit Parochiam ad confirmandos populos, presbyter ſemper paratus ſit ad ſuſcipiendum Epiſcopum; cum collectione & adjutorio populi, qui ibi confirmari debet. Et in cœna Domini ſemper novum chriſma accipiat ab Epiſcopo. Et ut Epiſcopus teſtis ſit caſtitatis, & vitæ, & fidei, & doctrinæ illius.

IV.

STatuimus etiam ut ſecundùm canonicam cautelam, omnes undecumque venientes ignotos Epiſcopos, vel presbyteros, ante probationem Synodalem in Eccleſiaſticum Miniſterium non admitteremus.

V.

DEcrevimus quoque, ut ſecundùm canones unusquiſque Epiſcopus in ſua Parochia ſolicitudinem gerat, adjuvante gravione, qui defenſor Eccleſiæ ejus eſt, ut populus Dei paganias non faciat ſed omnes ſpurcitias abjiciat & reſpuat; ſive profana ſacrificia mortuorum, ſive ſortilegos, vel divinos, ſive phylacteria, & auguria, ſive incantationes, ſive hoſtias immolatitias, quas ſtulti homines juxta Eccleſias ritu pagano faciunt, ſub nomine Sanctorum Martyrum vel Confeſſorum, Deum & Sanctos ſuos, ad iracundiam provocantes: ſive illos ſacrilegos ignes, quos Nedfratres vocant, ſive omnes, quæcunque ſunt, paganorum obſervationes diligenter prohibeant.

VI.

STatuimus ſimiliter, ut poſt hanc Synodum, quæ fuir XI. Kalendas Maji, quisquis ſervorum Dei, vel ancillarum Chriſti, in crimen fornicationis lapſus fuerit, in carcere pœnitentiam faciat in pane & aqua, & ſi ordinatus presbyter ſit, duos annos in carcere permaneat; & antea flagellatus & ſcorticatus videatur, & poſt Epiſcopus adaugeat. Si autem Clericus vel Monachus in hoc peccatum inciderit, poſt tertiam verberationem in carcerem miſſus, vertente anno ibi pœnitentiam agat. Similiter & Nonnæ velatæ eadem pœnitentia contineantur, & radantur omnes capilli capitis ejus.

VII.

DEcrevimus quoque, ut presbyteri vel Diaconi non ſagis, Laicorum more, ſed caſulis utantur, ritu ſervorum Dei: & nullus in ſua domo mulieres habitare permittat. Et ut Monachi & ancillæ Dei Monaſteriales juxta regulam Sancti Benedicti, cœnobia vel Xenodochia ſua ordinare, gubernare, vivere ſtudeant: & vitam propriam degere ſecundùm prædicti patris ordinationem non negligant.

NOTÆ.

Canone III. *Parochia.* Hoc vocabulum apud antiquos frequentiſſimè fuit adhibitum pro *Diœceſi Epiſcopi*, velut etiam patet ex hoc loco. Vide Macros.

Can. 5. *Adjuvante Gravione.* Gravio idem eſt ac Comes, à Germanico vocabulo *Grav*, ſeu *Graf.* Hinc etiam dicitur *Landgravius.* Ita ijdem.

Eod. *Paganias.* Id eſt, idololatrias. Ita rursùs illi.

Eod. *Phylacteria.* Nempe ſuperſtitioſas ligulas. Vide eosdem.

Eod. *Nedfratres.* Incendium ſuperſtitioſum Ruſticorum in Feſto S. Joannis Baptiſtæ: de quo plura laudati Macri.

Inſtrumenta ſub Joſepho Epiſcopo Friſingenſi III.

NUM. IV.

Traditio Cauuonis.

Potius Hamminc.

DUm in Dei nomine cogitante vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. Ego Hamminc ad ultimo deductus propriam hereditatem, quam Genitor meus Hatto mihi in hereditatem reliquid per manus Sacerdotis Claudii, ſeu & Germani mei Cauuonis ad intemeratæ virginis Mariæ Eccleſiam in Caſtro Frigiſingas meniis conſtructam, ubi Joſeph Epiſcopus Deo opitulante deſervit, ut pro me ipſo interceſſor adſiſtat, dono atque transfundo rem inquiſitam ſtipulatione ſubnexa Colonias numero VI. Caſas, curtes, pratas, paſcua, aquarúmque decurſibus, cum omnibúsque utenſiliis, cultis, non cultis, vel quicquid jure meíſque ditionibus in his locis eſſe cognoſco, ut inviolata permaneat hereditas prædicti luminis utrisque partibus fluminis nuncupante Iſura, ut nulla oppoſita Perſona frangere non conetur, neque de propinquis meis, neque quislibet; Si autem aliquis, quod fiere futurum non æſtimo, propria temeritate venire temptaverit, inſolubilem ſibi vindicet damnum, quia alienam invadit, & Epiſtula præſens nihilominus firma, & ſtabilis permaneat, quam propria ſponte fieri depoſcui, poſt obitum verò ejus firmitas acta per manus Cauuoni ſecundùm quod mos conpellit ſecularis. Teſtes per aures tracti, & hæc nomina eorum: Arbeo presbyter, Uualtrich, & Aurilianus Diaconi, Perhtolt, Cauuo, Deotker, Irminhart, Reginolf, Heriperht, Folrih, Fater, Uuichart, Kyſalhart, Ambricho, Uuichram, Hazzo, Haero, ſuúſque filius. Poſt hoc ✠ Signum manus Taſſilonis Ducis conconſentienti. ✠ Signum manus Reginperti. ✠ Signum manus Claudii. ✠ Signum manus Nordpethti. ✠ Signum manus Alauuichi. ✠ Signum manus Kerolti. Actum in villa nuncupante Matahcauui. Regnante Domno Taſſilone anno X. regni ejus III. Kal. Decembris Indictione X. Luna V. Ego Arbeo juſſus de Duce inclito ſcripſi, & ſubſcripſi, & teſtes firmavi convenientia Cauuonis, cum donato Epiſcopo Joſeph de artifice malleatoris noſtro Aleto, ut eum ſibi tempus ad Serviendum cammiedibus, de Epiſcopo aſſerat, & poſtquam de ejus rediret ſervitio, utrique & prædictus faber & in loco poſitus ſuperiori epiſtulæ ad prædictum Eccleſiæ opteneant firmitatem.

NOTÆ.

Barbariem latini Sermonis, in Inſtrumentis noſtris vetuſtiſſimis occurrentem non moramur, certi, eam eruditis diſplicere non poſſe, imò placere debere, cùm nonniſi optimum ſinceritatis antiquæ teſtimonium præſeferat.

Cammiedibus. Legendum cenſemus: *cunctis diebus.* Alii ſuſpicantur, ſub voce *Cammiedibus* intelligi opera ſervilia ædium, à voculis *camm & ædes.*

Matahcauui. Fortè *Mattickofen.*

NUM. V.

Traditio Deotribi de Teoruneshuſun.

DUm in Dei nomine cogitante, vel tractante me pro anima mea, ſeu pro futura vita, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. Ego Thedericus indignus ac ſi peccator provectus ætate terram in loco quæ dicitur Teoruneshuſir, quam Beatæ memoriæ Ermberto Epiſcopo tradidi modo inmutabiliter per epiſtulam præſentem ad Beatæ Dei Genetricis Mariæ Eccle-

Eccleſiam infra urbe nuncupante Frigiſinga meniis conſtructam, præſente Domno venerabili Joſeph Epiſcopo ſeu reliquo agmine Clerum, & popularium, tradidi & confirmavi territorium, pratas, paſcua, aquarúmque decurſibus, ſilvis, virgultis, omnémque cultum, non cultum in poſſeſſionem perpetuam, excepto domorum condimenta, atque igneum utenſilia, ſeu porcorum paſcua in deſerto, ſi neceſſitas cogerit, terra autem, & omnis poſſeſſio traditione prædicti loci firma & ſtabilis permaneat ſtipulatione ſubnexa; ut nulla inquiſitio ab heredibus meis fieri poſſit, niſi ſupernæ pietatis auxiliatio. Siquis contra hæc epiſtolam fraude temptare conavenerit, inprimis inſolubile vinculo meretur pati, quod paratum eſt in adventum examine diſtricti Judicis preſciat ſe perferre Sententiam. A Judice terreno diſtringente perſolvat auri Libras XII. tamen donatio hæc nihilominus firma permaneat. Actum in Caſtro Frigiſingas, regnante Domno Taſſilone Duce anno X. regni ejus. Sub die menſis mad VIIII. Indictione XII. Hæc ſunt teſtes, & eorum nomina: inprimis Joſepb Epiſcopus, & Signum manuum ejus. Deotrih teſtes. Arbeo, Albuni, Lucellus Presbyteri. Hununc, Uualtrih, Aurillan Diaconi, Cundpald Judex, Droant, Purſo Milites, & hæc Signum eorum manibus ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠ ✠. Ego Arbeo Presbyter rogatus donationem hanc ſcripſi, & teſtes firmavi. Ego Taſſilo Dux Bajouuariorum confirmavi hanc epiſtulam.

NOTÆ.

Teoruuahuſan. Hodie *Dirnzhauſen*, Ut alibi monuimus.
Sub die Menſis Mad. Nempe Maji: ut ex pluribus aliis Inſtrumentis conſtat.

NUM. VI.

Traditio Chuniperhti de Pohe.

DUm in Dei nomine cogitante vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. Ego Chunipertus propriam hereditatem, quam Genitor meus Cartbari mihi in hereditatem reliquid in villa, quæ nuncupatur Poch, ibi Eccleſiam in honore beati Apoſtolorum Principis Petri Eccleſiam condedi cum Sociis ſuis, quam venerabilis Pontifex Joſeph dedicavit, cujus ditioni eam fieri firmavi ad domum publicum Beatæ Genetricis Dei infra oppido Frigiſingas mœniis conſtructam, ut poſt obitum meum habeat poteſtatem defenſor, atque poſſeſſor fieri, & quemcuque Pontifices hujus loci conſtituerint, ſicut de reliquis utenſilibus prædictæ Eccleſiæ; itaque tradedi, atque transfundavi propriam hereditatem, atque empticam in jam prædicto loco Colones VIII. cum omnibus utenſilibus eorum; quorúmque nomina in ultimo inſerimus. Reliqua autem utenſilia, id eſt, in villam Tactara campis pratis paſcuis Silvis aquarúmque decurſibus, & quicquid noſtris ditionibus eſſe videtur, excepto Colone nuncupante Luipo, quem filio filii mei tradidi. Reliqua autem hujus loci omnia utenſilia pleniſſima devotione ad prædictum locum fieri in perpetua confirmavi nullo prohibente. Siquis verò, quod fieri non credo contra hanc donationem venire temptaverit, cum Deo Judice omnium, & agmina Sanctorum communicet cauſam, & quod repetit, evindicare non valeat; & inſuper in fiſco culpabilis ſolidos CCCC exiſtat; & nihilominus præſens epiſtula firma permaneat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti, & hæc nomina eorum, & hæc qui in præſente ſigna manuum depreſſerunt. Signum ✠ Chuniperhti, qui hanc donationem fieri, atque firmare rogavit. Signum ✠ Joſeph Epiſcopi. Signum ✠ Mannoni Epiſcopi. Signum ✠ Zottoni Presbyteri. Signum ✠ Arbionis archipresbyteri. Signum ✠ Uualtrich, atque Haimilonis ſeu Otonis presbyterorum. Signum ✠ Raginoni Preſidi.

Signum ✠ Cundpaldi Judicis. Signum ✠ Adalperht. Signum ✠ Iſini. Signum ✠ Victoris. Signum ✠ Raginhari. Signum ✠ Anagrim. Signum ✠ Lantfrid. Actum inCaſtro publico nuncupanteFrigiſinga ſub die X.Kalend.Februarii regnante inluſtriſſimo Rege Domno Pippino anno Octavo regni ejus, & venerabile Duce Taſſilone anno XII. Regni ejus, indictiooe XII. Ego Arbio Presbyter ſcripſi & ſubſcripſi. Ego Taſſilo Dux Bajoariorum confirmavi hanc epiſtulam.

NOTÆ.

Pobe. Pach, in diſtrictu Crantſpergenſi.

Annus Pippini Regis VIII. & Taſſilonis XII. demonſtrant, epochas utriusque diſtare annis quatuor completis. Verùm de his in Superioribus.

NUM. VII.

Traditio Adalunc, & Hununc de Abunsna.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Ego itaque in Dei nomine Adalunc tractante vel cogitante me de æterna beatitudine, ſeu de futura vita pro remedium animæ meæ, ſeu anteceſſorum meorum oratorium ædificavi io loco, qui dicitur Abunsna, & ibidem advocavi Domnum Joſeph Epiſcopum ad conſecrandum ipſum oratorium, & tradidi omnia ſubſtantia portionis meæ, nec non & Filii mei nomine Hununc portiones ſuas ad ipſum altare tradidimus totum & integrum terram cultam & incultam, agros, pratas, ſilvas aquarúmque decurſos, vias, & quicquid ad ipſum pertinebat locum de noſtro alode, vel adtracto, de noſtro jure, & ita peractum communis manibus meis, & filii mei tradidimus ad prædictum altarem domui Sanctæ Mariæ epiſcopali in locum, qui dicitur Frigiſinga in manus Joſephi Epiſcopi ſtipulatione ſubnexa, & teſtes ſubter firmavimus. Actum in prædicto loco ſub die conſule quod fecit pridie Kal. Junias regnante Domno & inluſtriſſimo Duci Taſſiloni aono XII. hæc nomina teſtium. Arbeo Archipresbyter, Victor Diaconus, Luitpranc Diaconus Uualtrich Diaconus Orilan Diaconus.

Igitur eodem Eccleſiam Ego Hununc in Dei nomine presbyter vocatus languore valido correptus iterata traditione tradidi cum omnia pertinentia ad hunc locum de alode noſtro, ſeu adquiſitione quolibet modo ad nos tracto omnia ex integro cum conſenſu ſummi Ducis Taſſilonis ad prædictam domum Sanctæ Mariæ Frigiſingas manu propria ipſam cartulam ſuper prædictum altarem poſui, & traditionem genitoris mei firmavi, & deinceps mea ipſius manu ſimul cum teſtibus ſcribere rogavi. Et hæc nomina teſtium: Popo teſtis, Reginolf, Adalker & Luitprand Presbyter, Pern Presbyter, Reginpald, Angilperht, Adalperht, Helmperht. Ego Horskeo indignus vocatus Diaconus ſcripſi.

NOTÆ

Abunsna. Hodie *Abent.*

Pern Presbyter. Perſæpe occurrit in noſtris Inſtrumentis: & ſub Attone Epiſcopo vocatur *Presbyter & Monachus*: *videatur Liber Traditionum primus *fol. 132. & 258.* Unde conjicimus, omnes illos teſtes fuiſſe *de familia*: de qua nempe ipſe Pern, ſeu Perno fuit: ut ex ſequentibus Documentis apparebit.

Adalperht. Quid, ſi ſuſpicemur, hunc Adalbertum fuiſſe eum, quem S. Corbinianus è furca liberavit, & inter diſcipulos ſuos recepit; quique *poſt multa temporum Spatia finem vivendi fecit*, uti Aribo *cap. 8.* teſtatur?

NUM. VIII.

Traditio Wettini de Hroadoluing.

Dum io Dei oomine cogitante vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domioo veniam merear accipere, idcirco ego Wetti propriam hereditatem, quam Genitor meus Anulo mihi in hereditatem reliquid, in villa, quæ nuncupatur Hrodoluinga, & quicquid ad hæc pertineot, & quicquid ego alibi adquirere poſſum, dono atque transfundo ad Eccleſiam Beatæ Dei Genetricis Mariæ iofra oppido Frigiſingas locum publicum, ut me vivente, vel poſt obitum meum habeat poteſtatem defenſor, atque poſſeſſor ipſius ſupradictæ Eccleſiæ omnia, quicquid ſupradictus Genitor meus mihi reliquid. Itaque tradidi, atque transfundavi propriam hereditatem, atque empticam io jam prædicto loco, reliqua autem utenſilia, id eſt, campis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquarúmque decurſibus, & quicquid noſtris ditionibus eſſe videtur, hæc autem omoia loci hujus utenſilia pleniſſima devotione ad prædictum locum fieri io perpetuum confirmavi nullo prohibente. Siquis verò, quod fieri ooo credo, ego ipſe, aut aliquis ex heredibus meis, vel quis appoſita Perſooa contra hanc donationem venire temptaverit, cum Deo judice omnium, & agmina Sanctorum excommunicatus appareat, & cauſam, quod repetit, vindicare non valeat, & inſuper in fiſco culpabilis ſolidos CCCC. componat, & nihilominùs præſens Epiſtula firma permaneat. Hæc ſuot teſtes per aures tracti, & hæc nomina eorum, qui in præſentia adfuerunt. ✠ Signum manûs Wettini, qui haoc donationem fieri, atque firmare rogavit. ✠ Signum Chuniperhti. ✠ Signum Iſi. ✠ Signum Haimperht. ✠ Sigoum Hattonis. ✠ Sigoum Agilperhti. ✠ Signum victoris Diacooi. ✠ Sigoum Wakilonis Clerici. ✠ Signum Dominorum Clericorum. ✠ Signum Cuodhari Subdiaconi. ✠ Sigoum Habichonis Clerici. ✠ Signum Irminfrid Clerici. ✠ Signum Arbionis. Actum in caſtro publico ouncupante Frigiſinga ſub die Idibus Decembris Luna XXII. Indictione XII. regnante inluſtriſſimo Rege Pippioo anno VIII. & Venerabile Duce Taſſilooe anno XIII. regni ejus; actum hæc fuit in præſentia veoerabilis Pontificis Joſeph. Ego Oadalger hanc donatiooem ſcripſi & ſubſcripſi.

NUM. IX.

Traditio Fridaperhti Clerici de Eparaha.

Brevem commemoratorii de illa tradione, quam fecit Fridaperht Clericus in manus Domini Joſeph Epiſcopi io loco nuncupato Eparaha, quod in perpetuum ſtabilis ad Epiſcopatum Sanctæ Mariæ in caſtro Sito Frigiſinga fuiſſet, & hæc teſtes per aores tracti Chunihoh Clericus teſtis, Oadahart Clericus teſtis, Cundhart Clericus teſtis, Altumar presbyter, Woluolt Laicus teſtis, Urſo Laicus teſtis, Alprih Laicus teſtis, Deotperht Laicus reſtis, Purcman Laicus teſtis, Sigur Laicus teſtis, Puapo Laicus teſtis, Ellant Laicus teſtis, Frecholf Laicus teſtis, Helmperht Laicus teſtis, Cavvo Laicus teſtis. Actum eſt anno XIII. ſub Taſſilone Duce Bajoariorum menſe Novembri, quod XV. Kal. Decembris. Ego quidem Heres hanc traditiooem ſcripſi juſſiooe Domni Joſeph Epiſcopi Indictione XII.

NUM. X.

Traditio David de Mamindorf.

ILle beoe poſſidet rebus, qui ſibi aliquid theſaurizat de terrenis in iſta caduca vita ad cœleſtia regna, & ad gaudia ſempiterna, ad cœleſtibus cooviviis invitatur, & intrare mereat cœleſtes alimentas ſempiternas cum gaudio poſſidere. Propter hanc ſpem ego enim in Dei nomine David cogitans pro remedium animæ meæ, ſeu de vita futura, in quaotum potui hujuscemodi exemplum ſecutus tradidi ad domum Sancti Michahelis, & Sancti Andreæ Apoſtoli, & Sancti Johannis Baptiſtæ, & ad omnium Sanctorum, quorum reliquias ibi honorificè requieſcunt, in loco nuncupante Poah, duas partes heriditatis meæ in loco Mammindorf tam in Maocipiis, quàm etiam agris, pratis, ſilvis, ſeu quicquid ad me legibus pertinere videbatur, duas ut ſupra diximus partes in omnibus trado atque transfundo ad jam dictum domum in manus Joſeph Epiſcopi per repromiſſiones ſuas, & ego me ipſum ſanctiſſimis orationibus ſuis commendans, & ipſe me in ſanctas, ac venerabiles manus ſuas fideliter accepit, & fieri per omnia permiſit, ſicut petii, & dedi ei poteſtatem ab eo die habere dominandi, vendendi, commutandi, concambiandi, vel quicquid de ipſo facere voluiſſet in omnibus poteſtatem habendi. Et ſiquis de Heredibus meis, aut Fratres mei, quod fieri oon credo, aut quislibet oppoſita perſona, qui contra hanc dooatiooem venire, aut frangere voluerit, inprimis iram Dei omnipotentis incurrat, & ab omnibus ſanctis excommunicatus exiſtat, & hæc donatio nihilominus firma permaneat, & ille anathematus ſit ab omni communione Chriſtianorum, & hoc, quod repetit, evindicare non valeat; & pro hoc inferat fiſco auri libram I. argenti pondus V. coactus exſolvat. Actum eſt hoc in Bajoaria Provincia coram Taſſiloni Duce ipſo coofirmaote in Idus Marcias. Inprimis ✠ ſignum David, qui hanc donationem fieri rogavit. ✠ Signum Irminfrid fratris ſui. ✠ Signum Keparoh. ✠ Signum Chuanrat. ✠ Signum Hailrich. ✠ Sigoum Hiltimunt. ✠ Signum Luitolf. ✠ Signum Eparachar. ✠ Signum Hroadachar. ✠ Signum Oatoni. ✠ Sigoum Iſanharti. ✠ Signum Madalgeri. ✠ Signum Tutiloni. ✠ Signum Altoni reclauſi. ✠ Signum Tutoni Presbyteri. ✠ Signum Haitoni Presbyteri. ✠ Signum Halichoni Presbyteri. ✠ Signum Reginperhti Presbyteri. Ego Reginperht rogatus fui ad ſcribendum; non ſcripſi quomodo volui, ſed ſicut potui, regnante Pippino Rege, & Taſſiloni Duce.

NUM. XI.

Traditio Oatiloni & Taſſiloni de Haſalpah.

IN Chriſti oomine Taſſilo Dux Bajuuariorum territorium in villa nuncupaote Haſalpah, quam bonæ memoriæ Oatilo Dux priùs tradidit ad Eccleſiam beatæ Dei Genetricis Mariæ in Oppido Frigiſingas per Epiſtulam ſuam, quam fieri juſſit, eadem terram, quam Oto in prædicto loco poſſidebat, cum omnia utenſilia ſicut in priſtino fuit tradita, pari modo confirmavit: Item ego Taſſilo Dux pro remedium animæ Oatilonis prædictum locum trado, atque transfundo territorium, prata, paſcua, ſilvas, aquarúmque decurſibus, & quicquid jure in eodem loco illius Oatoni hereditati fuiſſe ſubjectum, ut permaneat in hereditate Sanctorum firma, & ſtabilis ſtibulatione ſubnexa; ut ſiquis contra hanc dooationis cartulæ venire temptaverit, communicet cauſam. ✠ Inprimis Taſſilo propria manu ſignum fecit. ✠ Signum Virgilii Abbatis. ✠ Signum

gnum Reginperti. ✠ Signum Reginonis. ✠ Signum Machelmi. ✠ Signum manus Hadumari. ✠ Signum Alawichi. ✠ Signum Utihi. Signum Cundhari. Signum Punini.

NUM. XII.

Quomodo Reginperht Eccleſiam condidit in Scaranziæ.

IN Dei nomine Reginperbto cogitante, vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam accipere mererer, pari ſuffragante Germano noſtro Irminfrido, atque Genetrice noſtra Ackilinda, ſeu parentibus noſtris Otiloni, & Croſoni in ſolitudine Scarantienſe, ubi Eccleſiam in honore Beati Apoſtolorum Principis Petri mœniis conſtruxi, & ibi in cenobie ſpem hereditatem propriam, atque ſubſtantiam transfundavi per manum propriam, & manum venerabilis Epiſcopi Joſephi, per conſenſum inluſtriſſimi Ducis Taſſilonis, & ſatrabum ejus, atque confinitimorum noſtrorum conſentientium rem inexquiſitam ſtipulatione ſubnexam inprimis vallenenſium ex pago portionem meam in villas nuncupantes Pollinga, & Flurininga, & in opido Humiſte portionem meam ſimiliter foras montes in villa Schlehdorf nuncupante, & in Hofahaim, & in villa, quæ dicitur Sindolvesdorf. Similiter & Kiſingas omnem terminum noſtrum ita in augmentum juſtitiæ frugi adduxi in villa Paſingas, & Grefolvinga dicente, & portionem noſtram in pago Rotahgauuue, in villa quæ dicitur Curtana juxta fruen flumine ſic nuncupante ita ob conſuetudine villa ita appellari, nam & non pari modo pagum deſertum, quem Walhogoi appellamus cum lacu ſubjacente, & piſcatione, & infra fluente Iſura ad ipſum locum, quæ adtingere videbatur omnes prædictas villas, & in earum termino quicquid nobis in portionem evenerat tam liberis quàm colonis, & ſervibus, caſas, curtes, jumentis, pecodibus, alpiſetmis, aquis, earúmque decurſibus, molendinis, pratas, paſcua, culturas, terminos omnes, cum utenſiliis etium, & callippeum vaſorum, & ligneorum, vel quicquid jure poſſidere videbam ſub dicione beati Petti Apoſtolorum Principis reliquis in prædictum locum tradidi, & transfundavi in communem poſſeſſionem fratrum, qui ibi commemorarę viderentur, & ut ex eodem loco in conjacentiis diioceſis id eſt Frigiſinga ad Sanctam Mariam ad Epiſcopum, qui illuc eſſe videretur, cenſum exire videretur, id eſt pedules duos propter ſtabilitatis Patrum ſubpoſitæ regulæ, ut dicio epiſcopalis non deeſſet ad ordinandum Abbatem cum conſenſu fratrum illuc in loco demorantium ſimiliter, & Akilind genetrix noſtræ in prædictis villis termino portionem ſuam ad eodem tradidit locum pari modo & Irminfrid portionem ſuam tradidit, & ſi ei nati fuerint filii accipient portionem ſuam, quantum eis contingerit, mea autem portio firma & ſtabilis permaneat, & ſi filii non fuerint, omnis hereditas mea ad prædictum locum ſit confirmata poſt obitum meum, & boc per conſenſu Taſſilone inluſtriſſimi Ducis, nec non & Otilo ſimili ſeutentia per conſenſu prædicti Ducis, ſi filios, vel filias non procreâſſet hereditatem ſuam ex integro tradidit, ſi autem fuerint nati filii accipient portionem ſuam, & ea portione, qua me prædicto Otilone evenerit ad prædictum locum Scaraza firma atque ſtabilis traditio permaneat. Cros verò compunctus Dei ammonitione, ſeu plaga inſanabile ab Keparohe Comite in loco nuncupante Pabbara percuſſus ſemetipſum cum omne ſubſtantia ſua cum conſenſu Principis noſtri Summi Taſſilonis ad ipſum locum prædictum tradidit, & itidem coronæ ſignum ab Aribione Archipresbytero accepit. Siquis contra hæc tam de propinquis, quàm de extraneis

neis venire temptaverit, cum Deo, & Apoſtolo Petro pro hoc rationem referat. Actum Scaranziæ ſolitudine ſub die Conſule quod eſt III. Kalendas Julias in anno XVI. regnante inluſtriſſimo Duce Taſſilone, in præſentia Joſeph Epiſcopi Orſatoris rei, & Arbionis Archipresbyteri, qui Eccleſiam cum donatione tradendi ſtudio commendavimus ad regendum.

Hæc ſunt teſtes, inprimis Joſeph Epiſcopus, & Arbeo Archipresbyter, Riholf presbyter, Albinus presbyter, Hato presbyter, Erchanfrid, Irminfrid, traditor Otilo, Kermunt, Lantpald Diaconi. Adalperht, Situli, Luitolt, Leidrat, Chuniperht, Reginpald, Cundpald, & cæteri abſque numero. Ego Arbeo rogitus & juſſus de Epiſcopo Joſeph donationem iſtam firmavi, & teſtes ſubſcripſi.

NOTÆ.

Parentibus noſtris. Nempe cognatis, juxta modum loquendi Italis uſitatum, apud quos *Parente* idem eſt ac conſanguineus, cognatus, propinquus &c. Uti notum eſt. Vide Dictionarium Petri Galeſini.

Flurininga. Exiſtimamus, hoc nomine intelligi hodiernum pagum dictum *Flauerling*, ſitum in valle Oeni ſuperiori, nempe *Vallenenſium*, ut habet Inſtrumentum.

Humiſte. Hodie *Imbſt.*

Hofahaim. Hodie *Hoffheim.*

Sindolfesdorf. Hodie *Sindelsdorff.*

Potahganne. Vicinia prope Rotam fluvium.

Curtana. Curtanpach in diſtrictu Neumarckt.

Kiſingas. Fortè *Kiſſing*, non procul Fridbergâ & Auguſtâ. An potiùs Geiſing in diſtrictu Starenbergenſi?

Walbogoi. *Walgau.*

Cum lacu ſubjacente. Fortè *Parmenſee.*

Calippeum. Fortè *chalybeorum*, aut potiùs *aneorum.*

Pedule. De his Diſſert. IV. prolegomena egimus.

Plura locorum nomina in hoc inſtrumento occurrunt, ſed quæ partim explicatione haud indigent, partim nobis ipſis incomperta ſunt. De hoc eodem Documento plura monuimus in Parte hujus Operis prima.

Inſtrumenta ſub Aribone Epiſcopo Friſingenſi IV.

NUM. XIII.

Traditio Poaponi de Wibſe vel Adholze.

DUm oportet unicuique, qui in hoc mundo vacare videtur Sacramenta reminiſcere, & ultimum diem pertimeſcere, ne nos inproviſa mors ſubitò, ſicut habet caſus humane fragilitatis, inparatos inveniat, & tamquam fur conprehendat, vel æterne mortis laqueis tradat, de rebus tranſitoriis, quem Domini pietas humanáque utilitas adquiſierit patronum adquirere debet, qui pro ejus vicibus, diémque magni judicii apud Dominum intercedat, ut mercedem pleniſſimam apud ipſum retributionis accipiat. Quamobrem ego in Dei nomine Poapo vir nobilis congregavi multitudinem parentum meorum nobilium virorum per quandam dubitationem filiórum meorum conſiliavi cum illis ſicut ipſi conſilium eorum mibi per fidem dederunt, ut bereditatem meam domui Sanctæ Mariæ tradidiſſem. Interea contigit, ut condictum eſt publicum Synodum, ſeu alium placitum ad Frigiſingun fieri, & ego Poapo veniens veniebam cum parentibus & fidelibus meis ad jam dictum domum Sanctæ Mariæ, & nuntiavi conſilium noſtrum Heredi Epiſcopo, & ipſe Paſtor ac Medicus animarum conſolens nos, & hoc conſilium gratanter accepit, & noſtram promiſit memoriam confirmare in ipſo domo Dei

Dei perpetualiter. Proinde iterum retractavi, ut pro remedium animæ meæ, vel pro peccatis meis abluendis, ut mihi pius Dominus in aliquantulum veniam æternam præſtare dignetur, hereditatem quoque meam in locis nuncupatis Adwihſe, & Adholze ad domum Sanctæ Mariæ, ſeu omnium Sanctorum, quorum reliquiæ, ibidem venerari videbantur coram omni Clero, ſeu parentibus meis confirmantibus, firmiter & indubitanter tradidi & ſtatui, ut ibidem ad illum Sanctum locum firmiter in perpetuum permanſiſſet, hoc eſt in locis jam dictis, quicquid ibidem de hereditate propria habere videbatur, totum ex integro tradidi, & cum teſtibus confirmavi ad ſupra dictum domum, ut ibidem perpetualiter permanſiſſet; Ea verò ratione, ut quamdiu advivimus ego ipſe & filii mei ipſam cauſam cum integritate habere vel uſurpare debeamus. Eo modo, ut nullus propter quamdam diſceptationem filiorum meorum, ſi contigiſſet, abſtrahere ipſam hereditatem meam non potuiſſet de domo Sanctæ Mariæ, ſed traditio mea firma & ſtabilis permaneat in perpetuum. Poſt obitum verò noſtrum cum omni rem addita, vel emeliorata abſque ulla conſignatione, vel contradictione ipſe Rector qui tunc tempore ipſo Monaſterio Sanctæ Mariæ ad gubernandum præeſſe videtur, in ſuam faciat revocare dominationem; Et ſi quis verò, quod futurum minimè credo, ſi ego ipſe, aut ullus de heredibus meis, quicunque emiſſa perſona, qui contra hanc epiſtolam traditionis, quam ego ipſe propria voluntate fieri, vel firmare rogavi, venire, aut aliquid reſultare temptaverit, inprimis iram Dei omnipotentis exinde incurrat, & cui litem intulerit, ſolidos quingentos coactus exſolvat, & petitio ſua vacua, & inanis permaneat, ſed per epiſtolam omnique tempore firmiorem obteneat roborem. Manu mea propria ſubter firmavi, & bonis hominibus ad roborandum decrevi, quorum nomina hæc ſunt: Inprimis Heres Epiſcopus cum omni familia Sanctæ Mariæ in publico Synodo, id eſt Arn Diaconus. Orilan Diaconus. Ratolt Diaconus. Luitfrid Clericus. Heimilo Clericus. Hununc Clericus. Selprat Com̃. Alprat Com̃. Mezzi Comes. Waldkeer, Hringrim, Alphart, Egilolf, Perhtolf, Cbuno, Angilperht, Pern, Arbeo, Hartrih. Actum eſt hæc ad Frigiſinga anno XVI. Pippini Regis, ab Incarnatione Domini anno DCCLXV. indictione IIII. die Conſule, quod facit nonas Majas. Et ego Pern Clericus ex ore Heredis conſcripſi.

NOTÆ.

Multitudinem parentum meorum. Nempe *cognatorum*: ut ſupra vidimus.
Monaſterio S. Mariæ. Puta, Eccleſiæ ſeu Conventui Cathedrali.

NUM. XIV.

Traditio Hroadheri de Suuindaha & Pobloh, ſeu Anonis de Priſinga.

IN nomine Summi & unigeniti filii Dei. Ego Hrodheri rem propriam, quam Genitor meus Sicco mihi in hereditatem reliquit in locis nuncupantibus Suuindaha, & alium quem Pohloh dicuntur pro remedium animæ meæ, atque prænotati genitoris nec non & Conjuge Waltina, cum unico filio noſtro nuncupante Heripald donavi atque transfundavi ad Beatæ & intemeratæ Virginis Mariæ Eccleſiam Frigiſingas Caſtro mœniis ſite, caſas, curtes, mancipias, rures, ſaltoras, ſilvas, aquarúmque decurſos, molendinas, pratas, paſcua, ſublectilia, vel quioquid utenſiliis poſſidere videbar, vel ex patrimonio, aut lucro queſtus eſſe videbar, ut poſt obitum meum, & prænotate Conjugis atque conſcripti filii ſub dicioni ipſius Dei genetricis eſſe debeat cum oratoriis, quos ipſe conſtruxi, & cum colonibus meum poſt obitum cuncta in patrimonium Sanctæ

Mariæ, & Chriſti Confeſſoris Corbiniani ſtabilivi, nam ſi filius meus divini largitoris munere ad Superiorem acceſſerit gradum, & eum ut paſtore decet Eccleſiaſtico more conſervaverit, ſuiſque diebus cuncta poſſederat, tamen ſub manu, cui hæc credita ſunt, epiſcopale, ſin verò ſuum normaliter non ſervaverit ordinem, ſuam tamen ſibimet poſſedeat portionem, cetera ſub ditioni permaneat epiſcopali ipſius poſt-obitum ipſam traditionem in perpetuum permanere firmamus; nam ſi ego ipſe, vel quis ex heredibus meis, vel quilibet oppoſita perſona contra hanc donationem ire temptaverit, cum eadem Dei Genetrice communicetur Sentêntiam, & horum Sanctorum patrociniis, quos ibidem eſſe videntur, colenda vel nominanda, atque adoranda epiſtola; tamen traditionis nihilominus pertenear firmitatem. Actum in villa, quæ dicitur Pohloh in anno XVIII. regnante inluſtriſſimo Duce Taſſilone ſub die Conſule quod eſt nonis novembris. Et hæc teſtes & eorum nomina, qui per aures tracti ſunt. Alpolt, Ratolt, Heimilo Presbyteri. Arn, Rihpald Diaconi, & Hulzilo Monahus. Heimperht, Vurmheri, Acio, Heilrat, Hramperht Laici teſtes, & Ipſe Arbeo Epiſcopus teſtes ex cujus ore Ego Sundarherius cartulam hanc firmitatis conſcripſi.

NOTA.

Subleätilia. Id eſt, ſupellectilia.

NUM. XV.

Traditio Eginonis.

NOtitiam depromimus, quod ego Arbeo Epiſcopus Divini largitoris munere cum Domui Sanctæ Mariæ divina gratia me præeſſe conſtituit, quòd à quodam Monacho nomine Egino propriam hereditatem ipſius, & fratris ſui Reginolti, quam Reginolfus his in hereditatem eorum genitor reliquit comparavi per conſenſum Domni Taſſilonis, & inluſtriſſimi Ducis, in locis quæ appellantur Irmina ſeu Perahhah cum eadem baſilica, quæ ibi fundata eſſe videtur, cum ipſo altare, ad quem ipſi priùs tradiderunt; donavi namque ei, ſicut ipſe poſtulaverat plus minus ſolidos ex Sanctæ Mariæ rebus CC. & hæc ſunt teſtes, Selprat, Hato, Chuno, Sullo, Popo, ipſi omnes per aures tracti. Ceteri verò ex noſtris ſine numero.

NUM. XVI.

Traditio Anonis.

EGo Ano rem propriam, & patrimonium, quam genitor meus in hereditatem reliquit in pago, quæ dicitur Priſingas ad Beatæ, & intemeratæ virginis Mariæ Eccleſiam donavi cum domibus, & ædificiis, cum territorio & utenſiliis, cum famulis atque ſubjectis, cum pratis atque paſcuis, cum univerſo utenſilio, vel quicquid poſſidere jure videbar, ut poſt obitum meum Epiſcopali domui jure ditioni deſerviat, atque ſemper virginis Mariæ ſubeſſe dominationi transfundavi. Ut ſi quis contra hanc donationem ire temptaverit ſub inſolubile anathematus vinculo proſtratus decedat, & cum eadem Mariam communicetur ſententiam, & Beato Chriſti Confeſſore Corbiniano. Epiſtola tamen nihilominus firma permaneat. Actum in Caſtro Frigiſingas in anno XX. regnante Domno Taſſilone, ſub die Conſule, quod eſt Kal. Octob. Et hæc teſtes Ratolr, Tarchinar, Pern, Pald, Horſkeo Presbyteri. Arn, Reginolt, Luitfrid, Rihpald Diaconi. Chuno, Mezzi, Reginpald, Sullo, Popo, Siruli, Hramperht popularis. Ego Sundarheri juſſus ex ore Epiſcopi Heredis conſcripſi.

NUM. XVII.

Traditio Undeonis, & Cundharti.

DE Eccleſia ab Undone ſeu Cundharto Presbytero fundata in loco, qui cognominatur Cbrakinacbra, & ab Epiſcopo Atbioni dedicata in honore Sancti Valentini Confeſſoris, bæc inter eis facta convenientia, ut ſub diebus Conditorum ab Epiſcopo concedente eorum conſiſtat, ditioni tamen jura Epiſcopali, ut ceteras non ſolvat extra conſtitutum eorum, poſt obitum per omnia Canonica ad domum Beatæ ſemper Virginis Mariæ obtineat ditioni, in tempore, qui præerit Epiſcopi, ut auctoritas priſcorum declarat. Actum in villa ſupra nominata ſub die conſule quod VI. Kalend. Majas. anno XX. regnante inluſtriſſimo Duci Taſſilone. Luna V. indictione VI. plus minus. ✠ Signum Cundharti, qui bæc fieri rogavit. ✠ Signum Arbioni Epiſcopi. ✠ Signum Attonis Abbatis. ✠ Signum Kernodi Presbyteri. Signum Reginperhti Presbyteri.

NOTÆ.

Cbrakinacbra. intellige *Krainaker*, Erdingenſis Præfecturæ.
Indictione VI. plus minus. Nempe circa numerum Indictionum ruditas Majorum noſtrorum aliquando dubitabat. Quid ergò mirum, ſi aliquando lapſi ſunt?

NUM. XVIII.

Traditio Vurmharti.

CEſſio vel donatio ad loca Sancta. Dum Dominus Jeſus Chriſtus numerare pcem cœleſtia juxta lectione perit mundus, & ea quæ in mundo ſunt. Illud verò, quod in Eccleſiis aut pauperibus rogatur, nunquam periit, ſed in memoria æterna pro juſtitia reputatur. Igitur ego enim in Dei nomine Vurmhart cogitans pro remedium animæ meæ, vel pro æterna retributione, propterea conplacuit mihi animus, dono à die præſente, donatúmque in perpetuum eſſe volo ad Eccleſiam illam ad Rota in honorem Sanctæ Mariæ conſtructa, ubi Dominicus Presbyter præſente tempore ſacerdus præeſſe videbatur, hoc eſt, in villa ipſa de omni rem mea tertiam partem de Alode de qualibet adtracti mihi adtracti mihi legibus obvenit, omnia quod in illa die habeat aut manſos, aut mancipias, campis, terris cultis, & incultis, paſcuis & omnibus pratis, ſilvis, aquis, aquarum decurſibus, ſicut ſuperiùs diximus, propterea donationem hanc fieri rogavimus, ut pars ipſius deſuper ſcripta ab illo die faciant, quæ voluerint, id eſt, tenendi, dominandi, commutandi, ſuiſque Succeſſoribus relinquendi, vel quicquid exinde eleget faciendi, liberam, & firmiſſimam in omnibus habeant poteſtatem. Igitur enim ego & Conjux mea, ſi nobis Filius ortus fuerit, & vitam ducat Deo jubente, conplacuit nos, ut habeat poteſtatem duas partes, & Mater mea de hereditate mea, hoc eſt, manſus vir, & fœmina, & mancipii cum omnibus facultatibus ſuis; ſed tamen infans ad vitam non venir, aut ſi tranſietit, per diſceſſum quoque ejus ipſa hereditas revertatur ad Eccleſiam in honore Sanctæ Mariæ, ſi quis de heredibus meis, aut quislibet oppoſita Perſona donationem venire temptaverit, aut frangere voluerit, inprimis iram Dei incurrat omnipotentis, & à limitibus Sanctæ Mariæ vel communionem Sanctorum ſeparatur, & quod repetit, evindicare non valet, ſed præſens donatio hæc omni tempore firma permaneat ſtipulatione ſubnexa. Sub die Conſule, quod eſt XVIII. Kalend. Februarias regnante Domno Duce Taſſilone anno XXI. Signum manum teſtes Atti & Adaleoz, & Odalmunt.

Ego Iſanhart Presbyter Servus Servorum Dei, in nomine Dei, ego Dominicus Presbyter banc epiſtulam ſcripſi & ſubſcripſi, Amen.

NUM. XIX.

Traditio Pegiri de Holzhuſir.

Regnante in perpetuo Domino noſtro Jheſu Chriſto, anno XXIII. inluſtriſſimi Taſſilonis Duci regni, Ego Peigiri nomine in loco, quæ dicitur Holzhuſir ad Eccleſiam beati Archangeli Mihaëlis rem propriam, quam fundavi, tradedi filiis meis præſentibus, atque per conſenſum fratrum meorum, inprimis portionem territorii Oadalperbti pro remedium animæ ejus, poſtea verò meam portionem, quam à filiis ſumpſi, excepto colonias duas, unam, quam inbabitat Puzzii, aliam, quam Tenno tenebat, ſi quacunque neceſſitate tradendi fuerit, ut ex bis babeam poteſtatem, aut filiis, aut quolibet, & mancipias tres nomine Tagapaldum, & Saſca Sclavam, & Paldwiha. Reliquos verò ex integro tradidi, excepto, quos liberos relaxavi, quorum nomina & Miſa, & Cozzo eorum muntpurt ad ipſum pertineat titulum, quem ex integro cum omni traditione ad Beatæ Dei genetricis Mariæ in domum epiſcopale in manum Heredis Epiſcopi ad Caſtro Frigiſingas mœniis conditam transfundavi cum domibus, curtibus, mancipiis, colonibus, territorio, cum pratis, atque paſcuis, cum aquis, & Silvis, cum univerſo utenſilio, cum quadrupediis, vel quicquic poſſidere me videbar, quam traditionem in beneficium à prædicto Epiſcopo accepi usque ſucceſſum meum, aut finem dierum meorum ad inbabitandum, & ad augendum, ſeu propagandum, ut decet Dei domui. Tradidi namque tam pro me, & germano prædicto, quàm pro genitore ipſo vocabulo, ut germanus, atque genetrice, & filiis in poſſeſſionem perpetuam, ut in quantitate apud pio Domino veniam mereamur accipere. Ut ſi quis contra hæc donationis cartulam, vel traditionem venire temptaverit, iram ſibi vindicet altithroni Dei, & in offenſionem Sanctorum incedat, & cum beatam, & intemeratam Virginem Mariam, atque Arcbangelum Micbahelem communicet cauſam, & judice terreno culpabilis exiſtat, donatio autem nihilominus firma permaneat, ipſe verò pro meis delictis Deo reddat rationem. Actum in villa Holzhuſir per conſenſu filiorum meorum, atque fratri, qui & ipſi per aures teſtes tracti ſunt rem ad confirmandam in manu prænotati Epiſcopi. Inprimis Eodunc teſtis, deinde Oslant poſtea Oadalhart, in conſpectu cuncto Clero. Teſtes Lantfrid, teſtes Turo, teſtes Sauulo, Rekinperbt Presbyter, Immo, Herirat, Arn, Rekinolt, Rihperbt, & reliqui multi. Actum in loco prænotato ſub die Conſule, quod eſt IIII. Kalendas Mad. tempore ſuperius jam inſerto. Ego Pern Diaconus juſſus ab Epiſcopo Herede, atque inſtructus donationis cartulam conſcripſi.

NUM. XX.

Traditio Willahelmi Presbyteri de Poatilinpah.

Dum in Dei nomine cogitante vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. Ego Willahelm quamvis indignus Presbyter Dei nutu vocatus propriam hereditatem in villa nuncupante Poatilinpah, quam genitor meus Gajo in bereditatem mihi reliquid, quod me de fratribus meis in partem cecidit ad Beati Zenonis Eccleſiam Confeſſoris Chriſti confluentibus Hiſanis mœniis conſitam tradedi, trando namque, & transfundo caſas, curtes, ædificia, territorium pratas, paſcua ſilvas aquarúmque decurſus cultum-non cultum, ſilvas fructecta, vel quic-

quicquid in eodem confinio poſſideo, ut poſt obitum meum ipſius Eccleſiæ ditioni deſerviat. Siquis ex propinquis meis vel oppoſita perſona contra ire, aut frangere temptaverit, iram ſummi arbitris incurrat, & in fiſco auri libras duas culpabilis exiſtat, traditio autem nihilominus firma & ſtabilis permaneat, ſtibulatione ſubnexa. Actum in ſupra commorata Eccleſia Zenonis ad Isna præſente Arbione Epiſcopo, vel cuncto Clero ſub die Conſule quod eſt XV. Kalendas Januarias regnante Inluſtriſſimo Duce Taſſilone anno XXII. regni ejus. Hæc ſunt teſtes, qui præſentes adfuerunt, & teſtes extiterunt. Inprimis Arbeo Epiſcopus, Hunger, Urſo, Angilpald, Alpolt Presbiteri. Arn, Pern, Diaconi, Hulzilo, Arperht, Cartheri, Alprih & ceteri audientes, & videntes. Ego Willahelm propria manu ſcripſi, & tradidi, & teſtes firmavi.

NOTÆ.

Poatibinbach. Hod. *Pietnpach*, Dominii in Purkrain.
Confluentibus Hiſanis. Nempe rivis, ex quibus Iſana Amnis augetur.

NUM. XXI.

Traditio Kepahilta de loco Germania in monte.

IN Chriſti nomine. Regnante in perpetuo Domino noſtro Jeſu Chriſto. Ego Kepahilt rem propriam à viro meo Cundpatone vivente, quam adquiſivi vel à dote legitimo mihi accederat, vel paterno adherenti patrimonio in unum coacervavi locum, quæ dicitur Germana vel ad monte, in quo Eccleſiam condedi Beatæ honoris, & ſemper virginis Mariæ cum Socijs, quam Heres dedicavit Epiſcopus XIII. Kalend. Februarias, in cujus dote duas donavi Colones, Cozpaldum, & Prunicum, & meum poſt obitum cuncta quæ poſſedi id eſt Colones ſimul VIII. cum ædificiis & curtibus, cum domibus, & omnibus utenſiliis, cum pratis & paſcuis, cum ruribus & ſilvis, nec non & ſaltu, cum aquarum decurſibus tradedi ad prænotatum Oratorium per conſenſum filii mei Alpruh, & ipſum titulum cum eadem prænotata plenitudine ad Beatæ Chriſti Genetricis Mariæ Eccleſiæ ad domum epiſcopalem Frigiſingas caſtro ſitæ, quam in beneficio utendi à manu prænotati Epiſcopi diebus vitæ meæ ſuſcepi, & poſt obitum meum illuc in perpetuum ſtabilivi. Poſt hæc peracta traditione pariter manu commune cum filio meo iterando firmavi ſuper ipſum altarem in eadem verba ut ſuperiùs, cujus hæc ſunt teſtes: Urſus Presbyter, & nepus noſter, Cundpato. Sed ad Superioris redeamus ordinem, ut ſiquis de heredibus meis, quod fieri non arbitror, vel quislibet contraire voluerit, vel mutare temptaverit, cum ipſam Sanctam Dei Virginem communicet ſententiam, & omnibus Sanctis, quorum nomina in ipſa celebrantur caſtra, & hæc traditio nihilominus firma permaneat. Actum in prænotato loco ad monte in anno XXII. regnante Domno Taſſilone Duce, ſub die Conſule, quod erat XIII. Kalend. Februarias. Et hæc teſtes: Heres Epiſcopus. Ratok, Urſus, Heimilo Presbyteri. Arn, Chunihoch, Adalperht, Teto, hramperht, Hroadperht & ceteri ſine numero, qui præſentes adfuerunt. Ego Heripald juſſus ex ore heredis Epiſcopi epiſtulam hanc conſcripſi, & teſtes firmavi.

NOTA.

Germana in monte. Germanſperg, in Territorio Starnbergenſi.

NUM. XXII.

Traditio de campo Gelau quod dicitur India.

IN Dei nomine. Ego Taſſilo Dux Bajouarorum vir inluſter conpunctus de divina miſericordia, atque de æterna beatitudine manu valente cum conſenſu optimatum Bajouarorum dono atque transfundo locum nuncupantem India, quod vulgus campo Gelau vocantur Attoni Abbati ad Eccleſiam Sancti Petri Apoſtolorum Principis, ſeu ceterorum Sanctorum Apoſtolorum, atque Martyrum pro remedium animæ meæ, ſeu & Anteceſſorum meorum in ædificatione monaſterii atque ipſius ſervitio, à rivo, quæ vocatur Teſido, usque ad terminos Sclavorum, id eſt ad rivolum mootis Anaraſi, totum atque integrum, campeſtria, ſeu & montana, paſcuas, venationes, umecta, ſeu & frutecta, omnia ad eadem pertinentia locum, ut nullus deinceps Genitorum hominum queat, nec uſurpando præſumat quis quolibet ingenio, aut querimonia oriente ullo modo inquietare locum, atque inhabitantes in eo, in exordio rationis prædicto Abbati Attoni, nec poſteros ejus, quia manu propria, ut potui caracteres cyrografu incboando depinxi coram judicibus, atque optimatibus meis, quia & ipſa loca ab antiquo tempore inanem, atque inhabitabilem eſſe cognovimus. Nunc verò poſtulantem, atque humiliter ſupplicantem audivi, & propter incredulam generationem Sclavorum ad tramitem veritatis deducendam conceſſi, & hilari vultu tradedi per preſentes apices, ut nullus, quod fieri minimè arbitror ex beredibus aut coberedibus meis, ſive quolibet oppoſita Perſona, qui contra hanc epiſtolam donationis ire, aut infrangere vult, iram Dei incurrat, & omnium Sanctorum. Signum manus meæ propria Taſſilonis donante, atque confirmante. Actum in Bauzono rediente de Italia anno ducatui ejus XXII. ✠ Alizzeo. ✠ Regiowolf. ✠ Signum maous Cundheri. ✠ Drudmunt. ✠ Pillunc. ✠ Oatochar. ✠ Hliodro. ✠ Crimperht. ✠ Papo. ✠ Hariperaht. ✠ Kislolt. ✠ Jubeano. ✠ Alim Epiſcopus teſtis. Ego Anno indignus juſſus ſcripſi, & ſubſcripſi.

NOTA.

India. Innching, oppidum hodierni Comitatûs Tyrolis, qua parte Carinthiam reſpicit: quod hodiedum ad Friſingenſem Eccleſiam attinet.

NUM. XXIII.

De Thimone Comite, & de miraculo fontis Sancti Gorbiniani primi Eccleſie Friſingenſis Epiſcopi.

Ex codice Andecenſi.

VErſuum ſequentium initium non negligentia, vel ignavia eſt relictum, ſed potiùs vetuſtate deletum in rotula ſcilicet antiquitùs compoſita, unde hec ſunt tranſcripta, & huc etiam collecta.

..... inſtanti optatus quod contigit anno
Cùm Romam Sudor agebat iter.
Et feries quoniam nota eſt percurrere plectro
..... ictim noſtra Talia citò.
Thimo Comes, Miſſúsque tuus, Rex inclite, quidam,
Jura bonis reddens, jure malos quatiens.
Noricus in regnum quà ſe diffundit agellus,
Neglectum legis reſtituebat opus.

Furibus

Furibus exoſus, raptoribus atque peroſus,
Oſor erit litis, juſtitiámque tuens.
Noverat iſta placere tibi digniſſime Regum,
Exercebat ob hoc, munia digna tibi.
Regia crede mihi res eſt inhibere nocentes,
Inſonrúmque gravi colla levâſſe jugo.
Regia prorſus enim res eſt ſuccurrere paci,
Diſcreta & regni ſceptra movere manu.
Exemplo nuſquam meliore juvabere, quàm ſi
Geſta David relegas, orſáque diſcutias.
Turbidus ille malis, placabilis ille benignis,
Ultor in externis, mitis in innocuis.
Ipſe Teredo vorax, vermíſque tenerrimus ipſe,
Uno octingentos impetu cònteruit.
Job quoque dicta ferunt, quanto moderamine vitam
Quanta & ſubjectos rexerit arte ſua.
Conriviſſe molas ſeſe teſtatur iniqui,
Dentibus & prædam eripuiſſe feris.
Cúmque ſederet uti Rex circumſtante caterva,
Solamen meſtis, murus erat miſeris.
Diſſimulans ſiluit facienda ſilénſque quievit
Haud ſimulans, ſed erat diſſimulanter agens.
Namque ridens magis ambiguos reddebat adentes,
In terram radii nec eecidere ſui,
Lumen erar oeco, ſeu ſuſtentatio claudo,
Orfanus illius tegmine tutus erat.
Sic Moiſes ultra mitiſſimus omnes
Ejus & electus diſcipulus Joſue.
Mitibus equales trucibúſque fuere feroces
Virga quibus baculum ferrea ſepe tulit.
Nonne Joſeph fratricidis cum fratribus aſper
Extitit, admiſſum diluit arte Scelus.
Publica res tunc eſt felix quando imperat ille
Qui ſapit aut certè qui regit ipſe ſapit.
Rex ſapiens ſtabilimentum quia plebis habetur,
Terra beata! regit quam bene Rex ſapiens.
Cujus oportuno Princeps in tempore veſci
Cogitat, & paſtum plùs rationis amat.
Juncta Salus orbi multorum cum ſapientum
Conſiliis etiam bella patrata ſilent,
Faxit hoc ut ſileant, cujus virtute ſubegit
Hoſtes lampadibus, ſive tubis Gedeon.
Quod citò proveniet per partes faſce levato,
Ad genus à ſpecie ſi fluat alma Salus.
Interior fuerit cum pax infuſa per artus
Exterior vires corpus in omne dabit.
Hanc Rex ritè volens præſens, abſénſque recari
Quidquid juſtitie eſt continuando ſtudes.
Inde Comes proprio dictus cognomine Thimo,
Juſſa voluntaris tue perficiendo.
Frigiſienſis adit frondoſa cacumina collis
Quo Stephanus facta Martyr in ede micat.

Edita

Edita ſurrexere novi faſtigia templi
    Eminus adveniens, quod procul aſpiciat.
Hec re Præſul Alexander, Martirque parato
    Expectant premio Cunctiporentis ope.
Ergo Comes veniens cenſet pendere latrones,
    Furibus & furvas ſemper habere gemas.
Detruncare reis inhoneſto vulnere nares
    Iſte pedem perdit, perdit & ille manum.
Diſceptamen erat varium certante tumultu,
    Alter habet male quod vindicat alter idem.
Cum ferro ferrum, cum ſcutis ſcuta repugnant,
    Cum plumbo plumbum, cúmque ſudes ſudibus.
Ignis, aqua occultos rimantur fruſtra reatus
    Quod ratio prorſus fictile vera probat.
Nam ſi obſtruſa queunt retegi prodentibus undis,
    Proditur à dubiis actibus eſſe focus.
Haud opus eſt ratio, Sapientia nulla neceſſe eſt,
    Totus in ambiguum ſermo loquax teritur.
Sanctorum nutat Series incerta librorum
    Argumenta ſacræ cum fidei pereunt.
Poſtremo cum judicium ſperatur habendum,
    Si in vita hac homines nulla latere queunt.
Verùm aliàs hec, nunc quod cauſa repoſcit agamus
    Que per ſe cuiquam frivula jure patent.
Sunt ſuper his exempla quibus ſtudioſa voluntas,
    Quod noſtre fidei congruit, inſpiciat.
Mons ergo cujus ſupra caput eminet aula
    Se multùm auſtrali climate precipitat.
Cetera planitie deſcendere conſtat aperta,
    Quam bene ſcandentis ungula pulſat equi.
Inde ſupercilio clivi quod vergit ad auſtros,
    Elicitur profluis unda means ſcatebris.
Haut natura loci profudit origine fontem
    Illum haud has tenuis fiſtula ducit aquas;
Gorbinianus eum Chriſti de munere Preſul
    Juſſit inexhauſtas fundere ſemper aquas.
Ardebant omnes uti novitate liquoris,
    Gaudebántque frui munere, credo, Dei.
Pluribus inde Salus potantibus hauſta cucurrit,
    Fert ut fama, fuit cùm citò pulſa febris.
Vena Salutiferas donare creata medellas,
    Sueverat, & morbos fonte fugare ſuo.
Sed quid avaritia non cogis ſulffure fervens
    Mortales cujus libera peſtis eris.
Munera quapropter Domini manifeſta maligni
    Vendere temptantes, his caruêre bonis.
Cùm cepêre canum ad paſtum inreverenter abuti
    Limphâ, quam Dominus Chriſticolis dederat.
Amiſſère ſimul ſicco nec gurgite tranat
    Gutta, nec arentem ſtilla reſpergit humum.
Transactis ergo per tempora plura diebus,
    Conceſſas quondam plebs ſitiebat aquas.

Accen-

Accendunt animos in vota, precéſque retexunt,
Ipſe fatigatur voce polus querula.
Jejunant itaque, & tridui Statione peracta,
Queritur admotis fortè locus crucibus.
Affuit & cambutta patris quam ſuſpicit arca
Ejus pendentem deſuper oſſa fovens.
Hac freti Clerus, plebs, innuptéque puelle
Aſſunt, & Criſtum ſuplici voce rogant.
Explorant baculo foſſam, tum ſcindere temptant
Tempore ſed luſit error eos modico.
Noſter Udalbaldus donec memor ecce negati
Iſtic fontis ait rivus erat profluus.
Inſtant ergo viri, certatim terra cavernis
Egeritur raſtro, viva vocatur aqua.
Fluxit & ecce liquor Salientibus exſilit undis,
Levia raucisonus temperat arva latex.
Porro liquor dulcis potabilis unda ſalubres
Hauſtus poſcenti præbet abunda modô.
Hanc ne dura hyems, torrente nec aret ab eſtu,
Nec ſentit ſolem, nec pavet alluviem.
Monticulis illic, & qui ſervire beatis
Martiribus cupiunt, ſufficit ille latex.
Abſiſtant tantùm Sordes, ac turpia dictu,
Solus honeſtus enim queritur uſus ibi.
Hinc canis exemplum comitis monſtravit habendum
Jam dicti, quem ſe eſt faſſus amâſſe nimis.
Perficeret ſiquidem Placitum cenſorius ejus
In ſummo montis vertice cùm Dominus.
Ille parùm providus medicatas attigit eſcas,
Mox letale truci virus in ore fuit.
Toxica perſtringunt inſtante venena ſupremo,
Viſcus & in fibris perſurit atra lues.
Limpha nocet profutura homini, canis interit eſca,
Qua rationalis fit bene paſta caro.
Idem potus ab humano pecus ore revulſit,
Unde homo nempe viget, Cecidit inde canis.
Quis tibi, fare canis, vitalia lambere ſuaſit
Pocula, quis ſtillam Sorde piare Sacram?

NUM. XXIV.

Traditio Sikifridi de Eparmunteshuſir.

DUm oportet unicuique, qui in hunc mundo vacare videtur Sacramenta reminiſcere, & ultimum diem pertimeſcere, ne nos inproviſa mors ſubitò, ſicut habet caſus humanæ fragilitatis inparatos inveniat, & tamquam fur conprehendat, vel æternæ mortis laquei tradat. De rebus tanſitoriis, quem Domini pietas, humanaque utilitas adquiſierit patronum adquirere debet, qui pro ejus vicibus, diémque magni judicii apud Dominum intercedat, ut mercedem pleniſſimam apud ipſum retributionis accipiat. Quamobrem ego in Dei nomine Sigifrid unà cum filio meo nomine Ercbanfrid tractavi, ut pro remedium animæ noſtræ, vel pro peccatis noſtris abluendis, ut nobis pius Dominus in aliquantulum veniam æternam præſtare dignetur, hereditatem quo-

que noſtram ad ſepulchrum Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti in loco Frigiſingas, ubi ipſe pretioſus in corpore bamatus eſſe cernitur, concedere deberemus, quod ita & fecimus, & Statuimus, ut ibidem ad illum Sanctum locum firmiter in perpetuum permanſiſſet, hoc eſt in villa nominata Eparmunteshuſir quicquid ibidem de hereditate propria habere videbamur, totum ex integro tradidimus, & cum teſtibus confirmavimus ad ſupra dictum domum Sancti Corbiniani, ut ibidem perpetualiter permanſiſſet, ea verò ratione, ut quamdiu nos advivimus ipſa cauſa cum integritate habere, vel uſurpare debeamus, poſt obitum verò noſtrum cum omni rem addita, vel inmeliorata absque ulla conſignatione vel contradictione ipſe rector, qui tunc tempore ipſo monaſterio Sancti Corbiniani ad gubernandum habere videtur, in ſuam faciat revocare dominationem, ſiquis verò, quod futurum minimè credo, ſi ego ipſe aut ullus de heredibus meis, ſeu quicunque emiſſa perſona, qui contra hanc epiſtolam traditionis, quam ego propria voluntate fieri, vel firmare rogavi venire, aut aliquid reſultare præſumpſerit, inprimis iram Dei omnipotentis exinde incurrat, & cui litem intulerit Solidos quingentos coactus conponat, & petitio ſua vacua, & inanis permaneat; Sed per epiſtolam omníque tempore firmiorem obteneat roborem, manu mea propria ſubter firmavi, & bonis hominibus ad roborandum decrevi. Quorum nomina hæc ſunt: Inprimis Arpio Epiſcopus, qui hanc baſilicam dedicavit, & in ipſius manum eſt tradita. Ratolt Presbyter, Arn Diaconus, Pern Diaconus, Hununc Presbyter, Reginpald, Hato, Chuno, Angilperht, Arpeo Laici. Hrodker, Pern Laicus. Hartrih, Egnolf, Perhtolf. Actum eſt hæc in VI. Kalendas Martias, anno regni glorioſi Taſſiloni Ducis XXII. Ego quidem Heres hanc cartulam fieri juſſi, ex petitione ſupradicti Sikifridi, qui hanc traditionem fecit.

NUM. XXV.

Traditio Adalperhti Presbyteri de Dahininga.

IN Dei nomine. Ego itaque Adalperht indignus jam Presbyter ordinatus conpunctus timore, vel divino amore cogitans vel tractans, ut aliquid veniæ vel mercedis accipere de Deo merear. Ideoque mihi omnia accedentia propriæ hereditatis, vel adquiſitione mea, lucrata in loco Dahininga trado atque transfundo ad domum epiſcopalem in loco ſitum, quod nominatur Frigiſinga, ubi honor Sanctæ Mariæ celebratur, ſeu Sanctus Corbinianus requieſcit in corpore, ubi venerabilis Arbeo Epiſcopus præſens adeſſe videbatur, propterea omnia ſupradicta meæ alodis, vel lucrationis, quicquid legibus ad me pertinere videbatur, ad jam dicta Sancta Dei Eccleſia tradidi, atque confirmavi in manus ſupradicti venerabilis Arbionis Epiſcopi coram cuncta familia illius congregata inter quos primi erant, Hununc Presbyter, Heimilo Presbyter, Wolfperht Presbyter, Alpolt Presbyter, Wicrat Clericus. Et hæc nomina teſtium: Wolfperht, Hramperht, Eodunc, Paturihe. Actum eſt hæc in loco publico, quæ vocatur Iſana. In XI. Kalend. Majas. anno glorioſiſſimi Taſſiloni Ducis XXII. Indict. VIII. Ego quidem Alpolt indignus Presbyter hanc cartulam ſcripſi juſſione Arbionis Epiſcopi hanc cartulam traditionis, hæc videns, & audiens.

NOTA.

Dahininga. Hodie Teining in viciniis Monaſterii Scheftlarienſis.

NUM. XXVI.

Traditio Ortlaipi de Helphindorf.

Conſtat univerſa Deo Auctore ordinata, cujus nutu factura ejus homo eminentiæ cuncta præcellens ſignaculum ſimilitudinis conditoris plaſmatus fuerat, cuncta ſibimet ſubjecta à Deo fuiſſet inperatum, cujus largitoris munere vivimus & ſumus, ipſe mihi & vires tribuebat & intellectum, ipſe tempus & locum, ipſe ſuo beneficio Spiritui inſpirans facultati, ut congruè ſuccurrere tempori, ubi Beatus Chriſti Martyr Heimrammus campum elegit certaminis, ut victor triumphans perennem cum Chriſto frueret gaudium, membris ſolutus amitteret Spiritum ejus amore, ut ibidem fundarer Eccleſiam, ut pio apud Domino delictorum veniam merearer accipere, Sicque peractum eſt, ut ab incolis locum juſto emerem pretio, mœniis Eccleſiam prædicti honoris fabricavi Martyris Canone dudum ædificatione conſtitui honorificè bonæ memoriæ Ermberto Epiſcopo Dedicatore ordinavi, quibus laboribus me remuneraturum confido. Propter ea ego Ortlaip per conſenſum Abbatis mei Hrodharti prædictam Eccleſiam Sancti Emmerammi in loco Helphindorf conſtructa trado, & transfundo ad domum beatæ, & intemeratæ Virginis Mariæ, ut ne Canones repugnare videar Arbionis Epiſcopi ditioni ſubſiſtere debeat, excepto benefici illius vitæ meæ, ut ex ejus fruar beneficiis conceſſæ licentiæ ſtipulatione ſubnexa, aut neceſſitate cogente filiæ meæ, ut prædictum fuiſſet elevamen. Poſt obitum verò meum animæ pro remedium meæ Canonica ſubjaceat jura, ut prænotatum eſt cum Clero, & Servientibus cum Libertis, & Aldionibus, cum terminio, & facultatibus, ad Domini Dei noſtri Genetricis Mariæ pertinere debeat Domum Caſtro Frigiſingas fundatum. Hæc ſunt teſtes, qui præſente manu firmaverunt. Hrodhatt Abbas teſtis, Reginperht, Walttih, Hununc, Suapilo, Ratolt Presbyteri. Toto, Popo, Granan, Adalperht, Ratolt, Scrot, Telo teſtes. Actum in villa Isna, ſub die conſule Nonis octubris, anno XXV. regnante Domno, & inluſtriſſimo Duci Taſſilone; indictione X. Ego Albaldus ſcripſi.

NOTA.

***Aldionibus*; *Aldiones*; aliàs Aldii, ſpecies ſunt Servorum, qui adhuc ſerviunt Patrono; & certas ei operas debent. Ea vox occurrit in Lege Langobard. *Lib. 1. tit. 25. §. 53.* Videri etiam poteſt Cangius in Gloſſario.

NUM. XXVII.

Traditio Hiltiprandi de Truhtharingun.

In Chriſti nomine. Ego Hiltiprant peccatis meis imminentibus, quòd incautè æquitante de caballo cadere contigit, ita ut cerebrum rumperem, & à Medicis diſperatus jacerem, quibus doloribus coactus, ut Dominum meum, & inluſtriſſimum Ducem Domnum Taſſilonem deprecare debuiſſem, ut ex beneficiis illius aliquid ad Eccleſiam tradendi concederetur licentiam, qui ſuæ largæ bonitatis tradendi conſenſit locum, atque conſanguinitatis non immemor, & ſervitutis quantitatem conpenſans, ut me petitionis remuneraret, & ſervitii, in villa, quæ dicitur Truchtheringa territorium, quem Cotefrid jure tenere videbatur, & ſuis amiſit culpis, ut Bojoariorum continet lex, atque pactus, quæ & ita fecimus prædictum locum territorium cum mancipiis, curtis, ædificiis, Pratis, Paſcuis, Silvis, aquarúmque decurſibus, & quicquid ad eundem patrimonium pertinere deberetur, vel jure ſubeſſe ditioni, tam pro inluſtriſſi-

ſtriſſimo Duce, quàm pro meis delictis tradedi, atque transfundavi ad Eccleſiam beatæ, & intemeratæ Virginis Mariæ, atque Chriſti Confeſſoris Corbiniani ſepulchro Caſtro Frigiſingas ſite præſente Epiſcopo Arbione, & cuncto Clero, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere, tradidi, atque transfundavi, ut ſiquis contra hanc traditionem ire temptaverit, vel frangere voluerit, cum eadem Sanctam Dei Virginem comunicetur Sententiam, & eorum Sanctorum agmine, quorum virtutes ibidem plantatas eſſe videntur, quam donationem ducali conſenſu libentiſſimô perfecimus animô. Et hæc teſtes per aures tracti: In primis Cundheri Presbyter, Ratolt, Pern, Pald, Horſceo, Hemilo Presbyteri. Arn, Reginolt, Luitfrid Diaconi. Chuno, Sullo, Popo, Situli teſtes ceterique ſine numero, qui præſentes adfuerunt. Actum in Caſtco Frigiſingas in anno XXV. regni Domni Taſſilonis inluſtriſſimi Ducis, ſub die Conſule, quod erat idibus Septembris. Ego Sundarheri juſſus ex ore Arbionis Epiſcopi hanc donationem conſcripſi, & teſtes firmavi.

NOTA.

Truchtaringun. Truchtering, prope Monachium.

NUM. XXVIII.

Traditio Rihperhti de Ilmina, & Heimhuſir, & Perhah, & Furihulze, ſeu Kyſinpah.

Divini munera Largitoris perculſus in Dei nomine dumtaxat cogitante, vel me tractante, ut pio apud Domino veniam delictorum merear accipere, mentem cogitatio tractantem commovit, ut ex propria alode partem Eccleſiæ ſtudere debuiſſem, ſicut & fecimus propriam hereditatem, quam Genetix mea Adalſuuind mihi reliquid in loco Ilmina, & Hemminhuſir, & Perhah, & Furihulci, ſeu & Kiſinpah, tam Eccleſiaſtica jura, quàm popularem poſſeſſionem, quicquid noſtri ditioni ſubeſſe videbatur, vel in partem cecidiſſe. Ego Rihperht omnem rem cultam & incultam tradidi ad Beatæ, & intemeratæ virginis, & Dei Genetricis Eccleſiam Mariæ, & beati Chriſti Confeſſoris Corbiniani corpore, transfundavi in Frigiſingas mœniis ſite, ad domum epiſcopalem, in cujus manu prædictam rem projeci, tam Servos, & ancillas, quam libertos, & Aldiones, caſas, curtes, territorium, pratas, Paſcua, Silvas, Saltora, aquarúmque decurſus, vel quicquid in his locis, vel ex materna hereditate reciperam in parte, ut deinceps prænotatæ Eccleſiæ ditioni deſerviat, tam defendendo, quàm Serviendo, atque in perpetuum poſſidendo; unde operæ pretium in die retributionis magni judicii largitoris munere repoſitum confido, ut ſiquis contra hanc donationem venire temptaverit, aut frangere voluerit, cum eadem Dei Genetricem communicet cauſam, & inſolubile vinculo damnatus permaneat, & hæc epiſtula traditionis nihilominus firma permaneat, quam propria manu tradendo firmavi, tam pro Duce & Duciſſa, quàm pro Genitore, & Genetricæ, & Germanus, atque Germanas, & prodeceſſores, ex quorum labore jure nos in hereditatem contingebat. Actum hæc traditio ad Radasponenſem Urbem in Eccleſia beati Emmerammi, ſub die Conſule, quod eſt XV. Kalendas Septembres anno XXV. regnante Domno Taſſilone inluſtriſſimo Duce. Et hæc teſtes per aures tracti donationem ad confirmandam. Arbeo Epiſcopus reſtis & receptor. Otpald presbyter, Imo presbyter. Hiltiker presbyter, Ratolt presbyter, Luitfrid Diaconus, & Arn Diaconus teſtes. Kiſalolt Judex T. Pupo T. Popo Teſtes. Ego Hunperht in omnem Superiorem ſenſum, & Sententiam, quicquid mihi de eadem hereditate in partem contigit ſuper ipſum alta-

altarem beatæ Mariæ propria manu tradedi, & ſuper ſepulchrum beati Corbiniani in eodem anno ſub die Conſule, quod eſt V. Kal. Sept. in præſentia Arbionis Epiſcopi, & cuncto Clero. Et hæc teſtes ad confirmandam traditionem per aures tracti, Ratolt presbyter teſtes. Horrceo presbyter teſt. Pern Diaconus teſtes, Sullo teſtes, Hitto Teſtes, Graman teſtes, Waninc teſtes, Papo teſtes.

NOTÆ.

Ilmina. Ilm, in diſtrictu Pfaffenhovenſi.
Heimhuſir. Haimbhauſen, Præfecturæ Dachavienſis.
Perhab. Percha, Starenbergenſis Territorii.
Furibulze. Firholzen, Crantſpergenſis Jurisdictionis.

NUM. XXIX.

Traditio Onolfi de Roraga Muſſea.

IN Chriſti nomine ego Onolfus divina vocatione dilectum, & quaſi unicum Keparobun amiſi filium latrociniis inſidiæ interemptum, à quo orbatus remanſi cum unico Hrodino filio vocabulo, quem in deificum conſtitui documentum; id me cogitante vel tractante patrimonium, quod jure poſſidere videbar, vel quod Toti genitor meus mihi reliquit, aut quod Conjugi meæ Alpswindæ ab genitore Keparoho in hereditatem relictum eſſe videbatur, pariter manu commune ad oratorium & ad locum, quæ dicitur Roraga Muſſea tradedimus, atque transfundavimus, ipſam namque Eccleſiam, vel oratorium tradedimus ad beatæ, & intemeratæ Dei Virginis Mariæ, & Domini Genetricis Eccleſiam domui epiſcopale, & in Caſtro Frigiſingas mœniis Sitæ, ut poſt obitum meum, atque care prænotate Conjuge, filiíque prædicti Hrodini Dei opitulatione ad honorem ſi acceſſerit, communiter epiſcopale judicio, atque Canonicæ normæ jure poſſedeat prædictum patrimonium interceſſor Genitori, Matríque, & Germani adſiſtat, tamen epiſcopali ſubiciat poteſtati. Illius poſt obitum ad prænotatum domum tene jure ditionis affectus; Sin autem noſtris impetire dedierit delictis, ut ſublimare ſacerdotales neglexerit gratibus, ſuámque ad obitum usque poſſedeat partem, cetera incommota, ut prædictum eſt, permaneant inleſa, & ipſius unici poſt obitum eadem obſerventur ditionibus; donavi namque, & transfundavi in eadem verba prædictum locum Roraga Muſſea, & alium, quæ dicitur Clane Secus fluenta ipſius fluminis, & tertium, quæ appellatur locum Ahaloh; donavi namque caſas, curtes, ædificia, Rura, Saltura, Prada, Paſcua, aquarúmque decurſura, Molendinarias, Silvas, Lucos, Mancipias, Pecodes, vel quicquid poſſidere videbar, culta, & inculta, utenſilia omnia, & quirendi jure debita licentiam conceſſimus ſtipulatione ſtilo perarare depoſcimus, ut ſi ego ipſe vel quislibet oppoſita Perſona contra hanc donationem inire conaverit, inprimis inſolubile vinculo anathematus ſubſtentetur, & cum Dei Genetrice, & intemeratæ virginis communicet rem inlicitè hujusmodi Commiſſam, & cum beato Chriſti Confeſſore Corbiniano, cui hæc credita ſunt, & eorum virtutum, quorum nominatim ibi in Deifico laude eſſe videntur. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: inprimis eorum Perceptor in eadem verba Arbeo Epiſcopus cum cuncto Clero, quia Synodalis acceſſerat dies, quod erat V. feria ante Paſcha, in qua chriſma conficitur, tamen ex parte neceſſitate cogente nominatim per aures tractos, ut opinor, perarare nomina debemus, chroníque priùs, quod erat in anno XXV. Domni, & inluſtriſſimi Taſſilonis Ducis, Waltrih, Ratolt, Reginperht, Mejoran, Hununc, Pern, Pald, Horskeo, Oto, Epo, Presbyteri teſtes. Arn, Reginolt, Luitfrid, Rihpald Diaconi. Chuno, Popo, Sullo, Hato, Hitto, Hramperht Laici teſtes.

Digitized by Google

Ceteri ſine numero, quorum nomina ſi ſtilo conprehendere voluiſſem, dies, ut opinor, priusquam defeciſſet vocabula. Actum in villa publica Caſtro Frigiſingas, ſub die conſule, quod erat III. Kalendas Apriles, jam annorum prænotato numero. Ego Sundarheri juſſus ex ore heredis conſcripſi, atque teſtes firmavi.

NOTÆ.

Roraga Muſſea. Rörmoſen, in Præfectura Dachavienſi.

Saltura, videtur derivari à ***Saltu*** vel nemore, Ein Buſchwerck. Hinc ***Saltuarii***, qui præſunt cuſtodiæ Saltûs. In confinibus Tyrolis ſub vocabulo ***Saltaria*** intelliguntur tum Sylvæ tum agri haud facilè pervii, vel montoſi, à Saltando dicti, ut hos Saltus explicat ***Gloſ. margin. in L. ſi ita. ff. de uſu & habit***: quamvis Saltus aliquando etiam accipiatur pro jure paſcendi in loco aliquo communi, de quo ***L. teſtatrix. §. plures. ff. ſi Servit. vindic.***

NUM. XXX.

Traditio Albuniæ Ancillæ Dei de Pettinpah.

Dum in Dei nomine, & Summi Cenſoris judicio ad ultimam deducta fuiſſem, cogitante tot urgentibus, vel tractante infirmitatis ſtimulo coacta, ut pio in quantitatem apud Domino delictorum promereri veniam. Ego Alpun rem propriam, quæ in Alode mibi patrimonio evenerat in loco PettInpah nuncupante, quæ in Sorte contra Germaniam mihi contigerat, id eſt mancipia numero VIII. infra domum, & colones II. famulum I. Cum omnia eorum utenſilia, cum ædificiis, & ruris, cum pratis, paſcuis, ſilvis, & cum pecodibus, aquarúmque decurſibus, Saltíſque & Segitibus, cum pomifera arbuſta, atque nemora trado per conſenſum filii mei Karolonis, & fratribus illius, atque transfundo pro remedio animæ meæ, atque genitoris Erchanfridi, nec non & Genetricis Deotrata ad Eccleſiam beatæ, & intemeratæ virginis ſemper & Genetricis Chriſti Mariæ, nec non & ad ſepulchro ipſius Confeſſoris Corbiniani, eorúmque Sociis, quorum ibidem venerantur reliquiæ cum ipſo titulo Beati Archangeli Michaëlis, & territorio illius cum omnia utenſilia, cum fines confinium, vel quicquid ibidem poſſidere videbar in perpetuum firmam & ſtabilem fieri adnectimus ſtibulatione ſubacta, ut ſi quis contra hanc traditionem venire temptaverit, vel frangere voluerit, iram ſibi divini arbitris vindicare non dubitet, & inſolubile vinculo damnatus permaneat, cum ipſam virginem Chriſti communicet rem, quæ propria firmavimus manu, invaſor alienam, ſi auderet invadi, nihilominus firma, & inviolata traditio permaneat, excepto, quòd Epiſcopus Heres pietate, atque parentellæ nexibus motus, quod in beneficium ipſam donationem Karoloni jam prænotati à prænotate Genetricis Dei concedimus, ut licentiam habeat, tam utere, quàm in profectionem ducere meliorando diebus, quibus neceſſitate, vel inopie opus habuerit; illius verò poſt obitum, ſi à Domino ſuo divitiis ditatus fuerit, à priſtinis obſervetur dictis, ut ſupra ſtilo conprehendimus, vel cataracteribus depromimus ditioni jure obſervetur epiſcopali & hujus Cathedre in perpetuum firmamus adeſſe ſubjectum prænotatum patrimonium. Actum in Caſtro Frigiſingas, in præſentia Heredis Epiſcopi, & cuncto Clero in anno XXV. regnante Domno, & inluſtriſſimo Duce Taſſiloni ſub die Conſule, quod erat II. Idus Auguſti. Hæc ſunt teſtes & eorum nomina, qui præſente manu firmaverunt. Karolus, Rihpald, Helias, Luitfrid, Popo.

NOTA.

Petinbach. Petnbach in Territorio Dachavienſi.

NUM. XXXI.

Traditio Helzuni de Zidalpach, & filii ejus Silveſtri.

REgnante in perpetuum Domino noſtro Jeſu Chriſto, anno XXV. Inluſtriſſimi Ducis Taſſiloni, Ego Helzuni cum convenientia, & licentia Domni Taſſiloni Ducis, & conſenſu Conjuge meæ, nomine Oadalhilt, & filiorum meorum, nomine Silveſter, & Hiltimariæ propriam hereditatem firmiter tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga, & in manus Arbeonis Epiſcopi conpoſui quicquid propriæ hereditatis habui in loco nuncupante Zidalpach, ita ego Helzuni firmiter tradidi de jure noſtro in jurem & poteſtatem domui Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut inconvulſum, & integrum ad ipſo domo ab hodierno die permaneat confirmatum, & nos ad finem vitæ noſtræ preſtaria vice uſitamur in beneficium de domo Sanctæ Mariæ ſine cenſum. Hanc traditionem communis manibus peregimus ego Helzuni, & filius meus Silveſter adſtantibus Conjuge, & filiæ meæ, quorum ſupra prænotantur nomina Oadalhilt, & Hiltimari. Eo tenore, ut quisquis ex nobis alio ſuperſtis fuiſſet in beneficium Sanctæ Mariæ de Frigiſingas per alios offerendo habuiſſet. Hoc factum ad Frigiſinga, Indictione XIIII. in VI. Idus Septembres. Et hæc teſtes per aures tracti. Inprimis Virgilius Epiſcopus Teſtis, Megilo teſtis, Benedictus Diaconus teſtis, Salomon, David teſtis, Einhart teſtis, Edilo teſtis, Alprat, Selprat Comwiſurih, Onilo, Cunzo, Perhtolf, Poapo, Deotpald, Adalunc, & ego Alpolt, ex ore heredis conſcripſi Epiſcopi, vidente Taſſilone, & manu propria confirmante.

NOTA.

Zidalpach. Zeidlpach, Præfecturæ Aichenſis.

NUM. XXXII.

Traditio Wolfperhti Presbyteri de Altunhuſir.

REgnante in perpetuo Domino noſtro Jheſu Chriſto, anno XXV. regni Taſſilonis inluſtriſſimi Ducis, ego Wolfperht largitoris munere pijſſimi Dei Presbyter, pro anima mea, atque æternam retributionem propriam hereditatem, quam genitor meus Ercbanperht in alodem mihi reliquit cum Eccleſiam Sancti Valentini, quam ipſe condideram in villa, quæ dicitur Altunhuſir, dono, atque transfundo ad altarem beatæ & intemeratæ Virginis Mariæ, & beati Chriſti Confeſſoris Sepulchrum Corbiniani. Poſt obitum verò meum, atque genetricis meæ Rathilta ad ipſam domum Frigiſingas caſtro epiſcopalem ſitum firma hæc traditio & ſtabilis permaneat, tam pro me, quàm pro genitori, atque genetrici inconcuſſa permaneat. Ut ſi quis contra hanc donationem ire temptaverit, cum ipſa Dei Genetrice communicet cauſam, & cum eodem Chriſti Confeſſore, & judice terreno Librarum duarum auri culpabilis exiſtat, tamen donatio hæc nihilominus firma permaneat. Tradedi namque caſas, curtes, mancipias, pecodes, & omnia utenſilia, territorium, pratas, paſcua, aquarúmque decurſos, vel quicquid poſſidere videbar, ſtipulatione ſubnexa. Facta hæc traditio in baſilica Sanctæ Mariæ tempore prænotato, ſub die Conſule, quod eſt nonas Sebtembris in conſpectu Arbionis Epiſcopi, atque cuncto Clero, & eorum qui aderant innumerabilium. Hæc ſunt teſtes: Heres Epiſcopus, Waltrih, Hununc, Parceol, Ratolt, Pold, Heimilo, Pern, Cundheri Presbyteri. Arn, Luitfrid Diaconi. Chuno, Sullo, Petto, Ribpald, Sigifrid, Regin-

Digitized by Google

Reginperht, & ceteri rem videntes, atque confirmantes. **Ego Horsko ex** ore Arbionis Epiſcopi hanc donationem juſſus conſcripſi.

NOTA.

Altunhuſir. Altenhauſen, prope Friſingam.

NUM. XXXIII.

Traditio Muniperhti, & Adalnia de flumine Wirma.

EGo Muniperht, pariterque cum Genetrice mea Adalnia, omnem ſubſtantiam, quam in villa nuncupante ad flumine Wirma poſſidere videbamur, vel quicquid ei, id eſt, Adalniæ ſuæ acceſſerat juſtitiæ, vel lucri tradebamus manu commune ad Eccleſiam Sancti Salvatoris, quam ibidem fabricavimus, & cum eandem Eccleſiam ad domum epiſcopalem Beatæ, & intemeratæ Virginis Mariæ Eccleſiam Caſtro Frigiſingas ſite cum mancipiis, & colonibus, cum ædificiis & curtibus, cum territoriis & Saltibus, cum pratis & paſcuis, cum molendinis, & aquibus, cum pecode & utenſiliis. Ut hæc donatio firma & ſtabilis permaneat ſtibulatione ſubnexa facta, & firmata per manus Arbionis Epiſcopi. Et hæc teſtes, & eorum nomina: Ratolt, Epo, Erchanperht, Hato, Deotpald Presbyteri. Populares Situli, Adalperht, Fridurih, Paturih, & filius ipſius Nordperht. Ceteri verò ſine numero. Actum in prænotata villa Wirma vocitante anno XXV. regnante Domno, & inluſtriſſimo Duce Taſſilone, ſub die conſule, quod eſt XIII. Kalendas Januarias, in ipſius Oratorii dedicatione, & tituli Sancti Salvatoris. **Ego Alpalt Presbyter juſſus ex ore** Arbionis Epiſcopi hanc donationem conſcripſi.

NOTA.

Wirma fluvius, è lacu dicto *Wirmſee* deſcendens, qui infra Dachavium miſcetur Ambroni.

NUM. XXXIV.

Traditio Sindiloni Clerici de Sindilhuſir.

REgnante in perpetuo Domino noſtro Jeſu Chriſto, in anno XXV. Domni, atque inluſtriſſimi virorum Taſſiloni Ducis. Ego Sindilo Clericus paríque humava mea petante, atque genetrice Hiltitrude, nec non & Magiſtro meo Wenilone, rem propriam, quam genitor meus Hroadperht in hereditatem mihi reliquit in loco, quæ dicitur Sindilhuſir, ſeu quod ipſi lucraverunt in eodem loco, vel ubicunque ad Oratorium Chriſtoferi Martyris Dei, & ipſum Oratorium cum easdem reliquias ad Beatæ, & intemeratæ Virginis Mariæ ſemper, & ejusdem domo Frigiſingæ Caſtro ſitum per manus Arbionis Epiſcopi hujus oratorii Dedicatore, quem nos libenter condidimus, tradentéſque, atque transfundantes ædificia, mancipias, pecodes, paſcua, Silvas, aquarúmque decurſos, paludes, Saltora, ſeúque quicquid in utenſilibus acceſſiſſe, vel poſſidere eſſe videntur, tamen victui, atque veſtimenti utenſilia ex eadem traditione placidando ſtilo renotamus in eadem propoſitioni. Dei ſi fuerit voluntas, tempus maturitatis mihi Asperhto ſi acceſſerit divini largitoris munere, ſic queam ad gradum pervenire ibidem deſervire debeam tituli ſub ditioni epiſcopali Canonica declarat norma ipſius juſſione diſponendi, atque gubernandi; ſin autem ipſius domui deſerviat cure. Nam ſi quis contra hanc traditionem ire conaverit, vel frangere voluerit cum eadem Mariam juſti ante judicis tribunali communicet cauſam. Hæc ſunt teſtes, qui præſenti manu firmaverunt, & per aures

tracti

tracti ſunt. Teto, Oto, Othelm, Heripald, Otperht, & hæc Clerum ordo, qui præſenti ore firmaverunt. Reginperht, Perhtcoz, Adalperht, Kerhart Presbyteri. Arn, Reginolt Diaconi, & ceteri, quorum nomina ſtilo non ſuffert conſcribere. Actum in loco, quæ dicitur Tannæ, ſub die Conſule, quod eſt XII. Kalendas Decembres. Ego Sundarheri ex ore juſſus Hæredis Epiſcopi conſcripſi, atque teſtes penne complexui.

NOTA.

Sindilhuſir, Sindelhauſen, Præfecturæ Schwabenſis.

NUM. XXXV.

Traditio Sigiperhti. Chreidorf.

Regnante in perpetuo Domino noſtro Jeſu Chriſto anno XXV. inluſtriſſimi Taſſilonis Duci regni. Ego Sigiperht Presbyter propriam hereditatem quam genitor meus mihi in hereditatem reliquid in villa, quæ nuncupatur Chreidorf, ſive in heremo juxta ripam flumini, qui dicitur Isna, quod pretio comparavi, & teſtibus confirmavi, & quicquid ad hæc pertinent, & quicquid ego alibi adquirere poſſum, dono atque traosfuodo ad Eccleſiam Beatæ Dei Genetricis Mariæ infra oppido Frigiſingas locum publicum, ut me vivente, vel poſt obitum meum habeat poteſtatem defenſor, atque poſſeſſor ipſius ſupradictæ Eccleſiæ omnia, quicquid ſupradictus Genitor meus reliquid; itaque tradidi, atque tranſirmavi propriam hereditatem, atque empticam in jam prædicto loco, reliqua autem utenſilia, id eſt, campis pratis, paſcuis, Silvis, aquarúmque decurſibus, & quicquid noſtris ditionibus eſſe videtur, hæc autem omnia loci hujus utenſilia pleniſſima devotione fieri in perpetuo confirmavi nullo prohibente, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. Siquis verò, quod fieri non credo ego ipſe, aut alius ex heredibus meis, vel quis oppoſita Perſona, qui contra hanc donationem venire temptaverit, iram ſibi vindicet, & altithroni Dei, & in offenſionem Sanctorum incedat, & cum beatam & intemeratam Virginem Mariam communicet cauſam, & judice terreno culpabilis exiſtat, donatio autem nihilominus firma permaneat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti. Ratolt Presbyter teſtis, Tarehanat Presbyter, Pern teſtis, Arn Diaconus Teſtis, David Teſtis, Luitfrid teſtis. Actum in caſtro publico nuncupante Frigiſingas ſub die III. Non. Jul. indictio XIII. Ego Horskeo Clericus juſſus ab Epiſcopo venerabili Heredi hanc donationem ſcripſi.

NUM. XXXVI.

Traditio Ramvolfi ad Feohte.

IN Chriſti nomine. Ego Ramvolf languore correptus, coactúsque vitæ deſperatus pro culpis, quas ſuadente Diabolo incolumis geſſeram, rem propriam, atque Alodem, quam genitor meus Heripaldus in hereditatem mihi reliquerat, & in partem contra Germanum meum ſorcieram, donavi ad loca Sanctorum, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. Inprimis donavi ad domum epiſcopalem Sanctæ Mariæ honore ſuffulti caſtro Frigiſingas ſite Eccleſiæ, & Beati Sepulcro Chriſti Confeſſoris Corbiniani locum, quæ dicitur Feoht, cum Servis & mancipiis, cum colonis & territoriis, cum pratis & paſcuis, & Silvis & Saltis, & molentinam Superiorem in Pottinawa ſitem, & ipſum Servum, qui eam cuſtodit cum omni familia, & utenſilia ejus, & vineas ſubjacentes in loco, quæ dicitur, ad Perge cum colones earum, quæ mihi in partem contra fratrem meum ceciderunt, quorum omnium cum poſſeſſioni-

ſionibus ſtabilimus ad prænotatam Eccleſiam jure permanere in perpetuum, excepto ſi evadeo, in beneficium præſtandi ad dies vitæ meæ ab Epiſcopo ejus, ſi fuerit voluntas. Meum verò poſt obitum nihilominus firmam permanendi ſtatuimus, ut ſi quis contra hanc traditionis epiſtolam venire temptaverit, cum ipſam Sanctam Dei genetricem Mariam, & Beatum Corbinianum communicet Sententiam, & eorum Sanctorum, quorum ibidem coluntur reliquiæ. Actum qui dicitur Pottinawa, quam traditionem per manus Arbeonis Epiſcopi fecimus in anno XXV. regnante Duce Taſſiloni, ſub die Conſule quod erat V. nonas Martias indictione XI. hæc ſunt teſtes per aures tracti: Ratolt, Einhart Presbyteri. Arn Diaconus, Salucbo, Poapo, Nordman, Tutan, Suuarzolcb, Regincoz & ceteri, qui aderant ſine numero. Ego Sundarbarius ex ore Heredis Epiſcopi conſcribſi.

NOTA.

Feobts. Viecht, haud procul Friſingâ.

NUM. XXXVII.

Traditio Cundharti, & Fratris ſui nomine Lantfrid.

IN nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti. Dum Dominus perdonavit fidelibus de terrenis divitiis mereare cœleſtia poſt dictum Apoſtoli: perit mundus, & ea quæ in mundo ſunt; illud verò quod ad Eccleſiis aut in pauperibus erogatur, nunquam perit, ſed in memoria æterna pro juſtitia reputatur. Ego enim Cundbart cogitans pro remedium animæ meæ, vel pro æterna retributione, à die præſente donatum in perpetuum eſſe volo ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ Virginis, quæ ſita eſt in litore fluminis, quod dicitur Rota, tertiam partem hereditatis meæ in ipſo loco adjacentem, quicquid me in bereditatem pertinet in ipſo loco tertia pars, ſicut ſupra diximus, trado atque transfundo ad Domum Sanctæ Mariæ in locum ſupradictam, terris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquarúmque decurſibus, vel quicquid me ea ratione pertinet, hoc donatum firma & ſtabilis permaneat usque in finem. Simili modo tradidit frater ejus Lantfrid in Dei nomine poſt obitum fratris ſui Cundharti tertiam partem ad ipſam Eccleſiam juxta flumine Rotæ Beatiſſimæ Virginis Mariæ, boc eſt in ipſo loco, & in ipſo vico tradidit, atque transfundavit ad ipſam ſupradictam Eccleſiam campis, pratis, paſcuis, ſilvis, vel quicquid habuit in ipſo loco Rota, ad hæc legibus pertinere videbatur, ſicut condictum eſt, tertiam partem in omnibus donatum in perpetuum eſſe volo, ut Paſtor ipſius Eccleſiæ poteſtatem habeat ab illo die pro hoc facere, quicquid voluerit, id eſt, tenendi, domindi, commutandi, ſuíſque Succeſſoribus relinquendi. Si quis de Heredibus meis, aut quislibet oppoſita Perſona contra hanc donationem venire, aut frangere voluerit, inprimis iram Dei omnipotentis incurrat, & in omni loco, ubicumque nomen Sanctæ Mariæ celebratur, damnatum ſciat ſe, & ſequeſtratum ab omnibus adjutoriis ejus, & quod repetit evindicare non valeat, ſed traditio hæc firma & ſtabilis permaneat ſtipulatione ſubnexa: Actum eſt ſub die Conſule in VII. Kalendas Madias regnante Taſſilone Duce anno XXVI. ✠ Signum manus ipſe Landfrid. ✠ Signum Cundharti. Signum Offoni.

NUM. XXXVIII.

Helmuni Prama Traditio.

REgnante in perpetuum Domino noſtro Jeſu Chriſto, anno XXVI. inluſtriſſimi Ducis Taſſiloni. Ego Helmuni in loco, quem dicitur Prama tradidi conjuge meæ Irminsvvinde, ſicut antiqua mos eſt. Itaque ego ipſe, ſimul-

ſimulque cum illa tradidimus excepto hominibus duos, quos liberos relaxavi, quorum nomina hæc ſunt, Hrodheri, alius Luitrat, quem ex integro cum omni traditioni, quiquid ad hoc locum pertinet, ad Beatæ Dei Genetricis Mariæ io domum epiſcopale io manum Heredis Epiſcopi caſtro Frigiſingas transfundavimus cum domibus, curtis, mancipiis, colonibus, cum territorio, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmque decurſibus, & omnia utenſilia, quicquid poſſidere videbamur, quam traditionem in beneficium à prædicto Epiſcopo ſuſcepimus, usque ad ſucceſſum noſtrum ad fioem dierum noſtrorum ad inhabitandum, & ad augendum, ſeu propagandum, ut decet ei domui. Hoc itaque adtradedit Helmuoi Conjuge ſua Irminſuuinde in loco, quæ dicitur, Suoihinga, aut ad Petera, cùm habeat poteſtatem ubi voluerit, ad repoſſidere, quomodo ei videtur. Tradidimus namque tam pro nobis, quàm pro & filiis in poſſeſſionem perpetuam, ut in quantitatem apud pio Domino veniam mereamur accipere, ut ſi quis contra hæc donationis cartulam vel traditionem venire temptaverit, iram ſibi vindicet altithroni Dei, & in offenſionem Sanctorum incedat, & cum beatam & intemeratam Virginem Mariam, atque Arch-Angelum Michaëlem communicet cauſam, & judice terreno culpabilis exiſtat, donatio autem hæc nihilominus firma permaneat, ipſi verò pro noſtris delictis Deo reddant rationem. Actum io villa, quæ nuncupatur, Frigiſingas, qui & ipſi per aures tracti ſuot rem ad Confirmandum in manu prænotati Epiſcopi. Inprimis hæc ſunt, & reliqui. Actum io loco præootato, ſub die conſule, quod eſt idibus Juliis, tempore jam indeſerto.

NOTÆ.

Prama. Sunibinga. Reperio in Deſcriptione Geographica Bavariæ *Präm*, & *Sinching*; Vicos Kirchbergenſis & Haidauenſis Præfecturæ, quos in hoc Inſtrumento deſignati opinamur.

Petera. Fortè *Pfeter*, itidem Haidauenſis territorii.

NUM. XXXIX.

Traditio Cunzonis de Phetraba.

IN Chriſti oomine, Heres Epiſcopus divini Largitoris munere in erarium beatæ, & iotemeratæ Virginis Mariæ depromimus, & in poſteris condendum utile decenſimus, ne ignaviæ, & ooſtræ negligentiæ à quibusdam delacerata foret patrimonia Sanctorum à fidelibus Chriſtianis tradita propterea eadem alodem, quæ Chriſtianiſſimus Cunzo nobis pariter & beato Martino tradebat in loco Phetraba nuocupante, cujus poſt obitum à Germano Neuo nomine illius, & Sobolis, quibus peſtiferis immiſſionibus, vel temptationibus ad rumpendum paſſa ſit hæc alodes, ſtilo dificile eſt depromere, ſed dum nihil valere perpendebantur, & divino muneris ſtilo forent perculſi penitentiam ducti ad noſtra usque humiliati veſtigia omnia manu commune ooſtræ transfundebantur ditioni, & ſe ab eadem patrimonio elimioabant ſtipulatione ſubnexionibus, noſtra autem competit jura, ut nihil ſe ampliùs immittere deberentur, id eſt Otolf præootati, & Paldrih nepotis filii, oec non & Hhroadheri Presbyter, & poſteri eorum, ſed ſecura permanere in perpetuum deberet ſub hujus ditioni tituli Sancti Martini. Et hæc teſtes & eorum nomina Ratolt, Ekkahart, Heimilo, Hunuoc, Aro, Cundbart, Tito, Papo, Cundolf, Marcheo, Piligrim, & ceteri ſine numero. Actum in villa Ehiogas in anno XXVI. regnante Domno, & inluſtriſſimo Duce ooſtro Taſſilone, ſub die conſule, quod erat VIIII. Kalendas Auguſti. Ego Sundarheri ex ore Heredis Epiſcopi cooſcripſi.

NOTA.

Phetraba. Pfetrach, Moſpurgenſis Præfecturæ.

NUM. XL.

Traditio Huniperhti de loco Sweinpah.

IN nomine Summi & unigeniti filii Dei vivi Jeſu Chriſti, & Domini noſtri. Ego Hunperht divina vocatiooe correptus timore ob delictis gehenne perculſus amore æternæ vitæ coactus juventutis delicta deplorans, ſed rei ignarus finem propter ea per conſenſu Domni, & inluſtriſſimi Ducis Taſſiloni atque licentiam Willam propriam Sweinpah nuncupante tradedi ad Eccleſiam beatæ, & intemeratæ ſemper Virginis Mariæ, nec non & ad Sepulchro Confeſſoris Chriſti Corbiniani, eorúmque Sociis, quorum ibidem patrocinia venerantur, dono enim prænotatum beneficium tam pro Domno Taſſilonem venerabilem Ducem, qui mihi ioſpiratione divioa hoc largitus eſt donare, quàm ejus bone memoriæ Otilone genitore, oec non & genetrice Hiltrudæ, ad ultimum pro meis delictis, ut eorum interceſſionibus pio apud Domino veniam peccatorum mereamur accipere licèt indignus, tamen illius miſericordiæ fidus, qui peccatori ooo vult mortem, ſed veoiam pollicetur converſi, qui minimè ſcrutatur initium, ſed ſemper intendit finem, qui momentaneam Latronis ſuſcepit pœoitentiam Paradyſi pollicebatur communionem, pro cujus amore, atque timore trado prænotatam villam ex integro, excepto tres puellis, quas indude Conjugii tradebam, & jus conpelli, trado namque, & transfundo ædificias, curtes, titulus cum ſuæ poſſeſſione, Servos, ancillas, ruras, pratas, paſcua, ſilvas, ſaltos, aquarúmque decurſos inriguos, molendioos, colones; altiones, pecodes, & omnia utenſilia, quicquid ad prædictam pertinet villam cum finibus univerſis & terminibus jure concluſis, vel à genitore, ſi qua ſunt adquiſita, & mihi relicta in perpetuum ſtabilem fieri firmamus, ſtipulatione ſuboexa, ut ſi quis contra hanc traditionem de heredibus meis, vel quislibet venire temptaverit, vel frangere voluerit, iram Dei, & Domini ooſtri Jeſu Chriſti ſemet incurrere non dubitet, & in diſtricto examinis judicio cum eadem Sanctam Mariam, Sociiſque ejus communicet cauſam, & ſub anathematis vinculo ioſolubile damnatus permaneat pro meis, & eorum dominorum, quorum prænotavimus oomina delictis ratiooem reddat usque ad noviſſimam quadrantem. Epiſtula hæc nihilominus firma permaneat, quam ſumma voluntate per manu Heredis Epiſcopi firmavimus. Actum in villa Eitraha nuncupante in anno XXVI. regnante Domno, & inluſtriſſimo Duce Taſſiloni. Et hæc teſtes ad confirmandam traditionem. Inprimis Domnus, atque prænotatus Dux Taſſilo, qui hæc fieri juſſu conſenſit, Machelm, Helmuni, Rihperht, Reginolt, Crœman, Heimperht presbyteri. Ex noſtris Magolf, Ratolt, Pern, Arn, & Tantiern teſtes exiſtunt, quanti ibidem fieri videbaotur, vel ex ipſius ſubjectis ibidem fuerunt ſub die autem acta hæc Conſule, quod erat III. Kalendas Septembres Adalger, Hartnid, Cundpald, & item Helmuni alius teſt. Ego Sundarheti Clericus juſſus ex ore Heredis Epiſcopi traditionis epiſtulam præſentem conſcripſi. Et ego Taſſilo Dux manu propria confirmavi.

NUM. XLI.

Traditio Hroadunc, & Adalunc de Premareim.

IN nomine Domini Dei Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, temporibus glorioſiſſimi Ducis Taſſiloni, anno regni ejus XXVI. indictione XIII. Ego Adalunc, ſimúlque cum filio meo Hroadunc tractantes enim nos de æterna beatitudine, vel de pœnali judicio, qualiter Deum contemnentes pœnam incidunt æternam, & Chriſto adherentes vitam adipiſcunt ſempiternam. Pro hoc igitur ſtatui-

ſtatuimus apud nos, ut de jura propriis noſtris ad oppidum Frigiſinga tradimus ad Eccleſiam beatæ Dei genetricis Mariæ Virginis in loco nuncupante Premareim omnia, quæ ibi habuimus, id eſt, Servos, & ancillas, pratas, ſilvas, cultum, & incultum, aquarúmque decurrentia, omnia, quæ ibi poſſedimus totum ex integro ad prædictam Eccleſiam tradimus poſt obitum noſtrum, ut ibi ſit ſtabilis pro redemptione animæ noſtræ. Si quis autem ulla oppoſita Perſona quilibet contra hanc cartam traditionis contraire voluerit, nos ipſi, aut aliquis ex noſtris heredibus, inprimis iram Dei omnipotentis incurrat, & ab omnibus Sanctis excommunicetur, & partem habeat cum Juda traditore, & carta hæc nihilominus firma permaneat. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti. Ratolt Presbyter, Pern Presbyter, Adalhoh Presbyter, Tiſo Presbyter, David Diaconus. Francho Clericus, Heripald Clericus, Arn teſtes. Ego autem Horskeo juſſus ab Epiſcopo Herede ſcripſi, & ſubſcripſi. Actum ſub die Conſule VI. Kalendas Aprilis.

NUM. XLII.

Traditio Raholfi Presbyteri de Oaſinwanc.

DUm in Dei nomine cogitante vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitatem apud pio Domino veniam merear accipere, ideò ego Raholf rem propriam, quam genitor meus in hereditatem mihi reliquid, vel divini largitoris munere lucrare quiveram libet illi inpetire in Seculo, qui poteſt reddere in perpetuo, de tranſitorio mercare æternitatem lucro ex quo patrimonia largiuntur, & cuncta mutabilia tribuuntur. Propter ea, ut ſtilo jam ſuperiùs conprehendimus in locum Oſinwanc nuncupante, vel ubicunque queſtum coadunare valebam, aut deinceps coacerbari trado, atque transfundo ad domum epiſcopalem Frigiſingas conditam Eccleſiam Beatæ & intemeratæ Virginis Semper Mariæ, & ad Chriſti Confeſſoris Corbiniani Sepulchro, ædificias, curtes, mancipias, pecodes, territorium, pratas, paſcua, vel quicquid poſſidere videbar, non tantum opes, ſed etiam proprium corpus hujus Eccleſiæ Servituti ſubjugavi, ut ſi quis contra hanc donationis cartulam venire temptaverit, vel frangere voluerit, iram divini arbitris ſe promereri non dubitet, & cum eadem Dei Genetrice Mariam communicet rem, & in offenſione horum Sanctorum, quorum ibidem celebrantur reliquiæ ſub anathematis vinculo permaneat damnatus; hæc donatio nihilominùs firma, & ſtabilis permaneat ſtibulatione ſubnexa. Actum namque in Caſtro Frigiſingas anno XXVI. regnante Domno, & inluſtriſſimo Duce Taſſilone, ſub die Conſule, quod erat XVIII. Kalendas Septembres in conſpectu Heredis Epiſcopi, & cuncto Clero. Hæc ſunt teſtes, & eorum nomina per aures tracti, ut Bajoariorum mos declarat. Inprimis Heres Epiſcopus, in cujus manus hæc traditum eſt. Wolfperht, Magolf, Horskeo Presbyteri. Arn, Luitfrid Diaconi. Chuno, Sullo, Petto, Hitto, Ratolt, Arbeo, Wolfleoz, Wicrat, & ceteri multi. Ego Sundarheri ſcripſi, & ſubſcripſi ex ore Heredis Epiſcopi, & teſtes firmavi.

NOTA.

Oaſinwanc. Yeſewang, Landſpergenſis Territorii.

NUM. XLIII.

Renovatio Chuniperhti de Pohhi.

IN nomine Summi & unigeniti filii Dei vivi Jeſu Chriſti Ego Chuniperht eadem donationem, vel traditionem, quam dudum jam Dei Genetrice ad oppidum Frigiſingas Mariæ in villa Pohhi nuncupantem fecimus per Superiorem

riorem epiſtulam. Nunc namque per iſtam nominatim ſerviantes, & Altiones diſtinguere curamus, ut ne noſtræ incuriæ quis de his quempiam de maximis vel minimis auferri temptare conetur. Inprimis Deotuni, & Sindhilt Conjux illius cum duobus filiis Ratolf, & Rihpald, deinde Tagapald cum Conjuge oomine Kiſal filiis duobus Erpfolt, & Jhho, poſt eos Oadalpald cum Conjuge Rihhaid vel Sorore ipſius Winguhaid, vel earum Sobolis Ellanrat, deinde Wolfheri cum univerſa, quæ poſſident, oec non & Wolfdregi cum famula ſua Adſonia, poſt hos Ummo cum muliere Cundpiriga, & filiis duobus Popo, & Petto, deinde Luiprat cum muliere Cunnia cum Sobolis Waltrata & Roodrato, ouoc nam & Sindicho cum muliere Perhtnia & Puellæ Roodlinde, poſt hos Adalrat cum Conjuge Wolfvvihæ, & Sobole Fruimot, poſt hos Tuti cum Conjuge Emgunde, & puerulo Poſo, omnes numero XXXIII. Hæc Scriptum in Conſpectu Heredis Epiſcopi. Hæc Teſtes: Parceol, Wicraat, Popo, Hato, Arpeo, Paatto, Aaron, Reginperht, de his quæ me ad villa poſſidere videbamur. Actum in villa Pohhe VII. Idus Julias in anno XXVI. regnante Domno Taſſiloni Duce. Ego Horskeo ex ore juſſus Heredis, & Chuoiperhti conſcripſi.

NOTA.

Hoc Inſtrumentum confirmat alterum ſupra Num. 6. poſitum.

NUM. XLIV.

Traditio Heripaldi Presbyteri de Drudperhteshuſir.

DUm io Dei oomioe cogitaote vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere, idcirco Ego Heripald Presbyter propriam hereditatem ſimul cum genitore meo Lantpaldo in villa, quæ nuncupatur Drudperhteshuſir, & quicquid ad hæc pertinet, dono, atque transfundo ad Eccleſiam beatæ Dei Genetricis Mariæ infra oppido Frigiſingas locum publicum, ut me vivente, vel poſt obitum meum habeat poteſtatem Defenſor atque poſſeſſor ipſius ſupradictæ Eccleſiæ; tradedi itaque, atque transfundavi propriam hereditatem, atque empticam in jam prædicto loco, reliqua autem utenſilia, id eſt, campis, pratis, ſilvis, aquarúmque decurſibus, & quicquid noſtris ditionibus eſſe videtur, ſub die Conſule, quod eſt in menſe X. Kalendas Majas regnante Domno noſtro, atque inluſtriſſimo Duce Taſſilone anoo XXVI. regni ejus. Hæc autem omnia loci hujus utenſilia pleniſſima devotione ad prædictum locum fieri in perpetuo coofirmavi nullo prohibente. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti. Ratolt, Regioperht, Heimilo Presbyteri. Luitfrid, David Diacooi. Mahcheri, Reginperht, Onhart teſtes. Si quis verò, quod fieri ooo credo, Ego ipſe, aut aliquis ex heredibus meis, vel quis oppoſita Perſona cootra hanc donationem venire temptaverit, cum Deo Judicem omnium, & agmina Sanctorum excommunicatus appareat. Hæc autem omnia Actum in præſeotia Venerabilis Pontifici Heredis.

NUM. XLV.

IN oomine Summi Salvatoris Dei Jeſu Chriſti, Ego Graman per conſenſum Domni, & illuſtriſſimi Ducis Taſſilonis rem propriam, quam genitor meus Oadalmannus, atque geoetrix Perſchvvint in hereditatem reliquerunt in loco ouncupante Dorfin, meam portionem, atque Pahonis germani, quam intuitu Divini arbitris, & futuræ vitæ, atque pro delictorum remedia, ut in quantitate apud pio domino veniam merear accipere, trado, atque transfundo eandem villam, quæ nobis in parte evenit, id eſt, edificia, curtes, mancipia, coloois,

lonias, famulos, Altones, prata, paſcua, pecudes, rura, ſilvas, ſaltus, molendinas, aquarúmque decurſus cum omni utenſilia ad Eccleſiam beatæ, & intemeratæ Virginis Marie Friſingas caſtro meniis conſtitutam; nec non ad Sepulchro beati Chriſti Confeſſoris Corbiniani, eorúmque Sociis, ſicut olim ab avone noſtro, & genetrice noſtra traditum fuerat, & à nobis incolomes dum fueramus modo ad poſteros ſummo opere producimus, ut ſi quis contra banc traditionem temptaverit venire, vel frangere voluerit, iram ſibi ſummi arbitris promereri non dubitet, & cum eadem Dei genetrice communicet rem, & inſolubili ſub anathematis vinclo dampnatus permaneat, traditionis præſens epiſtola nihilominus firma permaneat ſtipulatione ſubnexa. Actum in villa publica Tinolſingas nuncupante, per manus Arbionis Epiſcopi anno XXVII. regnante Domno, & illuſtriſſimo Duce Domno Taſſilone, ſub die conſule, quod erat V. Kalendas Septembres, nomina teſtium per aures tracti in libro Traditionum habentur.

NOTA.

Altones. Utique ſunt idem ac *Aldiones*, de quibus vide, quæ ad Inſtrumentum 26. ſupra notavimus.

NUM. XLVI.

Traditio Sigonis.

IN Chriſti nomine denotare ego Heres Epiſcopus decrevimus, quòd Sigo Presbyter patrimonium ſuum poſt obitum ſuum fratribus ſuis conſentientibus Sanctæ Mariæ, & domui epiſcopali tradebat Friſingas caſtro ſitæ, pro ſe, & ſuíſque deceſſoribus, ſimiliter & Roadperht Presbyter patrimonium ſuum firmavit per teſtes; nam prioris Allodis locum reliquimus, quæ eſt in confinio feldui, poſterioris in territorio Zollingas, utrique cum titulis per teſtes firmaverunt, ſimiliter Erlapalt Diaconus ſuum Alodem per teſtes firmavit, inſuper & Iſanher presbyter ejus poſt obitum ſuam Alodem ſicut Superiores ad prænotatam Eccleſiam firmavit. Hi namque ad Sepulchrum beati Corbiniani firmiſſima traditione per teſtes horum poſt obitum prænotatas Alodes in conſpectu Heredis Epiſcopi, & cuncto Clero firmaverunt; Sed duorum minimè patrimoniorum loca denotavimus, quorum alterum in confinio, que dicitur perga, alterum Feteraha ſubjacenti territorio declaratur. Actum in Caſtro Friſingas in anno XXVI. regnante Domno, & illuſtriſſimo Duce Taſſilone, ſub die conſule, quod erat Idus Septembres. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NOTA.

Feldui. Velden, Præfecturæ Vilsbiburgenſis.

NUM. XLVII.

Traditio Ribpaldi de Sliwesheim & Teitinhuſir.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti regnante Domni Taſſiloni in anno XXXVIII. Ego Ribpald Clericus cogitante vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere, tradidi, & Uxor mea omnia, quæ habuimus ad Eccleſiam Sancti Corbiniani, & ipſam Eccleſiam noſtram tenet Presbyter Heripald, tradedi ad Beatæ Dei Genetricis Mariæ in domum epiſcopalem ad locum, quæ dicitur, Frigiſingas, vel quicquid ad illam Eccleſiam pertinet, id eſt, Servos, mancipias, colonias ædificia, ſilvas, frutecta, ruras, paſcua, pratas, aquarum decurſus cum omni uten-

utenſilia ad nos jura pertinentia, ut poſt obitum meum ſtabilis fuiſſet, & ille proprium meum in villa, quæ dicitur Slivvesheim, & Teitinhuſir pro remedium animæ meæ, & Conjuge meæ, & pro filios meos ad Sepulchrum Corbiniani Confeſſoris Chriſti. Ut ſi quis contra hanc traditionem venire temptaverit, in judicio cum his incurrat Sanctis, quorum ibidem venerantur nomina, in conſpectu tremendæ Majeſtatis divinæ, & traditio hæc nihilominus firma permaneat. Hæc ſunt teſtes: Fracho Laicus, Onhart Laicus, Deotmunt Laicus, Perhthelm Laicus, Isanperht Laicus, Hludolf Laicus, Oasker Laicus, Droaz Laicus, Engilpero Clericus, Reginolt Laicus, Paldachar Laicus ex ore Heredis conſcripſi.

NOTÆ.

Slivvaheim. Hodie Schleiſsheim.
Teitinhuſir. Teitenhauſen.

NUM. XLVIII.
Traditio Tarchanati Presbyteri.

Notitiam in poſteris libet perarare ſtilo, quòd dilectiſſimus frater, & conpresbyter noſter Tarchnat juſto lucro quicquid queſtus fuerat, vel pretio emere potuerat in loco Swindaha nuncupante, ubi oratorium Beati Benedicti honore conſtruxerat, ipſum titulum in ipſa dedicationis die, quod erat VI. Idus novembres nobis, id eſt, Herede Epiſcopo, non tantùm nobis, ſed etiam beatæ, & intemeratæ Virginis Mariæ caſtro Frigiſingas domui epiſcopali tradebat illius poſt obitum in perpetuum permanere ſtatuit, & deinceps quicquid lucrare potuiſſet, eadem fieri Sententia, ut Superius deprehendimus, diffinivit. Et hæc teſtes: Arn Diaconus, Heimperht. Actum in anno XXVIII. regnante Domno Taſſilone Duce, ſub die Conſule ſupra jam perarato, in ipſo titulo traditionem firmaverat.

NOTA.

Swindaha. Fortè *Schwindau*, Hagenſis diſtrictûs.

NUM. XLIX.
Traditio Archinſwenti.

Regnante Domino noſtro Jeſu Chriſto in anno XXVIII. regni Taſſilonis illuſtriſſimi Ducis. Ego Toto divine ammonicionis correptus recolens coactus pro remedio animæ meæ, ut portionem donarem auctori univerſæ conditioni, ita & feci, ut illius vincula dilectionis vim evaderem. Tradidi enim ad Eccleſiam Beatæ, & intemeratæ Virginis Mariæ Friſingas caſtro meniis conſtructam, nec non & ad Sepulchrum Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti quicquid ad portionem meam à filiis meis receperam, id eſt Servum unum Hunrat nomine, colones IIII. atque tributales, & hæc nomina eorum Hacco, Wolfleich, Trivvolf, Dietmair, & territorium à parte aquilonis Ambre confluentis quicquid receperam, & in Silva nuncupante Archinſvventi, & ſupra dictæ amnis fluentibus Silvam defenſam, quem poſſedi & tam in titulis, & aquis, quàm univerſis utenſilibus receptam portionem ex integro transfundo ſtipulatione ſubnexa, ut quis evertere hanc oblationem temptaverit, alienum à Catholice communione non dubitet, & inſolubile vinculo ſe dampnatum fateatur. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NOTA.

Archinſvventi. Eſt nomen Silvæ, uti in ipſo inſtrumento notatur. Aliàs *Arnſchwvant* eſt vicus Præfecturæ Moſpurgenſis.

NUM.

NUM. L.

Traditio Wagonis, & Scroti ad Isna, & ad Tegrinpah, ſeu & Phetrah, & ad Silva in loco.

REgnante Domino noſtro Jeſu Chriſto in anno XXVIIII. regni Domni Taſſilonis Ducis Bajoariorum. Ego Scrot ad ultimum deductus per conſenſu genitoris mei Totonis proprium Alodem per manus Arpionis Epiſcopi ad Beatæ & intemeratæ Virginis Chriſti Mariæ Eccleſiam Frigiſingas caſtro ſitam tradedi pro remedium animæ meæ in perpetuum ſtabilivi hujus poſt obitum diei ſeptimo Miſſarum ſolemnia in more celebratione ipſe prænotatus genitor confirmavit ſuper prænotatum altarem, ceteris conſentientibus Soholis, nec non & parentorum turma adſtante, cuncto Clero præſente, ſub die conſule, quod erat pridie idus Agſ. territorium ad Isna fluvio ſecus conjacente cum edificiis & curtibus, & univerſis utenſiliis, cum Servis, & colonis, & aliud territorium ad Tegrinpah conjacentem cum Colones, & pratis, nec non & Silvas cum univerſo fine, tam culto, quàm non culto, vel quicquid in his locis poſſidere videbar, inſuper Phetaracho conjacente ſecus fluvio colonem Luitheri nuncupantem, & alium Pammo nuncupantem, in loco, quæ dicitur ad Silva, commorantem, & tertium Deotmar nomiñ cum univerſis utenſiliis eorum; ſunt etenim inter prænotatis locis numero IIII. vel quicquid ſtilo depreſſimus in perpetuum firmum ſtabilimus, ut ſiquis contra hanc traditionem inire temptaverit, ab omnibus Catholicorum communione ſeparatum ſe exiſtere non dubitet, & epiſtula hæc nihilominus firma permaneat. · Et hæc teſtes, & eorum nomina, qui præſentes manuum firmaverunt per aures tracti. Raatolt, Arn, Pern, Hununc Presbyteri. Ribpald, Droant, Cundhart, Ratolt, Hiltiprant, Anulo, Ribheri, Waltperht.

Ipſo namque die Ego Wago communem univerſi generis humano mortem conſiderans, & finem, & numerum dierum meorum perpendo, hereditatem meam, quam mihi accederat tam in Alode, quàm in titulis, tam in ædificiis, quàm in curtibus, tam in ſervis, quàm in colonis, tam cultis, quàm incultis, quicquid mihi accederat, poſt obitum meum ad ipſum altarem, tam pro me, quàm pro genitore, vel prodeceſſoris tradedi ex integro, & transfundavi conſentiente Patre, vel fratribus, adſtantibus cunctis finitimis, nemine prohibente, ut ſi quis contra hanc traditionem inire temptaverit, cum eadem Dei genetricem communicet rem, nec non & Beatum Corbinianum Chriſti Confeſſorem, & traditio hæc nihilominus firma permaneat ſtipulatione ſubnexa, die vel tempore ita, ut ſupra prænotavimus, teſtes ut ſupra conprehendimus. Actum ut ſupra in Caſtro Frigiſinga. Ego Sundarheri ex ore Heredis conſcripſi.

NOTA.

Cùm inter teſtes ponantur *Arn*, & *Pern*, nempe Arno & Perno, quos Monachos fuiſſe conſtat, facilè conijcimus, etiam reliquos Teſtes, ſaltem Presbyteros, fuiſſe de familia Friſingenſi. Quod idem ſuis locis patebit.

NUM. LI.

Traditio Machelmi de Polaſinga.

IN Dei nomine cogitante vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. Idcirco ego Machelmus propriam hereditatem, quod Domnus meus Oatilo in hereditatem mihi conſtituit, atque tradidit, & confirmavit in loco, quæ dicitur Po-

laſingas ad Eccleſiam Beatæ, & intemeratæ Virginis Mariæ domum epiſcopalem, quæ nuncupatur Frigiſingas. Actum in Caſtro, quæ nuncupatur Weles, ſub die Conſule, quod eſt VI. Idus Septembres, indictione prima anno XXVIIII. regni Domni, & inluſtriſſimi Ducis Taſſilonis & ipſum locum, quod ſupra diximus Polaſingas cum omni utenſilia, pratis, ſilvis, paſcuis, aquarúmque decurſibus, agros, vel veneas, ſimiliter domos, & mancipias, inprimis Wolfpald cum ſua Uxore, & III. filiis. Deotleip cum ſua, & tribus filiis, Deotleih cum ſua Uxore, Pirhtilo cum duobus filiis ſuis, Wolfhram, & hæc ſunt de donatione Domini ſui, & iſtas, quos adquiſivi, Pejarin cum tribus filiis ſuis, Sigolt cum ſua filia, Pezzira cum duobus filiis ſupra id, quod ſcripti ſunr, unum vindemiatorem nomine Reginperht, in omnibus numero complentur. Et hæc ſunt teſtes oculi viderunt, & auribus adteſtibus tracti. Inprimis Virgilius Epiſcopus Teſtis, Megilo teſtis, Benedictus Diaconus teſtis, Salomon, David, Einbart Presbyter, Heripald, ſarit Popilo, Cote deo Amo. Ego Watto Presbyter ſcripſi juſſus ab Domno meo Machelmo.

NOTA.

Polaſinga. Hodie Palzing, in diſtrictu Moſpurgenſi.

NUM. LII.

Traditio Waltrib de Hobinperc.

CONſtat omnibus, quia Waltrib Presbyter tradidit ſilvam ſuam, atque territorium in loco, quod dicitur ad Hobinperc, vel quicquid ibidem habere videbatur ad Eccleſiam Beatæ Mariæ ſemper Virginis, atque genetricis Dei Frigiſingas Caſtro ſite Herede Epiſcopo præſente, ſeu cuncto Clero in anno XXVIIII. regnanre Domno Taſſilone Duce, ſub die conſule, quod erat IIII. Nonas Sebtembres Indictione I. & hæc teſtes: Arn, Ratolt, Hununc, Pern Presbyteri. Deodolt, Helmuni, Chunihoh, Hludivvic. Ego Sundarheri Diaconus juſſus conſcripſi.

NOTA.

Hobinperc. Fortè Höhenberg, in Territorio Tolzenſi.

NUM. LIII.

Traditio Adaloni ad Kiſalpah.

IN nomine Dei Summi, regnante Domno noſtro Taſſilone Duce anno XXXIII. regni ejus. Ego Adalo cogitans pro remedium animæ meæ, & vitæ æternæ ſalutis, ut veniam merear accipere apud pio Domino. Idcirco cum licentia Principis noſtri Taſſiloni Ducis tradidi pro Salutem animæ meæ dimidiam partem hereditatis meæ, quod mihi ad Kiſalpah videtur habere de facultatibus meis ſive territorium cultum, non cultum, pratas, campos, paſcua, ſilvas, aquas, molendinas, & XI. mancipias, & omia utenſilia quicquid ad me pertinet de portione mea, & ipſam Eccleſiam meam, in ſuper dicto loco cum omnibus Eccleſiæ rebus trado, atque transfundo ad Eccleſiam Sancti Benedicti Abbatis, & Confeſſoris ad locum, quæ dicitur Maganpah, ut poſt obitum meum firma, & inconvulſa ibidem permaneat. Et hæc ſunt teſtes: Haguno Presbyter, Arperht Presbyter, Johannes Meginrat Presbyter. Andreas Diaconus, Rubo, Egilperht, Hroadperht, Periger, Peppo, Haduport, Chadolt, Warinc, Pirhtilo, Tetto, Ekkihart, hi omnes teſtes ſunt de hac traditione, & ſi quis voluerit hanc traditionem frangere, quam ſupra memoravimus, habeat partem cum Juda

Tradi-

Digitized by Google

Traditore, & inferat fiſco auri uncias III. argenti pondera VI. & quod repetit, evindicare non valeat, & hæc traditio omni tempore firma permaneat. Actum hoc ad Maganpah in Eccleſia Sancti Benedicti, ad altare ejus coram teſtibus. Pax vobiſcum, Deo gratias Amen.

NOTA.

Maganpah. Forte Mainpach, Hagenſis territorii.

NUM. LIV.

REgnante in perpetuo Domino noſtro Jeſu Chriſto in anno XXX. regni Taſſilonis Illuſtris Summi Ducis, ſub die conſule, quod erat XVI. Kalendas Decembres, Indictione prima, in villa publica, vel Caſtro nominante Friſinga, hæc conveniencia, vel firmitas inter Totonem, vel filios ejus Duce jubente, vel ſenatu facta eſt, ut adderet Cunthardo Colonem unum ſuper partem ſuam priorem, quam acceperat nomine Hatto, & Racolco alium ſervum nomen Kepuni cum filio ſuo, atque Uxore, & ipſum poneretur in coloniam Wolflei in loco nuncupante ad Holze, cum univerſa ſuppellectilia ſua, & territorium ad Iſana dividere cum ipſo territorio, quod prius pro parte ſua acceperat medietatem ipſo eodem territorio poſſideri debeat medietas inviolata ad Eccleſiam Beate Marie pro fratre ſuo nomine Scrot permanere, ita ut prius tradita fuerat, ut deinceps nullo dividente permaneret requilla neque inter hos fratres id eſt Wagonem, neque ad Novercam ipſorum, id eſt, Oſpergor, neque ad genitorem, id eſt, Totonem, neque ad domum epiſcopale, id eſt, Heredem, cui hæc tradita ſunt tradita, horum poſt obitum non in titulis, non in villis, non in territoriis, neque mancipiis, non in vineam, neque in nullam ſubſtantiam, vel utilitatis rei pro jacente in perpetuum Duce conſenciente vel Proceribus, qui ibidem eſſe potuerunt Virgilio præſente Epiſcopo, hos teſtes per aures utriſque partibus tradiderunt, vel firmaverunt, ut deinceps nulla dividendi vel quirendi patrimonio permaneat Arbo, Oadelhart, Epiſcopi teſtes, ſeu alii quam plurimi Layci, & judices firmantibus, atque conſencientibus, ſeu jure judicantibus, die jam prænotato, vel tempore ſtilo ſupra comprehenſo in perpetuum firmum fieri ſtabilierunt, Tatone, vel Racoldo, atque Arnone Presbyteris præſentibus.

NUM. LV.

Traditio Mekilonis de Dornegindorf.

REgnante in perpetuo Domino noſtro Jeſu Chriſto, in anno XXX. regni Taſſilonis Duci. Ego Mekilo omnem Alodem, quem poſſidere videbar, excepto territorii coloniæ une pro remedium animæ meæ tradedi ad Eccleſiam beati Corbiniani cum Sociis ſuis, cum ipſo titulo, quem in ipſo territorio fundavi, nuncupante Dornakindorf per manus Heredis Epiſcopi, & Dedicatoris hujus Oratorii ad domum epiſcopie ipſius confirmavi, adſiſtente Clero, vel plebe, nec non & generibus meis, atque cognatis conſentientibus, quicquid ad ipſum noſtræ ditioni pertinet locum, tam mancipiis, & ædificiis, quam territoriis, & utenſiliis, ita ſupellectiliis, & pecodibus, omnem rem cultam & incultam, ita ut ſtilo, quam prebendi perarare dinoſcimus in perpetuum ſtabilem fieri firmamus. Actum ſub die conſule, quod erat III. Nonas Octobris indictione prima. Et hæc teſtes & eorum nomina: Heres Epiſcopus, David, Heripald, Alpuni, Otperht, Otperht, Alholf, Hacuno, Herolf, Heripald, Wolfpero, Hrodunc, Otker, Aſpraat, Podolunc. Ego Francho ex ore Heredis Epiſcopi conſcripſi.

NUM. LVI.

Traditio Pacharan.

REgnante in perpetuo Domino noſtro Jheſu Chriſto, anno XXX. regni Domni, & illuſtriſſimi Ducis Taſſilonis Ego Pircho divini arbitris permiſſione conpulſus, pariter cum Conjuge mea Perhtcunda, ſeu Sobolis noſtri nomine Oadalcrim tradidimus territorium conjacentem in loco nuncupante Pahchara ad Eccleſiam beate, & intemerate Virginis Marie, & Confeſſoris Chriſti Sepulchrum Sancti Corbiniani, tam pro nobis, noſtris Sobolis, quàm pro Deceſſores noſtros, & ipſum filium noſtrum, ſi vult in Congregatione permanere eadem, ibidem habeat victum, & veſtimentum, ſi verò recederet, hæc traditio nihilominus firma, & ſtabilis permaneat. Tradidimus autem territorium ibidem pertinentem ex integro cum pratis, & paſcuis, cum ſilvis, & aquarum decurſibus, cum curtis, & edificiis, & univerſa utenſilia ibi pertinentia. Et ſi quis contra hanc traditionem venire temptaverit, cum ipſa Sancta Maria communicet cauſam. Et hæc traditio nihilominus firma permaneat, ſtilo ſubnexa. Actum in Caſtro Friſinga, ſub die Conſule, quod erat XVI. Kalendas Junias indictione I. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NOTA.

Pacharn, Dauchavienſis Juriſdictionis.

NUM. LVII.

Traditio Reginhoh ſeu Hertolti de Hroadolveshuſir & Stenesdorf.

DUm in Dei nomine, vel ſuperni intuitu arbitris, vel pro vitæ futuræ remunerationis ſpe; Ego Reginhoh pariter manu communi filii mei Hertolti, nec non & Conjuge meæ Lantrata, ut apud pio Domino veniam delictorum mereamur accipere propterea rem propriam, vel Alodem noſtram in loco nuncupante Hrodolveshuſir, vel Steinesdorf conjacentem ex integro poſt obitum noſtrum tradimus, vel transfundavimus ad Eccleſiam beate & intemeratæ Virginis Dei Mariæ in oppido Frigiſingas conſtructæ, & ad Sepulchrum beati Chriſti Confeſſoris Corbiniani in perpetuum poſſidendam firmamus; tradidimus namque Oratorios, ædificias, ruſes, pratas, paſcua, ſilvas, ſaltos, aquarúmque decurſis, mancipia, colonias, vel quicquid in uſum utenſiliis, jure ditioni noſtræ eſſe videntur poſt obitum noſtrum, ita, ut ſuperiùs ſtilo depromſimus, in perpetuo traditionem inviolatam permanere firmamus, ut ſi quis contraire, vel inpetire temptaverit, vel frangere voluerit, inſolubile vinculo damnatus & anathemasus in evo permaneat, & cum ipſam Dei genetricem communicet ſententiam, & cum prænotato Confeſſore Chriſti Corbiniano. Nihilominus traditio firma permaneat ſtipulatione ſubnexa. Actum in Caſtro Frigiſingas, in præſentia Heredis Epiſcopi, vel cuncto Clero in anno XXXI. regnante Domno Taſſilone Duce, ſub die conſule, quod erat Idibus Juniis, Indictione XII. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Heres Epiſcopus, Heimilo, Pern, Cunzi, Presbyteri, Rihpald, Arn dd Liutfrid Diaconi. Ego quidem Sundarheri ex ore Arbionis Epiſcopi conſcripſi.

NOTÆ.

Hroadolveshuſir. Hodie Ruedlzhauſen, in territorio Mospurg.

Heimilo. Qui alibi vocatur *Presbyter & Monachus*. Vid. lib. antiquiſſ, ſeu primus Trad. Friſing. fol. 124. b. & 157.

Stenesdorf. Forte Staindorff, Landſpergenſis Juriſdictionis.

NUM.

NUM. LVIII.

Traditio Huſina, & Irminpaldi de Pohlohe, & Pipurge.

DE dedicatione, vel traditione ad epiſcopatum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga domui genetricis Dei perenne Virginis Herede Epiſcopo Dedicatore, titulos binos in una die, id eſt, ad Pohloh, quam Huſina, ſeu Irminpald condiderunt, ſimili modo ad Pipurc, quem Rihheri, & Wolfhart cum Sociis conſtruxerunt in anno XXXI. regni Domni Taſſilonis inluſtriſſimi Ducis, ſub die conſule, quod erat VII. idus Auguſti, firmiter tradiderunt communis manibus ſupradictas domos Dei ad præfatum domum epiſcopalem cum omnibus ad his jure pertinentibus territoriis mancipiis, pratis, paſcuis, ſilvis, cultis, non cultis, nullus contradicere valeat, aut audeat, ſed firma, & inviolata permaneant tam pro nobis, quam parentes noſtri, ſeu & poſteros. Hæc teſtes, & eorum nomina: Waldman, Adalfrid, Cozperht, Frittilo, Kepahoh, Ejo, Adalhram, Rihheri, Kerwentil, Wolfhart, Sigipald, Immino, Hrodrih, Helfrid, & ceteri multi, quorum non eſt facile dinumerare vel ſcribere nomina.

NOTÆ.

Pohlohe. Puelach. Sed incertum, num Erdingenſis, an Wolfrazhuſianæ Præfecturæ, cùm in utraque reperiantur pagi ejus nominis, & hujus Friſingenſis Diœceſis.

Pipurc. Biburg. Quo nomine rurſus plures Bojariæ pagi intelligi poſſunt, in variis diſtrictibus ſiti. In hac Diœceſi reperitur pagus Biburg Starenbergenſis, & alius Schwabenſis territorii.

NUM. LIX.

Traditio Lantperhti Presbyteri, & Tarcholſi de duobus locis Azalinga, & de Riutte.

DE oratorio in villa, quæ dicitur Azzalinga, ſeu titulo, quod dicitur a zriutte ipſo die ab Herede dedicati ſunt, quod eſt XIIII. Kalendas Octobres in anno XXXI. regnante Domno Taſſilone Duce normaliter Lantperht Presbyter tradidit ad epiſcopatum Sanctæ Mariæ, ſeu vicini ejus fideles ſimul cum illo firmaverunt, ut ab eo die prior titulus in prænotata vvilla ad prædictum domum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga mœniis conſtructam firmiter ſubjugatum fuiſſet cum omnibus ad hæc pertinentibus, firmantibus ipſis vicinis, qui hanc ipſum condiderunt domum Dei. Aliud verò poſterior Domus Dei a ſtarchlfo, qui præſens nondum fuerat, ſed per manus nepoti ſui Tiſoni Presbyteri tradidit, & filiorum ejus firmavit, & poteſtatem illis, & Wadium dedit hanc traditionem agere, & firmiter firmare, quorum nomina Rimideo, Ratolt, Hiltolf, & illi ſic fecerunt, & tradiderunt coram multis domui Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga, & jure perpetuo firmaverunt ſtabilitum cum omnibus ad hæc pertinentibus. Indictione I. in anno Ciclo inchoante. Et hæc teſtes per aures more tracti. dd Kepahoh, Francho, Alpuni, Willapato, Ejo, Teto, Wicperht, Hantuni, Othelm, Willahelm, Heripald, Herideo, Aladeo, Peredeo, Luitprant, Waldker, Alprih, Heimpald, Wolchrat, Oto. Ego Sundarheri Diaconus ex ore Heredis juſſus conſcripſi.

NUM. LX.

Traditio Arperhti Presbyteri, ſeu Maginrati Diaconi de Haſalpah.

NOtum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ, quod Arperht Presbyter ſimul cum Maginrato Diacono ædificavit Eccleſiam in loco Haſalpah, & invitaverunt Heredem Epiſcopum hoc ad conſecrandum, & ipſe Hrres Epiſcopus cum benedictione altaris conſecravit ipſam Eccleſiam, & ipſe Arperht acceſſit ſimul cum Diacono Maginrato, & tradiderunt ſuper ipſum altarem, quicquid emptica adquiſitione proprium habuerunt, vel qualibet modo in ſupradicto loco adtractum; aut elaboratum, & ipſum altarem cum Eccleſia & cum omnibus ad hæc pertinentibus mancipiis, ædificiis, terris, pratis, paſcuis, ſilvis, cultis, non cultis, firmiter tradiderunt domui Sanctæ Mariæ ſemper Virginis in loco Frigiſinga mœniis conſtructam in manus Heredis Epiſcopi. Ea verò ratione firma donatione, ut poſt obitum eorum quicquid ibidem augmentatum, emelioratúmque repertum fuerit, totum ex integro ſubjaceat ditioni domui ſupradicto inconvulſum, & inconcuſſum, ſtibulatione ſubnexa. Si quis, quod futurum eſſe non credo, de parentibus, vel proximis, aut vicinis, qui hanc traditionem frangere voluerit, vel inire conaverit, inprimis iram Dei omnipotentis incurrat, & extraneus, & anathematus ſit ab omnium Sanctorum conſortio, & in quocunque loco celebrantur reliquiæ Sanctæ Mariæ, damnatum ſciat ſe, & cum Sancto Corbiniano communicet cauſam. Actum eſt hoc in VI. Kalend. Octobres anno XXXI. regnante Domno Taſſilone Duce, indictione I. Et hæc ſunt teſtes & eorum nomina. Alpolt, Wolfcoz, Arhart, Sundarheri, Ejo, Franco, Sindperht, Fater, Meginperht, Ekkahart, Wuldarrih, Hramperht.

NOTA.

Reliquia S. Mariæ. Vocabulum *reliquia* ſignificat id, quod remanet detracta majori parte. Hinc quia principalior ac nobilior hominis pars anima exiſtit, ideò corpus humanum Reliquia dicitur, quia humi remanet, & relinquitur, ſeu ejus pars, ut Macri in Hierolexico notant. Sanè cùm Eccleſia Catholica teneat, Deiparæ Virginis non animam tantùm, verùm etiam corpus fuiſſe in cœlos aſſumptum, nullas Ejus reliquias in terris ſupereſſe cenſendum eſt, niſi Reliquiárum nomine etiam intelligantur capilli, Zonæ, veſtimenta, ſupellex, & id genus alia, quod lubentes admittimus: Certùmque eſt, Majores noſtros in colligendis ejusmodi Sacris theſauris ingentem operam poſuiſſe; quod ex membranis plurimis demonſtrari poſſet, ſi vel res poſtularet, vel tempus nobis permitteret. Quid ſi ***Reliquiarum*** nomine veteres aliquando etiam intellexiſſent Imagines Sanctorum, maximè Deiparæ Virginis vetuſtiſſimas, quales paſſim in Orbe Chriſtiano coluntur, ac ſpecialiter Friſingæ?

NUM. LXI.

Traditio Hroadſwinda de Aruzzapah, & Megingolti de Incimmos.

HÆc ſunt teſtes: Selprat, Toto, Orendil, Majaran, Tarchnat, Raginperht, Lantfrid, Nendinc, Hrepin, Maricho, Majo, Ipſe qui hæc conſtitui, Frumolt, Ego Hroadſvvind poſt obitum Frumolti tradidi pro animas noſtras Eccleſiam cum domo, cum omnibus ædificiis, & utilitatibus, quicquid ad hæc legibus pertinere videbatur in Alode noſtro conſtructa ad Aruzzapah, in honore Sanctæ Mariæ, & ab Majone conditore ad epiſcopatum Sanctæ Mariæ tradita in manu Heredis Epiſcopi, & per ſupra prænotatos teſtes confirmatum eſt ſub die conſule, quod erat XVI. Kalendas Julias, domno, & inluſtriſſimo Duce Taſſilone XXXII. principatûs ſui peractum anno confirmatum.

Simili

Simili modo Meginolt ſecundo die nihilominus ad prænotatum epiſcopatum Oratorium in propria Alode, quam condiderat confirmavit in perpetuum ſtabilem permanere in villa nuncupante Incinmos per manu Heredis Epiſcopi ad domum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga, firmiter tradidit ſupradictam Eccleſiam, vel quicquid ad ea legibus pertinere debeat hoc confirmavit per manum ſupra dicti Epiſcopi, atque Dedicatoris præſentis, Caracteribus munivit, de quo titulo vel traditione hæc ſunt teſtes. Lantfrid, Maginperht, Tarchnat, Selprat, Onolf, Helis, Aaron, Peradeo, & ceteri multi, tempore enim, ut ſupra. Ea tamen ratione in utraque traditione, ut ipſorum Singuli filii, ſi ad eccleſiaſticum provecti fuerint ſtatum, cum ipſa Alode perdurent ad epiſcopatum ſupra denotatum, horum poſt obitum, ut ſtilum conprehenſum dinoſcitur perduret. Ego Alpolt Presbyter ex ore Heredis conſcripſi.

NOTA.

Arazzapah, hodie Arzbach, & *Incinmos*, hod. Inzemos, pagi ſunt Dachavienſis Præfecturæ.

NUM. LXII.

Traditio Wicpoti Presbyteri de Ruhcozhofa.

Regnante Domino noſtro Jeſu Chriſto in anno XXXII. regni Domni, & inluſtriſſimi Ducis Taſſiloni, Ego Wicpot Presbyter pro remedium animæ meæ, ſeu Parentorum genitoris, atque genetricis, in quantum Dominus humillimi vota vult recipere, propriam Alodem oum titulo Beatæ, & intemeratæ Mariæ in villa nuncupante Rihcozhofa cum ædificiis, atque territoriis, cum mancipiis, atque colonis, cum emptico, atque patrimonio, cum ſilvis, ſaltiſque, cultis, & incultis, cum pratis, paſcuis, aquarúmque decurſis. Simili modo, & amita mea proprias mancipias ea ratione tradet per manum noſtram communem illius poſt obitum, ſicut ſtilo conprehendere nitimur, firma permaneat, & ſi me ſupervixerit, ubi hæc firmamus, inde alimenta & ſubſidia recipiat, & nos ea ratione, ut canonicæ ad ipſum locum obœdientes permaneamus firmi & ſtabiles, trado namque hæc, ut ſupra prædiximus, atque confirmo, ſeu transfundo ad Eccleſiam Beatæ Mariæ ſemper Virginis, atque Dei genetricis in Frigiſingas caſtro conſtructæ, nec non ad Confeſſoris Chriſti beati Corbiniani, ſeu patrociniis Sanctorum, qui ibidem eſſe videntur, ut poſt obitum meum hæc traditio firma, & incommutabilis permaneat. Si quis contraire, vel frangere conaverit, cum ipſis Sanctis, ut ſupra conprehendimus ante diſtricti, atque juſti judicis reddat rationem. Actum in Caſtro Frigiſingas, in domo epiſcopale, præſente Herede Epiſcopo, & cuncto Clero, ſub die conſule, quod eſt X. Kalendas Martias. Et hæc teſtes per aures tracti, atque conducti: Tarchanaat, Bern, Salomon Presbyter, Wicraat, Situli, Helias Clerici, Chadold, Pertcooz, & ceteri multi. Ego Leidraad Diaconus juſſus ex ore Heredis Epiſcopi conſcribſi.

NOTÆ.

Ruchcozhofa. Fortè Reikerzhofen, Pfaffenhovienſis diſtrictûs.

Tarchanat. De hoc vide ſupra N. 48. ubi eum conſtruxiſſe Oratorium S. Benedicti in Schwindach vidimus.

Bern. De hoc jam ſæpiùs dictum.

Salomon Presbyter. Etiam hunc fuiſſe Monachum conſtat ex lib. 1. Seu antiquo Tradit. fol. 114. 159.

Wicraat. alibi vocatur Monachus, nempe in mox allegato codice fol. 88. & 147.

Situli. Monachus. fol. 113.

Propriam alodem. nempe allodium, quo nomine Juriſperiti intelligunt proprium cujusque liberi hominis patrimonium.

NUM.

NUM. LXIII.

Traditio Richarteshuſen.

NOtitiam depromimus, quod quædam Religioſa femina nomine Toza in propria alode oratorium conſtruxit in loco, qui dicitur Richaretshuſin in honore Sancti Corbiniani a quem titulum univerſa patrimonia donavit, id eſt, mancipia, territorium, prata, paſcua, ſaltus, ſilvas, aquarúmque decurſus, excepto colonias duas, id eſt, Willifridi collonia, quam Sigihardo filio meo in beneficium concedo, ſimili modo & filio meo Rodmunto in beneficium concedo coloniam Willicozzi, illorum verò poſt obitum ex integro ad prenotatum permaneat titulum, & ipſum titulum tradidit ad epiſcopatum in Caſtro Friſingas conſtructam Eccleſiam Beate, & intemerate Virginis Mariæ in poſſeſſionem perpetuam, tam pro me, quam predeceſſoribus meis. Si quis contra hanc epiſtolam inire temptaverit, cum Deo, atque cum ipſa Dei genitrice communicet cauſam. Actum in prænotata villa, ſub die conſule, quod erat XVI. Kalendas Julias anno XXXII. regnante Domino, & illuſtriſſimo Duce Taſſilone. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NOTA.

Richarteshuſen, hod. Reichertshauſen, quo nomine extat Arx in diſtrictu Pfaffenhovienſi, & pagus in Moſpurgenſi.

NUM. LXIV.

Traditio Piburch.

EGo Cuntperht p̄ſes regnante Domino noſtro Jeſu Chriſto in perpetuum, in anno XXXII. regni illuſtriſſimi Domini Ducis Taſſilonis cogitante, vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura propriam meam Alodem dedi pro remedio animæ meæ, tam mancipia, quàm territorium cum univerſa utilitate ibidem pertinentia ad locum qui dicitur Piburch, & ſi licet mihi ſecularem habitum dimittere in hac hora ſit ſtabilis ad altare Sanctæ Mariæ ſive ad Sancti Corbiniani Chriſti Confeſſoris ſepulchrum, & ſi mihi non licet dimittere ſecularem habitum cum voluntate Dei tamen poſt obitum meum firma & ſtabilis ad ſupra dictam domum Dei usque in ultimum diem. Et qui iſtam traditionem frangere voluerit, iram Dei omnipotentis incurrat, & componat, ſicut lex decrevit, ſub die Conſule, quod erat III. idus Auguſti. Nomina teſtium in libro traditionum habentur. Actum in prænotato Caſtro per ordinem, ut ſupra eſſe dinoſcitur.

NUM. LXV.

Traditio Kartheri de Rota.

REgnante Domino Jeſu Chriſto in anno XXXII. regni Domni Taſſilonis. Ego Cartheri cogitante, vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitatem apud pio Domino veniam merear accipere tradidi & Uxor mea omnia, quod habuimus ad Eccleſiam, quam ego ipſe conſtruxi in manu Heredis Epiſcopi, & poſtea illam ipſam Eccleſiam, quam Heres Epiſcopus conſecravit, tradedi ad Beatæ Dei genetricis Mariæ in domum epiſcopale, ad locum, quæ dicitur Frigiſingas, vel quicquid ad illam Eccleſiam pertinet, id eſt, Servos, mancipias, colonias, ædificia, ſilvas, frutecta, ruras, paſcua, pratas, aquarum

rum decurſus cum omne utenſilia ad nos jura pertinentia, ut poſt obitum meum ſtabilis fuiſſet pro remedium animæ meæ, ad ſepulchrum Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, ut ſi quis contra hanc traditionem venire temptaverit, in judicio cum his incurrat Sanctis, quorum ibidem venerantur nomina, in conſpectu tremende Majeſtatis divinæ, & traditio hæc nihilominus firma permaneat. Et hæc teſtes, & eorum nomina jure per aurem tracti, Oſſo, Stephanus, Heimo, Oadalmunt, Oadalrih, Salucho, Hartker, Hahmunt, Rihhart, Arbeo, Ortheri. Ego indignus Presbyter Pern juſſus ex ore Heredis Epiſcopi conſcripſi.

NOTA.

Rota. Rot, Dachavienſis jurisdictionis pagus.

NUM. LXVI.

Traditio Iſanharti ad Horcaningun, & ad Holzhuſun vel ad Erilingun.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Notitia de traditione, quam fecit Iſanhart de propria Alode, ſeu de adquiſitione ſua ad corpus beati, ac Sancti Tertulini Martyris, & ad altare Sancti Dyoniſii. Inprimis ad Horscaninga, quicquid ibidem habere videtur, totum ex integro nihil prætermittente ad ea pertinentia loca, terram cultam, & incultam, pratis, campis, ſilvis, aquis, aquarúmque decurſibus, mancipia in domo, tam in villis manentibus, totum, ut diximus, ex integro, mobilia, & inmobilia. Simili modo ad Holzhuſum territorium, quem ibidem babui. Ad Reiſtingun verò medietatem omnium, quæ ibidem habere videbar, ſimiliter ad prædictum Sanctum tradidi in Erelingam, ſimiliter excepto ea colonia, quam habuit Arfrid, & jugera xL. terra, & X. carrad de pratis. Reliqua omnia ad ea pertinentia loca tradidi, & confirmavi per conſenſum atque licentiam glorioſiſſimi Domini noſtri Taſſiloni Ducis Bajowariorum, anno regni ejus XXVIIII. Si quis verò contra hanc cartulam traditionis ire, aut eam frangere voluerit, iram Dei incurrat, & perſolvat judice, quod juſtum eſt. Hæc nomina teſtium: Ipſe Iſanhart. ╤. Reginhart, Deotpald, Kerwolf, Kaganhart, Nendinc, Otti. Scripſi ego Atto Abbas.

NOTÆ.

Horcaningun. Fortè Hersching, Territorii Weilheimenſis.
Erilingun. Erling, ejusdem diſtrictûs.
Holzhuſun. Holzhauſen: quod nomen præferunt Tredecim pagi Bojariæ. Noſtrum *Holzhuſun* videtur eſſe aut Starenbergenſis, aut Wolfratshuſianæ Præfecturæ.

NUM. LXVII.

Traditio Reginharti ad Dorfingeshuſun, & ad Reiſtingun.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Notitia de traditione, quam fecit Reginhart filius Iſanharti de propria Alode, ſeu adquiſitione ſua ad corpus Beati, ac Sancti Tertulini Martyris. Inprimis ad Durfingeshuſun, & ad Reiſtingun, quicquid ibidem habere videretur, totum ex integro nihil prætermittens ad ea pertinentia loca, terra culta, & inculta, pratis, campis, ſilvis, aquis, aquarúmque decurſibus, mancipia, & pecora in mea poteſtate manentibus, totum, ut diximus, ex integro, mobilia, & inmobilia. Ea verò ratione, ut poſt obitum ejus ad prædictum Sanctum ſtabiliter, ac firmiter permaneant per conſenſum, atque licentiam glorioſiſſimi Taſſiloni Ducis Bajowario-

rum, anno regni ejus XXVIIII. Indictione X. Si quis verò contra hanc cartulam traditionis venire, aut eam frangere conaverit, iram Dei incurrat, & perſolvat judici, quod juſtum eſt. Et hæc nomina teſtium: Ipſe Reginhart, T̄. Lantfrid. T̄. Deotpald, Kerwolf Presbyter, Kaganhart, Nendinc, Otti, & ego Williperht presbyter juſſus à Domno Attone Abbate conſcripſi.

NOTÆ.

Dorſingesbuſun. Dürnhauſen, Weilhemenſis Præfecturæ.
Reiſtingas. Raiſting, Territorii Landſpergenſis.

NUM. LXVIII.

Traditio Ellannodi Presbyteri ad Fiskon.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit omnibus fidelibus, ſeu Deo devotis, quòd ego Ellannod licet indignus vocatus Abba proprii juris mei pertinentia ad alode mea in loco nuncupato Fiskea poſt obitum meum firmavi ad domo Dei ſito in loco nominato Schlechdorf, quod celebratur in honore Sancti Dioniſii, ubi Sanctus Tertullinus requieſcit in corpore. Deinde cum conſilio, vel conventione Attoni Epiſcopi, ego ipſe, ſeu una mecum omnes fratres in præfato loco Deo devotè ſervientes dedimus hoc in beneficium nepote meo Hericcone. Ea verò ratione, ut ſi prædictus Hericco diutius Superſtis mihi fuiſſet, annis ſingulis exinde cenſum reddere;, hoc eſt ſex denarios, vel ſex denariorum pretio in victu, vel veſtitu, aut in cera, vel in pecodibus. Et in ipſo tenore, ut poſt obitum Hericconi pro remedium animæ meæ, vel pro anima patris, vel matris meæ, vel pro anima fratris mei confirmatum in perpetuum ſtet ad ſupra dictum locum, ubi honor plurimorum Sanctorum veneratur. Ego Ellannod & advocatus prædictorum fratrum Reginhart præſentibus fratribus in ſervitio Dei degentibus, & Sancti Dioniſii, vel Sancti Tertulini Martyris, ſeu omnium Sanctorum, quorum reliquiæ in præfato loco adorantur, tradidimus prædictam rem in beneficium Hericcone ea ratione, ut ſupra dictum eſt. Et hæc teſtes Meginrat, Helmker, Otperht, Frumolt, Arfrid, Adalwart, Oadalfrid. Et hæc nomina Monachorum, qui aliorum verba confirmaverunt: Williperht Presbyter, Rihmunt Presbyter, Erphuni Presbyter, Sandolf Diaconus, Hroadperht, Kamanolt. Actum in loco publico nominato Slecdorff ſub die conſule XIII. Kalendas Auguſti indictione II. regnante Domno noſtro Karolo magno Imperatore anno VIIII. Ego Kerolt indignus Diaconus juſſus à Domno Ellanodo ſcribſi ex ore Emichoni.

NOTÆ.

Fiskon. Viſchn, ad caput lacûs Ambronis, Diſtrictûs Weilheimenſis.
Reliquiæ .... adorantur: non latriæ cultu, ut nobis Heterodoxi improperant, ſed duliæ tantùm: qui verbi illius uſus etiam in Scriptura non eſt infrequens.

NUM. LXIX.

Fundatio Monaſterii Cremiſanenſis.

REgnante in perpetuum Domino noſtro Jeſu Chriſto, qui ab arce poli deſcendere dignatus eſt in alvum Virginis, ac deinde in præſepium, de præſepio in crucem, de cruce in ſepulchrum, de ſepulchro ad Tartara, de Tartaris rediit ad æthera, binis viris albis indutis teſtantibus, ad poſtremum reverſurus ad judicium, in quo judicio unusquiſque, ejus quod geſſit, retributionem accipiet. Deputantur injuſti ad ſupplicia, juſti autem ad vitam æternam, quæ retributio nullum habet terminum nec in malo nec in bono.

Quam-

Quam ob rem propter amorem æternum, & timorem horribilem, ut evitare valeam manſionem diaboli, & habere merear manſionem cum Chriſto, Ego Taſſilo vir illuſter, Dux Wajoariorum, anno Ducatus mei tricefimo, indictione prima, mente tractavi, ut de hoc, quod mihi Dominus dignatus eſt concedere, pro memetipſo aliquid Deo offerem. Nam bonæ memoriæ anteceſſores mei in quantum potuerunt res ſuas Deo devoverunt, Eccleſias Dei conſtruxerunt, eáſque ſuis opibus ditaverunt; Monaſteria quoque ſtuduerunt conſtruere, & non modicas ad eadem pecunias tradere. Qua de re ſtatui quoque & ego in animo meo, ut cum ſumma opitulatione Jeſu Chriſti domini, in ipſius nomine Monaſterium ædificarem, quod ipſo adjuvante ita factum eſt. Nam Monaſterium conſtruxi juxta fluenta nuncupata Chremiſa, in honore Sancti Salvatoris, quod & Deo dicavi, & in dedicatione tradidi, quod potui; quod ſubter annotamus. Qui etiam Abbatem conſtitui nuncupatum Fater, cum Monachis ſibi deputatis, ut in prædicto venerabili loco vita ibi commorantium regulariter duceretur. Nunc ergo ea, quæ tradidimus, intimabo. Ego igitur Thaſſilo vir illuſter, Dux, ut ſupra annotatum eſt, anno XXX. Ducatus mei, ſimulque dilectiſſimus filius meus Theodo, anno etiam Ducatus ejus primo, tradimus, atque confirmamus ad prædictum Monaſterium Sancti Salvatoris inprimis namque eos homines, qui in ipſo loco habitant, & ea cuncta, quæ ibidem culta videbantur. De incultis ..... Acta ſunt autem coram multis teſtibus videntibus & audientibus, ex quibus hic aliquos inſeremus, Virgilius Epiſcopus, Sindperht Epiſcopus, Waltrich Epiſcopus, Opportunus Abbas, Wolfperht Abbas, Atto Abbas, Gaozaich Abbas, Hrodharth Abbas, Utich Comes, Megilo Comes, Saluhho Comes, Reginolfus, Adalger, Hartind. Scripſi autem ego Willaperth, indignus tamen Diaconus, hanc chartam traditionis, juſſus à ſummo Principe Thaſſilone ex ore Snelharti Diaconi. Acta ſunt autem hæc in prædicto Monaſterio, regnante Domino noſtro Jeſu Chriſto in ſæcula ſæculorum, Amen.

NOTA.

Willaperth ... Diaconus ... ex ore Snelharti Diaconi. Non erat inuſitatum antiquis, Diaconum juſſu Principis dictare inſtrumenta. Sic enim in celebri Arnonis Archiepiſcopi Saliburgenſis Indiculo, Anno 798. congeſto legimus, Benedictum Diaconum Notitiam dictaſſe, & conſcribere juſſiſſe. Vid. Dükerum *pag. 49.* Multò etiam frequentius erat, à Diaconis Inſtrumenta ex ore alterius ſcribi, ut patet ex ſupra dictis N. 68. ubi legimus hæc. *Ego Kerolt indignus Diaconus juſſus à Domno Ellanoda ſcribſi ex ore Emichoni.*

Ceterum hoc Inſtrumentum depromſimus non ex Codicibus Friſingenſibus, ſed ex Annalibus Cremiſanenſibus, uti in Parte Prima monuimus.

NUM. LXX.

Traditio Cunzonis, & Folcmari Clerici.

Regnante in perpetuum Domino noſtro Jheſu Chriſto, in anno religioſiſſimi Ducis Taſſiloni XXXIII. ſub die conſule, quod erat in idibus Septembris, Ego Cunzo propriam alodem à genitore mihi relictam univerſam tam cultam, quàm incultam, quicquid poſſidere videbar, ut poſt obitum meum, ſi Dominus Sobolem mihi dederit mea portio cum præſenti traditione ad Eccleſiam beatæ, & intemeratæ Virginis Chriſti Mariæ, atque Dei genetricis pertinere debeat in Caſtro Frigiſingas ſite. Sin autem, ex integro traditio hæc firma & ſtabilis permaneat, id eſt, Servos, Ancillas, tributales, ædificia, ſaltos, ſilvas, aquarúmque decurſos, territoria, univerſa utenſilia tradedi in præſentia Heredis Epiſcopi cum univerſo Clero ea ditioni, ut ſupra conprehenſum eſſe dinoſcitur. Et hæc teſtes, & eorum nomina. Pern, Wolfperht Presbyteri, Wigrat, Ejo, Deotan, Toto, Situli Clerici.

Ipſoque tempore, ſed pauliſper interpoſitum id eſt Idibus Septembris Folchmar Clericus, & ſemetipſum, & ſuam ſubſtantiam illius poſt obitum beatæ, & intemeratæ Dei genetricis Mariæ cum univerſa utenſilia tradedit, atque firmavit. Et hæc teſtes, & eorum nomina: Tarchnat, Waldperht, Petto, Pern, Toto, Situli, Ejo, Deotan, Rihpald, Sundarberi. Ego Sundarberi Diaconus ex ore Heredis Epiſcopi conſcripſi, & utrarum traditionum teſtis exiſto.

NUM. LXXI.

Traditio Fater. de Priſinga, & Salomonis Presbyteri de Aittarpah.

DE traditione Oratorii, quam Fater condidit Heredi Epiſcopo, atque Dedicatori ad Sanctam Mariam domui epiſcopali tradidit poſt obitum ſuum ex integro omnem patrimonium, quicquid habere dinoſcitur. In qua prima traditioni Tiſonem judicem teſtem tradidit, & Kepahartum, nec non & Otrihbum, Ratolt, atque Arnum; nunc verò iterare libuit ipſam traditionem, quia temporalis, & levis, & inconſtans eſt animo apud Heredem Epiſcopum in villa publica Priſingas nuncupante ſub anno XXXV. regni Domni Taſſilonis ſub die conſule, quod erat Idibus Decembris, ut ipſa traditio firmior, atque ſtabilior permaneret, & in perpetuum confirmata conſiſteret, cum territoriis, ædificiis, mancipiis, ſilvis, finibus, pratis, paſcuis, vel quicquid patrimonii, vel juſti lucri accederat pro remiſſionem animæ ſuæ in perpetuum illius poſt obitum Sanctæ Mariæ in hereditarium firmavit, eo vivente Oratorius, quam condidit epiſcopali ditioni ſervetur. Et hæc poſterior traditio per bæc teſtes firmavit. Landperht teſtis, Engilperht, Crimolf, Hleodperht, Hramperht, Aaron, Scakka.

Item traditio Salomonis Presbyteri in villa, quæ dicitur Aittarpah ad titulum Sancti Stepbani cum medieta univerſæ ſubſtantiæ ſuæ, id eſt, Patris ejus Zoolti, quicquid illi in beredicatem accederat ita ut ſupra illius poſt obitum Sanctæ Mariæ domui epiſcopali firmavit tempore, ut ſupra, die verò XVIII. Kalendas Januarias, per hæc teſtes Heredi Epiſcopi per aures tractis. Tarchnat, Kebahoh, Hrepin, Hleoperbt, Crimolf, Otuni, Scakka, Crimheri, Deotto, Ramvvolf. Ego Sundarberi Diaconus juſſus ex ore Heredis conſcripſi.

NOTÆ.

Priſinga. Preiſing, à quo Illuſtriſſima Familia Comitum de Preiſing nomen habent.
Aittarpach. nempe Aiterpach Moſpurgenſis Præfecturæ.

NUM. LXXII.

Traditio Hittoni de Patinprunnin.

IN nomine Domini. Ego Hitto pro remedium animæ meæ trado omnia, quæ poſſideo in vico Patinprunno tertiam portionem de terra, vel pratis, ſilvis, & omnium, quæ ad me de Alode pertinere legibus videbantur, in ipſo loco, ſicut jam ſupra diximus, tertiam partem firmiter trado, atque transfundo ad domum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga, de mancipiis bominem nomine Ratan cum Uxore ſua nomine Deotlind, cum duobus filiis, cum omni, quæ poſſident in ipſo loco. ✠ Signum manûs Hittonis, qui banc paginam fieri rogavit. ✠ Signum manûs Arbionis Epiſcopi, qui interfuit. ✠ Signum manûs Chunoni, qui interfuit teſtis. ✠ Signum manûs Oadalkeri Diaconi, qui inter-

interfuit. Signum manûs Maginbarti, qui interfuit, & alii multi, quos dinumerare non poſſum.

NOTA.

Patinprunnin. Forte (ut in Deſcriptione Geographica Bavarica vocatur) Baubrunn, Wolfratshuſianæ Præfecturæ. Alii tamen malunt ſcribere *Bayerbrunn.*

NUM. LXXIII.

Traditio Kerolti Presbyteri, & Lantfridi Fratris ejus, & aliorum fidelium, de loco quod dicitur ad Wirmam.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Ego quidem Helmperht tradidi tam pro remedium animæ meæ, quàm & pro filio meo nomine Cunzo, ſeu etiam pro Uxore mea N̄ unum Servum cum colonia, ſive etiam cum tota familia ipſius ſervi, & nomen ejus Inguni, tradidi eum ad Eccleſiam beati Petri Apoſtolorum Principis, quæ conſtructa eſt in loco, quod dicitur ad Wirma. Similiter etiam Ego Hetti tradidi ad eadem Eccleſiam propriam hereditatem meam pro remedium animæ meæ, hoc eſt, Adalker cum ſua familia, Leotbolf cum ipſius familia, & deſuper quartam partem terræ meæ, quæ ad me pertinebat. Similiter autem ego Kiſalni tradidi Servum meum nomine Luitprat cum colonia, ſive cum familia ad eadem baſilicam. Similiter ego Waldker tradidi proprium Servum meum nomine Racker ad ipſam ſupra ſcriptam Eccleſiam Beati Petri cum colonia, ſive cum familia, & deſuper tertiam partem terræ meæ, quam ad me pertinebat. Ipſam Baſilicam ædificavit Kerolt Presbyter, & Waldker pater ipſius, & invitaverunt illuc Joſepbum Epiſcopum, ut ille hanc baſilicam dedicâſſet, ita & fecit, & habuit eam Kerolt Presbyter usque in finem vitæ ſuæ. Ipſe Kerolt Presbyter hanc baſilicam tradidit in epiſcopatum Sanctæ Mariæ in manus Arbioni Epiſcopi, ſive etiam quicquid aliud de propria hereditate habuit, totum ex integro Sanctæ Mariæ Semper Virgini tradidit in loco Frigiſinga in præſentia Domni Arbioni Epiſcopi. Similiter verò ego Lantfrid Presbyter, frater Kerolti Presbyteri tradidi & confirmavi, ut firmiter permaneat ad domum Sanctæ Mariæ usque in perpetuum.

NOTA.

Wirma fluvius eſt, è lacu Wirmſee decurrens, quem latinè *lacum verminum* nonnulli appellant, quod vermes non exiguo numero in eo deprehendantur. Et quia in præſenti inſtrumento fit mentio Eccleſiæ S. Petri, ſuſpicamur hanc donationem factam eſſe in Petersbrunnenſi vico, qui in crepidine dicti fluvii cernitur, Starenbergenſi jurisdictioni ſubjectus. De Wirma fluvio jam egimus in ſuperioribus.

NUM. LXXIV.

Traditio, vel venditio Crimperhti.

DE venditione, vel emptione, quod emerat Heres Epiſcopus à venditoribus, vel traditoribus, id eſt, à Crimperhto ſeu Matre ipſius Hiltisnota territorium in loco Conjacentem, quæ dicitur Ehingas omnem territorium, quicquid ibidem Wettinus poſſidebat, excepto medietatem coloniæ unius, quam illius colonus jure illius tenet coloniæ, & praras ad illorum opes prænotatas, tam venditione firmaverunt, quàm traditione ad altarem Sanctæ Dei genetricis Mariæ, & hæc teſtes, & eorum nomina. Reginpald, Adalhob, Fritilo, Wierat, Hramperht, Luitto, Lipolf, Arnolt, Heimpald. Actum in ipſo territo-

ritorio VIII. Idus Maij. Deinde ſupra prænotatum altarem traditum eſt, pridie idus Maij. Ego Sundarheri Diaconus juſſus conſcripſi.

NOTÆ.

Territorium. intellige, fundum, ut alibi monuimus.
Ehinga. Ehing. Cranſpergenſis Præfectura.

NUM. LXXV.

Traditio Alpruh, & Aſcruh.

INſpirante Domino noſtro Jheſu Chriſto. Non immemor humanæ conditionis, & pietatis Dei cogitavimus redemptionem accipere animabus noſtris. Ego Alpruh, & Aſcruh tradidimus hereditatem noſtram, quæ nobis contigit in portione noſtra in loco nuncupante Mahaleihhi ad Sanctam Mariam, & ad Sanctum Corbinianum, ad locum, quæ dicitur Frigiſinga, & traditio iſta taliter facta eſt, ut nos ſupra notati, & duæ Sorores noſtræ Marchraat, & Waltraat, & tres nepotes noſtri, Huſunt filii Amiloni, & Wiſurihhi, & Sororis noſtræ Angilrata, nos Septem unusquiſque habeat usque ad finem vitæ ſuæ, & illi nepotes noſtri exinde non habeant nullam poteſtatem, usquedum ego vivo, & illæ Sorores noſtræ, quæ ſupra nominatæ ſunt. Et poſt obitum noſtrum tunc tenent illi in poteſtatem, & poſt transmigrationem illorum ſit in poteſtate Sanctæ Mariæ, & Sancti Corbiniani usque ad ultimum diem, & omnem decimam, quæ ad noſtram Eccleſiam pertinet, accipiat ille Epiſcopus, qui Frigiſinga ſedit, usque dum nos vivimus, & poſt obitum noſtrum, ſit hæc omnia in poteſtate ejus tenendi, atque donandi, vel quicquid exinde voluerit facere. Et ego Aſcruh indignus vocatus Diaconus habeo propriam rem in loco nuncupante Reod, quod mihi Hiltiſtein tradidit, & illud Similiter trado ad Sanctam Mariam, & ad Sanctum Corbinianum pro me ipſum & Hiltiſtainum, qui mihi hoc tradidit. Si quis verò, quod futurum eſſe non credo, ſi nos, aut ullus de heredibus noſtris, vel quislibet ulla oppoſita Perſona, qui contra hanc traditionem venire temptaverit, ut eam frangere voluerit, primitus iram Dei incurrat, & conponat, ſicut Lex eſt, & à liminibus omnibus Sanctis excommunus reſiſtat, & traditio hæc nihilominus firma permaneat. Et hæc Teſtes: ⸸ Amilo, Teſtes Wiſuruh, ⸸ Liutuno. ⸸ Alpruh. ⸸ Poſilo, ⸸ Adalperht, ⸸ Eigil, ⸸ Apo, ⸸ Adalperht Clericus, ⸸ Anulo, ⸸ Anulo, ⸸ Deotuni, ⸸ Kerpald. Scripſi autem ego Aſcruh indignus Diaconus, qui hanc traditionem feci, regnante Domino noſtro Jheſu Chriſto in ſæcula ſæculorum, Amen.

NOTÆ.

Mahaleihhi, Fortè Malching, Præfecturæ Dachavienſis.
Reode. Fortè Ried, Pfaffenhofenſis Territorii.

NUM. LXXVI.

Traditio Rihpaldi Presbyteri de Kermareswanc.

DUm in Dei nomine, vel ſuperni intuitu Arbitris, vel pro vitæ futuræ remunerationis ſpei Ego Rihpald Presbyter cogitans, ut apud pio Domino veniam merear accipere delictorum; propter ea rem propriam ſeu Alodem noſtram in loco nuncupante Kermareswanc conjacentem ex integro poſt obitum noſtrum tradimus, vel transfundavimus ad Eccleſiam beatæ, & intemeratæ Virginis Dei Mariæ in oppido Frigiſingas conſtructæ, & ad ſepulchrum beati Chriſti Confeſſoris Corbiniani in perpetuum poſſidendam firmamus; tradidimus nam-

namque in ipſo loco Eccleſiam cum domo, quam Heres Epiſcopus dedicavit, & cum omnibus ædificiis rures, pratas, paſcua, ſilvas, ſaltos, aquarúmque decurſis, mancipia, colones, vel quicquid in uſum utenſiliis jure ditioni noſtre eſſe videntur, poſt obitum noſtrum, ita, ut ſuperiùs ſtilo depromimus, in perpetuam traditionem inviolatámque permanere firmamus. Ut ſi quis contraire, vel inpetire temptaverit, vel frangere voluerit, inſolubile vinculo damnatus, & Anathematus in evo permaneat, & cum ipſam Dei Genetricem communicet ſententiam, & cum prænotato Confeſſore Chriſti Corbiniano. Nihilominus traditio hæc firma permaneat, ſtipulatione ſubnexa. Et quod de ipſa noſtra Eccleſia injuſtè abſtractum eſt, propter deſidiam, & fragilitatem noſtram, per veſtram benivolentiam, & ſapientiam requiratur ad ipſum locum, ut in hereditate Sanctorum permaneat in perpetuum, Amen.

NOTA.

Kermaruuvanc. Germanſchwang, in ditione Dachavienſi.

NUM. LXXVII.

Traditio Sundarheri de Stroagun.

NOtum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ, quòd ego Sundarheri Diaconus tradedi ad epiſcopatum Sanctæ in manus Arpionis Epiſcopi in locum Frigiſinga, ut aliquam indulgentiam delictorum meorum apud pio Domino merear accipere. Propter ea tradidi ad ſupra dicto loco tres mancipias XXX. jugeras, duodecim carradas de pratis, in loco nuncupante Stroaga, ut poſt obitum meum firma, & ſtabilis permaneat traditio hæc coram multibus confirmata, nullus contradicere valeat, ſed in perpetuum hereditas mea Sanctorum poſſeſſio ſit.

NOTA.

Stroagun. Strogen, Erdingenſis Præfectura.

NUM. LXXVIII.

Traditio Willapatonis Presbyteri de Rupilinga, & Aguſinga.

IN nomine Domini noſtri Jheſû Chriſti Salvatoris Dei Ego Willapato Presbyter cogitans enim æternam beatitudinem poſſidere, vel pœnalem judicium evadere, & conſiderans, qualiter contemnentes Deum pœnam incidunt æternam, & Chriſto adherentes vitam adipiſcunt ſempiternam. Propter ea igitur ſtatui, ut de jura propriis meis, quæ pater meus mihi in hereditatem reliquid ad oppidum Frigiſſinga tradidi ad Eccleſiam beatæ Dei genetricis Mariæ ſemper Virginis in locis nominatis Rupilinga, & Aguſinga, ſunt exinde colonias II. de territorio & lucrum meum, quicquid ab eo die adipiſcere, aut emeliorare poſſim totum & integrum poſt die diſceſſionis mee ab ác luce redeat ad Servitium domui ſupra dicto firma, & ſtabilis pro remedium animæ meæ. Et hæc ſunt teſtes: Umfrid Presbyter, Samuel Diaconus, Williperht Teſtes, Adalhart Com̃. Kerpato Com̃, Waltrih Teſtes.

NOTÆ.

Rupilinga. Raubling.
Aguſinga. Ayſing. Uterque pagus ſubeſt Præfecto in Aibling.

NUM.

NUM. LXXIX.

Traditio Adalfrid, Ribheri de Perahanga.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Breviarium de traditione, quam fecerunt manu commune inſpirante Divina gratia Adalfrid, & Ribheri ſimul cum religioſa femina nomine conſtruxerunt Eccleſiam in loco, qui dicitur Perahhanga, & vocaverunt ſimpliciter rogando Arbionem Epiſcopum, qui more ſolito dedicavit cum conſecratione Altaris. Deinde prædictus Ribheri tradidit territorium ſuum, in quo ipſe oratorius poſitus eſt in manus Arbioni Epiſcopi ad domum epiſcopalem Frigiſinga oppido conſtructam; ſimiliter prædicta femina tradidit Alodem ſuam tertiam partem ad ipſo altare, & tun tradidit Oratorium ſimul cum altare ad prædictam epiſcopalem domum. Nam duos partes, quas ſibi reliquid poſt obitum ſuum ad ipſum altarem confirmavit. Idcirco præſcriptus Epiſcopus Adalfrido Presbytero ipſum Oratorium in beneficio commendavit. Hæc nomina teſtium: Ratolt, Arn, Walto, Lantperht, Hantuni, Hramperht, Wolſperht, Reginperht, Alprih, Ratperht.

NOTA.

Perahanga. Perchanger, in Præfectura Schwabenſi.

NUM. LXXX.

Traditio Waldkeri, & Wolfkeri, ſeu Lanolti.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego Waldker tradedi hereditatem meam cum licentia Domni Taſſiloni Ducis in præſentia Arbionis Epiſcopi, & in manum ejus traditum fuerat pro remedium animæ meæ, hoc eſt territorium, pratis, paſcuis, ſilvis, atque mancipiis, & omnia, quæ pertinent ad illum locum firmiter tradidi ad epiſcopatum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis in loco Frigiſinga ad altarem intemeratæ Virginis Mariæ, & ipſe Heres Epiſcopus firmiter ipſam traditionem firmavit ſuper ſupra dictum Altarem Sanctæ Mariæ firmiter tradidit, & transfirmavit, quicquid ad ipſum locum pertinere videbatur, quod dicitur Linta. Et hæc ſunt nomina proximorum ſuorum, qui hanc conveníentiam cum ipſo Waldkero fecerunt: Wolfheri, Lantolt, & alii plures, qui hic non ſunt ſcripti. Tradiderunt in manus Arpionis Epiſcopi communis manibus ad altarem Sanctæ Mariæ, domui epiſcopali loco nuncupante Frigiſinga. Et hæc teſtes, & eorum nomina: Saluhho, Otrih, Priſo, Riholt, Walunc, Atulo, Tarchanat Diaconus, Ekkirih Presbyter. Et ſi quis voluerit frangere hanc traditionem, iram Dei incurrat, & conponat, ſicut Lex eſt, & hæc traditio nihilominus firma permaneat. Ego indignus Berno Clericus ſcripſi juſſus ex ore Heredis Epiſcopi.

NOTA.

Linta. Fortè Lintach. quo nomine in hac Diœceſi appellantur pagi tres, unus in Pfaffenhoſenſi, alter in Dachavienſi, tertius Schwabenſi Territorio.

NUM. LXXXI.

Donatio Erchanpaldi de Perahah.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti Salvatoris Dei. Ego Erchanpald cogitans enim æternam beatitudinem poſſidere, vel pœnalem judicium evadere, & conſiderans, qualiter contemnentes Deum pœnam incidunt æternam,

nam, & Chriſto adherentes vitam adipiſcunt ſempiternam. Propterea igitur ſtatui, ut de jura proprietatis meæ, quod pater meus mihi in hereditatem reliquid ad oppidum Frigiſinga tradidi ad Eccleſiam beatæ Dei genetricis Mariæ ſemper Virginis in locis nominatis Perahah, & Munirihhinga. Enimverò tradidi de Perabah domum cum omnibus ædificiis, curtiferis ſepe circumcinctis, & tres familias cum coloniis, & cum omnibus, quæcunque babent, quorum nomina Nordperht, & alii quinque nomine Lantfrid, & Uxore ſua Otrih, & Mater ejus, & Alarih frater ejus. Et in vico Munirihbinga duas familias cum omnibus eorum utenſiliis, quorum nomina Pirhtilo, & Uxore ſua, Hroadberi cum ſua Uxore, & omnem territorium ſub noſtro jure, & Alode, pratis, paſcuis, ſilvis, quod ad me pertinere legibus videbatur. Poſt obitum verò meum donatum ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ domum epiſcopalem, ſicut ſupra dictum eſt, donatum in perpetuum eſſe volo, tam pro me, quàm pro Patrem meum Reginpaldum, & Matrem meam Cotafrita, & Oadalkerum, ut herecitas mea hereditas ſit Sanctorum.

NOTÆ.

Perabah. Fortè Percha, Starenbergenſis Juriſdictionis.
Munirihbinga. Fortè Mindrabing, Præfecturæ Crantſpergenſis.

NUM. LXXXII.

Traditio Irminharti, & Avoni, & Ermanolti, ſeu aliorum. Similiter Sandrat ſuam Eccleſiam.

NOtum eſt cunctis fidelibus de Eccleſia, quæ dicitur Irminharti villa, quod tradita eſt cum univerſo dote ab ipſo Irminharto, vel quicquid ad eam tradiderunt Conditores ejus, Avo, & Ermanolr, & eorum Socii ad domum epiſcopalem Sanctæ Mariæ ſub honore in Caſtro Frigiſingas ſite ipſam ſupradictam Eccleſiam ſupra memorati Conditores communis manibus firmiter tradiderunt, & jure legali firmaverunt. Et hæc Teſtes: Arn, Ratolt, Amalunc, Arperht, Hrodperhr, nec non & ipſi traditores.

Simili modo Sandrat Eccleſiam ſuam tradidit domui Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga conſtructa cum omnibus ad hæc pertinentibus firmiter tradidit ur ſupra in ipſo die ſtibulatione ſubnexa. Et hæc teſtes: Arn, Arperht, Heripald, Ratolt.

NUM. LXXXIII.

Traditio Cotahelmi de Pohhe.

PAri modo Cotahelm Eccleſiam ſuam in loco, quæ dicitur ad Pohhe cum omnibus his, quæ ibidem illum lege pertinerent in Alodem, firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga, ut omnia ſua ibidem in perpetuam hereditatem permanerent illic. Et bæc teſtes hujus traditionis. Arn, Alpolt, Sundarheri, Fritilo, Heripald, Eodunc, Kejo, Oto, Podalunc, Einhart.

NUM. LXXXIV.

Traditio Poponi, & Wallodi; ſeu Rabbotni de loco, quod dicitur Filuſa.

NOtum eſt cunctis fidelibus in iſta Provincia manentibus, quod fideles viri animas eorum redimere, & ipſum domum Dei cum oblationibus adornare, & vitam æternam pro hoc ſtuduerunt, & cupierunt poſſidere,

quorum nomina Popo, Wallod, Rachot, tradiderunt proprlam hereditatem eorum ad Sanctam Mariam Matrem Domini noſtri Jheſu Chriſti in ipſius Eccleſiæ dedicationis die, in præſentia Arbionis Epiſcopi, ſeu in manum ipſius tradiderunt terrena, ut poſſiderent cœleſtia, & ipſe prædictus Rachoth tradidit tres mancipias pro animam genetricis ſuæ. Hæc ſunt, qui præſentes adfuerunt, & teſtes extiterunt: Waldperht, Oadalperht, Erlolf, Dorfuni, Wachar, Engilperht. Si quis autem contra hanc traditionis cartulam inire temptaverit, aut frangere voluerit, iram Dei incurrat, & conponat, ſicut lex eſt.

NOTA.

Filuſa. an Vilshaim, in diſtrictu Erdingenſi?

NUM. LXXXV.

Traditio Haguſtalti de Munigiſingun.

EGo Haguſtalt cogitavi pro remedium anime meæ, & tradidi omnem hereditatem meam, quam genitor meus mihi in Alodem reliquid ad Eccleſiam, quæ eſt ad Munigiſingun, ut ſit ſtabilis in perpetuum. Et hæc ſunt teſtes: Chraft, Podalunc, Moatheri, Irminheri, Hadolt, Waltheri, Tunti, Jonnes, Ferholt, Engildeo. Ut ſi quis de heredibus meis hoc frangere voluerit, maledictus ſit à Deo, & conponat, ſicut lex eſt, & hæc traditio firma & ſtabilis permaneat.

NOTA.

Munigiſingun. hod. Münſing, in Territorio Wolfratshuſiano.

NUM. LXXXVI.

Traditio Friduperhti Presbyteri de loco Otingas.

TRaditio, quam fecit Friduperht Presbyter in loco nuncupante Otinga duas manſas veſtitas, & duas colonias abſas, & Oratorium, & domum, & omnia, quicquid ibidem habere videtur. Et in alio loco ſimili traditione firmavit, quod nominatur Tegarinwac unam manſam veſtitam, & aliam abſam, & Eccleſiam, & quicquid in illis duabus locis de propria hereditate habere videbatur in territoriis, ſeu ædificiis, in pratis, & in mancipiis, ſeu in aquis, vel in ſilvis, cultis, & incultis, totum, & integrum firmiter tradidit domui Sanctæ Mariæ in locum publicum, quod dicitur ad Frigiſingun, ſeu ad ſepulchrum Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti. Hoc autem publico factum eſt coram multis, & cum teſtibus confirmatum.

NOTÆ.

Otting. hoc vocabulo ſignificantur plures Bojariæ pagi. Quis horum in inſtrumento deſignetur, ignorare nos fatemur.

Tegarinvvac. Tegarnpach, Moſpurgenſis diſtrictûs. An Fortè Tegernbach in Territorio Erdingenſi?

NUM. LXXXVII.

Traditio Hugiperhti de Holzhuſir.

DE traditione, quam fecit Hugiperht coram multis, quicquid habuit de propria Alode in loco Holzhuſir, territorium, pratas, ſilvas, mancipias, totum & integrum firmiter tradidit domui Sanctæ Mariæ in Caſtro Frigiſinga ſitæ. Hæc ſunt teſtes, & eorum nomina: Waltrih Presbyter, Ellonod

nod Presbyter, Fridupert Presbyter Ekkihart Presbyter. Memmo Laicus, Hroadperht, Alprih Laici, Ribperht Laicus.

NOTA.

Inter tot Bojariæ pagos, qui Holzhauſen appellantur, non poſſumus determinare eum, qui hoc inſtrumento deſignabatur.

NUM. LXXXVIII.

Traditio Wolfachar de Cotingas.

DIvina ammonitione compunctus Ego Wolfachar tradidi propriam hereditatem meam, quam habui in loco Cotingas ad domum Sanctæ Mariæ in locum Frigiſinga, quicquid habere videbar totum, & integrum, cum ædificiis, ſeu mancipiis, cum territoriis, pratis, paſcuis ſilvis, aquarúmque decurſibus, vel quicquid de jure propria hereditate mea ad ipſum locum pertingere videbatur ſine ulla commutatione donatum in perpetuum eſſe volo. Hæc ſunt Teſtes, & eorum nomina: Tarcbanat Presbyter, Salomon Presbyter, Waltribc Presbyter, Sundarheri Diaconus, Sindeo Laicus, Waldperht Laicus, Hetto Laicus, Wallod Laicus, Ribmunt Laicus, Hunkis Laicus.

NOTA.

Cotingas. An Gauting, Starenbergenſis jurisdictionis?

NUM. LXXXIX.

Traditio Ratheri, & Hroadheri ad Haganunga.

IN Dei nomine. Notum ſit omnibus futuris, atque præſentibus, proximis, atque parentibus meis, quòd ego Ratheri unà cum nepote meo Hroadhario eo modo ſimúlque cum Uxore mea nomine Pilimot totum ex integro hereditatem noſtram tradidemus ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ad Frigiſinga, excepto una colonia cum decem mancipias, aliud quoque firmiter, atque indubitanter tradidimus, ſi nepus meus Hroadheri filios procreâſſet, ut ipſi filii communem traditionem noſtram habuiſſent usque ad vitam illorum cum cenſo, hoc ſ. duodecim denarii, cum omni integritate hoc habuiſſent in loco, quod vulgus dicitur Haganunga, & quicquid ubicumque habui totum ex integro tradidi in manus Arbioni Epiſcopi. Actum eſt hæc ſub Duce nobiliſſimo Taſſilone, die Conſule quod facit Kal. Mar. Iſti autem ſunt teſtes: inprimis Oadalfrid Presbyter, Franco Presbyter, Ribhuni Presbyter, Lantperht Presbyter, Fritilo, Adalboh cum Cundbart, Centenarius, Heimperht, Mabali, Arfrid, Struz, Purcman, Starcholf, Hunmar, Heripald, Unroh, Rimideo, Cogo, Herirach, Crimolf, Ekinolf, Zopilo, Kerhoh, Alawih, Wallod, & alii multi, qui præſentes adfuerunt.

Ego quidem Horskeo hanc Cartulam ſcripſi juſſus ex ore Arbionis Epiſcopi.

NUM. XC.

Cauſa Hunkeri Presbyteri de Piparpah.

NOticia de Eccleſia, quæ ædificatur in honore Sancti Martini in loco nuncupante Piparpach. In antiquo tempore habuit eam Ermperht Epiſcopus, & fuerunt tituli duos ad Piparpach, tertia ad Munipertesboſun, & poſt Hermbertum Epiſcopum habuit jam dictam Eccleſiam Joſeph Epiſcopus, quando

do venit Bonifacius Epiſcopus regere res Eccleſiaſticas. Tunc Venerabilis Pater Joſeph jactabat illos tres titulos, quæ ſupra dictæ ſunt, in unum locum, & fecit Oratorium publicum, & de illo tempore pertinebat ſupradictum Oratorium in epiſcopatum, quod ſitum eſt in honore Sanctæ Mariæ usque huc, & Oato pro ea tradidit ſuam portionem, & Immoni fratris ſui portionem, & adhuc ſui filii unius portionem, & ſupra commemoratus Oato Tutilonem Presbyterum tradidit in manus Arpionis Epiſcopi.

Traditio Hunkeri Presbyteri de mancipiis ſuis in manus Epiſcopi Attonis. Hæc nomina mancipiorum: inprimis Keruni, Altilo Palduni, Kerlind Kerni, Hrodpirc, Ratheid, Hiltolf, Altheri, Liupheri, Waltila, Hunperht, Willigund, & illius infantes quatuor, Onlind, Wihkis, Werdni, Duringin, Lechvvart, Hrodlind, Richelm, Adaluni, Rinpuric, Hringuni Uxor ejus & filii ſui de totis mancipiis numeris XXVI.

Hunker Presbyter excidit altarem de petra ſupradictæ Eccleſiæ in loco nominato Piparpah.

NUM. XCI.

Traditio Munninpac.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri Ego Helmker cogitante vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere; idcirco tradidi propriam bereditatem meam ad Eccleſiam, quam ego ipſe conſtruxi in loco nuncupante Munninpach, id eſt, Reoda, Walkershova, Plitmutesvvanc, & omnia, quæ ad illis locis pertinent, id ſunt, mancipia, familias per domos, ſilvas, paſcua, prata, aquarúmque decurſibus cum omni utenſilia, & ipſam Eccleſiam, quam ſupra memoravimus tradidi ad Eccleſiam beatæ Virginis Mariæ, ſeu Corbiniani Confeſſoris Chriſti in loco, qui dicitur Friſinga, pro anima mea, ſeu pro filio meo Rekinhoh, ut poſt obitum meum ſtabilis fuiſſet. Et ſi quis voluerit hanc traditionem frangere, iram Dei incurrat, & conponat ſicut lex eſt. Et hec traditio nihilominus firma permaneat. Nomina teſtium hujus traditionis in libro traditionum continentur.

NOTÆ.

Munninpac olim, hodie Singebach, arx in Præfectura Schrobenhuſiana.
Reoda. an Rot, Dachavienſis Territorii?
Waldkerohova. Walkerzhofen in eodem Territorio Dachavienſi.
Plidmotesvvanc. Fortè Pleimanſchwang, Præfecturæ Landſpergenſis.

NUM. XCII.

Traditio Perchak.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Ego Reginolt, & Germanus meus Egeno, pro remedio animæ noſtræ, ſive parentum noſtrorum, id eſt, pro Patre vel Matre, ſeu Avones, & pro omnibus, qui de propinquitate noſtra ſunt, qui in Chriſto crediderunt, tradidimus, atque transfundavimus de paterna, ſeu qualibet hereditate totum, & integrum ad Eccleſiam Sancti Michahelis in loco, qui vocatur Perchak, omnia ad ipſum locum dedimus, atque transfundavimus per liçentiam, & hortamentum parentum noſtrorum, & ipſos preſentes & teſtes tradentes ex integro, qui preſentes fuerunt, ſecundùm quod eccleſiaſticis viris didicimus, ut hec donatio firma & ſtabilis permaneat. Et ſi quis de heredibus meis, vel propinquis ſeu oppoſita Perſona, qui contra banc donationem ire, aut frangere voluerit, inprimis iram Dei incurrat, & judici, qui eodem

dem tempore fuerit, ſolvat auri uncias XII, & in conſpectu Dei cum omnibus Sanctis, ſeu patribus CCCXVIII. ſciat ſe rationem redditurum, qui ullo modo hanc donationem frangere voluerit, ſi ſe non emendaverit, dampnetur, & anathematizetur ab omni Eccleſia Sancta Dei. Nomina teſtium in libro traditionum habentur. Facta eſt hec epiſtola tempore excellentiſſimi viri Pippini Regis, & Taſſiloni Ducis menſe VII. X. die menſi VII. Et ego Reginolt, & Germanus meus Egino per licentiam omnium Servorum Dei, usquedum vita noſtra eſt, ſi revertimus, petimus, ut ipſa cauſa, quæ per nos tradimus, nobis deſerviat, & ad locum, ubi nos deſervimus, & conſolationem habemus, ſeu & Mater noſtra ipſo modo cum ipſa cauſa usquedum vivat, in ea vivat, & deſerviat ad ipſos Sanctos, ut ſupra ſcriptum eſt.

NOTÆ.

Perchak. Percha, in Starenbergenſi diſtrictu.

Patribus CCCXVIII. Nempe Concilii Generalis Nicæni II. Cui tamen Pippini Regis ætatem non reſpondere perſpectum habemus. Unde ſuſpicamur, librarium lapſum eſſe in Pippino.

NUM. XCIII.

Qualiter Sigmunt offerebat filium ſuum.

NOtum eſt cunctis in domo Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter Sigmunt offerebat filium ſuum nomine Jvvan, cum omni parte hereditatis, quæ ei in partem propriam contra fratres ſuos evenit ad altare Sanctæ Mariæ ſemper Virginis in loco Frigiſinga. Eo modo hoc fecit, ut ipſe Jvvan ab eo die in Servitio hujus domui indubitanter perſiſteret cum omnia, quæ habuiſſet, usque ad finem vitæ ſuæ; hoc enim fecit ipſe Sigmunt cum licentia, vel permiſſione Taſſiloni Ducis, & coram miſſo Taſſiloni hoc actum eſt, qui fuit Reginpald, qui ad hoc miſſus erat, ut in illius præſentia ipſe Jvvan Clericatus, & offeratus ad altare Sanctæ Mariæ fuiſſet. Actum eſt hæc in die natalis Sancti Stephani Proto Martyris Chriſti. Iſti enim præſentes fuerunt: Pern Presbyter, qui & clericavit eum, Situli Monachus, Deotan Diaconus, Snelmot, Iſo. Hæc enim ſunt teſtes; Reginpald filius ejus Helmperht, Eparmunt, Snelhart, Hunperht. Ego enim Pern Presbyter hanc cartulam ſcripſi juſſione Arpionis Epiſcopi.

NUM. XCIV.

Traditio Wolfachar.

DIvina ammonicione compunctus Ego Wolfachar tradidi propriam hereditatem meam, quam habui in loco Friſingas, quidquid habere videbar totum & integrum cum edificiis, mancipiis, ſeu mancipiis, cum pratis, ſeu paſcuis, ſilvis aquarúmque decurſibus, vel quidquid de jure propria hereditate mea ad ipſum locum pertinere videbatur, ſine ulla permutacione donatum in perpetuum eſſe volo. Teſtes in libro traditionum habentur.

NUM. XCV.

Traditio Waltheri ſeu Uxori ejus de Auinpah.

IN Chriſti nomine. Ego Walcheri & Conjux mea Hiltini tradidimus cum licentia Taſſiloni hereditatem noſtram, quæ nos contingebat pro dilectione Dei, & pro animæ noſtræ redemptione ad Eccleſiam Sancti Andreæ ad monaſterium Hukiperhti, ut ibi firma ſit, ſtabilíſque permaneat traditio noſtra.

Hoc ſunt tres Servi, Ratmunt, Wizmunt, Muno cum Uxoribus, & filiis ſuis, & cum pecoribus, & terra circa Auinpah ambas partes. Et firmavimus cum teſtibus: Cozzolt Presbyter T̄ Chuniheri Presbyter Teſt. Wital Presbyter Teſt. Fridberi Teſt. Fridurih T̄. Hucco Teſt. Deotmar Teſt. Huni Teſt. Frehholf Teſt. Avvo Teſtes, Adalpald T̄. Hiltiperht Teſtes. Haguſtalt Teſtes, Atto Teſtes, Cbraft Teſt. Si quis contra hanc cauſam inire voluerit, vel corrumpere cogitat, habeat commune cum Deo, & Sancto Andreæ Apoſtoli coram conſpectu Dei terribilis Judicis. Ego Sundarhari hanc cartulam ſcripſi juſſione Arbionis Epiſcopi.

NOTA.

Auinpach. Ainpach, Tölzenſis Præfecturæ.

NUM. XCVI.

Traditio Taſſiloni Ducis juxta flumine Filſe.

IN Chriſti nomine. Oportunum eſt unicuique, dum terrena poſſidet, frequentiùs pro Salute animæ ſuæ cogitet, vel de vita futura, & ut mereatur regnum præſens, vel etbereum adipiſci. Idcirco ego Taſſilo Dux Bavvariorum rogante me Urſone Presbytero in vvilla publica, que dicitur Uſhuſin coram Epiſcopis nec non & Presbyteris vel Diaconibus, ſeu vernaculis meis præſentibus donavi ad Eccleſiam Beati Stephani, ubi ipſe ſupra dictus Urſus Presbyter ſervire dinoſcitur, juxta flumine nuncupante Filſe, id eſt, ab aquilone, vel meridie. Si quis autem hanc donationem corrumpere voluerit, ipſe verò poſſeſſor ad nos habeat licentiam veniendi. Nos verò, ſicut ſuperiùs polliciti ſumus, ita conſervare volumus, & noſtris temporibus, & ſi ſucceſſor nobis advenerit, ſimiliter conſervare debeat, ut & iſta donatio firma & ſtabilis permaneat, Ego Taſſilo propria manu mea ſcripſi, & confirmavi. Signum teſtium. Luitprant Presbyter, Pippi Presbyter, Adilger, Choanrat, Reginolf, Rumolt.

NOTA.

Filſe. Vils fluvius, qui in hac Friſingenſi Diœceſi fontes habet, & emenſis 13. milliaribus in Danubium prope Vilshovium mergitur.

Creditur, hoc inſtrumentum agere de Eccleſia Parochiali in Moſen, S. Stephano dedicata.

Inſtrumenta ſub Attone Epiſcopo Friſingenſi V.

NUM. XCVII.

Traditio Helmkeri de Munninpah.

IN Dei nomine ego Helmker tractavi mecum pro redemptione animæ meæ & ædificavi domum Dei in honore Sancti Petri extra villam nuncupantem Munninpah in propria hereditate mea & patrum meorum & tradidi ibi me ipſum ad ſervitium Dei me ipſum & mecum omnia quæ juris mei erant. Primum in ipſa villa ſupra prænotata & in alio loco, quæ appellatur Reodir; & in tertio loco in ripa fluminis quod vocatur clana villa nuncupante Waldkereshova & in quarto loco qui vocatur Plidmotesvvanc caſas, curtes, ſervos & Ancillas & omnia ad me pertinentia terra culta & inculta, pratas, paſcua, ſilvas, aquarum decurſus nihil pretermiſi niſi iſtos Miltunc, Sindperbt, Wolfpirc, & alios tres, quas nobis convenit omnia hæc feci cum permiſſione inluſtriſſimi Domini Duci noſtro Taſſiloni

loni in anno ducatui ejus XXXVII. Indictione VII. Siquis contra hanc cartulam inire voluerit inprimis iram Dei incurrat & cum beato Petro cauſam habeat & cum Juda Traditore communionem & hæc carta nihilominus firma permaneat; Signum Huuaſmoti, Signum Taſſiloni Duci. Signum Oadalharti Epiſcopi. Signum Hunrih Abbatis. Signum Frichoni presbyteri. Signum Sigideo Abbatis. Signum Reginperhti presbyteri. Signum Oclanti presbyteri. Signum Waldkeri. Signum Adalgeri. Signum Albmunti. Signum Ellanpaldi.

NOTA.

Vide ſupra N. 91.

NUM. XCVIII.

Traditio Heimrati Presbyteri.

IN Dei nomine. Ego quidem Heimrat Presbyter tradidi propriam adquiſitionem meam in loco, qui dicitur ad Holze ad domum epiſcopalem Frigiſinga, ubi honor Sedis Sanctæ Mariæ celebratur, & beatus Corbinianus Confeſſor Chriſti corpore requieſcit. Hoc enim feci cum conſenſu, ſeu licentia Taſſilonis Inluſtriſſimi Ducis, ut quicquid ego in jam dicto loco ad Holze propria pecunia adquiſivi tam in territoriis, quàm etiam mancipiis totum ex integro tradidi domui Sanctæ Mariæ ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, ut pro remedium animæ meæ ibidem ſine ulla contradictione permanſiſſet, ut nullus licentiam, vel poteſtatem habeat ab eo loco abſtrahere, nec aliquo modo minuere, ſed cum omni integritate permaneat in Servitio Sanctæ Mariæ, ea ratione, ut me eandem rem liceat habere, usquedum vivo, poſt obitum verò meum ſine ulla contradictione domui Sanctæ Mariæ deſervire nullus prohibere valeat. Actum eſt hæc in præſentia Domni Attonis Epiſcopi, & Oadalharti Epiſcopi, anno glorioſiſſimi Ducis Taſſiloni XLII. die conſule, quod facit X. Kalendas Martias. Hæc enim ſunt Teſtes per aures tracti Cundhart, & Samuel Diaconi, Wolfperht, Tito, Ekkihart, Imidanch, Oago. Ego quidem Horskeo Diaconus hanc cartulam ſcripſi, rogatus à ſupra dicto Heimrato.

NOTA.

De hoc Inſtrumento egimus in Parte Operis prima: quod etiam de pluribus aliis dictum eſto. Unde opus non eſt ulteriores notas addere. Vide Acta Attonis §. 3.

NUM. XCIX.

Traditio Deotlinda de Neritinga.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Ego in Dei nomine Deotlind cogitante vel tractante me de vita futura, ut de peccatis meis veniam peccatorum meorum merear accipere; ideoque trado, atque transfundo omnia mea ad me pertinentia ſive de proprio, ſeu ad me adtracto quolibet adquiſitionis in loco, quæ dicitur Neritinga, id eſt manſos duos, Emicho cum Uxore ſua Hroadvvar, & filio nomine Luitperht cum familia & ſubſtantia ſua, quicquid habere videtur, & alius Servus nomine Wolfdeo cum Uxore ſua Perhtilt cum filio nomine Hroduni & filia nomine Waltrat cum filio Sikifrid. Itémque quod in beneficio præſtiti cum conſenſu Epiſcopi Attonis Diacono Snelnoti idem mancipia dua cum territorio pertinente manſum unum, hæc omnia valente manu, nemine contradicente trado, atque confirmo ad Eccleſiam beatæ, & intemeratæ Semper Virginis Mariæ in loco nuncupante Frikſinga domo epiſcopali, ut ibidem traditio firma, & ſtabilis permaneat, ut jam diximus, mancipia, curtes, ædificia domorum, territorium, & digreſſibus viarum, ſicut ab initio conſueverat

verat antiquitus anteceſſorum noſtrorum ſtipulatione interpoſita. Actum in Caſtro nuncupante Frikiſinga ſub die conſule regnante Domno magnifico, atque glorioſo Karolo Rege Francorum, atque Langobardorum, ſeu & Patricio Romanorum anno XX. die menſis, quod facit, Kalend Octob. indict. XI. Et hæc teſtes: Alprat Com. Hamadeo T. Hununc Presbyter T. Cozzo Clericus T. Majo T. Enzilo, Altman Diaconus. Ego Snelmot manu propria ex ore Attonis Epiſcopi hæc cartulam ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. C.

Traditio Altheim.

CUm in Dei nomine ego Welto cogitante vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam delictorum meorum accipere merear; idcirco tradidi propriam baſilicam meam cum omni territorio adjacente, quicquid meæ hereditatis eſſe videbatur, in loco nuncupante Altheim ad domum Sanctæ Mariæ Semper Virginis ad Friſingas. Hoc pactum acceſſit Conjux mea Pilhilth, & eadem ratione tradidit, quicquid jure proprio in eodem loco habere videbatur, totum ex integro firma traditione ad domum Sanctæ Mariæ delegavit. Actum eſt hoc in præſentia Domni Attonis Epiſcopi, & aliorum, quorum nomina in libro traditionum habentur. Factum eſt etiam anno, quo Domnus Rex Karolus Bavvariam acquiſivit, ad Taſſilonem clericavit.

NOTA.

Hoc inſtrumentum deſumptum eſt ex libro Traditionum quarto ſeu Magno fol. 35. d. Alibi notæ temporis ſic leguntur. *In ſecundo anno translatus eſt Taſſilo Dux de Regno ſuo &c.*

NUM. CI.

Traditio Ekiharti Presbyteri Azwaldiu.

AUxiliante Divina gratia Ego itaque in Dei nomine Ekihart Presbyter conpunctus recogitavi pro remedium anime meæ, ſeu de æterna retributione, trado particulam hereditatis meæ in loco, qui dicitur Azvvaldiu omnia ad integrum, quiquid ibidem habere videtur cultum ſive incultum, terra arabilem ſilva aſperata aquas, aquarúmque decurſibus ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ Semper Virginis in Caſtra Frigiſingas domo epiſcopale anno regni glorioſiſſimi Carolo Regis viceſimo ſecundo, indictione XIII. Actum in Frigiſingas. Hæc nomina teſtium: Saluhho, Tarchat Presbyter, Camanolf, Ribheri, Salomon Monach. Ego Snelmot ex ore Attonis Epiſcopi ſcripſi & ſubſcripſi.

NUM. CII.

Traditio Sundarheri in locis quæ dicuntur ad Waldiu, & ad Isna.

IN Dei nomine. Notitiam ſtilo libet depromere de traditione, quod ego tradedi Sundarheri pro redemptione anime meæ, & Anteceſſores meis propriam hereditatem meam poſt obitum meum in locis, quæ dicuntur ad Waldiu, ſeu ad Isna, & ego ipſe tradedi ad opus Sanctæ Mariæ, ſeu ad Sancti Corbiniani in villa publica, qui dicitur ad Frigiſingas, & propinqui mei conſenſerunt mihi, & firmaverunt cum verbis eorum, cum ædificiis, cum reliquiis,

qui

qui in noſtra poteſtate ſunt, cum terminis, atque territoriis, tam culta, quàm inculta, cum mancipiis, cum coloniis ſine coloniam, quam Sigipald habet. Ego dedi illam coloniam illo & filiis ejus io hereditatem poſt obitum meum, & ego ipſe donavi, & tradedi atque perpetualiter in omnibus transfirmavi, in ea verò ratione, ut quicquid exinde Rectores ipſius monaſterii, aut Succeſſores facere voluerint, poſt obitum meum liberam babeant poteſtatem faciendi. Et ſi quis contra banc cartulam, vel traditione fragere voluerit, primitus iram Dei incurrat, & poſtea à limitibus extraneus efficiatur. Hæc ſunt teſtes, & eorum nomina, qui in præſente fuerunt: Inprimis Tarchnat, Pern, Hununc, Meginolt Presbyteri. Marcheo, Pazzvvioi, Iſaac, Willibelm, Kepabart, Epubbo Diacooi, & Clerici, Reginpald, Engilperht, Adalperht, Anulo, Kaganbart, Wolfpero Laici. Actum eſt in villa prænotata ad Frigiſingas ſub die Conſule, quod erat XIIII. Kalendas Majas, in anno XXIII. regnante Carolo Rege. Et ego ipſe indignus Diaconus Sundarberi tradedi, & ſcripſi, & firmavi cum manibus meis.

NUM. CIII.

Traditio Tutilonis Presbyteri de Rotinpah.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Cbriſti. Brevem commemoratorium cartulæ traditionis Tutilonis Presbyteri ſimul cum parente Oazo, atque fratre nomine Cozzilo. Tractantibus nobis de æterna beatitudine, atque de vita futura apud pio Domino, ut veoiam reciperemur, ob boc igitur ſtatuimus in animo noſtro partem hereditatis, quam jure legitimo parentum percipimus, ut adjuvante divina gratia inſpirati ibidem in loco, qui dicitur Rotinpah, Oratorium io propria Alode conſtrueremur, quod adjuvante Domino perfecimus Advocato Epiſcopo Attone, cui ordo ſacerdotalis erat conſecrandi Eccleſias per parrochia ſua. Conſecratione Eccleſiæ, vel Altaris completa, tradidimus ego prædictus Tutilo ſimul cum coheredibus meis ſupra ſcriptis ad ipſum altare dedicatum in honore Sancti Petri cum ceteris reliqua omnia quicquid ibidem habere de propria bereditate babere videbantur. Primitus enim prædictus Tutilo tradedit mancipia numero XIIII. territorium cum Silvis, & Campibus, pratis, aquis, aquarúmque decurſibus, totum ex integro proprietatis meæ nibil prætermittente. Similiter & ego Oazo portionem, pro quam cum partivi cum filio meo Mejol tradedi totum ex integro, quicquid partibus meis pertiobeat ad ipſum Altare mancipia numero XIIII. terram cultam, & incultam, ſilvas, aquas ſimul omnia tradedi, atque confirmavi. Similiter & partes fratrum meorum ego Tutilo tradidi pro animabus noſtris. Hæc & omnia peracta traditione accepto pallio ipſius Altaris Ego ſupra nominatus Tutilo Presbyter cum prædictis coberedibus meis tradidimus ad domum Sancta Maria ad Frigiſingas in manus Attonis Epiſcopi, unde ego ipſe Tutilo de prædicto Epiſcopo in beneficium ipſum Oratorium ſuſcepi diebus vitæ meæ. Poſt obitum verò meum ad ipſum epiſcopatum pro animabus noſtris, id eſt genitoris mei Pirbtilonis, atque genetricis Ata, ſeu fratrum Fritilo, Cozzilo, Petilo, Waltfrid cum filiis eorum Fritilo, Situli, Swidpuruc. Traditio firma, atque ſtabilis permaneat. Hæc ſunt teſtes: Tutilo Presbyter T. Oazo T. Mejol T. Freido T. Otperht T. Lanto T. Alpuni T. Kaganbart T. Fracbar Presbyter. Actum in loco ſitum in tabernaculis prope oppido nuncupante Loriacti regnante Domno glorioſo Karolo anno XXIII.

Orta etenim contentione inter eos, quidam eoim volentes expellere prædictum Tutilonem Presbyterum de ipſa Eccleſia, unde mioimè potuerunt, quia confirmatus, & ordinatus erat auctoritate Canonicè, ſeu cum conſenſu proximorum. Verumtamen percrevit ipſa contentio, & perveoit usque ad palatium

Domni Regis acceptum brevem & perduxit ante miſſos Domni Regis, id ſunt Kerolt, & Meginfrid, & ibidem finitum eſt inter eos ea ratione, ut habeat prædictus Tutilo in omnibus poteſtatem de prædicto oratorio, & quicquid ad eum pertinuerit, ſicut primitus conſtitutum fuerat, & poſt obitum ipſius firmiter perſtitiſſet ad domum Sanctæ Mariæ ſine ulla contradictione. Hæc ſunt nomina eorum, qui interfuerunt Epiſcopo Attone, & rebellis ejus ad confirmandum Kerolt T̄. Meginfrid T̄. Helmuni Com̄. T̄. Waninc Judex T̄. Wolfolt Jud̄. T̄. Eginolf T̄. Adalperht T̄. Hiltiperht T̄. Sindperht T̄. Meginhart T̄. Ermperht Teſt. Freido T̄. Ego Altman Diaconus ſcripſi, & ſubſcripſi.

NOTÆ.

Rotinbach. Rotenbach, Schwabenſis Præfecturæ.

Id ſunt Kerolt. Hic eſt ille B. Geroldus, de quo agit Raderus in Bavaria Sancta Vol. 1. mihi fol. 76.

NUM. CIV.

Traditio Rihperhti Clerici ad Eungun.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in epiſcopio beatiſſimæ Virginis Mariæ bene cognitum, qualiter Rihpert Clericus eo die, quo eum Atto Epiſcopus ad ordinem vel gradum Diaconi eligere dignatus eſt, & conſecrare, tradidit in manus ipſius Epiſcopi, quicquid propriæ hereditatis ſeu adquiſitionis habere videbatur, hoc eſt curtem cum domo, vel tota ædificia in ipſo curte conſiſtentia, ſeu quicquid territorii me habere proprium viſum eſt in loco Eunga, ea ratione, ut ipſam rem mihi poſſidere, vel habere liceat, & poſt obitum meum, ſi dignum ad hoc nutrire valeam filium fratris mei, ut in ſervitio Sanctæ Mariæ domus eſſe valet, ut ille poſt meum diſceſſum in beneficio & ſervitio hujus domui habeat ad vitam ſuam. Poſt illius obitum nullus poteſtatem inde ullam habeat, ſed ſine ulla contradictione ipſa res permaneat in ſervitio Sanctæ Mariæ in perpetuum. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti. Wolfperht, Heripald, Helmuni, Luitprant, Helmuni. Actum eſt hæc in loco tegarinwac eo anno, quo Domnus Rex Karolis intravit in hunia die Conſule, quod facit pridie Nonas Martias. Ego Tagabertus indignus Sub-Diaconus conſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NOTA.

Eungun. Fortè Aying, Territorii Aiblingenſis.

NUM. CV.

Traditio Egilperht, & Hroadperht.

IN nomine Dei Summi. Ego itaque Egilperht ſimul & filius meus Hrodperht dum in Dei nomine tractavimus de vita futura, ac de æterna beatitudine, & ut veniam delictorum noſtrorum apud pio Domino mereamur ſecundùm miſericordiam Dei noſtri accipere, tradimus propriam hereditatem noſtram in loco, qui dicitur ad Aſcke ad domum Sanctæ Mariæ Semper Virginis ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti pro remedium animarum noſtrarum in loco, qui dicitur Frikiſinga, & ſtatuimus, ut ibidem ſtabilis cum omni firmitate, & integritate usque in perpetuum permanſiſſet. Hoc factum eſt in anno illo, quando Rex Karolus fuit cum hoſte in Avaria ſub die conſule, quod facit Kalend. Auguſti. Hæc autem ſunt teſtes: Helmuni, Adalo, Ermperht, Mezzi, Ponafacio, Teito, Pernger, Eparheri, Scrot, item Adalo, Aſcoz.

NOTA.

Aſcke. num Aſchach, Præfecturæ Dachavienſis?

NUM.

NUM. CVI.

Traditio Filſa.

IN Dei nomine. Ego itaque Arperht Presbyter tradidi propriam hereditatem meam in loco, qui dicitur Filſa, hoc eſt Eccleſiam cum domo, ſeu omnia utenſilia ad ea pertinentia mobilia, ſeu inmobilia ad eundem jam dictum locum pertinentia tam in mancipiis, quam etiam in aliis neceſſariis cauſis totum ex integro tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ad locum Friſingas ea ratione, ut poſt obitum meum ad jam dictam domum Sanctæ Mariæ firmiter, & ſine ulla conditione permaneat. Nomina teſtium in libro traditionum habentur. Actum in loco eodem, ſicut ſupra diximus, regnante Domno, & glorioſiſſimo Carolo Rege anno XXIIII. indictione XV. ſub die, quod fecit VII. Idus Februarii.

NUM. CVII.

Traditio Arperhti Presbyteri ad Iſna.

REgnante in perpetuo Domino noſtro Jheſu Chriſto. Ego itaque in Dei nomine Arperht Presbyter conpunctus Divina miſericordia Dei noſtri, & propter æternam retributionem juſti judicis Dei noſtri dono, atque inde ex integro trado, atque omnibus modis confirmo propriam Alodem, atque adquiſitionem meam in loco nuncupante ad Iſna, ad domum Beatæ, & intemeratæ Virginis Mariæ in Caſtro nuncupante Frigiſinga, omnia ad ea pertinentia loca Oratorium ſimul cum altaribus, ædificia domorum, curtes, caſas, campis, ſilvis, aquas, aquarúmque decurſibus, mobilia omnia, & inmobilia, cum ſervis, & Ancillis ibidem manentibus, ſive in domo deſervientibus, nihil pretermittentibus utenſiliis cuncta, quæ neceſſaria ibidem eſſe videntur, ſtipulatione interpoſita. Actum in eodem loco, ut ſupra prænotavimus, regnante Domno glorioſiſſimo Karolo Regi anno XXIIII. indictione XV. ſub die, quod fecit VIII. Idus Februarias. Et hæc nomina teſtium: Job Com̃ Meginperht, Adalo, Hroadperht, Aro, Engilperht, Hrodmunt. Scripſi ego Horskeo Presbyter ex ore Attonis Epiſcopi, & ſubſcripſi.

NUM. CVIII.

Traditio Helmuni de Tegarinwac.

DUm in Dei nomine cogitante vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere, idcirco ego Helmuni propriam hereditatem meam dono, atque transfundo ab hodierno die, ut poſt obitum meum, & filii mei Annoni in loco nuncupante Tegarinvvac ad Eccleſiam beatæ Dei genetricis Mariæ infra oppido Frigiſingas locum publicum cum omnia ſibi pertinentia, & utenſilia, id eſt terra culta, & inculta, mobilia, & inmobilia cum campis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquarúmque decurſibus, cum mancipiis, & ædificiis totum ex integro ad poſſidendum ad prædictum locum tradidi, atque confirmavi pro remedium animæ meæ, & quicquid noſtris ditionibus ibidem eſſe videtur, ſub die Conſule, quod eſt anno XXIIII. regnante Domno, atque famoſiſſimo Rege Karolo. Hæc autem omnia loci hujus utenſilia pleniſſima devotione ad prædictum locum fieri in perpetuo confirmavi, nullo prohibente. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: Adalo, Cundhart, Luſip, Ermperht, Engilhart, Toto, Snelmot, Irminhart,

hart, Waldperht, Hunpeht, Eleof, Engilperht. Si quis verò, quod fieri non credo, ego ipſe, aut aliquis de heredibus meis, vel quis oppoſita perſona, qui contra hanc traditionem venire temptaverit, cum Deo judice omnium, & agmina Sanctorum excommunicatus appareat. Scripſi autem ego Williperht indignus Diaconus juſſus à ſupra dicto Anteſtite. Poſt obitum verò ſupra dicti Helmuni proximus ejus Cundhart tulit Kariſſimum filium ejus Annonem, & cum omnibus rebus ejus commendavit illum in manus ſupradicti Venerabilis, atque piiſſimi Attonis Epiſcopi ad docendum, & nutriendum.

NUM. CIX.

Traditio ad Waldiu.

IN Dei nomine. Notitiam ſtilo libet depromere de traditione, quam ego tradidi Sunthart pro redemptione anime mee, & anteceſſoribus meis propriam hereditatem meam poſt obitum meum in loco, qui dicitur ad Waldiu, vel ad Iſana, & ego ipſe tradidi ad opus Sancte Mariæ, ſeu ad Sancti Corbiniani in villa publica, que dicitur ad Friſingas, & propinqui conſenſerunt, & confirmaverunt cum veris eorum, cum edificiis, & reliquiis, qui in noſtra poteſtate ſunt, cum terminis, atque territorio, tam culta, quàm inculta, cum mancipiis, cum coloniis, ſine coloniam, quam Sigilpalt habet, ego dedi illam coloniam illi & filiis ejus in hereditatem poſt obitum meum, & ego ipſe donavi, & tradidi, atque perpetualiter in omnibus transfirmavi, in ea verò ratione, ut quidquid exinde Rectores ipſius Monaſterii, aut Succeſſores facere voluerint, poſt obitum meum liberam habeant poteſtatem faciendi, & quis contra hanc cartulam, vel traditionem frangere voluerit, inprimis iram Dei incurrit, & poſtea à limitibus extraneus efficiatur. Teſtes in libro traditionum inveniuntur. Actum eſt in villa prænominata ad Friſingas, in anno XXIIII. regnante Carulo Rege.

NOTA.

Waldiu, incertum an Wall, Wolfratshuſanæ, an Wald, Eggenfeldenſis Præfecturæ?

NUM. CX.

Cundhart Comis Huckinperc.

IN Dei nomine. Ego itaque Cundhart Comis cogitante vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere, trado, atque transfundo propriam hereditatem meam in loco, qui dicitur Huckinperc ad locum nuncupante Frigiſinga ad Sanctam Mariam Dei genetricem, & ad Sanctum Corbinianum, qui ibidem requieſcit in corpore, id eſt, territorium, pratis, paſcuis, ſilvis, ruris, cultis, & incultis aquarúmque decurſibus. Si quis autem contra hanc traditionem ire temptaverit, & frangere voluerit, aut ego ipſe, aut heredis meis aliquis iram Dei incurrat, & à limina Sancti Petri Principis Apoſtolorum extraneus efficiatur, & conponat ſicut Lex eſt. Actum eſt autem hæc in loco, qui dicitur, Frigiſinga, ſub die conſule, quod eſt XI. Kal. Januarias indictione VI. anno XXVI. & XXV. regnante glorioſiſſimo Rege Karolo. Hæc autem ſunt teſtes: Ellanod Archipresbyter, Tiſo Presbyter, Riholt Presbyter, Aaron Presbyter, Cozmar, Toato, Otachar. Scripſi autem ego Tagabertus Diaconus.

NUM.

NUM. CXI.

Conceſſio Domni Imperatoris Karoli, ſeu traditio Helmowini Comiti ad Swalafeldum.

PErneceſſarium eſt omni omnino Chriſtiano æternæ ſibi retributionis gaudia iſtis præſentibus conparare. Ideoque in Dei nomine Ego Helmoinus divino inſtinctus amore cogitavi aliquid pro remedio animæ meæ in meam eternam mercedem ad loca Sanctorum delagare, ſed dum de quibusdam rebus eram in contentione, quas mihi in hereditatem evindicare conatus ſum, contigit me à miſſis Domini Karoli Illuſtriſſimi Regis eſſe convictum, & quod queſivi cum juſtitia, ut ſupra diximus, in hereditatem obtinere non potui, ſed in poteſtatem dominationis noſtre propriam ad ipſum, unde queſti ſumus, redactum, quod ego volens, voléns que cum omni juſtitia conſentiente coactus ſum, quod ita & feci, & credidi me hoc in propriam non aſſequi poſſe. Audiens autem hoc clementiſſimus, ac Chriſtianiſſimus magnus Rex Karolus divina inſpirante gratia in elemoſinam ſibi ſempiternam conceſſit mihi per ſuam miſericordiam in hereditatem perpetuam ad ipſum quod queſivi & quod per juſtiſſimam examinationem ſue proprietati adeptum eſt, & tenore mihi eandem ſub confirmatione conceſſit, ut mea eſſet poteſtas, ſicut de ceteris propriis meis donatione tradere, ubicumque voluiſſem pro eterna mercede, & pro Salute anime mee. Ea autem mihi à clementiſſimo Rege poteſtate conceſſa, de ipſa re diſpoſui tradere ad epiſcopatum Friſingenſem ad opus Sancte Marie ſemper Virginis territorium unà cum omni confinio pertinente ad loca nominata Kaozesheim, Chuminiugesheid, & Chriecheſtat cum omnibus mobilibus & inmobilibus ibidem pertinentibus cultis, & incultis, ſilvis, pratis campis, paſcuis, aquis, aquarúmque decurſibus ex integro in pago nominato Sualavelda ſuper fluvio ſualanua, quod ita & feci omnia ſupra dicta, id eſt Kaozesheim, Chumingeshaid, & Kriecheſtat cum omni confinio ſupra dicto ad loca, quæ dicuntur Sampo, Zoalla usque ad Cozesheim, exinde tendit in viſu juxta rivolvolum usque ad magnum rubum, qui vulgo dicitur in Darpidern, Lachin, Zoder, Michilm, Eichi, demum per loca terminata, id eſt in longitudinem Antlanga, Caozesbachin, usque ad Caozesprunn. Similiter & villa ſilva, que pertinet ad Wemodinga, & ibidem habeant rationes Eccleſie ipſius poteſtatem ad cedendum materiamen quantumcunque opus, atque lignamen, ſeu viam ire, & redire paſcúmque porcorum habeant illic ſufficienter absque ulla conditione, ut hec exinde nullus abſtrahere audeat; nunc autem hec, que ſupra dicta ſunt in elemoſinam Domini glorioſiſſimi Karoli Rege, & filiorum ejus, nec non pro Salute anime mee cum ipſa cartula donationis ego Helmowinus dono, trado, atque transfirmabo Deo omnipotenti, & Sancte Dei genetrici in predicto loco epiſcopato Friſingenſi, ubi precipſus Corbinianus beatus, eximiusque Confeſſor Chriſti in corpore requieſcit, ibíque venerabilis Atto Epiſcopus preeſſe videtur, & reliqua confinia & loca per circuitum, que Coroldus Comes ibidem habere in beneficium Domini Regis videbatur, & ipſe Keroldus per miſſum ſuum nomine Adalunc veſtivit de ipſa ſupra dicta loca, & perduxit eum in circuitu, & oſtendit illi confinia, que legibus ad eum pertinebat, ipſum Helmum, ut ſupra diximus, pro mercede Regis manibus ſuis tradidit ad ſupra dicto domo Sancte Marie. Ea verò ratione ipſam traditionem firmabo, ut quidquid exinde Rectores ipſius Eccleſie facere voluerint, liberam in omnibus habeant poteſtatem, & hanc donationem nullus heredum, vel coheredum meorum frangere licentiam habeat, ſed meis & me rogantibus bonorum hominum manibus confirmata, quorum nomina, vel ſignacula in libro traditionum inveniuntur. Actum in epiſco-

Friſing. Eccleſia Sanctæ Dei genetricis Mariæ coram multis aſtantibus anno XXV. regnante gloriſiſſimo Rege Francorum & Longobardorum atque Patritio Romanorum Indictione II. Et alia traditione ipſe Helmwinus & filius ejus Heldamar pariter ambo firmaverunt ipſam traditionem, quam antea fecit ipſe prefatus Helmmoinus, quando iter carpebat partibus Rome. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NOTA.

Loca, in hoc Inſtrumento deſignata videntur eſſe in Nariſcis. Ibi enim reperitur rivus *Schvvall*, *Wemodinga*, nempe Wembding, *Kaozesheim*, ubi hodiernum Kaiſersheim.

NUM. CXII.

Traditio Crimperhti.

MUndi terminum adpropinquantem ruinis crebreſcentibus jam certa Signa manifeſtantur. Idcirco ego Crimperht in Dei nomine conſiderans gravitudinem peccatorum meorum, & reminiſcens bonitatem Dei trado, atque transfundo propriam hereditatem meam in loco, qui dicitur Adoatharesbuſir ad caſtrum nuncupante Frigiſinga ad Sanctam Mariam, & ad Sanctum Corbinianum, ubi ipſe in corpore requieſcit, poſt obitum meum cum terris, ædificiis, & accolis, mancipiis, manſis, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, aquarúmve decurſibus, umexis, mobilibus, & inmobilibus, ea ſcilicet ratione, ſi genuerim de legitima Uxore heredes aliquos, ut habeant portionem hereditatis meæ, quod eos legitimè pertinet in partem, mea verò pars poſt obitum meum firmiter ſine ulla contradictione firmo ad domum Sanctæ Mariæ nullo contradicente, vel valente, ſed hereditas, & pars mea hereditas ſit Sanctorum in perpetuum, ut aliquem indulgentiam habere merear. Si quis de heredibus meis, quod fieri non arbitror, hanc traditionem inire, vel frangere voluerit, ego ipſe, vel aliquis de heredibus meis, iram Dei omnipotentis incurrere non dubitet pro hoc, & habitationem in perpetua damnatione tormentorum patiatur ſequeſtratus à conſortio omnium Sanctorum. Hæc ſunt teſtes: Heripald Presbyter, Hamminc Presbyter, Alcman Diaconus, Hitto Diaconus, Adalhart, Cozmar, Toato, Nidker, Alholf, Reginheri. Actum autem in ſupra dicto loco Frigiſingas ſub die Conſule, quod eſt VIII. idus Majas indictione VII. anno XXVI.

NOTA.

Adoatharahuſir, legendum *ad Oatharahuſir*. Nempe Otershauſen, in Territorio Dachavienſi.

NUM. CXIII.

Haholfus traditio ad Frigiſinga.

BReviarium de traditione, quam fecit Haholfus ad Eccleſiam beatæ ſemper Virginis Mariæ in caſtro nuncupante Frigiſinga, unde poſtmodum Atto Epiſcopus cum filio Haholfi nomine Pernolf conventionem ſimul cum amicis & parentibus fecimus cum conſenſu familiæ beatæ Mariæ, & cum parentibus illius propter ea, quod prædictus Haholfus tradedit alodem ſuam quicquid habuit in loco Hlaginpach totum ex integro. Pro Eanato prædicto filio conceſſimus de medietate omnium de hereditate illius, quam viderat poſſidere in duabus partibus dividere cenſuimus ſive de cultis, ſeu de incultis ſive de mancipiis omnia in omnibus medietatem poſſeſſionis illius hereditatis ad Sanctam Mariam relaxavit, atque firmiter tradidit, medietatem ſibi reſervavit in hereditatem. Unde carcula

tula hæc firma permaneat ſtipulatione interpoſita. Actum in Caſtro Frigiſinga in anno XXVI. regnante Domno Karolo Rege Francorum, & Langobardorum, atque patricio Romanorum Indictione hæc Conventio in recta menſura, & partione conſiſtet, & firma permaneat nihil abſtrahente, ſed juſta diviſione conveniente. Hæc nomina teſtium: Droant teſtis Wago T̄. Drudmunt T̄. Sindeo T̄. Hamadeo T̄. Avo T̄. Immino T̄. Crimheri T̄. Adalhoh, Kerhoh, Tagaperht T̄. Droant, Haholf T̄. Altrih T̄. Hleoperht, Deotrih T̄. Scripſi ego Tagabertus Monachus ex ore Attonis Epiſcopi, & ſubſcripſi.

NOTA.

In hoc inſtrumento Tagabertus, plurimorum inſtrumentorum ſcriptor, prodit, ſe fuiſſe Monachum.

NUM. CXIV.

Traditio Hrimcrim de Tozineshofun.

IN Dei nomine. Ego Hrimcrim cogitans, vel tractans pro remedium animæ meæ, ut aliquid veniæ apud pio Domino merear accipere. Propter hoc flavitavi glorioſum, vel inluſtriſſimum virum Attonem anteſtitem, & omnes fratres ibidem manentes in cenobio nominato Slechdorf, ut locum meum ad ſupradicto domo Dei vivens, vel mortuus pararam habuiſſem. Conſentientibus autem petitionibus meis ſupradictis venerabilibus viris, & cum conventione omnium fratrum ibidem Deo devotè ſervientium me memetipſum commendavi, & tradidi hereditatem meam proprium alodis in loco nuncupato ad Tozinesboſun in agris, vel pratis, cultis, vel incultis, & mancipiis cum omni veſtitione ſupra dictum locum nominatum Tozinesboſa tradidi ad ſupra dicto domo Dei, quod ædificatur in honore Sancti Dioniſii, & honor plurimorum Sanctorum celebratur, ubi Sanctus Terrulinus requieſcit in corpore præſente Attone Epiſcopo, ſeu Ellañodo Archipresbytero tradidi cum uno fructu de genere arboris, unde naſcentur milas, & ibidem preſens fuit filius meus Tozi, & hanc traditionem conſenſit, & ſimul cum me confirmavit in ea ratione, ut in beneficium de manu Attonis accepiſſet, & annis Singulis Solidum unum reddidiſſet, & in feſtivitate Sancti Martini, & duo veſtimenta ſui patri donaret ad opus ſuum. Et hæc nomina Monachorum: Williperht Presbyter, Meginolt Presbyter, Craolf Presbyter, Tagaperht Diaconus, Zorro Diaconus, Sandolf Diaconus, Unroh Diaconus, Arnolt Monachus, Kejo Monachus, Cundpald Monachus, Kerpald Monachus. Iſti fratres preſentes aderant. Et hæc nomina teſtium: Alprib, Cundperht, Kaganharr, Erbanfrid, Afolt, Reginolt, Heriprant, Sigifrem. Actum eſt autem ſub die conſule in IIII. Kalendas Octobris anno VII. poſtquam Karolus Rex venit in Bajuwaria indictione III. Et ego Hruodſtein indignus Diaconus juſſus à Domno Attone Epiſcopo ſcripſi.

NUM. CXV.

De contentione Irminfrid cum Attone Epiſcopo.

REſedentibus miſſi Sereniſſimi Caroli Auguſti Arnoni videlicet Archi-Epiſcopo, nec non & Adalwino anteſtite in loco, qui dicitur Frigiſingas ad univerſas cauſas exactandas, ibique de præſente veniens Advocatus Attoni Epiſcopo nomine Lantfrid aliquo homine Lantfrido nomine filio Irminfrido interpellabat, dum diceret, eò quod rebus Eccleſiæ Sancti Petri injuſtè uſurparet in loco, qui dicitur Scarantia unà cum appendiciis ſuis loca nuncupatas in Fluringa, & in Pollinga, & in Slehdorf, & in Hovaheim, & in Sindolvesdorf,

& in

& in Kiſingas, & in Paſingas, & in Grefolvinga, quas tradidit Pater ſuus Irminfridus ſub temporibus Joſeppi Epiſcopi cum licentia Taſſiloni Ducis. Tunc ipſe Lantfrid de præſente adſtabat, & hac cauſa denegare non valuit, tum ipſi præfati miſſi una cum Orendilo judice, & Reginbardo Comiti vel aliis quàm plurimis in ipſo placito adſiſtentibus, hanc cauſam puriter, & diligenter inquirentes invenerunt, qualiter ipſa traditio ab ipſo Irminfrido ſic firmata fuit, ea verò ratione, ut ſi ipſe filium procrearet, portionem ſuam in ipſa loca accipere deberet. Similiter & cauſa alia ibidem ventilata eſt, hoc eſt, ut ipſe Lantfridus requirere aptabat portionem ſuam de ipſo altare Sancti Petri in præfato loco Scarantia. Tunc ipſi miſſi prædicti unà cum ipſis placitantibus dixerunt inter ſe, ut licuiſſet præfatum Lantfridum ipſa portione patris ſui ſana manu ſine conpoſitione vel debitum imperialem, & emendationem emunitatis reddere, ſuámque portionem recipere, & placitare de ipſa medietate altaris Sancti Petri, ut nunquam amplius repeteret ad partibus ipſius Sanctæ Dei Eccleſiæ de ipſa ſua portione, quod præſentialiter factum eſt, eo verò tenore, ut ſi ampliùs repetere de eadem cauſa voluiſſet omnem debitum gratis perdonatum ad eum exigeretur, & cum teſtibus veraciter adfirmatum, quorum nomina ſubter tenentur inſerta. Actum Frigiſinga epiſcopato publico pridie nonas Auguſti anno XXXIII. & ſecundo regnante, & imperante Domno noſtro Carolo glorioſiſſimo Auguſto. Iſti ſunt teſtes per aures tracti in manus Ellannod Archipresbytero, Kaganbardo, & Lantfrido Advocatos, Orendil Judex T. Toto Teſtis, Helmuni T. Cotehelmi T. Immo T. Erlapald T. Reginperht T. Rihpald T. Luitprant T. Reginhart Com. T. Eodunc T. Sonperht T. Heriracb T. Wolſperht T.

Berthart notarius juſſus à Summo Pontifice Arnoni hanc cartulam relationis ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. CXVI.

Quomodo Atto Epiſcopus, & Lantfrid Advocatus interpellaverunt alium Lantfridum.

Reſedentibus miſſis domni Karoli magni Imperatoris, Arnone videlicet Archi-Epiſcopo, & Adalvvino Coëpiſcopo ipſius una cum Orendilo judice in loco publico Frigiſinga ad examinandas cum juſtitia multorum advenientium cauſas, ibíque adveniens de preſente advocatus Attonis Epiſcopi nomine Lantfrid interpellabat alium quendam hominem ſimiliter nuncupatum Lantfridum filium Irminfridi cujusdam nobilis viri dicens, quòd injuſte poſſideret res Sancti Petri de monaſterio Slechdorf dicto, quas prædictus Irminfrid poteſtativo jure tradidit ad ipſum monaſterium pro Salute animæ ſuæ loca nuncupata Scarantia, cum appendiciis ſuis in Fluriningun, in Pollingun, in Slecbdorf, in Hovabeim, in Sindolfesdorf, in Giſingun, in Paſingun, in grefolvingun, quæ omnia tradidit Irminfrid pater ejus Deo & Sancto Petro ad ipſum jam dictum monaſterium temporibus Domni Pipini Regis, & Taſſiloni Ducis eorum Conſenſu. Tunc ipſe Lantfridus preſens adſtabat, & hoc excuſare nequaquam prævalens, quia ipſi miſſi prædicti hoc ita factum eſſe diligentiſſimè inquirentes per fideles, & veraces homines invenerunt. Ea ratione firmiſſima, ut ſi ipſe Irminfrid legitimos heredes filios procreâſſet, ipſi filii ſui ſecundùm legem inde haberent ſuam portionem, & portio Irminfridi ad ipſum monaſterium ſtabilis eſſet. ſuper hoc autem contentioſè agens ipſe jam ſepe dictus Lantfrid temptabat medietatem ipſius altaris de Scarantia ad opus ſuum exquirere. Tunc ipſi miſſi una cum his, qui in ipſo placito adſuerunt percogitantes ſtultitiam ejus, ut etiam ſine gravi damno evaderet in mercedem Sanctæ Dei Eccleſiæ, & Domni Imperatoris,

toris, rogantes ipſum Venerabilem Attonem Epiſcopum conplacitaverunt ei ut licuiſſet ei ſine conpoſitione legitima res prædictas Sanctæ Eccleſiæ ſana manu etiam ſine conpoſitione emunitatis Regis, & ſine debito regali reddere. Eo verò tenore hoc factum eſſet, ut numquam ampliùs quicquam repeteret de ipſa jam dicta Eccleſia, nihilque de prædictis rebus ſibi ampliùs vindicaret, & hoc ita coram teſtibus firmatum & adſcriptum eſt, quorum nomine ſubter tenentur inſerta. Actum in Frigiſingas loco publico die Conſule II. nonas Auguſti, anno Secundo Imperii Domni Karoli Sereniſſimi Auguſti, Indictione X. Et hi teſtes per aures tracti ejusdem conplacitationis per manus Ellannodi Archi Presbyteri Kaganhard & Lantfrid Advocati ipſius Epiſcopi Attonis, Orendil judex, Toto, Helmuni, Wolfperbt, Gotehelm, Immo, Erlapald, Reginperbt, Rihpald, Luitprant, Reginhart Com. Eodunc, Suamperbt, Herirac, Crimuni, Seliker, Lantperht, Folcrat, Perabart, Huusvvart.

Ego Horskeo indignus Presbyter ſcripſi ex ore Adalperhti, & ego Adalperbt indignus ſubſcripſi, & confirmavi.

NUM. CXVII.

Quomodo Lantfrid interpellabat Reginbertum quendam hominem.

DUm reſediſſent venerabiles miſſi Domni Karoli magni Imperatoris, Arn videlicet Arcbi-Epiſcopus, & Adalvvinus Coëpiſcopus ejus, & Orendil Judex ad examinandas diverſorum cauſas, & cum lege atque juſtitia terminandas in loco, qui dicitur Frigiſingas in mallo publico, ibique adveniens advocatus Attonis Epiſcopi nomine Lantfrid interpellabat quendam hominem nomine Reginperhtum filium Scattonis, eò quòd injuſtæ uſurparet ſibi res Sanctæ Eccleſiæ Dei ad Sanctum Tertulianum traditas ad monaſterium Slecbdorf, quas Kejo patruus prædicti Reginberti ibidem pro redemptione animæ ſuæ coram teſtibus tradidit, & ipſe Reginperbt præſens adſtabat, & ipſas in hereditatem propriam retinere temptabat. Tunc præſentes inventi ſunt Teſtes, qui teſtimonium inde proferebant, dicentes, ſe ſcire, atque adſtare, quòd Kejo ipſas res poteſtativa manu pro remedio animæ ſuæ ad ipſum locum Sanctum tradidit, quicquid de propria ſua in portionem ſuam contra fratres ſuos pertinere debuiſſet. Tunc prædicti miſſi dominici Arn Archi Epiſcopus, & Adalvvinus Epiſcopus, atque Orendil judex ipſos homines, qui hoc reſtificaverunt in medium vocaverunt, & per Sacramentum fidelitatis, quem Domno Karolo magno Imperatori ipſo præſente anno juraverunt, adteſtati ſunt eos, ut omni modis absque ulla fraude, vel ingenio, ita ut veraciſſimè de ipſa cauſa ſcirent, ita in palam adnuntiarent, qui dixerunt, ſcimus, quia tres germani fuerunt, & uno defuncto duo ſuperſtites fuerunt fratres, & dividere debuerunt æqualiter inter ſe ipſam hereditatem defuncti fratris Scatto, & Poapo, ſed antequam diviſio hæc facta eſt, & mortuus eſt Poapo relinquens portionem ſuam filio ſuo Kejoni, & ipſe Kejo bene valens portionem, quod ei accedere debuit contra patruum ſuum tradidit Deo, & Sancto Tertuliano ad Slechdorf. Sed nolente Kejone renuit omnia hæc Scatto, & reliquid filio ſuo Reginberto. Tunc ipſi miſſi cum Orendilo judice, & ceteris veracibus hominibus tractaverunt, pro qua cauſa Reginperht poſſidere debuiſſet portionem nepotis ſui Kejoni hereditas, quod ipſe pro anima ſua Deo tradidit, & Sanctis ejus. Tunc convictus cum lege & juſtitia Reginpertus de preſente reddidit Advocato ipſius Eccleſiæ & Archipresbytero ipſius Epiſcopi Ellannodo loca nuncupata Allingas, Kupingas, & in Germareskavve, ut amplius eas poſſiderent præſules loci ipſius absque ulla Contradictio-

dictione evindicatas jure perpetuo, & ita finita eſt contentio coram reſedentibus, & adſtantibus multis. Et teſtes uſu Bajowariorum per aures ex utrisque partibus tracti, ut amplius exinde finita eſſet contentio. Orendil judex teſtis, Toto, Helmuni, Wolfperht, Rihpald, Luitprant, Reginhart, Kaganhart, Endunc, Soamperht, Herirach, Crimuni, Seliger, Folchrat, Perahart, Husvvart. Actum & confirmatum eſt hoc in loco publico Frigiſinga in mallo publico regnante, & imperante Domno Karolo magno Imperatore anno XXXV. & in Bajovvaria II. Indictione X. II. Nonas auguſti. Scripſi ego Adalperhtus indignus juſſus à Domno Arnone ArchiEpiſcopo, & ſubſcripſi.

NUM. CXVIII.

Interpellatio Engilfrita.

DUm reſediſſent miſſi Sereniſſimi Auguſti, Arnone ſcilicet ArchiEpiſcopo, Audulfo Comiti, Adalvvino Epiſcopo, Deotkero Abbate, atque Werinhario Com̃. in loco, qui dicitur Reganespuruch ad univerſorum cauſas audiendas, vel recta judicia terminanda, ibíque adveniens quedam femina nomine Engilfrit Deo Sacrata Advocato Attoni Epiſcopi nomine Kaganhart, interpellabat pariter & germanus ſuus Kuodperht, dum dicerent, eò quod hereditate paterna injuſtè poſſideret Epiſcopus ſuus, id eſt, Eccleſia, & rebus in loco, qui nuncupatur Paldilinkirka, qui ponitur ad Lintun. Sed ipſe Kaganhart taliter reddit reſponſum: rebus quam queritis ante hos annos tradita eſt nobis ab inluſtri viro nomine   & pro hoc in noſtra portione jure eccleſiæ noſtræ poſſidemus. Tunc ipſi præfati miſſi hanc cauſam puriter & diligenter inquirentes, invenerunt, qualiter cum VII. Sacramentales coram Audulfo comite ad feldum confirmatum fuit, quòd plus legitimè ſtaret in dato ſupra dicto viro ad ipſam Eccleſiam, quam eis reddere in hereditatem, & ſtatim diffinitum eſt in ipſo placito, & habeat ipſas res ipſe Epiſcopus ad ſuam Eccleſiam omnibus diebus evindicatas, & ſit inter eos in poſt modum de hac re definita & inconvulſa cauſatio. Actum Reganespurc Civitate publica die XI. menſis Junii anno XXXIII. & Secundo regnante, & imperante Domno noſtro Karolo Sereniſſimi Auguſti. Iſti ſunt teſtes, qui præſentes adfuerunt: Atto Epiſcopus, Waltrih Epiſcopus, Johannis Abbas, Cundheri Abbas, & Ellañod Archipresbyter, Theorolf Diaconus, Paldrih Archipresbyter Oadalfrid presbyter, Droant Comis, Nidhart Com̃. Alprat Com̃. Pippi Com̃. Cotehram Com̃. Adalperht Cō̃. Job Cō̃. Walto Com̃. Ribheri Com̃. Engilhart Com̃. Engildeo Cō̃. Erchanpald Cō̃. Cundhart Com̃. Hamadeo c̄. Rantolf com̃. Orendil Kyſalhar ā. Pero, Helmuni judices. Bertharius notarius.

NUM. CXIX.

Traditio Weniloni, & Helmkeri Presbyteri.

IN nomine Dei noſtri Jheſu Chriſti. Ego Wenilo & frater meus Helmker Presbyteri ſimul tractantes, ſeu cogitantes aliquem aditum regni cœleſtis, ut mereamur intrare, propter ea tradidimus poſſeſsjunculas noſtras terrenas, quicquid habuimus in loco Uſinhuſun propriæ hereditatis noſtræ firmiter tradidimus ambo pariter unianimiter domui Sanctæ Mariæ in locum Frigiſinga, omnia, quicquid in ſupra dicto loco habuimus, nihil prætermittentes, ſed totum ex integro pro redemptione animarum noſtrarum poſt obitum noſtrum firmiter condonavimus, & coram teſtibus in manus Attonis Epiſcopi. hoc factum firmavimus, & ab ipſo Epiſcopo in beneficium usque ad finem vitæ noſtræ ipſam rem

rem accepimus; poſt obitum verò noſtrum ipſam rem nullus contradicere ullo modo valeat domui Sanctæ Mariæ, ſub die conſule, quod erat XII. Kalendas Junias, anno II. Domni Karoli Imperatoris, indictione IIII. hæc ſunt teſtes per aures tracti. Kaganhart, Nipulunc, Cundheri, Sindeo, Paldachar, Racholf, Tiſo, Einhart, Reginperht, Memmo, Starcholf, Tozi, Reginpald, Hartperht, Sigifrid.

NUM. CXX.

Concordia inter Attonem Epiſcopum, & Liutfrido Abbat.

Reſedente verò Arnone Pontifice una cum Erchanbaldo Comite, vel Oeperhto, & Albrico Judicibus, & aliis viris quàm plures in loco, qui dicitur Epiningas, veniens de præſente Ellanod Archipresbytero in vicem Attoni Epiſcopi interpellans Liutfridum Abbatem de parrochia, & Eccleſias ad eandem parrochiam pertinentia, quod contra canonicam inſtitutionem in ſuum dominium retineret. Sed ipſe Luitfrid Abbas ipſa parrochia, & Eccleſias in poſſeſſione anteceſſorum ſuorum retinere temptabat. Tunc Arn Præſul, & qui cum eo erant hanc cauſam ſecundùm juſſionem Domni Imperatoris puriter, & diligenter inquirentes invenerunt, qualiter Tuti Grecus advena Epiſcopus Scottus ipſa parrochia & Eccleſias injuſtè, & contra canonica inſtitutione perpriſiſſet. Tunc de utraque parte ſecundùm eorum rogitu, & deprecatione convenientiam fecerunt tali ordine coram Arnone Pontifice, id eſt, ut Luitfrid Abbas habeat tres Eccleſias, qui ſic nominantur, ad Willing, & Perchvvilling, & Modriking, quæ erat de traditione hominum fiſcalinis, & quartam Eccleſiam ad Totinhuſir de traditione nobilium hominum, & quicquid de decimatione liberorum hominum vel barſcalcorum pertinere deberet ad easdem Eccleſias hoc in arbitrio, & poteſtate Attone Epiſcopo poſuerunt, utrum Luitfridum Abbatem dimittere voluiſſet, an non, ut ſecundùm Canonicam inſtitutionem de eandem decimam faceret, quod juberet; Eccleſias verò duas ad Hegelingas, & Perch cum easdem parrochias reddidit ſupra dictus Abbas Luitfrid ad partem Sanctæ Mariæ, vel Attoni Epiſcopo cum omni pertinentia, & ſoliditate in ſua dioceſe conſiſtentem, & ſit inter eos pax & concordia inconvulſa in poſtmodum abſque lite, & contentione. Actum Epininga fiſco publico Idibus Januarii anno IIII. imperii Domni noſtri Karoli & XXXVI. regni ejus in Francia, at tricesimo in Italia, indictione XII. in Dei nomine feliciter amen. Hæc teſtimonia Arn Epiſcopus, Luitfrid Abbas, Ellanod Archipresbyter, Eruni Presbyter, Luitfrid Presbyter, Wigrad Monachus, Hludiperht Cappellanus, Pippini, Erchanpald Com. Meginhart, Oatperht, & Albrich Judices. Sigiperht, Willahelm, Iſanperht, Hlodolf, Egilolf, Folchrat, Ejo, Coteſſcalc, Hrodmunt, Alholf, Heriperht, Reginperht, Hroadperht, Heripald, Otlant, Snelhart, Immino, Paldachar. Bertharius notarius ſcripſi & ſubſcripſi.

NOTÆ.

Fiſcalinis. Quid nomine fiſcalinorum antiqui intellexerint, bene explicat Chriſtophorus Beſoldus in *Synopſi Politica Doctrina cap. 14. n. 10. 11. & 12.* Ubi docet, eo vocabulo deſignatos fuiſſe eos, qui *gleba ita* erant *adſtricti, ut invitis Dominis nec ſecedere, neque etiam bona immobilia jure mancipii poſſidere* poſſent. Addit, ſervitutis ejusmodi originem ex victoriis Francorum contra Alemannos deſcendere, qui ex dedititiis Servos fecerunt, eosque militibus ſuis, quos in Caſtris & turribus poſuerunt (nunc den Adel oder Ritterſchafft vocitamus) Monaſteriis aſſignârunt, & tum ferè *Fiſcalini* dicebantur. Hæc ille.

Liberorum hominum vel Barſcalcorum. Quinam fuerint Barſcalci, diſcimus ex inſtrumento, ſub N. 481. adducendo. Ibi ſequentia legimus. *Iſti ſunt liberi homines, qui dicuntur Parſcalci, qui ...... eccleſiaſticam acceperunt terram, de ipſa terra condixerunt facere ſer-*

vitium .... dies tres tribus temporibus in anno erant , & ſecant tres dies &c. Vide infra ipſum Autographi exemplum. In alio Inſtrumento, in Actis Egilberti Epiſcopi §. IV. adducto, *Parſcalbeshoba*, idem eſt, ac *Houba cenſualis* : quæ ſcilicet cenſum annuum Dominö directo ſeu proprietario pendit : uti hodie eſt uſitatiſſimum.

NUM. CXXI.

Quomodo Atto Epiſcopus interpellavit Adalbertum, & Zachonem.

BRevem commemoratorium de cauſa Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, & beati Corbiniani Confeſſoris Chriſti domo epiſcopali, qui dicitur Frigiſinga, quomodo Atto Epiſcopus interpellavit Adalbertum Abbatem, & Zachonem vicarium ejus pro cauſa Sanctæ Mariæ, quæ abſtracta injuſto ordine fuit, partibus illorum protulit prædictus Epiſcopus ſententiam ſuam coram Epiſcopis, & Abbatibus, quorum nomina hic ſcripta continentur; erant enim Congregati ad eccleſiam beati Emmerami Martyris Chriſti, quæ eſt ſita prope civitatem, qui vulgo nominatur Reganeſpurc. Hæc ſunt nomina virorum religioſorum, & prudentium. Inprimis Altheus Epiſcopus, Walterich Epiſcopus, Arn Epiſcopus, Itberi Abbas, Ato Diaconus, ſive Abbas, Hunrib Abbas, Urolf Abbas, Reginperht Abbas, item Reginperht Capellanus Presbyter, Wolfheri Capellanus Presbyter, Petto Abbas, Cunzi Presbyter, coram iſtis omnibus ſpoponderunt prædicti Abbates Adalperht, & Zacco omnia ſe reddituros ad domum beatæ Mariæ, quicquid exinde injuſto ordine abſtractum babuerunt, & per Wadium illorum utrique manibus ſuis, quaſi coacti in manu Epiſcopi Attonis dederunt, dicentes, ſe reddituros ex integro juſtitia ſecundùm rectum judicium faciendam, ſed nihil profuit de his omnibus; unde Wadium dederunt nec quicquam de juſtitia noſtra ad illos invenire potuimus. Cùm non poſt multum temporis contigit enim, ut Meginbart Abbas ipſius domui vivente Zaccone regimen accepit, deinde venerandus vir Atto Epiſcopus, & Maginbardus Abbas pro boc condixerunt publicum placitum fieri, & qualiter adunata eſt cohors, & ſtipata caterva in loco, qui dicitur Tegarinſeo ad tranſlationem Corporis Sancti Martyris Chriſti Quirini bic intelligitur. Ipſo die reſedentibus viris inluſtriſſimis Arnonem ArchiEpiſcopum, Attonem Epiſcopum, Oadalbardum Epiſcopum, Hiltigero vocato Epiſcopo, Maginbardo Abbate, Cundhario Abbate, Ellannodo Arcbipresbytero, Perbtrato Presbytero, & Cappellano Domni Imperatoris, Oadalfrido Presbytero, Zacchoni Monacho, qui quondam Abbas, Rihheri presbytero & M̄. Iſaac Presbytero & M̄. Lantolt M̄. Eparhart M̄. Arn M̄. & omnis Congregatio ipſius Monaſterii, inſuper Droant Com̄. Pippinus Com̄. Cundhart Com̄. Reginhart Cen̄t. Domni Imperatoris, Maginhart, Amalrib Swarzolf, Hitto, Amo, & alii plurimi. Facta eſt ibi inquiſitio, & ventilata cauſa inter Attonem Epiſcopum, & Maginhardum Abbatem ex ipſo Monaſterio jam dicto, Atto Epiſcopus requirens Eccleſias baptismales ad ſuum Epiſcopatum legitimè pertinentes, id fuerunt: ad Aſcvvendingas, & ad Hartbeningas, ad Egilingas, Worm, Goiollinga, Tanchiricba, Zezinhuſir Holzbuſir Hrodungescbiricha, Phunzina, Helphindorf, ad Funſinga, ad Pohlob, & decimam de Eccleſia ad Feldkirc, & Eccleſiam ad Holzhuſun de traditione quondam noviliſſimi viri nomine d̄d, & illam parrochiam ad Tankirc, & altaria duo conſecrata, & ad Teorbage, eò quòd injuſtè abſtractæ eſſent de ipſum epiſcopatum, & conlocate in illorum monaſterio multo jam tempore. Tuncipſe Maginhardus Abba juxta auditum, & dicta multorum hominum, qui illud adſerebant, retinere temptabat in multitudine hominum traditionum ad ipſius Monaſterii facta. Tunc Arn Pontifex taliter adſerens ajebat: Si iſtas Eccleſias & omnia, quicquid à te repetit Domnus Atto Epiſcopus, habere

habere vis, veniat Advocatus tuus in præſente, & faciat inde legem, & conquiratur ad ipſa caſa Dei quicquid legitimè ſecundum ordinem conquiri poteſt, ſin autem, reddatur, qua legitimè poſſidere non queas. Poſt hoc dictum venerunt iterum ipſi inter ſe, & placitaverunt, qualiter illos ad concordiam pacis revocare potuiſſent, quod ita & fecerunt. Tunc Maginhard Abba reddidit ipſas Eccleſias, & decima, & dua altaria in ipſo loco reſtituenda, quæ injuſtè abſtractæ fuerunt coram iſtis præſentibus Attonem Epiſcopum per manus Arnonem Pontificem, & Ellannod Archipresbyterum, ea ſcilicet ratione, ut ſi valuiſſet inveſtigare per veraces teſtes, quod plus legitimè ad ipſum ſuum monaſterium ob traditionem nobilium hominum pertinere deberent, quam ad ipſum epiſcopatum, ut hoc cum licentiam, & gratiam ipſius Epiſcopi requirere liceret, quæ ſecundùm Canonicam inſtitutionem fieri potuiſſet. Poſt ea verò Arn Pontifex ſupplicavit Attonem Epiſcopum, ut ipſas Eccleſias per preſtitum beneficii reddidiſſet hoc Maginhardum Abbatem, excepto illa decima tali ordine, ut ipſa decima ad ipſas Eccleſias tali tenore accipiat, ſicut ſolitus eſt accipere ipſe Epiſcopus ad ſuos parrochianos presbyteros, quod ita & factum eſt. Eccleſiam verò ad Tankirc, & altaria ſupra ſcripta ipſe Epiſcopus ad ſuum Epiſcopatum retineat cum omni decima ſua, & ita ſtatuerunt inter ſe, atque definierunt, ut ſi ampliùs nullam calumniam inde generaret ipſe Abbas partibus ipſum Pontificem eaſdem Eccleſias legitimè uſitare deberetur, excepto ſicut diximus illa decima legitima, ſicut ſuperiùs intimavimus. Si verò pro ea ullam calumniam præſumeret generare ipſe Abbas, & ſui, & rebelles fieri, atque lites excitare ſuperbiendo contra ipſum Pontificem, vel contra canonicam inſtitutionem, vel ipſam convenientiam irritam fieri poteſtatem, habeat ipſe Epiſcopus ipſas Eccleſias ſupra memoratas ad ſuam revocare epiſcopalem Sedem. Actum Tegarinſeo Monaſterio publico XVI. Kalendas Julii anno quarto imperii Domini noſtri Karoli Sereniſſimi Auguſti indictione XII. in Dei nomine feliciter amen.

Berhtharius Notarius hanc notitiam ſubſcripſit.

NUM. CXXII.

Quomodo Engilhardus, & Hrocholfus interpellaverunt Wagonem Clericum.

DUm reſediſſent ad Otingas fiſco dominico miſſi Domini noſtri Karoli Magni Imperatoris Arn ArchiEpiſcopus, & Adalvvinus Epiſcopus, & Audulfus, & Werinharius, & Cotefretus Comites ad mandatum Domni Imperatoris audiendum, ſicut ipſe præcepit Imperator, ibique in præſentia ſurrexerunt duo viri propinqui, nomine Engilhardus, & Hroccolfus interpellaverunt Wagonem quondam Clericum, dicentes, quòd eorum hereditatem, quæ ad eos legibus pervenire debuiſſet, injuſtè in ſua poteſtate retineret. Sed ipſe Wago Clericus, & Helmoinus ſuus Advocatus in præſente adſtabant, & hac cauſa fortiter defendebant, dicebant enim, quòd hæc hereditas, quam Wago Clericus in beneficium Sanctæ Mariæ, & Sancti Corbiniani tenebat, quòd legibus ad Engilhardum Hrocolfum pervenire non deberet, quia pater Wagoni nomine Toto portionem ſuam, & portionem Uxori ſuæ nomine Oſpuruch, & portionem filiis ſuis Scroot, & Wagoni ad Sanctam Mariam, & ad Sanctum Corbinianum poteſtivo manu nemini contradicente tradidit, atque ea ibi in perpetuum confirmavit, unde & cartas traditionis ejus in præſente attulerunt, & teſtes veraces in eas ſcriptas oſtenderunt, quòd ita verum eſſet, & ad Engilhardum, & Hrocholfum nihil de ac hereditate pervenire debuiſſet. Propterea ipſi miſſi Domni Imperatoris Arn, & Otulfus, necnon & ceteri Epiſcopi, Abbates,

Comites, atque judices, quorum nomina ſubter tenentur inſerta, invenerunt, & dijudicaverunt, quòd hæc hereditas, quam ipſi duo quæſierunt, quòd ad eos per legem nihil pervenire potuiſſet, ſed ut pleniter permanſiſſet ad Sanctam Mariam, & ad Sanctum Corbinianum, ſicut Toto eam ibi confirmavit, & ſicut temporibus Taſſiloni Ducis fecit, ita & nunc, & in perpetuum firma permaneat. Et ſpoponderunt ſe Engilbardus, & Hrocholfus, quòd hanc hereditatem ampliùs querere non debuiſſent, nec umquam hoc movere præſumerent, nec Wagonem Clericum ampliùs inquietare. Et dederunt Wadium confirmationis, & fidejuſſor inde eſt Kupalbardus Judex, & pacificaverunt eos, & hæc hereditas evindicata eſt à Wagone Clerico, & ad Helmoinum Advocatum ejus. Actum ad Otingas fiſco publico XVIII. Kalendas Januarii, anno VI. Imperii Domni noſtri Karoli Magni Imperatoris, & hæc nomina teſtium, qui præſentes fuerunt, & hanc cauſam audientes dijudicaverunt. Arn Archiepiſcopus, Adalwinus Epiſcopus, Einrih Epiſcopus, Hato Epiſcopus, Urolf Abbas, Meginhart Abbas, Hepfilo Abbas, Sigimot, Otolf Comis, Werinheri Comis, Cotefrid Comis, Adalperht Comis, Ribheri Comis, Walto Comis, Amalrich Comis, Engilhard Comis, Randolf Comis, Drudmunt Comis. Kupalhart Judex, Ellanperht Judex, Helmuni, Wenilo, Ernuſt, Johan, Reginperht, Engilſcalch, Cundalperht, Chuniperht, Cundpald, Qadalger, Peradeo, Engilperht, Alprich, Hroadperht, Liutprand, Cundheri, Ratolt, Haholt, Starcholf, Hunperht, & multi alii quàm plures. Ego Egipald Levita, & Notarius juſſus ab Arnone ArchiEpiſcopo hanc cartulam evindicationis ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. CXXIII.

Notitia Attoni Epiſcopi, & Alprat.

NOtitia qualiter Domnus Atto Epiſcopus contendebat cum quondam homine nomine Alprat de territorio, quod jam olim Richhart tradidit ad Sanctum Pancratium in loco, qui dicitur Steinhard, & vincebat eum cum carta, atque veraces teſtibus, ita ut legitimè reddidit, quicquid in eodem loco ante contradixit in præſentia iſtorum ſubter ſcriptorum, hæc ſunt Ellanperht Judex, Wolfperht Judex, Eiahart, Rumolt, Cunzo, Meginhart, Kaganhart, Sachſo, ipſi quoque eadem rei & teſtes extiterunt. Hoc autem factum eſt in XII. Kalendas Martias anno VI.º imperii glorioſiſſimi Karoli Imperatoris.

NUM. CXXIV.

Contentio Attonis cum Rumoldo, & Fratribus ejus.

REſedente verò Arnone ArchiEpiſcopo, & Orendil, & Amalrih Comitibus ad Karoz ad cauſas diverſas examinandas, ibique venerunt filii Wolfperhti his nominibus, Rumolt, & Hidolf, & Deotpald, & Ekkiperht interpellaverunt Advocatum Attonem Epiſcopum nomine Liutpcant. Dixerunt enim, quòd Atto Epiſcopus eorum hereditatem injuſtè haberet per preſſam in loco, qui dicitur Hatile. Ipſe verò Advocatus Attoni hoc firmiter, & pleniter denegavit, non eorum hereditatem eſſe, ſed hereditas Sanctæ Mariæ, quam ab Anteceſſoribus ſuis ibi traditam fuiſſe jam priſcis temporibus. Quod & hoc inventum eſt ita eſſe per alios veraciſſimos viros. Tunc ipſi fratres filii Wolfperhti conplacitaverunt in eodem placito, quòd de hac cauſa minimè ampliùs ulli hominum umquam movere deberent, & dederunt inde teſtes per aurem tractos, quorum nomina ſubter tenentur inſerta. Et propter hanc convenientiam, ut ampliùs

ampliùs hoc non moverent, dedit eis Wadium Advocatus Attoni Epiſcopi pro Solidos XXX. in ea ratione, ut hæc cauſa in antea firmiter permaneret, ſicut hîc in præſenti placito defioitum fuit, ut ampliùs oemini inquietare deberent, de quidquid ad Attulla pertinere videtur, quod & ipſi conſenſerunt, & confirmaverunt in poſtmodum firmiter permanere. Actum ad Caroz Monaſterium XVII. Kalendas Auguſti indictione XIII. anno VII. imperii Domni noſtri Karoli Magni Imperatoris. Et hæc nomina teſtium per aurem tracti io conſpectu Arnoois, & Oadalhardi Epiſcopis, & in conſpectu Amalricis, & Orendil Comitibus, & ceteris judicibus Ribpald, Iſi, Hrodmunt, Iſuoc, Tato, Drudolt, Mezzi. Egipald ootarius ſcripſit.

NUM. CXXV.

Contentio Otlant, & Einharti.

RESedente verò Arooni ArchiEpiſcopo, & Giſalhardo, & Ellanpetto Judicibus in locum, qui dicitur Feringa ad cauſas diverſas audiendas, & eas recto judicio finiendas, ibíque exſurgens Advocatus Attoois Epiſcopi nomioe Ainhart interpellabat quodam hominem oomine Oadallant de una Eccleſia, & caſa ad ipſa pertinente, quòd injuſtè abſtuliſſet, qui & ipſe in præſente adſtabat, & contradicebat, non ita feciſſe, tunc juraverunt iſti Sacramentum, quòd inde veritatem dicere deberent, hoc eſt Albrieb, Heriperht, Sinderht, Heripato, Reginhart, Regino, Hrocholf. Poſt Sacramentum dixerunt, quod ipſa Eccleſia baberet injuſtè per priſem, & per legem reddere deberet, & reddidit eam per Wadium ſuum, & fidejuſſorem Hagunonem dedit, & evindicavit eam ipſe Advocatus. Actum ad Feringas III. Kalendas Majas indictione XV. anno VII. imperii domoi noſtri Karoli Magni Imperatoris. Et hi teſtes, qui præſeotes fuerunt, & banc cauſam dijudicaverunt. Aro ArchiEpiſcopus, Kyſalbart Judex, Ellanperht, Luitpald Com̃. Heriperht Com̃. Orendil Com̃. Hroccholf, Regiohart, Meginhart, Aono, Rihpald, & alii quàm plures oobiles Viri.

NOTÆ.

Per priſem. neſcio, an hoc vocabulum, nobis incognitum, ſit bene ſcriptum, an bene lectum? Interpretationem aliis committimus; qui fortè per *priſem* intelligent vim. Seu vi aut clàm factum ſpolium.

Per Wadium ſuum & fidejuſſorem. Wadius & fidejuſſor idem ſignificant. *Vadium* enim idem eſt ac pignus: *vadiare* idem ac ſpondere. Vide Gloſſarium Freheri *Tom. I.* de Rerum Germanicarum Scriptoribus, noviſſimæ editionis Argentoratenſis.

NUM. CXXVI.

Pro Eccleſia, qui dicitur Forabheida.

NOtitia qualiter Irminheri ſeu alii Socii ejus quàm plurimi, qui in hoc contentione conjuncti fuerant cootra Attonem Epiſcopum pro Eccleſia, quæ ſita eſt in loco nuncupante Forcheida victi, atque legitimè ſuperati reddiderunt in manus Attonis Epiſcopi ipſam Eccleſiam, ſeu quicquid ad illam legibus pertinere videbatur, & ſtatueruot, ut oulla cootentio amplius ex hoc orta aliquando ex ipſis fuiſſet. Inprimis ipſi teſtes extiterunt, qui ante contradixerunt, boc eſt, Irminheri, Hrodlant, Deotmar, Regioo. Deníque alii teſtes adducti ſunt, qui boc audierunt & viderunt, boc eſt Regiohart, Nipuluoc, Kaganhart, Oadalker, Hitto. Ego quidem Tagabertus hanc cartulam ſcripſi juſſiooe Attonis Epiſcopi.

NOTA.

Forabbeida. An Farchant, Comitatûs Werdenfelſenſis?

NUM. CXXVII.

Convenientia Attonis cum Viris, qui vocantur Mohingara.

DUm ooo eſt iocognitum, qualiter contigit erga Eccleſiam Sanctì Martini io loco nuncupante Piparpach, ubi Ellannod Archipreſbyter prominebat, quomodo voluerunt eadem Eccleſiam abſtrahere de poteſtate epiſcopali, qui eam hereditaverunt, & ad propriam hereditatem illam querebant, & per hoc contendebant cum Epiſcopo Attooe, & cum ſupra commemorato Ellannodo Archipreſbytero, ut jus eccleſiaſtica in eorum poteſtate fuiſſet, & inquirere temptaverunt, & cum juſtitia obtinere oon potuerunt. Tunc intellegentes, quod injuſtè altercabant venerunt ad domum epiſcopalem nominata Frigiſienſe ante Virum Venerabilem Attonem Epiſcopum, & Ellanpertum Judicem, & Luitpaldum Comitem, & per Wadium in manus ejus reddebant ſupradictam Eccleſiam in poteſtatem Attoni Epiſcopi, regendi, diſpooendi ſicut in aliis Eccleſiis epiſcopalem habet poteſtatem. Tunc Venerabilis pater Atto Epiſcopus in heneficium Sanctæ Mariæ poſuit Rihperhtum in ſupra jam dictam Eccleſiam, ut ei deſerviret ſicut aliis Clericis io Canone juſſum eſt. Iſti ſunt, qui viderunt & audierunt, Luitfrid preſbyter, Ellannod Archipreſbyter, Helmuni, Luitpald Com̄. Ellaoperht Judex, Heriperht, Heimperht, Anoo, Situli, Hrocholf, Welant, Pern, Putilo, Adalhart, Toato, Jacob, Hiltiprant, Wiſurich, Eparhart, Tuowart, Siguwin, Madalker, Reginvvart, Chuniperht, Erchanperht, Hroadolt.

NUM. CXXVIII.

Contentio Managolti, & aliorum.

NOtitia qualiter Managolt Preſbyter, & Hantuni Laicus cooteoderuot contra Attonem Epiſcopum pro hereditate, quod jam olim traditum fuerat ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſioga; denique autem victi, atque legitimè ſuperati reddiderunt in manus Attonis Epiſcopi, & ſtatuerunt, ut nulla contradictio aliquando ex hoc orta fuiſſet, hoc eſt, ad Zezinhuſun. Hæc ſunt teſtes: inprimis Adalunc Preſbyter, Erouſt, Hunolt, Tuato, Meginolt, Iſanperht. Ego Tagabertus ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NUM. CXXIX.

De Eccleſia Awicozeshuſir.

IN Dei nomine de concilio notitia pro illa Eccleſia Sancti Martini in loco ouncupante Avvigozeshuſir, quia Hiltiport, & Egilolf voluerunt ſine ratione ipſam Eccleſiam io illorum redigere dominium, abjectis coheredibus eorum, & coheredes eorum fuerunt in ipſa Eccleſia Ejo Preſbyter, & ſuus frater Iſangrim, & ſuus frater Erchanperht atque omnes coheredes contentionem inter ſe pro ipſam Eccleſiam habueruot, & tunc congregati fuerunt Hoſi, & fecerunt concilium inter illos, & non potuerunt ſe pro ipſam Eccleſiam coadunare, vel recoociliari, & dicebant Ejoni Preſbytero Oadalker, & Reginhart, vel Nihilunc, ut veniret ad ſuum Epiſcopum, & nuntiaret illi, & ipſe ſic fecit, & ille Domnus Epiſcopus miſit illum cum ſuis coheredibus ad miſſis dominicis in locum, quæ dicitur Lorahha in monte nuncupante Wartperc, ibi fuit Arn Epiſcopus, Kerol-

Keroldus, Meginfridus, Wolfvvolt, & Rimicoz Judex, & ibidem in præſentiam venerunt Ejo Presbyter cum ſuis coheredibus, quorum nomina Iſangrim, Erchanperht, Cunzo cum filiis ſuis, ſeu alii multi, qui in hoc contentione partibus Ejoni Presbyteri conſiſtere videbantur. Fuit hæc contentio tribus diebus in præſentia ſupra dictorum miſſorum dominicorum, tertio quoque die jam jam dicti Egilolf, & Hiltiport legitimè convicti reddiderunt ipſam Eccleſiam in manus Ejoni Presbyteri, & ſuorum coheredum evindicantium cum eo ipſam Eccleſiam duas partes pertinentes in omnibus rebus ipſius Eccleſiæ, & alii conmarcani de alia parte ſimiliter fecerunt, & cum concordia inter ſe hoc confirmaverunt. Hoc factum eſt die conſule XII. Kalendas Octobris, & hæc teſtes ſunt, qui hoc ad Loraha viderunt in præſentia cunctorum ibidem congregatorum: Oadalker, Reginbart, Nibulunc, Hrocholf, Tagaperht, Hramperht, Iſangrim, Pernolf, Aliperht, Avo, Telo, Ampho, Immino, Tuto, Alphoh, Reginperht, Helmperht. Sigimot. Hoc actum eſt ad Eniſa in jam dicto loco Roracha. Tunc enim inde redierunt ad propria, & perfecerunt omnia, ſicut legitimè debuerunt, eo modo, ut die condicto convenerunt omnes ad ipſam Eccleſiam, ipſique Egilolf, & Hiltiport ad prehenſum pallium Altaris, & reddiderunt duas partes rebus ipſius Eccleſiæ cum altare ad tertiam partem ipſius Eccleſiæ Ejonem ad Presbyterum receperunt. Hoc per actum teſtes adhibuerunt, quorum nomina hæc ſunt: Iſancrim, Erchanperht, Cunzo cum filiis ſuis, Oadalker, & alii multi. Hoc Actum eſt cum conſenſu Attonis Epiſcopi, & omnium, qui partem aliquam in eadem Eccleſia babere videbantur.

NUM. CXXX.

Secunda Traditio Selprihi ad Hittinhuſir.

NOtitia de iterata convenientia, qua contradicebat Selprih contra legem territorium, atque ſilvam in loco, qui dicitur Hittinhuſir accepta pecunia, & tradidit cuncta ex integro ad Eccleſiam beatæ Mariæ Virginis in locum Frigiſinga in manus Epiſcopi Attonis cultis, atque incultis, campis, pratis, ſilvis, aquarúmque decurſibus ſtipulatione interpoſita. Actum in Caſtro Frigiſinga III. Idus decembris regnante Domno Karolo Magno Rege anno XXXI. hæc nomina teſtium: Hamadeo Com teſt. Engilperht Scul. teſt. Wetti Teſt. Sindeo Teſt. Cundheri Teſtes. Scripſi ego Tagabertus Diaconus juſſus à Domno Epiſcopo.

NUM. CXXXI.

Traditio Adalfridi Presbyteri.

IN Dei nomine. Notum eſt cunctis in domo Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter Adalfrid Presbyter renovavit ſuam traditionem, quam jam olim ad domum Sanctæ Mariæ habuit factam, nunc verò ſenectute adpropinquante, ipséque Adalfrid veniens ad Attonem Epiſcopum in loco nuncupato Iſana, ibíque acceſſit, & tradidit omnia in manus Attonis Epiſcopi, quicquid legibus de propria hereditate, vel adquiſitione habere videbatur in loco, quæ jam dudum vocatur Poacbloh eo modo, ut poſt obitum illius pro redemptione animæ ſuæ, ſimúlque & fratris ejus nomine Regindeo in perpetuum ad domum Sanctæ Mariæ ſine ulla contradictione permanſiſſet. Actum eſt hæc in jam dicto loco Iſana in præſentia Attonis Epiſcopi, & familiæ illius, quorum nomina hæc ſunt: Pern Presbyter & Monachus, Johannes Presbyter, Francho Presbyter, Sundarbert Diaconus, Sundbart Diaconus, Hitto Diaconus, Rupo Diaconus, Heimperht

Diaconus, ſeu alii multi Clerici vel Laici, qui ad teſtimonium ibidem convocati fuerunt. Quorum nomina Kaganhart, Adalhart, Luitprant, Rihpald, Ermperht, Einhart, Wolſpero, Ekkihart, Andreas. Actum eſt hæc die conſule, quod facit VIII. Kalendas Aprilis anno XXXVI. & III. regnante & imperante Karolo Magno Auſto indictione X. ego Tagahertus ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NOTA.

Vides. Pernoœm, qui hactenùs nonniſi Clericus, Diaconus, & Presbyter audiebat, tandem etiam appellari Monachum. Idem etiam ſuô locô occurret in Tagaberto, hujus Inſtrumenti Scriptore.

NUM. CXXXII.

Traditio Wolfharii ad Hage.

IN Dei nomine. Ego itaque Wolfheri tradidi propriam hereditatem meam in loco nuncupante ad Hage, hoc eſt curtem cum domo cum aliis edificiis intus & foris, ſeu quicquid de propria hereditate ibidem habui totum ex integro tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu etiam beati Petri Apoſtolorum Principis in loco, qui dicitur Zollinga excepto mancipia II. aliud quoque ut dixi ex integro tradidi in manus Attonis Epiſcopi, ſeu etiam in manus Wagoni Clerici, qui tunc Eccleſiæ ſupra dictæ Zollinga præeſſe videretur. Ea verò ratione, ut ipſas res mihi utere liceat, ſeu habere uſquedum vivam, & ut mihi miniſtret & adjuvet ad vitam meam amica mea nomine Ellinſvvind & procuret in omnibus. Poſt obitum verò meum ſine ulla contradictione ad ſupra dictum domum Sanctæ Mariæ firmiter in perpetuum permaneat. Actum eſt hæc in XIII. Kalendas Auguſti anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti IIII. indictione VIIII. hæc ſunt teſtes: inprimis Wago Clericus, Sindeo Laicus, Einhart, Kaganhart, Wichart, Wigant, Alprich, Otlant, Mahperht, Immino, Irminfrid, Engilhart, Toto, Cauzo, Hruodprant, Khadal, Reginperht, Kerperht, Cundheri, Pernolf, Menimo, Anulo, Rihpald, Tento. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NUM. CXXXIII.

Cundhoh Presbyteri de Capalpahc tradidit.

DE traditione, quam fecit Cundhoh Presbyter in loco, qui dicitur Kapalpach, tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas, quicquid in eodem loco legitimè poſſidebat, tam de hereditate, quàm de adquiſitione, & ſtatuit, ut firmiter, atque ſine ulla contradictione ihidem uſque in perpetuum permaneret. hæc autem ſunt teſtes: Inprimis Johan Preshyter, Coteſcalkch Preshyter, Meginperht Presbyter, Altman Diaconus, Ernherht, Oadalhoh, Waldperht, Simon, Ratolt, Witichi. Actum eſt hæc II. Nonas octohris, anno regni Domini noſtri Sereniſſimi Karoli Imperatoris quarto indictione XII. Ego quidem Tagapertus ſcripſi hanc traditionis cartulam, juſſus ex ore Attoni Epiſcopi.

NUM. CXXXIV.

Mezzi de Undeonga traditio ad Frigiſinga.

DE traditione, quam fecit Mezzi in loco, qui dicitur Undeoingas, tradidit, quicquid ihidem hahuit ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas, & ſtatuit, ut firmi-

firmiter, & ſine ullà Contradictione ibidem permaneat usque in perpetuum. hoc autem ſunt teſtes: inprimis Erchanfrid, Hemmi, Cozpald, Altiperht, Irminhart, Putilo. Actum eſt hæc in Idibus Octobris, Indictione XIII. anno regni Domni noſtri Karoli Imperatoris quarto. Ego itaque Tagabertus hanc cartulam ſcripſi, juſſus ex ore Attoni Epiſcopi.

NUM. CXXXV.

Traditio Ammoni de Cella.

NOtum ſit cunctis fidelibus, quòd quidam homo Anno nomine tradidit ad Sanctam Mariam in loco Frigiſinga propriæ hereditatis ſuæ partem ſilvæ in loco, qui dicitur ad Cella XXIIII. perticas habentes legitimam menſuram. hæc autem ſunt teſtes: inprimis Einhart, Sindeo, Toato, Wiholf, Reginpald, Hartperht. hoc autem factum eſt in baſilica beatæ Mariæ ad Frigiſingas in præſentia Domni Attonis Epiſcopi, ſeu omnis familiæ ipſius, quorum nomina Helmuni, Williperht Diaconus, Horskeo Presbyter, Altmao Diaconus, Pazzuni Diaconus, ſeu alii multi. Actum eſt hæc ſub die Conſule, quòd facit Kalend. Octob. anno Domni Karoli quarto.

NOTÆ.

Cella. Cell in Alpibus, de quo loco redibit mentio, cùm ad primam Schyrenſis Monaſterii fundationem devenerimus.

Perticas XXIV. Pertica eſt ſpecies menſuræ.

NUM. CXXXVI.

Iſanperht de Niwivara traditio.

IN Dei nomine. Ego itaque Iſanperht cogitante vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut io quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. Denique tradidi territorium poſſeſſionis meæ in loco nuncupante Niwivaræ ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas, hoc eſt Jutnales XXX, & XX. perticas in latum de pratis, & mancipia II. & ſtatui, ut firmiter, atque indubitanter ad ſupra dictum locum permaneat. hoc autem factum eſt in XVI. Kalendas Julii in præſentia Domni Attoni Epiſcopi, in baſilica beatiſſime Mariæ ad Frigiſingas. hæc ſunt teſtes, in quorum præſentia hoc factum eſt. inprimis Memmo, Wichart, Nenzilo, Amalperht, Erlunc, Reginperht, Cozmar. Actum eſt hoc anno regni glorioſiſſimi Imperatoris Karoli quarto Indictione XII. Ego quidem Tagaperhtus indignus Sub Diaconus hanc cartulam traditionis ſcripſi.

NOTÆ.

Niwivara. Neufarn, Friſingam inter & Monachium.

Jurnales triginta. intellige jugera.

NUM. CXXXVII.

Traditio Starcholfi, & Hiltolfi filii ejus.

EGo in Dei nomine Starcholfus, & filius meus Hiltolfus cogitantes de Dei miſericordia, & futuri judicii pœnas timentes, ut nobis Deus à criminibus noſtris mundaret, tradidimus ad Eccleſiam Sanctæ Dei genetricis Mariæ, quæ eſt conſtructa in loco Frigiſinga, quicquid viſi fuerimus poſſidere in loco nuncupato Holzhuſir, ubi ſita eſt Remigii baſilica, id eſt, domus, man-

Digitized by Google

mancipia, ædificia, terras, ſilvas, prata, paſcua, aquas, aquarúmque decurſos, vel quiquid ibidem viſi fuimus habere, totum, & ad integrum rem inquiſitam tam mobilem, quàm inmobilem poſt deçeſſum noſtrum, ut ſit firmiter ad prædictum domum Dei, & ſtabile, & quicquid exinde facere voluerit ſupra dicta domus Dei liberam, & firmiſſimam in omnibus habeat poteſtatem. Si quis verò, quod nec fieri credo, ſi ego ipſe, aut poſt meum deceſſum ullus de heredibus meis contra hanc traditionem conatus fuerit venire, iram Dei incurrat, & inſuper ad fiſcum coactus tres untias auri exſolvat, & quod repetit evindicare non valeat ſtipulatione ſubnixa. Actum in loco, qui vocatur Steinchircha in Idibus Februarii anno XXXVI. regnante Karolo glorioſiſſimo Rege Francorum, & imperii ejus anno IIII. his videntibus, & ſubter firmantibus, quorum hæc ſunt nomina: Signum manûs Starcholſi, & filii ejus Hiltolf, qui hanc traditionem facere rogaverunt, manus Cundharti Comitis, manûs Signum Wolfperhti Judicis, manûs Signum Ekinolf, manûs Signum Luitpato, manûs Signum Hrodheri, manûs Signum Williperhti, manûs Signum Kaganhart, manûs Signum Heripald, manûs Signum Cundachar, manûs Signum Richolf, manûs Signum Regino, manûs Signum Hroadhoh. Ego Heimo Notarius ſcripſi.

NUM. CXXXVIII.

Traditio Folchmar Rathelmesdorf.

PRudente conſilio bajulat, qui pro animæ ſuæ remedium cogitat, ille Dominum retributorem exinde habere confidat, & de Dei miſericordia non dubitet. Idcirco ego enim in Dei nomine Folchmar hereditatem meam, quod habui in loco nuncupata Rathelmesdorf tradidi ad domo Sanctæ Mariæ in loco nominata Frigiſienſe, ubi Sanctus Corbinianus requieſcit in corpore, & quicquid in jam dicto loco habui cum mancipiis, campis, ſilvis, pratis, cultis, & incultis totum ex integro poſt obitum meum & filiæ meæ Amalpire firmiter, ac ſtabiliter ad ſupra dicta baſilica Sanctæ Mariæ permaneat. Si quis verò contra hanc traditionem inire conaverit, ſi ego ipſe, aut aliquis de heredibus meis, vel ulla oppoſita Perſona, inprimis iram Dei incurrat, & duplum ad ipſa caſa Dei reſtituet, & quod repetit evindicare non valeat, & hæc traditio nihilominus firma permaneat ſtipulatione ſubnexa. facta eſt autem hæc traditio IIII. Nonas Decembres, & hæc ſunt teſtes per manus Ellanodi Archipresbyteri, Waltilo presbyter T. Rupo Diaconus T. Rihker Clericus Teſ. Kaganhart T. Crimheri T. Hungis, Alpuni T. Cundpald T. Sigo T. Ellanhart T. Meginhelm T. Hiltiprant Teſ. Actum in loco publico nuncupata Tuolpach, regnante Domno noſtro Karolo Auguſto anno IIII. Indictione XI. Ego Emicho indignus Clericus juſſus à Domno Ellannodo Archipresbytero ſcripſi & ſubſcripſi.

NOTA.

Tuolpach. Tulbach, Moſpurgenſis Jurisdictionis.

NUM. CXXXIX.

Traditio Erchanheri Presbyteri, & Heriwini Presbyteri.

DE traditione, quam fecerunt Erchanheri Presbyter, & Heriwini Presbyter tradiderunt propriam hereditatem illorum ad Sanctam Mariam, ſeu ad Sanctum Corbinianum Confeſſorem Chriſti ad Frigiſinga, hæc ſunt loca

loca nuncupata Alahmuntinga, & hludinhuſir, quicquid ibidem in his duobus locis habere videbantur totum ex integro tradiderunt, atque cum legitimis teſtibus confirmaverunr, ea ratione, ut eos liceat utere, usquedum vivunt, poſt obitum verò illorum firmiter, atque ſine ulla contradictione ad ſupra dictum locum nomine Frigiſingas permaneat. hæc autem teſtes, inprimis Kaganbart, Meginharr, Toato, Notharr, Hrocholf, Ekkibart, Tiſo. hoc factum eſt in loco ſupradicto Frigiſinga, in præſentia Domni Attoni Epiſcopi ſeu cuncto Clero in puplico Synodo Congregato die conſule, quod facit XVI. Kalendas Octobris indictione XI. anno regni Domni Imperatoris Karoli Auguſti quarto. Scripſi ego Tagabertus indignus Sub-Diaconus juſſus ex ore Attoni Epiſcopi.

NOTÆ.

Alahmuntinga. Fortè locus in Suevia.
Hludibuſir. Ludehauſen, Landſpergenſis Præfecturæ.

NUM. CXL.

Meginharti Traditio Winimunteshuſir.

DE traditione, quam fecit Meginhart in loco, qui dicitur Winimunteshuſir, tradidit, quicquid in eodem loco babuit, tam de proprio, quam de adquiſito ad domum Sanctæ Mariæ Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas, & ſtatui, & cum legitimis teſtibus confirmavi, ur ibidem perpetualiter permaneat usque in ſempiternum. hæc autem ſunt teſtes: inprimis Ellannod Archiptesbyter, Engilperhr, Kaganhart, Sindeo, Deotperhr, Waldperbt, Wolfhart, Mahalcoz, Alawicb, Toavvart. hoc factum eſt in VII. Kalendas Junias indictione XIII. anno regni noſtri Domni Karoli Imperatoris quinto. Ego itaque Tagabertus banc cartulam ſcripſi juſſus ex ore Attoni Epiſcopi.

NOTA.

Winimunteshuſir. Widnzhauſen in Territorio Dachavienſi.

NUM. CXLI.

Traditio Erchana Dachawa.

DUm in Dei nomine cogitante vel tractante de anima mea ſeu de vità futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam delictorum meorum accipere merear. Idcirco tradidi propriam adquiſitionem meam ad baſilicam Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Chriſtíque Confeſſoris electi, vel etiam beati Landeberti Dei electi, quæ ſita eſt in loco Dachavva, hoc eſt territorium, propria mea pecunia comparatum, & mancipios, quas mibi Pater meus Zazo in hereditatem reliquid, quorum nomina hæc ſunt: Helidolf, Paldrih, Riza, Sicca, Irminſvvind. ea vetò ratione hanc traditionem feci, ut mihi de his omnibus uti liceat ad meliorandum, non in alio loco tradendum, ſed fruendum, & augendum ſicur juſtum, & rectum eſt res proprias Dei electorum firmiter condonatas, & traditas in illorum timore & amore cautè cuſtodire, atque in omnibus fideliter conſervare. Actum eſt bæc die Conſule, quod facit XVIII. Kalendas Septembris, anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti quinto indictione VII. bæc ſunt teſtes, in quorum præſentia boc factum eſſe videretur. inprimis Sikideo Presbyter, Salomon Diaconus, Eparhart Clericus, Tevit Laicus, Kermunt Laicus, Engilperhr Laicus, Adalperht. Ego Tagabertus ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NOTA.

Dachavva. Dachau.

NUM. CXLII.

Traditio Feldtubhinga.

IN Dei nomine, & ejus filio Jheſu Chriſto. notitia vel commemoratorium de tradicione, quam fecerunt poſt obitum Droanti Comitis filii ejus pro remedio animæ patris eorum, id ſunt, Drutmunt, Cundpald, Chunrat Diaconus ad altare Sanctæ Mariæ ante corpore Corbiniani Confeſſoris Chriſti in caſtro nuncupante Friſinga, & hoc factum eſt in preſentia Matris eorum nomine Judit, & aliorum plurimorum, qui ibidem de familia adfuerunt. Hæc ſunt una colonia veſtita cum mancipiis, ſeu cum aliis propriis rebus, quicquid tunc habuiſſent, & eſt nomen illius hominis Svarzoch, cum quo ipſo traditionem fecerunt in loco nuncupante Feldtuhhinga, & alteram coloniam ſimiliter veſtitam, ſicut ſupra dictum commemoratur, & eſt illius hominis nomen Deganolt cum Uxore, & pigneribus ſuis, quicquid ad eum pertinet, & hæc eſt in loco nuncupante Kerhiltahuſin cum toto Servitio eorum, quod ante ſervierunt Dominis ſuis, & iterum commemoratorium, quod ita tractaverunt de illo homine, qui dicitur Deganolt, quod & in iſtis verbis traditionem fecerunt, ut ſi quando eis poſſibilitas evenerit, cum integro, quod ſupra memoravimus, ad redimendum cum alia pecunia ſecundùm precium ejus cum integro preciatum licentiam habuiſſent, id eſt, cum aliis mancipiis, ſive cavallis, ſeu cum auro, & argento, vel quicquid ad dandum habuiſſent, & interim ſerviret, ſicut ſupra dictum eſt. Et illi teſtes per aures tracti, & alii teſtes, quorum nomina: inprimis Capellanus Wago, Engilhart, Reginperht, Cundpato, Memmo, Tenil, Teneol, Chadilhoh, Herirat. Et hoc factum regnante in perpetuo Domino noſtro Jheſu Chriſto in anno VI. regni Domni Karuli Imperatoris, ſub die conſule, quod facit XVI. Kalendas Novembris, Indictione XIIII. Si quis contra hanc traditionem inire temptaverit, caveat ſe, ne iram Dei incurrat, & minus à limine Sanctorum extraneus efficiatur.

NOTA.

Feltubbinga. Fortè Veldgeding in Præfectura Dachavienſi.

NUM. CXLIII.

Traditio Meginperhti Diaconi.

IN Dei nomine. Ego quidem Atto dono Dei Epiſcopus notitiam facio omnibus tam præſentibus, quàm & futuris in epiſcopatu Sanctæ Mariæ manentibus, quia ego huic Diacono nomine Meginperht non in aliud ei commendavimus Eccleſiam, quæ ſita eſt in loco, qui dicitur Phrumare, niſi ut Miniſter noſter deſuper fuiſſet, & ſervitium cotidianum de eadem domo ad domum Sanctæ Mariæ ſemper feciſſet, & ſicut alii Miniſtri noſtri de noſtris curtibus faciunt, & ipſe ſupra dictus Diaconus nomine Meginperhtus tradidit ad domum Sanctæ Mariæ, quicquid in eodem ſupra dicto loco de propria hereditate habuit, hoc eſt: inprimis ſuam partem, deinde Patris, vel Matris illius, has tres partes tradidit ad domum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga in manus domni Attoni Epiſcopi. Hæc autem ſunt teſtes: inprimis Orendil Comis, Kaganhart, Eginolf, Hishad, Lantolt, Herilant, Linarc. Actum eſt hæc in Caſtro Frigiſinga in præſentia Domni Attonis Epiſcopi in XII. Kalendas Jan. anno glorioſiſſimi regni Karoli Imperatoris Auguſti ſexto, indictione II. Ego Tagahertus ſubſcripſi.

NOTA.

Phrumare. Pframering, in diſtrictu Schwabenſi.

NUM.

NUM. CXLIV.

Traditio Nahuni ad Meiſaha.

DE traditione quam fecit Nahuni ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ad Frigiſingas tam pro ſe, quàm & pro Patrem ſuum nomine Deotuni, ſeu etiam & pro Matre ejus nomine Heodni, ſimul etiam & pro filias meas, quarum nomina Chrimhilt, Kyſalni, tradidit enim territorium ſuum in vico, quæ vocatur Maiſaha quicquid ibidem habuit totum ex integro donavit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. hæc ſunt teſtes, inprimis Lantfrid, Erchanfrid, Adalhart, Toato, Egisperht, Hunperht, Willihelm, Humpald, Wolfheri. actum eſt hæc in VII. Kalendas Auguſti anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli VI. Ego Tagahertus ſcripſi juſſione Attoni Epiſcopi.

NOTA.

Meiſaha. Maiſach, in jurisdictione Dachavienſi.

NUM. CXLV.

De Emptione, vel traditione Coteſcalhi Presbyteri de Heidoluinga.

NOtum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ, qualiter Coteſcalh Presbyter congregavit, & coadunavit ſuam cauſam in loco Heidolfinga. inprimis comparavit cum juſto pretio territorium à quibusdam nobilibus hominibus, quorum nomina Milo, & filius ejus deotmar, & in ipſo conſtruxit Eccleſiam Sancti Johannis Baptiſtæ, & quicquid potuit juſto lucro adaugebit, & ipſam Eccleſiam ſine ulla Contradictione firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga cum omnibus ad hæc pertinentibus, emptica adquiſitione, ſeu quolibet modo juſta adquiſitione ad congregaret totum & integrum firmiter tradidit domui ſupradicto. hæc ſunt teſtes: Chadol, Sindperht, Erimperht, Leohtilo, Eparfrid, Scacca Presbyter, Hato Presbyter, Heripald Presbyter, Herimot, Anno Laicus, Alpker, Immo, Hilteo, Petilo. omnia hæc facta ſunt cum conſenſu Attonis Epiſcopi. anno regni Karoli Imperatoris VII. Indictione XV. nihil prætermiſit, ſed omnia in omnibus firmiter tradidit ad Frigiſinga.

NOTA.

Heidoluinga. Haidlfing, Moſpurgenſis aut Crantſpergenſis Præfecturæ. in utraque enim ejus nominis vicus reperitur.

NUM. CXLVI.

Traditio Tiſoni de Holze.

DOminus noſter Jheſus Chriſtus, ac Redemptor omnium per Sanctum Evangelium clara voce intonat dicens: teſaurizate vobis teſauros in Cœlo, ubi neque erugo, neque tinea demolitur, & ubi fures non effodiunt, nec furantur. Ego tamen Tiſo hujuſcemodi exemplum ſecutus, in quantum Domino donante potui, æterna remedia de propria hereditate adquirere cogitavi; conſtruxi enim in eadem propria hereditate mea baſilicam cum licentia, ſeu etiam Conſilio Attoni Epiſcopi in loco, qui dicitur ad Holze, & ad eadem locum invitavi Attonem Epiſcopum, ut mihi hanc baſilicam dedicâſſet, ita & fecit, & in ipſius præſentia quicquid de propria hereditate, ſeu adquiſitione

habui

habui totum ex integro ſine ulla contradictione ad ſupradictam baſilicam tradidi, & legitimè confirmavi. hæc autem ſunt teſtes : inprimis Eginolf, Hrodmunt, Ratpald, Hrodperht, Alprih, Madalhart, Helmker, Adalperht, Perhtolt, Oadalrih, Egiloſf, Heiſtolf, Sigur, Heriperht, Hleoperht. Actum eſt hæc in XI. Kal. Septembris.

Confirmatio traditionis.

NUnc enim ego Tiſo Presbyter magna egritudine depreſſus, etiam ad ultimum vitæ deductus eadem ſupra dictam Eccleſiam cum tota integritate tradedi ad domum beatiſſimæ ſemper Virginis Mariæ nullo contradicente, ut jure legitimè usque in perpetuum pro remedium animę meæ ibidem firmiter permanſiſſet. Jam enim graviter dolore compulſus ambulare non potui, cum adductus ad domum Sanctæ Mariæ fui, hanc traditionem per manus amicorum vel proximorum meorum perfeci, ita, ut mea petitione Eginolf, Hroadperht, Madalhart ipſam traditionem ſuper altare Sancte Mariæ poſuerunt, vel etiam mea juſſione cum legitimis teſtibus confirmaverunt, adſtante quoque familiæ Sanctæ Mariæ. Inprimis ipſi teſtes extiterunt, qui hanc traditionem fecerunt, Eginolf, Hroadperht, Madalhart, & tunc alios ad teſtimonium traxerunt, hoc eſt, Hitolf Diac. Waldker Diac. Engilvolch Diac. Kiſalperht, Leidrat Presbyt. Iſſo Presbyt. Sigifrid Presbyt. Lazarus Presbyt. Helmker Laic. Engilſcalch Laic. Sigur Laic. Oadalman Laic. Perhtolt Laic. Hleoperht, Werin Laic. hoc autem factum eſt in VIII. Kal. Sebtembris, Indictione anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VII. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus ſcripſi.

NUM. CXLVII.

Traditio Degilrihi Presbyteri ad Pipurc, & ad Pelheim.

REgnante Domino noſtro Jheſu Chriſto in perpetuum, temporibus excellentiſſimi, ſeu piiſſimi Imperatoris noſtri Karoli anno VII. imperii ejus. Ego itaque Egilricus Presbyter tradidi propriam hereditatem meam in loco nominato Pipurc, & Pelheim in baſilicis, in domibus, in territorio, in campis, paſcuis, aquis, ſeu de omnibus, quæ pater meus & mater mea mihi reliquerunt, & mihi jure proprio contingebant ad Altare Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & in manu Epiſcopi Attoni, & placitavit, ut poſt obitum ejus Oadalker Presbyter, quem ille ab infantia enutrivit, & Deo propitio usque ad honorem presbyterii perduxit, cùm tale cenſo haberet, ſicut Epiſcopo placuerit. hoc fuit factum in Idibus Junii in loco, qui dicitur Frigiſingas. hæc teſtes: Luitfrid Presbyter, Ellanodi, Adalunc, Cundpald, Reginhart, Meginolt, Oadalpald, Sigipald, Lanfrid, Ejo, Luitto, Waltrih, Pernwin Presbyteri. Heimperht Laicus, Reginperht, Sindeo, Cundheri, Hunolt, Rihpald, Einhart, Crimperht, Memmo, Emicho, Selprih, Ortheri, Adalhart, Cozmar, Toto, Angilperht, Heoperht, Adalker, Coteperht, vel alii quàm plures. Siquis verò, quod nec fieri credo, aut ego ipſe, vel ulla oppoſita Perſona hoc frangere, vel mutare temptaverit, ſi ſe non correxerit, iram Dei omnipotentis incurrat, & conponat, ſicut Lex eſt. Ego itaque Alpherius Clericus ſcripſi rogatus ab Egilrico Presbytero.

NOTÆ.

Pipurc. neſcitur cujus territorii. nam hoc nomine ſex Bojariæ pagi afficiuntur.
Pelheim. in Dachavienſi.

NUM CXLVIII.

Traditio Adalrih Clerici.

DE traditione, quam fecit Adalrih Clericus in loco, qui dicitur ad Crazun, quicquid ibidem habuit, totum ex integro tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ad Frigiſingas. hoc factum eſt in V. Kalendas Aprilis anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli VII. hæc ſunt teſtes: inprimis Ellannod Archipresbyter, Pern Presbyter, Waſugrim, Luitbald Com̄. Ellanperht Judex, Hantuni, Mahalkis, Tuto, Tagaperht, Fridurih, Mejol, Oadalfrid. Ego quidem Tagabertus ſcripſi juſſione Attoni Epiſcopi.

NOTA.

Crazun. forte Creuzn, Starenbergenſis Territorii.

NUM. CXLIX.

Traditio Hroadolti.

DUm in Dei nomine Ego Hrodolt cogitante vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis coloniam unam in loco Palzinga, quam propria pecunia adquiſivi, & conparavi ab homine cui nomen Hiltiker, & cum legitimis teſtibus hoc negotium confirmavi. hæc ſunt negotii hujus teſtes: Inprimis Waldker, Ratpald, Eginolf, Chuniperht, Ekkolf, Alprih, Cozzuni, Perhtolt, Rihcoz, Piholf, Othelm, Hrodat, alius Chuniperht. Nunc quoque hujus cartulæ, vel traditionis meæ teſtes confirmare debemus: hi ſunt Waldker, Wolfleoz, Frutilo, Reginhart, Ekkolf. Actum eſt hæc in XV. Kalendas Julias, Indictione XV. anno glorioſiſſimi Imperatoris Auguſti VII. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus ſcripſi.

NOTA.

Palzinga. Moſpurgenſis Præfecturæ, ut jam alibi monuimus.

NUM. CL.

Traditio Tatoni de Zetileshuſim.

DE traditione, quam fecit Tato in loco, qui dicitur Zetileshuſir, ibi prope eſt locus, quod nominamus Azreode, ibidem in illo loco tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas, & ſtatuit firmiter, atque indubitanter usque in perpetuum permanſiſſet ad ſupra dictum locum Frigiſingas pro remedium animæ illius. hoc autem factum eſt in die Sancto Pentecoſten coram Attone pio Pontifice, atque coram multis ibidem Congregatis. hæc autem ſunt teſtes: inprimis Zetil, Starcholf Clericus, Ortheri, Cozmar. Actum eſt hoc anno Sereniſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VII. Indictione XII. Ego itaque Tagabertus indignus Sub Diaconus hanc cartulam traditionis ſcripſi juſſus à Domno Attone Epiſcopo.

NUM. CLI.

Traditio Ellanpuruc, & Engilpuruc.

NOticia qualiter Ellanpurc, & Engilpurc tradiderunt hereditatem ipſorum ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ad Frigiſinga in manus Attonis Epiſcopi, hoc eſt in loco nominato Louppach, Eccleſiam cum domo, ſeu quicquid ad eos in eodem loco legibus pertinere videbatur, totum ex integro nihil prætermittentes, ſed cum omni integritate ad ſupra dictum domum tradiderunt nullo contradicente, vel in aliquo minuente. hæc autem ſunt teſtes, in quorum præſentia hoc factum eſt: inprimis Wendinc Presbyter, Rato Presbyter, Eginolf Presbyter, Rupo Diaconus, Alholf Clericus. Actum eſt hæc in VIIII. Kalendas Septembres indictione XV. anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli VII. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus ſubſcripſi juſſione Attoni Epiſcopi hæc videns, & ita audiens.

NOTA.

Louppach. fortè Lapach, in diſtricto Dachavienſi, vel Hagenſi.

NUM. CLII.

Sicco ad Moſaha Traditio.

DE traditione quam fecit Sicco ad Moſaha, quicquid ibidem habuit totum ex integro tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas. Ego quidem ſtatui, ut ibidem firmiter, & ſine ulla contradictione firmiter, atque indubitanter permanſiſſet usque in perpetuum. hoc autem factum eſt in pridie Nonas Junias, indictione XII. hæc ſunt teſtes: inprimis Kaganhart, Siculi, Paldrih, Sigihart, Hrepin Cler. Adalhart, Engilperht, Crünperht. Actum eſt hæc in anno regni Sereniſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VII. Ego quidem Tagapertus indignus Subdiaconus hanc cartulam traditionis ſcripſi juſſus à Domno Attone Epiſcopo.

NOTA.

Moſaha. Moſach. quo nomine cùm ſignificentur plures pagi, neſcimus an hic deſignetur pagus vel Dachavienſis, vel Schwabenſis Præfecturæ.

NUM. CLIII.

Deotpurc de Wihſe.

IN Dei nomine. Ego itaque Deotpurc cogitante, vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. De cetero trado cum conſenſum mariti mei nomine Anno propriam hereditatem meam in loco nuncupante ad Wihſe, quod ego de propria mea hereditate cambiavi, atque adquiſivi. Nunc autem trado, atque transfirmabo nullo contradicente ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas, quicquid in ſupra dicto loco habeam, firmiter, atque indubitanter dono, & confirmabo ad Sanctam Mariam Dominam meam, ut ipſa intercedere dignetur pro multa delicta mea. Actum eſt hoc in die Pentecoſten coram Domno Attone pio Pontifice, & coram aliis multis ibidem congregatis. Hæc autem ſunt teſtes: inprimis Anno, Einhart, alius Einhart, Adalhart, Toato, Ratolt, Otachar, Iſanperht, Fatto. hoc autem factum eſt anno regni Sereniſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VII. indictione XIII.

Ego

Ego itaque Tagabertus indignus Subdiaconus hanc cartulam traditionis ſcripſi juſſus ex ore Attoni Epiſcopi.

NOTA.

Wibſe. ut opinamur, Weix, Cranſpergenſis Territorii.

NUM. CLIV.

Traditio Aſoni ad Mammindorf.

DE traditione, quam fecit Aſo ad Mammindorf, quicquid ibidem habuit, totum ex integro tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas. Ea verò ratione uſque ego ipſe vivam in hac fragili vita, ut habeam ad utendum, & emeliorandum, non in nullo comminuendum: poſt obitum verùm meum ita augmentatum, atque emelioratum, ſicut obitus meus derelinquat cum omni integritate, cum ædificiis, & pecoribus, pecuniis, cum omnibus adjacentiis in ipſo loco Mammindorf ad me legaliter pertinentibus proprie hereditatis, ſeu adquiſitionis, vel venditionis ita inconvulſum traditum, & confirmatum firmiter permaneat ad ſupra dicta domo ad Frigiſingas. Actum eſt hoc in VII. Idus Junii in præſentia Domni Attoni pio Pontifici in baſilica Sanctæ Mariæ: hoc autem ſunt teſtes: inprimis Richo, Hrodhart, Wago, Priminc, Sindihho. hoc autem factum eſt in anno regni Sereniſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VII. indictione XII. Iterúmque alio anno renovavit priſtinam traditionem, atque confirmavit, & tradidit omnia in omnibus cultis, & incultis, mancipiis, terris cultis, & incultis, ut poſt obitum ſuum ſine ulla contradictione permanſiſſet ad Frigiſingas ad domum Sanctæ Mariæ, quicquid habuiſſet in loco Mammindorf. Actum eſt hoc in XVIII. Kalendas Septembris anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli VIII. Indictione XIII. Ego quidem Tagibertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcribſi juſſione Attonis Epiſcopi. Hæc autem ſunt teſtes: Kaganhart, Spulit, Nothart, Adalhart, Sigipald, Witucbi.

NOTA.

Mammindorf. Dachavienſis Territorii.

NUM. CLV.

Traditio Altigunda de Alpicha.

DUm in Dei nomine Ego Altigund cogitante, vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere delictorum meorum. propterea enim annuente divina miſericordia tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis hereditatem, quam mihi Vir meus Wolfolt Comes ad meam juſtitiam conceſſit in loco Alpicha. Conſtat enim multis, quia ego eandem rem eo tenore à Viro meo traditam accepi, ſi ego eum ſupervixiſſem, ut ipſam rem ad jam dictum domum Sanctæ Mariæ Frigiſinga ſitum poſt obitum meum pro remedium animarum noſtrarum tradidiſſem. Ita enim & ego nunc fieri decrevi, ut meum poſt obitum, ſicut inter nos condictum, vel firmatum fuerat ſine dilatione perfeciſſem. Ne me inproviſa mors ſubitò ante ſubriperet, & inparatam inveniret, propterea enim cum conſenſu, vel commune manu Advocatis mei nomine Haſcoz hanc traditionem feci ad domum Sanctæ Mariæ in manus Venerabilis Viri Attonis Epiſcopi conſolatoris, & adjutoris mei in Domino. hoc enim erat, quod tradidi ad domum Sanctæ Mariæ in jam dicto loco Alpicha. Curtem cum domo, & omnia utenſilia domûs, mancipias octo, territorium cum ſilvis, pratis, aquis, aquarúmque decurſibus,

bus, ruris cultis, vel incultis. omnia enim trado, & firmiter omnia dono; & pro remedium animarum noſtrarum, ita ut poſt obitum meum ſtabiliter in perpetuum permaneat. hoc enim peractum eſt cum veraces teſtibus confirmatum. Audiens hoc ego Atto Epiſcopus, & conſiderans devotam voluntatem ejus, conpatiens enim paupertate viduitatis illius adjunxi ei in eodem loco in beneficium etiam territorium, quod Cotahelm Presbyter ad domum Sanctæ Mariæ jam olim traditum habuit, ut à nobis non orbata, ſed conſolata revertiſſet. eo quòd ipſa tunc tempore nec virum, neque filios nequaquam habuit. ea enim confirmatione eandem rem Cotahelmi Presbyteri ei in beneficium conceſſi, ut poſt illius obitum cum omni integritate, tam quod ipſa nobis tradidit, quàm etiam & illud, quod à nobis in beneficium accepit, ad domum Sanctæ Mariæ revertere nullus inpedire, vel contradicere poteſtatem habeat; hoc enim pariter condiximus, ſi eveniſſet, ut ipſa maritum accepiſſet, & filios procreâſſet, ut nec filius, nec frater, neque ullus heres, nec ulla perſona poteſtatem habuiſſet jam dictam rem in loco Alpicha de domo Sanctæ Mariæ abſtrahere, nec in aliquo minuere, ſed firma donatione pro amborum animas, id eſt Wolfolr, & Altigund in perpetuum permanere. de eodem enim beneficio cenſum debet reddere duos Solidos de argento annos ſingulos, die ſtatuto, quod in Nativitate Sanctæ Mariæ. Actum eſt hæc in domo Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga coram cuncta familia ejus, quorum nomina Atto Epiſcopus, Luitfrid vocatus Epiſcopus, Pern Presbyter, Oadalpald Presbyter, Hiltiperht Presbyter, Lantfrid Presbyter, Marchuni Presbyter, Hitto Diaconus, Hunolt, Hunperht Diac. Anno Clericus, Rihperht Clericus, Toozi Clericus. hæc autem teſtes per aures tracti: Cundheri, Tato, Luitprand, Haſcoz, Meginrat, Ramwolf, Arahad, Uto, Cozperht, Otuni, Witvchi, Einhart, Cartheri, Adalker. actum eſt hæc in V. Kal. Julii anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIII. indict. I. Ego Tagapertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NOTÆ.

Coram cuncta familia, quorum nomina Atto Epiſcopus. quem fuiſſe Abbatem Schlechdorffenſem, certum eſt ex alibi demonſtratis.

Luitfrid. in inſtrumentis dictus *Clericus.*

Diaconus. Presbyter. nunc *vocatus Epiſcopus.* nempe Proëpiſcopus.

Pern Presbyter. Monachus, ut ſæpiùs dictum.

Hiltiperht Presbyter. Monachus. vide infra N. 162.

Oadalpald Presbyter. ſed tamen Monachus. vid. ibid.

Hitto Diaconus. futurus Epiſcopus: de quo ſuô locô.

Anno Clericus. & tamen Monachus lib. 1. Tradit. fol. 210.

Ex quibus intelliget Lector, nomen Monachi tarò quidem, ſed tamen aliquando adjectum fuiſſe iis, qui de familia Friſingenſi erant.

Alpicha. fortè Albiching, Hagenſis Dominii.

NUM. CLVI.

Traditio Iſangrim.

Noticia, qualiter quendam homo Iſangrim nomine queſivit territorium in loco qui dicitur Eginoni Eccleſia, quia eandem territorium pertinebat ad domum Sanctæ Mariæ, ubi Atto Epiſcopus tunc temporis præeſſe videbatur. tunc Atto Epiſcopus & defenſores illius dimiſerunt ipſam contentionem inter manus ſupra dicti Iſancrimi ſeu parentorum ipſius, ut ipſi ſecundùm legem exinde feciſſent, ita & fecerunt, & venerunt ad Frigiſinga, & cum legitimis Sacramentalibus juraverunt, ut ipſa res magis in hereditatem ſupra dicti Iſancrimi; ſtare debuiſſet, quàm ad domum Sanctæ Mariæ, ſeu poteſtate Attoni Epiſcopi, & definitum eſt inter eos. Tunc quoque ipſe Iſangrim conpunctus de divina miſericordia tradidit eadem territorium, quod cum contentione adquiſitum habuit,

buit, pro remedium animæ ſuæ, ſeu parentorum ipſius ad domum Sanctæ Mariæ, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, ſtatuit enim, ut firmiter ac ſtabiliter in perpetuum ibidem permanſiſſet, ita ut nulla contentio ampliùs exinde orta fuiſſet inter eos. hæc autem ſunt teſtes: inprimis Kaganhart, Selprih, Haholf, Ampho, Nothart, Hericco. Actum eſt hæc in IIII. Idus Junii, anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIII. indictione prima. Ego Tagabertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Attoni Epiſcopi.

NUM. CLVII.

Traditio Erphuni, ſeu Deothelm Presbyterorum.

IN Dei nomine. notum eſt cunctis in domo Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter Erphuni Presbyter, ſeu Deothelm Presbyter tradiderunt propriam hereditatem illorum, quam adquiſierunt in loco Pochavva, ſed nunc eodem locum Erphunesreod appellare vulgus conſueverat, ipſam traditionem fecerunt in manus Attoni Epiſcopi cum licentia ſeu voluntate Perhthrammi, quia ipſe Erphuni Presbyter, ſeu Deothelm Presbyter eodem territorium de Perehthrammo ſeu Patre illius Otuni nomine conparaverunt; ipſe enim Perehthram tunc tempore præſens adſtabat, quando ſupra dicti Presbyteri hanc traditionem fecerunt in domo Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga, in præſentia Attonis Epiſcopi, ſeu Oadharti Epiſcopi, ſeu cunctæ familiæ Sanctæ Mariæ ibidem congregatæ. adjunxit etiam ipſe Perhthram ad ſupra dictum locum quicquid de ſua hereditate cultum in eodem loco ſeu adjunctum fuiſſet, tradidit in altare Sanctæ Mariæ, ut pro remedium animæ ipſius ſeu Patris ejus firmiter in perpetuum eſſet. accepta autem, & confirmata hæc traditio Vir Venerabilis Atto Epiſcopus in beneficium ſupra dictis Presbyteris Erphuni, & Deothelmi conceſſit. ea ratione, ut eis utere liceat, usquedum viverent. poſt obitum verò illorum ſtatuerunt, ſi ipſe Perhthram hoc in beneficium habere voluiſſet, poteſtatem conceſſam de Attone Epiſcopo, ſeu familiæ ejus habuiſſet in hoc, ut omni anno tres Solidos exinde reddere ad domum Sanctæ Mariæ debuiſſet, & tunc poſt illius obitum firmiter, & ſine ulla contradictione ad domum epiſcopalem ſitum Frigiſinga permanere nullus contradicere valeat. Actum eſt hæc in IIII. Nonas Aprilis in domo Sanctæ Mariæ ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti in præſentia Attonis Epiſcopi, & Oadalharti Epiſcopi, ſeu prædictæ familiæ Sanctæ Mariæ, quorum nomina hæc ſunt: inprimis Oadalpald Præpoſitus, & Presbyter, Snelmot Presbyter, Cozpald Presbyter, Unroh Presbyter, Hiltiperht Presbyter, Altman Diaconus, Pazzuni Diaconus, Hitto Diaconus, Waldker Diaconus, Anno Clericus, Wolfpald Clericus. Hæc autem ſunt teſtes: Walto, Sigivvin, Kerhart, Rihhart, Erchanperht, Reginhart, Adalunc, Hrodperht, Paldrih, Adalperht. Actum eſt, ſicut ſupra dictum anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIII. Indictione. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Attoni Epiſcopi.

NUM. CLVIII.

Traditio Engilperhti Presbyteri, & Perhtolti Laici ad Ipach.

DE traditione, quam fecerunt Engilperht Presbyter, & frater ejus Perhtolt in loco, qui dicitur Ipach, tradiderunt enim propriam Eccleſiam illorum cum omnia, quicquid ad eandem Eccleſiam pertinere videbatur, nihil prætermittentes, ſed cum omni integritate ad domum Sanctæ Mariæ ſemper

Virginis in loco Frigiſinga in manus Attonis Epiſcopi condonaverunt, atque firmiter pro animabus eorum confirmaverunt, ut ibidem ſtabiliter ſine ulla contradictione in perpetuum permanſiſſet. hæc autem ſunt teſtes: Herirach, Meginhart, Ramvolf, Iſi, Iſunc, Cunzo. Actum eſt hæc in Idibus Martii, anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIII. Indictione I. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NOTA.

Iþach. Eibach fortè, Erdingenſis Juriſdictionis.

NUM. CLIX.

De concordia Attonis Epiſcopi, & Kyppin, vel traditio ejus.

NOtum eſt multis in domo Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter Kyppo propriam hereditatem ſuam in loco Marzilinga tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas in manus Attonis Epiſcopi, jam antea orta quadam contentio inter Attonem Epiſcopum, & ipſum Kyppum propter cambium, quem inter ſe fecerunt; ipſe enim Kyppo doloſè delevit hoc cambium, propter ea diſcordantur; jam enim pius Pontifex Atto relaxavit ei hoc cambium, & donavit ei pro ædificia, quæ deleta fuerant in illa contentione unum caballum, & veſtitum lanium, & alium linium, & pacificaverunt ſe multis adſtantibus, & ad Scernio dixit Kyppo, ſi non donas mihi unum Pachonem, nihil eſt firmum inter nos, nec de pace, nec de traditione, quam feci. juſſit itaque Atto Epiſcopus donare ei illum pachonem, & uterque manus poſuit ſuper ipſum, & pacificati ſunt eo modo. verùmtamen Kyppo ſuam partem hereditatis propriæ firmiter tradidit, & cum teſtibus confirmavit, quorum nomina Memmo, Einhart, Reginperht, alius Einhart, Richolf, Ellanrich, Adalrih, Alholf Clericus, Madalcoz. Actum eſt hæc in III. Kal. Junii indictione I. anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIII. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NOTA.

Unum Pachonem. Bacones dicebantur Porcinarii, ſeu venditores carnium porcinarum, quas ſale condiebant. Germanis enim quibusdam *Bacons* idem eſt ac *Lardum*. Vide Macros Fratres in *Hierolexico*.

NUM. CLX.

Traditio Iſi ad Poche.

DE traditione quam fecit Iſi in loco, qui dicitur ad Poche, eò quòd ipſe ſupra dictus Iſi in eodem loco Eccleſiam conſtruxit, atque Attonem Epiſcopum ad dedicandum eandem Eccleſiam invitavit. peracta enim dedicatio hujus Eccleſiæ adprehenſo palleo altaris, & tradidit in manus Attonis Epiſcopi eadem Eccleſiam, & tres mancipias, & tertiam partem in omnibus, quicquid in eodem loco ad eum legibus pertinere videbatur tam in agris, quam etiam pratis, ſilvis, cultis, ſive incultis tertiam partem ut diximus, in omnibus ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti tradidit, & cum teſtibus confirmavit, quorum nomina ſunt: Ellanperht Judex, Kaganhart, Hemmi, Priſo, Unroch, Luitprant, Nothart. Actum eſt hæc in V. Kalendas Junii anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIII. Indictione I. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus conſcripſi.

NOTA.

Pohe. haud dubiè Puech. verùm cùm in hac Fruſingenſi Diœceſi plura loca hoc nomen habeant, nullum eorum licet determinare.

NUM. CLXI.

Traditio Albilt ad Urdorf.

DE traditione quam fecit in loco, qui dicitur Uúrdorf quedam matrona, quicquid ibidem de propria hereditate habuit, totum ex integro ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti tradidit, extra una mancipia. hæc autem ſunt teſtes: Heripato, Oadalhart, Deotto, Cozperht, Irminheri, Walcheri, Cundheri, Reginperht. Actum eſt hæc in VIII. Kalendas Martii. anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIII. indictione I. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus conſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NOTA.

Urdorf. fortè Aurdorf, Aurburgenſis Præfecturæ.

NUM. CLXII.

Rupo Diaconus. Traditio.

COnſtat enim omnibus in epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter Rupo Diaconus tradidit propriam hereditatem ſuam, quam in ſuam partem de ſuis fratribus ei evenit, & partem Matris ſuæ Itiſpuruc nomine, eò quod Mater ejus omnia, quod ad juſtitiam propriam de marito accepit, totum ex integro filio ſuo Ruboni condonavit, & firmiter tradidit, ipſéque Rupo Diaconus pro patris ſui animam nomine Sigipald, & Matris ſuæ, & pro ipſum ſe firmiter, atque indubitanter cum conſenſu fratrum ſuorum ad domum Sanctæ Mariæ Matris Domini ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti in loco Frigiſinga condonavit, atque firmiter tradidit coram multis adſtantibus confirmavit, hoc eſt, in tribus locis, ad Humpla, ad Strogun, & ad Iſana, quicquid enim in his tribus locis de propria hereditate habuit, totum ex integro domui Sanctæ Mariæ tradidit, excepto tantummodo duos mancipios, unum virum, & unam feminam, quarum nomina non innotuit, ſed quales Matri ſuæ conplacuiſſet illos fieri condixit. Actum eſt hæc ad Frigiſinga in domo Sanctæ Mariæ in præſentia Domni Attonis Epiſcopi, ſeu familiæ illius, quorum primi fuerunt, qui præſentes fuerunt: Luitfrid vocatus Epiſcopus, Salomon Monachus, Oadalpald Presbyter, & Monachus, Meginolt Presbyter & Monachus, Snelmot Presbyter, Hiltiperht Presbyter & Monachus. hæc verò ſunt teſtes per aures tracti: Chuniperht Laicus, Helicho Laicus, Memmo Laicus, Herico Laicus, Adalhoh Laicus, Hitto Diaconus, Hunolt Diaconus, Ermheri Diaconus, Starcholf Clericus, Alholf Clericus. hoc actum eſt in pridie Kalendas Junii anno glorioſi Imperatoris Karoli Auguſti VIII. Indictione I. Ego Tagabertus indignus Diaconus ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NOTA.

Humpla. Humel, Crantſpergenſis Territorii.

NUM. CLXIII.

Johan, Sliu ort. Presbyteri.

NOtitia, qualiter Johan Presbyter tradidit, Similiter & Sliu Presbyter pariter tradiderunt Eccleſiam illorum ad domum Sanctæ Mariæ in manus Attoni Epiſcopi in loco Hipach, & quicquid ad hæc loca pertinere videbatur hereditatis eorum ad ipſam Eccleſiam totum ex integro. & hæc ſunt teſtes: Einhart, Emicho, Waldperht, Wicheri, Madalheri, Deotpald, Lantperht, Wolfhart.

NUM.

NUM. CLXIV.

Oadalcrim Presbyteri, & Hroadant Diaconi.

De traditione quam fecit Oadalgrim Presbyter, & Hroadant Diaconus ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, quicquid de propria hereditate, vel adquiſitione hahuerunt in loco, qui dicitur Horaginpach. ea autem ratione, ut liceat illos hoc ipſud habere, usquedum vivunt; poſt obitum verò illorum totum ex integro ſine ulla contradictione ad domum Sanctæ Mariæ permaneat. Actum eſt hæc in præſentia Domni Attonis Epiſcopi, ſeu familiæ Sanctæ Mariæ, quorum nomina ſunt: inprimis Heriperht Archipresbyter, Meginolt Presbyter, Marchuni Presbyter, Pazzuni Diaconus, Hitto Diaconus, Altman Diaconus, Rupo Diaconus, Hunolt Diaconus. tantummodo duas mancipias pretermiſerunt, quorum nomina Eniſa, Pliddrud, hæc ſunt teſtes per aures tracti: Alholf Clericus, Deodolt Clericus, Sigiwin Laicus, Heriperht, Hisker. Actum eſt in XVIII. Kalendas Junii. anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIIII. Indictione. Ego quidem Tagabertus ind gnus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NUM. CLXV.

Traditio Erlaperhti Presbyteri Heidhuſir.

De traditione quam fecit Erlaperht Preshyter in loco Heidhuſir, hoc eſt, Eccleſiam cum domo, ſeu quicquid in eodem loco ipſe Erlaperht hahere videbatur totum ex integro tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ad Frigiſinga in manus Attonis Epiſcopi. hæc enim ſunt teſtes Cundalperht, Perhtolt, Mezolf, Adalhart, Rihhart, Meginheri, Adalker, Luitfrid. Actum eſt hæc XVIII. Kalendas Martii indictione I anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIII. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NOTA.

Heidhuſir. Haidhauſen: prope Monachium.

NUM. CLXVI.

Traditio Pernharti Presbyteri.

De traditione quam fecit Pernhart Preshyter in loco Winimunteshuſir ipſe verò Pernhart in eodem ſupra dicto vico baſilicam conſtruxit, & ibidem Attonem Epiſcopum invitavit, ipſe verò hanc baſilicam dedicavit. hòc peracto adprehendit pallam altaris ipſe Pernhart; & tradidit in manus Attonis Epiſcopi, ſeu quicquid in ſupra dicto vico de propria hereditate hahere videbatur totum ex integro ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ad Frigiſinga tradidit, nihil enim pretermiſit. hæc autem ſunt teſtes: Ekkihart, Hadolt, Edilo, Sipicho, Lungar, Wirunt, Cozpald, Wurmhart, Haguno, Salomon. Actum eſt hæc in XVIII. Kalendas Septemhres, anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIII. Indictione I. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NUM.

NUM CLXVII.

Concambium Attonis Epiſcopi cum homine Waltant Rihcozesdorf.

NOtitia qualiter Atto Epiſcopus cambiavit territorium ab homine cui nomen Waltant in loco, qui dicitur Rihcozesdorf infra villa, & econtra dedit ei Atto Epiſcopus plùs longiùs extra in campo eodem vicule æqualem menſuram inter ſe dividebant. ea verò ratione, ſi quis hoc cambium mutare vult, cum ipſis territoriis mutat. hæc autem ſunt teſtes: inter eos inprimis Fritilo, Kamanolf, Pernhart, Riblant, Oago, Rato, Hungis. Actum eſt hoc in XIII. Kalendas Novembris. anno glorioſiſſimi Imperatoris Auguſti VIII. indictione II.

NOTA.

Richcozesdorf. Reicherſtorf. ſed num vicus Erdingenſis, an alter Aiblingenſis Præfecturæ?

NUM. CLXVIII.

Paldhram Presbyteri de Moſaha traditio ad Frigiſinga.

NOtitia qualiter Paldhram Presbyter tradidit propriam hereditatem ſuam in loco, qui dicitur Moſaha, quicquid ibidem habuit, totum ex integro tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga. Hæc autem ſunt teſtes: inprimis Ellanperht Judex, Hrodperht, Iſunc, Saluchо, Helicho, Iſaac, Tato. Actum eſt hæc in Nonis Octubris, anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIII. Indict. II. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus juſſione Attonis Epiſcopi hanc cartulam ſcripſi.

NOTA.

Moſaha. Moſach. ſed incertum, an Moſach Schwabenſis, an alter ejus nominis vicus Dachavienſis Diſtrictûs?

NUM. CLXIX.

Traditio Engilswin ad Holze.

IN Dei nomine. Notitia, qualiter quedam femina Engilſwind nomine tradidit propriam hereditatem ſuam in loco nuncupante ad Holze, hoc eſt Eccleſiam cum domo, ſeu quicquid de propria adquiſitione ibidem habere videbatur, totum ex integro tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu etiam beati Petri Apoſtolorum Principis in loco, qui dicitur Zollinga, excepto una mancipia, aliud quoque, ut diximus, ex integrum tradidit in manus Attonis Epiſcopi, ſeu etiam in manus Wagoni Clerici, qui tunc Eccleſiæ ſupra dictæ Zollinga præeſſe viſum eſt. ea verò ratione, ut eam liceat utere, ſeu habere, usquedum vivit, poſt obitum verò ejus ſine ulla contradictione ad ſupra dictum domum Sanctæ Mariæ firmiter in perpetuum permaneat. Actum eſt hæc in XIII. Kal. Auguſti anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIII. Indict. I. Hæc ſunt teſtes: inprimis Wago Clericus, Sindeo Laicus, Einhart, Alpribc, Wolfheri, Odant, Mabtperht, Irminfrid. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NUM. CLXX.

Traditio Engilperhti Clerici de Moresfurtiu.

IN Dei nomine. Ego itaque Engilperht Clericus tradidi ad domum Sanctæ Mariæ propriam hereditatem meam in duobus locis, hoc eſt, ad Mores-furt, & ad Mataclapſin, quicquid in his duobus locis habui totum ex integro firmiter, & indubitanter condonavi, atque tradidi ad jam dictum domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, excepto tres mancipias, quos jam antea tradidi Hovadiu, aliud enim, quicquid habui nihil pretermiſi, ſed firmiter tradidi pro redemptionem animæ meæ, ea enim ratione, ut mihi eadem res haberi liceat ad cuſtodiendum, vel etiam ad meliorandum usque ad finem vitæ meæ. Poſt obitum verò meum conplacitavi cum Attone Epiſcopo ſive cum familia Sanctæ Mariæ in publico Synodo, ut Sliu Presbyter nepus meus eandem rem, quam tradidi in beneficium de domo Sanctæ Mariæ ea ratione ſup ſe Sliu Presbyter perſeverâſſet in Servitio Sanctæ Mariæ, ſeu ipſius Epiſcopi, qui hanc ſedem habeat: Si aliter fecerit, nihil exinde habeat, ſed ſtabiliter permaneat, ubi ego Engilperht eandem rem tradidi, & cum veracis teſtibus confirmavi, quorum nomina ſunt: Kaganhart, Einhart, Reginhelm, Nothart, Oadalrih, alius Kaganhart, Adalker, Adalperht, Adalunc, Sindperht, Pbidker, Arnolt. Actum eſt hæc in puplico Synodo ad Frigiſinga in præſentia Domni Attoni Epiſcopi, & Meginhart, & Reginperht, & Warmunt Abbates, & Cundheri Abbas. Presbyteri verò ſine numero. Laici autem Luitpald Com̃. Ellanperht Judex, Pietto Judex, ſub die conſule, quod facit Kal. Maji. anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIIII. Indictione. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NOTÆ.

Moresfurtiu. fortè Moſfurt in Territorio Landavienſi inferioris Bavariæ.

Ad Mataclapſin. Nihil huic vocabulo ſimile reperimus in Deſcriptione Bavariæ Geographica. Unde ſuſpicamur, eo non denotari niſi locum, ubi unum tantùm aut alterum prædium exſtiterit. Quod idem de aliis locis accipiet Lector, quorum explicationem non adjungimus.

æterùm ex hoc inſtrumento certum eſt, Attonem Epiſcopum anno 809. convocâſſe Synodum. Meginhart Abbas, qui interfuiſſe convincitur, non erat alius, quàm Tegernſeenſis. Reginperht Moſpurgenſis. Quorumnam Monaſteriorum Abbates fuerint Warmunt, & Cundheri, hactenùs ignoramus. Suſpicamur, unum fuiſſe AltoMonaſterienſem, alterum Iſanenſem aut Tegernbacenſem.

NUM. CLXXI.

Traditio Hagunoni Clerici de Tanne.

DE traditione, quam fecit Haguno Clericus in loco, qui dicitur ad Tanne. ipſe quoque Haguno eo modo hanc traditionem fecit, ut in beneficium eandem rem de domo Sanctæ Mariæ habuiſſet usque ad finem vitæ ſuæ. poſt obitum verò illius cum omni integritate ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingun ſine ulla contradictione permaneat. Hæc autem ſunt teſtes: Rumolt, Emicho, Fridurat, Coteperht, Wiclant, Reginhart, Liutto, Erchanpald, Engilrih, Somperht. Actum eſt hæc in IIII. Idus Februarii anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIIII. Indictione. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NOTA.

Tanne. Tan. quo vocabulo ſex pagos in Bojaria numeramus, è quibus tres in hac Diœceſi reperiuntur, quis verò ex iis in hoc inſtrumento deſignetur, nemo facilè definiêrit.

NUM. CLXXII.

Traditio Deodolti ad Ekkiperhteshova.

NOtum ſit cunctis in domo Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter Ego Atto Epiſcopus in beneficium conceſſi Deodolto Clerico rem propriam in loco Ekkiperhteshova, quam Cbuniperht, & Adalcoz tradiderunt domui Sanctæ Mariæ. Ipſe quoque jam dictus Deodolt econtra tradidit ad domum Sanctæ Mariæ propriam hereditatem ſuam in eodem ſupra dicto vico territorium cum ædificiis mancipias duas, quorum nomina Alprih, Oata, jutnales XXXVI. de pratas quaſi carradas XL. vel quicquid in eodem vico ſeipſum, & Matrem ſuam Irminrat nomine de propria hereditate habere videbantur totum ex integro manu commune tradiderunt ad altare Sanctæ Mariæ in manus Attonis Epiſcopi. hæc autem ſunt teſtes: Kaganhart, Adalhart, Spulit, Nothart, Aſo, Emicho, Oadalhart, Hrodlant, Eparpert, Semperht Clericus. Actum eſt hæc in V. Idus Septembris anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti VIIII. Indictione III. Ego Tagabertus indignus Diaconus ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NOTA.

Carradas XL. Carrada ſive *carrata* v. g. vini dicitur, quantum carro ſive plauſtro vehi poteſt. Germanicè ein fueder. Una carrada vini apud Atheſinos æſtimatur octo Urnarum Tyrolenſium.

NUM. CLXXIII.

Traditio Erchanheri de Alamuntinga.

IN nomine Dei. Ego itaque Erchanheri Presbyter poſt diſceſſum meum nepote meo nomine Heriwini in loco nuncupante Alamuntingas Eccleſiam meam, quæ conſtructa eſt in loco prædicto in honore Sancti Petri in hereditate mea trado, atque transfundo, & omnes res meas, quæ ad ipſam Eccleſiam pertinent, & omnes adquiſitiones meas. Similiter ad Dorf ipſam Eccleſiam, quæ dedicata eſt in honore Sancti Martini, quam condiderunt heredes noſtri cum omni poſſeſſione ſua Ei eo tenore poſt obitum meum trado, & omnia, quæ neceſſaria ſunt in his locis pratas, ſilvas, aquas, aquarúmque decurſos, & omnia, quæ jure poſſideo in ipſius poteſtate poſt obitum meum permaneat usque in finem vitæ ſuæ. ejus verò poſt obitum cum omni integritate ſupra dictas res permaneant ad Frigiſingas ſicut in ante acta traditio continetur pro animas utrorumque noſtrum, & parentum vel genitorum Patris, & Matris, & fratrum confirmatum, & inconvulſum ad domo Sanctæ Mariæ in evum perſeveret. Actum in villa Alamundingas die quod facit VI. Idus Januarii Indictione XV. anno regnante Domno Karolo X. Si quis contra hanc cartulam inire contenderit, aut frangere voluerit, inprimis judicium Dei incurrat, & Sancti Petri, & in fiſco xL. Solidos conponat auro adpretiatos, & minimè prævaleat. Sed hæc traditio omni tempore firma permaneat ſtipulatione ſubnexa. Signum Erchanheri Presbyteri, qui hanc cartulam fieri rogavit. Heito Teſt. Kysalhart, Irminheri, Wicheri, Waltheri, Altuperht, Marcho, Iſanparto, Hajo, Adalwalt, Tinno, Pudilo, Ernuſt. Ego Erchanheri propria manu ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. CLXXIV,

Traditio Einharti ad Prunnom.

NOticia qualiter Einhart Laicus tradidit propriam hereditatem ſuam in loco, qui dicitur ad Prunnom tertiam partem ex omnibus, quicquid ibidem habere videbatur, tam in mancipiis, quàm etiam territoriis, ſeu quicquid tertiæ partis ibi eſſe dinoſcitur tradidit domui Sanctæ Mariæ, & Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas in manus Domni Attonis Epiſcopi. hæc autem ſunt teſtes: inprimis Memmo, Crimuni, Hiſſo, Hunolt Diaconus. Actum eſt hæc die conſule, quod facit VI. Kalendas Aprilis anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XI. Indictione IIII. Ego Tagabertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Attonis Epiſcopi.

NUM. CLXXV.

Traditio Cotaniá de Oaſinwanc.

IN nomine Dei Summi. Ego Cotani indigna mulier dono pro anima mea & transfundo de portione mea, quod mihi reliquid Pater meus in propriam hereditatem in fine, quæ vocatur Oaſinvvanc, hoc eſt unum manſum veſtitum, & jugeres xL. & de pratis XX. Carradas, hoc trado præſente marito meo Ozoni, & præſente filiæ meæ Angilsnotæ ad Eccleſiam Sancti Michahelis Archangeli, & Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ad locum quæ vocatur Rotnpah pro remedium animæ meæ, vel pro æterna retributione, ut ad diem judicii veniam merear habere. Et ſi quis vir, quod fieri non credimus, aut ego, aut filius meus, vel ullus de heredibus meis, aut quislibet oppoſita Perſona, qui contra hanc donationem agere, aut infrangere voluerit, primitus iram Dei cœleſtis incurrat, & à liminibus omnium Sanctorum excommunicatus exiſtat, & cartula hæc firma, & inviolata omni tempore permaneat. Si quis autem umquam homo hoc frangere voluerit, non habeat licentiam Dei, & anathematus ſit de omnibus Sanctis, & pro hoc inferat fiſco auri libram unam, & argenti pondus quinque coactus exſolvat Rege cogente. Actum eſt hæc in Eccleſia Sancti Mihahelis, & Sanctæ Mariæ ad locum ſupra ſcriptam, regnante Rege noſtro Carolo. hæc traditio actum eſt in IIII. Idus Majas.

NOTÆ.

Oaſinvvanc. Yeſewang, ut alibi dictum.
Rotnpach. Rotbach, Dachavienſis, ut videtur, Præfecturæ.

NUM. CLXXVI.

Traditio Swinhuſin.

IN Chriſti nomine. Cogitante vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. Idcirco ego Adalo quamvis peccator propriam hereditatem meam trado atque transfundo in loco, qui dicitur Svvinhuſin, ſeu ad Zetileshuſin ad caſtrum nuncupante Friſinga ad Sanctam Mariam, & ad Sanctum Corbinianum, id eſt, mancipia, territorium cum edificiis, arvis, pratis, ſilvis, cultis, non cultis mobilium, & inmobilium, aquarum decurſus, cum omni utenſilia, quodcunque ad meam pertinet partem. Teſtes in libro traditionum inveniuntur. Si quis autem contra hanc cartam traditionis inire voluerit, aut frangere temptaverit, aut ego ipſe, aut alius de heredibus meis iram Dei incurrat, & cauſam habeat cum Sancta Maria, & partem cum Juda traditore, & hec carta traditionis omnino firma permaneat.

NUM.

NUM. CLXXVII.

Traditio Willibari Clerici.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego Williberi Clericus, ſeu Hrodperht tradidimus baſilieam, quæ eſt in loco Tagaleihhinga ad epiſcopatum Sanctæ Mariæ in loco, qui dicitur Frigiſinga cum omnibus, quæ ad ipſam pertinet. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti Chundhart Comis, Liutpato Laicus, Liutprant Laicus, Deotrih Laicus, Fridurih Laicus, Mahtolt Laicus, Cundachar Laicus. Si quis autem voluerit hanc traditionem frangere, inprimis iram Dei omnipotentis exinde incurrat, & à limine Sancti Petri extraneus efficiatur, & conponat ſicut lex eſt, & hæc traditio nihilominus firma permaneat.

NUM. CLXXVIII.

Traditio Reginoni, ſeu Uxori ejus.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Ego itaque Regino, & Conjux mea Oaſpirin pro remedium animarum noſtrarum tradimus, atque transfundimus, quicquid habuimus in hereditatem, & quicquid tradidit ei Pater ipſius in propriam cum licentia Domni Taſſiloni Ducis, in loco, qui dicitur Chamara ad Eccleſiam Sanctæ Dei genetricis Mariæ in caſtro nuncupante Frigiſinga, id eſt unum ſervum nomine Adalperht, & Uxor ejus Waldni cum filiis ſuis, nomina ipſorum Crimperht, Zeizilo, cui omnia ſibi pertinentia, & utenſilia, cum ædificiis territoriis, cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquarúmque decurſibus, mobilibus, & inmobilibus, totum ex integro ad poſſidendum ad prædictum locum poſt obitum noſtrum. hæc autem ſunt teſtes: Selbraat Com. Teſt. Wicrat Teſt. Salomon T. Poapo T. Otpald Teſt.

NUM. CLXXIX.

Traditio Oazonis de Rotapach, ſeu Uxori ejus.

ILle bene poſſidet rebus in terris, qui ſibi cum terrenis & caducis conquirit cœleſtia & inmobilia æterna premia coram Deo. Propterea ego Oazo conſtruxi Eccleſiam in loco nuncupante Rotapach, una cum Conjuge mea Cotania, ſeu filiæ meæ Engilsnota Ancillæ Dei, & feci ego ipſe, & Engilsnot manibus noſtris altarem, & ibidem invitavimus verandum Attonem Epiſcopum ipſum altarem ad conſecrandum, & ipſe honorandus Epiſcopus ſic fecit in honore Sanctæ Mariæ, & Sancti Michahelis cum reliquiis Sanctis. Et ego Oazo, & filius meus Mejol ad ipſum altarem tradidimus mancipias noſtras, quorum nomina Cozolt, Æpolant, Pirie, Angilſwind, Wanine, Lantpirie, Perahtleih, Alpvvih Paldrih, Perahthram, Engilvvih, Amalrih, Adaldrud, Otta, Hiltilo, Hiltihart. ✠ Afoltan, & Wicdruda donavit Cotesdiu, & omnia, quicquid de propria hereditate habuimus in portionem acceptum cum omnia utenſilia, ut firma, & ſtabilis permaneat ad ſupra ſcripta Eccleſia, & ipſam Eccleſiam firmiter tradidimus ſine ulla contradictione cum omnibus ad hæc pertinentibus poſt obitum noſtrum ad domum epiſcopalem Sanctæ Mariæ, ſeu ad ſepulchrum Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti in loco Frigiſingas. ea verò ratione firma traditione, ſi poſt obitum noſtrum quis de propinquis noſtris in ſervitium Dei ſacerdotali officio ſe adjunxerit, cum licentia ipſius Epiſcopi, qui his temporibus ſupradicto domo præeſſe dinoſcitur, ſubjectus, & obediens ſit in omnibus Eccleſiæ Sanctæ Mariæ ad Frigiſingun, & caput, & cauſas exinde dijudicat, ſicut & ego. in præ-

ſentia Epiſcopi ſtatui hæc & coram auctoribus firmavi. Et ego Tutilo Presbyter donavi in præſentia ipſius Epiſcopi ad ipſam prædictam Eccleſiam calicem, & patenam, & Sacramentarium, & quicquid de paterno hereditate in partem propriam accepi, ſeu quolibet modo ad me jure contraxi cum iſtis mancipiis fideliter, & inmobiliter offeram: Adalmunt, Sicco, Keſleip, Froihilt, Angilſvvind, Waninc, Otilo, Otta, Luipurc, Hettilo, Ratheri, Liutheri, Nunta cum omnibus, quæ mihi ſeu à Patre meo, ſive à parentibus meis, quæ mihi in hereditatem contigit, agris, pratis, ſilvis, montibus, collibus, paſcuis, rivis aquarúmque decurſibus, cultis, & incultis, ut firma permaneat in evum. Et ego Cozzilo ſimiliter feci, & teſtes ſunt: Erachar Presbyter T̄. Ellannod Diaconus T̄. Anno T̄. Situli Clericus T. Otperht, Reginhart, Kaganhart, Tutilo T̄. Si quis contra hanc cartulam inire voluerit, inprimis incurrat iram Dei, & partem habeat cum Juda traditore, & condemnabitur in ſeculum Seculi.

NOTA.

Sacramentarium. hoc nomine ſignificatur liber à D. Gregorio Papa compoſitus, in quo ille omnes collectas & Orationes in Miſſis, aliáſque preces ad Officium Divinum, & ad ſacros ritus totius anni collegit. Ejusmodi libri hodie dicuntur Miſſalia, aut Miſſales.

NUM. CLXXX.

Convenientia Attonis Epiſcopi, & Einharti.

NOtitia, qualem convenientiam Atto Epiſcopus, & Einhart Advocatus illius fecerunt propter territorium, quam Johannes Presbyter in beneficium habuit in loco Svvindkiricha, hoc ſunt duas colonias, quas temporibus Arbionis Epiſcopi hæc Eccleſia veſtita erat; dicebant enim Advocati Attonis Epiſcopi, quod Cundalperht Pater Einharti eadem colonias tradidiſſet ad jam dictam Eccleſiam Svviudchiricba, ſed non habeant firmitatem, nec in litteris, nec in teſtibus. Interveniens hoc Atto Epiſcopus, & conplacitavit cum Einharto, ut donâſſet ei in alio loco placitum teritorium in beneficio de domo epiſcopali, ut hanc contentionem diſſipâſſet. ita & fecerunt, & præſtavit Atto Epiſcopus jam dicto Einharto in loco Dorfa territorium aptum, & beneplacitum ei, in hoc enim hæc convenientia eſt firmiter confirmata, ut jam dictus Einhart, paritérque & Uxor illius Erchanpurc usque ad vitam illorum cum omni integritate, & adquiſitione illorum ad domum Sanctæ Mariæ ut ſine ulla contradictione permanſiſſet. fuerunt etiam in eadem contentione mancipias ſeptem, & ipſos dimiſit præter duos. hæc omnia definita, & firmiter condicta teſtes traxerunt inter ſe Atto Epiſcopus, & Einhart, ut nullus amplius hæc inquietare, vel deſtruere poteſtatem habuiſſet. hæc enim ſunt teſtes: inter illos inprimis Ellanperht Judex, Kaganhart Advocatus Attonis Epiſcopi, Adalhart Nepus illius, Reginperht, Vagan, Tato, Memmo, Pazrih, Noato, Adalunc, Egilperht.

NOTÆ.

Svvindkiricha. Hagenſis Præfectura.
Veſtita erat. nempe inveſtita erat.

NUM. CLXXXI.

Otkeri Presbyteri ad Weride Conquiſitio.

EGo itaque in Dei nomine Otker Presbyter notitiam facio de cauſis meis, quomodo, & qualiter fecimus de noſtris propriis cauſis, & in tempore Taſſiloni tradidi omnia, quicquid habui ad Weride ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ in loco nuncupante, qui dicitur Frigiſinga, & poſtea mihi rapuit Cothramnus Comis ipſam cauſam cum fortia contra lege. veni ego in præſentia Domni Regis

Regis Karoli, & nunciavi ei, & ille donavit mihi miſſos ſuos in ſua elymoſina Attonem Epiſcopum, & Hvvasmotum Diaconum, & in ipſo tempore fuerunt miſſi Domni Regis in Bajoaria Wolfolt, & Rimigerus. illi conquiſierunt ipſam cauſam ad Cotahrammo, & ipſe invitus reddidit mihi omnia cauſa mea de verbo Domni Regis. hoc fuit factum in loco, qui dicitur Ardeoingas, quod multi ſciunt, & fuit factum in præſentia Wolvolti & Rimigeri, & alii multi præſentes, Engilhart Comis, Job Comis, Ellanperht Judex, Rihpald, Luitprant, Tato, Hroadperht, & fuit factum in III. Kalendas Octobris, & fuerunt ibidem multi præſentes, quos dinumerare non poſſumus, & Meginhardus Judex Teſtis.

NOTÆ.

Weride. fortè Wert, in Territorio Erdingenſi.
Cum fortia. Italicè forza. nempe cum vi.
Ardeoingas. Arding, ſive Ærding, aut Erding, hodie urbs, trium horarum ſpatiô Friſinga diſtans.

NUM. CLXXXII.

Sigiheri Traditio.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego Sigiheri cogitante vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. idcirco tradidi ad altarem Sancte Mariæ in loco Frigiſinga territorium pratas, ſilvas pro memetipſum, & Uxorem meam, & pro filios meos in loco, qui dicitur Haſalpach, ut ſit ſtabilis, usque in perpetuum. Et hæc traditio, quam ſupra memoravimus eſt de medietate tradita, & aliam, quam inde abſtuli dedi filiæ meæ Ermenſvvindæ. Et ſi quis voluerit hanc traditionem frangere, iram Dei incurrat, & conponat, ſicut lex eſt. hæc ſunt teſtes per aures tracti: Altman Diaconus, Hitto Clericus, Arnolt Clericus.

NUM. CLXXXIII.

Coteſcalh Presbyteri, & Cozpald Presbyteri.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri Jheſu Chriſti. Ego Coteſcalh Presbyter, & Cozpald Presbyter cogitantibus, vel tractantibus nobis pro animas noſtras, ſeu pro vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam mereamur accipere. Conventione autem facta inter nos, cum conſilio Domni Attoni Epiſcopi uterque tradidit alio propriam hereditatem ſuam usque ad obitum eorum in loco, qui dicitur Hluttrinpah, ſed tamen ſuper illam poteſtatem habens Coteſcalh, & poſtea ſimul commune manu tradidimus ſupra dictam hereditatem noſtram ad Sanctam Mariam ad locum nuncupante Frigiſingas, in præſentia Domni Attoni Epiſcopi, ſeu omni congregationi ejus, id eſt cum omni utenſilia, terra culta, & inculta, pratis, paſcuis, ſilvis, mobilia, & immobilia cum ſervis, & ancillis, & quicquid habuerimus in conqueſtionibus, adquiſito lucro, & emeliorato, totum ex integro poſt obitum noſtrum tam veſtitum, & emelioratum ſine ulla contradictione redeat ad ſupra dicto domo, eo ordine, ut tamdiu vixerimus ſuper terram, poteſtatem habendi ſicut uſus eſt fruendi. hæc ſunt teſtes per aures tracti: inprimis ipſi Presbyteri ſupra dicti Coteſcalh, & Cozpald, Ortheri Presbyteri, Williperht, Altman Diaconi, Hitto, Arnolt, Irminfrid Clerici.

NUM. CLXXXIV.

Peradeo Clericus de Pritilinpah.

DE traditione, quam fecit Peradeo Clericus in loco, qui dicitur Pritilinpach, quicquid ibidem habuit, totum ex integro tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis in loco Frigiſinga, hoc eſt mancipia ſex & duas colonias, ipſam tradirionem in manus Domni Attoni Epiſcopi factam, nemo quis dubitet. Ea verò ratione, ut mihi utere liceat, usquedum vivo tamquam & nepotem meum Undeo nomine. poſt obitum verò noſtrum ad ſupradictum domum Sanctæ Mariæ firmiter, & ſine ulla contradictione permaneat in ævum. Hæc autem ſunt teſtes: inprimis Hroadolt, Peradeo, Pittulunc, Svvarzolh, Pernker.

NOTA.

Pritilinbach. Pritlbach in Territorio Dachau.

NUM. CLXXXV.

Traditio Sindperhti, & Cunduni.

NOtum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ, quòd Sindperht & filius ejus Cunduni tradiderunt propriam hereditatem ſuam in loco Nivivara ad domum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga mœniis ſitum, communis manibus firmiter tradiderunt territorium, ſeu pratas cum omnibus ad hæc pertinentibus, ut in perpetuum pro remedium animarum eorum, ſeu parentorum ibidem perpetualiter ſine ulla commutatione permanerent. hæc ſunt teſtes per aures tracti: Scacca Presbyter, Wago Clericus & Cap̃ Atulo Pretbyter, Hroadolf Presbyter, Altman Diaconus, Heimperht Clericus, Iſanperht Laicus, Nenzilo Laicus, Hufinc.

NUM. CLXXXVI.

Traditio Chunoni Comitis de Abusna.

DUm oportet unicuique in hoc Seculo vacare, videtur Sacramenta reminiſcere, & ultimum diem pertimeſcere, ne nos improviſa Mors inparatos inveniat, & tamquam fur comprehendat, vel æternæ mortis laquei tradat; idcirco de rebus tranſitorijs, quam Pater meus Purso mihi in hereditatem reliquid. Ego Chuno languore depreſſus tradidi ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ in loco nuncupante Frikisinga, ubi requieſcit beatus Corbinianus pro remedium animæ meæ, hoc eſt manſam in eo villa, Abunsna ubi ſurgit, quæ de hereditate parentorum meorum obvenit, cum caſis curte circumcincta, cum orto, terris, pratis, ſilvis, aquis cum integritate habere vel uſurpare debeam. Poſt meum quoque diſceſſum, quòd ſit ſtabilis ad locum, quam ſupra memoravimus, & ſi quis voluerit hanc traditionem frangere, iram Dei incurrat & conponat, ſicut lex eſt, & hæc traditio nihilominus firma permaneat. Ego Chuno hanc traditionem feci coram parentibus meis, & rogavi Sindeonem, & Cundharium proximi mei firmare hanc traditionem in altarem Sanctæ Mariæ ad locum nuncupante Frigiſinga, in præſentia Epiſcopi, vel cuncto Clero, quod ſit ſtabilis usque in perpetuum: & hæc ſunt teſtes, Altman Diaconus, Hitto Clericus, Hamadeo Præſes, Sindeo, Cundheri, Rihberi, Amalperht, Ratpald, Cozmar, Adalbart. Ego indignus Presbyter Berno Scripſi hanc traditionem juſſus ex ore Attoni Epiſcopi.

NOTA.

Abusna. Abens, Abenſpergenſis Territorij.

NUM.

NUM. CLXXXVII.

Traditio Adaloni, & Reginpald.

IN Chriſti nomine. Cogitante vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. idcirco ego Adalo, quamvis peccator propriam hereditatem meam trado, atque transfundo in loco, qui dicitur Scropinhuſun, ſeu ad Zetileshuſun ad caſtrum nuncupante Frikiſinga ad Sanctam Mariam, & ad Sanctum Corbinianum, id eſt, mancipia, territorium cum ædificiis, ruris, pratis, paſcuis, ſilvis, cultis, non cultis, mobilium, & inmobilium, aquarum decurſibus, cum omni utenſilia, quodcumque ad meam pertinet partem. Et hæc ſunt teſtes: Hamadeo, Sindeo, Cundhram, Amalperht, Cozmar, Rihperht, Adalker, Pazrih, Riheri, Reginperht. Siquis autem contra hanc cartulam traditionis inire temptaverit, aut frangere voluerit, aut ego ipſe, aut ullus de heredibus meis, iram Dei incurrat, & cauſam habeat cum Sanctæ Mariæ, & partem cum Juda traditore, & hæc cartula traditionis omnino firma permaneat. & ego Reginpald hanc cartulam, ſeu traditionem confirmavi.

NUM. CLXXXVIII.

Traditio Altmanni ad Aruzapach.

NOtitia de traditione quam fecit Altman ad domum Sanctæ Mariæ, hoc eſt in loco, quæ dicitur ad Pheterach, & Aruzpach. tradidit enim, quicquid in ſuam partem ei evenit hereditatis, quando cum filiis ſuis partivit hoc totum ex integro tradidit, nihil enim pretermiſit, niſi firmiter condonavit, & legitimis teſtibus confirmavit, quorum nomina ſunt: Sigipald, Einharr, alius Einhart, Memmo, Ekkihart, Hitto Diaconus. Actum eſt hæc in XIII. Kalendas Maij.

NOTÆ.

Aruzapach. Arzbach, Dachav. Præfecturæ.
Pheterach. Pfetrach, in Territorio Moſpurg.

NUM. CLXXXIX.

Isanperhti de Hasalpah.

COmmemoratorium traditionis Isanperhti, & Conjuge ſuæ nomine Reginwiz, quia tradiderunt omnia, quicquid habuerunt in loco, qui dicitur Hasalpah, tam in terris, quam in mancipiis, totum ex integro tradiderunt preter IIII. mancipias ad domum Sanctæ Mariæ, & Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, ut poſt obitum illorum ibidem firmiter permanſiſſet. & hæc nomina mancipiorum: Adalhelm, Erpho, Cotahelm, Rihhelm, Hutſwind, Dancholf, Reginmot, Riugun. Hæc autem ſunt teſtes: Ellanperht Judex, Engilperht, Sculhaiſus, Sindeo, Ribheri, Toto, Iſangrim, Lantolt, Dinguni, Einhart. Actum eſt ad Frigiſinga coram Attone Epiſcopo, in baſilica beatæ Mariæ ſemper Virginis coram multis adſtantibus.

NUM. CXC.

Traditio Irminperht.

IN nomine Dei Summi incipit brebiarius, quo modo tradidit Irminperht ad Eccleſiam Sancti Michahelis, quæ eſt conſtructa in vico, quæ nuncupatur Cotingas. inprimis pro patre ſuo Iskero, & pro ſe, & pro fratrem ſuum

Hunker, mancipias nominamus: Helidai, Fricila, Erchanfrit, Aotuni, Lipuni, Adolhart, Bernhilt. & de terra, quaorum pertinebat ad Huogero, ipſam terram tradidit cum pratis & ſilvis, omnem Umectam, ſeu fructectam partis ejus cum omnibus ad hæc pertinentibus, firmiter ſine ulla contradictione ad ſupra dicto domo ſine ulla commutatione tradidit, & placitamus, quòd iſti duo Adolhart, & Bernhilt ad molendinum aliquid oon operâſſent, ſed alium ſervitium pleniter feciſſent. Et ego Irminperht volo muodiburdiis eorum eſſe, & ortare eos ad ſervitium Sancti Michahelis, & Domno noſtro Epiſcopo.

NOTÆ.

Cotingas. Gautting, ut alibi dictum.

Mundiburdiis. fortè Mundiburdius, id eſt, defenſor: uti *Mundiburde* aut mundiburdium nihil aliud ſignificat niſi defenſionem, ut nôrunt eruditi.

Italis Mondualdo, quod idem eſt ac tutor, maximè mulierum. beyſtánder.

NUM. CXCI.

Traditio Reginperhti.

IN Chriſti nomine. Cogitante, vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio domino veniam merear accipere; idcirco ego Reginperht, quamvis peccator propriam hereditatem meam trado, atque transfundo in loco, qui dicitur Thalamazzinga ad locum nuncupaotem Frigiſinga ad Sanctam Mariam, & ad Sanctum Corbinianum, id eſt coloniam unam, vel quicquid ibi habere videbatur. & hæc ſunt teſtes: Adalmunt, Ampho.

Si quis autem contra hanc cartulam traditionis inire temptaverit, aut frangere voluerit, aut ego ipſe, aut ullus de heredibus meis, iram Dei incurrat, & cauſam habeat cum Saoctæ Mariæ, & partem cum Juda traditore, & hæc cartula traditionis omnino firma permaneat.

NUM. CXCII.

Traditio Franchoni ad Wanga.

IN Dei nomine. Ego itaque Francho cogitante, vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere, denique trado propriam hereditatem meam ad Sanctam Mariam Matrem Domini in loco nuncupante Wanga, quicquid ibidem de propria hereditate habui totum ad ſupra dictum locum Frigiſiugas tradidi, atque cum legitimis teſtibus confirmavi, ut ibidem pro redemptionem animę meæ usque in perpetuum ſine contradictione perſiſtat. hæc ſunt teſtes: Umfrid Presbyter, Chagan, Cunzo, Coteperht, Salomon Diaconus, Heripald Diaconus. hoc factum eſt ad Frigiſingas in publico Syoodo coram Attone Epiſcopo, ſeu cuncto Clero ibidem congregato in pridie nonas Auguſti.

NUM. CXCIII.

Traditio Heriperhti, & Ribkundæ de Altunhuſir.

IN Dei nomine. Notum eſt cunctis, quòd Heriperht quidam homo, ſeu filia ejus Rihcund, pro remedium animarum earum tradiderunt propriam hereditatem eorum ad Sanctam Mariam in locum, qui dicitur Frigiſingas. id eſt mancipias tres, atque territorium, vel quicquid habuerunt in loco, qui dicitur Altinhuſir. hæc autem ſunt teſtes: Angilperht T. Aigil Teſt. Regioperht T. Hroadprant Teſ. Oadalſchalch T. Erchanperht Teſ. ſcripſi autem ego Williperht Diaconus, & ſubſcripſi.

NUM.

NUM. CXCIV.

Traditio Wolfperhti.

DUm in Dei nomine cogitante vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere; idcirco ego Wolfperht propriam hereditatem, quam genitor meus Erchanperht mihi in hereditatem reliquid in villa nuncupante Wolfperhteshuſir, & quicquid ad hæc pertinet loca, & hoc, quod ego adquirere poſſum dono, atque transfundo ad Eccleſiam beatæ, & intemeratæ Virginis Mariæ infra oppido Frigiſingas locum publicum, ut me vivente, vel poſt obitum meum habeat poteſtatem defenſor, atque poſſeſſor ipſius ſupra dictæ Eccleſiæ omnia, quicquid ſupradictus genitor meus mihi reliquit. Itaque tradidi, atque transfundavi propriam hereditatem, atque empticam in jam prædicto loco; reliqua autem omnia utenſilia, id eſt, campis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquarúmve decurſibus, & quicquid noſtris ditionibus eſſe videtur. Hæc autem omnia loci hujus utenſilia pleniſſima devotione ad prædictum locum fieri in perpetuo confirmavi, nullo prohibente. Si quis verò, quod fieri non credo, ego ipſe, aut aliquis ex parentibus meis, vel appoſita Perſona contra hanc donationem venire temptaverit, cum Deo judice vivorum & mortuorum excommunicatus appareat, & cum Juda traditore habeat partem. Et hæc traditio nihilominus firma permaneat. Et hæc ſunt teſtes: inprimis Hununc Presbyter, Pern Presbyter, Tiſo Presbyter, Wicrat Clericus, Marcheo Clericus, Salaman Laicus, Reginperht Laicus. Ego indignus Presbyter Pern ſcripſi hanc traditionem juſſus ab Attone Epiſcopo.

NOTÆ.

Wolfperhteshuſir. an Wolfratshauſen?
Hæreditatem atque empticam. nempe quidquid ad ſe ſive jure hæreditario aut emptione pervenerat.

NUM. CXCV.

Traditio Umplodi & Erchanperhti Filii ejus.

IN Dei nomine. Notum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, quod Umplod, & Erchanperht filius ejus tradiderunt hereditatem eorum Sanctæ Mariæ domui in loco nuncupante Chamara, quicquid habuerunt in ipſis duobus locis nuncupantibus Peihhinhuſir, & alio loco Horskinhuſir cum omnibus ad ipſis locis nominatis pertinentibus, nihil pretermittentes, quod jure pertinebat ad illis in hereditatem. Et hæc ſunt teſtes per aures legitimè tracti: Inprimis Hroadolt, Cozmar, Toto, Chuniperht, Altiperht, Popo, Waltrih, Wenilo, Ekkolf, Soamperht, Toto, Wolfhart, Eccho.

NUM. CXCVI.

Job, Helmpiric tradiderunt.

IN Chriſti nomine. Ego Job, & Helmpirich conjux mea tradidimus ad Sanctam Mariam pro ſalute animarum noſtrarum in locum Frigiſinga. & pro Selprati, & Deothilta, quicquid habuimus in loco nuncupante Feldmohinga, id eſt, LX. jugeres, & XXX. Carradas de pratis. Hæc ſunt teſtes, & eorum nomina, qui per aures tracti ſunt, id eſt: inprimis Adalo, Wolfperht, Engilperht, Ermperht, Hramperht, Crimuni, Cunzo Laic. Wicrat,

erat, Sundarheri Diac. Iſaac Diac. in præſentia Attonis factum Epiſcopi. Et ſiquis contra banc cartulam inire temtaverit, vel frangere voluerit, inprimis iram Dei incurrat, & poſtea à liminibus Sanctorum extraneus efficiatur, & cartula hæc nihilominus firma permaneat. Actum eſt in Villa, qui dicitur Isna, in Eccleſia beati Zenonis Confeſſoris, ſub die conſule, quod erat XIII. Kalendas Auguſti. Ego Iſaac Diaconus banc epiſtulam ſcripſi juſſus ab Attone Epiſcopo, & in prædicto loco, qui dicitur Feldmobinga de cauſis Eccleſiæ, quicquid ad eos pertinet, ſive de mancipiis, ſeu territoriis ſic tradiderunt, & firmaverunt cum teſtibus, qui ſupra ſcripti ſunt ad Eccleſiam beatæ Mariæ in caſtro Frigiſinga in manus Attonis Epiſcopi.

NOTA.

Iſaac Diaconus. Teſtis & Scriptor hujus inſtrumenti, alibi vocatur *Presbyter & Monachus.* vid. lib. 1. Trad. f. 137.

NUM. CXCVII.

Traditio Hittoni Diaconi de Hlaginpach.

DUm in Dei nomine non habetur incognitum, qualiter Hitto Diaconus conſtituit cauſam hereditatis ſuæ, quicquid habuit ad Hlaginpach firmiter tradidit domui Sanctæ Mariæ in locum Frigiſinga; ea verò ratione, quamdiu ipſe advixerit, ut habuiſſet in poteſtate ad utendum, & ad meliorandum non in nullo minuendum. Poſt obitum verò ejus ſine ulla contradictione totum, & integrum redeat inconvulſa ad ſerviendum Sanctæ Mariæ in loco prænotato cum omnibus ad hæc pertinentibus. Hæc ſunt teſtes banc traditionem factam videntes: Luitpald Comis, Adalhart, alius Luitpald, Papo, Toavvart, Engilrih, Erchanperht, Eparhart, Madalker.

NUM. CXCVIII.

Traditio Iſanperhti de Phrumari.

NOtitia de traditione, quam fecit Iſanperht, ſeu Oatila Uxor ejus, vel filii eorum Mekinperht, & Adalker in loco nominato Phrumari ad Eccleſiam ædificatam in loco illo in honore Sanctæ Mariæ cælebratam, & illam Eccleſiam cum rebus ipſis, quæ ſubter tenentur inſerta ad domo epiſcopale traditam loco publico nuncupante Frigiſienſis, ubi reliquias Sanctæ Dei Genetricis in honore adorantur, vel venerantur, & Corpus Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti requieſcit. Præfatam Eccleſiam in ante dicto loco cum rebus ipſis jam dictis prædicti traditores confirmaverunt, hoc ſunt ſeptem mancipia, duos curtes cum ædificiis, centum viginti jugeres, prata cum ſilvis cum magna parte quod dinumerare præſertim difficile eſt, ſed tamen illa ſunt ſingulariter ſeparata, hæc omnia jam ante affata cum teſtium firmatione ſubnexa ſunt. Rumolt Advocatus Attoni Anteſtitis circuibat prædictas res cum teſtibus, ille conplacitavit cum Adalkerone, & teſtes de manu ejus accepit. Hæc ſunt teſtes: Unarc, Altuperht, Adalperht, Otperht, Aſcrib, Heriolf, Sigifrid, Irminfrid, Wolamot, Angildeo, Hiltiperht, Isker, Pillunc, Elilant, Hatto, Luitperht, Deotto, Adallcoz, Wolfcoz, Hroadilo, Reginheri, Hetto, Ratolt, Kerperht, Cotilo, Heriant, Deotrih, Otperht. Iſti ſunt qui viderunt, Starcholf Presbyter, Marchuni Presbyter, Leidrat Presbyter, Paldrih Presbyter, Zizi Presbyter, Hitto Diaconus, Emicho Clericus, Job Clericus.

NOTA.

Curtes. Curtis idem eſt ac prædium ruſticum, ein Baurnhof. Vide Gloſſarium Freheri.

NUM.

NUM. CXCIX.

Traditio Selprih de Waldiu.

NOtum ſit cunctis fidelibus, quòd quidam homo nomine Selprih tradidit propriam hereditatem ſuam in loco, qui dicitur ad Waldiu, quicquid ibidem habuit, firmiter tradidit ad altarem Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga. hæc ſunt teſtes, qui hanc traditionem factam viderunt: Anno, Sindeo, Albhart, Hrocholf, Tevit, Reginolf Clericus, Altman Diaconus.

NUM. CC.

Traditio Engilperhti de Marcilinga.

IN Dei nomine. Ego itaque Engilperht pro intuitu timoris divinæ Majeſtatis, vel etiam pro æternis promiſſis premiis trado in loco, qui dicitur Marzilinga unam manſam veſtitam ad altare Sanctæ Mariæ, & ad Sanctum Corbinianum per manus Coteperhti Defenſoris mei, nulla contradicente Perſona, ut ſit ſtabilis, & inmobilis usque in perpetuum. hæc autem ſunt teſtes: Otachar, Fritilo, Remejo, Wichart, Ekkihart, Einhart.

NOTA.

Unam manſam. Manſa, aliàs manſus, eſt certa menſura agri. vide Gloſſarium Freheri.

NUM. CCI.

Traditio Luitfrid, & Erchanfrid.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego Luitfrid, & Erchanfrid communis manibus tradidimus pro remedium genitoris noſtri, cui nomen Deodolt, pratas in loco nuncupante Ehſtinga ad altarem Sancti Laurentii in vico, qui dicitur Meiſaha, quia in ipſa Eccleſia corpus ejus ſepultus eſt Patris noſtri, ut aliquam indulgentiam apud beatum Laurentium, & interceſſiones ejus ad Deum habere merear. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Kaganhart, Cozmar, Crimuni, Toto, Walcrih. & ſi quis voluerit hanc traditionem frangere, iram Dei incurrat, & conponat ſicut lex eſt. & hæc cartula nihilominus firma permaneat. Et ego Marcheo indignus Diaconus ſcripſi hanc traditionem juſſus ex ore Attonis Epiſcopi.

NOTA.

Ehſtinga. Eſting. in Territorio Dachau.

NUM. CCII.

Traditio Otperhti, & Reginperhti.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego Otperht, & frater meus Reginperht tradidimus noſtram hereditatem, quod partivimus cum filiis noſtris, noſtram partem tradidimus pro redemptione animarum noſtrarum, ut in quantitate apud pio Domino poſſimus veniam mereamur accipere. Inprimis Otperht tradidit ad Eccleſiam, quæ eſt in honore Sancti Michahelis in loco qui dicitur Abunsna, poſtea Reginperht tradidit ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, ſeu ad Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas ſeipſum, & ſuam partem in loco, qui dicitur Ziholfeshuſir. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: Deotperht, Angilperht, Adalperht, Luitperht.

Et iſti tracti de Reginberto: Heriolt, Cundheri, Rihheri, Alawih, Kerperht, Willihelm, Anthelm, Alpolt Teſtes.

NUM. CCIII.

Traditio Deotilonis de Huneſvvanc.

De traditione, quam fecit Deotilo in loco, qui dicitur Huneſvvanc tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis in loco Frigiſingas partem propriæ ſilvæ, quæ jacet ad ſupra dicto Huneſvvanc pro ſe ipſo, & Patre ſuo, & ſtatuit, ut ſit firma donatio usque in perpetuum, hoc autem factum eſt in vigilia Sancti Johannis Baptiſte in præſentia Domni Attoni Epiſcopi, atque coram multis ibidem congregatis. hæc autem ſunt teſtes: inprimis Rupo Diaconus, Anno Clericus, Oato Laicus.

NUM. CCIV.

Traditio Waldmanni de Chumizdorf.

Notum ſit cunctis in Epiſcopio Sanctæ Mariæ, quòd quidam homo, nomine Waldman partem hereditatis ſuæ in loco, qui dicitur Chumizdorf, tradidit ad domum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga, totum ex integro, quicquid illum in partem à coheredibus ſuis evenit, ſine ulla contradictione firmiter firmavit, tam in territorio, umectis, frutectis, ſeu omnibus cauſis, ut ad ſupra dicto domo æternaliter permanerent pro redemptione animæ ſuæ. Hæc ſunt nomina teſtium: Ipſe Waldman teſtis, ſeu filius ſuus Sigivvolch, Herideo, Ortheri, Sigahart, Irminperht teſtes.

NOTÆ.

Chumizdorf. Kümbſtorf, ſeu, ut quidam ſcribunt, Königsdorf, Præfecturæ Wolfratshuſianæ.

Umectis. nempe locis vicinis paluſtribus.

NUM. CCV.

Traditio Heriperhti Clerici.

In nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Ego Heriperht Clericus cogitans de Dei timore, vel æterna retributione, & memorans, quod ipſe Dominus in Evangelio ait: Theſaurizate autem vobis theſauros in cælo, ubi neque ærugo, nec tinea demolitur & cetera. Propter ea tradidi propriam hereditatem, quam habui ad Roracmuſſon loco nuncupante potenti manu, & ſine ulla contradictione ad domum Sanctæ Mariæ in loco, qui dicitur Frigiſinga, ubi Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit, ea verò ratione tradidi, atque confirmavi, ut habuiſſem hoc ad utendum, & ad emeliorandum usque ad finem vite meæ; poſt obitum verò meum, totum & integrum inconvulſa redeat ad ſervitio domui ſupra dicti, nullo contradicente, vel valente, ſed traditio hæc firma & ſtabilis permaneat cum teſtibus confirmata. Hæc ſunt nomina teſtium: Kaganhart, Nothart, Hroadilo, Adalker, Crimuni, Iſanhart, Meginhelm. actum eſt hæc n VI. nonas Maij.

NOTA.

Roracmuſſon. Rörmoſen, ut alibi dictum.

NUM.

NUM. CCVI.

Traditio Hadumari, ſeu Helmwini.

BReve commemoratorij, qualiter Helmuni Comis uxori ſuæ Cundpirc nomine tutem ſuam habere conſtituit, boc eſt curtem in loco Filuſa, quicquid ſupra dictus Helmvvinus tunc temporis ibidem habere videbatur tradidit ſupra dictæ uxori ſuæ jure legitimo ad conpoſitionem tutis illius; Ipſa enim Cundpirc eandem tradidit curtem Hadumaro filio ſuo in propriam hereditatem, & ſtatuit, ut ipſe Hadumar poteſtatem de hoc curte habuiſſet habendi, poſſidendi, vel tradendi ubicumque voluiſſet. Nunc quoque, poſtquam Hadumar valida infirmitate fuit depreſſus, patri ſuo adhuc vivente eandem curtem, quam ſupra diximus tradidit domui Sanctæ Mariæ, ſeu ad Sepulchrum Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad locum Frigiſinga, ut Deus omnipotens illum liberare dignaretur, de ac peſte, quam patiebatur, vel ſi Deo volente vitam fragilem finiret interceſſionibus Sanctæ Mariæ, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris, ſive omnium Sanctorum, quorum reliquias ibidem celebrarentur, vel nominantur, ut aliquantulum indulgentiæ animabus eorum in manſionibus ſempiternis mereantur accipere per magnam miſericordiam omnipotentis Dei, tam ipſe, quàm genitores ejus, quorum nomina Helmvvinus & Cundpirc. ea verò ratione firma donatione, ut ſi evaſiſſet ipſe, ut uſu fructuario ipſum curtem habuiſſet, & non in nullo comminuendum, ſed ad augmentandum, & ad emeliorandum, vel ſi pater ejus Helmvvinus ſuperſtis ei fuiſſet, ut ipſe ſimili ratione habuiſſet ad utendum, poſt obitum verò eorum cum omnibus ad hæc pertinentibus omnia in omnibus, id ſunt manſos veſtitos VIIII. & inter manſos ſunt LII. mancipias cum omnibus ædificijs, cum terrio cultum, & incultum, pratis, paſcuis, ſilvis totum, & integrum, tam in jumentis, quàm in omnibus utenſilijs ad eos pertinentibus in eodem ſupra dicto Sancto loco, ut perpetualiter ibidem permaneret. hæc ſunt teſtes per aures more Bajovvariorum tracti, quorum nomina Lantfrid, Kaganbart, Rupo, Lantperbt, Cundpato, Amalger, Managolt, Hramperbt, Coteperbt, Pernker, Arbeo, Alprih, Simon, Alavvih, Winzo, & alij videntes quàm plurimi, quos dinumerare non potuimus. Ipſo Hadumaro vocante Domino feliciter defuncto, ſuperſtis ei fuiſſet Pater ejus Helmvvinus, & ipſe veniens ad ſupra dicto domo Dei ad Frigiſingas coram multis renovavit priſtinam traditionem, ut poſt obitum ipſius eo modo, ut ſupra dictum eſt, inconvulſum veſtitum, & integrum rediret ad Servitium Dei, & Sanctæ Mariæ in locum jam dictum Frigiſingas, & ſtatuit, ut ſi quis de heredibus, coheredibuſque ſuis hanc traditionem inire, vel frangere voluiſſet, iram Dei omnipotentis invaſiſſet, ſeu omnium Sanctorum, & communicet cauſam coram judice Deo, cum Sanctam Mariam, & Sancto Corbiniano, inſuper pro hoc damnatus in inferno permaneat, ſi ſe non corrigat. fiat, fiat.

NUM. CCVII.

Rihperti Kermunteshuſir traditio.

EGo Rihperht pro remedium anime meæ tradidi propriam hereditatem meam in loco, qui dicitur Kermunteshuſir ad Sanctam Mariam, in loco nuncupante Frigiſinga, quicquid in jam dicto loco proprie hereditatis habere videbatur, ut ibidem firmiter permanſiſſet ad Servitium Dei & Beatorum ibidem manentium honorificè. Hæc ſunt teſtes & eorum nomina: Tiſo, Oadalgrim Diaconus, Hitto Clericus, Egivvint Clericus, Alholf Clericus.

NOTA.

Kermunteshuſir. fortè Gerlhauſen in diſtrictu Moſpurgenſi.

NUM. CCVIII.

Traditio Annoni Presbyteri Crimareshusir.

IN nomine Domini. inſpirante Divina miſericordia ego Anno Presbyter, una cum Patre, & Matre mea, tradidimus Eccleſiam proprie heredidatis noſtræ ad domum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga, & ipſa noſtra Eccleſia conſtructa eſt in loco nuncupante Crimhareshuſir, ipſam firmiter tradidimus ad ſupra dicto domo cum omnibus ad hæc pertinentibus, ut ibidem perpetualiter permanſiſſet, pro remedium animarum noſtrarum, & cum legitimis teſtibus confirmavimus. hæc ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Pera, Adalheri, Hitto, Heriolt, Engilperht, Helmperht, Poapo, Matto.

NOTA.

Crimareshuſir. Gremertzhauſen, Præfecturæ Crantſperg.

NUM. CCIX.

Traditio Waltfrid Huckinperc.

DE traditione, quam fecit Waltfrid in loco nuncupante Huckinperc, quicquid de ſua parte legibus habuit, totum ex integro tradidit ad domum Sanctæ Mariæ, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti. Hæc ſunt teſtes: imprimis Waltrih Presbyter, Cundachar, Cundachar Clericus, Poaſo Laicus. hoc factum eſt in loco Frigiſinga in præſentia Domni Attonis Epiſcopi, ſeu aliorum plurimorum familiæ ſanctæ, Pern, Hununc, Alpolt.

NUM. CCX.

Traditio Totini.

IN Dei nomine. Cogitante vel tractante me de anima mea, ſeu pro vita futura. Ego itaque Toti ſimul cum Conjuge mea Galilea tradimus, atque transfundimus ad Sanctam Mariam Dei in caſtro nuncupante Frigiſingas in loco, qui dicitur ad Ahaloh, id eſt de loco baſilice cum curte, & ædificiis territorium, prata, paſcua in utraque parte, id eſt, in orientale, & occidentale pertingente uſque ad flumine Wirma, ut ſit ſtabilis & inmobilis ad prædictum locum poſt obitum noſtrum.

Similiter autem in alio loco tradimus, qui dicitur Wilpah curtem cum domo, & cum omnibus ædificiis, & duos manſos veſtitos cum omnibus ad hæc pertinentibus tradimus, atque transfirmavimus ad domum beatiſſime Virginis Mariæ ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, terris, pratis, paſcuis, ſilvis, ruris, cultis, non cultis omnia in omnibus, absque XII. jugeres, ſi eos vult Tunzi, aut filius ejus redimere, licentiam habeant. hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: Landfrid Presbyter, Racholf Presbyter, Hitto Diaconus, Coteperht, Tunzi, Gajo, Engilfrid. Signum manuum ipſorum teſtium.

NOTÆ.

Ahaloh. Alach, Juriſdictionis Dachau.
Wilbach. Weilbach, ejuſdem.

NUM.

NUM. CCXI.

Traditio Rihperhti Clerici.

HÆc ſunt teſtes, quòd Atto Epiſcopus in beneficium præſtavit Rihperhto Clerico Eccleſiam ad Tagaleihhinga, & ipſe Rihperht tradidit ad eadem Eccleſiam quinque mancipia hereditatis ſuæ, & L. jugeres, & pratas ad hæc pertinentes. Hæc nomina teſtium: Anno, Adalhart, Crimrih, Cundpald, Friduricb, Ellanpald, Pazricb, Iſaac, Deotpald, Sigur, Ratpald.

NOTA.

Tagaleihhinga. fortè Taglſing, in Territorio Schwabenſi, aut ditione Friſingenſi. Utrobique enim invenitur pagus ejus nominis.

NUM. CCXII.

Cenſum Starcholfi & Hiltolfi, vel traditio.

VEniens homo quidam Starcbolfus nomine, & filius ejus nomine Hiltolfus ad Attonem Epiſcopum precati ſunt illum aliquod eis beneficium, hoc eſt Eccleſia, quæ eſt fundata in Azzalinga, pro qua ſpoponderunt ſe daturos uſum beneficii, quod ita & fecerunt, hoc eſt duos manſos in loco, qui vocatur Azzilinga, & tertiam partem omnis agriculture ſuæ, quicquid in eodem loco viſi fuerunt habere, & cenſum inſuper in omni anno ſe reddituros, boc eſt duodecim modia de ſpelta, & XII. de avena, & duas Friskingas, aut pretium earum de argento, propter quam prædictam rem veniens Ellannod ArchiPresbyter miſſus Attonis Epiſcopi coram Cundharto Comite, & ceteris quàm plurimis bonis hominibus in mallo publico ad Steinkiricha, & ſupra dicti homines, qui prædictum beneficium precabantur, & ibi per ſuum Wadium coram omnibus præſtitit illis ad utendum, & excolendum, dum viverent, & poſt obitum eorum ad prædictam domum Dei revertatur. Qui econtrario prædicti homines coram omnibus, qui in eodem mallo aderant, per ſuum Wadium Ellannodo Attonis miſſo propter præfatum beneficium tradiderunt duos manſos, ſicut ſupra memoravimus in prædicto loco, id eſt Azzilinga, Steinkyricha, & omnem tertiam partem agriculture ſuæ ſicut jam diximus, & cenſum ſicut memoravimus in omnibus annis ſpoponderunt ſe reddituros, & poſt obitum eorum uterque ad domum Dei prædictum revertantur, & quod dederunt, & quod acceperunt, & ſi inde aliquid neglexerint, id eſt de cenſo, unde jam diximus, ſecundùm legem reddent. Et iſti ſunt teſtes, qui ſubter firmaverunt: manûs ſignum Starcholfi, & filii ſui Hiltolfi, qui tradiderunt, & ſpoponderunt.

NOTA.

In mallo publico. id eſt, in judicio publico. vide *Gloſſar. Freberi.* hinc *mallare*, ſeu *admallare* eſt in jus vocare. Ita P. Martene in ſuo gloſſario ſeu indice onomaſtico.

Duas Friskingas. id eſt, duos porculos: zwey Friſchling. videatur Joannes Jac. Speidelius in ſpeculo *Juridico-Politico. &c,*

NUM. CCXIII.

Wolfolt ad Paingun tradidit.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego Wolfolt tradidi ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ in loco qui dicitur Frikiſinga, ut poſt obitum meum firma, & ſtabilis permanſiſſet pro remedium anime meæ, ſeu pro Sorori meæ cui

nomen Hohni, id eſt in loco, qui dicitur Painga territorium, pratis, paſcuis, ſilvis, cultis non cultis, vel quicquid ibidem legibus ad me pertinere videbatur, in hereditatem totum ex integro tradidi, & cum teſtibus confirmavi. Et hæc teſtes per aures tracti: Deotrih Presbyter, Unroh Diaconus, Cudmunt Clericus.

NOTA.

Paingun. Pang in Territorio Aibling.

NUM. CCXIV.

Traditio Hettilonis de Smeohun.

IN Dei nomine. Ego itaque Hettilo conpunctus de divina miſericordia trado propriam hereditatem meam pro remedium animæ meæ ad Sanctam Mariam ad Frigiſinga, hoc eſt in loco, qui dicitur ad Smeoha, quicquid ibidem habui totum ex integro ad ſupradictum locum tradidi, atque cum teſtibus confirmavi, ut firmiter permaneat in perpetuum ſine ulla contradictione. hoc factum eſt coram Attone Epiſcopo, & aliorum, qui ibidem præſentes fuerunt, hi ſunt Pern, Luitfrid, Hununc. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Wago Clericus, Hrodperht Presbyter, Altman Diaconus, Rubo Diaconus, Remejo Laicus, Memmo Laicus, Wichart, Heriolt, Selprih, Adalhart, Heriperht, Crimheri.

NOTA.

Smeoha. Schmicha, aut Schmihen Landſpergenſis Territorii.

NUM. CCXV.

Traditio Zellonis de Filuſa.

IN Dei nomine. Ego itaque Zello cogitans pro remedium animæ meæ, ſeu de vita futura trado, atque transfundo propriam hereditatem meam, quæ me contigit portionem de unico filio meo in loco nuncupante Filuſa ad Sanctam Mariam in loco, qui dicitur Frigiſinga, id eſt terra culta, & inculta, prata, paſcua, ſilva, via, aquarúmque decurſos, mancipia Haholf cum Uxore, & filiis ſuis, Wolfind. Hæc autem ſunt teſtes: Folchrat Presbyter teſtis, Heliho teſtis, Eparhart teſtis. Actum eſt autem hæc ſub die conſule, quod eſt II. idus Junii.

NUM. CCXVI.

Traditio Adalungi Presbyteri de Zezinhuſir.

DE traditione, quam fecit Adtelunc Presbyter tradidit omnem hereditatem ſuam, ſeu adquiſitionem, quicquid habuit in loco, qui dicitur Zezinhuſir, firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ in locum Frigiſinga, id eſt, terris, ædificiis, campis, pratis, paſcuis, ſilvis, cultis, non cultis, totum ex integro, quicquid in prædicto loco habuit, cum teſtibus confirmavit. Et hæc ſunt teſtes: Lantfrid Presbyter, Luitto Presbyter, Ernuſt Laicus, Hrodperht Laicus, Walahram Laicus, Cundhram Laicus, Selpker Laicus.

NUM.

NUM. CCXVII.

Waſanberi Presbyteri de Filusa.

NOtitia qualiter Waſanberi Presbyter ſuam adquiſitionem, quam babuit ad Filusa tradidit domui Sanctæ Mariæ in manus Attonis Epiſcopi, quicquid ibidem habuit totum tradidit extra duas mancipias, aliut enim nihil pretermiſit. Hæc ſunt teſtes: Sindeo, Adalker, Tenil, Folchmar. Actum eſt hæc in præſentia familiæ Sanctæ Mariæ. Ego Tagabertus indignus Diaconus juſſione Attonis Epiſcopi ſcripſi.

NUM. CCXVIII.

Traditio Ihchoni Presbyteri.

IN Dei nomine. Ego itaque Presbyter Ihcho, una cum nepote meo Kerolt Diacono tradidimus propriam hereditatem noſtram ad domum Sanctæ Mariæ, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti in loco Frigiſinga, quicquid habuimus in loco Kyeſinga, quicquid ibidem habuimus totum ex integro ad prædictum domum Sanctæ Mariæ tradidimus, atque cum teſtibus confirmavimus. Et in alio loco, qui dicitur Peralobc una colonia tradidimus in eadem traditione. boc factum eſt in preſentia Domni Attoni Epiſcopi, ſeu cunctæ familiæ Sanctæ Mariæ in loco, qui dicitur ad Frigiſingun. hæc autem ſunt teſtes: Tarchanat Archi Presbyter, Berno Presbyter, Hiruz Presbyter, Kaganhart Laicus. Actum eſt hæc in pridie Idus Julij.

NOTÆ.

Kyeſinga. Gieſing, Territorii Avv prope Monachium.
Peralobc. Perlach, diſtrictûs Wolferzhauſen.

NUM. CCXIX.

Ratolti Presbyteri ad FeldMohing.

IN Dei nomine. Ego itaque Ratolt Presbyter conpunctus de divina miſericordia jam olim tradidi propriam hereditatem meam, quam jacet in vico, qui dicitur Mochinga, quicquid ibidem babui de dimidie parte tradidi ad domum Sanctæ Mariæ, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas. Nunc autem valde magna egritudine depreſſus jam priſtinam traditionem confirmare decrevi ad me venientibus viſitationis gratiæ, & infirmitatis meæ conſolatores viri Religioſi Luitfrid Presbyter, & Pern Presbyter, inter aliis multis adſtantibus hanc cartulam fieri rogavi, & ipſorum manibus pariter in aram beatiſſime Virginis Mariæ reponi, ut ipſa intercedere apud Deum piè, & miſericorditer dignaretur pro me. Ea verò ratione, ut quicquid in eodem die me veſtitum eſſe in ſupra dicto vico Mohinga de propria heredicate dimidiam partem ex omnibus, quam habui, tradidi, atque confirmavi, tam in curte, quàm in ædificiis, campis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, molendinis, ſeu quicquid utenſilia in eodem loco habere me videbatur. & in iſtorum præſentia hanc cartulam traditionis meæ confirmavi, quorum nomina hæc ſunt: Engilrih Presbyter, Eigil Presbyter, Ekkihart Presbyter, Erachar Presbyter, Reginolf Clericus, Ribperht Clericus, Anno Laicus, Iſangrim Laicus, Ratkis Laicus, Toavvart Laicus, Cbuniperht Laicus, Wolfolt Laicus. Ego quidem Tagaperht hanc cartulam ſcripſi.

NUM. CCXX.

Traditio Albkis de Filsa.

IN Dei nomine cogitante vel tractanre me de anima mea, ſeu de vita futura. Ego itaque Albkis trado, atque transfundo ad Sanctam Mariam in caſtro nuncupante Friſingas, quicquid in loco Filſa emptica acquiſitione mihi in propriam hereditatem evenit ab homine conparatum precio cum pecunia, cui nomen Maganolf cum omni utenſilia, id eſt territorium cum edificiis, ruris, pratis, paſcuis, aquarúmque decurſibus totum ex integro firmiter trado, ut in perpetuum ibidem permaneat. Teſtes in libro traditionum habentur.

NUM. CCXXI.

Faſtpurc de Zollingun.

IN Chriſti nomine cogitante, vel tractante me de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere; Idcirco ego Faſtpurc, quamvis peccatrix propriam hereditatem meam in loco, qui dicitur Zollinga trado, atque transfundo ad caſtrum nuncupante Frigiſinga ad Sanctam Mariam, & ad Sanctum Corbinianum, id eſt, mancipia, territorium cum ædificiis, ruris, pratis, paſcuis, ſilvis, cultis, & incultis, mobilium, & immobilium, aquarúmque decurſibus, cum omni utenſilia, & quicquid ad ipſum ſupra dictum locum juſtè pertinet. Et hæc ſunt teſtes: Abraham, Helbfrid, Waltrih Presbyter, Sundarheri Diaconus, Oadalcrim Diaconus. Siquis autem contra hanc cartulam traditionis inire temptaverit, aut frangere voluerit, aut ego ipſa, vel aliqua Perſona de heredibus meis, iram Dei incurrat, & cauſam habeat cum Sanctæ Mariæ genetricis Dei, & partem cum Juda traditore, & hæc cartula traditionis omnino firma permaneat.

NUM. CCXXII.

Tarchanat, & Heriperht Fratris ejus.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego Tarchanat Presbyter cum fratre meo Heriberto tradidi rem propriam meam, quam genitor meus mihi reliquit in loco nuncupante Priſinga pro redemptionem animæ meæ, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere, trado, atque transfundo, id eſt oratorium, alias ædificias, curtes, mancipias, pratas, omnem territorium, paſcua, pecodes, ſilvas, aquarumque decurſos cum omne utenſilia ad Eccleſiam beatæ, & intemeratæ Virginis Mariæ in loco, qui dicitur Frigiſingas, nec non & ad beato Corbiniano Confeſſori Chriſti, ut ibidem perpetualiter perſiſteret pro remedium animarum noſtrarum. Si quis contra hanc cartulam venire temptaverit, vel frangere voluerit, iram Dei incurrat, & cum eadem genetricem Dei Mariam communicet cauſam, epiſtola hæc nihilominus firma permaneat ſtibulatione ſubnixa. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Ego ipſe Tarchanat Presbyter teſtis, & Heriperht ipſe Teſtis, Cozpald Teſtis, Adalo Teſtis, Hrocholf Teſtis, Iſolf Teſtis, Cozolt Teſtis, Cundhart Teſtis, Ramvvolf teſtis, Haimperht teſtis, Hramperht teſtis, Reginperht, Kailo teſtis, Watto teſtis.

Quod ſupra diximus de filio Hariberti nomine Nidperht, ſi talem dignitatem invenerit, & officium ſuum poteſt implere, ut accipiat preſtitum ad ſervire Deo, & Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas cum conſilio Epiſcopi.

NUM. CCXXIII.

Salomon Diaconus ad Dachowa.

NOtum eſt cunctis fidelibus, quod Salomon Diaconus tradidit hereditatem ſuam, quicquid habuit in loco Dachova ad domum Sanctæ Mariæ, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti in locum Frigiſinga poſt obitum ſuum, ut ibidem in perpetuum permaneat. Hæc ſunt teſtes: Adalhart, Kaganhart, Rihperht, Tozi, David, Meginhelm, Ratolf. Actum eſt hæc in XVIII. Kalendas Julij.

NUM. CCXXIV.

Traditio Karuheri de Zezinhuſun.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego Karuheri cogitante, vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere; idcirco tradedi ad epiſcopatum Sanctæ Mariæ, ſeu ad Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti in loco nuncupante Frigiſinga, hoc eſt una familia cum IIII. mancipiis, & cum ipſa colonia in loco jacentem Zezinhuſir, quod ibidem habuit, & territorium tertiam partem, & cum omnia utenſilia, quod mihi in hereditatem contingit ad ſupra dicto viro Domno Corbiniano, ut ſit ſtabilis usque in perpetuum. Et ego Karuheri fui deprehenſus in languore, proinde rogavi fratrem meum Ernuſtum confirmare ipſam traditionem, quam ego feci ad altare Sanctæ Mariæ, & exinde fieri teſtes per aures tracti. Et ſi quis voluerit hanc traditionem frangere, habeat partem cum Juda traditore, & hæc carta nihilominus firma pertnaneat. & hæc ſunt teſtes: Altman Diaconus, Hitto Clericus, Hunolt Laicus, Einhart Laicus. Ego Heilrih SubDiaconus, ſive Monachus ſcripſi juſſus ex ore Attoni Epiſcopi.

NOTA.

Heilrih Subdiaconus ſive Monachus. Monaſticam profeſſionem olim ſupplêſſe Subdiaconatum, ſolidè docet Mabillonius Annalium Benedictinorum T. I. lib. 10. N. XX. quem Lector conſulet. Hinc utique evenit, ut tam pauculos Subdiaconos in 101 noſtris Inſtrumentis deprebendamus: Diaconos verò & Presbyteros fermè ſine numero. Certè ipſe S. P. Benedictus in Regula ſua *cap. 62.* concedit Abbati, ut, ſi voluerit, aliquos è ſuis Presbyteros aut Diaconos ordinari curet, nullâ Subdiaconatûs mentione factâ. quominùs mirandum eſt, inquit Mabillonius, Abbatibus quibusdam non modo tonſuram, ſed etiam minores Ordines, immò & Subdiaconatum conferendi poteſtatem conceſſam fuiſſe à Pontifice Romano. Mabillonij aſſertionem egregiè illuſtrat vetuſtiſſimus catalogus Monachorum Monaſterii Schvvarzacenſis, manu Sæculi noni conſcriptus, & libro Societatum Monaſterii S. Petri Salisburgi inſertus. Titulus catalogi hic eſt. *Nomina fratrum de Suarzaha.* ſubjunguntur poſtea Presbyteri XXII. Diaconi IX. Monachi III. Moniales XXII. & in fine Clericus unus. Ex quo iterum apparet, nomine *Clerici* fuiſſe deſignatum Tyronem Sacræ Religionis ſeu Novitium: Nomine Monachorum eos qui vota jam nuncupaverant. Diaconorum verò ac Presbyterorum vocabulô affectos fuiſſe eos, qui inſuper ab Epiſcopo fuerant hîs Sacris Ordinibûs inſigniti. Nulla verò in toto illo catalogo occurrit alicujus Subdiaconi mentio. Simillimum exemplum reperimus in altero catalogo, cui titulus: *Nomina Monachorum de Moſaburga:* ubi plures quàm centum Presbyteri, Diaconi, & Monachi deſignantur; Subdiaconus ne unicus quidem. In alio rursùs catalogo, cujus inſcriptio eſt: *Nomina fratrum & Monachorum de Monaſterio Anne* (id eſt) Chiemſee, ut alibi demonſtravimus:) recenſentur multi Presbyteri, Diaconi, Monachi: & poſt hos in fine non niſi unicus Subdiaconus adjungitur, fortè quòd is Subdiaconus ordinatus fuiſſet, antequam Monaſticam vitam elegiſſet. Verùm de his ſatis.

NUM. CCXXV.

Iterata traditio Erchanheri Presbyteri.

IN Dei nomine. Ego itaque Erchanheri tradidi propriam hereditatem meam in loco, qui dicitur Alhmuntinga ad domum Sanctæ Mariæ, & Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, & ſtatui, ut in perpetuum pro remedium anime meæ firmiter ibidem, atque incorruptibiliter perſiſtat, hoc eſt cum Eccleſia, domibus, ædificiis curtiferis, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, aquis, aquarúmque decurſibus, greges cum pecoribus, mobilibus, & inmobilibus, cultis, & incultis, vel quicquid ibidem preſente tempore poſſidere, aut fruere videtur, undecumque eveniſſet, & hoc totum penitus prædicto domo tradidi, atque firmiter ſtabilivi jure perenno. Et hæc ſunt teſtes, in quorum præſentia hoc factum eſt: inprimis Ellannod Archipresbyter, Ejo, Pernvvini Presbyter, Kaganhars, Liutker, Lantfrid, Alpuni, Werinc, Crimheri, Erchanfrid, Reginhelm, Putilo, Snelhart, Deotheri, Iſaac, Emicho, Walto, Isanheri, Pirtilo, Zahheri, Tozzi. Et hoc factum eſt in XIII. Kalendas Februarij. Si quis autem contra hanc cartulam traditionis inire temptaverit, inprimis iram Dei omnipotentis incurrat, & beatam genetricem ſentiat contra ſe pugnantem, & extraneus à conſortio Sanctorum efficiatur.

NUM. CCXXVI.

Traditio Sindeo de ad Hleginpah.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego Sindeo tradedi propriam hereditatem pro remedium anime meæ in loco, qui dicitur ad Hleginpach duas partes, tertia pars dedi Uxori meæ pro juſtitia illius. Idcirco illas duas partes tradedi ad beatam Sanctam Mariam, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti Eccleſiam in loco, qui dicitur ad Frigiſingas poſt obitum meum, & tres mancipias Rihflat cum duobus filiis. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Luit, Pazrih, Crimuni, Wiholf, Emiho, Ekkihart, Perhthram. Ego Horskeo indignus Presbyter ſcripſi.

NUM. CCXXVII.

Traditio Ribhart ad Helphindorf.

DE traditione, quam fecit Ribhart Presbyter ad Helphindorf, quicquid ibidem habuit, totum ex integro nemine contradicente ad domum Sanctæ Mariæ, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti in loco Frigiſinga tradidit, & cum teſtibus confirmavit, ut ſtabilis ibidem usque in perpetuum permanſiſſet. Hoc factum eſt in præſentia Domni Attoni Epiſcopi, ſeu cuncto Clero, atque familiæ Sanctæ Mariæ in albas poſt paſcha in feria III. Hæc autem ſunt teſtes: inprimis Ellannod Archipresbyter, Cuniz Presbyter, Ejo Presbyter, Hamadeo Comis, Kaganhart, Wichart, Memmo, Reginperht, Reginker. Ego quidem Tagabertus ſcripſi hanc cartulam traditionis juſſus ex ore Attoni Epiſcopi, eſt enim in ipſa traditione ſupra ſcripta, quod fecit Ribhart Presbyter, inventæ ſunt colonias VII. veſtitas, & I. apta. pro hoc ſunt teſtes: Hitto Diaconus, Rupo Diaconus, Cundachar, Friduperht, Selprih, Ilprant, Kerperht, Luitprant.

NUM. CCXXVIII.

De venditione Iſangrimeo cum Attone Epiſcopo.

NOtitia de venditione, quam fecit Iſangrim cum Domno Attone Epiſcopo in loco, qui dicitur Holzhuſir, totum integrum, quicquid ibidem pertinebat in ſuam propriam bereditatem cuncta tradidit, ſupra dicto Domno Attone Epiſcopo reſtituente pretio, id eſt, territorium, pratis, paſcuis, ſilvis, cultis, & incultis, aquarúmque decurſibus, ut ſit ſtabilis, & inmobilis ipſis conſentientibus, & nullis contradicentibus. Hæc ſunt teſtes: Wolfperht, Adalhart, Sindeo, Nothart, Luithram, Erchanperht, Ampbo.

NUM. CCXXIX.

Regino Presbyter.

IN Dei nomine. Ego itaque Regino Presbyter cogitans pro remedium animæ meæ, atque parentorum eorum, ſeu pro vita futura, ut aliquam portionem veniæ apud pio Domino merear, trado, atque transfundo propriam hereditatem meam in loco, qui dicitur Uurdorf ad Sanctam Mariam Genetricem Dei, & ad Sanctum Corbinianum Confeſſorem Chriſti in loco Frigiſinga, id eſt, baſilica una cum territoriis, ædificiis, mancipiis, pratis, paſcuis, ruris, ſilvis, cultis, & incultis, aquarúmque decurſibus, & cum omnibus, quæ ad ipſum ſupra dictum locum pertinent, id eſt, mobilium, & inmobilium, poſt obitum meum, & quamdiu vixero, & illud poſſideo, ut aliquid de illo ad tributum darem ad prædictum locum.

Hæc autem ſunt teſtes: Droant Teſtes Comis, Drutmund, Ellannod Presbyter, Sigo, Cotedeo, Eto, Kaganhart. Scripſi autem ego Williperht indignus Diaconus.

NUM. CCXXX.

Traditio Folrati Monachi Crukinga.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Ego in Dei nomine Folrat Monachus trado ad Eccleſiam Sanctæ Dei Genetricis Mariæ in caſtro nuncupante Frigiſinga ſervum noſtrum nomine Hrodheri cum uxore, & filiis duabus in loco Cruckinga cum omnia ſibi pertinentia, & utenſilia terra culta, ſive inculta, pratas cum caſa, & curte totum ex integro à die præſente ad poſſidendum ad prædictum locum tradidi, atque confirmavi pro remedium patris, atque matris meæ, & pro redemptione animarum eorum. Aliam quoque traditionem, quam ad prædictam Eccleſiam ego ipſe Folrat feci pro remedium animæ meæ, & pro animarum anteceſſorum meorum, id eſt, colonias duas, & mancipias utriusque ſexûs numero VI. & hoc ipſum ſtabilivi cum omnia utenſilia, ſive mobilia, ſive inmobilia, omnia quicquid me ibi videbatur habere. Verùmtamen ex poſtulatione noſtra iſtam ſubteriorem traditionem in beneficio ab Epiſcopo Attone Nepus meus Kariſſimus nomine Folric, ut à diebus ſuis conceſſum habeat, & ad eum locum querat defenſionem, & cum juſto famulatu proſerviat, & licentiam non babeat vendendi, atque commodandi, nec exinde in publico aliquid faciendum, ſed ſub defenſione Epiſcopi permaneat, & poſt obitum prædicti nepotis ad prædictam Eccleſiam Sanctæ Mariæ, & abſque ulla contradictione traditio firma & ſtabilis permaneat. Hæc ſunt teſtes: Hununc Presbyter & Monachus, Heimilo Presbyter & Monachus, Pern Presbyter, Folric Clericus, Snelmot Dia-

Diaconus, Wolſperht, Meginperht, Cundhart, Cozolt, Engilpald. Ego Snelmot ſcripſi.

NOTÆ.

Hununc Presbyter & Monachus. Quoties hic Hununcus occurrit in inſtrumentis præcedentibus, & tamen nunquam adjectum fuit *Monachi Vocabulum?*

Heimilo Presbyter & Monachus. nota idem, quod in Hununco.

Pern Presbyter. cui Monachi appellatio hic non adjicitur, ſed bene alibi, velut ſuperiùs advertimus.

Sanè Folradum Monachum fuiſſe membrum Friſingenſis familiæ, manifeſtum eſt.

NUM. CCXXXI.

Traditio Waldkeri.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego Waldker, & Haimo tradidimus Oratorium cum ea, quæ ad eam pertinet pro redemptione animarum noſtrarum, ſeu de vita futura in loco, qui dicitur Laufzoro cum omni utenſilia ad Eccleſiam beatæ Mariæ Genetricis Chriſti in loco nuncupante Friſingas. Si quis contra hanc cartulam venire temptaverit, vel frangere voluerit iram Dei incurrat, traditio hæc nihilominus firma permaneat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Rihholt, Sicco teſtes, Hrodrih, Wolfrat, Altrat, Hrodheri, Kaganhart, Sigipald.

NOTA.

Laufzoro. Laufzorn trans Iſaram ſupra Monachium, Præfecturæ Wolfratshuſianæ.

NUM. CCXXXII.

Traditio Wicpald.

IN Dei nomine. Ego itaque Wicpald tradidi propriam hereditatem meam in loco, qui dicitur Mohingas ad domum Sanctæ Mariæ, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, quicquid ibidem in ſupra dicto loco habui, totum ex integro pro remedium animæ meæ, & patris mei traditionem, & confirmationem feci, & volo, ut in perpetuum firmiter, atque incorruptibiliter permaneat.

Et bæc ſunt teſtes, in quorum præſentia hoc factum eſt: inprimis Adalhart, Toato, Memmo, Turdagavvo. Et ſtatui, ſi aliquando aliquis contra iſtam cartam traditionis inire temptaverit, inprimis iram Dei omnipotentis incurrat, & à liminibus Sanctorum extraneus efficiatur, & mea donatio, atque traditio nihilominus firma permaneat.

NUM. CCXXXIII.

Traditio Wulfrih Presbyteri.

COmmemoratio traditionis, quod Uulfrib Presbyter fecit in villa, qui dicitur Prunna, res ſuas tradidit ad altarem, & donavit in manu Attoni Epiſcopi cum ſyndone Altaris quicquid habuit in villa Prunna, mancipias, campos, pratas, & ſilvas totum tradidit in manu Epiſcopi, & cum ipſa traditione firmavit ad Frigiſingas ad domum Sanctæ Mariæ, ubi Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit coram omnibus populis, qui ibidem fuerunt. Actum eſt die conſule Nonis Julii. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: Luitfrid Presbyter, Rupo Diaconus, Citi Diaconus, Unroh Diaconus, Lantperht Clericus, Cundpald, Pazrih, Hiltiker, Cundrih, Cozpato, Wolfhroc, Wolſpero, Ampricho, Reginpato, Ellanrih teſtes.

NOTA.

Prunna. Prunn. tot loca Bojariæ, quæ *Prunn* vocantur, dubium faciunt, de quonam eorum hoc Inſtrumentum ſit accipiendum.

NUM.

NUM. CCXXXIV.

Traditio Heimperhti Diaconi, & Rihharti.

De traditione, quam fecerunt Heimperht Diaconus, ſeu Rihhart Clericus in loco Nivvivaræ, hoc eſt Eccleſiam cum domo, ſeu quicquid ad hæc pertinet firmiter tradiderunt ad domum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga, ubi Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit, mancipias V. territorium, pratis, paſcuis, ſilvis, cultis, non cultis, totum ex integro firmiter tradiderunt, & cum veracis teſtibus confirmaverunt. Hæc ſunt teſtes: Ellanperht Judex, Luithram, Einbart, Waldperht, Hroadhob, Drudolt, Hrocholf, Reginpald. Et iſti ſunt, qui præſentes adfuerunt: Johan Presbyter, Otland Presbyter, Erchanfrid Presbyter, Reginolt Presbyter, Nothart Presbyter, Haduperht Presbyter, Sundarheri Diaconus, Hitto Diaconus, Heripald Diaconus, Anno Clericus.

NOTA.

Nivvivaræ. hodie Neufarn, milliariô Germanicô Friſingâ diſtans vicus.

NUM. CCXXXV.

Traditio Frecholfi Perahah.

De traditione Freholfi ad domum Sanctæ Mariæ, ſeu ad ſepulchrum beati Corbiniani Confeſſoris Chriſti mediam partem hereditatis meæ in loco Perahah firmiter tradidit, id eſt, ſervum ſuum, cui nomen Atto, cum Uxore ſua Alphilt, & filium nomine Ellanhart cum colonia, ſicut ſedebat veſtita, curtem cum domo, cum ædificijs cum territorio. pratis, paſcuis, cum omnibus ad hæc pertinentibus, firmiter, atque indubitanter donavit ad ſupra dicto domo Dei in loco Frigiſinga poſt obitum ſuum. Hoc factum eſt in vigilia Sancti Andreæ, in præſentia Congregationis Sancti illius in loco Frigiſinga. Hæc ſunt, qui præſentes adfuerunt, & teſtes extiterunt: Helmonio, Wicrat, Luitfrid, Adalhoh, Oadalgrim, Hroadolf, Cervus, Marcho, Starcholf Clericus, Petto, Paldachar, Otlant.

NUM. CCXXXVI.

Traditio Willipald de Kermareſwanc.

De traditione, quam fecit Willipald in loco, qui dicitur ad Kermaresvvanc, quicquid ibidem habuit, omnia in omnibus tradidit ad domum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga pro remedium animæ ſuæ. Iſti ſunt teſtes: inprimis Waldman, Poapo, Nidhart, Kaganhard, Luitfrid Presbyter, Pern Presbyter, Williperht Diaconus.

NOTA.

Kermaresvvanc. hod. Germanſchvvang in diſtrictu Dachavienſi.

NUM. CCXXXVII.

Traditio Ratpuruga.

In nomine Dei & Salvatoris noſtri. Ego itaque Ratpurc cogitante, vel tractante de anima, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. Denique tradedi propriam hereditatem meam

 nul-

nullo contradicente in loco, qui dicitur Feoht duas colonias, & VI. mancipias, quorum nomina Plidmunr, Starchant, Atą, Plidmeri, Reginfrid, Regingis. Ego tradedi, ſicut ſupra diximus ad domum beatæ Mariæ ſeu Corbiniani Confeſſoris Chriſti in loco Frigiſinga. Et hæc teſtes per aures tracti: Hitto Diaconus teſtis, Einhart, Wichart, Memmo, Reginperht, Tiſo, Cundachar. Ego indignus Horskeo Presbyter ſcripſi juſſus ex ore Attoni Epiſcopi.

NUM. CCXXXVIII.

Traditio Adalfridi Presbyteri.

IN nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis. Notum ſit cunctis fidelibus, & in Dei voluntate permanentibus, quomodo ego Adalfrid indignus Presbyter Dei timore conpunctus cogitavi, ſeu tractavi de vita futura, & pro remedio animæ meæ, & parentum, & fratrum meorum, propterea cum conſilio Cozperhti fratris, & Advocati mei, & proximorum noſtrorum veni ad Sanctam Dei Eccleſiam & Sanctæ Mariæ intemeratæ Virginis ad Frigiſingas, ubi Sanctus Corbinianus beatiſſimus Confeſſor Chriſti corpore requieſcit, & ubi tunc beatæ memoriæ Atto Epiſcopus videbatur regere populum Dei, & tradidi in altare Sanctæ Mariæ Genetricis Dei propriam hereditatem meam in loco, que dicitur Ehamotinga, & in alio loco Poahloh, ut aliquam indulgentiam, & remiſſionem peccatorum noſtrorum mereamur apud pium Deum omnipotentem accipere. ea verò ratione, & confirmatione hæc traditio facta eſt, ſi Deus optimus donare dignetur ſupra dicto Cozperto fratri meo talem prolem, ut dignus appareat, ipſam traditionem firmiter habeat poſt obitum noſtrum ad ſervitium ſupra dicte Dei Eccleſiæ, & ad memoriam noſtri. Hæc ſunt teſtes: Johan Presbyter, Hununc, Raatpot, Pern, Marcho Presbyter, Sundarheri Diaconus, Altman Diaconus, Hitto Diaconus, Sindeo Laicus, Cundheri, Pernolf, Einhart, Wichart, Tiſo, Memmo, Cundachar, Reginperht. Ego Horsco ſcripſi juſſione Attoni Epiſcopi.

N O T Æ.

Ehamotinga. Emating, Schwabenſis diſtrictûs.

Poahloh. Puelach. verùm in quanam Præfectura hic locus ſit ſtatuendus, ignoramus, cùm plures vici eo nomine in hac Diœceſi hoc nomen habeant.

N U M. CCXXXIX.

Inquiſicio Attonis Epiſcopi.

DE inquiſitione Attonis Epiſcopi pro traditione Helmkeri, quam queſivit à quodam homine, cui nomen Reginhoh in loco Waldkershova. hec aquiſitio facta eſt ad fluvio Rote in preſentia Arnoni Archiepiſcopi, & Audulfi miſſi, & Adalvvini Epiſcopi, Meginhardi Abbatis, Snello Abb. Sigimot Abb. Johan Abb. Wolfdregi Abb. Job Com̃. Richo Com̃. Ellanperht Judex, Adalperht, Helmivvin, Egono Capellanus, Johan Presbyter, Amo, Weidher, Folrat, Erinperht, hi ſunt teſtimoniales, qui teſtificaverunt inter Attonem Epiſcopum, & ſupradicto homine, ut legitimè ad domum Sancte Marie firmiter ſtare deberet in traditione Helmkeri.

N O T A.

Waldkershova. Waldkerzhofn, Dachavienſis Præfectura.

Cæterùm hanc inquiſitionem fuiſſe non minimi momenti, patet ex præſentia ſummorum virorum, nempe Arnonis Archiepiſcopi Salisburgenſis & Audulfi miſſorum, id eſt, Commiſſariorum aut Legatorum Cæſareorum: Adalvvini Epiſcopi Ratisbonenſis: Meginhardi

hardi Abbatis Tegernſeenſis, & aliorum plurium tum Abbatum, tum Comitum. Sanè quorumnam Monaſteriorum Abbates fuerint Snello, Johan, & Wolfdregi, non vacat in præſens inquirere: & fortaſſis, deficientibus inſtrumentis, actum ageremus. Fuiſſe aut Iſanenſis, aut Schlierſeenſis, Scheftlarienſis, Ilmonaſterienſis aut Altomonaſterienſis Cœnobiorum præſides, nobis certum videtur. Sigimotum fuiſſe Abbatem Moſpurgenſem, alibi videbimus.

De Traditionibus Helmkeri vide ſupra N. 91, & 97.

NUM. CCXL.

Ad Furihulze Eccleſia.

De Eccleſia, quæ ſita eſt in loco Furihulze, à quibus primo conſtructa eſt, ibi fuerunt par partem habentes in ipſo loco Furibulze, quorum nomina Alpheri Pollo Oato, ipſique dodaverunt ipſam Eccleſiam proprio hereditate illorum, & tunc cum conſilio Epiſcopi primò poſuerunt Presbyterum, cui nomen Lipolf, poſt illum Cozuni, tertius Hetto, quartus Deotrib, quintus Alpuni, ſextus Perhthram, ſeptimus Seliperht, ipſique Presbyteri ab eo tempore usque nunc Servierunt domui Sanctæ Mariæ. Poſt jam dictos primos homines, qui conſtruxerunt ipſam Eccleſiam fuerunt alij, qui propriam hereditatem illorum tradiderunt ad eadem Eccleſiam, quorum nomina hæc ſunt: Emilo, Altmar, Weliſunc, Erchanpald, Egino, & Reginolt.

NOTA.

Inſtrumentum ſanè memorabile pro Eccleſia in Firholzen, quippe in quo primi illius 13. Rectores enumerantur: quod de alia tam vetuſta Eccleſia nullibi legimus.

NUM. CCXLI.

Unarc Presbyteri Pupinhuſir placitum.

De contentione, quam habuit Atto Epiſcopus, & Unarc Presbyter pro villa, quæ nuncupatur Pupinhuſir, qualiter ſupra dictus Unarc cum injuſtitia jam dictam villam abſtrahere voluit de domo Sanctæ Mariæ, ſed nequaquam potuit propter diuturnam veſtituram anteceſſorum Attoni Epiſcopi, qui veſtiti fuerunt de eadem villa. Tunc verò eadem Presbyter nomine Unarc videbat, quòd nequaquam optinere potuit, quod volebat, pœnitentia conpunctus, atque cum juſto judicio ſuperatus, veniebat ante Attonem Epiſcopum ſeu cunctam congregationem Sanctæ Mariæ, ſive alij multi, qui huc venerant ad teſtimonium dicebat, quòd injuſtè hoc feciſſet, & precabat, ut indulgentiam ei dare dignaretur. Et ille jam dictus Presbyter coram omnibus proſtratus jacebat ante altare Sanctæ Mariæ, & confeſſus eſt, ſe mentiſſe omnia verba, quibus contradicebat domui Sanctæ Mariæ. Hæc autem ſunt teſtes, in quorum præſentia hoc factum eſt: inprimis Liutfrid vocatus Epiſcopus, Ellanod Archipresbyter, Berno Presbyter & Monahus, Joban Presbyter, Horskeo Presbyter, Snelmot Presbyter, Francho Presbyter, Aſcrih Presbyter, Wicquar Presbyter, Adalhoh Presbyter, Meginolt Presbyter, Oadalpald Presbyter, Hiltiperht Presbyter. Nunc autem Diaconi: Williperht Diaconus, Hieremias Capellanus, Altman Diaconus, Pazzuni Diaconus, Hitto Diaconus, Rupo Diaconus, Einheri Diaconus, Inguperht Diaconus, Samuel Diaconus, Poto Diaconus, Slui Diaconus, Helmuni Monahus, Wicrat Monahus, Salomon Monahus. Hæc ſunt Laici: inprimis Chadol Comis, Ellanperht Judex, Hrocholf, Kaganhart, Pald, Ratolt, Oadalperht, Wulvarn, Rikker, Chunimunt, Mejol, Noathart, Herico, Ortheri, Reginhelm.

NOTÆ.

Pupinhuſir. Pipinhauſen. Crantſpergenſis diſtrictus.

Placitum. Conventus publicus judicialis.

Cæterùm in hoc inſtrumento ſolus Berno inter teſtes vocatur *Presbyter & Monachus.* & tamen certò conſtat, etiam Oadalpaldum, & Hiltiperhtum fuiſſe Presbyteros & Monachos. quod idem de cæteris fatendum eſſe, eruditi judicabunt.

NUM. CCXLII.

Irminfrid red.

POſt hanc inquiſitionem, & legitima redditione cum Wadio in manus Arnonis Archiepiſcopi, & Attonis Epiſcopi, & Orendili Judicis, & Lantfridi Advocatis, quod injuſtè adſtractum habuit Lantfrid filius Irminfridi ad Holzhuſum duo loca, quod dicimus Hovaſteti de pratis XII. Carradas, ad Kiſingam Jurnales X. ad Situlinesſtetim hovaſteti una, & ſubmerſit unum mulinum, & ad Krevolfingas territorium, quod dicimus Kapreitta, in qua eſt quaſi Jurnales VII. ad Paſingun duas colonias, mancipias inter totos VI. Weranza cum II. infantes, Zeizhilt cum duobus infantibus.

NOTÆ.

Hovaſteti. fortè Hochſtett in diſtrictu Starenbergenſi.
Krevolfinga. Greſfing. in eodem.
Kiſingam. Geiſing in eodem.

NUM. CCXLIII.

Engilsnot reddidit beneficium.

QUaliter Engilsnot beneficium reddidit, quod habuit ad Rotapach in manus Domni Attonis Epiſcopi, & poſtea ab Attone Epiſcopo per miſeticordiam ſuam ipſam cauſam in beneficium,& in cenſum accepit ipſaEngilsnot. hæc ſunt teſtes: Adalhart, Pern, Alto, Isanhart, Alprih, Salomon, Scalco, Memmo, Kaganhart, Heimo, Weriant, Egisperht, Hramperht, Kiso, Roho, Kerpald, Poaſilo, Jacob.

NOTA.

Rotapah. Rotpach. in Præfectura Dachau.

NUM. CCXLIV.

De Eccleſia ad Poche.

NOtitia qualiter Sicco & Richolf contendebant cum Attonem Epiſcopum pro Eccleſia in loco, qui dicitur ad Poche, & legitimè convicti, atque ſuperati eadem Eccleſia in præſentia Attoni Epiſcopi, & Heriperhti Comitis, & Cundharij Abbatis, & Meginhardi Abbatis, & Reginhardi Sculdh, & Immlnoni Scu̅ld ſeu etiam alij multi. Kaganhart, Regino, Reginfrid, Hitto, Sindperht, Waldman, Amo, Erchanolt, Iſanger, Hejo, Heipo. Actum eſt hoc in publico placito in loco Holzhuſun coram multis ibidem congregatis; ipſi quoque ſupra dicti de eadem re teſtes ſunt, quod Sicco, & Richolf eadem Eccleſiam tradiderunt in manus Attonis Epiſcopi, & Wadium dederunt, ut nihil exinde ampliùs quererent.

NUM. CCXLV.

De contentione, qui fuit inter Ellannodo, & Heriracho & Perhtwigo.

DE contentione, qui fuit inter Ellannodo Archipresbytero, & Heriracho, & Perhtwico, & filij ejus ad loca, qui dicitur Rota, de cutte Wicperhti,

& de

& de domo, & de Scurio, & pomario cum omni utenſilia, quicquid in curte ejus fuit, quomodo finitum fuit inter illos coram comite Job, & Ellanperto judice, & reddiderunt illum curtem cum omnibus ſupra dictis jam dicti Viri in manus Ellannodi ſeu vocatis ſui. Et hæc ſunt teſtimonia: Luitprant, Adalo, Einhart, Cunzo, Engilperht, Drudolt, Duidolf, Arfrid, Jacob Presbyter, Erchanhart Diaconus, Swidker, Salomon Diaconus. & hoc fuit factum in loco, qui dicitur Filisa, ad Baſilica Sancti Valentini.

NOTA.

De Scurio. fortè horreo: vulgò Scheuren.

NUM. CCXLVI.

Traditio Helmkeri & Matris ejus Ribhiltæ.

De traditione Heimgeri & Matris ejus Rihhilta ad Rota, & poſt ea fuit contentio in quibusdam locis cum Sorore ejus Hroadpirinna, & ſic finitum fuit coram Advocato ſuo Diudolfo, & reddidit Hrodpirin, quicquid ibidem habuit in manus Diudolfi. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti Wolfhroch teſtis, Selpker teſtis, Adalfrid teſtis, Salomon teſtis, Coteſcalch teſtis, Madalcoz teſtis, Reginhart teſtis, Wichram teſtis.

NUM. CCXLVII.

Concambio Ellannodis, & Offonis ad Rota.

Notitia de concambione, qui fuit inter Ellannodo, & cuidam homine nomine Offo filio Stephani ad Rota in loco nuncupato ad Tanne, dedit prædictus Offo ſuam Alodem, quod partivit contra fratres ſuos in legalem portionem per manus Advocati Ellannodi nomine Diudolf ad domum Sanctæ Mariæ ſitam prope ripam fluvij, quæ dicitur Rota, hoc eſt terram arabilem, caſam cum curte proprij juris ad ſe pertinentem tradebat in manus Diudolfi jam dicti advocati, & firmabat ad jam commemorato domo Dei, tum demum Diudolf Advocatus, & Reginhart Conductor rerum pertinentium ad præfato Domo Dei, & Zeizo Presbyter illius Parrochiæ cum juſſione Ellannodi Archipresbyteri & cum comiatu Attonis Epiſcopi, & conventione ibidem fideliter Deo Servientium contra prædictas res adfirmatas domo Dei jam commemorato offone duas colonias, caſam cum curte jacentes in loco nominato ad Tanne, eò quòd utriſque partibus utilior videbatur, & ſic firmaverunt cum munitione teſtium, quorum nomina hic ſubter inſeruntur. Hæc ſunt teſtes: Zeizo Presbyter, Erchanperht Diaconus, Starcholf Clericus, Selpker, Wolfhroch, Coteſcalhc, Drudolt, Salomon Mahalcoz, Hegilo, Hiltiprant, Selprat, Helmperht, Kepahart. Actum in loco nominato Rota VIII. Kalendas Auguſti.

Ego Amico indignus Clericus juſſus à Domno Attone Epiſcopo hanc cartam ſcripſi.

NUM. CCXLVIII.

Reginpertus Allinga reddit.

Iſti ſunt teſtimonia, & veraces teſtes extiterunt de res Eccleſiarum Frigiſienſis, quas reddidit Reginpertus filius Scattani de traditione Gajoni in loco, qui dicitur Allinga. Iſti ſunt teſtes: Helmuni, Herirach, Ribpald, Sonperht, Toto, Kaganhart, Hludio, Adalhart.

NUM. CCXLIX.

Cambium Hungiſi.

NOtitia qualiter Atto Epiſcopus cambiavit territorium ab homine cui nomen Hungis in loco, qui dicitur Hlera, & dedit ei ad Toalpab equalem menſuram, ſicut acciperat de illo. ea verò ratione, ſiquis mutare vult hoc cambium cum ipſis territoriis, mutat. Hæc ſunt teſtes: inter eos inprimis Fritilo, Kamanolf, Pernhart, Rihlant, Oago, Rato, Waltant, Anno, Muniperht, Adalhart, Reginolf, Tiſo, Ellannod Presbyter, Helmperht, Purſſo, Chuniperht, Wihrih, Cozmar.

NOTA.

Hlera. Lern, in diſtrictu Erdingano.

NUM. CCL.

Convenientia Attonis Epiſcopi cum Pattone, & Tettini Fratribus.

COnvenientia Attonis Epiſcopi cum duobus fratribus, quorum nomina Patto, & Tetti. Ipſi enim jam dicti fratres voluerunt partem aliquam abſtrahere de curte Sindeoeshuſir, convenientia exinde facta donavit Atto Epiſcopus his duobus fratribus in loco Haſalpacb jutnales xL. pratas VI. Carradas, & unum caballum cum Scuto & lancea, & propterea utrisque partibus cum teſtibus confirmaverunt, ut ſic definitum ſit inter eos in perpetuum. Actum eſt hæc in præſentia Attonis Epiſcopi, & Oadalbarti Epiſcopi, Meginhart Abbatis, Antarpot Presbyteri. Hæc ſunt teſtes: Mezzi Comis, Engilperht Vicarius, Kaganhart, Einhart, alius Einhart, Friduperht, Memmo, Wichart, Iſancrim, Hrocholf, Tiſo, Sindeo, Cundheri, Haholf, Chippo. Similiter de Silva ad Sindeoeshuſun: Rupo Diaconus, Hamminc, Mezzi, Comis, Reginhart, Kaganhart, Cundheri, Sindeo, Reginperht, Diudolf, Fatto, Herirat, Soanperht, Wichart. Hæc ſunt teſtes, quos tradiderunt Tetti, & Patto Attoni Epiſcopo pro Silvam, quam queſierunt in loco Sindeoesbuſir. acceperunt inde ſeptem ſolidos de argento & nullam ampliùs inquiſitionem bujus ſilve ſe habituros coram iſtis teſtibus conplacitaverunt in publico placito hoc factum eſt ad Frigiſingas.

NOTA.

Sindoëshuſir. Sinzhauſen in Territorio Moſpurgenſi.

NUM. CCLI.

De Tanchiricha beneficio.

NOtitia, qualiter Domnus Atto Epiſcopus in beneficium præſtabit Eccleſiæ in loco, qui dicitur Tankiricha ſuo homine, cui nomen Uuldarrich; ipſe enim Uuldarricb ſeipſum tradidit in Servitium Attonis Epiſcopi, ſeu domui Sanctæ Mariæ usque ad finem vitæ ſuæ. in hoc enim ipſum beneficium accepit, ut fideliter in ſervitio domui Sanctæ Mariæ permanſiſſet, & ſi aliter aliquid feciſſet, privatus de ipſo beneficio permanſiſſet. hoc enim factum eſt in præſentia cuncta familiæ Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga, quorum nomina ex multis paucos adſcribimus: inprimis Ellannod Archipresbyter, Ejo Presbyter, Oadalpald Presbyter, Hiltiperht Presbyter, Rato Presbyter, Unroh Presbyter, Altman Diaconus, Pazzuni Diaconus, Hitto Diaconus, Rupo Diaconus, Marchuni

chuni Diaconus, Tagaperht Diaconus, Salomon Monachus, Hiltiperht Monachus, Crimberi Monachus, Wolfhart Monachus, Kaganhart Laicus, Emicho, Adabart, Coazmar, Toato, Pazrih, iſti omnes teſtes ſunt, quia ego Atto Epiſcopus ipſo Uuldarricho homine noſtro uſque ad ſuam vitam ei in beneficium præſtavi, poſt obitum verò ejus ſine ulla contradictione ad domum Sanctæ Mariæ redire non tardet.

NOTA.

Tanchiricha. Tankirchen, in diſtrictu Wolfratshuſiano.

In hoc Inſtrumento obſervabit Lector, teſtes de familia poni eodem ordine, quem notavimus ad Num. 224. quémque etiam obſervárunt antiqui Schlechdorffenſes N. 114.

NUM. CCLII.

Atto Epiſcopus, & Hroadachar ad Ehing.

NOtitia de emptione, quam fecerunt inter ſe Dómnus Atto Epiſcopus ad Hroadachar, id eſt territorium donavit Hroadachar ſupra dicto Epiſcopo in loco, qui dicitur Ehinga Superiores. Et econtra donavit ei Atto Epiſcopus unum toracem. Hæc autem ſunt teſtes: Chuniperht teſtis, Reginperht teſtis, Cundberi teſtis, Kaganhart teſtis, Memmo teſtis.

NUM. CCLIII.

Pro Eccleſia ad Premareini.

NOtitia qualiter Oclant contendebat contra Attonem Epiſcopum pro Eccleſia in loco, qui dicitur Premareini, & convictus legitimè in loco, qui dicitur Feringa in præſentia Arnoni ArchiEpiſcopi, ſeu etiam multis ibidem congregatis, quorum nomina ſunt Atto Epiſcopus, Kysalhart Judex, Sigimot Abbas, Ellanperht Judex, Cundhart Comis, Orendil, Heriperht, Luitpald, Mezzi, Oadalſcalch, Wago, Reginhart, Haguno, Cundhart, Hitto, Hrocholf, Anno, Alprih, Heripato, Cundpato, Friduperht, Coteſcalch. Hoc factum eſt in publico placito, in ſupra dicto loco Feringa multis audientibus, atque videntibus. Iſti quoque Wadium acceperunt, ut quicquid injuſtè egit contra Attonem Epiſcopum, ut legitimè componere deberet, Hoc eſt Enkilperht, Sindperht, Coteſcalch.

NUM. CCLIV.

Contentio Attonis, & Wolfſwind.

NOtitia de contentione, quem habuit Atto Epiſcopus, ſeu Ellannod Archipresbyter contra Wolfſvvindonem de re Sanctæ Mariæ ad loca nominata Cundinhoſa, quod teſtificaverunt hi homines, qui hic inſeruntur cum juramenti probatione, ut ipſa cauſa ad domum Sanctæ Mariæ pertinere deberet, quod ſitum eſt in loco Frigiſinga, ubi Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit. Et hæc nomina teſtium: Fritilo, Engildeo, Chuniperht, Kamanolf, Coteperht, Engilperht, Waſugrim, Sahso, Oago, Arnolt.

NUM. CCLV.

Convenientia inter Attone, & Erachro Epiſcopis.

HÆc ſunt teſtes, qui viderunt & audierunt, quòd Erachar Epiſcopus reddidit in manus Attoni Epiſcopi in loco, quæ dicitur Iſmaninga mancipias, quæ abſtracti fuerunt de Purolfinga injuſto ordine. Factum eſt hoc

in

in die VII. Kal. Martii, & iſti ſunt, qui teſtificaverunt: Fllanperht, Kaganbart, Einhart, Hrocbolf, Ratolt, Soanperbt, Helut, Lantfrid, Alurib, Memmo, Adalbart, Odalger.

NOTÆ.

Erachar Epiſcopus. incertæ Sedis: an fortè Chorepiſcopus.
Iſmaninga. Vicus inſignis cum caſtro, & comitatu, ad Eccleſiam Friſingenſem pertinente.
Purolſinga. fortè Purſing Schwabenſis Præfecturæ.

NUM. CCLVI.

Contentio Hrocholfi cum Attoni.

IN Dei nomine. Ego itaque Atto Epiſcopus noticiam facio qualiter quendam homo Hrocholf nomine deveſtivit domum Sanctæ Mariæ, ſeu etiam nos, hoc eſt de territorio, quam Ratpuruc tradidit ad domum Sanctæ Mariæ. Nunc autem invitus, & cum veraces teſtibus ſuperatus reddidit eadem territorium in loco Feobte, quam injuſte abſtraxit de domo Sanctæ Mariæ. Hoc autem factum eſt ad Reganaspuruc in publico conventu Epiſcoporum, ſeu etiam Presbyterorum, in quo erat Arn ArchiEpiſcopus, Atto Epiſcopus, Adalvvinus Epiſcopus, Hato Epiſcopus, Einrich Epiſcopus, Agnus Epiſcopus, Meginart Abbas, Luitfrid Presbyter, Ellannod Presbyter, in illorum præſentia hoc factum eſt, ſeu etiam Audulfi Comitis, & Kysalbarti Judicis, & Ellanberti Judicis, Petto, Chuniperht, Reginhart, Siodeo, Kaganhart, Luitprant, Situli, Memmo, Reginperht, Eiohart, Madalcoz, Crimuni, per fidejuſſores enim hoc fecerunt, quorum nomina Cbuniperht, Siculi, Engilhart.

NUM. CCLVII.

Heriperht ad Senatesawa.

DE beneficio ad Senatesavva, quod Domnus Atto Epiſcopus præſtabit Heriberto Clerico, & ipſe Heribertus Clericus reddidit ipſum beneficium in manus Domni Attoni Epiſcopi. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: Angilperht, Adalperht, Einbart, alius Einhart, Wicbart, Reginperht, Cozmar.

NOTA.

Senatesawa. Senzau, in territorio Schwabenſi.

NUM. CCLVIII.

Friduperht, Engilperht, Papo, Ato tradiderunt.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed in Epiſcopio Sanctæ Mariæ multis eſt notum, qualiter Friduperht Presbyter, Ato & Engilperht tradiderunt propriam hereditatem illorum in duobus locis, hoc eſt, ad Otingun, & ad Tegarinvvac. Iſti verò jam dicti Ato, & Friduperht cunctam poſſeſſionem illorum tam eccleſiaſticam, quam etiam Secularem rem totum ex integro tradiderunt domui Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ad Frigiſiogas eo modo, ut poſt obitum illorum nullus contradicere valeat cum omni integritate domui Sanctæ Mariæ deſervire. Engilperht autem tantummodo rem Eccleſiaſticam tradidit; nam aliam hereditatem ſuam Papo enim, & Fridubert tradiderunt unam coloniam ad altare Sancti Michahelis ibidem ad Tegarinvvac, & tertiam territorii partem, quam Papo ibi habuit, in omnibus quidem tertiam partem ad jam dictum altarem tradiderunt pro ſeipſos, & pro Tutum Filium Papo-

Paponi, hoc eſt territorium cum ſilva, prata cum paſcuis, aquarúmque decurſum, ita enim, ut poſt obitum Matris illorum, cui nomen Waltila, firmiter, & ſtabiliter ad ipſum altarem ſine ulla contradictione in perpetuum perſtitiſſet. Hæc autem ſunt teſtes: Heimilo Presbyter & Monachus, qui hanc cartulam ſcribſit, Willihram Presbyter, Friduperht Presbyter, Ato Laicus, Engilperht Laicus. Actum eſt hæc in Kal. Auguſti.

NUM. CCLIX.

Traditio Frecholſi ad Ollingas.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego Frecholf Laicus cogitante, vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitatem apud pio Domino veniam merear accipere. Idcirco tradedi ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, vel ad Epiſcopatum in loco nuncupante Frigiſinga trado pro remedium animæ meæ ego Frecholf, & ſimiliter pro patrem meum, & matrem meam, ut exinde mercis illorum creſcat, ad Ollingas trado territorium meum, quantum proprium habuero, quod ab hac die ſit in poteſtate Sanctæ Mariæ ſive Epiſcopi. Ad Aguſingas ibi trado unam coloniam cum familia ad loco nuncupante, quem ſupra memoravimus poſt obitum meum. Et ſi quis voluerit hæc cartulam traditionis frangere, iram Dei incurrat, & cumponat ſicut lex eſt, & habeat partem cum Juda traditore, ſi non emendaverit. Et hæc teſtes: Frecholf, Willahel, Reginolf, Hitto Clericus. Ego Presbyter Perno ſcripſi hanç cartulam traditionis.

NUM. CCLX.

Traditio Freaſoni, & Erchanpaldi ad Holzhusir.

IN Dei nomine. Ego itaque Freaso cogitante, vel trantante me pro remedium animæ meæ, ſeu de vita futura trado, atque transfundo propriam hereditatem meam in loco, quæ dicitur Holzhusir ad altare Sancti Zenonis Martyris Chriſti cum omni utenſilia, ruris, pratis, paſcuis, ſilvis, campis, cultis, & incultis, mobilium, & immobilium. Ego quidem ſtatui, ut ſit ſtabilis, & inmobilis uſque in perpetuum.

Similiter ego Erchanpald germanus ſupra dicti Freaſonis portionem meam, quam de ipſa hereditate me contingit trado jam funditus ad ipſo jam ſupra dicto altare, ut ſit ſtabilis, & inconvulſum permaneat uſque in perpetuum.

Poſtea autem venerunt filii ipſius ſupra dicti Erchanpaldi, & tulerunt illud de ipſo altare abſque ullam inquiſitionem, quod illi tradiderunt. Aliquando autem de Dei miſericordia conpuncti tertiam partem reddiderunt ad ſupra dictum altarem, & aliud detenti ſunt apud illos. Et hæc teſtes in eodem Concilio: Irminperht Presbyter, Amalrich, Sicco, Kaganhart, Hitto, Cozperht, Waldman, alius Kaganhart.

NUM. CCLXI.

Traditio Alamuntinga.

IN Chriſti nomine. Nos germanos Kysalheri, & Irminheri convenit nos tibi Erchanhario vendere omnes res illas, quæ ad nos pertinet, in vico nuncupante Alamuntinga, id eſt, terra, arva, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, molendinis, omnia in integro in eodem loco nobis pertinentes, & per

per hæc teſtes firmavimus idem Kysalheri teſtis, Reginhart Crimheri filius ipſius, Kysalheri, Wicheri, Irminheri, Iſanhart, Putilo, Ernuſt, Walto, Hamadeo, & inſuper omnia tradidimus ipſas res in altare Sanctæ Mariæ in eodem loco nuncupante Alamundinga, ubi Erchanheri venerabilis cuſtos eſſe videtur, & per ipſos teſtes firmavimus.

NOTA.

Cuſtos. an potiùs Eccleſiæ illius Rector?

NUM. CCLXII.

Traditio Etinesloh.

IN Chriſti nomine incipit de commemoratione, quod tradidit Deotperhtus hereditatem ſuam in altare Sanctæ Mariæ ſemper Virginis loco nuncupante Etinesloch, agros, pratas, exaratum, cultis, & incultis, & hæc placita fiant, ut habeat ad uſum victûs ſui uſque ad diem obitûs ſui, & poſtea habeant, qui hoc altare ſerviunt, & ſi ſuperveniat filius ejus redimat hoc cum tributo, id eſt, tres dies arare, & I. fœnum ſecare, & ea colligere, & inprimis habeat requiem uſque in annum tertium, & poſtea cum prædicto tributo redimat. Et hæc omnia facta ſunt in IIII. Kalendas Aprilis & cum XII. teſtibus firmata ſunt, iſti ſunt: Kysalheri, Peradeo, Reginhart, Crimheri, Echo, Haduperht, Willapato, Sigiwart, Putilo, Iſanhart, Liutperht, Sigifrid, Chunimunt, Hamadeo, Deotperht, Pirhtilo, Rincholf, Drooz.

NUM. CCLXIII.

Traditio Iſanharti de Etinesloch.

IN Chriſti nomine. Ego itaque Iſanhart cogitans cogitavi pro remedio, & ſalute animæ meæ, & ut pius Dominus relaxaret omnia facinora mea; ideóque tradidi hereditatem meam Viro Venerabili Erchanhario, & ut poteſtatem habeam ad uſum victui meo, quouſque vita concedatur mihi, & poſt ea ipſe ſupra dictus Presbyter pro propria hereditate, quaſi à Patre ſuo in portionem accepiſſet. Et hæc placita fuerunt in Kalendis Septembris in loco nuncupante Etinesloch, teſtificantibus proximis ſuis, & conſentientibus, quorum nomina ſunt hæc teſtes, Hamadeo, Pirhtilo, Rincholf, Deotperht, Aran, Meginperht.

Iterûm in nomine æterni Dei. Ego itaque Iſanhart tradidi hereditatem meam, & fratris mei Iſanberti pro remedium animæ meæ in loco nominato Etinesloch, agros, prata, ſilvis, aquis, exaratum, cultis, & incultis, Viro Venerabili Erchanherio pro remedium animæ meæ, ut in perpetuum ſtabilis permaneat. Actum in IIII. Idus Octobris, & cum XII. teſtibus firmavi, quorum nomina: Kysalheri, Irminheri, Hejo, Willapald, Wicheri, Crimheri, Kysalhart, Hamadeo, Pirhtilo, Rincholf, Deotperht, Drooz.

NUM. CCLXIV.

Traditio Luitpatoni, & Hroadberti ad Moſahum.

IN nomine Domini notum ſit cunctis fidelibus, quòd ego Luitpato, & Hrodperht ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas tradidimus omnem hereditatem noſtram in loco Moſacha, quicquid proprie hereditatis in ipſo loco habere dinoſcimur, & portionem Uxoris meæ, omnia in omnibus firmiter tradidimus ad Frigiſingas. Iſti teſtes: Tunno, Rumolt, Oadalker, Hroadperht, Otrih, Porci, Adalker, Cotefrid.

NUM.

Digitized by Google

NUM. CCLXV.

Traditio Engilperhti & filii ejus Iſſoni Presbyteri, & Uxoris ejus Perhtsvvin.

HOc omnibus declaratur fidelibus intellegendum, quòd Engilperht, & filius ejus Iſſo Presbyter, & Uxor ejus Perhtſwind communis manibus, quicquid habuerunt in loco, quæ dicitur Tetinhofa, Eccleſiam cum domo, & omnem hereditatem, ſeu adquiſitionem firmiter tradiderunt ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Hoc factum in VIII. Idus Februarii, & hæc teſtes: Ribpert, Cundperht, Egiperht, Cozpald, Sicco, Werot, Arpeo, Haguno, Rimideo, Engilperht, Perhtolf, Starcholf.

NOTA.

Tetinhofa. fortè Deiüenhofen, in diſtrictu Dachavienſi.

NUM. CCLXVI.

Traditio Meginhardi Abbatis, & Cundharti, & Reginharti, & filii ejus Hittoni.

LUculenta confirmatione declaratur cunctis rectam confirmationem ſcientibus, quia Meginhard Abbas, & Cundhart, vel Reginhart, & filius ejus Hitto, quicquid habuerunt in loco Huckinperc cum omni integritate communis manibus ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas firmiter tradiderunt. Hoc factum in XIIII. Kalendas Martii. Iſti teſtes: Kaganhart, Heriperht Comis, Selprih, & alius Kaganhart, Toato, Hitto, Orendil, Kerhart, Waldman.

NUM. CCLXVII.

Toto Willinga tradidit.

AD notitiam omnium fidelium occurrat, quòd ego Toto tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga Eccleſiam cum domo in loco Willinga, vel quicquid ego in ipſo loco proprie hereditatis, vel adquiſitionis habere videbar, totum, & integrum ad ſupra dicto domo firmiter tradidi. Hæc ſunt teſtes: Wolfperht Judex, Sciri, Tuoto, Adalvvart, Hroadmunt, Sindperht, Arbeo, Herimot, Adalperht, Weiko, Reginolf. Actum eſt in III. Idus Februarii. Et iſti teſtificaverunt eorum hereditatem & Totonis, & dixerunt, illum hanc traditionem peragere potenter poſſe: Hiltiperht, Adalvvart, Vojo, Herimot, Cotcſcalch, Waldperht, Ratolf, Paldachar, Otlant, Hroadmunt, Eparahar, Alprih.

NOTA.

Willing. in territorio Aiblingenſi.

NUM. CCLXVIII.

Traditio Paponi ad Tegarinwac, & Aotingas.

IN Dei nomine. Ego Papo de hereditate mea, & filiorum meorum Fridubertj Presbyteri, & Tutonis, qui nunc migravit, tradidi ad Tegarinvvac partem hereditatis noſtræ ad Eccleſiam Sancti Michahelis colonias duas tertia pars, quod me contingit, agris, cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis piſcatorijs, & illud, quod dicitur Oatinga quarta pars ſubſtantiæ heredi-

catis meæ ad Eccleſiam Sancti Martini pro remedium animæ meæ. Si quis hanc cartulam corrumpi voluerit, inprimis iram Dei incurrat, & conponat ſicut lex eſt. Hoc factum eſt in Kalendis Auguſti, & hæc teſtes: Heimilo Presbyter, Willaram Presbyter, Ato, Engilperht.

NOTA.

Aotingas. ſeu *Oatinga*. Eutting. in diſtrictu Erdingenſi.

NUM. CCLXIX.

CUm incognitum non habetur, ſed multis nobilibus viris, quod etiam aliis pleriſque bene notum eſt, qualiter Arperht Divina ammonitione conpunctus proprie hereditatis, vel acquiſitionis, quidquid habere videtur, totum & integrum jure perpetuo tradidit ad domum Sancte Marie ſemper Virginis perpetualiter condonavit, atque transfirmavit in caſtro ſito Friſinga in locis nuncupantibus Filsa, & Claſnapach, ut aliquanto veniam apud pio Domino in eterna vita mereatur accipere. Demum venit humiliter rogando ad Attonem Epiſcopum, vel ad cunctam congregationem Sancte Marie, ut in ſua Eccleſia Jacob Presbytero in beneficium præſtare dignetur, quamdiu hoc contra domum Sancte Marie, & Rectorem ipſius Eccleſie eum tali cenſu perſerviret, ſicut ipſa familia decreviſſet. Poſt obitum verò Arperhti cepit contentioſiſſimus Salomon dicere, quòd ſibi antea tradidiſſet, quàm ad domum Sancte Marie, & proclamavit ad Audulfum miſſum, & ad Arnonem Epiſcopum dicens, has Eccleſias cum omnibus ad eas pertinentibus ſibi eſſe debere. Tunc juſſit Audulfus Job Com̃, & Ellenberto Judice, ut hoc cautè, & ſollicitè inquirerent. Deinde venerunt Job Com̃, & Ellenbertus Judex, & ibi collocata multitudine nobilium hominum venit ibi in preſentia Salomon, & fecerunt inde jurare in reliquijs, inprimis Job teſtificavit per illum Sacramentum, quod Domino noſtro juravit, & iſti ſunt, qui juraverunt, Engilperht, Erumperht, Humperht, Richtperht, Kerlant, Roadlant, Erchanperht.

NUM. CCLXX.

Fragmentum traditionis ad Heriperteshuſun, ſive etiam ad Wirma.

SUam tradidit ad domum beatæ, & intemeratæ Virginis Mariæ ad Frigiſingas in manus Attonis Epiſcopi, hoc eſt in locis duobus ad Heriperhteshuſun, ſive etiam ad Wirma, quicquid in his duobus locis de propria hereditate habuit totum ex integro nihil pretermiſit, ſed cum omni integritate tradidit in manus viri venerandi Attonis Epiſcopi; ea verò ratione, ut Baſilius filius ejus in beneficium hoc ipſud habere licentiam habuiſſet, & ipſe Baſilius cum omni integritate ſine ulla contradictione ſtabiliter ad domum Sanctæ Mariæ firmiter permanſiſſet. Hæc autem ſunt teſtes: inprimis Mezzi Comis, Tarchanat Presbyter, Hununc Presbyter, Wicrat Clericus, Tiso Presbyter, Francho Presbyter, Lanrfrid Presbyter. Actum eſt hæc in domo Sanctæ Mariæ in loco Frigiſingas die conſule, quod fecit III. Nonas Julii.

NUM. CCLXXI.

Traditio Arbinſwinte.

IN Dei nomine. Ego Adalperht indignus Presbyter conpunctus timore, vel Divino amore cogitans, vel tractans, ut aliquid venie ſeu mercedis accipere de Deo merear, ideo omnia michi accedentia proprie hereditatis, vel acquiſitione

ſitione mea lucrata in loco, qui dicitur Arbinſvinte trado, atque transfundo ad domum epiſcopalem in loco ſitum, quod nominatur Friſinga, ubi honor Sanctæ Mariæ celebratur, ſeu Sanctus Corbinianus corporaliter requieſcit, omnia ſupra dicta mee alodis, vel lucrationis ſtabiliter permaneant ad jam dictam Sanctam Dei Eccleſiam. Nomina teſtium in libro traditionum habentur. Si quis verò hanc traditionem inire vel frangere voluerit, cum ſupra dictis Sanctis Dei cauſam habeant ante tribunal æterni Dei, & quod repetit, evindicare non valeat, ſed carta hæc firma, vel invicta permaneat.

NUM. CCLXXII.

Traditio Hugiperhti Presbiteri ad Frigiſingum.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego Hugiperht Presbyter cogitante, vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere. Idcirco tradedi ad Epiſcopatum Sanctæ Mariæ in loco nuncupante Frigiſinga, hoc ſunt Eccleſias, & familias per domos, & mancipias, territorium, pratas, ſilvas, aquarumque decurſos, & omnia, quæ babui, tradedi ad locum, quem ſupra memoravimus, quòd ſit ſtabilis usque in perpetuum. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: Atto Laicus, Chraft, Waltheri Laicus, Hetto Laicus, Podalunc, Tunzi, Kislot, Ferholt, Warmunt, Oadalker Laici. Et ſi quis voluerit frangere hanc traditionem, communicet cauſam cum Deo omnipotente, & componat ſicut lex eſt, & hæc traditio nihilominus firma permaneat. Ego indignus Presbyter Berno, ſive Monachus ſcripſi hanc traditionem juſſus ex ore Attoni Epiſcopi.

NUM. CCLXXIII.

Traditio Luitrati.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego itaque Luitrat cogitante, vel tractante de anima mea, ut apud pio Domino veniam merear accipere, tradidi de propria hereditate mea ad Eccleſiam, quæ in honore beatæ Mariæ conſtructa eſt in loco nuncupante Holzhuſir, hoc eſt unam ancillam nomine Drudwih, & ſex aras, & hæc cum teſtibus confirmavi, ut hæc traditio firma permaneat. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: Ejo Presbyter, Oatkelt Presbyter, Frumolt Presbyter, Kaganhart, Nothart, Herico, Meginhelm, Cundheri, Truhtperht: Deotheri, Kuno, Hrepin, Pernker: Si quis hanc cartulam traditionis frangere voluerit, iram Dei incurrat, & componat, ſicut lex eſt, & hæc cartula nihilominus firma permaneat.

NUM. CCLXXIV.

Traditio Gajoni in locis Poapintal, Oparinhof, Cyreola, Pettinpah.

DUm fragilitas humani generis pertimeſcit ultimum vite temporis diem ſubitanea transpoſitione ventura, oportet, ut non inveniat unumquemque inparatum, ne ſine aliquo boni operis reſpectum migret de ſeculo, niſi dum ſuo jure & poteſtate conſiſtat, præparet ſibi viam ſalutis, dum pretium in manibus habet, per quam ad æternam valeat beatitudinem pervenire. Ideoque ego Gajo in Dei nomine cogitans pro remedium anime meæ, & remiſſionem peccatorum meorum, ut veniam in futuro conſequi merear, trado omnem hereditatem meam, quod mihi ob jure parentorum meorum obvenit,

villas nuncupatas in pago, qui cognominatur Poapintal, id eſt, in Oparinhofe, & in Cyreola, ſeu foras montes in loco, qui nominatur Pettinpach, vel ubicumque viſus ſum babere, cum terris, cum domibus, ædificijs, accolabus, mancipiis, alpis, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, aquis, aquarumque decurſibus, adjunctis, adjacentiis, adpendiciis, peculium utriusque ſexus, mobilibus, & inmobilibus, trado ad Monaſterium, quæ nuncupatur Slecbdorf, ubi corpus Sancti Tertuliani requieſcit, & Atto Epiſcopus ibi præeſſe videtur, unà cum Monachis ibidem degentibus, & recepimus à vobis in beneficium illam terram, quam habetis in Pettinpacb de parte Otiloni, & boves IIII, in ea ratione, ut annis ſingulis cenſum ſolvere debeam dimidium ſolidum in argento, aut in grano, & ipſas locas, quas ſuperius prænotavimus, nec vendere, nec alienare, nec nullum naufragium imponere, ſed emelioratas ad ipſum Monaſterium revocare. Siquis verò, quod futurum eſſe non credo, huic voluntati noſtræ de quibuslibet adinventionibus aliquis de heredibus noſtris, vel quislibet Perſona, qui contra bujus traditionis firmitatem frangendi repertus fuerit, à conventu omnium Chriſtianorum, vel limitibus Eccleſiarum extraneus habeatur, & Judæ traditoris Domini noſtri Jheſu Cbriſti perfruatur conſortium, inſuper etiam inferat partibus ipſius Monaſterij, vel fratrum ibidem conſiſtentium auri libras duas, nec ſic quoque, quod repetit, non valeat vindicare, & nibilominus præſens traditio, quæ pro timore Dei, & amore Cbriſti conſcribta eſt, firma, & inviolata omni tempore valeat permanere. Hæc ſunt teſtes: Reginhart Comis, alius Reginhart, Kaganhart, Alprib, Rubo Diaconus, Zotto Diaconus, Engilperbt, Helmperbt, Notbart, Etti, Cozrat, Engilperbt. Regnante Domno noſtro Karolo Rege in Bajovvaria anno XII. V. Kalendas Novembris. Ego Meriolfus Presbyter ſcripſi, & ſubſcribſi.

NOTÆ.

Poapintal. Oparinhof. Cyreola, ſunt loca in Montibus, id eſt, in partibus hodierni Comitatûs Tyrolenſis. è quibus *Cyreola* absque dubio eſt modernum oppidum Zirle.
Pettinpach. Petenbacb, in Territorio Dachau.

NUM. CCLXXV.

Traditio Sentilinga.

IN Chriſti nomine. Sacroſancto Monaſterio Sancti Dioniſij, qui eſt conſtructus in ducatu Bajowariorum, in ripa fluvij, quæ dicitur Iſura, ubi Petro Abba ad regendum præeſſe videtur. Ego Aduni cogitans caſum fragilitatis meæ, vel pro remedium anime meæ, maximè cum veritas dicat: Tbeſaurizate vobis theſauros in cælo. hanc vocem ego audiens, imitare deſiderans, amore divinitatis conpunctus trado à die præſente; atque transfundo pro redemptionem anime meæ medietatem hereditatis meæ, quicquid habere videor in loco nuncupante Sentilinga, manſis, pratis, ſilvis, campis, pomiferis, aquis, aquarúmque decurſibus, egreſſibus, & regreſſibus, mobile, vel immobile, cultum, vel incultum, omnia ex integro, ita ut jam dixi à die præſente trado de jure meo in jure dominationis agentis ipſæ Eccleſiæ Sancti Dioniſij medietatem in omnibus. ſi quis, quod fieri non credo, aut aliquis de heredibus, coheredibusque meis, aut quislibet ulla oppoſita perſona, qui contra hanc traditionem, quam ego pleniſſima voluntate peregi, & conſcribere rogavi, temptare conaverit, ne hoc valeat evindicare, ſed iram Dei omnipotentis incurrat, & cum Athleta Chriſti mereat rationem habere ante conſpectu omnium Sanctorum, & hæc traditio firma permaneat. Acta in monaſterio Sancti Dioniſij ſub oppido villa nuncupante Sceftilari. Et bæc teſtes per aures tracti Oaspald Presbyter, Oaſum, Cundalperht, Ezzilo, Oadalrih, Rihperbt, Madalker.

NOTA.

Sentilinga. Sentling, prope Monachium.

NUM. CCLXXVI.

NOtitia de conventione facta inter Domno Attone Epiſcopo, & Kadelho de traditione quam fecit Waldperht genitor ipſius, & Oato filius ejus, quicquid de hereditate eorum illis ad portionem pertinebat, funditus tradiderunt ad Sanctam Mariam ad caſtrum nuncupante Friſinga absque ulla contradictione. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NUM. CCLXXVII.

Traditio Ellanpiric.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. Ego Ellanpiric tradidi unam coloniam pro remedium anime meæ, & pro fratris mei nomine Ratcoz ad beatam Sanctam Mariam domum, ſeu ad Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti in locum Frigiſinga. Oadalpald teſtis, Polgan Teſtis, Wicco Teſtis. Ego Horskeo ſcripſi, & vidi.

NUM. CCLXXVIII.

De negotio Attonis, ſeu Traditio Tiſonis.

NOtum ſit cunctis fidelibus, quòd Domnus Atto Epiſcopus conparavit de Tiſoni quædam partem hereditatis ſuæ cum juſto pretio pecuniæ. Et ipſe Tiſo aliam partem pro remedium animæ ſuæ tradidit ad altarem Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga, & pro hoc lucrum perpetuum regni cæleſtis deſiderabat accipere. hæc ſunt teſtes: Ellannod, Adalfrid Presbyteri, Erchanfrid, Reginhart, Poapo, ſub die conſule, quod erat IIII. Kalendas Auguſti.

NUM. CCLXXIX.

Traditio Othelmi Presbyteri.

IN Dei nomine. Ego itaque Othelm Presbyter tradidi propriam hereditatem meam Eccleſiam cum domo, cum territorio, & cum omnibus ad hæc pertinentibus, ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, & ad ſepulchrum Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, in loco Frigiſinga. Ego quidem ſtatui, ut ibidem ſit ſtabilis usque in perpetuum. hæc autem ſunt teſtes: Adalperht, Adalhart, Deotpald, Wolfpero, Emicho, Imicho.

NUM. CCLXXX.

Traditio Eti Presbyteri.

NOtum eſt cunctis fidelibus, quòd Eti Presbyter propriam hereditatem ſuam tradidit ad domum Sanctæ Mariæ in manus Attoni Epiſcopi, hoc ſunt duos manſos veſtitos cum omnibus utenſiliis, quorum ſervorum nomina, Hiltifrid, & alius Uulfilo cum Uxoribus, & infantibus ſuis, cum omnibus quæ habent, cum terris, pratis, paſcuis, ſilvis, ſine ulla contradictione firmiter tradidit ad ſupra dicto domo in loco Frigiſinga, ſub die conſule, quod erat XIII. Kalendas Martij, & hæc nomina teſtium, qui per aures tracti ſunt: inprimis Job Comis, Wallod, Peradeo, Adalger, Rihpald, Herirach.

NUM. CCLXXXI.

Swidmot, Eliſmot.

BReve commemoratorium, qualiter Swidmoat jam Deo ſacrata, & Sanctimonialis femina ſuam traditionem reddidit in manus Domni Attonis Epiſcopi; ipſe verò in beneficium preſtitit filiæ ſupra dictæ Svvidmota, nomine Eliſmot, ea verò ratione, ut ipſa Eliſmot partem, quam in eadem hereditate habuit, totum ex integro tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, propter hoc preſtitit ei Domnus Atto Epiſcopus usque in finem vitæ illius, poſt obitum verò ejus ſine ulla contradictione ad domum Sanctæ Mariæ usque in perpetuum permaneat. hæc autem ſunt teſtes: inprimis Sindeo, Riholt, Reginperht, Deotrih, Emicho, Lantolt. Actum eſt in pridie Idus Julij anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli VI. Ego Tagabertus ſcripſi.

NOTA.

Hoc inſtrumentum ponendum fuerat ad annum Chriſti 806.

NUM. CCLXXXII.

Traditio Waltonis.

IN Dei nomine. Ego itaque Walto tradidi pro remedium Uxoris meæ Engilmotæ mancipium I. Nomine Kersvviad, & tres agros ſimiliter Perhtold tradidit. Actum eſt hoc Kalendis Februarij, & cum teſtibus confirmavi, quorum nomina ſunt: Kyſalheri, Irminheri, Wieheri, Crimheri, Heidanrih, Keidrih, Engilperht, Cozzo, Putilo, Ernuſt.

NUM. CCLXXXIII.

Deotſwind Manc. Tr.

IN Dei nomine. Notitia, qualiter quædam femina Deotſvvind nomine tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas quinque mancipias, quorum nomina: Sikifrid, Otni, Perhta, Regindrud, Ellandeo. hæc ſunt teſtes: inprimis Petto, Sindeo, Friduperht, Reginperht, Hiltiker, Cros, Altperht. Actum eſt hoc in IIII. Kalendas Julias, anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli VIII. Indictione prima. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus hanc cartulam juſſione Attonis Epiſcopi conſcripſi.

NUM. CCLXXXIV.

De concambio Attonis Epiſcopi, ſeu Riſwini.

NOtitia de concambio, quod fecit Domnus Atto Epiſcopus una cum conſenſu & conſilio Eccleſiaſticorum ſuorum, vel aliorum fidelium de rebus Sanctæ Mariæ pertinentibus ad Frigiſingas Dioceſem, quódque factum eſt cum Riſvvino quidam nobili, & ex utriſque partibus ita utilis & conveniens eſſe videbatur, habuitque Domnus Atto Epiſcopus ex rebus Sanctæ Mariæ in pago, qui dicitur Weſtergavvi ſuperfluvio, qui dicitur Semita, de villa nuncupata Aotingas duas partes, & tertiam partem habuit Riſvvinus in proprietate ex condonato parentum ſuorum, habuitque in alio loco, qui dicitur Pasgreini juxta Monaſterium, qui dicitur Isna ad eundem Epiſcopium pertinentem, erat enim utriſque conveniens, & commodum iſtum concambium fieri, deditque Riſvvinus hæc prædicta propria ſua cum locis & domibus curtiferis & pomariis, agris,

gris, pratis, terra culta, & inculta de Silva, & de parte, ſeu de locis molinarum, quantumque ibidem habuit in prædictis locis in proprium Deo, & Sanctæ Mariæ in perpetuam poſſeſſionem, eo tenore, ut ſi Domni noſtri Imperatoris eſſet voluntas, hoc ex utriſque partibus ita ſuo confirmare præcepto, ut econtra dediſſet ei Domnus Atto Epiſcopus aliud tantum valente ex rebus Sanctæ Mariæ ſibi in perpetuum hereditatem, filiiſque & poſteris ejus æquali menſura, atque adpretiatare, ſicut & Atto Epiſcopus fecit in ſupra dictum tenorem, & dedit ei ad locum dictum Puoh æquale menſura, æqualique pretio, quod Cotehelm quidam nobilis dedit ad Frigiſingas Deo, & Sanctæ Mariæ, & hoc concambium iſtis præſentibus usque ad juſſionem Domni noſtri confirmantibus, & conſentientibus ita factum eſt. Reginperbt Abbas, & Sigimot Junior ejus, Meginhard Abbas, Wago Clericus, Hildolf Clericus, Johannis Archipresbyter, Heriperht Archipresbyter, Hitto Diaconus, Altman Diaconus, Anno Diaconus, & alij multi Presbyteri, ſive Diaconi, ſive alii Clerici. Svvidker Comis, Luitpald Comis, Reginperht, Lantfrid, Kaganhart, Ellanperht Judex, & alij quam plures. Et iſti ſunt teſtes ex utriſque partibus inde per aurem tracti: Job Comis, Tato, Hroadperht, Meginhart, Priſo, Luitprant, Rihpald, Iſunc, Kaganhart, Aſcoz, Lantfrid, Amo, Mezzi, Tuto, Rihheri, Drudolt, Kraman, Hunker, Aaron, Eparheri, Wolfhart, Plıdker, Aotker. Actum anno quadrageſimo tertio Domni Karoli, & Imperij ejus XI. Indictione IIII. die VIIII. Kalendas Junias.

NOTÆ.

Attonis ſeu Rifvvini. advertet lector, voculas *ſeu*, *ſive*, *vel*, ſæpiſſimè in his inſtrumentis uſurpati pro *&*

Qui dicitur Semita. nempe Sempta. *Aotingas.* Eutting, ut ſupra.

Puob. Puech. ſed cujus Præfecturæ?

Sigmot junior ejus. nempe in officio Abbatis adjutor, uti patebit ex N. 285.

In notis Chronologicis hujus Inſtrumenti ſuſpicamur irrepſiſſe metachroniſmum, cùm ponendus fuiſſet annus Imperii Caroli X. uti ex membranis ſub Hittone adducendis patebit.

NUM. CCLXXXV.

Concambium Attonis Epiſcopi, ſeu Reginberhti Abbatis.

NOtitia de convenientia, ſeu cambio Attonis Epiſcopi, & Reginperhti Abbatis, hoc eſt, de territorio Sancti Corbiniani, & territorio Sancti Caſtoli, dedit enim Atto Epiſcopus Reginperhto Abbati in loco, qui dicitur Perga, quod Pero Presbyter, ſeu anteceſſores ejus tradiderunt ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga. Econtra Reginperht Abbas donavit Attone Epiſcopo in loco nuncupante Poachinavva, quicquid ibidem legitimè habere ſe videbatur; fecerunt enim hoc inter ſe per fidejuſſores, quorum nomina Kaganhart Advocatus Attoni Epiſcopi, & Chuniperht vocatus Reginperti Abbatis. Actum eſt hæc in præſentia cunctæ familiæ Sanctæ Mariæ, ſeu aliorum, qui præſentes adfuerunt, quorum nomina hæc ſunt: inprimis Oadalhart Epiſcopus, Sigimoat vocatus Abbas, Pern Presbyter & Monachus, Oadalpald Presbyter, Adalhoh Presbyter, ſeu alij multi, qui præſentes adfuerunt, hæc videntes & audientes, quod hæc cauſa confirmata, & ſic definita fuit inter eos.

NOTA.

Sigimoat vocatus Abbas. nempe Reginberti in Abbatia Socius & adjutor: de quo *N. præced.*

NUM. CCLXXXVI.

Convenientia Epiſcoporum, & Abbatum de decimis.

DUm ſe congregâſſet Synodus Epiſcoporum, Abbatum ceterorúmque Clericorum Bajoariæ Provinciæ ad metropolim Salzburgenſem, & ibidem non pauca utilitatis ſuæ pertractâſſent, interea moverunt idem Epiſcopi Arn Archi-Epiſcopus, Atto, Adalvvinus, Einricus, Hato queſtiones de decima fidelium populorum, quæ offeruntur ad Eccleſias. Lectis inde capitulis ex Canonum auctoritate, quid inde agi debuiſſet, invenerunt IIII. portiones fieri, unam Epiſcopo, alteram Clericis, tertiam pauperibus, quartam fabricis Eccleſiæ. tunc conſenſerunt ibi cuncti Abbates, qui præſentes aderant huic decreto ſecundùm Canones, & reddiderunt portiones Epiſcoporum Epiſcopis, quæ illos rectè contigiſſet, id eſt, Meginhart, Urolf, Joh, Wolfdregi, Wolchanhart, Kerrih, Hepfilo, & ceteri unusquisque ſuo Epiſcopo, ea ratione, ut ulteriùs exinde inter illos nulla diſcordia oriretur, ſed concordia deinceps ſemper maneret. Actum eſt hæc die XVII. Kalend. Februarij anno VII. imperante Karolo glorioſo Auguſto poſt conſulatum ejus. Deodericus ſcripſi.

NOTA.

Hoc inſtrumentum jam expendimus in prima parte ſub Attone.

Inſtrumenta ſub Hittone Epiſcopo Friſingenſi VI.

NUM. CCLXXXVII.

Traditio Deotcozi ad Richareshuſum, & Folmoti Fratris ſui.

DE traditione, quam fecit Deotcoz ad Richareshuſum, tradidit enim ad domum Sanctæ Mariæ territorium Folmoti Fratris ſui, eò quòd ipſe Folmot defunctus eſt, tertiam partem territorij Folmoti Fratris ſui, propterea, quòd jam dictus Folmot adhuc vivens ipſum territorium tradidit in manus fratris ſui, ut ipſe jam dictum territorium tradidiſſet ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis pro redemptionem animæ ſuæ. hoc peractum iterum acceſſit jam dictus Deotcoz, & tradidit de ſua hereditate tertiam partem in omnibus, quicquid de propria hereditate in ſupra dicto loco ad Richareshuſum habuit. eo modo ut ambas partes habere licuiſſet ad dies ſuos, poſt obitum verò illius firmiter cum omni integritate ad domum Sanctæ Mariæ ſine ulla contradictione permaneat. hæc autem ſunt teſtes: Kaganhart, Reginperht, Willipato, Nothart, Hiltiprant, Engilperht, Toato, Hericco, Heimo. Actum eſt hæc in loco Friſinga in præſentia Hittonis Epiſcopi. anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XI. Indictione III. ſub die conſule, quod facit pridie Idus Junij. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Richareshuſun. Reicherzhauſen: quo nomine in hac Diœceſi inſignitur Arx in Pfaffenhofenſi, & pagus in Moſpurgenſi Præfectura.

NUM. CCLXXXVIII.

Traditio Purcſona.

DE traditione, quam fecit Purcſona in loco nuncupante Feohte, omnia enim quicquid in eodem vico de propria hereditate habuit, totum ex inte-

integro tradidit domui Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, eo modo, ut liceat eam hoc ipſud in beneficium de domo epiſcopale habere ad dies ſuos: poſt obitum verò illius ſine ulla contradictione ſtabiliter permaneat ad domum Sanctæ Mariæ. Actum eſt hæc in loco Frigiſingas ante altare Sanctæ Mariæ in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi ſeu familiæ illius, quorum nomina Oadalpald Presbyter, Meginolt Presbyter, Hiltiperht Presbyter, Wicrat Monachus: ſeu alij multi adſtantes. hæc autem ſunt teſtes per aures tracti Memmo, Kernand, Reginperht, Reginpald, Emicho, Rathard, Diudolf, Irminperht. die conſule quod facit Nonas Majas, Anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XI. Indictione III. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus ſcripſi.

NOTA.

Feohte. Viecht, ut alibi dictum.

NUM. CCLXXXIX.

Traditio Swidharti Diaconi.

DUm in Dei nomine ego Svvidhart Diaconus tractante vel cogitante me de vita futura, ut anima mea aliquantulum refrigerium in requie Sempiterna habere meruiſſet; idcirco tradidi ad beatiſſimam ſemper Virginem Mariam propriam hereditatem meam in loco Anzinga, quam mihi Mater mea Keslind in propriam reliquit hereditatem, hoc eſt, curtem cum domo, & cum omni ædificio, & utenſilia domûs, & dimidium territorium, ſeu terminos, quod pertinent ad ipſum domum, mancipios quoque infra domo ſex, & manſos veſtitos, & bene ad Servitium paratos quattuor; ea verò ratione hæc omnia trado domui Sanctæ Mariæ, ut poſt obitum meum hoc ipſud, quod tradidi, liceat habere Attonem nepotem meum in beneficium de domo epiſcopali cum cenſu, qualem placeat Domno Hittone Epiſcopo, & ipſe jam dictus Atto ad dies ſuos hoc habeat, & nullam licentiam de me conceſſam habeat, ipſum territorium in ullo minorare, ſed meliorare, & ſi inventum fuerit, quod aliter fecerit, nihil exinde habeat, ſed in defenſore domui Sanctæ Mariæ poteſtate conſiſtat. hæc omnia feci ego Svvidhart ante altare Sanctæ Mariæ, & archa Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, ibidêmque conſtitui atque confirmavi in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi, ſi aliquando aut ego ipſe, aut aliquis de propinquis, aut ullus de heredibus meis aliter exinde agere conatur, vel temptatur, ſciat ſe mendacem eſſe coram Deo, & omnibus Sanctis, quia nullus in eadem hereditate mecum nullam habeat poteſtatem, niſi tantummodo ego ſolus. propterea firmam facio traditionem nullo contradicente, vel poteſtatem in aliquo habente. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: primò enim Anno, Habolf, Reginpald, Willipato, Heriperht, Hisker, Emicho, Pepilo, Hroadperht, Wituchi, Adalperht, Egilperht. Actum eſt hæc in baſilica beatæ Mariæ Virginis in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi, & aliorum turma Monachorum, & Presbyterorum, Diaconorum, Clericorum multorum, quorum primi fuerunt Wicrat Monachus, Chadol Monachus, Oadalpald Presbyter & Monachus, Hiltiperht Presbyter & Monachus, Hiltiperht Presbyter & Monachus, Meginolt Presbyter & Monachus, Marchuni Presbyter, Manno Presbyter & Monachus, Cundhart Presbyter. Diaconi verò Altman, Anno, Pazzuni, Nidperht, Hunolf, Eginolf, Adalperht, ſeu alij ſine numero hæc videntes & audientes, die enim conſule, quod facit VIIII. Kalendas Maij anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XI. Indictione III. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCXC.

Traditio Cundharti Presbyteri & Liuthram Diaconi.

DE traditione, quam fecit Cundhart Presbyter ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ad Frigiſingas, hoc eſt adquiſitionem propriam in loco nuncupato ad Perke, quicquid enim in eodem loco de adquiſitione propria habuit, totum ex integro tradidit domui Sanctæ Mariæ, & beati Corbiniani Confeſſoris Chriſti. Hæc traditio peracta, acceſſit Liuthram Diac. Nepus ipſius Cundharti Presbyteri, & tradidit propriam hereditatem in jam dicto loco ad Perke, quicquid ei in partem propriæ hereditatis juſtè de ſuis fratribus evenit, totum ex integro tradidit domui Sanctæ Mariæ & Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti. ea verò ratione, ut poſt obitum illorum ſine ulla contradictione pro remedium animarum illorum firmiter permanſiſſet. Hæc autem ſunt teſtes: Anno, Haholf, Reginpald, Willipato, Heriperht, Isker, Emicho, Pepilo, Hrodperht, Witochi, Adalperht, Egilperht. Actum eſt die conſule, quod facit VIIII. Kalendas Majas, anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli XI. Indictone III. Ego quidem Tagibertus indignus Diaconus ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCXCI.

Traditio Hagmunti ad Perge.

NOtitia de traditione, quam fecit Hahmunt ad domum Sanctæ Mariæ. Tradidit enim in loco nominato ad Perge, quicquid ibidem proprij alodis habere videbatur, tam in mancipiis, quàm in territoriis temporibus Attonis Epiſcopi. In ipſo quoque loco conſtruxit oratorium cum licentia Attonis Epiſcopi. Poſt obitum verò Attonis Epiſcopi ſucceſſit Hitto poſt Attonem in ſedem, ipſe verò veniens & eandem Eccleſiam dedicavit, & præfatus Hahmunt renovavit traditionem ſuam cum altare, & Eccleſia, omníque territorio tradidit in manus Hittonis Epiſcopi, matrem quoque illius nomine Ellanpirc manu propria inponente, & traditionem ſimul confirmantes, ut pro redemptione animarum ipſorum firma, & ſtabilis in perpetuum ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas poſt obitum illorum hæc traditio permaneat. Hæc ſunt teſtes: Rumolt, Luitpato, Toto, Meginrat, Hunker, Weiko, Oadalker, Papo, Fridheri, Hrodmunt, Waninc, Walho, Crimhart, Anthad, Crimuni, Reginpald, Drudolt, Haholf, Einhart, Jacob, Ftidurih, Liutpranc. Facta eſt hæc traditio XIII. Kalendas Februarii, anno regni Domni Karoli Regis, & imperii ejus XIII. indictione VI.

NUM. CCXCII.

Traditio Hiltimarie de Zidalpach.

DUm in Dei nomine ego Hiltimeri cogitante vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam delictorum meorum merear accipere, & apud beatiſſimam ſemper Virginem Mariam interceſſionem, ſeu refrigerium animæ meæ illius meritis apud pium Dominum inveniar. Idcirco ego Hiltimeri tradidi propriam hereditatem meam ad ipſam beatiſſimam Mariam, ſeu ad Sanctum Corbinianum Confeſſorem Chriſti, ad Sedem Frikiſingas, ubi defenſionem habere deſiderem, quia caput meum in illorum protectionem ad clauſuram collocavi, ſed invidia, ut credo, aliquorum expulit me; ſed magis peccatis meis exigentibus factum eſſe, credere volo.

volo. His peractis, & ſecundùm diſpenſationem Dei, vel voluntatem impletis, quod priùs graviter animus meus ferebat, nunc libenter ſuperato animo in amore Dei expulſionem meam libenter ſuſtineo, & in amore Sanctæ Mariæ parvam hereditatem meam, quam habeo ad Zidalpach, quod juſtè mihi ex parentorum propinquitate in propriam hereditatis partem mihi pervenit, hoc ſunt IIII. partes: primò enim partem patris & matris meæ, quorum nomina Helzuni, & Oadalbilt, deinde fratris mei Silveſtri, noviſſima ego miſera heredis relicta ſum. Propterea ego pro nobis omnibus, & pro animarum noſtrarum redemptionem bæc omnia ſupra nominata trado, atque firmiter condonabo ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ut ibidem ſtabiliter, & perpetualiter nullo contradicente permaneat. Hæc autem ſunt teſtes: Oadalker, Cundhart, Situli, Toto, Kernand, Haholf, Toatò, Emicbo, Deotheri, Angilhart, Hartperht Clericus, Uſanhart Clericùs. Actum eſt bæc ad Frigiſingas ante altare Sanctæ Mariæ in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi, ſeu familia illius, die conſule, quod facit VI. Kalendas Octobris, anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XII. Indictione V. Ego quidem Tagibertus indignus Diaconus ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCXCIII.

Traditio Cundharti Presbyteri ad Pleoningas, & Liuthrami.

IN Dei nomine. Ego quidem Cundhart Presbyter adquiſivi territorium juxta Pleoningas, in quo Eccleſiam cum licentia Epiſcopi conſtruxi, & Hittonem Epiſcopum ibidem invitavi ad conſecrationem hujus Eccleſiæ, ibíque coram cuncto populo ego Cundhart ipſam Eccleſiam tradidi in manus Hittonis Epiſcopi cum cuncta adquiſitione mea, ut poſt obitum meum ad domum Sanctæ Mariæ firmiter permaneat. Hoc peractum acceſſit Liuthram nepus Cundbarti, & tradidit propriam beredicatem ſuam in manus Hittonis Epiſcopi, quicquid in ſuam pattem contra fratres ſuos in propriam partem evenit, nibil enim pretermiſit, ſed totum ex integro tradidit domui Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas eo modo, ut liceat eum hoc ipſud habere, quod tradidit, usque ad finem vitæ ſuæ in beneficium domui Sanctæ Mariæ, poſt obitum verò illius ſine ulla contradictione ad domum Sanctæ Mariæ permaneat. Hæc ſunt teſtes, Adalker, Tutto, Meginfrid, Paugolf, Rantwic, Cbuniperbt, Alprat, Willipald, Pegiri, Ermperbt, Ratolt, Rihbelm, Deothram, Huno. Actum eſt hæc in Idus Januarij Indictione V. anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XIII. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus conſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Pleoningas. Pliening, in diſtrictu Schvvabenſi.

NUM. CCXCIV.

IN Dei nomine. Noticia de negotio quam fecit Ascrih Presbyter, & Advocatus ejus Engilhart, qui & frater ejus eſt, hoc negotium fecerunt cum viris, quorum nomina Scrot, & Chadol; dedit enim Aſcrih Presbyter jam dictis viris pro territorium, vel ſilvam, quam ab eis conparavit duos caballos obtimos, & unam fœminam, cui nomen Sueſter, & propter hunc pretium ſupra dicti viri Scrot, & Chadol tradiderunt Aſcriho, & Engilharto jam dictum territorium vel ſilvam in loco Suindaba. Actum eſt hoc negotium in VI. Idus Aprilis anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XIII. Indictione IIII. in præſentia multorum ibidem advenientium, quorum nomina Sundarheri Diaconus,

Oclant Presbyter, Scrot Clericus, Eginolf Clericus. Teſtes verò per aures tracti hæc ſunt: Mezzi, Trudolt, Cundhart, Eparheri, Chadol, Deothart, Kernod, Rihpald, Amalunc, Hroadunc, Hrodperht, Engilmar, Wichart, Helmperht. Ego quidem Tagabertus indignus Diaconus hanc confirmationem negotii ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCXCV.

Traditio Paldachri ad Iſmanningas.

DUm & omnibus non habetur incognitum, qualiter Paldachar cum Uxore ſua propriam hereditatem illorum in loco Iſmanninga commune manu tradiderunt ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, hoc eſt, curtem cum domo, ſeu utenſilia curtis, territorium verò jurnales XVIIII. de pratis autem duodecim Worpa, mancipias III. armentas III. oves VI. eandémque rem ſupra ſcriptam pro redemptionem animarum noſtrarum ad jam dictum domum Sanctæ Mariæ in caſtro Frigiſinga ſitum, tradimus atque firmiter condonamus, donatúmque in perpetuum eſſe volumus, eo modo, ut hoc ipſud nobis liceat habere uſquedum vivimus, poſt obitum verò noſtrum nullus frater, nec propinquus, neque ulla perſona contradicat, ſed ad domum Sanctæ Mariæ permaneat. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: Luitpald Comes, Pernolf, Cundhart, Heriperht, Hisker, Ekolf, Egolf, Hiltiprant, Haholf, Chuniperht, Erchanperht, Huasmot, Wolfunc. Actum eſt hæc in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi in beatæ Mariæ baſilica, in loco Frigiſingas, die conſule, quod facit Nonas Februarii. Anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XIIII. Indictione VI. Ego quidem Tagibertus Diaconus ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCXCVI.

Traditio Podalunc, & Reginhart ad Machsminreine.

DE traditione, quam fecerunt Podalunc, & Reginhart ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, tradiderunt enim in duobus locis, quorum nomina Machsminreim, & Hegilinga, quicquid enim in his duobus locis habuerunt, totum ex integro tradiderunt domui Sanctæ Mariæ. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: Rumolt, Luitprant, Rihpald, Amprícho, Cotafrid, Hrodmunt, Adalperht, Plidker, Sigiperht, Pammo. Actum eſt hæc in præſentia Hittoni Epiſcopi, & Johannis Archipresbyteri, & Heriberti Archipresbyteri die conſule, quod facit IIII. Kalendas Octobris anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XIIII. Indict. VI. Eodem die Hrodmunt tradidit ad Ehſingas unum locum bene cum ad curtem circumcingendum, & domum ædificandum, & pratas bonas adjacentes ad hunc domum. Hæc ſunt teſtes: Plidker, Adalperht, Rumolt. Ego Tagibertus hanc cartulam ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTÆ.

Machsminreine. Mäxlrein, ubi hodie viſitur caſtrum illuſtriſſimorum S. R. I. Comitum de Mäxlrein.

Hegilinga. Hegling, prope Mäxlrein, in diſtrictu Aiblingenſi.

Ehſingas. Exing, in Præfectura Schwabenſi.

NUM.

NUM. CCXCVII.

Traditio Starcholfi Presbyteri, & Hattoni.

NOtitia de traditione, quam fecerunt Starcholf Presbyter, & Hatto Diaconus in locis nominatis ad Perke, Phrumare, Haradhuſun, ad Prunnun habuerunt, totum ex integro tradiderunt domui Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas in manus Hittonis Epiſcopi, excepto agros VI. & duo carrada de pratis. Ea verò ratione hanc traditionem fecerunt, ut liceat eos eandem rem in beneficium Epiſcopi habere, uſque dum vivunt, poſt obitum verò illorum ſine ulla contradictione domui Sanctæ Mariæ permaneat. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: Wago Comis, Werinheri filius ejus, Engilhart, Pernolf, Recho, Frumino, Urolf, Heriperht, Hisker, Hiltiperht, Adalger, Kernand, Engilrih, Willipato. hæc nomina mancipiorum, quos ipſi tradiderunt: Adalcoz, Madalolf, Poazolf, Oadalheri, Zeizo, Lantheri, Kerwat, Ratdrud, Swanahilt. Actum eſt hæc in VI. Idus Januarii anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XIIII. Indictione VI. Ego quidem Tagibertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Domni Hittonis Epiſcopi.

NOTÆ.

Phrumare. Pframering, in diſtrictu Schwabenſi.
Haradhuſun. Harthauſen. in eodem.

NUM. CCXCVIII.

Traditio Andreæ Presbyteri ad Pergum.

DUm in Dei nomine ego Andreas Presbyter cogitante vel tractante de anima mea ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam delictorum meorum accipere merear trado propriam hereditatem meam ſeu adquiſitionem in loco ad Pergum ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas pro redemptionem animæ meæ, vel parentum meorum eo modo, ut poſt obitum meum & nepotis mei nomine Arnolt firma traditione ad ſupra dicto domo permaneat ſine ulla contradictione. Hæc autem ſunt teſtes: Camanolf, Lantfrid, Iſanrih, Cundhart, Rihlant, Starcholf, Pernhart, Engilrib, Arahad, Emicho, Hiltiprant, Willapato, Lanthart, Reginhoh, Cundpald, Hraspod. Actum eſt hæc in baſilica beate Mariæ ad Frigiſingas in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi die IIII. Idus Januarii, anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XIIII. Indict. VI. Ego Tagabertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCXCIX.

Traditio Orendil Comitis ad Scamaha.

DUm in Dei nomine ego Orendil Comis cogitante vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam delictorum meorum merear accipere, trado propriam acquiſitionem meam in loco, qui dicitur Scammaha pro redemptionem animæ meæ vel parentum meorum ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas, eo modo, ut liceat mihi hoc ipſud habere, uſquedum vivo, poſt obitum verò meum cum omni integritate, quicquid me in eodem loco habere viſum eſt ad domum Sanctæ Mariæ permanere nullus contradicere valeat. Si autem aliquis de filiis meis dignus fuerit, ut ad miniſterium Comitis pervenerit, hoc volo, atque conſtituo, ut jam dictam

rem cum conſilio Epiſcopi in beneficium accipiat ea ratione, ut decem ſolidos de argento ad cenſum domui Sanctæ Mariæ exinde reddat. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Hroadperht, Oadalperht, Utti, Drasmunt, Toato, Jacob, Rihhart, Anulo Clericus, Eparmunt Clericus, Undeo Clericus, Meginharr Clericus, Hantuni, Alpker. Actum eſt hæc in XVIII. Kal. Februarij anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XIIII. Indictione VI. Ego Tagibertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Domni Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCC.

Traditio Piettonis ad Welamoteſahu.

Notum eſt multis, qualiter Pietto jam olim decreverat, atque coram propinquis ſuis condixerat tertiam partem hereditatis propriæ in loco Wolomotesaha tradere domui Sanctæ Mariæ. Nunc verò neceſſitate conpulſus, & valida egritudine depreſſus jam dictam traditionem coram multis in manus proximorum ſuorum poſuit, quorum nomina Milo, & Friduperht, eo modo, ſi ipſe ea egritudine obiiſſet, ut vice illius jam dictam traditionem perfeciſſent, & coram iſtis teſtibus in altare Sanctæ Mariæ pro redemptione illius animæ tradidiſſent. Hæc teſtes: Cozperht, Eoperht, Tagamar, Sigmar, Kerperht, Eporolf, Ratolt, alius Cozperht. Hoc peractum, & aliquantum tempus evolutum, Pietto obijt, ipſique jam dicti Milo, & Friduperht ſecum ſumpſerunt filium Piettonis nomine Hununc pervenerunt ad Frigiſingas in præſentia Hittonis Epiſcopi, & hæc omnia perfecerunt, ſicut à Piettone poteſtatem acceperunt, eo modo, ut ipſi pariter cum Hunungo filio ejus jam dictam traditionem commune manu in altare Sanctæ Mariæ poſuerunt, & iterum teſtes exinde confirmaverunt, quorum nomina: Pernolf, Pepilo, Milo, Iſangrim, Haholf, Alawih, Coteſorht, Isker, Nidhart, Rihhart, Altiperht, Cundhart. Actum eſt hæc in baſilica ſemper Virginis Mariæ ad Frigiſingas die conſule, quod facit Kal. Julii, anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XIIII. Indict. XI. Ego quidem Tagibertus indignus Diaconus hanc traditionem ſcripſi, juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Welamoteſaha. fortè Wolnzach, in territorio Moſpurgenſi.

NUM. CCCI.

Traditio Deotpaldi Presbyteri, & Deotpatoni Presbyteri.

De traditione, quam fecerunt duo fratres, ipſique & in ordinatione Sacerdotij conſiſtentes, quorum nomina Deotpald Presbyter, & Deotpato Presbyter, tradiderunt enim domui Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, quicquid de propria hereditate habuerunt in loco Holzhuſir totum ex integro, nihil enim prætermittentes, ſed omnia, quod ibidem ſe habituros viſum fuerat, communi manu firma traditione ad jam dictum domum Sanctæ Mariæ pariter condonaverunt, ea ratione, ut liceat eos hoc ipſud habere, uſque ad finem vitæ illorum, poſt obitum verò illorum ad jam dictum domum ſine ulla contradictione firma traditione permaneat. Hæc autem ſunt teſtes: Hrodolr, Kaganhart, Kerhart, Freaſo, Pernker, Sigihart, Cundperht, Ambricho, Toto. Actum eſt hæc in præſentia Hittonis Epiſcopi, die conſule, quod facit IIII. Nonas Aprilis. anno glorioſiſſimi Imperatoris Karoli Auguſti XIIII. Indictione IIII. Ego quidem Tagiperhtus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM.

NUM. CCCII.
Traditio Ejoni Presbyteri ad Holze.

DUm & omnibus non habetur incognitum, qualiter Vir venerabilis Ejo Presbyter renovavit traditionem Patris ſui Poaponi in loco nuncupato ad Holze, hoc eſt Eccleſiam cum domo, ſeu quicquid ad ipſam Eccleſiam, vel ipſam domum pertinere videbatur totum ex integro condonavit & firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, tam in territoriis, quam etiam mancipiis manſos veſtitos duos, ſilvis, pratis, paſcuis, aquis, aquarúmque decurſibus, mobile & inmobile, ſeu omnia, quæ ad hunc jam dictum domum pertinere legibus videbantur, eo modo hanc traditionem fecit veniens ipſe Ejo Presbyter, & Alphart frater ejus ad domnum Hittonem Epiſcopum petentes, ut ipſe Epiſcopus ſuos miſſos cum illis transmitteret, ut viderent territorium, vel ſilvam, ſeu terminum hujus marcha ut viderent, antequam tradidiſſet, quod tradere diſpoſitum habuit. Conplacuit hoc Domno Epiſcopo, transmiſit cum illis Liutpaldum Comitem, & Oadalpaldum Decanum, Kernandum, Regipertum, Tagabertum ſcribam, ut hæc vidiſſent, quod eis oſtenderetur, ita & fecerunt, & circumduxit eos Ejo, & Alphart frater ejus, & oſtenderunt eis omnia loca ad hanc Eccleſiam pertinentia, & dixit Ejo: hæc omnia Pater meus tradidit, & ego volo renovare, & tradere domui Sanctæ Mariæ, ipſíque jam dicti nuntiaverunt per omnia Domno Epiſcopo, quod ibidem viderunt terminum & Marcham, vel ſilvam circa ipſam Eccleſiam adjacentem, tunc veniens Ejo, & Alphart frater ejus, & tradiderunt ad altare Sanctæ Mariæ omnia, quæ ante Miſſis Domni Epiſcopi oſtenderunt in præſentia Hittonis Epiſcopi, ſeu cunctæ familiæ illius. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti, Luitpald Comis, Mezzi Comis, Kaganhart, Engilhart, Sindeo, Cundheri, Alpbatt, Nothart, Deotrih, Tuto, Liutprant, Deotpald, Ribpald, Pernolf, Hitto, Reginperht, Einhart, Tozzi, Emicho, Ratolt, Hiltiprant, Reginpald, Arahad, Alpheri, Kartheri, Hato. Actum eſt hæc die conſule quod facit XIIII. Kal. Octobris. Ego indignus Tagabertus Diaconus ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCIII.
Traditio Kerhohi ad Pettinpah.

IN nomine Domini Kerhoh tradidit propriam hereditatem ſuam, hoc eſt Jurnales XX. & alios locos duos, quod nominamus Reodir, & mancipios tres in loco Pettinpah ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu ad Sanctum Corbinianum Confeſſorem Chriſti ad Frigiſingas. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Kernand, Walho, Cundhart, Waninc, Reginpald, Arahad, Witucbi, Eparheri, Engilrih. Actum eſt hæc in domo Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ad Frigiſingas anno primo Domni Hluduvici Imperatoris, die conſule, quod facit X. Kal. Julii, Indictione VII. Ego Tagabertus indignus Diaconus ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

Hæc ſunt teſtes, quos tradidit Hleoperht propter territorium quam tradidit in manus Kernandi per Wergeldum Hroadolfi Presbyteri in loco Adalhareshuſum: Mezzi Comis, Deothart Centenarius, Noato, Immino, Iſancrim, Liutpald, Hatto, Irminfrid.

NUM. CCCIV.
Traditio Sigipaldi.

NOtitia de traditione, quam fecit Sigipaldus in loco nuncupato Pohſolaga, conſtruxit prædictus Sigipaldus in loco nuncupato Pohſolaga, conſtruxit prædictus Sigipaldus oratorium in curte ſua, deinde veniens ſupplicando ad venerabilem Hittonem Epiſcopum, ut ibidem venire dignaretur, & ſic fecit, & venerabilis Epiſcopus ibidem veniens, & alii plerique nobiles viri eum eo adſuiſſent. Tunc Venerabilis Epiſcopus querens, quomodo prædictum oratorium hereditare voluiſſet? & ille ſtatim pruptus adeſſet, & fatebat ſe cum tribus mancipijs ſupradictam Eccleſiam hereditare. Tunc Venerabilis Epiſcopus conſecravit Eccleſiam, nec non altarem inſuper, & reliqua addidit. Tum demum venit præfatus Sigipaldus coram illa multitudine, qui ad illam celebritatem venerat, & tulit Wadium in manu ſua, & tradidit omnia jura proprij hereditatis, quod ſibi de paterno, vel matrino acceddiſſe videbatur in loco ſupra dicto Pohſolaga ad illo altare, & illum altarem in manus Hittoni Epiſcopi ad Monaſterio Sanctæ Mariæ in caſtro ſito Frigiſinenſis, in ea verò ratione, ut ille ipſe quousque in hac fragili vita degeret, ad illius uſum, & poteſtatem haberet, & poſt obitum illius firmiter teneatur ad domo Sanctæ Mariæ abſque ulla contradictione, & hoc cum teſtium municione firmavit, quorum nomina hic inferuntur: Reginhart, Hrodperht, Kernand, Kundhart, Odolt, Echo, Liutpald, Liutolt, Adalperht, Reginhoh, Drudolt, Aaron, Reginpald, Emicho. Actum eſt hoc in nonis Octobris, anno glorioſiſſimo Gludovvico Imperatore regnante primo, Indictione VII.

NOTA.

Pochſolaga. Puechſchlageo. in territorio Dachavienſi.

NUM. CCCV.
Traditio Williperhti.

QUia unicuique homini neceſſe eſt pro ſemetipſo ſemper curam agere, eò quòd non tardat mors, ſed proprior eſt de die in diem incognita dies ultima. Ideoque ego indignus Levita Williperht pro aſſiduis meis infirmitatibus, quas patior, timore perterritus, ne ſubripiente extrema die, antequam in mei ipſius diſperationem incidam, pro memetipſo aliquid ad Sancta Dei loca diſponere procuravi. Quapropter ego in Dei nomine cogitans de Dei timore, vel æterna bona retributione, dono, trado ad Eccleſiam Sanctæ Dei Genetricis Mariæ ad Frigiſingas, ubi Venerabilis vir Hitto Epiſcopus Rector præeſſe videtur, hoc eſt de meò proprio conlaboratu, quicquid adquirere potui ad ipſum beneficium adquiſivi Domino largiente. eo tenore, ut hoc mihi una cum licentia ipſius præfati Epiſcopi uſitare liceat, ſeu Rihperhto Presbytero, nec non & Antonio fratri meo usque ad noſtrum ex hac luce diſceſſum, & poſt obitum noſtrum, quicquid ad ipſum beneficium ibidem adtractum emelioratúmque repertum fuerit, ſeu quod tranſitus noſter ibidem dereliquerit, in dominium ipſius jam dictæ Sanctæ Dei Eccleſiæ revertatur, & pro ipſo uſu talem cenſum donamus, qualem ipſe Domnus Epiſcopus dare nobis diſponere dignatur, ſimilitérque Rihperht Presbyter, ſeu frater meus Antonio cum ſuo ſervitio condigno hoc deſervire volunt erga domum Sanctæ Mariæ, ſeu dominationem ipſius Domni Epiſcopi, qualiter illius placet Sanctitati. Hæc ſunt teſtes traditionis ejus: Liutpald Comis, Engilpoto miſſus Dominicus, Deothart Vicarius Dominicus, Einhart, Memmo, Wichart, Reginhart, Adalhart, Pilicrim, Wolfheri, Chuniperht, Ampricho, Hroadolt.

Actum

Actum eſt hæc die conſule quod facit VIII. Kalendas Septembris anno primo Domni Hludowici Imperatoris indictione VI. Ego autem Willihertus indignus Diaconus hanc ſcripturam fieri rogavi.

NUM. CCCVI.

Traditio Rihpaldi Clerici ad Craz.

DUm in Dei nomine ego Rihpald Clericus cogitante vel tractante de anima mea ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam delictorum meorum accipere merear. Cogitavi mecum, ut de hereditate, quæ mihi in partem de fratribus eveniebat, ut ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis tradidiſſem, tractavi cum fratribus, & parentibus meis, quorum nomina Ermperht, & Peigiri fratris mei, ut eo modo hoc feciſſem, ſi mihi Domnus Hitto Epiſcopus in beneficio præſtâſſet Eccleſiam in loco nuncupato Pipurc, conſilio quidem inito pervenimus ad Domnum Hittonem Epiſcopum, & apertè nunciavimus ei omnia, quod conſiliatum habuimus. Ipſe quoque Epiſcopus in ſua miſericordia videns neceſſitatem meam accepit bene omnia, & ſecundùm noſtrum conſilium fieri præcepit. Accepit enim traditionem meam propriæ hereditatis meæ eo modo, ut nullus frater, vel propinquus meus umquam ampliùs hanc partem hereditatis meæ contradicere domui Sanctæ Mariæ potuiſſet, & in hoc præſtavit mihi jam dictam Eccleſiam ad Pipurc. Tunc enim ego Rihpald, & frater meus Ermperht acceſſimus ad altare Sanctæ Mariæ, tradidimus, & confirmavimus traditionem propriæ hereditatis meæ partem die dominico ante miſſam multis quidem populis præſentibus, tamen hæc ſunt teſtes per aures tracti: Einhart, Kernand, Krimperht, Sigiperht, Cundhart, Adalperht, Arahad, Nidhart, alius Adalperht, Reginolf, Zello, Emicho, Sindeo, Wallo, Spulit. Actum eſt hæc die conſule, quod facit pridie Idus Novembris, anno I. Hludowigi Imperatoris Indictione VII. Eccleſiaſtici verò viri iſti præſentes fuerunt, inter multos primi: Hitto Epiſcopus, Heriperht Archipresbyter, Oadalpald Presbyter, Reginolf Presbyter, Ejo Presbyter, Rupo Diaconus, Nidhart Diaconus, Hunolt Diaconus, ſeu alii ſine numero. Ego Tagahertus indignus Diaconus conſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCVII.

Traditio Oadalſcalchi ad Tegardorf Presbyteri.

COnſtat enim multis in Epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter quidam Presbyter Oadalſcalch nomine propriam Eccleſiam in loco Tegardorf tradidit ad domum Sanctæ Mariæ in manus Domni Attonis Epiſcopi cum omnibus rebus hujus Eccleſiæ. Defuncto verò Attone Epiſcopo veniens ipſe Oadalſcalch Presbyter ad domnum Hittonem Epiſcopum nuntians ei omnia, qualiter cum Attone condictum, vel placitum habuit factum, ut jam dictam Eccleſiam domui Sanctæ Mariæ traditam habuit, & cum veraces teſtibus huic domo firmiter confirmatam. Nunc verò convenit mihi ſimul cum fratre meo nomine Deotto, paritérque & filio ipſius Nepote meo Cundheri nomine, ut ipſam Eccleſiam cum omni integritate cum conſilio Hittonis Epiſcopi jam dicto Cundhario Nepote meo in beneficio de domo epiſcopali præſtari feciſſem. Audiens hoc Venerabilis Vir Hitto Epiſcopus conſenſit conſilio noſtro eo modo, ut ſupra dictus nepus meus Cundheri propriam hereditatis ſuæ partem domui Sanctæ Mariæ tradidiſſet. ita & fecerunt. acceſſit Deotto pariter cum filio ejus Cundherio commune manu tradiderunt partem Cundharij ad domum

Sanctæ Mariæ, ea ratione, ut liceat eum ambas res habere ſupraſcriptas ad vitam ſuam. Si verò Oadalſcalch ſupervixerit Cundharium, aut Cundharius ſuperſtis Oadalſcalcho exſtiterit, ipſe habeat jam dictam utrorumque hereditatem uſque dum vivit, poſt obitum verò illorum ad domum Sanctæ Mariæ redire hanc rem nullus contradicere valeat. Hæc autem ſunt teſtes utriſque partibus: Emicho, Reginpald, Willipato, Witucchi, Hiltiprant, Engilrih, Rihperhr, Reginhoh, Hartbert Clericus, Eparhart Clericus. Actum eſt hæc in V. Idus Junij anno primo glorioſiſſimi Hludovvici Imperatoris, Indictione VI. Ego Tagibertus indignus Diaconus ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCVIII.

Traditio Freidoni Presbyteri ad Ominpach.

DUm & omnibus non habetur incognitum, qualiter ego Freido Presbyter tradidi propriam hereditatem meam in loco Ominpach ad domum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga, hoc eſt Eccleſiam cum domo, vel omnia, quicquid ad ipſam Eccleſiam legibus pertinebat. Ego enim Freido Presbyter eo modo hanc traditionem feci. contigit autem mihi, ut ego valida infirmitate depreſſus vocavi ad me proximos & vicinos meos, quorum nomina Hadolt, Adallcoz, Kysalrih, Cunzo, Ekkyhart, Kerhart, Ermanrih, & in manus illorum totam dictam rem meam per wadium poſui, ſi ego Freido in ipſa infirmitate defunctus fuiſſem, ut ipſi perfeciſſent traditionem, quam ego ante diſpoſitum vel cogitatum habui. hoc autem cum eis firmiter condixi, & in illorum poteſtate indubitanter conſtitui. hoc peractum prævalente infirmitate, & die exitus animæ illius adpropinquante defunctus eſt Freido Presbyter, ipſique ſupra dicti aliquantum tempus detardaverunt hoc agere, quod Freidoni Presbytero promiſerunt, veniens enim Hadolt Advocatus Freidoni Presbyteri, & narravit Hittoni Epiſcopo omnia ſicut actum erat, ipſeque Epiſcopus veniens in concilium Engilharti Comitis, & interpellabat eos de ipſa Eccleſia, quam Freido domui Sanctæ Mariæ tradidit per manus illorum, ipſique confitentes verum eſſe, venerunt ad Frigiſinga, & perfecerunt, ſicut eis injunxit Freido Presbyter, & confirmaverunt traditionem ejus in altare Sanctæ Mariæ in præſentia virorum, quorum nomina Ratolf Clericus, Wenilo, Hadurih, Adalperht, Perakis. Actum eſt hæc die conſule, quod facit XIIII. Kalendas Octobris anno primo Hludovvici Imperatoris Indictione VII. Ego Tagabertus Diaconus ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Ominpach. fortè Ompach, in diſtrictu Fridbergenſi.

NUM. CCCIX.

Traditio, quam fecit Otuni ad Moſahun.

IN nomine Dei Salvatoris noſtri. ego itaque Otuni cogitans de Dei timore, vel æterna bona retributione, ſeu pro remedium animæ nepotis mei Alprih, ut in aliquantulo veniam apud pio Domino in perpetuo merear accipere, ob hoc donamus in amore Domini noſtri Jheſu Chriſti ad monſterio Sancti Corbiniani in caſtro ſito Frigiſinenſis uti pretioſus Domnus, & Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit, vel ibidem his temporibus præeſt venerabilis Hitto Epiſcopus cum turma plurima Servorum Dei ad laudes Chriſti canendas adunata, donatúmque per hanc epiſtolam donationis volumus eſſe, atque de jure noſtro in jure, & poteſtate ipſius monaſterij ſupra dicti, quicquid me obvenit de parte geni-

genitoris mei proprie hereditatis tradimus atque transfundimus, hoc eſt ad Moſahun in loco nuncupante Prochintal, quantumcunque in ipſa loco ſupra dicto quod noſtra præſens poſſeſſio fuit vel dominatio, in veſtta, vel ipſius Monaſterij Sancti Corbiniani tradimus, in ea verò ratione, ut ipſam rem cum omni integritate, vel ſoliditate ad ſe pertinente, aſpiciente, vel rediente poſſidere debeatis, & facta noſtra in perpetuum ſtabilis debeat permanere, & hoc cum teſtium munitione firmamus, quorum nomina hæc ſunt: Kaganhart teſtes, Reginperht, Nothart, Walho, Heriperht, Hato, Otuni, Isker, Willipato, Engilperht, Adalperht, Hiltiprant, Tagaperht. Actum eſt hæc anno primo glorioſiſſimi Imperatoris Hludowici in VI. Idus Septembris indictione VI.

NUM. CCCX.

Traditio Soanpurc ad Titinhuſir.

DUm in Dei nomine ego Soanpurc Deo conſecrata Ancilla cogitante vel tractante de anima mea, ſeu de redemptione æterna trado propriam hereditatem meam in loco Titinhuſir ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ad locum Frigiſinga, hoc eſt territorium cum ædificijs, mancipijs, vel omnia, quicquid in eodem loco ad me legibus pertinere hodierno die videbantur, excepto jurnales octo, & unus locus, quod Hovaſtat media, & una mancipia, quale mihi convenit. aliud enim quodcumque de propria habeo totum ex integro trado, & condonabo pariter cum Advocato meo Hato nomine pro me ipſam, & pro filium meum Alprih, & pro maritum meum Haduni, eo modo, ut ſine ulla contradictione ſtabilis ad domum Sanctæ Mariæ in perpetuum permaneat. Actum eſt hæc Indictione VII. Hæc ſunt teſtes: Kaganhart, Sindeo, Ribpald, Cundhart, Hato, Emicho, Walho, Sigideo, Reginpald, Nothart, Arahad, Eparhart, Liutprant, Ampricho, Deotpald, Wanino, Hiltiprant. Ego Tagabertus indignus Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCXI.

Traditio Rihkeri de Cella.

DE traditione, quam fecit Rihker in loco, qui dicitur Cella, hoc eſt territorium. quod vulgo dicitur Einanhluz. hæc ſunt teſtes: Emicho, Einhart, Walho, Eparheri, Erchanperht, Reginpald, Hisker, Heriperht. actum eſt hæc die conſule, quod facit VIIII. Kalendas Octobris anno primo Hludowici Imperatoris, Indictione VII. Ego Tagabertus indignus Diaconus ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCXII.

Evindicatio de cauſa Freidoni Presbyteri.

DUm reſediſſent Hitto Epiſcopus, & Engilhardus Comis, & Liutpald Comis ad Eccleſiam, qui dicitur Percchiricha, & alij multi ibidem venerunt ad hoc placitum, venerunt in præſentiam Hunperht, & Hroadleoz, & Ermanrih, & querebant illam Eccleſiam in loco, qui dicitur Otoltesbuſir, quam Freido Presbyter pro remedium animæ ſuæ tradidit ad domo Sanctæ Mariæ. deinde ſurrexerunt Kaganhart, & alij multi cum eo, & teſtificaverunt, quod illi vidiſſent Freidonem prædictam Eccleſiam tradidiſſe in manus Attonis Epiſcopi, & ad domo Sanctæ Mariæ, quando Atto Epiſcopus conſecravit

illam Eccleſiam. proinde reſponderunt Hunperht, & Hrodleoz, & Ermanrib, quòd numquam tradita fuiſſet. tunc demandavit Engilhardus Comis, quòd illi nobiles viri jurâſſent ad veritatem dicendam. & inprimis juravit Ekkihart, ſimiliter Kerhart, Salomon, Cunzo, Pernhart, Hrodfolcb, Sindibbo, Lantperht, Odalpato, Wimo, Ato, & pro juramentum dixerunt, quod prædictus Freido, quando vitam finivit, illos ad ſe vocaret, & ſecunda vice illam Eccleſiam tradidiſſet ad domo Sanctæ Mariæ, & in eorum manus ſtatuiſſet, ut illi venirent, & ſupra dictam Eccleſiam tradidiſſent ad domo Sanctæ Mariæ. tunc viderunt prædicti homines, qui illam Eccleſiam querebant, quòd nequaquam optinere potuerunt, quod volebant, ſed juſto judicio ſuperati fuerunt, & crediderunt ſibi, quòd injuſtè hoc feciſſent. poſtea venerunt præfati homines Ekkihart, & Kerhart cum illis hominibus, in quorum manus ſtatuiſſet illam Eccleſiam, & unus cum eis, qui ante querebat illam Eccleſiam ad Monaſterio Frigiſinenſis, & reddiderunt illam traditionem cum uno Sacramentario coram cuncta congregatione ad domo Sanctæ Mariæ. & hæc ſunt nomina illorum, qui viderunt & audierunt, quòd ſic conplacitum, atque confirmatum eſt: Hitto Epiſcopus, Engilbart Comis, Liutpald Comis, Reginhart, Reginperht, Deothart, Kaganhart, Tiſo, Pern, Spulit, Cunzo, Wenilo, Reginolt, Cronhart, Liutfrid, Freſo, Unforht, Lantperht, Snelperht, Wicperht, Francho, Alto, Setki, Itto, Liutunc, Oadalrib, & alij multi, qui hoc viderunt, & audierunt. Actum eſt hoc in VI. Nonas Octobris in anno glorioſiſſimo primo primo regnante Hludowico Imperatore Indictione VII. Luna XIII.

NOTA.

Otolteshuſir. Odlzhauſen, in diſtrictu Dachavienſi.

NUM. CCCXIII.

Beneficium Coteperhti ſeu traditio ejus.

Conſtat enim multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter Domnus Hitto Epiſcopus Cotaberto quondam homine, ſeu filio ejus nomine Oadalker in beneficium preſtavit de territorio in loco nuncupato Otmareshard, eò quòd Domnus Hitto Epiſcopus filium Coteberti de fonte baptismatis elevavit. ipſe verò jam dictus Coteperht econtra tradidit ad domum Sanctæ Mariæ unam coloniam, & II. mancipia in eodem loco Otmareshard, eo modo, ut ipſe Coteperht, & filius ejus Oadalker ipſas jam dictas res ambas habere liceat usque ad vitam illorum, poſt illorum obitum ſine ulla contradictione ad domum Sanctæ Mariæ ambas nominatas res redire nullus contradicere valeat. hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: Alhmunt, Einhart, Kartheri, Heriperht, Reginpald, Willipato, Reginhob, Tiſo, Ratolt, Selprih, Poapo, alius Poapo, Kerhoc. fecit hoc Domnus Hitto Epiſcopus in loco Frigiſinga in præſentia cunctæ familiæ Sanctæ Mariæ, de multis paucos nominamus, qui præſentes fuerunt: Wago Capellanus, Rupo Diaconus, Anno Diaconus, Emicho Diaconus, Oadalpald Presbyter & Monachus, Unroh Presbyter. Actum eſt hæc in pridie Kalendas Aprilis, Anno primo Domni Hludovvici Imperatoris, Indictione VI. Ego Tagibertus indignus Diaconus ſcribſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCXIV.

Traditio Seliperhti.

Conſtat multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter Selipertus conſtruxit oratorium in curte ſuo in loco nominato Huſir, deinde venit obſecrando ad Venerabilem Hittonem Epiſcopum, ut ibidem venire dignare-

gnaretur, & ſic fecit, & Venerabilis Epiſcopus ibidem veniens, & alij multi nobiles viri cum eo adſuerunt. tunc querens Epiſcopus, quomodo prædictum Oratorium hereditare voluiſſet? & ille libenter adfuiſſet, & ſtatim fatebat ſe cum V. mancipijs, & XXX. jugeras & XII. carradas de pratis ipſum altárem hereditare. Tunc venerabilis Epiſcopus conſecravit hanc Eccleſiam, nec non & altarem inſuper & reliquias addidit. Tunc demum venit præfatus Sepertus coram multitudinem populi, qui ad illam celebritatem venerant, & tulit pallium ipſius altaris in manu ſua, & tradidit illum altarem in manus Hittonis Epiſcopi cum V. mancipijs & XXX. jugeras & XII. Carradas de pratis, & illum curtem, qui circa illam Eccleſiam cum ſepe circumſepta eſt, cum caſis, vel cunctis aliis ædificijs ad domo Sanctæ Mariæ in caſtro ſito Frigiſinenſis. in ea verò ratione, ut ille ipſe & Filius ejus nomine Job, quouſque in hac fragili vita viverent, ad eorum uſum & poteſtatem haberent, & poſt obitum eorum firmiter teneatur ad domo Sanctæ Mariæ, & hoc cum teſtium munitione firmavit, ut ſtabilis usque in perpetuum fuiſſet abſque ulla contradictione. Et hæc ſunt teſtes, quorum nomina hic inſeruntur: Kaganhart, Liutunc, Emilo, Spulit, Deotmar, Sigideo, Reginhoh, Jacob, Walho, Hroadperht, Marchuni, Arahad, Reginperht, Toto, Scalco, Otilo, Engilnod, Waltheri, Waltilo, Wichart, Oadalrih, Waltrih, Oadalker, Wolfhart, Wittarp, Iſanhart, Hartuid. Actum hoc ſub die conſule, quod fecit Selibertus in XV. Kal. Decembris, anno glorioſiſſimo regnante Hludovvico primo, Luna XXX. Indictione VII.

NUM. CCCXV.

Traditio, quam fecit Mezzi & frater ejus.

ILle bene poſſedit rebus in ſecula, qui ſibi de caduca iſta conpsrat premia ſempiterna. Ideoque ego in Dei nomine Mezzi, & frater meus Pirtilo ambo pariter cogitantes de Dei timore, vel æterna bona retributione, propterea donamus, tradimus res noſtras ad Eccleſiam beatæ Mariæ ſemper Virginis Genetricis Dei vel in honore Sancti Corbiniani ſitam in caſtro Frigiſinenſis, quem venerabilis Hitto Epiſcopus hodierna die præeſſe dinoſcitur Rector, & donatumque in perpetuum eſſe volumus, hoc eſt in pago in loco nominato Undeoingas cum domibus, ædificiis, curtiferis, terris arabilis, campis, pratis, farinarijs locis, inexquiſitam totum & integrum, tam de Alode, quam de conparato, ſeu de qualibet adtracto ad nos ibidem noſcitur perveniſſe de noſtro jure & dominatione, donamus, tradimus ad ipſam Eccleſiam ſupra dictam, ut quicquid exinde Rectores ipſius Eccleſiæ facere voluerint, liberam in omnibus habeant poteſtatem. in ea verò ratione, ut dum diu vixerimus in hoc ſeculo, ad noſtrum uſum & poteſtatem habemus, & poſt obitum noſtrum abſque ulla contradictione firmiter teneatur ad domo Sanctæ Mariæ, & nullus hoc contradicere valeat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Job Comis, Engilhart, Kerhart, Toto, Kaganhart, Willihart, Cundhart, Hunperht, Gavvo, Emilo, Irminhart, Helmperht, Einhart, Liutprant, Landolf, Rimolt, Hrödperht, Mezzi, Pirtilo. Actum eſt hoc anno primo Hludovvici Imperatoris in IIII. Kalendas Septembris Iudictione VI. Luna VIIII.

NOTA.

Undeoingas. fortè Inding, in Territorio Schwabenſi.

NUM.

NUM. CCCXVI.

Traditio Wagoni Capellani, & Totoni Laici.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ bene eſt notum, qualiter Wago Capellanus conparavit à fratruele ſuo Toto nomine unam coloniam juxta fluvium, qui dicitur Phetarach. Eo modo jam dictus Toto Wagoni ipſam coloniam tradidit, ut accepto precio licuiſſet eum ipſam coloniam ad domum Sanctæ Mariæ tradere, ita enim & convenientiam illorum pariter coram iſtis teſtibus fecerunt, & eo modo tradidit Toto Wagoni jam dictam coloniam. Et hæc ſunt teſtes hujus negotii: Oadalrih, Wolfheri, Iſanperht, Hrodprant, Deotrih, Cotedeo, Unroh Presbyter. Actum eſt hæc ad Zollingas in III. Idus Martias.

Hoc negotium peractum, atque confirmatum ipſe Wago, & jam dictus Toto pariter pervenerunt ad Virum Venerabilem Hittonem Epiſcopum, & narraverunt ei hujus negotii rationem per ordinem, & acceſſerunt in illius præſentia, & communi manu pariter tradiderunt jam dictam coloniam ad altarem Sanctæ Mariæ. ea verò ratione, ut poſt illorum obitum ad jam dictam Sanctæ Dei genetricis Eccleſiam ſine ulla contradictione firmiter permanſiſſet. Fuerunt autem in ipſo loco jam dicto Phetarach duas colonias, quas anteceſſores Wagoni ad domum epiſcopalem jam olim traditas habuerunt, ſed tamen ſimul adjunctæ ſunt coloniæ, quam nunc Wago, & Toto tradiderunt, ipſaſque pariter cum illa colonia in beneficium de Domno Hittone Epiſcopo acceperunt ad vitam illorum, poſt illorum verò obitum jam adjunctas, & ſimul adjacentes tres colonias ad domum Sanctæ Mariæ redire nullus impedire valeat, nec frater, nec filius, nec ullus propinquus, vel heredis illorum ullam inde poteſtatem habeat in aliquo minuere, vel abſtrahere, ſed eo die, quando illorum obitus evenerit, cum omni integritate, ſicut tunc temporis cultæ, atque veſtitæ eſſe viderentur, ſic perſiſtent in ſervitio jam dicto domui Sanctæ Mariæ in perpetuum. hæc autem ſunt hujus rei teſtes firmitatis: Toto Auctor hujus traditionis, Cundhart, Walho, Emicho, Adalperht, Immino, Amphricho, Oadalhart, Siculi, Toato, Hiltiprant. Actum eſt hoc coram cuncta familia Sanctæ Mariæ, quorum nomina: Johannes Archipresbyter, Heriperht Archipresbyter, Meginolt Presbyter, Hiltiperht Presbyter. Rubo Diaconus, Hunolt Diaconus, Nidperht Diaconus, Hroadant Diaconus, Ratolt Clericus, Kaganhart Clericus, ſeu alij ſine numero die conſule, quod facit XII. Kalendas Majas, anno imperij glorioſi Hludowici II. & anno primo Hlodharij Regis in Bajoaria, Indictione VII. Ego Tagibertus indignus Presbyter, & Monachus juſſione Hittonis Epiſcopi conſcripſi.

NOTA.

Tagibertus Presbyter & Monachus, ſcriptor hujus, & tot aliorum inſtrumentorum hactenus à nobis productorum; in quorum tamen nonniſi pauciſſimis Monachi nomen prodit.

NUM. CCCXVII.

Traditio Zeizoni Presbyteri ad Rota flumine.

DOminus Jheſus Chriſtus, ac Redemptor omnium per Sanctum Evangelium clara voce intonuit, dicens: theſaurizate vobis theſaurum in cœlo, ubi nec fur veniat, nec furetur. Facite vobis ſacculum de Mammona iniquitatis, qui non veteraſcet, & alio loco: das parvum, & conpares regnum, tribues tranſitoria pecunia, & accepis ſine fine manſura. Ideoque ego in Dei nomine Zeizo Presbyter cogitans de Dei timore: vel æterna bona retributione, ut in aliquantulo veniam apud pio domino in æterna tabernacula

nacula mercedem adipiſcere mereamur. Ob hoc donamus in amorem Domini noſtri Jheſu Chriſti ad monaſterio Sanctæ Mariæ in caſtro ſito Frigiſinenſis, vel ibidem præeſt venerabilis Hitto Epiſcopus cum norma plurima ſervorum Dei ad laudes Chriſti canendas adunata, donatumque per hanc epiſtolam donationis volumus, atque de noſtro jure in jure & poteſtate ipſius ſupra dicti domui tradimus, atque transfundimus, hoc eſt in pago in loco nuncupante Rota in veſtra vel ipſius Monaſterii Sanctæ Mariæ tradimus ad dominandum. eo modo, ut ipſam rem cum omni integritate, vel ſoliditate ad ſe pertinente, ſeu rediente poſſidere debeatis, & facta noſtra usque in perpetuum ſtabilis permaneat. Si quis verò, quod futurum eſſe non credo, ſi ego ipſe, quod abſit, aut ullus quislibet de heredis, ac de heredibus meis, ſeu ulla oppoſita, vel emiſſa Perſona, qui contra hanc donationem, quem nos ob amore Chriſti, & pro indulgentiam delictorum ad prædicto Monaſterio de ante dicta re fieri, & firmare rogavimus, pro qualibet ingenium aut articulum, ſicut mundum cotidie artibus, & ingeniis ambulare, aut infrangere conatus fuerit, inprimis iram Trinitatis incurrat offenſa, & à liminibus Sanctorum extraneus efficiatur, & cum Juda Scariothis partem damnationis accipiat. Actum eſt hoc ſub die conſule VIII. Idus Auguſti, anno imperii Hludovvici Auguſti ſecundo, & Hlodhario in Bajovvaria regnante primo. hæc ſunt teſtes per aures tracti: Cunhart, Isker, Adalker, Eparheri, Rihpald, Willipato, Hrodperht, Reginhart, Isancrim, Bruninc, Aaron. Ego itaque Pirhtilo juſſus à Domno Hittone Epiſcopo ſcripſi hanc donationem.

NUM. CCCXVIII.

Traditio Spulit ad Winimunteshusir.

Conſtat enim* multis in Epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter Spulit tradidit propriam hereditatem ſuam in loco Winimunteshuſir ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas, quicquic enim in jam dicto loco de propria hereditate habuit, totum ex integro in manus Domni Hittonis Epiſcopi tradidit, & firmiter condonavit, eo modo, ut poſt obitum ejus ſine ulla contradictione domui Sanctæ Mariæ in perpetuum permaneat. Ipſéque Hitto venerabilis Pontifex jam dicto Spulito in beneficium rem ecelefiaſticam conceſſit in eodem loco Winimunteshuſum, Eccleſiam cum domo, ſeu quicquid in illam Eccleſiam pertinebat. Ea verò ratione ei hoc beneficium conceſſit, uſque dum ipſe fidelem ſervitium Defenſori Sedis Sanctæ Mariæ pleniter perfeciſſet, & fideliter ſe cuſtodiſſet erga domum Sanctæ Mariæ illud habuiſſet, ſin alia nullam inde poteſtatem ampliùs habuiſſet. Hæc autem ſunt teſtes: Kaganhart, Nothart, Walho, Arahad, Adalunc, Reginpald, Sigihart Clericus, Engilrih, Reginhoh, Sintar, Vizzilo, Hroadinc, Hericco, Heriperht, Sigilo, Lantpald. Actum eſt hæc in loco Frigiſinga, die conſule, quod facit VI. Nonas Octobris, Indictione VIII. anno glorioſiſſimi Imperatoris Hludovvici ſecundo, & anno primo Hlodharii Regis in Bajoaria. Ego Tagihertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Winimunteshusir. Widnzhauſen, in Territorio Dachavienſi.

NUM. CCCXIX.

Traditio Cundhart Comitis ad Moſaha.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in epiſcopio Sanctæ Mariæ bene cognitum, qualiter Cundhart Comis in propria alode Eccleſiam conſtruxit, & in alode Uxoris ſuæ Adalfrit nomine in loco nuncupato Moſaha, atque Venerabilem Virum Attonem Epiſcopum illuc invitavit ad conſecrandam ipſam Eccleſiam, ipſeque Atto ibidem veniens inquirens coram populo, quid jam dictus Cundhart Comis de eadem Eccleſia agere voluiſſet, ipſéque reſpondens: ego verè volo meam partem nunc coram iſtis cunctis ad domum Sanctæ Mariæ pro remedium animæ meæ in manus veſtras tradere, & confirmare volo, eo modo, ut poſt obitum meum Uxor mea Adalfrit, ſi me ſupervixerit habere liceat, tamen ſi ipſa ſuam partem de jam dicta Eccleſia domui Sanctæ Mariæ vult tradere. In his verbis confirmatis conſecrata eſt ipſa Eccleſia. Jam evoluto tempore defuncto Cundharto Comite jam dicta Uxor ejus Adalfrit, adſumptis parentibus ſimul cum Hiltolfo fratre ejus venit ad Venerabilem Hittonem Pontificem, & in publico ſynodo ad Frigiſinga congregato acceſſit ad altare Sanctæ Mariæ, & renovavit traditionem Cundharti viri ſui, adjunxit etiam & ſuam partem ipſius Eccleſiæ cum omni integritate, quicquid in ipſa alode, vel in adquiſitione in ipſa Eccleſia proprium habere videbatur, eo modo, ut poſt obitum illius nullus inde licentiam habeat, nec frater, nec ullus propinquus ejus habendi, vel in ullo minuendi, ſed ſicut eo die veſtita eſt, ſic permaneat ad domum Sanctæ Mariæ ſine ulla contradictione. Actum eſt hoc in præſentia Hittonis Epiſcopi, & Heriberti, & Johann Archipresbyteri alii multi. hæc autem ſunt teſtes: Heipo, Harolf, Arabad, Reginhoh, Adalker, Adalperht, Pernolf, Luitpald, Deotpald, Adalhoh, Aaron. die conſule quod facit VI. nonas Octobris. anno Hludowici Imperatoris II. & Hlodharii Regis primo, Indictione VIII. Ego Tagibertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCXX.

Traditio Othelmi, & Oadalharti ad Purolfinga.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed pene omnibus in Epiſcopio Sanctæ Mariæ bene eſt cognitum, qualiter viri venerabiles Othelm, & Oadalhart Presbyteri commune manu, & pari conſenſu pariter tradiderunt in propriam hereditatem illorum in loco nuncupato Purolfinga ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas, ubi ſedis epiſcopii Sanctæ Mariæ ab omnibus Catholicis honorificè celebratur, hoc eſt Eccleſiam cum domo eccleſiaſtico, ſeu quicquid ad ipſam Eccleſiam legibus pertinere videbatur, vel etiam ipſi jam dicti Presbyteri eodem die depropriare veſtiti eſſe videbantur, tam in ædificiis, quam territoriis, mancipiis, jumentis, pecodibus, ſeu in omni re, quodcumque habere videbamur, conquiſitum, vel inquiſitum totum ex integro tradimus, & condonamus ad jam dictum domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut ſtabiliter, & perpetualiter pro redemptionem noſtræ animæ, vel parentorum ac propinquorum noſtrorum ibidem permaneat, ea verò ratione, ut liceat nos hoc ipſud, quod tradidimus ad vitam noſtram habere ad utendum, & meliorandum, non in aliquo minuendum poteſtatem habere. Poſt obitum verò noſtrum cum omni integritate ad domum Sanctæ Mariæ pertinere nullus contradicere valeat. hæc ſunt teſtes: Pernolf, Kaganhart, Spulit, Alavvih, Sindeo, Paldiperht, Arnolt, Oadalhart, Antonio, Cundhart, Alrih, Hisker. Actum eſt hæc in

Non.

Noñ. K. Julij anno II. glorioſi Hludovvici Imperatoris, & primo anno Hlodharij Regis in Bajovvaria, Indictione VII. Ego Tagibertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Purolſinga. hodie Purfing in diſtrictu Schvvabenſi.

NUM. CCCXXI.

Traditio Waldberti.

NOtum eſt multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter Waldperht partem proprij territorij in loco Hrodperhtes Eccleſia ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti. eo autem modo ipſam traditionem fecit ipſe Waldperht jam adpropinquante fine vitæ ſuæ, & valida infirmitate vexante, convocata parentorum turma non modica, in illorum enim præſentia ipſam traditionem poſuit in manus Sindeo, & duorum filiorum ſuorum, quorum nomina Williperht, Chuniperht tertiam partem territorij, quam habuit eo die tam in agris, quàm etiam ſilvis, & pratis, ipſíque jam dicti accepta hæc traditione venerunt ad Frigiſinga & perfecerunt omnia ſicut eis injunxit, & in manus poſuit Waldperht pater illorum. acceſſerunt enim ad altare Sanctæ Mariæ in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi, & Johannis Archipresbyteri, & Heriberti Archipresbyteri, & aliorum multorum, & confirmaverunt traditionem ſibi injunctam. Hæc autem ſunt teſtes: Sindeo, Adalhoh, Crimheri, Reginolt, Aaron, Deotpald, Walho, Liutpald, Arnolt, Tetti, Toato. Actum eſt hæc in loco Frigiſinga die conſule, quod facit VI. Nonas Octobris Indictione VIII. anno imperij glorioſi Hlodovvici ſecundo, & anno primo Hlodharij Regis in Bajovvaria. Ego Tagabertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Hroadperhtes Eccleſia. fortè Ruperskirch, in diſtrictu Landau.

NUM. CCCXXII.

Traditio Remejo Monahi, Eſonperht Diaconi.

NOtum eſt multis in domo Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter Remejo Monahus, & Soanperht Diaconus filius ejus propriam hereditatem illorum tradiderunt domui Sanctæ Mariæ in manus Hittonis Epiſcopi, hoc eſt in loco nuncupato Crimareshuſir Eccleſiam cum domo, vel q̀uicquid ad eadem Eccleſiam pertinere videbatur, nihil enim extra relinquentes, ſed cum omni integritate jam dicto domui Sanctæ Mariæ condonantes, & ſine ulla contradictione confirmantes. hæc autem ſunt teſtes: Reginperht, Sigiperht, Einhart, Pernolf, Adalheri, Ampricho, Reginhoh, Simon Sclavus, Selprih, Poapo, Waninc: Actum eſt hæc in Idibus Martij, anno II. Imperij Hludowici pij Principis, & anno primo Hlodharij Regis in Bajoarij Indictione VII. Ego Tagibertus indignus Presbyter conſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Crimareshuſir. Gremerzhauſen, in Præfectura Crantſpergenſi.

NUM. CCCXXIII.

Beneficium Jacob Abbatis ad Welamoteſaha.

NOtum eſt cunctis in domo Sanctæ Mariæ manentibus, tam in clero conſiſtentibus, quàm etiam in ſæculari habitu converſantibus, qualiter, vel qua ratione Venerabilis vir Hitto Epiſcopus Jacobo vocato Abbati in beneficium conceſſit rem ecclesiaſticam in loco nuncupato Welamoteſaha eo modo, ut ipſe Jacob ad ſuum opus vel ad vitam ejus hoc teneat, non alicui in beneficium præſtari licentiam habeat, ſed ipſe ad meliorandum, & augmentandum, vel etiam ad majorem profectum perducendum, non in aliquo minuendum, vel eventilandum, ſed ſicut Dei ſervo decet res eccleſiaſticas cautè cuſtodire, & bene utere in omnibus licentiam habere, ut illius poſt obitum magis mercedem à Domino, & laudem bonam à familia Sanctæ vel rectore hujus Sedis habeat, quàm aliud in aliquo agere, niſi tantum modo fideliter, & bene, ut mereatur audire obtabilem a Domino fideli ſervo promiſſionem prolatam, quia in modico fidelis fuiſti, ſuper multa te conſtituam, hoc eſt, æterna pro temporalia tibi tribuam. Ipſeque jam dictus Jacob Abba vocatus accepto beneficio per Wadium ſuum in manus Domni Hittonis Epiſcopi pro cenſum omni anno decem argenti ſolidos franciſcos dari conſtituit, atque firmiter cum teſtibus confirmavit. ea verò ratione, usquedum ipſe Jacob in Francia ſuum beneficium habeat, ſicut dictum eſt, decem ſolidos donat, ſi verò in Francia hoc beneficium dimittat, jam poſtea tres ſolidos exinde donat. Hæc ſunt teſtimoniales, in quorum præſentia hoc actum eſt: Oadalpald Presbyter & Monachus, Meginperht Presbyter, Meginolt Presbyter, Cundhart Presbyter, Wago Capellanus, Crimvvart Magiſter, Rupo Diaconus, Zotto Diaconus, Emicho Diaconus, Nitperht Diaconus, Hroadant Diaconus, Starcholf Diaconus, Erphuni Diaconus. Laici verò, Eingilhart, Reginperht, Pernolf, Cundhart, Toto, Friduperht, Chulpinc, Heriperht, Tetti, Wicfrid, Willipato, Wolfheri, Emicho. Actum eſt hæc die conſule, quod facit VI. Idus Maij anno II. Imperij Hludowici Pij Principis, & anno primo Hlodharij Regis in Bajoaria, Indictione VII. Ego Tagibertus indignus Presbyter juſſione Hittonis Epiſcopi conſcripſi.

NOTÆ.

Jacob Abbatis. num fortè Altomonaſterienſis, an Ilmonaſterienſis? hæc enim duo Monaſteria erant viciniora Wolnzachio tempore Ludovici Pij.

Solidos Franciſcos. nempe Francicos.

Crimvvart Magiſter. nempe *Scholaſticus.* Unde intelligimus, Friſingæ eo tempore Scholam fuiſſe.

NUM. CCCXXIV.

Traditio Magrihi, & Heimrihi ad Lapara.

DUm & omnibus non habetur incognitum, qualiter quidam homo Magrih nomine jam dudum propriam hereditatem ſuam in loco Lapara tradidit domui Sanctæ Mariæ in manus Viri Venerabili Arpionis Epiſcopi, ipſeque Arpio Epiſcopus legitimè tres noctes poſſidebat eodem locum, vel domum & omnia, quicquid ad hunc domum legibus pertinere videbatur, Taſſilone quoque Duce ibidem manente, ipſam traditionem ſciens & conſentiens. Evoluto autem tempore Heimrich filius Magrihi conpunctus divina clementia convocatis parentorum turmis, veniens ad venerabilem virum Hittonem Epiſcopum Succeſſorem Arpionis, & Attonis Epiſcoporum priſtinam patris renovavit traditionem. Adjunxit etiam omnia, quæ habuit, vel quicquid ei de paterna hereditate contra fratres ſuos in partem propriam adhe-

adherebat, nihil in omnibus extra relinquens, niſi duos mancipias, quos quidem nominatim non conſtrinxit, vel deſignavit, ſed quales ei poſtea conplacuiſſent, illos fieri decrevit. Hæc autem ſunt teſtes hujus rei per aures tracti: Urſo, Walho, Deotpald, Arahad, Toato, Waninc, Adalunc, Emicho. Actum eſt hæc in loco Frigiſinga, in præſentia Hittonis Epiſcopi, ſeu familiæ Sanctæ Mariæ, quorum nomina Oadalpald Presbyter & Monachus, Meginperht Presbyter & Monachus, Hiltiperht Presbyter & Monachus, Meginolt Presbyter & Monachus, Manno Presbyter & Monachus. Anno Diaconus, Emicho Diaconus, Hroadant Diaconus, Nidperht Diaconus, Erphuni Diaconus, Deotpald Diaconus. Clerici verò Sigibart, Kaganbart, ſeu alij ſine numero. Hæc omnia acta ſunt die conſule, quod facit pridie Nonas Majas, anno II. Imperij Hludovvici pij Principis, & anno I. Hlodharij Regis in Bajoaria, indictione VII. Ego Tagibertus indignus Presbyter conſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTÆ.

Lapara. an Laber in diſtrictu Pfaffenhofenſi?

Cæterùm clariùs, quàm in hoc inſtrumento, explicari non poteſt *Familiam* S. Mariæ ex Monachis fuiſſe congregatam.

NUM. CCCXXV.

Traditio Folchrati ad Perge juxta fluvium Clana.

VEnientibus venerabilibus Hittone Epiſcopo, & Ellanperto Comite in pago, qui dicitur Pleoninga, & ibi collecta multitudine nobilium hominum venit ibi in præſentia inluſter Vir, nomine Folcrat, & tradidit in capſam, ſeu & in manus Hittonis Epiſcopi ſuam alodem pro remedium animæ ſuæ ad domum Sanctæ Mariæ Genetricis Dei in caſtro ſito Frigiſingas nihil extra relinquens, niſi quindecim agros, ut firmiter ſtabilis uſque in perpetuum perduràſſet, hoc eſt in loco, qui dicitur Perc juxta fluvium Clana cum domibus, ædificiis, curtiferis, terris arabalis, ſilvis, campis, pratis, paſcuis tradidit ad prædictum domum de ſuo jure in jure & poteſtate ipſius monaſterij ad opus Sancti Corbiniani, ut quicquid exinde Rectores ipſius Eccleſiæ facere voluerint, liberam in omnibus haberent poteſtatem. Siquis hanc traditionem abſtrahere vel fraudare voluerit de domo Sanctæ Mariæ, partem cum Judæ Scariothis damnationis accipiat. Hæc ſunt teſtes, quorum nomina hic inſeruntur: Rumolt Judex, Adalker, Paugolf, Tuti, Egiperht, Elizi, Ratolt, Somperht, Rumheri, Deotpald, Deothram, Cozrih, Pald, Supo, Adalperht, Pammo. Actum eſt hoc ſub die conſule VIII. Kalendas Octobris. Annoglorioſiſſimi Hludovvici Imperatoris II. & Hlodhario regnante in Bajovvaria anno I. Ego itaque Pirhtilo juſſus à Domno Hittone Epiſcopo ſcripſi, & ſubſcripſi hanc traditionem Indict. VII.

Poſtea venit ad Frigiſingas ubi omnes Presbyteri congregati fuerunt ad Synodum, & priſcam traditionem renovavit in altarem Sanctæ Mariæ, ubi pretioſus Domnus, & Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit. hæc ſunt teſtes per aures tracti: Priſo, Kepahoh, Svvidhart, Adalperht, Asolt, Hericco, Reginhob, Arpeo, Haholt, Liutpald, Aſcrih. in præſentia omnium in Synodo Presbyterorum vel ceterorum multorum, qui hoc viderunt, & audierunt.

NUM. CCCXXVI.

Traditio Ribkeri ad Poapincella.

NOtitia de traditione, quam fecit Ribker ad Eccleſiam conſtructam in loco nominato Poapincella de terra ſua tradidit quattuor jurnales, & poſt obitum prædicti Ribkeri filius ejus Chraft circum duxit, & conſignavit prædictam terram Advocatos Hittonis Epiſcopi Sindeonem, & Einhardum, & in

manus illorum veſtivit, & cum teſtibus firmavit, quorum nomina hic ſunt: Pernolf, Iſangrim, Reginperht, Reginolf, Reginperhr, Einhard, Reginpald, Perahart, Cartheri, Deotheri. Actum in loco nominato Poapincella, ſub die conſule quod facit XI. Kalendas Martii. Luna VI. regnante Domno noſtro Hludivvico Imperatore anno II. Indictione VIII.

NOTA.

Poapincella. fortè Pfaffencell in Præfectura Viechtachenſi.

NUM. CCCXXVII.

Traditio Lanfridi, ſeu venditio.

NOtitia de emptione, quem fecit Advocatus Hittonis Epiſcopi nomine Sindeo juſſione Hittonis Epiſcopi cum quodam homine nomine Lantfrid. Tradidit prædictus Lantfrid in loco nuncupato Poapincella ſuam ſilvam quattuor perticas legales in transverſo, & in longitudinem, quantum ibidem habere videbatur, in manus præfati Advocati Hittonis Epiſcopi, & de illo accepit pretium, quod erat unus caballus, & ſic cum teſtium munitione confirmaverunt, quorum nomina hic inſeruntur: Cundheri, Pernolf, Iſangrim, Cundhart, Reginperhr, Reginpald, Reginperht, Einhart, Cartheri, Reginolt, Chraft, Perahart, Fridurih, Ampho. Actum in loco nominato Poapincella, ſub die conſule, quod facit XI. Kalendas Martias, Luna VI. regnante Domno noſtro Hludovvico Imperatore Anno II. Indictione VIII.

NUM. CCCXXVIII.

Renovatio traditionis Oadalpaldi Presbyteri ad Adalhelmeshova.

NOtum eſt multis in Epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter quondam Presbyter Oadalpald nomine, jam olim temporibus Taſſiloni Ducis propriam hereditatem ſuam in loco Adalhelmeshova tradidit domui Sanctæ Mariæ in loco nuncupato Frigiſinga in manus Arpioni venerabilis Epiſcopi. Nunc autem convenit mihi eandem renovare traditionem, ſicut jam feci Succeſſori venerandi Patris jam prænotati bone memoriæ Arbionis Epiſcopi ipſam traditionem, quam feci, reddidi in manus Attonis Epiſcopi, ita nunc etiam tertia vice faciam in manus Hittoni Epiſcopi illorum amborum Succeſſori ipſam traditionem reddam, ut nullus ſit, qui eam de jam dicto domo abſtrahere valeat, vel ullam contradictionem inde excitare, ſeu movere præſumat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Reginperht, Adalker, Tozzi, Eparheri, Reginhoh, Hiltiprant. Actum eſt hæc in idibus Aprilis, anno ſecundo Hludovvici Imperatoris, & anno primo, ex quo Rex Hlodharius Bajoaria feliciter intravit Indict. VIII. Ego Tagabertus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCXXIX.

Traditio Cozolti Presbyteri ad Sceſtilarum.

DUm in Dei nomine ego Cozolt Presbyter cogitante, vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut in quantitate apud pio Domino veniam merear accipere delictorum meorum, nulla alia neceſſitate cogente, ſed amore perpetuæ, & beatitudinis æternæ vitæ, trado propriam Eccleſiam, vel quicquid ad ipſam Eccleſiam legibus pertinet in loco Sceſtilara ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigi-

Frigiſingas, ut ibidem perpetualiter permaneat, pro redemptionem animę meæ, & pro animas propinquorum, & parentum meorum, hoc eſt Eccleſiam cum domo Eccleſiaſtico, ſeu quicquid ad ipſam Eccleſiam legibus pertinere videbatur, niſi tantum modo tres mancipias, quas adhuc nominatim non perſtringo, ſed illos in mea poteſtate adhuc eſſe volo; aliud verò quodcumque habeo, tam in ædificiis, quàm territoriis, cultis & incultis, mancipiis, jumentis, & pecodibus, ſeu in quacunque re ſit conquiſita, & inquiſita, totum & integrum firmiter trado, & condonabo ad domum beatiſſimæ ſemper Virginis Mariæ, ut ibidem in perpetuum ſtabiliter perſiſtat. Hæc ſunt teſtes: Pernolf, Kaganhart, Altrih, Spulit, Cundbart, Alavvih, Oadalhart, Willipato, Sindeo, Moathart. Actum eſt hæc in loco Frigiſinga in VIIII. Kalendas Julii. Anno glorioſi Imperatoris Hludovvici ſecundo, & anno primo Hlodharii Regis in Bajoaria. Indictione VIII. Ego Tagibertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Sceſtilarun. non Monaſterium, ſed pagus, dictus HochenScheſtlarn.

NUM. CCCXXX.

Donatio Situlini, & filii ejus ad Freddamaringum.

Conſtat multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ commorantibus, qualiter Siculi ædificavit Oratorium in curte ſua in pago in loco nuncupato Freddimaringa; deinde venit deprecando ad Hittonem Anteſtitem, ut ibidem venire dignaretur, & venerabilis Antiſtes ibidem veniens ſeu multi nobiles homines alii cum eo aderunt. Tunc querens ſupradictus Pontifex, quomodo prædictum oratorium hereditare voluiſſet? & ille ſupra dictus Situli devotus, vel intentus adfuiſſet, & ſtatim fatebat, jam dictum oratorium cum duabus mancipiis nominatis Kysalni, Engilrih XX. jugeras de pratis, quantum commodum eſſet ipſam Eccleſiam hereditare, & poſt obitum ſuum, quicquid eum in portionem contra filios, & Uxorem accidiſſet, ad illo altare dediſſet. Tunc Antiſtes conſecravit hanc Eccleſiam, nec non & altarem, inſuper & reliquias addidit, eo modo, quod ipſam Eccleſiam extra epiſcopatu Sanctæ Mariæ licentiam, nec poteſtatem tradere habuiſſet. Tunc demum venit ſupra dictus Situli coram multitudinem, qui ad illam celebritatem venerat, & narravit omnibus, qualiter conplacitum, atque munitum habuit cum benigniſſimo Hittone Epiſcopo, & ipſam rem, quam Liutfrid Presbyter ad domum Sanctæ Mariæ tradidit, ante non accepiſſe ab Attone anteceſſore ſuo in beneficium, quam filium ſuum nomine Anno cum ſua hereditate, vel adquiſitione, quod eum obveniſſet contra fratres ſuos in portionem offeráſſet ad domum Sanctæ Mariæ, tunc non cogit illum Epiſcopus ſtatim tradere, ſed ille ipſe, & filius ejus prædictus, quamdiu in hac fragili vita viverent, ad eorum uſum, & poteſtatem haberent, & poſt obitum eorum cum omni utenſilia, vel ſuppellectile, quicquid ibidem adtractum, demelioratúmque repertum fuiſſet, vel tranſitus eorum dereliquiſſet, abſque ulla contradictione exſiſteret ad monaſterium Frigiſinenſis, ubi Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit, ubi fuerunt præſentes, qui hoc viderunt, & audierunt. Ratkis, Frecholf, Situli, Toto, Cundhart, Hildiprant, Liutcoz, Isker, Emihho, Walho, Selprih, Odalhart, Heripald Presbyter, Meginolt Presbyter, Otperht Presbyter, Adalbart Presbyter, Rubo Diaconus, Ratolt Clericus, Ratolf Clericus. Actum eſt hoc ſub die conſule XIII. Kalendas Maij, anno Hludovvici Imperatoris II. Indictione VII. Luna VI.

NOTA.

Freddamaringun. Fritmaning, in diſtrictu Crantſperg.

NUM.

NUM. CCCXXXI.

Redditio Presbyterorum Jacobi, & Symonis de traditione Otperhti Presbyteri.

DUm incognitum non eſt, ſed multis in Bajowaria nobilibus viris bene notum eſt, qualiter Hitto Epiſcopus, & Advocatus ejus Sigiperht banc rem, quam Arperht Presbyter proprie hereditatis tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Presbyteros Jacobo, & Symone requirebant, ut ei ſuum beneficium ſine ulla leſione, & ſine Wadium reddidiſſent, eò quòd ei à multis intimatum eſt, quòd in bac cauſa de domo Sanctæ Mariæ dubitare, ſeu vacillare voluiſſent. tunc venerunt ſupra dicti Presbyteri Jacob, & Simon ad cenobium/in loco, qui dicitur Tegarinwac, & ibi queſierunt Hitto Epiſcopus, & Advocatus ejus Sigiperht, ut banc rem ad opus Sanctæ Mariæ reddidiſſent, & Job Comis, & alij multi, qui boc viderunt, & audierunt dixerunr, quòd in cunctis concilijs fuiſſent, & narraverunr, quòd Arperht Presbyter cum uno Cozzo tradidiſſet, quicquid proprie hereditatis habuiſſer ad monaſterio Frigiſinenſis, ut & per juſtam legem, & per traditionem Arperhti Sanctæ Mariæ fieri debuiſſet, & ut illi nihil ibi proprium non haberent. Tunc viderunt, quòd nequaquam optinere potuerunt, quod volebant, & crediderunt ſibi, & noluerunt inde ampliùs contendere, & reddiderunt in manus Hittonis Epiſcopi, & Defenſoris ſui, quicquid patruus eorum ad domum Sanctæ Mariæ genetricis Dei tradidiſſet, qua ex re commendaverunt ſe in manus Hittonis Epiſcopi ad Servitium, & bumiliter deprecabant, ut eis ipſum beneficium, quod beate memoriæ ex ſuo anteceſſore ſuſceperunt præſtare dignaretur uſitare, & emeliorare cum ſua adquiſitione, quamdiu hoc contra domum Sanctæ Mariæ cum tali cenſu, & ſervitio, ſicut patruus eorum decreviſſet, perſervirent. Sed poſtea prædictus Epiſcopus præſtitit eis beneficium ſupra dictum, eo modo, ut ipſam rem nec vendere, nec donare, nec alienare, nec concambiare, nec in nullum naufragium ponere licentiam non haberent, niſi tantùm quamdiu vixiſſent, uſitare, & emeliorare, & poſt illorum quoque diſceſſum, quicquid ibidem adtractum, emelioratumque repertum fuerit, vel tranſitus eorum dereliquerit, absque ulla contradictione in poteſtate Sanctæ Mariæ permaneret. Actum eſt hoc præſentibus Johanne Archipresbytero, Goteſcalh Presbyter, Meginolt Presbyter, Nothart Presbyter, Otperbt Presbyter, Anno Diaconus, Amico Diaconus, Scrot Clericus, Job Comis, Liutprant Centenarius, Sigiperbr Centenarius, Joſeph, Wolfheri, Spulit, Ermperht, Hunperht, Waldperbt, Snelmot, Arnolt, Wolfhart, Onhart, Reginhob, Hericco, Amico, Hiltiprant, Ampricho, Kepahob, Walho, Adalunc. Actum eſt hoc ſub die conſule, annoglorioſiſſimi Hludovvici Imperatoris II. & Hlodhario regnante in Bajovvaria primo. Ego itaque Pirhtilo juſſus à Domno Hittone Epiſcopo ſcripſi, & ſubſcripſi hanc redditionem.

NUM. CCCXXXII.

De Eccleſia Waningi Presbyteri.

COnſtat multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus nobilibus viris, ſeu alijs plerisque ibidem venientibus, qualiter Waninc Presbyter reddidit Eccleſiam in loco, qui dicitur Stroga ſitam in manus Venerabilis Hittonis Epiſcopi ad domum Sanctæ Mariæ in caſtro ſito Frigiſinenſis, & rurſum renovavit illam traditionem, quam temporibus Arpionis ad præfatam domum fixit, ut firmior, ac ſtabilior pro remedium animæ ſuæ fuiſſet cum omni utenſilia, vel ſuppel-

Digitized by Google

ſuppellectile ibidem pertinente, & juniorem ejus nomine Deotpald dedit in manus jam ſupra dicti Epiſcopi ſibi ad ſerviendum, & ut ipſum beneficium ei in ſua elymoſina præſtitiſſet, quamdiu hoc conſervaret. Hæc ſunt nomina eorum, qui per aures tracti ſunt: inprimis Job Comis, Liutprant Centenarius, Rumolt Judex, Rihpald, Isunc, Eparheri, Scrot, Waldperht, Onhart, Ermperht, Cundhart, Spulit, Hericco, Hiltiprant, Odalhart, Htodperbt, Mezzi, Huoperht, Cauuo, Wolfperht, Meginrat, Kepaboh, Rihmunt, & alij multi, qui hoc viderunt, & audierunt. Actum eſt hoc ſub die conſule anno Hludovvici Imperatoris II. & Hlodhario Rege in Bajovvaria regnante primo. Hoc fecit ad monaſterio Iſana io XIIII. Kalendas Octobris. Ego itaque Pithtilo juſſus à Domno Hittone Epiſcopo ſcripſi.

NUM. CCCXXXIII.

Traditio Waſanheri Presbyteri.

DUm incognitum non babetur, ſed multis nobilibus viris bene notum eſt, qualiter Waſanberi Presbyter, quicquid eum jure Alodis habere videtur, tradidit ad domum Sanctæ Mariæ in caſtro ſito Frigiſinenſis, in loco, qui dicitur Filuſa, & poſtea à Domno Attone Epiſcopo in beneficium usque in tranſitum vitæ ſuæ recepit. Eo tempore, quo beatæ memoriæ Hitto Pontifex curam regiminis ſupra dictæ accepit Eccleſiæ, arceſſivit ſupra memoratum Presbyterum, & cum caritate ammonuit dilectioois, ut caveret, quòd exinde nulla contencio contigiſſet, ille verò hoc conſentieos, & reddidit illud in manus Hittonis Epiſcopi, & iterum renovavit illam traditionem cum propria ſua adquiſitione, quod poſtea lucravit, quam hereditatem tradidit, nihilque extra relinquens, niſi unum mancipium. Hæc ſuot teſtes hujus rei, qui præſentes fuerunt: Hitto Epiſcopus, Oadalpald Presbyter, Marcbo Diaconus, Eparheri Laicus, Emicho, Willipato, Otperht, Kepaboh, Rihpald, Crimuoi, Scrot Clericus, Deodolt Clericus. Actum eſt hoc ſub die conſule XVIII. Kal. Julij anno ſecundo Hludovvici Imperatoris.

NUM. CCCXXXIV.

Traditio Lantperti ad Huckinperc.

HOnoranda nobis, atque omni præconio celebranda Eccleſia beatæ Mariæ ſempérque Virginis genetricis Domini noſtri Jheſu Cbriſti. Ideoque ego in Dei nomine Lantperht cogitans de Dei timore, vel æteroa bona retributiõne, ut in aliquantulum indulgentiam apud piq Domioo in æterna tabernacula adipiſcere mereamur, ob hoc donamus in amore Domini noſtri Jheſu Chriſti ad Mooaſterio Sancti Corbioiani in caſtro ſito Frigiſinenſis, ubi Domnus pretioſus, & Saoctus Corbinianus in corpore requieſcit, vel ibidem præeſt Venerabilis Hitto Anteſtis cum norma caterva Servorum Dei ad laudes Chriſti caneodas adunata, donatúmque per banc epiſtolam donationis eſſe volumus, atque de jure noſtro in jure & poteſtate ipſius monaſterij ſupra dicti tradimus, atque transfundimus propriam hereditatem, hoc eſt, in loco nuncupato Huckioperc, usque in viam, quæ venit ad Cbumizdorf, & ita in medium hujus fluminis alveum, quæ dicitur Rotaba, quicquic io ipſa jam dicta loca, quod noſtra ad præſens fuit poſſeſſio in veſtra, vel ipſius monaſterij Sancti Corbiniani tradimus ad dominandum, in ea verò ratiooe, ut ipſam tem eum omni integritate, vel ſoliditate ad ſe pertioente, & aſpiciente poſſidere debeatis, & facta usque in perpetuum ſtabilis noſtra permaneat. Eo modo, ſi quis hanc traditionem abſtrahere, vel fraudere voluerit à domo Sanctæ Mariæ, ut in die tremendi judicij

rationem reddat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti, quorum nomina hic inſeruntur: Liutpald Comis, Crimperht, Adalker, Engilperht, Oadalperht, Kerboh, Reginperht, Siculi, Wenilo, Joſeph, Odolt, Cundheri, Hroadachar, Rumolt, Toto, Ratkis, ipſe Lantperht. Actum eſt hoc ſub die conſule, quod fecit in idus Maij anno ſecundo regnante Hludowico Imperatore, & primo regnante Hlodhario Rege in Bajoaria Indict. VII. Luna II. Ego itaque Pirhtilo ſcripſi & ſubſcripſi hanc donationem. Actum eſt hoc in villa qui dicitur Ehinga in Synodo Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Cum norma caterva Servorum Dei ad laudes Chriſti canendas adunata. Nomine *Servorum Dei* olim deſignatos fuiſſe Monachos, alibi demonſtravimus. vide infra N. 365.

NUM. CCCXXXV.

Qualiter Haguno Presbyter reddidit beneficium ſuum.

PRofectus quoque vir venerabilis Hitto dilectus Anteſtis per ſingulas quasque ſuæ Dioceſes Eccleſias populum Dei commiſſum prædicando, docendo, ſive etiam nec non confirmando, inſtruendo, & æterne felicitatis, & beatæ immortalitatis vitam perfrui, etiam licet extremum in ſorte æterne beatitudinis participes eſſe mereantur. proinde verò ad ſuam perrexit Eccleſiam in loco nominato Svvindkirha, & ibi duos moratus eſt dies. Tum quidam Presbyter nomine Haguno ibidem ei in obviam apparens, & ſecum honeſta portans exenia ſuppliciter pervenit, & ſuum, quod de domo Sanctæ receptum beneficium habuit in loco Hrindpach, reliquit in manus Hittonis Epiſcopi, & ſui namque Defenſoris nomine Sigiperht, ut nulla præcavens inde emergeret per ſuam imperitiam objurgatio. Sed poſtea præfati Hagunoni ceterorúmque multorum petitio adfuit, ut nepotem in ſuum nempe Servitium nomine Sindperht ſuſciperet, & per ſuam interceſſionem ipſum beneficium, quod jam dictus Presbyter de proprijs facultatibus Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas tradidit, atque deligavit fenerare dignaretur, quod ita & fecit, ea tenore, ut ſemper erga domum Sanctæ Mariæ fidem inlibatam, & inviolabilem ubique in omnibus conſervaret, & recto tramite juxta ſuam quantitatem regere, atque gubernare, ſeu utique de ſua propria adquiſitione emeliorare curioſè omnique ſollicitudine ſatageret. Hoc actum ſub die, quod eſt XVI. Kalendas Februarias anno pijſſimi Hludivvici clariſſimi Auguſti ſiquidem imperij II. Indictione VIII. adſtantibus iſtis: Engilhart, Sigiperht, Chuniperht, Cundpald, Oadalhart, Wolfhart, Cundperht, Snelmot, Cundhart, Iſangrim, Ampricho, Engilrich, Cunhart, Wilhart, Kepahoh, Toto, Wichart, Alavvih, Petto, Eparheri, Rihpald, Diudolf, Reginhob, Wicco, Waldperht, Hroadperht, Irminperht, Irminhart. Ego itaque Pirhtilo juſſus à Domno Hittone Epiſcopo ſcripſi.

NUM. CCCXXXVI.

De Eccleſia Sancti Johannis ad Feringa.

DUm & omnibus non habetur incognitum, qualiter Huuezzi Diaconus pervenit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi, ſeu familiæ ejus in publico Sinodo congregato fideliter agens erga domum Sanctæ Mariæ, audivit enim à multis, quod beneficium, quod acceptum de Domno Imperatore habuit, in loco Feringas Eccleſiam Sancti Johannis Baptiſtæ, quia jam priſcis temporibus ad domum epiſcopalem pertinebat, & ab aliquis injuſtè de eadem domo abſtractum eſſet; idcirco ipſe Huuezzi cum conſilio multorum promiſit ſe in omnibus fideliter agere erga domum

domum Sanctæ Mariæ. Si enim à plebe ſeu hoc ſcientibus hominibus inventum fuiſſet, quod legibus ad ipſum domum teſtificatum, vel confirmatum fuiſſet, quod ipſe Huuezzi in nullo contrarius de juſtitia Sanctæ Mariæ non fuiſſet, & acceſſit, & reddidit ipſam Eccleſiam in manus Domni Hittonis Epiſcopi in præſentia multorum cum Wadio. Eo modo, ſi ipſa Eccleſia conquiſita, vel reddita ſecundùm domui Sanctæ Mariæ fuiſſet, ut nullam contradictionem in nullo loco exinde feciſſet, nec in præſentia Domni Imperatoris, nec in præſentia nullorum hominum, ipſam Eccleſiam juſtæ & legitimæ domui epiſcopali teſtificantium, vel confirmantium, in hoc enim Hitto Epiſcopus jam dicto Huuezzino in beneficium ipſam conceſſit Eccleſiam ad ſuam vitam, eo modo, ut ipſe Huuezzi promiſſam fidem erga domum Sanctæ Mariæ ita cuſtodiſſet, ſicut ſupra dictum, vel cum Wadio confirmatum eſt inter eos, ipſéque Huuezzi cenſum de ipſa Eccleſia redditurum vvadiavit in manus Hittonis Epiſcopi, hoc eſt, omni anno una carrada de cerviſa, duos modios de farina, una Friskinga, duos pullos, auca I. hoc autem factum eſt in publico Synodo ad Frigiſinga in præſentia Hittonis Epiſcopi, & aliorum multorum, quorum primi fuerunt: Johan Archipresbyter, Heriperht Archipresbyter, Pern Presbyter, Oadalpald Presbyter, Hrodperht Presbyter, Unroh Presbyter, Otperht Presbyter, Rupo Diaconus, Anno Diaconus, Zotto Diaconus. Hæc ſunt teſtes, inter eos: Rumolt, Jacob, Alprih, Kerhoh, Adalker, Walho. Actum eſt hæc in VI. Nonas Octobris, anno II. Hludovvici Imperatoris, & anno primo Hlodharii Regis in Bajovvaria, Indictione VIII. Ego Tagabertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCXXXVII.

Donatio Liutperhti Presbiteri.

CUnctis audientibus vel legentibus ſcedulam iſtam primitùs apertiùs demonſtramus, qualiter Liutperht Presbyter cogitans de ſua fragilitate, ſeu de utilitate animæ, pro qua Chriſtus mori dignatus eſt, licet extremum Sortem æterne beatitudinis ſuperna gratia largiente, accipere mereretur. Dum verò ad limina beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli iter carpere paratus fuit, indulgentiam, & remedium delictorum ſuorum obſecrare, venit ad domum Sanctæ Mariæ ante Hittonem Deo devotum Epiſcopum, vel cunctam congregationem Sanctæ Virginis Mariæ Matris Domini noſtri ad Monaſterium Frigiſinenſem, ubi electus Domini Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit, & tradidit propriam Alodem in loco nominato Altheim, quod eum de paterno, vel materno, nec non de fraterno proprie hereditatis obvenit, dedit, atque jûre perpetuo ad opus Sanctæ Deigenetricis obnixe transfirmavit ad prædictum domum totum de integro, tam de alode, quàm & conparato, ſeu de qualibet adquiſitione, nihil omnino prætermittens exceptis duabus mancipiis, ea ratione, ut in evum ſtipulatione interpoſita, diuturnum tempus inconvulſum iſta traditio firma, & ſtabilis ad ſupra memoratum domum perſtitiſſet. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Toto, Pernolf, Aaron, Drudolt, Aſolt, Walho, Sigideo, Reginpald, Reginolt, Ortheri, Oadalhart, Emicho, Haholf, Eparheri, Rihpald, Lantpald, Heriperht, Isker. Actum eſt hoc in caſtro nuncupato Frigiſinga, ſub imperio piiſſimi Hludovvici Imperatoris anno III. & Hlodhario Rege Bajovvariorum II. in III. Kalendas Majas. Indict. Ego itaque Pirhtilo juſſus à Domno Hittone Epiſcopo ſcripſi, & ſubſcripſi hanc cartulam.

NUM. CCCXXXVIII.

Traditio Liuttoni ad Croninpach.

Conſtat enim multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter Liutto pro valida infirmitate ſecularem habitum in domo Sanctæ Mariæ depoſuit, & Clericatus monachicam profeſſus eſt habere vitam. Jam enim Divina ammonente clementia ipſe Liutto cum Advocato vel fratre ſuo Cotaberto tradidit domui Sanctæ Mariæ mancipios ſex, & duas colonias in loco Croaninpach, quarum una cum ſervo, cui nomen Liupberi ad ſervitium eſt parata, in alia verò habitat liber homo, & liberum ex ea facit ſervitium. Hæc nomina mancipiorum: Heimo, Nidhard, Otpiric, Amalpiric, Engilrat. Caballos VI. & boves VI. inter oves & porcos XXX. Actum eſt hæc in domo Sanctæ Mariæ ſemper Virginis in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi, ſeu familiæ illius, quorum nomina hæc ſunt, qui præſentes fuerunt: Oadalpald Presbyter & Monachus, Meginolt Presbyter & Monachus, Hiltiperht Presbyter & Monachus, Anno Diaconus, Emicho Diaconus, Anulo Clericus, Undeo Clericus, alii multi. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: Cundhart, Alawih, Emicho, Sigideo, Arabad, Sigilo, Wicco, Walho, Cotaperht, Cundbart, Crimperht, Repahoh, Willibart, Engilrih, Situli, Toato, Engilhart. Actum eſt hæc die conſule, quod facit IIII. Idus Septembris Indictione VIIII. anno glorioſi Imperatoris Hludovvici III. & anno primo Hlodharii Regis in Bajoaria. Ego quidem Tagibertus indignus Presbyter conſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Croninbach. Gronbach, in Præfectura Roſenheimenſi.

NUM. CCCXXXIX.

Traditio Frumolti Clerici ad Filuſa, & cenſum.

Conſtat enim multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter pius pater Atto Epiſcopus jam olim in beneficium præſtavit quedam femine Mezcundæ nomine Eccleſiam cum rebus ad eam pertinentibus in loco Filuſa vocato. hoc fecit Domnus Atto Epiſcopus pro bene meritis jam dictæ Mezcundæ erga domum Sanctæ Mariæ frequenter actis, dum in curte dominicale pedisſequa filiæ regalis fuit. ipſa verò Mezcund, vel Advocatus ejus Erchanperht eandem beneficium reddiderunt in manus Hittonis Epiſcopi Succeſſoris Attonis Pontificis. Ipſe verò pius Pontifex Hitto ipſam Eccleſiam ſupra dictam in beneficium conceſſit quondam Clerico Frumolt nomine, ſed tamen ipſe Frumolt, & frater ejus Cozolt cum jam dictis patribus prius cum Attone, deinde cum Hittone defenſoribus Sanctæ Deigenetricis Eccleſiæ certam habuerunt. Dicebant enim. quod ipſa Eccleſia ex parte in illorum hereditate conſtructa fuiſſet, & propter hoc in illorum poteſtate ex parte eſſe debuiſſet, quod non fecit ita, niſi quod Anteceſſores illorum pro remedium animabus eorum ad illam Eccleſiam jam olim traditam habuerunt. Ipſi autem jam dicti Frumolt, & frater ejus Cozolt in præſentia cunctorum ſubterſcriptorum confeſſi ſunt nullam in eadem baſilica habere poteſtatem, niſi ſicut alii vicini, vel heredes illorum, qui hanc Eccleſiam conſtruxerunt, & domui Sanctæ Mariæ tradiderunt. Tunc pariter ambi commune manu acceſſerunt ad altare Sanctæ Mariæ, & tradiderunt hereditatem Frumolti Clerici totum ex integro, quicquid contra fratres ſuos in propriam hereditatis partem evindicavit, tam in mancipiis, quam territoriis, ſilvis, ſeu cunctis ad eum pertinentibus domui Sanctæ Mariæ tradiderunt, & eo die inveſtitura fidejuſſoris Sigiberti datum Wadium confirmaverunt, & ſic in beneficium de manu Epiſcopi Hittonis acceperunt. Hæc ſunt

ſunt teſtes: Erchanperht, Sigiperht, Walho, Cundhart, Reginhoh, Eparheri, Rihpald, Iſancrim, Emicho, Asolt, Adalker, Ampricho, Reginperht, Alavvih, Sindeo, Pernolf, Engilrih, Cundhart, Arahad, Sindeo, Putilo, Fatto, Reginpald, Machelm, Einhart, Waldker, Ampricho. Actum eſt hæc in Idibus Aprilis anno glorioſi Imperatoris Hludovvici tertio, Indictione X. Ego quidem Tagibertus indignus Presbyter hanc cartulam ſcripſi juſſione venerandi Hittonis Epiſcopi. Cenſum verò jam dictus Frumolt de jam dicta Eccleſia reddere coram cunctis ſupra ſcriptis in manus Epiſcopi vvadiavit, hoc eſt annis ſingulis ſolidum I. de argento. hæc omnia fecerunt, ſi isdem Frumolt fidem ſuam erga domum epiſcopalem cuſtodiſſet, ſi aliter feciſſet, exinde nihil habuiſſet.

NUM. CCCXL.

Traditio Leidrati, & Sigifridi Presbyterorum ad Seuun.

DUm in Dei nomine ego Leidrat Preshyter cogitante vel tractante de anima mea, ſeu de vita futura, ut aliquantulum remedium anime meæ à Domino Deo invenire merear, tradidi propriam hereditatem meam in loco ad Seun ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, & ſtatui, ut ibidem pro remedium anime meæ in perpetuum permaneat. Hæc ſunt teſtes: Alawich, Ampricho, Irminhart, Kaganhart, Putilo, Engilhart, Sigideo, Cundhart, Hisker, Kerhoh, Cammo, Hroadperht. Actum eſt hæc in XIII. Kalendas Januarias anno glorioſi Imperatoris Hlodovvici III. & anno ſecundo Hlodharii Regis in Bajoaria Indict. VIIII.

Similiter & ego Sigifrid Preshyter de genere Saxorum, ſed Domino donante, ut Domnus Imperator Karolus beneficium in ſua elym[illegible] mihi conceſſit in Bajoaria in eodem ſupra dicto loco ad Seun, conparavi, & propria pecunia adquiſivi territorium proprium, & adquiſitum tradidi domui Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & ſtatui, ut ibidem pro remedium animæ meæ in perpetuum permaneat. Actum eſt hæc in ſupra ſcripto die XIII. Kalendas Januarii ipſis teſtibus ſupra ſcriptis adſtantibus, & videntibus, & firmiter teſtificantibus, ut ego Sigifrid hono animo hæc omnia peregi. Ego quidem Tagabertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Seun. In diſtrictu Waſſerburgenſ.

NUM. CCCXLI.

Traditio Wiſunti ad Ekkilunpuruc.

COmmemoratio, qualiter Wiſunt tradidit ſuam hereditatem nihil prætermittens, hoc eſt, ad Ekkilunpurc, & hæc ſunt nomina mancipiorum: Droant, Hunrat, Kerheri, Sigiperht, Heriperht, Liutperht, Heriprant, Deotwih, Deotpurc, Cundrat cum filia Svvidpurc, Onhilt, Pernſvvind, & alii duo. Et hæc teſtes: Joh Comis, Chuniperht, Cundpald, Kerhart, Joſeph, Tato, Hiltirat, Cundhart, Ermperht, Eparheri, Waldperht, Cundperht, Hroadpehrt, Hleoperht, Heipo, Adalker, Petto, Reginhoh, Drudmunt, Eparmunt, Wolfpero, & his vel aliis multis coram adſtantibus fatebat ſeipſum offeratum, & traditum jam dudum ad domum beatæ Mariæ una cum omni integritate hereditatis, ſeu adquiſitionis, quantumcunque maxime eum eveniſſet, & ille ſuis temporibus evindicare, vel amplificare potuiſ-

ſet, hoc funditus cum omni ſtabilitate ad prædicto domo firmavit, & perpetualiter deligavit, verùm etiam ipſam ſupradictam traditionem iterum renovabit in capſam Sanctæ Mariæ, & in manus Hittonis Epiſcopi, ut in evum & inconvulſum perduraret ad jam dicto domo, & ſi aliquis de ſua cognatione tam electus fuiſſet, ut bene ad ſervitium Sanctæ Mariæ, & rectoris illius poſt obitum hoc haberet, ſin autem præter ullam commutationem omni integritate ad jam fato domo firmiter tenetur. Actum eſt hoc ad Dorſum IIII. Idus Majas, anno III. Hludovvici Imperatoris regni ejus Indictione XII.

NOTA.

Ekkilinpurg. Ecklburg, in territorio Schvvabenſi.

NUM. CCCXLII.

Traditio Fritilonis Presbyteri de Priſinga.

NOtum eſt cunctis in domo Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter Fritilo Presbyter renovavit priſtinam traditionem in manus Hittonis Epiſcopi, quam jam olim ante actam habuit in manus venerandi Attoni Epiſcopi. Nunc autem ad Romam pergere paratus reddidit ipſam traditionem, quam Anteceſſores ejus jam multis tempòribus ad domum Sanctæ Mariæ actam habuerunt, & modo per manus Fritilonis Presbyteri, quicquid ad Priſinga de propria hereditate legibus habere videbatur, totum ex integro, Eccleſiam cum domo, vel omnia, quicquid ad ipſam Eccleſiam pertinet, reddidit in manus venerandi Hittonis Epiſcopi. Eo modo, ſi in ipſo itinere vitam finiſſet, ex eo die ſtatim jure domui Sanctæ Mariæ ſubjacuiſſet, ſi verò veniſſet, habere eum eandem rem licuiſſet ad vitam ejus. Jam poſtea nullus domui Sanctæ Mariæ inpedire potuiſſet. Hæc autem ſunt teſtes: Sigiperht, Luitprant, Sindeo, Cundb[illegible], Emicho, Cundhart, Cartheri, Oadalbart, Arahad, Rihpald, Eparh[illegible], Reginpald, Reginhoh, Ampricho, Kepahoh, Engilrih. Actum eſt hæc in Idibus Aprilis, anno glorioſi Imperatoris Hlodovvici III. Indictiòne VIII. Ego Tagabertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCXLIII.

Donatio Sigoni Presbyteri ad Urdorf, Painga, Rupilinga.

DUm pleriſque manifeſte promulgatum eſt Sigonem Presbyterum proprium alodem ad domum beatæ Mariæ, ſempérque Virginis genetricis Dei manu poteſtativa deligâſſe in caſtro ſito Frigiſinga, ubi norma plurima Monachorum adunata laudes Chriſti canendas eſſe conſtat, & jure perpetuo tradidit, atque transfirmavit, ut in evum inconvulſum perſteriſſet in locis nuncupatis Urdorf, Painga, Rupilinga, quicquid ibidem proprie hereditatis, ſeu adquiſitionis habere videtur, totum ex integro ad præfatum domum deligavit usque in perpetuum. Vocatus enim prædictus Sigo feliciter ex hac luce in itinere, quem ad domum Beati Petri carpebat. hoc nempe venerabile Hittone Epiſcopo conperiente juſſit obſidere veſtituram ad præfatum edum, & factum eſt ita. poſtea verò venerunt fratrueles ſui nominati Sigo, Deotfrid, humiliter poſtulantes Hittonem Epiſcopum, ut eis aliquid de rebus patrui illorum in ſua elimoſina, & æterna mercede præſtare in beneficium dignaretur, & ſic fecit exceptis eccleſiaſticis rebus, ea ratione, ſi aliquis eos movere, vel inquietare cepiſſet, ut ſtatim firmiter tenetur ad Frigiſingas. Actum eſt hoc in III. anno Imperatoris Hludovvici Auguſti Indictione VIIII. in die IIII Nonas Junij,

Junij, præſentibus iſtis: Kaganhart, Cozperbt, Reginperht, Cundhart, Emicho, Einhart, Walho, Engilbart, Werio, Reginhoh, Reginolt, Marcho, Waninc, Johan Presbyter, Heriperht Presbyter, Warmunt Abbas, Oadalpald Monachus, & alij plerique.

NOTA.

Warmunt Abbas, Schlierſeenſis.

NUM. CCCXLIV.

Traditio Hrodolfi Presbyteri.

NOtitia qualiter Hrodolf Presbyter tradidit propriam hereditatem ſuam in loco Militaba ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſingas, hoc eſt curtem cum domo, & omnia utenſilia, quicquid ad hunc domum legibus pertinet, excepto mancipia IIII. jurnales VI. de pratis carradas IIII. aliud enim, quodcunque mihi pater meus Alpolt, & mater mea Deotbilt, & frater meus Paldvvart, & Soror mea Benedicta in propriam hereditatem dimiſerunt pro nobis omnibus ad jam dictum domum firmiter trado, & condonaho, eo modo, ut poſt obitum meum ibidem ſine ulla contradictione permaneat. hoc ſunt mancipia VI. quorum nomina Ratolf, Adalpald, Sindolf, Kervvib, Waldpurc, Eparſvvind. Actum eſt hæc ante altare Sanctæ Mariæ die conſule quod facit VII. Idus Aprilis Anno glorioſi Imperatoris Hlodovvici III. Indict. VIIII. Ego Tagibertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi. Iſti præſentes fuerunt: Meginhoh Presbyter, Hunperht Presbyter, Deotpald Presbyter, Engilvvart Diaconus, Hartperht Clericus, Remejo Monachus. Laici verò qui præſentes fuerunt: Deothart, Reginperht, Pilicrim, alius Reginperbt, Kerpald, Walto, Sigiperht, Oadalſcalch, Wichart, Reginolf Presbyter, Rihperht Presbyter, Engilperht, Wicpald, Lantrih, Adalheri, Heriolt. Iſtos mancipios extra dimiſi: Otker, Heilrat, Poapilo, Iſula.

NUM. CCCXLV.

Traditio Kerhobi Neritinga. *

* *vermus Maginbach.*

NUntiamus omnibus in epiſcopio Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter quidam homo nomine Crimberi partem territorij propriæ hereditatis pro redemptione ſuæ animæ ad Eccleſiam beati Martini Confeſſoris Chriſti in loco ſita Neritinga tradidit, & cum veracis teſtibus confirmavit. Sed præoccupato mortis articulo, antequam veſtituram ad ipſam Eccleſiam de hoc territorio tradito perfeciſſet. Jam enim poſt obitum ejus Kerbob frater ipſius cum alijs rebus communis illorum poſſidebat, hoc enim magis omnium Domnus Hitto Epiſcopus veraciter ſciebat, & in ſilentium jam dictum Kerhohun fideliter vocavit, & ammonuit, ut ipſe inde ſe legitime emendâſſet. ipſéque Kerboh divina reſpectus clementia ita fecit, ſicut à pio Pontifice Hittoni, ſeu alijs fidelihus audivit reddidit unam coloniam in loco jacente Hlaginpach, ſeu quicquid jam dictus Epiſcopus ad illum inquirendum habuit in hac traditione, quàm frater ejus Crimheri ad domum Sancti Martini actum habuit, & ſic definitum inter eos fideliter fuit, & cum iſtis teſtibus confirmatum, quorum nomina hæc ſunt: Hrodolt, Engilhart, Haholf, Reginhob, Tetti, Wolfheri, Ampricho, Alavvih, Cundhart, Umfrid, Wago, Adalunc, Reginperht, Kerperht, Gauzo, Hroadperht, Hunger, Wigant, Immino. Actum eſt hæc ad Zollinga die conſule XVII. Kalendas Junij Indictione VIIII. anno tertio imperij Hludovvici Imperatoris.

NUM.

NUM. CCCXLVI.

Traditio Engilhardi Comitis ad Abaloh.

COgitantibus vel tractantibus Engilhardo Comite, & Uxore ſua Ermanſvvind de indulgentia peccatorum ſuorum, & apud retributorem Dominum veniam accipere mereantur, quapropter tradiderunt ad Monaſterium Frigiſinenſis, ubi Domnus Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit, quantumcunque habere videntur in loco, qui dicitur Abaloh donaverunt jure perpetuo, atque transfirmaverunt, ut in evum inconvulſum permaneret ad domum Sanctæ Mariæ. Sed poſtea humiliter poſtulantes, ut eis in beneficium præſtare dignetur, & ſic fecit, quouſque in hac vita viverent, ad eorum uſum & poteſtatem baberent, & poſt obitum eorum, quicquid ibidem adtractum, emelioratúmque repertum fuerit, vel tranſitus eorum dereliquerit, abſque ulla contradictione firmiter tenetur ad prædictum edum. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Iſancrim, Paldachar, Ratolt, Alahmunt, Odalhoh, Toto, Donarperhr, Haduperbt, Cruan, Waninc, Hiltirih, Deotrih, Wago, Urliuc, Kepaboh, Cruanhart, Reginperht, Memmo, Einhart, Herirar. Actum eſt hoc menſe Sebtembris VI. Idus Indictione VIIII. anno III. Hludovvico Auguſto gubernante regnum francorum, & Langobardorum.

NUM. CCCXLVII.

Traditio Luipdruda ad Niwiſaron, & Ribperhti ad Ekkiperhtesdorf.

TRaditio Memmoni, & Luipdrude Sororis ſuæ in loco Nivviſaron, quicquid enim in eodem loco habuerunt, totum ex integro commune manu ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis pariter tradiderunt, ea ratione, ut poſt obitum Luipdruda Iſanhart filius Memmoni in beneficium de domo epiſcopali ad vitam ſuam babere liceat in hoc, ut ipſo domo deſerviat, aliter nequaquam exinde nihil habeat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Altuni, Reginperbt, Erlunc, Memmo, Kerperht, Wicco, Ellancoz, Madalcoz, Ellanbart, Cotperbt, Hrodperbt, Iſanperht, Hartperht, Adallcoz. Actum eſt hæc in purificatione Sanctæ Mariæ coram cuncto populo in domo Sanctæ Mariæ congregato, Anno II. Hlodharij Regis in Bajovvaria Indictione VIIII. Ego Tagibertus indignus Presbyter conſcripſi.

NUM. CCCXLVIII.

Rihperhti.

TRaditio Ribperhti in loco Ekkiperhtesdorf, hoc eſt territorium jurnales XXX. de pratis Carradas L. & in alio loco pratas communes ad Winiherungun, ſicut alij coberedes ejus babent, partem ſilvæ, ſimul etiam aquarum curſum. Hæc ſunt teſtes: Teor, Cundperht, Helmperht, Hartuni, Rihmunt, Rohinc, Eparachar, Hrodlant, Stollinc, Sigihart. actum eſt hæc in Idibus Februarij Indict. VIII. anno III. Hludovvici Auguſti Imperij regnum gubernantem.

NUM.

NUM. CCCXLIX.

Cenſus Nidharti ad Pirihtilindorf.

NOtum ſit cunctis audientibus, quam tameo legentibus, quomodo Nidhart venit humiliter ad Venerabilem Hittonem Epiſcopum à ſemetipſo, & à fratre ſuo poſtulando, ut eos pro Eccleſiam, quam Pater, & frater eorum tradidit ad epiſcopatum Frigiſingas talem cenſum annis ſingulis agere decreviſſet, ſicut voluntas ejus fuiſſet; proinde dedit Wadium in maous Defeoſoris prædicti Epiſcopi nomine Sigiperht pro xL. ſolidis, quod frater ejus, qui in præſeotia noo fuit, hoc placitum, quod contra idem Epiſcopum conplacitaret, nunquam mutaret, ſi ipſam Eccleſiam conſtructam io loco, qui dicitur Pirhtilindorf usque ad vitam eorum ſine ulla motione, vel inquietudine haberent. Et iterum wadiavit in manus Epiſcopi, & Defenſoris ſui Sigiperhti annis Siogulis unum Solidum de auro ſolvere, aut XXX. denarios, & poſtquam vitam finiſſent, firmiter teneturad Frigiſingas. Actum eſt hoc die pridie Idus Juoias Indict. VIIII. Anno imperij Hludovvici Auguſti III. & Hlodhario filio ejus Rege Bajovvariorum II. præſentibus iſtis: Orendil Com. Rumolt, Sigiperht, Dooarperht, Liupato, Jacob, Pepo, alius Jacob, Sundhart, Ramvvolf, Friduperht, Selprat, Willipato, Toto. Actum in loco Ehſinga.

NUM. CCCL.

Beneficium vel traditio Adalſcalhi Comitis ad Percwillingun, & cenſum.

COnſtat enim multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter Domnus Hitto venerabilis Epiſcopus cum magno labore revocavit res proprias domui Sanctæ Mariæ in loco Percvvillinga, quas Hephilo Abbas injuſtè tenuit, & temporibus Luitpiriga Duciſſa ad Mooaſterium illius in loco Auuua injuſtè converſum fuerat, ſed nunc per veraces, & booos homines revocatum eſt, quod tunc ab iniquis domui Sanctæ Mariæ abſtractum fuerat. Hoc peractum convenit Domno Hittoni Epiſcopo, ut hanc ipſam rem prædictam Percvvillioga io beneficium præſtâſſet Oadaſcalco Comiti, eo modo, ut ipſe Oadalſcalch propriam hereditatem in eodem loco firmiter domui Sanctæ Mariæ tradidiſſet. & ita actum eſt, ea ratione, ut ipſe Oadalſcalch ad vitam ſuam jam dictas res in beoeficium habuiſſet. & econtra tradidit in altare Saoctæ Mariæ, quicquid de propria hereditate in Percvvillinga habere viſum fuerat, ipſéque Oadalſcalch vvadiavit in manus Epiſcopi duos Solidos Singulos anoos de eodem beneficio reddere. Hæc ſunt teſtes: Engilhart, Walho, Ampticho, Paldachar, Alavvih, Cundhart, Kerhoh, Kepahoh, Tozi, Ratolf, Cozpald, Kaganhart, Haguno, Reginhart, Meginperht. Actum eſt hæc XIII. Kalendas Januarias, aono glorioſi Imperatoris Hlodovvici tertio, & anno ſecuodo Hlodharij Regis in Bajovvaria Indictione VIIII. Ego Tagibertus indignus Presbyter juſſione Hittonis Epiſcopi cooſcripſi.

NUM. CCCLI.

Traditio Megingolti, & filii ejus Habfrid.

LIquet enim multis io parrochia felicis Mariæ maoentibus, qualiter Habfrid Clericus reddidit in manus Hittonis Epiſcopi ſuum beoeficium, quod Pater ſuus Megioolt tradidit ad domum Sanctæ Mariæ, & Atto Epiſcopus ei in hoc præſtitit, ut ſuam portiooem, quod eum obvenit, de parte geni-

nitoris ſui firmiter tradidiſſet ad præfatum domum beatæ Mariæ, & ſic in præſentia multorum fecit. Quamobrem præſtitit prædicto Clerico jam ſupra memoratus Hitto Epiſcopus uſitare, & emeliorare uſque in tranſitum vitæ ſuæ, & poſt obitum illius, quicquid ibidem adtractum vel inventum fuiſſet, abſque ulla contradictione firmiter permaneret ad prædictum domum. Iſti ſunt, qui præſentes fuerunt: Luitpald Comis, Crimperht, Cotaperht, Eppubbo, Adalpald, Ermanolt, Reginheri, Kipihbo, Luitpald, Arahad, Reginbob, Iſanperht, Tiſo, Odolt, Hato, Reginpald, Eparberi, Rihpald, Emicho, Oadalhart, Hiltiprant. Actum eſt hoc in villa, quod dicitur Mohinga, anno glorioſiſſimi Imperatoris Hludovvici III. in Idibus Aprilis. Indict. VIIII.

NUM. CCCLII.

Traditio Heriperht Archipresbyteri, & Sigiharti Nepoti ſui in IIII. locis.

NOtum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter Heriperht Archipresbyter pariter cum Nepote ſuo Sikihart nomine commune manu tradiderunt propriam hereditatem illorum in quattuor locis ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Chriſti Confeſſoris, quorum Sanctæ Sedis celebratur, & bonore Solemniter babeatur ad Frigiſingas, ubi pius Pontifex venerabilis Hitto tunc temporis hujus Sanctæ Sedis paſtor, & Rector præeſſe dinoſcitur cum multorum venerabilium virorum præſens adeſſe videbatur tam Presbyterorum, quàm etiam Diaconorum, ſimúlque & multa caterva clericorum, pari modo & innumerabilis multitudo Laicorum in Nativitate Sanctæ Mariæ, vel die Dedicationis Eccleſiæ ſemper Virginis Mariæ, quod eſt VI. Idus Sebtembris, ibique coram cunctis in hac Solemnitate congregatis acceſſerunt jam dicti Heriperht Arcbipresbyter, & Sigihart Nepus ejus, & tradiderunt in altare Sanctæ Mariæ Eccleſiam, quæ ſita eſt ad Fechinga, & quicquid ad illam Eccleſiam legibus pertinere videbatur, ſimiliter & Eccleſiam ad Cbuntilapuron, cum omnia, quæ ad illam pertinebat. paritérque & ad Poaſinpurron, in Alpacowe, quod ad illam Eccleſiam legibus pertinet, ſimul etiam ad Keizahu, quicquid habuerunt totum ex integro poſt illorum obitum domui Sanctæ Mariæ condonaverunt, & firmiter tradiderunt. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Liutpald Comis, Kaganhart, Kerbart, Erchanolf, Heipo, Sigiperht, Amo, Haſolt, Tetti, Huſinc, Hato, Pilicrim, Toto, Pern, Urſo, Reginperbt, Sigur, Wicbart, Alavvicb, Huſſo, Oato, Iſanperht, Wigant, Petto, Sigibart. Actum eſt hæc anno glorioſi Hluduvvici Imperatoris IIII. Indict. XI. Ego Tagibertus indignus Presbyter juſſioni Venerabilis Hittoni Epiſcopi conſcripſi.

NOTA.

Ex hoc inſtrumento colligimus, tempore Ludovici Pij, & Hittonis Epiſcopi feſtum Nativitatis B. M. V. & Dedicationis Eccleſiæ Friſingenſis idem fuiſſe; cum quibus etiam coincidit feſtum S. Corbiniani Epiſcopi.

NUM. CCCLIII.

Renovatio traditionis Warmunti Abbatis, quam fecit Sindilo Presbyter.

COnſtat enim multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ converſantibus, quia vir venerabilis Warmunt Abbas in Servitio domui Sanctæ Mariæ, ſeu Defenſorum hujus Sanctæ Sedis Epiſcoporum uſque ad finem vitæ ſuæ fideliter permanſit. adpropinquante autem fine vitæ ejus omnia, quæ habuit, tam in beneficijs,

quàm

quàm propriis hereditatibus inveſtituræ jam dictæ domûs Sanctæ Mariæ in manus pij Pontificis Hittonis dimiſit. Defuncto verò Warmunto Abbate frater ejus Sindibo cum Magiſtris Johanne & Heriberto Archipresbyteris, ſeu alijs fratribus de Monaſterio Slerſeo vocato, venerunt ad pium Patrem Hittonem Epiſcopum omnes pariter uno animo ſuppliciter deprecabant, ut isdem fratribus Sindibo præſſet cum gratia & miſericordia pij paſtoris Hittonis Epiſcopi, ſi placuiſſet veræ caritati, & bonæ voluntati illius. Ipséque pius Pontifex reminiſcens fideli ſervitio bonæ memoriæ Warmunti Abbatis erga domum Sanctæ Mariæ jam acto perdonavit ei beneficium quod jam dictus Warmunti Abbas habuit excepto uno loco ultra Renum flumine conſtituto. aliud verò quicquid Warmunt Abbas in beneficium jam dicto Sindibhone Presbytero coram familiæ Sanctæ Mariæ ante ejus altare congregata in ſervitio hujus Sanctæ Sedis commiſit. Ipséque ſepe dictus Sindiho Presbyter ſtatim coram cunctis ibidem congregatis acceſſit ad Sanctum altare Sanctæ Mariæ renovavit priſtinam traditionem Warmunti Abbatis, & omnia in ſimul conjunxit ſuam propriam hereditatem vel adquiſitionem, paritérque & Warmunti adquiſitionem, nihil enim extra dimiſit, ſed totum ex integro in altare Sanctæ Mariæ poſuit, & firmiter tradidit, ita dicendo, ut nullus heredum illorum ullam inquiſitionem habere poſſit de ipſa traditione, quod ipſi fideliter ad domum Sanctum perfecerunt, ſed pro redemptione animarum illorum ad hunc domum permaneat in perpetuum. Hæc autem ſunt teſtes: Walbo, Waninc, Ilprant, Arnolt, Reginhob, Petto, Nidhart, Egolt, Fritilo, Tozzi. Actum eſt hæc die conſule, quod fecit XIIII. Kalendas Auguſti, anno glorioſi Imperatoris Hludowvici IIII. Indict. XI. Ego Tagabertus indignus Presbyter conſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi venerandi patris.

NUM. CCCLIV.

Traditio Reginharti Diaconi ad Adalhelmeshuſir.

NOtum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter Vir Venerabilis Hitto Epiſcopus in beneficium præſtabit Reginharto Diacono rebus proprijs Sanctæ Mariæ ſemper Virginis in loco Ecbinaha, quas Oadalpald Presbyter jam olim domui Sanctæ Mariæ traditum, & firmiter condonatum habuit. Nunc autem convenientiam inter ſe fecerunt jam dictus Oadalpald Presbyter, & Reginhart Diaconus, ut ipſe Reginhart propriam hereditatem ſuam, quam habet in loco nuncupato Adalhelmeshuſir domui Sanctæ Mariæ tradidiſſet. Hoc condictum inter ſe congregatis parentibus, & propinquis pervenerunt ad pium Pontificem Hittonem in publico Synodo congregato ad Frigiſinga, ibique coram cunctis in Sancto Synodo congregatis ipſe Reginhart Diaconus acceſſit ad altare Sanctæ Mariæ, & tradidit, quicquid in jam dicto loco Adalhelmeshuſir propriæ hereditatis legibus habere videbatur, eo modo, ut poſt obitum illius nullus poteſtatem habeat, ullo modo domui Sanctæ Mariæ contradicere. Accepta traditione ab Epiſcopo Hittoni ſtatim in beneficium conceſſit ambas res Reginharto Diacono, eo modo, ſi ſe ipſe Reginhart contra domum Sanctæ Mariæ fideliter cuſtodiſſet, & omni anno ad cenſum ſex denarios inde perſolviſſet. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Suuarzolb, Heriperht, Ampricho, Toto, Sigur, Willihelm, Luitprant, Adalger, Putilo, Hartmoat, Wichart, Wigant, Wicco, Emicho, Sigideo, Tatn, Ellanberi, Juto, Meginrat, Lantrib, Huno, Deotrih, Reginperht. Actum eſt die conſule, quod facit XII. Kalendas Novembris, anno glorioſi Imperatoris Hludowvici IIII. Indictione XI. Ego Tagibertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Adalhelmeshuſir. Almanshauſen, Wolfratshuſiani diſtrictûs.

NUM. CCCLV.

Traditio Waltharij Presbyteri & Deotcozi Laici ad Rihhareshusir.

NOtum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter Waltheri Presbyter veniens ad virum venerabilem Hittonem Epiſcopum renovare, & confirmare traditionem priſtinam patris ſui, vel etiam ſuam, quam jam antea actam habuit ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis in loco Rihhareshusir, adjunxit modo omnem adquiſitionem propriam, quam jam dictus Waltheri Presbyter adquiſitum habuit, tam in mancipiis, quàm etiam territoriis, ſeu in quacunque rebus adquiſitum ſe habere viſum fuiſſet. Eadem hora acceſſit Deotcoz ad altare Sanctæ Mariæ, & tradidit coloniam mediam de propria hereditate ſua, & tertiam partem hereditatis Folmoti fratris ſui pro animabus amborum illorum, eo modo, ut poſt obitum Deotcozi firmiter ſine ulla contradictione ad domum Sanctæ Mariæ deſerviret, prohibere poteſtatem nullus habere poſſit. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Walho, Reginperht, Isangrim, Gammo, Adalunc, Willipato, Alavvih, Crimuni, Wigant, Wicco, Adallcoz, ipſe jam dictus Deotcoz, frater Petto. Actum eſt hæc die conſule, quod facit XV. Kal. Septembris, anno glorioſi Imperatoris Hludovvici IIII. Indictione XI. Ego quidem Tagibertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCLVI.

Traditio Engilberti Presbyteri, & Heriberti ad Altheim.

EOdem quoque die, atque eadem hora venerunt duo fratres Engilperht Presbyter, & frater ejus Heriperht de partibus meridie di vico nuncupato Altheim Steincoi ;ad virum venerabilem Hittonem Epiſcopum Dei omnipotentis querentes miſericordiam, & Sanctæ Mariæ Matris Chriſti, eò quod ipſi jam dicti non habuerunt naturalem heredem, elegerunt ſibi ſpiritales heredes jam dictam matrem Domini Mariam, & beatum Corbinianum Confeſſorem Chriſti, & tradiderunt commune conſilio, atque voluntate omnia, quodcumque legibus proprie hereditatis habere viderentur, nihil enim in cultis rebus illorum, quodcunque habere videbantur, extra dimiſerunt, ſed totum ex integro domui Sanctæ Mariæ, quod ſitum eſt in caſtro Frigiſinga condonaverunt, & firmiter tradiderunt, ut haberent ſpiritualiter in cœlo, quod corporaliter in terra habere non merentur. Ita enim dixerunt, ſi aliquis aliquando de his rebus agere contrariæ temptâſſet, aut aliquid de hac domo Dei abſtrahere, vel minuere voluiſſet, cum eis communicet cauſam in judicio, quos nunc heredes electos habemus. Actum eſt hæc die ſupra dicto XV. Kalend. Septembris, anno Hluduvvici Imperatoris IIII. Indictione XI. ipſis ſupra ſcriptis teſtibus in præſentia videntibus. Tamen iſtos per aures traximus: Walho, Sigur, Petto, Sigivolch, Reginperht, Kerperht, Gammo, Wicco, Frumolt Clericus, ſcripſi autem ego Tagibertus indignus Presbyter juſſione venerabilis Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCLVII.

Traditio Mezzi ad Undeoingas domui Sanctæ Mariæ.

DIvino nutu, larga Dei pietatis clementia conpunctus quidam nobilis vir nomine Mezzi, quando Deo adjuvante iturus erat ad Toronam pro indul-

dulgentiam delictorum ſuorum, venit quoque ad cenobium Tegarinvvac ibidem commorante Hittone Epiſcopo, & tradidit Deo, & Sanctæ Dei genetrice, nec non Sancto, & præclaro Confeſſore Chriſti Corbiniano propriam alodem in loco nominato Undeoinga in manus Hittonis Epiſcopi. Si in ipſo itinere vitam finiret, extimplo præter ullam contradictionem ad Frigiſenſem ſedem firmiter tenetur, nam etiamſi rediret, in ſua poteſtate baberet uſque ad obitum ſuum. Tamen poſtea quicquid in ſupra dicto loco babere videtur, omnia ex integro tuta, & permanentia ad præfatam domum beatæ Mariæ perdurarent. Reverſus verò cæpit diligentiſſimè præcogitare, quod nulla alteratio inde non emergerer, & pervenit ante Hittonem Epiſcopum, & coram cunctam Congregationem Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & renovavit priſcam, quam jam olim exhibitam habuit traditionem, & iterum in altarem Sanctæ Mariæ tradidit, & ſtabilivit eiſdem ſermonibus, ſicut priùs, quòd de poſteris, nec de beredibus ejus nullus hanc traditionem inmutare potuiſſet, ſed inconvulſum perſtitiſſet, teſtibus iſtis: Sigiperht, Rumolt, Einbart, Emicho, Iſangrim, Wichart, Eparheri, Ellanperht, Irminheri, Diudolf, Lantpald, Reginboh, Joban Archipresbyter, Anno Diaconus, Emicho, & alii plerique. Actum ſub imperio Hludovvici Imperatoris anno IIII. in IIII. Idus Aprilis. Indictione X.

NOTÆ.

Undeoingas. videtur ſignificari Iading, in Præfectura Schvvabenſi, ut jam alibi notavimus.
Ad cenobium Tegarinvvac. de hoc jam occurrit mentio N. 331.

NUM. CCCLVIII.

Traditio Hrodheri Presbyteri ad Phetarach.

DUm & omnibus non babetur incognitum, ſed multis in epiſcopio beatiſſimæ ſemper Virginis Mariæ bene eſt cognitum, qualiter vir venerabilis Hrodheri Presbyter tradidit propriam bereditatem ſuam in loco Pheteracb, Eccleſiam cum domo, vel quicquid ad hanc Eccleſiam legibus pertinère videbatur, nihil ex omnibus propriis rebus prætermiſit, ſed totum ex integro domui Sanctæ Mariæ firmiter condonavit, & tradidit in manus Hittonis venerabilis Epiſcopi, & cum veraces teſtibus, in quorum præſentia boc actum eſſe notum eſt confirmavit, quorum nomina hæc ſunt: Kaganbart, Hato, Kerhob, Kipihhob, Liutpald, alius Liutpald, Petto, Wicco, Cozrat, Putilo, Sintar, Wizzilo, Uto, Pupo: Reginpald. Engilhart, Erchanolt, Kepahob, Adalperht, Iſanbart Clericus. Actum eſt in II. Nonas Octobris anno glorioſi Imperatoris Hludovvici IIII. Indictione X. Tagibertus ſcripſit.

NUM. CCCLIX.

Traditio Coteperhti ad Asinhuſun.

SIt quoque omnibus in dioceſe beate Mariæ manentibus ſatis dilucidatum, qualiter quidam homo nomine Cotaperht ſuam, quam jam dudum peragit traditionem iterum renovavit, & quicquid eum in contra filios ſuos in portionem contingit, vel undecumque adquiſivit ſuæ dominationi, hoc totum ex integro domui Sanctæ Mariæ tradidit in loco nominato ad Aſinhuſun cum omnibus ſibi interjacentibus. Simili modo & filius ejus Haduperht per omnia, quod ſibi in jurem, & poteſtatem de paterno, vel materno hereditate advenit, eo modo, quatenus horum quiſque longiùs viveret, ad ſuum utique uſum, quàm & ad ſervitium præfate domo beatæ Mariæ teneret, tamen verò prædictus Cotepertus humiliter poſtulans, dicens, ſi filiæ ſuæ neceſſitas eve-

 niſſet:

niſſet: quod ejus annonam in ſua parte haberet. Teſtes Walho, Reginhoh, Snelhart, Cozrat, Unforht, Wicco, Kepahoh, Marcho, Alpker, Adolf, Hramperht, Eigolf, Iſanhart. Actum eſt hoc in pridie Kalendas Octobris Indictione XI. imperio ſiquidem anno Hludovvici Imperatoris IIII.

NUM. CCCLX.

Traditio Sindperhti Preſbyteri ad Hobinreinne.

Notum eſt cunctis in Epiſcopio Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter Sindperht Preſbyter tradidit propriam hereditatem ſuam in loco Hobinreini ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu ad corpus beati Corbiniani Confeſſoris Chriſti, hoc eſt Eccleſiam cum domo, vel quicquid ad ipſam Eccleſiam legibus pertinere videbatur, ipſéque jam dictus Sindperht Preſbyter eo modo hanc traditionem peregit. Surrexit in publico Synodo ad Frigiſinga congregato in præſentia viri venerabilis Hittonis Epiſcopi, paritérque in præſentia cunctorum, qui in eodem concilio congregati adeſſe videbantur, & tradidit, quicquid juſtè & legitimè in jam dicto loco Hohinreini proprie hereditatis vel adquiſitionis habuit, nihil enim ex cunctis prætermiſit, ſed totum ex integro domui Sanctæ Mariæ tradidit, & firmiter condonavit. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Suuarzolh, Heriperht, Ampricho, Toto, Sigur, Willihelm, Luitprant, Adalker, Putilo, Hartmoat, Wichart, Wigant, Wicco: Sigideo, Tato, Ellanheri, Actum eſt hæc in XII. Kal. Novembris, anno glorioſi Imperatoris Hludovvici IIII. Indict. X. Ego quidem Tagihertus indignus Preſbyter hanc traditionem ſcripſi juſſione Epiſcopi.

NOTA.

Hobinreine. fortè Hehenrein, aut vicus Wolfratshuſiani: aut arx Aiblingenſis diſtrictûs.

NUM. CCCLXI.

Redditio Cotaberti Otmareſwanc.

Notum eſt cunctis in domo manentibus Sancti Corbiniani tam præſentibus, quàm etiam abſentibus, qualiter Cotaperht reddidit ſuum beneficium, quod accepit de domo Sanctæ Mariæ in manus Hittoni Epiſcopi in loco nuncupante Otmareshard in manus fidejuſſoris conpoſuit Hatoni, quicquid ibidem adtractum, emelioratúmque repertum fuerit, cum talia veſtitura, qualia miſſus Domni Hittonis Epiſcopi ibidem inveniret. Deinde venit Coteperht, & tulit vvadium in manu ſua, & tradidit in manus Hittoni Epiſcopi equalem cauſam de ſuæ propriæ juris alode ad domo Sanctæ Mariæ, quod ſibi de paterno, vel materno accidiſſe videbatur, & fatebat ibi coram Domno Hittone Epiſcopo, ut veniret ad Eccleſiam Sancti Corbiniani, & ibi in præſentia eorum illam traditionem renovaret, & tunc ibi conplacitaret contra venerabilem Hittonem Epiſcopum, & congregationem ejus, ut ambos res ad domo Sanctæ Mariæ in beneficium recepiſſet, ut ille ipſe, & filius ejus, quouſque in hac fragili vita degerent, ad eorum uſum, & poteſtatem haberent, & poſt obitum eorum abſque ulla contradictione firmiter teneatur ad domo Sanctæ Mariæ, & hoc cum teſtium munitione firmavit, quorum nomina hæc: Luitpald Comis, Kaganhart, Anno, Reginperht, Kernand, Uto, & alii plerique videntes hoc, & audientes, qui ibidem adfuerunt. Actum eſt hoc in loco nominato ad Pritilinpach, XVIII. Kalendas Februarii, Luna XVIII. anno Hludovvici Imperatoris IIII. Indictione XI. Ego Pirhtilo ſcripſi.

NUM.

NUM. CCCLXII.

Traditio Arpionis Clerici Dahawa.

VEniente quoque Arpione Clerico ad domum Sanctæ Mariæ in caſtro ſito Frigiſingas, ibíque coram multis adſtantibus reddidit in manus Hittoni Epiſcopi, quicquid ſupra dictus Clericus, & Soror ejus nomine Ercbana beneficii, vel illorum proprie adquiſitionis babere viſi ſunt in loco, qui dicitur Dahavva, totum ex integro ad prædictum domum reliquit. Tum præfatus Epiſcopus proprium famulum ſupra memorati domui banc rem obſidere fecit ad prædictum domum Genetricis Dei Mariæ. Actum eſt hoc ſub die conſule quod eſt V. Kalendas Februarii, Indictione X. anno regnante Hluduvvico Imperatore IIII. præſentibus iſtis: Orendil Comis, Rumolt Judex, Spulit, Nothart, Deotrih, Reginpald, Eparheri, Marcho, Willahram, Fater, Cotefrid.

NUM. CCCLXIII.

Traditio Emilonis ad Mahaleihbinga.

DUm multis incognitum non habetur, ſed bene notum eſt, qualiter quidam nobilis vir Emilo ſuam propriam ſcilicet hereditatem in loco Mabaleihbinga tradidit, atque firmavit ad domum Sanctæ Mariæ conſtructum in loco Frigiſinga, quicquid in ſupra dicto loco legibus præſente tempore jure facultatis, ſeu etiam adquiſitionis habere videtur, undecumque eum eveniſſet, hoc funditus per omnia, & in omnibus ad memoratum domum beatæ, & intemeratæ Virginis Mariæ perpetua ſtabilitate pro remedium, & pro æternam inter Sanctos Dei mereare partem confirmative ibidem conjunxit, nihil enim prætermittens, præter puerulo parvulo, eó tenore, ut ille ipſe & Uxor ſua, quorum nomina inſeruntur hic, Ellanrih, Anno, Magana illorum quilibet & alteri ſuperſtis fuerit, ad ſuum uſum & poteſtatem haberet emeliorare & ampliare. Poſt diſceſſum verò ab boc crepuſculo quicquid ibi adtractum, aut adqueſitum inventum fuiſſet, firmiter ad notatum edem permaneret. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Alprih, Kejo, Freſo, Liutunc, Reginperht, Weriant, Wiſurih, Reginhelm, Putilo, Amalo, Waltrih, Kerbuuas, Nidhart, Ekkihart, Oadalrih, Hugi, Seliperbt, Engilnot, Wicperbt. Actum eſt boc in villa, quod dicitur ad Poahhe, ſub die conſule, quod eſt XII. Kalendas Majas, Indictione X. anno IIII. Hludovvici Imperatoris imperij.

NUM. CCCLXIV.

Traditio Aſcrih Presbyteri ad Kyſalpah.

IN nomine Dei Summi & excelſi. Ego itaque Aſcrih Prèsbyter cogitans, vel tractans, qualiter aliquam indulgentiam delictorum meorum apud pio, & propitio Domino adipiſcere merear, & ad aditum æternæ manſionis, quam Chriſtus ſua morte, & reſurrectione omnibus ſibi credentibus, etiam ſuis nempe præceptis perſeverantibus patefecit, pervenire potuiſſem, quapropter Deo omnipotente, & Sancte Dei genetrice intemerate Virginis Mariæ, & Sancto Corbiniano electo Confeſſore Chriſti propriam alodem tradidi ad Frigiſinenſem, atque perpetualiter firmavi in loco, qui dicitur Kysalpacb, quicquid ibidem habere agnoſcitur, hoc eſt terris, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, mancipiis, quorum nomina hic notantur: Reginhart, Perahart, Croant, Alaman, Anna, Willidrud, Imma, Lantpurc cum omnibus ibidem commanentibus ad ſupra memoratum locum tradidi, atque deligavi jure perpetuo, eo tenore, quod ego

ego ipſe, & mater mea nomine Chriſtina, quousque in hac caduca converſatione degimus, ad noſtrum uſum, & poteſtatem habemus uſitare, & emeliorare. poſt noſtrum quoque tranſitum, quicquid ibidem adtractum, emelioratúmque repertum fuerit, ad ſupra dictum domum Sanctæ Mariæ firmiter tenetur. Si quis verò contra hanc traditionem noſtram, quam nos ad prædicto domo pro remedium animæ noſtræ, & anteceſſorum noſtrorum de ante dicta re agimus per qualibet ingenium, aut articulum ſicut mundum cotidie artibus, & ingenijs ambulare exquiritur, venire, aut infrangere conatus fuerit, cum Deo, omniúmque Dominorum Domino ſicut rationem reddens, & hæc traditio nihilominus firma permaneat. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: Juſip, Sigihart, Reginbart, Pernolf, Friduperht, Netchar, Paldheri, Chulpinc, Cundhart, Reginpetht, Isker, Deotrih, Willipato, Heriperht, Ampricho, Selprih, Emicho, & alij multi. Actum eſt hoc VIII. Kalendas Martij, Indict. X. anno Hludovvici Imperatoris IIII. Imperij ejus.

NUM. CCCLXV.

Traditio Coteſcalchi, & Deotpaldi. & quomodo Toto, & Ribberi, & Aſcrib adquiſitionem contra placitaverunt.

FUlciti divina videlicet conpunctione inſtincti quidam Laici nobili homines nomine Coteſcalch, & frater ejus Deotpald ceperunt cogitare, quomodo apud pio Domino delictorum ſuorum indulgentiam adipiſcere, & rectum tramitem ad regna cælorum intrandi mereantur. ob hoc venerunt ad Frigiſingas, ubi Domnus pretioſus Corbinianus in corpore requieſcit, vel ibidem præeſt venerabilis Hitto Epiſcopus cum norma plurima Monachorum ad laudes Chriſti canendas, & tradiderunt ad domum beatæ, & inviolabilis Mariæ, & pro remedium animarum ſuarum in loco nominato Mezinga, quicquid ibidem jure dominationis habere noſcuntur, quod contra fratrem ſuum ſibi proprie alodis uſurparent, hoc ipſud cum omni integritate, ſeu ſtabilitate ad præfatam domum deligaverunt, nec non perpetualiter firmaverunt, ut deinceps prædictus Epiſcopus, quicquid placuiſſet, & poteſtatem haberet exhibendi. Hoc actum coram publico Synodo ſub die conſule, quod eſt in VIII. Idus Novembris, Indictione XI. anno clariſſimi, atque pijſſimi Hludowici Auguſti principatum tenenti IIII teſtibus iſtis: Luitpald Comis, Hato, Drudolt, Isker, Heriperht, Walho, Eparheri, Rihpald, Tuato, Ampricho, Engilrih, Meginhart, Irminperht, Ellant.

Eodem quoque die Toato, & fratres ſui Rihheri, & Ascrib eorum adquiſitionem contra placitabant, quam habuerunt pro Eccleſiam in loco nominato Tân in honore Sancti Pancratij dedicata ad Hittonem Epiſcopum, & ſemetipſos, & Succeſſores eorum adſcitos fecerunt coram multis, & coram ipſis ſupra ſcriptis teſtibus hoc firmiter confirmaverunt.

NUM. CCCLXVI.

Traditio Jannuloni ad Halle Silvæ pars.

SIt quoque omnibus honorabilibus viris in Bajovvaria commorantibus declaratum, qualiter quidam homo nomine Jannulo ſuam utique propriam ſilvam ad domum Sanctæ Mariæ tradidit pro remedium animæ ſuæ, quantumcunque eum ſilvis in portionem evenit, & genitor ejus ſibi reliquid in loco, qui dicitur Hál. hoc quoque funditus ad prædictum domum beate Mariæ in caſtro

ſtro ſito Frigiſinga tradidit & firmavit, & hanc traditionem in manus per Wadium Deotmari nepoti ſuo commendavit, quatenus in altarem beatæ Mariæ conſtitueret, vel etiam veſtituram dimitteret, & firmiter confirmaret, quod ita & fecit teſtibus iſtis: Sigur, Cundhart, Walbo, Cammo, Reginhoh, Willipato, Reginperht, Kerperht, Wicco, Marcho, Sigifolch, Engilbart, ceteriquе multi. hoc actum in XVII. Kalendas Septembris, anno quidem imperij Hludowici Cæſaris IIII. Indictione XI.

NUM. CCCLXVII.

Traditio Otkeri Presbyteri.

SAcrum & memorabile concilium divino nutu in Frigiſenſe congregatum tam Presbyterorum vel cunctorum ſcilicet Eccleſiaſticorum ſub ditione Hittonis Epiſcopi commorantium præveniente & ſubſequente Chriſti gratia tractare, atque inſtituere, quæ Deo placita ſunt, & hominibus ſalubria. Contigit namque Otkerum Presbyterum ibi interfuiſſe, tunc tamen ſurrexit ſonando, & ſuggerando omnibus ad hoc Synodo venientibus, qualiter ſuam hereditatem, vel adquiſitionem temporibus Taſſiloni Ducis ad domum beatæ & inviolabilis Mariæ tradidit, atque donavit, & his coram memoratis renovavit, nec non obnixe rurſum tradidit, ſeu firmavit ad præfatam domum, ut nulla depravatio, aut fraudatio exinde non eveniſſet, poſtquam ipſe & frater ejus Willipald vitam finiſſent, ſed tamen præfatam alodem jacentem prope fluvio Semita in loco, qui dicitur Hohinprugka cum omnibus ibidem commorantibus poſt obitum ſuum firmiter ad poteſtatem Sanctæ Mariæ, & illorum, qui præeſſent illo domo funditùs haberent. Actum eſt hoc in præſentia, quorum nomina hic inſeruntur: Meginhart Abbas, Sigimot, Warmunt Abbas, Johan Archipresbyter, Heriperht Archipresbyter, Seacco Presbyter, Reginperht Presbyter, Altman, Hunolt Presbyter, Iſaac, Ekkihart, Reginolf, & alij Presbyteri innumerabiles, teſtes: Heriperht Comis, Rumolt, Kaganhart, Sigideo, Emicho, Regino, Diudolf, Lanfrid, Wichart, Emicho, Aſolt, Hericco. Anno glorioſiſſimi Hluduvvici IIII. & in Bajovvaria Hlodhario filio ſuo regnante anno II. Indictione XI.

NOTÆ.

Meginhart Abbas. Tegernſeenſis.
Sigimot. Abbas Moſpurgenſis.
Warmunt Abbas. Schlierſeenſis.

Poſt NUM. CCCLXVII.

Traditio Agoni Laici, & traditio Rihpaldi Presbyteri.

VOcante vel nunciante divina gratia in multis, varijsque imminentibus periculis adpropinquantem mundi terminum, ut unusquiſque de ima, quæ velut ſtercora evaneſcunt, animum ſuum ad celeſtia manſura elevaret, quia unicuique incertus dies exitûs ſui conſiſtit. Quamobrem ego itaque Aogo, & prolis meus Engilperht tradidimus ad domum beatæ Mariæ conſtructam in loco nomine Frigiſinga, ubi Hitto Epiſcopus præeſſe cernitur, tertiam partem de rebus omnibus propriæ alodis ad ſupra dictum domum jure perpetuo deligavimus, atque donavimus in pago nuncupante ad Wangom, hoc eſt terris, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, mancipias II. & III^um^ dimidium, ut in evum inconvulſum perduraret. Sed poſtea noſtra fuit petitio, & larga pietas præfati Epiſcopi non denegavit, ut ipſam rem, quam ego & filius meus tradidimus, nobis habere uſque ad obitum noſtrum licuiſſet, quod ita conceſſit, & aliam rem, quam Waltilo Presbyter habuit, eidem filio Aogoni nomine Engilperht fenera-

vit in beneficium, in loco qui dicitur Toalpach uſitare, & emeliorare, eo tenore, ut poſt obitum illius una cum ſua adquiſitione, quicquid ibidem adtractum, emelioratúmque repertum fuerit, absque aliqua contradictione firmiter perſtitiſſet ad domum Sanctæ Mariæ. hoc factum fuit ſub die conſule, quod eſt in VI. Kalendas Aprilis, Indictione X. anno Imperij Hluduvvici Auguſti IIII. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: Liutpald Comis, Fritilo, Kamanolf, Reginperht, Cundhart, Deotrih, Huſinc, Cozrat, Ermanolt, Alpheri, Rihlant, Hungis, Otolf, Liutprant, Engilrih, & alij plerique.

Eadem quoque hora Rihpald Presbyter cum ſuo defenſore nomine Deotrih promptus adfuit, & tradiderunt communiter territorium ad ſupra memoratum domum, quam pretio conparaverunt ad Reginperhto jacentem prope Waldkeri Eccleſiam. Similiter Reginpertus tradidit, quicquid ſupra fuerat in eodem loco, unde pecuniam non accepit perpetualiter ad prænominatum domum firmavit, præſentibus ipſis ſupra ſcriptis teſtibus.

NOTÆ.

Wangom. fortè Wangen, in diſtrictu Starenbergenſi.
Toalpach. Tulbach, in Moſpurgenſi.
Prope Waldkeri Eccleſiam. nempe Walckerskirch, in Præfectura Crantſpergenſi.

NUM. CCCLXVIII.

Qualiter Waldker reddidit Eccleſiam ad Pahhu, Chuniperht contendebat cum Epiſcopo, vel quomodo Epiſcopus Waldbertum evindicabat in Servitium.

CONvenientibus viris nobilibus Hittone utique Epiſcopo, verùm etiam Liutpaldo Comite in loco juxta fluvium Pheterach multorum ibidem confluentium pacificare contentiones, quàm etiam in caput conponere, ne aliquid deterius contigiſſet. Interea igitur ſurrexit Advocatus Epiſcopi nomine Wichart, & interpellavit quidam hominem, nomine Waldker, dicens, quòd injuſtè curtem, vel domum Eccleſiæ, quæ ſita eſt in loco nomine Pach, intraret, & proprium Servum Sanctæ Mariæ vapularet. Ille autem dicens hanc Eccleſiam cum omnibus ad eam pertinentibus ſuam propriam eſſe. Tunc interrogavit eum Liutpaldus Comis, utrùm ille vel Epiſcopus veſtituram haberet? ille verò coram cunctis tribus vicibus fatebat, ſe hanc veſtituram firmiter tenere. tunc Epiſcopus & Liutpaldus arceſſerunt illos homines, qui hanc cauſam optimè noverant. eoſque jurare fecerunt in reliquiis, & ut veritatem hujus rei omnibus publicè oſtenderent, quorum nomina hæc ſunt: inprimis Chuniperht, Haholf, Wicco, Reginperht, Kerperhr, Alavvih, Iſſo, Egilperht, Job, alius Alavvih, Pern, Memmo, Ampricho, Petto, Rihhuni, Wichart, Erchanhart, & poſt Sacramentum factum dixerunt, quòd temporibus Karoli Imperatoris Atto Epiſcopus eam poteſtativè haberet, & ſuo Presbytero Toto in beneficium præſtitiſſet. Similiter & Hittonem Epiſcopum in datum Karoli, & poſt eum Hludovvici Imperatoris usque Waldker injuſtè inde de veſtiſſet. his auditis Sanxerunt populi: Hittonem Epiſcopum, & Defenſorem ejus veſtire debere. tunc videbat, quòd nequaquam optinere poterat, quod volebat, ſed juſto judicio ſuperatus reddidit ipſam Eccleſiam cum omnibus adjacentibus in manus Epiſcopi & Defenſoris ſui, fidejuſſor Wolfleoz vvadiavit omnia ſimilia, item Wolfleoz fidejuſſor pro altare xL. Solidos, item Wolfleoz fidejuſſor. die verò eadem legitimum miſſum Epiſcopi veſtivit cum corda, unde Signum tangitur, cum domibus, ædificijs, curtiferis, mancipijs, pecoribus, & ſe ipſum in evum abſacitum fecit.

Eodem

Eodem verò die contentio inter Hittonem Epiſcopum, & Chunibertum definitum eſt pro territorium, quod Chunibertus injuſtè præripuit, reddidit in manus Haholfi Defenſoris Epiſcopi, & omnia ſimul præſentibus iſtis: Wago, Chuniperht, Cundpald, Engilman, Ambricho, Crimuni, Wicco, Urſo, Memmo, Chadol, Toto, Tagaperht, Iſſo, Walho, Liutpald, Adalunc, Herirat, Altuni, Chuniperht, Liutpald, Cauzo, Salomon, Alavvih, Mahtperht, Durinc, Irminfrid, Nidhram. Indè verò Epiſcopus, & Liutpaldus venerunt ad Kyſalhardum Comitem, ubi publicum placitum habuit ad Adalkereshuſun, ibíque Epiſcopus & Defenſor ejus Reginperht queſierunt Waldperhtum ad ſervitium, dixerunt, quòd pater illius in ſervili famulatu vitam finivit. hoc audientes prædicti Comites, vigilanti animo, ac ſolleti cura ſciſcitabant hanc rem, & juſſerunt eos præſentari, quibus hæc cauſa cognita eſt, & nota erat. Iſti ſunt qui juraverunt: Situli, Pernolf, Cundheri, Wichart, Reginperht, Memmo, Frecholf, Erlunc, Altrih. Poſtea ajunt, quòd genitorem illius proprium ſervum Sanctæ Mariæ ſcierint, & in hujus domui ſervitio hanc lucem deſerere, ſimiliter & Waldpertum natum ejus fieri debere, hoc ipſud Liutpald Comis, Wago, Deothart, Kaganhart per Sacramentum Dominicum teſtificaverunt, videntibus iſtis: Haholf, Pernolf, Adalperht, Hitto, Reginperht, Situli, Walho, Durinc, Hatto, Cundheri, Piligrim, Engilpern, Deotrih, Anthelm, Liutpald, Deotpald, Tetti, Adalhart, Mahtperht, Kerhoh, Heilrih, Cartfrid, Oadalſcalch, Soamperht, Ratkis, aliíque innumerabiles. Tunc præfati Comites dixerunt, Hittonem Epiſcopum ſuum tollere jubere hominem, & talem ſervitium inmitti, ſicut deberet ſervus agere, quod ita & fecit. Actum eſt hoc ſub die conſule quod XVII. Kal. Octobris, anno glorioſiſſimi Hludovvici regnum regente V. Indictione XII.

NOTÆ.

Jurare fecerunt in Reliquiis. Super Sanctorum Reliquias præſtari olim ſolita fuiſſe juramenta, notius eſt, quàm ut eruditi moneri debeant.

Cum corda, unde ſignum tangitur, id eſt, fune, quo campana agitatur. Hunc inveſtiendi modum fuiſſe eo tempore uſitatum, alibi diximus.

Abſacitum fecit. nempe, ut opinamur, *poſſeſſione exuit.*

Adalkereshuſun. neſcio, an Alershauſen, de quo jam ſæpiùs dictum, Nomina locorum, quæ coaleſcunt ex quodam nomine proprio, & vocula *Huſun*, quale eſt Adalkereshuſun, ſæpenumero non ſatis indicant, quis locus hodie ejusmodi vocabulis deſignetur? *Huſun* idem eſt, ac Domus. *Adalker* eſt nomen proprium viri: ut Adalkereshusun idem ſit, ac *Adalkeri domus.* Jam verò domus, quæ aliquando fuit Adalkeri, potuit poſtea fieri v. g. Petri, & dici *Petershuſun*: & ſic tranſire ad plures; id quod contigiſſe ſæpiùs, certiſſimâ experientiâ tenemus. quis igitur hodie aſſequetur, qualis locus ſub ejusmodi vocabulo hodie denotetur? niſi aliunde fundamentum, aut gravis conjectura accedat? quæ ratio eſt, ut hodie plura id genus nomina, aut loca iis deſignata ignoremus.

NUM. CCCLXIX.

Donatio Andreæ Epiſcopi in locis nominatis ad Swindaha, & Aſc.

IN nomine Patris, & Filij, & Spiritûs Sancti. Hludovvicus Sereniſſimus Auguſtus, & Dei providentia Imperator imperante eum in Italia anno quinto, menſe Auguſto, per Indict. XI. feliciter. Metuendo, ac terribili omnipotentis Dei valde timenda ſunt judicia, ut dum in hoc ſeculo moramur, illa poſſemus diſponere, vel quando dies exitus noſter nos injunxerit inparatos nos minimè inveniat. Pro ideo ego in Dei nomine Andreas Chriſti miſericordia humilis Epiſcopus conſideravi hujus vanis, & fragilitatis ſeculi, ut nec me repentina mors inparatum inveniat, aut nec me ille Seductor radix iniquus rapiat ut Leo animam meam, ita nec ad perpetuam pœnam perducat, ſed interceden-

te angelica voce ad dexteram pietatis gregis ſuæ jubeat nos numerari, & in conſortio beatorum, deinde ordinationem, atque offerſionem facere viſus ſum de rebus, vel ſubſtantiam, atque pecuniam, quam habere videor in proprietario nomine de Parentibus meis in Bajovvara, in locis nominatis Svvindaha, & Aſc, aut undecumque ad me juſto ordine pertinere videtur, in ſupraſcripta fine vel judiciaria Bajovvarienſe, qualiter, vel quomodo poſt meo deceſſo eſſe debeat pro refrigerio animole meæ. Primis omnium volo, atque diſcerno, ut fructuario nomine diebus vite meæ de omnes res meas in mea reſervo poteſtatem uſufruendi, nam non alienandi ipſis rebus, hæc volo igitur, ut ſit in mea poteſtate ordinando ipſis rebus in uſufructu in unum hominem, qualem ego melius prævidero, per conſenſu Venerabili Hittoni Epiſcopi, vel de ejus Succeſſores, qui habeat ipſis rebus poſt meo deceſſo uſufructuario nomine, nam non alienandi, vel aliquid ſubtrabendi de ipſis rebus, & faciat exinde talem elymoſinam, qualem ego per meam ordinationem diſtribuero vel ordinavero ipſe homo, in quem ego ipſis rebus in uſufructu dedero, tantum exinde faciat ipſe bomo, quicquid voluntas mea fuerit adjudicandum, & reſervo mihi tantum modo in meam poteſtatem, ut licentiam babeam ego de ſervos vel ancillas meas ad liberos, vel liberas demittendi, quantos vel quales ego voluero, vel providero, & cui ego libertatem fecero, libertas illi permaneat, nam id quod ſupra ſignavi deſuper ſcriptis rebus volo, ut poſt meum, vel ipſius hominis, in quem ego ipſis rebus in uſufructu poſt meum deceſſo ordinavero, ut omnes res, vel ſubſtantias meas, tam caſas dominicales, ſeu ceſpitales cum diverſiſque territoriis ad ipſas caſas pertinentes, ubi ubi per ſingulas locas habere viſus ſum, ut ſupra dixi in fine Bajovvaria omnia in integro deveniat pro refrigerio animæ meæ in domo vel Eccleſia Sanctæ Mariæ in Frigiſingun, ubi corpus beati Corbiniani quieſcit, & ubi Venerabilis Hitto Epiſcopus præeſſe videtur, & volo, ut à præſenti die ipſe Hitto Epiſcopus, vel qui pro tempore in ipſo domo poſt ejus deceſſu fuerit Epiſcopus, babeat poteſtatem ipſis rebus ordinare, vel defenſare, aut bene diſponere, ſicut alias eccleſiaſticas res in eo ordine, ſicut ſuperius legitur, ut uſufructu ipſis rebus diebus vitæ meæ in mea ſit poteſtate, vel in ipſius hominis, in quem ego ipſis rebus judicavero uſu fructuandi. nam poſt noſtro amborum deceſſu, ſicut ſuperius legitur pro refrigerio animole meæ firmo, & ſtabile permaneat omni in tempore, & numquam mihi liceat nolle, quod ſemel bono animo ordinavi, aut diſpoſui, ſed præſens mea ordinatio ſtabilis permaneat. Quam enim paginam ordinationis, ſeu diſpoſitionis ad omnia ſupra ſcripta Petro Presbytero ſcribere commonui, & manu mea propria ſubter ſcripſi, & teſtes rogidis obtuli roborandam. Actum in Italia in Civitate Vincentia, regnum, & indictione ſuper ſcripta. Ego Andreas humilis Epiſcopus in hanc paginam ordinationis a me facta manu mea ſubſcripſi ✠ ſignum ✠ manûs Johannis teſtis ✠ ✠ ſignum manûs Rudolfo teſtis ✠ ſignum ✠ manûs Cundharti Comitis teſtis. Ego Kiſulfus Diaconus ex juſſione domni Andreæ Epiſcopi manu mea ſubſcripſi. Ego Petrus indignus Diaconus ex ore domni Andreæ manu mea ſubſcripſi. Ego Jobannis indignus Diaconus ex juſſione Domni Andreæ Epiſcopi manu mea ſubſcripſi ſignum ✠ Hungario teſtis. Scripſi ego, qui ſupra Petrus indignus Presbyter hanc paginam ordinationis, & ſubſcripſi, atque conplevi.

Iterum ob quam cauſam confirmandam direxi miſſum meum, nomine Hringolf & eum poteſtativum ac legitimum Advocatum feci de ſupra dicta cauſa mea, quódque Hittonem Epiſcopum, qui præerat domo genetricis Dei Mariæ plenè, atque perfectè veſtiret, ſeu etiam ſuæ dominationi redderet, & quicquid propriè hereditatis aut adquiſitionis babere videtur in locis nominatis Svvindaha, & Aſc. Tunc quoque contigit, prædictum Epiſcopum, verùm etiam & Job Comitem in ſimul venire in loco fato Svvindkirha, ibſque jam

dictus

dictus Hringolfus obviam Epiſcopo pervenit, & narravit omnia, quæ ſibi à Domino ſuo peragere,ſeu etiam pleniter,ac firmiter injuncta fuerant exercere, & per vvadium omnia ex omnibus tam de alode, quam & de conparato,ſeu de qualibet adtracto ad ſe ihidem continebat. hoc quoque funditus in manus præfati Epiſcopi, & defenſorum ſuorum Sigeberti, & Liutpranti relaxavit, ac legitimè veſtivit ad prædictum domum beatæ Mariæ. Joh fidejuſſor. Inde enim perrexit Epiſcopus, & ceteri multi nobiles viri cum eo ad ſupra memoratum locum Svvindahſa, & prædictus miſſus pariter cum eo, & Eccleſiæ veſtivit Epiſcopum, & jam dictos defenſores cum corda, unde ſignum tangitur, domui quoque cum omni integritate, vel ſoliditate penes una columna, fidejuſſores Eparheri, Scrot. Inde verò tranſivit ad Arke, & veſtituram, ac poteſtatem pro uno aſſere ſuſcepit. Ea quoque ratione, ut ille ipſe Andreas, quousque in hac fragili vita degeret, ad ſuum uſum, & poteſtatem haberet, poſt obitum verò nempe ſuum, unicuicumque voluiſſet conplacitare in ſuo arbitrio fuiſſet, & hoc cum tam magno cenſu, quàm igitur & ſervitio, ſicut familia vel Rector domui beatæ Mariæ decreviſſet, poſt his duobus firmiter ac ſtabilis fuiſſet ad Frigiſinga. Actum eſt hoc præſentibus iſtis: Johan, Heriperht Archipresbyteri, Ascrih, Wisunt. Jacob, Selprat, Waldker Presbyteri, Anno, Nidperht, Undeo Diaconi. Anulo, Sigibart Subdiaconi. Laici Joſeph, Hrodheri, Farer, Adalhoh, Wolfolt, Toto, Hunperht, Diudolf, Snelhart, Walho, Adalunc, Reginhoh, Ampricho, Kepahoh, Alpheri, Meginrat, Kerperht, Otperht, Willahelm, Aûo, Irminhart, Marcho, Ellanhart, Heimperht, Kerhoh, Eparheri, Scrôt, Ponafezzo, Egino, Kaganhart, Kiſalmar, Offo, Adalperht, ceteríque multi. Perfectio hujus rei ſub die conſule II. Nonas Februarii anno, & Indictione ſupra dictis.

NOTÆ.

Offerſionem. pro: oblationem: uti uſus frequentior hujus vocabuli indicat.

In civitate Vincentia. fortè ipſe Andreas erat Epiſcopus Vicentinus, aut ſaltem Coëpiſcopus? Neque obſtat, quòd Ughellus in ſua Italia Sacra Tom. V. col. 1031. ad ſæculum nonum nullum reponat Vicentinum Epiſcopum Andream nomine. Nam catalogus Epiſcoporum Vicentinorum ad ſæculum 7. 8. & 9. valde mancus eſt, ut inſpicienti patebit.

NUM. CCCLXX.

POſtea verò tertia vice veniens jam dictus Vir Venerabilis Andreas Epiſcopus de Italia pergens ad palatium; inde verò rediens pervenit in Bajovvaria in jam dictam Alodem in loco Svvindaha, ibíque aliquot morabatur dies, & ita venit ad Frigiſinga, & inter alia dulcia, & fraterna conloquia convenit illos, ut jam dictam traditionem renovarent, & ita firmiter Andreas Epiſcopus omnia in omnibus in jam dictis locis nominatis ſuæ hereditatis, ſeu adquiſitionis firmiter tradidit, & confirmavit in altarem Sanctæ Mariæ. Actum eſt hæc in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi, vel cunctæ familiæ Sanctæ Mariæ. Hæc autem teſtes per aures tracti: Kaganhart, Heipo, Kerhart, Peppo, Durinc, Cundhart, Engilhart, Kerperht, Wichart, Wigant, Emicho, Reginhoh, Azzo, Wisurih, Engilger. Actum eſt hæc in III. Idus Auguſti, anno VI. Hludowici Imperatoris, Indict. XII. Ego quidem Tagibertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCLXXI.

Traditio Cotefridi in loco Strazloh XII. Jurnales.

NOtum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ commorantibus, qualiter Cotafrid tradidit duodecim jurnales ad baſilicam, quæ ſita ad Strazloh, tamen iſtam traditionem fecit ad altare Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga in

præſentia Venerabilis Hittonis Epiſcopi, ſeu aliorum venerabilium virorum nobilium, qui ad teſtimonium vel confirmationem hujus traditionis vocati fuerunt, hanc traditionem fecit ipſe Cotefrid pro ſeipſum, & pro fratrem ſuum nomine Sigifrid; ſtatuit enim, ut hæc res ad jam dictam baſilicam in perpetuum permaneat, eò quòd ipſa baſilica propria eſt domui Sanctæ Mariæ, & priſcis temporibus ad eam legibus pertinebat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Kaganbart, Sigur, Haholf, Spulit, Reginhoh, Petto, Kammo, Juto, Wichart, Kartheri, Jacob. Actum eſt hæc die conſule, quod facit VIII. Kalend. Febr. anno glorioſi Hludovvici Imperatoris Auguſti V. Indictione XI. Ego Tagibertus indignus Presbyter conſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Strazloh. Straslach, Præfecturæ Wolfratshuſianæ.

NUM. CCCLXXII.

Traditio, quam fecit Engilpoto de Francis.

DUm pleriſque in epiſcopio Sanctæ Mariæ bene agnitum habetur, quomodo jam quidam Laicus nomine Engilpoto in ſuo nam divinitus animo erga cæleſtem, æternéque immortalitatis requie ſedem accenſus, quamobrem Deo, & Sancto Corbiniano ad Frigiſinenſe, vel fratribus, qui ibidem Domino famulantur ſuam igitur conparationem tradidit, quam de nobili vero femina nomine Alpsvvind, & Defenſore ejus Ascoz, ſibi in propriam comparavit hereditatem in loco nominato Khinzinpah, quodque cum omnibus ibidem pertinentibus omnia ex omnibus, ædificiis, curtiferis, terris arabilis, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, aquarum decurſibus, vel quicquid præſente tempore dominare, aut regere viſus fuerat, hoc ad domo beatiſſime genetricis Dei Mariæ in caſtro ſito Frigiſinenſe perpetualiter tradidit, ac firmiter modis omnibus ſtabilivit in evum, eo ordine ut ille ipſe, vel Uxor, aut filius ejus, quouſque in hac fragili vita viverent, ad eorum uſum, & poteſtatem tenerent, poſt obitum verò illorum ad prædicto domo firmiter ligaretur. Si quis hoc, quod futurum eſſe non credo, in alio modo mutare voluiſſet, ſentiat contra Deum ſe rationem reddere. Et hæc teſtes per aures tracti: Inprimis Egilolfus Pedagogus Hlodovvici Juvenis, Liutpald Comis, Haguno, Kyso, Cundperht, Ellanperht, Engilhart, Ratpot, Weriant, Asolt, Reginhoh, Wolfheri, Kerhart, Cammo, Walho, Cundhart, Sigiperht, Sigur, Tetti, Mahtperht, Reginpald, Kerhoh, Reginolt, Nothart, Kerhuuas, Spulit, Haholt, Crimperht, Adalperht, Alpheri, Wolfperht, Reginolf, Wichelm, Crimuni, Wichart. Actum eſt hoc ſub die quod eſt XIIII. Kalendas Majas anno ſub ditione Hludovvici Imperatoris regnum gubernante ſiquidem V. Indictione XII.

Iterum alia vice renovavit jam peractam traditionem his teſtibus nominatis: Job Comis, Luitprant, Rihpald, Cundhart, Mezzi, Arn, Ermperht, Perhtolf, Cauuo, Emilo, Reginhoh, Hartnid, Nidhart, Toto, Walho, Marcho, Arhart, Adalunc, ceteríque multi. Actum & confirmatum ad monaſterio Iſana, anno & indictione ſupraſcripta in VI. Kalendas Majas.

NUM. CCCLXXIII.

TErtia vice adnotandum eſt, quomodo Audulfus ſuper provincia Bajovvariorum tam potenter, & honorabiliter à pio Imperatore Karolo, deinde etiam à Hludovvico eandem poteſtatem accepit hanc provinciam providere, regere, & gubernare. Defuncto verò Audulfo Conjux ejus Keyla remanſit in Bajovvaria ſimul cum ejus filio Audulfo juvene. Contigit enim, ut jam dicta Keyla venerabili Viro Hittoni Epiſcopo proprium ſervum illius

illius Engilpoto nomine in fide, & caritate commendavit, dicebat enim, quòd illum liberum dimiſſum pro redemptionem animæ ſuæ habuiſſet, ipſóque Engilpoto propriam alodem conquiſitum habuit in loco Cbinzinpah, quam emerat à ſupra dictis poſſeſſoribus, & heredibus hujus territorij Ascoz, & Alpſwind, & legitima emptione, & traditione inter eos acta, & confirmata coram Audulfo, & multis alijs in Bajoaria honoratis, ipsámque rem condonare Engilpoto domui Sanctæ Mariæ in manus Hittoni Epiſcopi diſponebat. ita & fecit, & cum legitimis, & veracis teſtibus in quantum ex ſe potuit, fideliter confirmavit, eo modo, ut poſt illius obitum, ejusque filij nullus domui Sanctæ Mariæ contradicere poteſtatem habere potuiſſet. Hoc peractum visum eſt omnibus bonum eſſe conſilium, ut ipſam traditionem Keyla, & Audulfus filius ejus confirmare debuiſſent. Pergenti vero pio Pontifice Hittoni ad palatium, jam dictus Engilpoto cum Epiſcopo pariter perrexit, ibique eodem tempore perveniebat & Keyla, ſimúlque aderat & Audulfus, enarratam rei ordinem coram ipſis atque multis utrisque partibus præſentes adſiſtentibus, & audientibus placuit Audulfo, & Matri ejus Keilanæ eandem confirmare traditionem. ita & fecerunt, atque pariter commune manu firmiter perfecerunt, ea ratione, ut poſt obitum ſepe dicti Engilpoto, & filij ejus nullus domo Sanctæ Mariæ abſtrahere ullo modo valuiſſet. Hæc ſunt, qui præſentes adfuerunt: Heriperht Archipresbyter, Zotto Diaconus, Undeo Diaconus, Sigihard Clericus, Wolffrid Clericus. Iſti verò teſtes per aures tracti: Kysalhart Comis & Judex, Coteſſcalch, Kerhart, Walunc, Aaron, Hiltirih, Ebarhart, Cotehram, Nagalus, Eino, Modeſt, Hadabrant, Walbo. Actum eſt hæc Aquis palatij in III. Kal. Januarij, anno Hluduvvici VI. Indictione XIII. Ego Tagabertus ſcripſi juſſione Domni Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCLXXIV.

Traditio Ellanmari Laici.

NOtum ſit cunctis legentibus, quàm etiam audientibus, qualiter quidam Vir nobilis nomine Ellanmar in curte ſua conſtruxit oratorium in pago Felda juxta fluvium, qui dicitur Filusa. deinde veniens ad Hittonem Epiſcopum ſuppliciter poſtulando, ut ibidem venire dignaretur, quod ita & fecit. tunc quoque præfatus Vir venerabilis ibidem veniens, ceteríque nobiles viri multi cum eo adfuerunt. Tunc quoque præfatus Vir interrogavit jam memoratum Ellanmarum, quomodo prædictum oratorium hereditare voluiſſet? & ille intenta ſedula meditatione celeriter adfuit, & fatebat ſe ipſum oratorium cum tribus mancipiis, & jurnales XXX. & pratis valente X. carradas hereditare, quorum nomina hic declarantur: Snelhart, Sitaman, Alazeiz. Deinde quoque jam dictus Epiſcopus conſecravit Eccleſiam, nec non & altarem, inſuper & reliquias addidit. tum demùm verò in præſentia multorum ibidem advenientium libenti animo Ellanmar tradidit ipſum altarem cum omnibus ſibi pertinentibus in manus Hittoni Epiſcopi ad domum beate, & intemeratæ Virginis Mariæ in caſtro ſite Frigiſinenſæ, ubi Domnus precioſus Corbinianus Confeſſor Chriſti electus in corpore requieſcit, ut in evum inconvulſum jure perenne eſſentialiter perſtitiſſet, eo tenore, ut ille ipſe, & Uxor ſua, quam etiamſi aliquando filium genuiſſent quousque in hac fragili vita degerent, ad eorum uſum & poteſtatem haberent. Sin verò minimè filium haberent, die in quo vitam terminarent, extimplo ad præfatum edem perpetualiter atque ſtabiliter preter objurgationem ullius repellitudinis adhabetur. Hoc actum & perfectum die quod eſt VII. Kalendas Februarias, Indictione XI, anno glorioſiſſimi Hluduvvici Auguſti à Deo electi V. teſtibus iſtis: Jusip, Alprih,

prih, Arnolt, Amalker, Erchanperht, Lantperht, Adalperht, Rihmunt, Deotperht, Hartfrid, Nidhart, Kisalhart, Alawih, Arnolt, Waninc, Petto, Walho, Eparheri, Rihpald, Engilrih, Willahart, Ampricho, Putilo, Sigo Abbas, Johan Archipresbyter, Cotaſcalh, Adalker, Pazuni, Rupo Diaconus, Anno, Emihho, Salomon, Erchanperht, Tendeo.

NUM. CCCLXXV.

Traditio Lantperhti Presbyteri ad Perchoſim.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in epiſcopio Sanctæ Mariæ ſemper Virginis bene eſt notum, qualiter Lantperht Presbyter tradidit hereditatem ſuam in duobus locis ad Perchouun, & ad Prunnon pro ſuæ animæ redemptionem, ſeu anteceſſorum illius, hoc eſt, quicquid in his duobus locis ſe habere proprium videtur, excepto tres mancipijs. aliud verò, quodcumque habuit nihil prætermiſit ex omnibus. hæc nomina mancipiorum, quos tradidit: Wiholf, Deotheid, Ratmut, Ratolf, Hadolf, Liutheri, Wiphilt, Willifrid, Hrodolf, Adalker, Wolfhoh. hæc omnia poſt obitum meum, & Nepotis mei David nullus ſit, qui poteſtatem habeat domui Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas deſervire prohibere. Actum eſt hæc in præſentia Hittonis Epiſcopi, Heriperht Archipresbyter, Oadalpald, Meginolt Presbyter, Emicho Diaconus, Nidperht Diaconus, Anno Diaconus, ſeu alij multi. Teſtes verò per aures tracti: Willihelm, Walho, Sigiprant, Kisalmar, Putilo, Heriperht, Weriant, Petto, Reginhoh, Lantpald, Sigilo, Ampricho, Willihart, Cundhart, Marcheo, Jutto, Snelhart, Reginpald, fidejuſſor Willihelm. factum eſt hoc in VIII. Kalendas Aprilis, anno glorioſi Imperatoris Hluduwici V. Indictione XI. Ego Tagihertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCLXXVI.

Traditio Ascrih Presbyteri ad Holze, ſeu negotium ejus, quicquid ad Scrote, & ad Chadalo conparavit cum pretio.

PAteat per omnem preſertim regionem Bajovvariorum, qualiter quidam Presbyter nomine Ascrih divino nutu inſtinctus cepit vigilanti acve ſolerti animo cum ſuſpiratione ſuorum delictorum facinora perpendere, quomodo ergo inenarrabilem, & ineſtimabilem Dei viventis, & regentis clementiam aliquam indulgentiam adipiſcere mereatur: quamobrem ſuam propriam conparationem, ſeu lucrationem, quam habuit in loco nominato ad Holze tradidit ad domo Sancte, & beatæ Mariæ in caſtro ſito Frigiſinga pro remedium anime ſue, quid vel quantumcunque in ipſo jam dicto habere videtur, hoc ad præfato domo perenne ſtabilitate, & munitione donavit, firmavitque, & æterna manſura, hoc eſt mancipias nominatas Madalheri, Purclind, Heimuni, Sigihilt cum omnibus ibidem adjacentijs cultis & incultis, vel quicquid eum fruere ibidem obvenit, ad prædicto domo perpetualiter ligavit. Engilhart, Sigiperht, Kerhart fidejuſſores, Signum Juſip, Isi, Mezzi, Hroduni, Reginhoh, Wichart, Heriolt, Irminhart, Engildeo, Plidker, Palduni, Lantolt, Cundhart, Willihart, Ampricho. hæc firmitas facta in XII. Kalendas Junias Indictione XI. anno ſiquidem imperij Hluduvvici feliciſſimi Auguſti V.

NUM.

NUM. CCCLXXVII.

Traditio Peraharti de Marzilinga.

DE traditiooe, quam fecit Perahart ad Marzilioga, eo modo hanc traditiooem peregit. Veniens ipſe Perahart ad Frigiſinga in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi, & Liutpaldi Comitis, ſeu aliorum multorum, qui hoc audierunt, & viderunt, quòd ipſe Perahart ſe ipſum tradidit in Servitium Saoctæ Mariæ ſemper Virginis, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti cum omoia eo die ad eum pertinentia, quicquid ipſo die propriæ hereditatis ſe habere videbatur, totum ex integro domui Saoctæ Mariæ tradidit, & firmiter condonavit, hoc eſt curtem medium, & domum mediam cum aliâ edificia tota media, cum armentis, ovibus, porcis, unum ſervum, jurnales XII. de pratis quaſi carradas XXX. hæc omnia ego Perahart feci, ut victum, & veſtimentum in hac domo habuiſſem, & ſi minùs exinde quàm neceſſitas mihi eſſet, in meo proprio ad vitam meam hoc conquirere mihi licuiſſet. Hec ſunt teſtes: Memmo, Reginperht, Crimuni, Isanperht, Reginhoh, Adalleoz, Oato, Wichart. Actum eſt hæc in VIII. Kal. Januarias, anno glorioſi Imperatoris Hluduvvici V. Indict. X. Ego Tagabertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCLXXVIII.

Traditio Liutfridi Presbyteri ad Feldmochinga.

DUm & omnibus non habetur iocognitum, ſed multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ hene eſt cognitum, qualiter vir venerabilis Liutfrid Presbyter jam olim propriam hereditatem io vico publico Feldmochinga tradidit domui Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Jam verò adpropinquante fine vitæ ejus convocat turma parentorum, atque propinquorum ipſius, inter quos etiam aderat Anno frater ejus coram cunctis conſilium ejus ionotuit, quia ipſam rem ſupra dictam, & domui Sanctæ Mariæ traditam in beneficium Nepoti ſuo Anno nomine petere voluiſſet, eo modo, ut ipſe Anno nepus ejus ad ſuam vitam hoc ipſum in beneficium de domo Sanctæ Mariæ habuiſſet, non in ullo minuendum, vel abſtrahendum, ſed ad melioraodum, & beoe utendum, & ejus poſt obitum cum omni integritate dimittendum domui Sanctæ Mariæ in perpetuum perfruendum. hoc quoque ita coodictum ipſam rem in manus Annoni fratris ſui hæc omnia ad perficiendum poſuit. Defuncto verò Liutfrido venerando Presbytero jam dictus Anno frater ejus veniens ad Hittonem venerandum Epiſcopum, & hæc omnia ſupra dicta perfecit, ſicut voluntas fuit Liutfridi venerandi Presbyteri. Actum eſt hoc in XVIII. Kalendas Majas in loco Feldmochinga, anno glorioſiſſimi Hlodovvici Imperatoris V. & anno II. Lotharij Regis in Bajuvvaria indictione decima. Ego quidem Tagabertus indignus Presbyter cooſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Situli, Ratkis, Petto, Isker, Huſinc, Juto, Isanperht, Ermanolt, Hatolt, Putilo, Arahad, Hiltirad, Alpker.

NUM. CCCLXXIX.

Traditio Isanharti Clerici, & Tunna Matris ejus.

DE traditione, quam fecit Isanhart Clericus filius Saxoni ad Steinhard. Ipſe quidem Isanhard eo modo hanc traditionem cum matre ſua Tunna nomine fecerunt, poſt obitum Saxoni patris ſui cœperunt fratres illius ei con-

contradicere propriam hereditatem a patre ſuo legitimè derelictam, ipſéque Isanhart junior erat fratribus ſuis, & propter infantiam noo potuit contendere contra fratres ſuos jam annorum ætate viginti. veniens ad venerabilem Hittonem Pontificem, & enarrabit ei omnem oeceſſitatem, atque anguſtiam, quam eis fratres ejus in propria bereditate actam habuerunt. at ille blandè conſolavit eum, ipſéque accepta cooſolatione ab Epiſcopo acceſſit ad altare Sanctæ Mariæ, & tradidit ſeipſum in Servitium Sanctæ Mariæ ſemper Virginis cum omnibus, quæ habuit, vel quodcumque pater ejus Saxo ei in propriam bereditatem dereliquid, nihil eoim prætermiſit cum omoi iotegritate, quæ babuit, & banc, quod juſte, & legitimè ad fratres ſuos conquiri debuit, cum ſeipſo Domui Sanctæ Mariæ in ſervitium tradidit, & firmiter confirmavit. in præſenti tres mancipios tradidit, quorum nomina Fritilo, Cozoi, Sindhilt. Hæc ſunt teſtes: Walbo, Putilo, Cotaperht, Wicco, Lantpald, Cundhart, Kepahob, Arnumar, Rathart. Actum eſt bæc in XV. Kalendas Novembris anno glorioſi Hluduvvici Imperatoris V. Indictiooe XI. Ego Tagapertus indignus Presbyter conſcripſi juſſo Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCLXXX.

Traditio quedam mulieris Imma ad Starginum.

Denique ſub omni diligentiæ cura ſecundum ardentiſſimam erga divini cultûs operationem ſibi cælitus inſpiratam voluntatem Hitto ordinatus Epiſcopus epiſcopatum, ſuúmque diocefem circuivit, nec non & plebem ſibi agendum regendúmque commiſſum prædicans & doceos de regno Dei, videlicet Eccleſias cooſecrando, quodam contigit eum die usque ad hanc Eccleſiam veniſſe, qui dicitur Cozolti Eccleſia, & ibi epiſcopalem officium peregit; inde verò perrexit ad curtem, quem Papo Presbyter domo Sanctæ Mariæ proprie alodis, & poſſeſſionis tradidit, & uoam Eccleſiam ibi dedicavit, ibique quodam venerabilis Matrona nomine Imma in præſeotiam venit, & dedit, atque diligavit in manus jam memorati Epiſcopi Deo, & Sancti Corbiniani ſuam propriam bereditatem, quod ei maritus ſuus nomine Hrodperbc ad juſtitiam, & proprietatem, ſeu etiam filij ſui tradiderunt, atque dimiſerunc in loco nuncupante Stargina, hoc quoque totum & integrum domo Sanctæ Mariæ in caſtro Sito Frigiſiogas pro remedium animarum ſuarum donavit, atque transfirmavit perpetua ſtabilitate. Fidejuſſores Cozolt, Hiltirat, Wolberi. Sed poſtea illius petitio fuit, quòd benigna miſeratio recordati Epiſcopi ooa denegavit, ut ipſam rem per beneficij uſu fructuario ad ſuam præſtitiſſet vitam, quod & ita fecit, ut illa ipſa, quamdiu in hac miſeria, & tranſitoria degeret vita, ad illius perfrueret neceſſarium, poſt ejus verò diſceſſum firmiter ad præfatum domum poſſideretur, & pro boc cenſuit annis ſingulis uoum denarium, præcavens, ut nulla inde omnioo emergere potuiſſet contentio, vel alitergatio. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Sigiperht, Cundhart, Cozolt, Hiltirat, Wolfheri, Reginheri, Ampricho, Durinc, Eparhart, Crimperht, Arbart, Adalhoh, Kerpcrht, Engilpald, Hartrat, Haduperht, Managolt, Ledi, Altaperht, Ribholt, Reginolt, Alavvih, Petto, Cundhart, Reginbob, Emicbo, Putilo, Alpberi, Rihpald, Willahart. Anno glorioſiſſimo, excellentiſſimo Hludovvico à Deo ſublimato ſiquidem imperij ſui V. Actum IIII. Kalendas Februarias, Indictione XI.

NUM.

NUM. CCCLXXXI.

Renovatio traditionis Johannis Archipresbyteri.

ILle bene laboravit in ſeculo, qui de caduca, & tranſitoria conparat manſura. Ideoque ego in Dei nomine Joban Archipresbyter cogitans, ſedulaque cogitatione mecum pertractans, quomodo aliquam indulgentiam delictorum apud pio Domino, & remiſſio facinorum meorum adipiſcere merear. quapropter trado, paritérque jure perpetuo confirmo meam propriam hereditatem, quàm adquiſitionem in loco nominato Hamariginpah in manus Hittonis Epiſcopi ad domum Sanctæ Mariæ in caſtro conſtructo Frigiſigenſe, ubi beatus Corbinianus electus Confeſſor Chriſti in corpore manſit, ut perpetua ſtabilitate, & munitione ibidem pleniter perſiſtat, quicquid de mea poſſeſſione, & facultate, aut adquiſitione ibidem præſente tempore exiſtere videtur, vel ubicumque mihi eveniſſet, boc funditus, per omnia durabili eſſentia, & dominatione in jurem & poteſtatem ipſius domui dono, quàm etiam deligabo, ut in evum, & incontactum inveſtitura prædicti domui, ſeu Succeſſorum ejus firma, & inmutabilis ſtrenuè permaneat, & quicquid exinde agere pars præfati domui decreviſſet, liberaliſſima utatur auctoritate. hoc fuit factum in loco nominato Cozoltesdorf, ſub imperio clariſſimi, ac Sereniſſimi Hloduvvici Ceſaris anno regnante V. in die IIII. Kalendas Februarias indictione XI. adſiſtentibus iſtis teſtibus: Sigiperht, Cozolt, Kerhart, Fritilo, Eparhart, Kaganhart, Engildeo, Altaperht, Durinc, Regino, Kerrih, Kerilo, Kisalhart, Lantolt, Heripald, Hartrat, Kiso, Emicho, Alavvib, Petto, Eparheri, Rihpald, Walho, Adalunc, Putilo, Reginhob, Engilpald, Engilrih, Kepaboh, Willahart.

NUM. CCCLXXXII.

Beneficium Ermanſwinda filia Sigharij de Hasalpah, ſeu traditio illius.

NOtum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter Vir Venerabilis Hitto Epiſcopus juſtè & rationabiliter conquiſivit Servum Sanctæ Mariæ Waldperht nomine multis jam temporibus reluctantem, & contradicentem rectum, ac debitum Servitium domui epiſcopali, ipséque jam dictus Waldperbt habuit ingenuam Conjugem Ermanſwind nomine, & Pater ejus nomine Sikiheri videns proprium maritum in ſervitio conjugatum, juſtè & legitimè in publico placito coram multis convictum, & in Servitium ſubjectum, cæpit omnimodis contradicere paternum hereditatem, dicebat enim, quod pro boè propriam hereditatem perdere noluiſſe, quod ejus maritus in Servitium conquiſitus, atque ſublectus eſſet, ibiq́ue à multis enarratum eſt in eodem placito coram Kisalbarto Comite, & Liuthaldo Comite, & alia innumera multitudine, quia jam dictus Sigiheri pater ejus jam temporibus Attonis Epiſcopi dimidietatem proprie bereditaris ad domum Sanctæ Mariæ in manus jam dicti bœne memoriæ patris Attonis traditam habuiſſet, dimidiam verò partem propriæ filiæ perdonatam. hæc itaque res à venerando viro Hittone Epiſcopo diligenter inveſtigata, & inventum eſt in armaria Sanctæ Mariæ traditionis cartula cum legitimis teſtibus confirmata, quorum primus Hitto Diaconus ad teſtimonium erat conſcribtus, deinde Altman Diaconus, & alij multi. Hæc audiens jam dicta Ermanſvvind credidit, quod verùm erat, initóque bono conſilio eum propinquis & proximis ſuis acceſſit ad altare Sanctæ Mariæ, & tradidit jam dictam hereditatis partem à patre ejus donatam, eo modo, ut poſt obitum ejus domui Sanctæ Mariæ nullus oontradicere ullo modo potuiſſet. hoc peractum pius Pontifex miſericordia motus eſt, & in heneficium conceſſit ei hæc omnia, quod à patre ejus domui Sanctæ Mariæ traditum erat, inſuper etiam perdonavit ei in ſua clementia, ut cuicumque

de ſuis infantibus uni aut duobus in Servitium domui epiſcopali ad illorum vitam concedere eandem rem conſcientia Epiſcopi licentiam babuiſſet, & conceſſam. Hæc autem ſunt teſtes utrarúmque rerum. primò enim fidejuſſores ad veſtituram traditionis Ermanſvvindæ, Eſit, Lantperbt, Othoh. deinde teſtes: Cundheri, Reginperht, Emicho, Engilrih, Kerpecht, Walbo, Aaron, Cozpald, Tetti, Drudmunt, Tato, Pillunc, Lantperbt, Eſit. Otboh, Otpetbt, Meginrat, Wichelm, Reginhoh, Samuel, Rihperbt. Actum eſt hæc in XV. Kalendas Octobris anno glorioſi Chluduvvici Imperatoris V. Indict. XII. Ego Tagipertus indignus Presbyter conſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Confer eum Inſtrumento ſub N. 182.

NUM. CCCLXXXIII.

Traditio Erchanfridi Presbyteri, & Ermperti Nepoti ſui juxta fluvio Stroga.

HOc quoque omnibus in epiſcopio Sanctæ Mariæ tam præſentibus, quàm & futuris ad notitiam perducatur, quia quidam Clericus Ermperht de ſua propria alode traditionem ad domum beate Mariæ exhibebit in loco juxta fluvium Stroga, quantumcumque ille ipſe, & patruus ejus Erchanfrid hereditatis habuerunt, & inter ſe utrumque condonaverunt, hoc autem penitus cum omni integritate vel ſoliditate tradidit, atque omnino deligavit ad prædicto domo in caſtro ſito Frigiſingas per indulgentiam delictorum, & remiſſionem peccatorum jam dictus Ermpertus, ut in evum præter ullam interruptionem omnino ſtabilis permaneret, ſicut ante fatus Erchanfridus Presbyter ei tradidit, ut poteſtativè ad ſupra memoratum domum traderet, ſic ſcilicet ſuam adnectens ambatum parcium facultates iſdem ſermonibus ad eundem domum cuncta Utenſilia vel ſuppellectile laxavit, hoc eſt mancipiis, terris, arabilis, pratis, paſcuis pecoribus omnibus adjacentiis, ut deinceps modis omnibus perſiſteret. Actum eſt hoc ſub die conſule, quod eſt Idibus Aprilis, anno Imperij Hludovvici V. Indictione XII. Hæc ſunt teſtes Heipo, Wicbart, Patubbo, Haguno, Cundpato, Francho, Reginhoh, Emicho, Durinc, Alavvih, Cundhart, Meginraat.

NUM. CCCLXXXIV.

Traditio Wichuaſſi Presbyteri ad Wagon.

HInc etiam omnes juſtitiam utique tractantes, aut exercentes veraciter agnoſcant, qualiter ego indignus & peccator Presbyter Wicbuas ad Frigiſingas proptiam alodem meam donavi pro indulgentiam, & remiſſionem facinorum meorum, quicquid propriè habere viſus ſum in loco nuncupante ad Wagon, hoc ipſud per omnia, & in omnibus tradidi, atque obnixe ad domum Sanctæ Mariæ firmavi, ut quicquid exinde agere voluiſſent, poteſtatem in omnibus, ſicut ab initio ibidem jaceret funditus, præter aliqua pravatione, vel detruncatione magnopere exercerent. Hæc ſunt nomina perſcripta inexſtinguibili ſtabilitate edita teſtes: Liutpald Comis, Engilbart, Sigiperbt, Ampricho, Drudolt, Emicho, Petto, Regipald, Engilrih, Alprih, & ceteri multi. Hoc actum fuit ſub ditione Hluduvvici Imperatoris V. regni ejus anno, & in XI. Kalendas Auguſti, Indictione X. Luna IIII.

NUM. CCCLXXXV.

Traditio Tompurca ad Finningum.

LIcet quoque in antiqua traditione præſtitutum exiſtat, quomodo cotidiana delicta abſtergere potuiſſet, tamen evidenter oſtendit, quando dixit, regnum

regnum Dei tantum valet, quantum haber. Quamobrem ego paupercula mulier Tompure Deo, & Sancto Corbiniano tradam ad domum heate Mariæ, quicquid præſente tempore perfrui agnoſcar in loco, quæ dicitur Finninga, hoc quoque propria manu cum omni integritate, vel ſoliditate ad præfatum domum concedam, ſeu perpetua inconvulſione firmaham, quatenus & conſtituere licet extremum ſorte æternæ heatitudinis merear, hoc namque ad perfectionem multis adſtantibus deducitur in IIII. Kalendas Aprilis anno gubernante imperium glorioſiſſimo Hloduvvico Imperatori V. Indict. XI. teſtibus explicatis Liutpald Comis, Crimperht, Reginperht, Kaganhart, Cundhart, Sigur, Willahelm, Asolt, Weriant, Spulit, Putilo, Alpheri, Arnolt, Odalhart, Engilrih, Willapato, Altrih, Ratkis, Eparhart, Pernolf, Haholf, Hato, ceteríque innumerabiles.

NUM. CCCLXXXVI.

Redditio Cozolti Presbyteri ad Niwaron.

DEnique omnibus tam Eccleſiaſticis, quàm etiam & ſecularibus viris conſtat lucidiùs, quomodo quidam Presbyter nomine Cozolt temporibus Arpionis Epiſcopi, quicquid propriæ videbatur habere poſſeſſionis in loco nominato Nivvara ad domum beate Mariæ tradidit, nec non & omnia ex omnibus jure perpetuo ad præfato domo confirmavit, hoc autem temporibus Attonis Epiſcopi ſimili modo donando, ſeu igitur omni conamine mentis reparando reſtauravit, cavens, ne ulla quidem inde omnino emergeret contentio. Poſt multùm verò temporis jam ſupra memoratus Cozoltus ad virum venerabilem Hittonem utique Epiſcopum, nuntiando, verùm igitur oſtendendo, qualiter jam dudum actum babuit de ſua re, perrexit in loco, qui vulgò dicitur Ehinga, ibíque in manus Hittonis Epiſcopi hereditatis, aut adquiſitionis habere conſpicitur, omnia ex integro reliquid, & reddidit. Fidejuſſores Sigur, Epucho, Hitto. Poſtea vero de Domno Epiſcopo in heneficium accepit ipſe & nepus ejus nomine Liuthram, & pro hoc annis ſingulis pracem I. Maldrum I. Friskinga valente tremiſſa aucas III. pullos X. vvadiaverunt præſentihus iſtis: Engilhart, Orendil, Liutpald Comis, Heriperht Arebipresbyter, Oadalpald Presbyter & Monachus, Anno, Emihho Diaconi, Crimperht, Alprih, Lantfrid, Erchanfrid, Sigur, Epuhho, Hitto, Memmo, Wenilo, Cotadeo, Cozrat, Meginrat, Ratkis, Wolfunc, Tagaperbt, Engilperht, Utti, Manno, Elizo, Engilpald, Adalrid, Reginhelm, Alpker, Otilo, Draſamunr, Irminolt, Sigiprant, Hartperbr, Hrothart, Deotperht, Hilrih, Situli, Paugolf, Aſolt, Petto, Wanino, Rihpald, Reginperht, Snelhart, ceteríque innumerabiles die Idus Januarij, Hludovvico imperante anno regni ejus V. Indict. XII.

NUM. CCCLXXXVII.

Imihho Presbyteri traditio prope pelago Wirmseo in loco vocato Holzhusir.

SIt autem omnibus in epiſcopio beate Mariæ nuntiatum commorantibus tam Eccleſiaſticis, quàm etiam & ſecularibus, quomodo Imihho Presbyter oratorium in curte ſua conſtruxit in loco condicto Holzhusir juxta pelagum Wirmſeo, jacentem; proinde ad virum venerahilem Hittonem Antiſtem ſuppliciter obſecrando perveniens, ur ibidem venire dignaretur, quodque tamen præfatus Epiſcopus ſuæ videlicet anxie petitioni obtemperans, & ibidem perrecturus, ceteríque multi veraces, boníve nobiles viri pariter apud illum aderant.

rant. Tunc utique jam fatus Epiſcopus percunctavit, quemadmodum Oratorium præfatum hereditare præfiniret? & ille omni intenτione ſtatim adpropiavit, & vociferavit, ſe cum tribus mancipias ipſum oratorium hereditare, quorum nomina hic declarantur, Herivvini, Deothelm, Wenila, proinde omninò ſupra memoratus Epiſcopus ingrediens oratorium conſecravit, nec non & altarem, inſuper autem & patrocinias infecit. Tunc accedens jam inſinuatus Presbyter, & tradidit omnia propria hereditatis in ipſum altarem, & ipſum poſtea altarem in manus jam notati Epiſcopi ad domum perpetuæ Virginis ſitum in caſtro Frigiſinenſe cum omni utenſilia, ſeu ſoliditate domui ſuæ tradidit, acve jure perenno firma, & incommutabili eſſentia ſtabilivit ad ſupra dictum domum poſſeſſionem, nam etiam & adquiſitionem, ſeu quicquid præſente tempore haberet, quinimmo & in ſequenti die eum ohveniſſet, tunc iterum de manus antedicti jam Epiſcopi in beneficium retro accepit, uſquedum curſum ſui temporis conſumâſſet. à die exitûs ſui fortiter uſitaretur ad præfatum domum. Hæc ſunt teſtes legitimi. Reginperht, Sigihart, Ilprant, Peppo, Salomon, Heriperht, Sigiperht, Altaperht, Walho, Adalunc, Reginhoh, Eparheri, Alavvih, Reginpald, Engilrih, Kepahoh. Actum eſt hoc II. Idus in menſe Martio Indictione XI, Subdictione electiſſimi Dei Hloduvvici piiſſimi Imperatoris, anno regnum gubernante V. præſentes Heriperht Archipresbyter, Otperht Presbyter, Anno, Emihho Diaconi, Undeo, Anulo, Sigihart, Erchanperht, Perhtrat, Hartperht, Palduni.

NOTA.

Juxta pelagum Wirmseo. Nempe lacum Vermium, de quo alibi dictum.
Hereditare. puta, hæredem inſtituere, ſive dotare.

NUM. CCCLXXXVIII.

Quomodo Sundarheri Diaconus & frater ejus Cunzo conplacebant cum Hittone Epiſcopo.

QUia evidenti auctoritate liquet, quomodo Dei dono Hitto ordinatus Epiſcopus ad quidam Diaconum nomine Sundarheri beneficium, quod de anteceſſorihus utique ſuis accepit in locis nominatis Iſana, & Alpihha Eccleſias cum omnihus ad eas pertinentihus ſibi reddi queſivit, quodque ſupra dictus Sundarheri præſente fratre ſuo Cunzo induhitanti, quave intitubanti anima peregit, & ipſas præfatas Eccleſias cum omnibus rehus ſibi pertinentibus reddidit Epiſcopo, & quicquid eum in contra fratrem ſuum de parte genitoris ſui ohvenit, hoc ipſud audiente, & conſentiente, quàm etiam & teſtante eodem fratre in manus jam memorati Epiſcopi dimiſit, eò quòd antiquo tempore ad domum Sanctæ Mariæ traditum fuiſſet. Joh Comis, Engilbart Centenarius, Sigiperht, Johan Aramiatores. cavens, ut minimè altercatio inde orire potuiſſet.

Eadem ora prænotatus Cunzo conpunctus, at divinitus inſpiratus ſuam videlicet propriam hereditatem ad Undeoingas ad domum Sanctæ Mariæ, & in manus Epiſcopi, & ſui defenſoris Sigiperht tradidit, quicquid in ſupra dicto loco hahuit, præter mancipias, hoc eſt, ſilvis, terris, pratis, paſcuis, farinariis cum omni utenſilia, vel ſuppellectile, ſicut eodem die veſtitus fuerat ad præfatum domum dedit, at jure perpetuo in omnihus perpetualiter deligavit, eo tenore, ſi de hac luce frater ejus prius prædiſceſſerit, amharum partium facultates extimplo tenerentur ad heatum domum, ſin aut ille ipſe Domino vocante ante mundum deſereret, pars illius præter ullam repellitudinem ad hanc domum, uhi pro remedium animæ ſuæ donavit, firmiter uſitaretur, & ſic in manus patruelis ſui Mezzi conſtituit, ut eo ipſo die, quo obitus ſui ad ſciendum veniſ-

veniſſet, poteſtativè domum Sanctæ Mariæ veſtitus. Sed fuit hoc in Mai menſe IIII. Nonas, Indictione XI. ſub gubernatione Hloduvvici ſiquidem anno Imperii ſui V. Job Comis Teſtes, Engilbart, Sigiperht, Cundhart, Reginhob, Walho, Hunperht, Hringolf, Mezzi, Pirhtilo, Arnolt, Marcheo, ceteríque multi adfuerunt.

NOTA.

Aramiatores, vel *Adramiatores*: quod vocabulum ſic interpretatur Vir clariſſ. Eccardus. Veteres, ſcripturæ ignari, ut memoriâ retinerent, aliisque, quæ vellent, in memoriam revocarent, ſignis utebantur certis. Hæc autem inter numerabatur ramus; unde ſignum rei datæ & acceptæ fuerat. *Adramiatores* ſeu *Aramiatores* exinde dicti, qui rem dabant, & qui recipiebant. Sic ille.

NUM. CCCLXXXIX.

Renovatio, vel confirmatio traditionis Ekkiharti Presbyteri ad Walde.

COnſtat enim multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ conſtitutis, qualiter Ekkibart Presbyter renovavit traditionem jam olim actam ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis in loco nuncupato ad Walde, eo quoque modo hanc renovationem fecit, ut ipſe Ekkihart Presbyter cum Fritilone, & Camanolfo, vel alii multi propinqui, & amici illorum, qui cum eis venerant ad Frigiſinga in præſentia Hittoni Dei Sacerdoti, in quorum omnium præſentia acceſſit Ekkihart Presbyter ad domnum Epiſcopum, & reddidit omnia, quæ ad Walde de proprium habere viſum eſt, tam in ædificiis, quàm etiam Mancipiis, & in omnibus utenſiliis, vel etiam confiniis vel terminis, cultis, & incultis, quicquid eum in jam dicto loco propriæ vel adquiſitionis præſenti tempore habere cunctis viſum eſt totum ex integro in manus Domni Hittonis Epiſcopi reddidit, & priſtinam traditionem renovavit. Similiter etiam coram cunctis ibidem congregatis reddidit Fritiloni, & Kamanolfo ad duas Eccleſias juſtitiam illorum, quam legitimæ in his Eccleſiis habere cum juſtitia debent coram Domno Epiſcopo eis reddidit, & firmitatem cum veraces viris ſubter ſcriptis utrorum rerum firmiter fecit. Hæc nomina teſtium: Fritilo, Kamanolf, Ampricho, Isancrim, Hato, Pernolf, Hisker, Putilo, Tetti, Petto. Actum eſt hæc in XI. Kal. Junias, anno glorioſi Hludvici Imperatoris VI, Indictione XII. Ego quidem Tagabertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCXC.

Qualiter Pernwin tradidit rem propriam ad Perge.

FIdeles namque fidei ardore, & Chriſti amore ſuccenſi ob animarum ſuarum remedium, & cæleſtis patriæ deſiderium ſuis propriis facultatibus Sanctam locupletem fecerunt Eccleſiam. Quapropter quidam Presbyter nomine Pernwin vir bonus, quàm etiam & in ſua oonverſatione honeſtus. die ſiquidam contigit eum congregatione Presbyterorum, Diaconorum, ceterorùmque Clericorum intereſſe ad Frigiſinga, ubi magnus, & univerſalis Synodus habebatur, ibique pro arbitrio, & ſpontanea voluntate in medio erupit, & omnibus conſiſtentibus publica voce indicavit, quòd tunc votum vovit, quando Atto Epiſcopus Eccleſiam dedicavit ſuam ad domum deligare Sanctæ Mariæ propriam rem, nam etiam ſtatímque coram ſupra memorata multitudine jam fatus Presbyter pro manice beverino in altarem beatæ Mariæ, ubi electus, & glorioſus Domnus Corbinianus in corpore requieſcit, tradidit, nec non

non jure perpetuo firmiter ſtabilivit, quantumcunque hereditatis, ſeu adquiſitionis in pago Uparacha in loco nuncupante Perc habere viſus fuerat, hoc totum penitus omnia ex omnibus tam de alode, quàm & de conparato ſeu per qualibet artem ad eum perveniſſe dinoſcitur, donavit, atque tranſfundavit ad prædicto domo Mariæ Genetricis Dei in caſtro poſito Frigiſinga cum domibus, ædificiis, curtiferis, vvadris, capis, terris, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, farinarijs, aquis, aquarúmque decurſibus, cultis, & incultis, greges cum pecoribus tradidit, atque funditus ad memoratum domum perpetualiter munivit, ut in evum inconvulſum omnino firmum & ſtabilis permaneret, eo utique tenore factum fuiſſe conſtat, ut ille ipſe tam diu in hac fragili, & miſera vita degeretur, ad ſuum uſum, & utilitatem frueret, & pro hoc annis Singulis dimidium ſolidum ad tributum perſolveret. deinde omnino humiliter poſtulavit, ſi ſuæ ſcilicet neptis neceſſitas evenisſet, & ſi eum ſuperſtis fuiſſet, quatenus annonam ad præbenda ibi teneret, cum tali cenſu, ſicut illi imponere decreviſſent. poſt illorum quoque diſceſſum ad ſupra notatum domum cum omni integritate, vel ſoliditate uteretur, ſtipulatione interpoſita, quorum nomina hîc recitantur in præſentia Hittonis Epiſcopi, Sigimot, Hahart, Sabulo Abbas, Heriperht Archipresbyter, Oadalpald Presbyter & Monachus, Hiltolf, Alprat, Heriolt, Rubo, Undeo, Sigibart, Uuldarih, Erchanperht. teſtibus iſtis: Sigur teſtes, Situli, Coteperht, Oadalhart, Cundhart, Altfrid, Ellanhart, Heipo, Willahelm, Reginpald, Eparberi, Emicho, Kerperht, Weriant, Sigideo, Kagaobart, Engilbart, Adalperht, alius Ketperht, Leidrat, Arbeo, Reginbelm, Ratkis, Tato, Reginperht, Engilhart, Wichart, Walho, ceterique innumerabiles aderant. hoc actum ſub die conſule, quod eſt in XIIII. Kalendas Novembris, anno Incarnationis Domini DCCCXVIIII. Indict. XII. regnum gubernante Hludowico Imperatore V.

NOTÆ.

Manice beverino. forte manica fibrina, ſeu caſtorina.
In pago Uparacha. Uberacker, ad fluv. Maiſacham: Dachavienſis territorij.

NUM. CCCXCI.

Traditio quam Job Comis fecit ad Ebingum, & Perge.

ILle igitur bene rebus omnibus utitur, qui ſibi de caduca & tranſitoria conparat præmia ſempiterna. Ideoq́ue ego in Dei nomine Job Comis, dum incognitum non habetur, qualiter aliquas res meas trado ad domum beate Mariæ in loco Frigiſinga, & perpetua ſtabilitate confirmo, ubi pretioſus Domnus Dei electus in corpore requieſcit Corbinianus, vel ibidem præeſt venerabilis Hitto Epiſcopus, hoc eſt de Eccleſiaſticis proprie paternitatis alode rebus in locis nominatis Ebinga, & Perga, quodq́ue ad præfato domo perpetualiter trado, atque modis omnibus cum omni integritate jure perenno deligabo, ut quicquid exinde Rectores, vel Succeſſores Eccleſiæ beate Mariæ agere voluerit, liberam ac firmam in omnibus ad meam portionem pertinentibus, undecumque mihi evenit in prædictis locis habeant agendi poteſtatem, ea ſententia, ut Hammingus frater meus, quousque in hac erumnoſa, & incerta degeret vita ad ſuam igitur fruituram dominationem teneat. poſt obitum verò ſuum abſque ulla controverſia uſitatur ad notato domo. Inſuper autem de hoc, quod Scacco Presbyter in ipſis igitur eccleſiaſticis rebus habuit, & mihi, pariterque & fratre meo Hammingo, nec non & Samuelo fratre ſuo in propriam dedit alodem, quantum maximè mihi inde evenit in partem eo die, qua præfatus Scaco vita terminaret, ſtatim adhibeatur in uſum & utilitatem beate Mariæ, & nullus hoc contradicere, nec frater, nec alij coheredes mei habeant poteſtatem. Actum eſt hoc in Majo menne

VIII.

VIII. Idus, & anno Hluduvvici benigniſſimi Auguſti regnum fulcitante VI. Indictione XII. Et hec ſunt teſtes per aures tracti: Kaganhart, Crimheri, Liutprant, Cundhart, Nothart, Spulit, Willahelm, Hunperht, Arnolt, Engilhart, Haholf, Reginperht, Otperht, Wichart, Engilhart, Adalperht, Alpheri, Wolfolt, Hrodperht, Hrodolt, Pernker, Mahtperht, Tetti, Reginperht, Kerperht, Ampricho, ceterique multi.

NUM. CCCXCII.

Traditio Ilpranti in loco ad Scalhodorf.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in epiſcopio beatiſſimæ Virginis Mariæ bene eſt cognitum, qualiter quidam homo nomine Ilprant propriam adquiſitionem ſuam domui Sanctæ Mariæ tradidit; & cum legitimis teſtibus firmiter confirmavit, hoc eſt in loco Scalchodorf, quicquid enim in eodem vico propria adquiſitionis habere videbatur, totum ex integro, ut jam diximus, domui Sancte Mariæ condonavit, & veraciter confirmavit, hoc eſt curtem cum domo, vel etiam cum totis edificijs, vel quicquid, ut diximus proprium illius eſſe in eodem vico videbatur. eo modo hanc traditionem fecit, ut hoc ipſud ſe habere licuiſſet ad vitam ſuam, poſt obitum verò illius domui Sancte Mariæ deſervire nullus contradicere valeat. hoc enim ſunt teſtes per aures tracti: Kiso, Oadalhart, Petto, Mahtperht, Toto, Otperht, Reginperht, Crimuni, Madalcoz, Adalperht, Diotheri, Haguno, Kerhart, Gavvo, Tuto, Irminfrid, Situli accepit hanc traditionem, & teſtes. Actum eſt hæc die conſule, quod facit VII. Kal. Januarias, anno glorioſi Hluduvvici Imperatoris VI. Indictione XIII. Ego Tagopertus ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Scalhodorf. Schalkdorf, Erdingenſis diſtrictûs.

NUM. CCCXCIII.

Traditio Peponi ad Meskilinfeld.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in epiſcopio Sanctæ Mariæ bene cognitum, qualiter quidam homo nomine Pepo tradidit propriam hereditatem ſuam in loco nuncupato Meskilinfeld pro ſeipſum, & fratrem ſuum Tuto nomine, & pro matrem ſuam Perthnia tertiam partem in jam dicto loco, quicquid propriæ hereditatis habere viſum eſt, tertiam ſicut jam diximus partem in omnibus, tam campis, pratis, ſilvis ad nos ſupra dictos pertinentes pro remedium animarum noſtrarum domui Sancte Mariæ trado, & transfundo, ita, ut ſtabiliter in perpetuum ſine ulla contradictione ad jam dictum domum Sancte Mariæ ad Frigiſinga ſitum perpetualiter permanere nullus contradicere poteſtatem ullam umquam habere valeat. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: Job Comis, Liutpald Comis, Richo Comis, Uurmheri, Wolfhart, Onhart, Adalker, Liutpald, Priso, Erchanperht. Actum eſt die conſule, quod facit XIIII. Kalendas Septembres anno glorioſi Imperatoris Hluduvvici VI. Indictione XIII. Ego indignus Tagibertus Presbyter ſcripſi Hittonis Epiſcopi juſſione.

NOTA.

Meskilinfeld. Meſchenfeld, in territorio Schvvabenſi.

NUM. CCCXCIV.

Ratkis tradidit ad Mohhinga.

BRevem commemoratorij, quòd quidam homo nomine Ratkis, dum iter Deo gubernante ad Romam carpebat, venit ad Friginenſe, & tradidit locum farinarium ad domum Sanctæ Mariæ in loco nuncupato Mohhinga, ut ſic inmutabilis perennitus perſeveraret. Teſtes Kaganhart, Sigur, Spulit, Situli, Heipo, Kerbart, Weriant, Petto, Reginhob, Wichelm, Arahad, Asolt, Willahelm, Adalperht, Alpheri. Actum eſt hoc XIIII. Kalendas Majas, anno Hluduvvici imperantis VI. Indictione XII.

NUM. CCCXCV.

Traditio Hartbaldi Presbyteri ad Filusa, & Majoli Clerici Nepoti ſui in eodem loco.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in epiſcopio Sanctæ Mariæ bene notum, qualiter Vir venerabilis Hartpald Presbyter propriam hereditatem ſuam in loco Filusa Sanctæ Mariæ domui traditum jam olim habebat cum omnibus, quod propriam babere in eodem loco videbatur. Defuncto verò jam dicto Hartpaldo cœpit Mejol nepus ejus ipſam rem in beneficium à Hittone Dei Sacerdote magnopere deprecare. Tunc congregata multitudine propinquorum, ſeu amicorum ſuorum venerunt ad Virum venerabilem Hittonem Epiſcopum, & narraverunt ei omnia, qualem conſilium jam dictus Mejol Clericus cum parentibus ſuis habuit, & quia omnem hereditatem ſuam domui Sanctæ Mariæ tradere diſpoſitum habuit, in hoc, quòd jam dictam rem Hartpaldi Presbyteri in beneficium habere mereretur. conplacuit hoc Epiſcopo, & omnibus ſimul audientibus in publico Synodo Frigiſinga congregato, ibique coram cuncta congregatione acceſſerunt ad altare Sanctæ Mariæ ipſe Mejol cum parentibus ſuis, & tradidit domui Sanctæ Mariæ omnia, quæ de propria hereditate habere videbatur, ita, ut ſit ſtabilis in perpetuum domui Ssnctæ Mariæ. Hæc ſunt teſtes: Sigiperht, Einhart, qui hanc cauſam magis apud domnum Epiſcopum inpetraverunt, atque fieri petierunt; deinde Alpolf, Haholf, Heipo, Reginperht, Walho, Hartnid, Emihho, Durinc, Eparheri, Crimuni, Juto, Adalunc, Crimberi, Reginperht, Hunolt, Cundhart, Erchanfrid, Marcheo, Rihperht, Helmuni, Sigihart, Alprib, Nothart. Actum eſt hæc anno glorioſi Imperatoris Hludovvici VI. die conſule, quod facit VI. Idus Majas, Indictione XIIII. Ego quidem Tagopertus indignus Presbyter conſcripſit. Fidejuſſores: Sigiperht, Alpolf, Cozolt, ad veſtituram, ſeu firmitatem hujus traditionis perficiendam.

NUM. CCCXCVI.

Renovatio traditionis Ramwolfi Monachi, & traditio Erchanfridi Presbyteri, & beneficium accepit.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in epiſcopio Sanctæ Mariæ bene notum, qualiter Ramvvolf Monachus tradidit propriam hereditatem ſuam domui Sanctæ Mariæ ſemper Virginis in manus Domni Attonis Epiſcopi, eo modo, ut liceat ipſam rem ei ſervire cum licentia Domni Epiſcopi ad vitam ſuam, poſt verò illius domui Sanctæ Mariæ deſervire nullus contradicere valeat. Nunc autem ipſe Ramvvolf Monachus conſiliavit cum propinquis, ac aliis ſuis fidelibus, ut ipſam rem ſuo nepoti in Servitium Sanctæ Mariæ apud Domnum Hittonem Epiſcopum impetràſſet, ſi ejus bone voluntati placuiſſet,

ſet, ea ratione, ut ipſe Nepus ejus nomine Erchanfrid Presbyter propriam hereditatem ſuam in eodem loco nuncupato Timinhofa domui Sanctæ Mariæ tradidiſſet, atque firmiter condonâſſet. Hæc omnia pius Pontifex Hitto conſenſit, & fieri decrevit. Tunc verò jam dictus Erchanfrid Presbyter acceſſit ad altare beatiſſimæ Virginis Mariæ, & tradidit, quicquid propriæ hereditatis in jam dicto loco Timinhova habere videbatur, vel quodcumque contra fratres ſuos in partem propriam tulit, totum ex integro domui Sanctæ Mariæ condonavit, & firmiter tradidit, & tunc in beneficium utroſque partes de manu Domni Hittonia Epiſcopi ad vitam ſuam accepit. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: Adalker, Reginperht, Rihperht, Rihpald, Emiho, Sigur, Alavvih, Reginhoh, Eparachar, Durinc, Cozolt, Engilhart, Drudmunt, Kerperht. Actum eſt hæc in X. Kalendas Octobris anno imperij Domno Hludovvici VI. Indictione XII. Ego quidem Tagibertus indignus Presbyter ſcripſi juſſo Domni Hittonis Epiſcopi. De hoc, quod tradidit, ſunt jurnales xL de pratis carradas XII. Mancipia II, ſilvas bonas, & omnia utenſilia.

NUM. CCCXCVII.

Traditio Paatto, & Tetti ad Hasalpah.

Multis eſt cognitum in epiſcopio Sanctæ Mariæ commorantibus, qualiter Patto, & Tetti interpellabant Domnum Attonem Epiſcopum de rebus Eccleſiaſticis in loco Sindeoëshuſir, quas ab Anteceſſoribus illorum domui Sanctæ Mariæ traditas eſſe dinoſcuntur, ipſique jam dicti Patto, & Tetti dicebant, quod inter his rebus illorum cauſa mixta eſſet, quas anteceſſores illorum cum juſtitia, & lege in ulloloco tradere non potuiſſent. Interveniens hoc pius Pontifex Atto, & donavit eis territorium proprium domui Sanctæ Mariæ in alio loco, quam jam dudum Vir venerabilis Hrodhoh Presbyter domui Sanctæ Mariæ traditum habuit in loco nuncupato Hasalpach. Nunc verò ipſi jam dicti fratres Patto, & Tetti venerunt ad venerabilem Hittonem Epiſcopum, & conſiliaverunt bonum conſilium, & illorum animarum magnum profectum, ut ipſam jam dictam rem ad Hasalpach pro redemptionem animarum eorum tradidiſſent, ne domus Sanctæ Mariæ propter illos in aliquo defraudata, vel inonorata fuiſſet. Placuit omnibus hoc audientibus, quia bonum conſilium, & maximum animarum illarum profectum peragere decreverunt, ita & fecerunt congregata multitudine propinquorum & fidelium virorum acceſſerunt ad altare beatiſſimæ Virginis Mariæ. & tradiderunt ipſam eandem rem ad Haſalpah domui Sanctæ Mariæ, eo modo, ut poſt obitum illorum nullus de domo Sanctæ Mariæ, nec filius, nec ullus propinquus abſtrahere poteſtatem habeat, ſed magis in iſtorum traditione pro illorum animarum redemptione domui Sanctæ Mariæ in perpetuum permaneat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Wichart, Spulit, Crimuni, Ampricho, Cundhart, Adalker, Reginperht, Rihpald, Emibo, Sigur, Alavvih, Reginhoh, Eparachar, Durinc, Cozolt, Enginhart, Drudmunt, Kerhart. Actum eſt hæc in X. Kalendas Octobris anno VI. Imperij Hluduvvici Indictione XII. Ego quidem Tagibertus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CCCXCVIII.

Traditio, quam fecit Uo ad Sewon.

DUm & omnibus incognitum non babetur, ſed multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ bene notum eſt, eò, quòd quidam homo nomine Uo, antequam ſe moveret in oſtes, venit ad Sedem Frigiſinenſium civitatis, & tradidit ad beatum domum Mariæ, quantumcumque ipſe, & Uxor ſua Hiltipirc habuerunt de illa traditione, quam eis Adalpertus fecit in loco nominato ad Sevvon. Hoc verò cum omni integritate, vel ſoliditate ad prædicto domo ea ratione traditionem fecit, ſi in illo comitatu vitam finiret, eodem die teneretur ad jam dicto domo; ſi autem inde veniret, tunc fuiſſet in ſua poteſtate. Teſtes: Wilhahelm, Kaganhart, Weriant, Popo, Walbo, Marcho, Crimheri, Notbart. Actum eſt hoc in VIII. Idus Majas, anno Hluduvvico Imperatoris, & ordinante regnum VI. Indictione XII.

NOTA.

Sevvon. fortè Seun, in diſtrictu Waſſerburgenſi, ut alibi monuimus.

NUM. CCCXCIX.

Traditio Sigiwolfi Presbyteri ad Filusa.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in epiſcopio beatiſſime Virginis Mariæ bene cognitum, qualiter vir venerabilis Sigiwolf Presbyter propriam berediratem ſuam in loco Filuſa tradidit ad Sanctam Mariam domum epiſcopali in manus Domni Hittonis Epiſcopi, hoc eſt Eccleſiam cum domo, & quicquid ad ipſam Eccleſiam legibus pertinere videbatur, tam in edificiis, quàm territoriis, mancipiis, atque omni utenſiliis, ſilvis, pratis, paſcuis, & omnibus rebus ad ipſam Eccleſiam pertinentibus, quodcumque proprium in eodem loco habere videbatur, eo modo, ut poſt obitum ejus nullus domui Sanctæ Mariæ deſervire contradicere valeat. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: Reginperht, Cundbart, Reginpald, Crimuni, Memmo, Iſancrim, Gakanbart, Mahtperbt, Tetti, Ampho. Actum eſt hoc die conſule, quod facit XIII. Kal. Majas, anno glorioſi Imperatoris Hluduvvici VI. Indict. XIII. Ego indignus Tagibertus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CD.

Traditio Bernoni Presbyteri & Monachi.

TRaditio Bernoni Presbyteri & Monachi ad Kermantesvvanc, quicquid ibidem contra fratres ſuos in propriæ hereditatis partem tulit totum ex integro tam in mancipiis, quàm territoriis domui Sanctæ Mariæ tradidit, & firmiter condonavit. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Walbo, Eparheri, Wico, Einvvorth, Cozolt, Willihelm, Uulfinc, Habolf, Pernolf, Adalunc, Cundhart, Pernker, Otperht, Aarperbt, Wigant, Emicho. Actum eſt hæc in nonis Maij anno imperii Hluduvvici ſexto, Indictione XII. Ego Tagabertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CDI.

Traditio Salomonis Abbatis ad Sindpaldeshusum.

PAteat omnibus in Bajovvaria manentibus tam ingenuis, quam & deſervientibus, quomodo jam quidam Abbas nomine Salomon conſtruxit, vel præpa-

præparavit in proprio ſui igitur genitoris alode oratorium in loco edicto Siodpaldeshuſir juxta fluvium Filusa, ob quam perficere domum orationis jam dictus Salomon venit ad pium, ac manſuetum Hittonem Epiſcopum humiliter inplorando, quatenus ibidem venire ſe pollicere dignaretur, quod ſicſupra factus Epiſcopus perfecit. Deinde veniens Epiſcopus, & multi alii nobiles viri cum eo ibidem adſiſterunt. Tunc vocatus Epiſcopus conſecravit banc Eccleſiam, inſuper & patrocinia adjunxit. Quando igitur hæc omnia inpleta, & facta ſunt, venit in præſentia legitimè, ſive rationabili poteſtate miſſus ab eodem Salomone directus nomine Einhart, & ibi conram caterva, qui ad hanc Dedicationem venerat, tradidit ipſam Eccleſiam, nec non & Soror ipſius Salomonis de ſua portione ſimiliter in manus Epiſcopi ad domum beate, & intemerate Genetricis Dei in caſtro ſito Frigiſinenſe, ubi pretioſum corpus beati Corbiniani Confeſſor Chriſti conditum conſtat, & ibi gubernat Hitto Epiſcopus hanc familiam ſuo regimine cum omnibus ad eam pertinentibus, vel quicquid in prædicto loco Sindpaldeshusir hereditatis uſitare viderentur, hoc totum, & integrum ad illo altare, & ipſum altarem ad præfato domo Sanctæ Mariæ tradiderunt, atque omni ſtabilitate munierunt abſque ulla mutabilitate permanere, ea ratione, ut ille ipſe & Soror ejus nomine Engilsvvind, quousque in hac caduca, & tranſitoria degerent vita ad eorum uſum, & poteſtatem fruerent; illorum verò poſt diſceſſum preter nulla contradictione ad memorato domo obtinetur. Actum eſt hoc ſub die conſule, quod eſt VII. Idus menne Novembris, anno Hluduvvico Chriſto propitio regnum ordinante VI. Indictione XIII. in conſpectu iſtorum: Johan Archipresbyter, Marcho Presbyter, Emibho, Nidperht, Undeo Diac. Anulo, Erchanperht, Wolfperht, Podalunc, Strodo. Teſtes per aures tracti: Ilprant, Sigipald, Eparheri, Rihpald, Cozolt, Petto, Ampricho, Engilbart, Reginboh, Adalperht, Juto, Arnolt, Drudmunt, Reidker, Freſo, Reginperht, Hejo, Arpeo, Welacrim, Hartrat, Hrodolt, & alii multi. Ego itaque Pirtilo juſſi Hittonis Epiſcopi ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. CDII.

Quomodo Sigiſuns renovavit de Puppininga.

COmmemoratio qualiter quidam Presbyter Sigiſuns ſuam jam dudum factam traditionem in loco nuncupato Puppininga iterum reſtauravit, & hoc cum ſuo Wadio in manus Hrodolfi Presbyteri ſtatuit, quatenus poteſtativa manu veſtituram cum omni integritate domui Sanctæ Mariæ laxaret, quod ita perfecit. prædictus Hrodolfus venit ad domum beate Dei Genetricis in caſtro ſito Frigiſinga, & cum uno I. orario dimiſit, & reddidit in altare Sanctæ Mariæ. Er hæc ſunt teſtes per aures tracti: Sigiperht, Pernolf, Haholf, Iſancrim, Ampho, Kaganhart, Engilpoto, Wichart, Kysalfrid, Cundheri, Wicpald. Hoc fuit ſub die, quod eſt pridie Nonas Maj menne, anno beatiſſimi, ac glorioſiſſimi Hloduwici Imperatoris regnum regente VI. Indictione XII.

NUM. CDIII.

Traditio Erlapaldi Presbyteri, & Amalfridi Diaconi, & Erchanpald Presbyteri, & Erlolf Laici.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis in epiſcopio beatiſſimæ ſemper Virginis Mariæ bene eſt notum, qualiter jam olim Erlapald Presbyter propriam hereditatem ſuam domui Sanctæ Mariæ tradidit, & firmiter in perpetuum poſſidendum confirmavit, quicquid babere, & poſ-

ſidere videbatur io loco Rihcozeshouum. Similitérque & Amalfrid Diaconus eodem tempore ſuam hereditatem domui Sanctæ Mariæ condonavit in loco propinquo nominato Rehpach, quicquid io eodem loco poſſidere, & proprium habere viſum eſt, hoc eſt territorium, & unum mancipium, & alium dimidium, quem communem habuit cum fratre ſuo nomioe Erlolf. Jam defuncto Amalfrido Diacono venerunt ad Domnum Hittonem Epiſcopum Erlapald Presbyter, & Adolf Laicus, & nuntiaverunt ei, qualiter jam dicta res temporibus Arbionis Epiſcopi, & Attonis Epiſcopi jam acta fuerunt, & in illius præſentia acceſſerunt ad altare Sanctæ Mariæ, & tradiderunt pro Erlolfum tertiam partem territorii ipſius Erlolfi in loco Rehpach, & duos mancipios, quorum nomina Cundalperht, Tota. hoc fecit Erlapald Presbyter, & Adolf Laicus: qui tunc ioiſſi Erlolfi hanc traditionem perficere fuerunt, & fecerunt ita. Hoc peractum acceſſit Erchanpald Presbyter eadem hora, & tradidit propriæ hereditatis jurnales XXX. & triginta carradas de pratis, & mancipios IIII. Horscuni, Wolfhram, Otfrit, Erchanfrit, ſtatuitque, ut poſt obitum ejus hæc omnia ſupra dicta nullus domui Sanctæ Mariæ contradicere poteſtatem habuiſſet. Actum eſt hæc in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi, & Heriberti Archipresbyteri, Oadalpald Presbyter & Monachus, Meginolt Presbyter & Monachus, Emicho Diaconus, Anno Diaconus, Nidperht Diaconus, ſeu alij multi. Teſtes per aures tracti: Adam, Fridurat, Isancrim, Walcho, Marcheo, Petto, Juto, Cundhart, Adalunc, Einuorht, Willipald. Actum eſt hæc XI. Kal. Decembris, anno glorioſi Imperatoris Hloduici VI. Indictione XI. Ego Tagahertus indigous Presbyter conſcripſi juſſione venerabilis Hittoois Epiſcopi.

NUM. CDIV.

Traditio Erchanharti, & Kartfridi.

Notum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter quidam fratres Erchanbart, & Cartfrid tradiderunt arvum adjacenteto monti Frigiſienſum, ipſeque arvus jam olim ab anteceſſorum meorum jam dicte domui temporibus Taſſiloni Ducis traditum erat, ſed propter aliquam negligentiam, vel ſtultitiam ſupra dictorum fratrum retardatum, & elongatum fuerat, quod inveſtitura domui epiſcopali non venerat, ſed & magis propter iracundiam Engilberti centinarij, quam ipſe erga hanc Sanctum domum, eu prô dolor! ſemper habuit. Nunc verò inſtigante divina gratia Deothardus filius Engilberti emendare ſtuduit, quod pater illius in hac re deliquerit, vocavit jam dictos fratres, illosque ammonuit, ut reſtaurarent jam actam traditionem. Ita & fecerunt, veniens nominatus Erchanhart ad virum Venerabilem Hittonem Epiſcopum, & narrabit ei ordinem rei, Ipſéque pius Pontifex benigoe ſuſcipiens omnia ab eo narrata, frater verò illius valida infirmitate occupatus jacuit, ipſe magnopere deprecavit, ut eadem res eo vivente emendarum, vel correctum fuiſſet, ita & actum eſt. Acceſſit ipſe Erchahart ad altare Sanctæ Mariæ coram cunctæ familiæ utrorumque Clericorum, & Laicorum promiſcuum, & tradidit, atque reſtituit ſepe dictum arvuum domui Sanctæ Mariæ ſemper Virginis cum licentia, atque permiſſione, vel etiam ammooitione ſui Magiſtri Deotharti Centinarij, ſimulque petitione infirmi fratris ſui Cartfridi, eò quòd io diſperatiooe vita illius tunc tempore erat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Walho, Pernolf, Reginhoh, Petto, Cundbart, Irminberi, Oadalbart, Engilhart, Suluman, Erchanolt, Reginheri, Willihart, Rihperht. Actum eſt hæc die conſule, quod facit VIII. Kal. Januarias, anno glorioſi Hloduwici Imperatoris VI. Indictione XIII. Ego Tagapertus Presbyter ſcripſi juſſiooe Hittonis Epiſcopi.

NUM. CDV.

Alpolt Presbyter renovavit traditionem ad Lintahe, quæ jam facta fuit.

DUm igitur vir vitæ venerabilis nomine Hitto divino nutu, ſuòque ſtudio beatum & memorabilem conventum una cum Abbatibus, ſeu Presbyteris vel Diaconis, nec non & Clericis bono certamine, qualiter Dei ſervitium ſuper augmentare, ſuúmque ſacrum officium, cæterorumque omnium ſibi à Deo ſubjectorum emeliorare, vel inſtituere ad ampliorem profectum potuiſſet, ibique interea ejusdem Epiſcopi Presbyter nomine Alpolt ſurrexit, & ait, ſe jam dudum propriam alodem traditum, ſeu omnino confirmatum ad beatam domum Dei Genetricis in caſtro ſito Frigiſinenſe, ſed ipſam ſupra dictam traditionem coram magna multitudine cum cuncta ſua licet adquiſitione, quod ipſe cum pſalmodiis, & orationibus, vel aliis in quolibet cauſis lucravit, hoc cum univerſa integritate reſtaurando ad præfatam domum intenta, ac devota mente modis omnibus absque ulla pretermiſſione terris, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, farinariis, mancipiis, pecoribus, cultis cum omnibus adjacentiis firmando recuperavit in loco fato Lintahi, & quicquid ille ipſe deinceps laborare, aut adquirere, aut per qualecumque ingenium adtrahere hoc penitus perenna ſtabilitate ad jam dicto domo uteretur. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: Kaganhart, Willahelm, Willapato, Drudmunt, Ribpald, Cozolt, Wichart, Notbart, Otperht, Reginhoh, Engilbart, Pernolf, Cundberi, Heriperht, Sigur. Hoc fuit in præſentia publice ſynodis VIII. Kal. Octobris, anno Chriſto propitio piiſſimi, & glorioſiſſimi Hloduwici Imperatoris Auguſti VI. Indictione XII.

NUM. CDVI.

Traditio Rihpaldi Presbyteri, & Deotrihhi, ſeu Reginperti ad Frigiſinga.

DUm incognitum non habetur, ſed multis bene notum eſt, qualiter quidam Presbyter nomine Rihpald conſtruxit quoddam oratorium. quod cum propria pecunia Sanctæ Mariæ conparavit ad Reginperto, ille & defenſor ejus Deotrih infra ſilva, quod jacet in obviam loco nuncupato Kenperc, deinde veniens ad venerabilem Hittonem Epiſcopum ſuppliciter poſtulando, ut ibidem venire dignaretur, quod ita & fecit. Ibique perveniens Epiſcopus, & multi nobiles viri cum eo adfuerunt. Tunc interrogavit præfatum Presbyterum, & Defenſorem ejus, nec non & Reginpertum, ſi quis ullam fabulationem, aut etiam dominatione in hoc oratorio omnino habere? illi verò una voce dixerunt, nullum alium ſe inmitti potuiſſe. Hoc audiens Epiſcopus conſecravit Eccleſiam, nec non & altare, verùm etiam & reliquias addidit, inſuper autem & ipſe miſſarum ſolemnia ſtatim ibidem celebravit. Quando hæc omnia facta ſunt, venit jam allatus Presbyter cum ſuo Defenſore, nec non & Reginperto coram multos, qui ad hanc celebrationem venerant, & tradiderunt ipſum Oratorium generali manu in manus Epiſcopi ad domum beatæ Mariæ, & continuò cenſum perſolverunt ad Frigiſinga. Tunc Epiſcopus præſtitit Ribpald ipſam Eccleſiam in beneficium teſtibus iſtis: Siculi, Pernolf, Reginpald, Kerhoh, Reginhoh, Engilrih, Ampricho, Walho, Adalunc, Tetti, Willipato, Cozolt, Durinc, Altrih, Altaperht, Popo, Drudmunt, Eliut, Reginperht, Deotrih, ceterique multi. Actum eſt hoc die quodem XVII. Kalendas Octobris, anno ſiquidem imperium gubernante Hloduwico piiſſimo Imperatori VI. Indictione XII.

NUM.

NUM. CDVII.

Traditio Erchanpaldi Presbyteri, & Erlolfi Rincozeshusir.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis in Epiſcopio beatiſſime ſemper Virginis Mariæ bene eſt notum, qualiter Erchanpald Presbyter, & Herlolf tradiderunt propriam hereditatem illorum in loco Rihcozeshusir ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Illi quidem ſtatuerunt, ut poſt obitum illorum ad jam dictum domum ſine ulla contradictione ſtabiliter in perpetuum pro redemptionem animarum illorum permaneret deſervire ulla perſona poteſtatem non babeat. Hæc autem ſunt teſtes, in quorum præſentia boc actum eſſe nullus dubitet: Hitto Epiſcopus, Heriperhr Archipresbyter, Adalpald Presbyter, Meginolt Presbyter, Emicho Diaconus, Anno Diaconus, Nidperht Diaconus, ſeu alii multi. Teſtes verò per aures tracti: Adam, Fridurat, Iſancrim, Walbo, Marcho, Petto, Juto, Cundhart Adalunc, Einvorbt, Willipald. Actum eſt hæc XVI. Kal. Decembris. Ego quidem Tagibertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CDVIII.

Quomodo Deotpald Presbyter reddidit ad Holzhusun.

NUnc quoque ac deinceps univerſis facientibus, nec non exercentibus, verùm etiam juſtitiam conſentientibus, immò volentibus per cuncta Bajovvaria nobilibus, ac degeneris perſpicuè ſit dilucidatum, quod quidam Presbyter nomine Deotpald ſuam igitur, quam & fratris hereditatem, ſeu & adquiſitionem, quam jam dudum domui Sanctæ Mariæ traditam, & ordine legitimo habuerunt munitam die ad domum, quo beatiſſimi Principis iter Apoſtolorum Petri carpebat, quicquid eo die tenere, aut poſſidere viſus fuerat in loco nominato, ad Holzhusum, penitus hoc utique ex fundo jam dictus Deotpaldus in manus Hittonis Epiſcopi, & ſui Defenſoris cum omni veſtitura reddidit, ne, quod abſit, à predicto beate domo deſidia ſcilicet ſua, & negligentia minimè abſtractum, aut alienatum fuiſſet, tamen in omnibus, quicquid ex hac die ſuis coram placuiſſet oculis ad profectum, & utilitatem pro memorato domo, & familia poſſe videtur, libero arbitrio fruetur Epiſcopus, & hæc traditio nihilominus firma permeneat. Hoc fuit XVIII. Kalendas Majas anno ſiquidem Hloduwic gubernante regnum VI. dictio XII. Et hæc reſtes ſtipulatione interpoſita: Haholf, Sigur, Heipo, Eparberi, Ribpald, Petto, Otperbt, Tuoto, Memmo, Wicbart, Reginperht, Kammo, Cundhart, Arperht, Odalhart, ceterique multi. Ego itaque Pirhtilo indignus Subdiaconus juſſu piiſſimi Hittoni Epiſcopi ſcripſi & ſubſcripſi.

NUM. CDIX.

Qualiter Cozpald Laicus reddidit beneficium ad Sulzamose.

JAm verò pandamus, quòd quidam callida inſidiantes mahhinatione, quomodo Cozpaldum de ſuo licet igitur beneficio defraudare, vel etiam omni canominæ extirpare potuiſſent. Quam ob cauſam venerunt ad Hittonem Epiſcopum, referentes ei, ut prædictus Cozpaldus frequenti meditatione una cum ſuis germanibus didiciſſet, ſeu hoc conſiliâſſet, quatenus omni intentione ipſum beneficium domo Sanctæ Mariæ, vel Rectoribus ejus contradicerent.

Audi-

Audiens autem Epiſcopus arceſſivit eum ad ſe, & querebat ipſam rem, quam Patruus ſuus nomine Piſum domo Sanctæ Mariæ tradidit, & prædictus Cozpaldus inde non minus duobus in beneficium accepit. Ille autem dicens, ſe nunquam aliter putare, aut dicere, niſi tantùm propriæ Sanctæ Mariæ fuiſſe, quicquid præfatus Piſum habere noſcitur in loco nominato Sulzamos, & ſtatim relaxavit in manus Epiſcopi cum omni integritate, hoc edificia cum domibus, curris, mancipiis, quorum nomina hæc ſunt: Odalkis, Adalker, Somrat, Wolfkis, Adalrih, Ratpot, Mahtuni, Popila, Werindrud, Alphilt, Alpswind, Ortila, Brunhilt, Kisalhilt, Ratpurc & tres colonias, inſuper autem omnem ſuppellectilem. Actum eſt hoc ſub die conſule, quod eſt IIII. Nonas Junias, annoglorioſiſſimi Hloduvvici Imperatoris Auguſti VII. Indict. XIII. præſentibus iſtis: Keparoh, Freſo, Alprih, Aram, Waltrih, Liutprant, Sulman, Walho, Reginhoh, Asolt, Tamuzan, Wofuni, Emilo, Engilker, Putilo, Erchanolf, Spulit, Kiso, Engilhart, ceteriqúe. Quando hæc omnia facta ſunt, iterum præſtavit ei Epiſcopus in beneficium tam diu contra domum Sanctæ Mariæ cum Servitio, & fidelitate ſervaret. Ego itaque Pirhtilo indignus Subdiaconus juſſu de Domno Hittone Epiſcopo ſcripſi.

NUM. CDX.

Notitia de renovatione traditionis Hrodharij Presbyteri ad Phetarah, & traditio Iſanharti Clerici in eodem vico, & beneficium illius.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in epiſcopio Sanctæ Mariæ bene cognitum, qualiter Vir venerabilis Hrodheri Presbyter renovavit traditionem ab Anteceſſoribus ſuis olim actam ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis in loco Frigiſinga, eo modo jam caligantibus ejus oculis virum fidelem Wagonem mittens ad Domnum Hittonem Epiſcopum adnuntians ei conſilium, vel voluntatem animæ ſuæ, petensque Domnum Epiſcopum, ut publicè, & legitimè proprium Servum Sanctæ Mariæ conſedere feciſſet jam dictam rem Hrodharij Presbyteri, ita & actum eſt. Hoc peractum tres dies & noctes iterumque conſilio inito Hrodheri cum Wagone, vel aliis propriis proximis, & fidelibus ſuis, ut pius Pontifex Hitto ei auxilium, ſeu adjutorium perdonare decreviſſet, ea ratione, ut propter ſuam ſenectutem, & caliginem oculorum res eccleſiaſticas, quas habuit diſtracta, & minorata non fuiſſet, vel etiam in aliis rebus augmentata, & meliorata ad domum Sanctæ Mariæ creſcere potuiſſet. Placuit hæc omnia Domno Epiſcopo, & conceſſit ei licentiam eligere de ſuis propinquis, qui ei conplacuiſſet, & ipſi obediens ſicut Patri eſſet. Hæc convenria utriſque partibus peracta, & bono condicta conſilio elegebat Hrodheri Presbyter filium fratris ſui Iſanhartum Clericum cum conſilio omnium propinquorum, & adduxerunt eum ad Domnum Hittonem Dei Sacerdotem, & enarraverunt omnium conſilium illorum, eò quòd ipſe Iſanhart propriam hereditatem, quam pater ſuus ei in eodem vico Phetarah nuncupato in hereditatem reliquit, domui Sanctæ Mariæ tradere voluit, in hoc, quòd ei Domnus Epiſcopus Eccleſiam cum rebus ad eam pertinentibus Hrodharij patrui ſui in beneficium concediſſet. Placuerunt Domno Epiſcopo ita condicta hæc omnia. Tunc acceſſit jam dictus Iſanhart, & frater ejus Otolh, & communi manu tradiderunt domui Sanctæ Mariæ, quicquid proprie hereditatis Iſanhart Clericus in ſupra dicto vico Phetarah habere videbatur, domum, curtem circumcinctam cum omnibus ædificiis, & utenſiliis, nihil enim ex omnibus prætermiſit, tam in mancipiis, quàm omnibus rebus, territoriis, pratis, ſilvis, vel quicquid ad jam dictum domum legibus pertinere viſum eſt, totum ex integro

domui Sanctæ Mariæ & firmiter condonaverunt in hoc, quod utrasque res ad ſuam vitam in beneficium ad plenum Servitium eccleſiaſticum habere eum licuiſſet. Ita & actum, & firmiter confirmatum. Hæc nomina mancipiorum, quos tradidit Isanhart: Wanolf, Liutker, Deotkis, Waltolf, Wolfsvvind, Ribhilt, Waltila, Waltrat, Werdhilt. Hæc nomina teſtium: inprimis fidejuſſores, Samuel, Toto, Haholf, Reginhoh. Deinde teſtes per aures tracti: Otolh frater Isanharti, Samuel, Walho, Crimheri, Hoholf, Toto, Reginhoh, Francho, Herilunc, Crimuni, Eparachar, Cozolt, Herivvin, Kepahoh, Arperht, Kerperht, Hunkis, Rihperht, Ellancrim, Willipato, Actum eſt hæc in XI. Kal. Junias, anno glorioſi Hludovvici Imperatoris VI. Indictione XIII. anno Incarnationis Domini DCCCXX. Ego quidem Tagipertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CDXI.

Traditio Heripaldi Presbyteri, & renovatio traditionis Adalungi Presbyteri.

PAteat ergo omnibus audientibus tam ſub eccleſiaſtico regimine degentibus, quàm & ſecularia judicia decernentibus, quondam Presbyter Heripald tractantem aliquam delegationem de ſuis propriis facultatibus ad domum beate Mariæ Dei Genetricis feciſſe, ob quam cauſam confirmandam venit præfatus Presbyter nomine Heripald coram Hittonem Epiſcopum in loco, qui vulgò dicitur Othereshusir, ibique coram multitudine populi procedit, & quicquid proprie alodis, ſeu lucrationis præſenti tempore uſitare, aut dominare videbatur in loco fato Herineshusir cum omni utenſilia, vel ſubpellectile tradidit in manus Hittonis Epiſcopi ad præmemorato domo beatæ Mariæ, ut in evum inconvulſum perduraret; nihil enim pretermittit, niſi parvam rem, quam nepoti ſuo cum convenientia Epiſcopi ad uſum vitæ tradidit. Et hæc ſunt teſtes: Crimperht, Cotaperht, Paldachar, Cundhart, Hludolf, Ilprant, Eparachar, Marcheo, Wicco, Heilrih, Ermanolt, Waldker, Odalſcalh, Engilhart, Cartfrid, Lantpald, ceterique multi adſtabant. Hludolf fidejuſſor.

Poſt breve tempus ejusdem diei Adaluncus Presbyter adfuit, Epiſcopo licentiam petiturus Romam pergendi habere, quod minimè pius Epiſcopus denegationem exhibuit, ac gratanter eum ammonuit, præcavere de ſua traditione, quam jam fecit antiquis temporibus ad domo Sanctæ Mariæ in caſtro ſito Frigiſinga. Ille verò ſtatim promptus peragit, quantumcunque his temporibus matrimoniis, vel adquiſitionis habere noſcitur, hoc totum ex integro in manus Hittonis Epiſcopi relaxavit, & priſcam traditionem renovavit, ut firmiter in perpetuum ſtabiliter permanſiſſet, videntibus iſtis: Tamuzan, Crimperht, Cotaperht, Paldachar, Cundhart, Walho, Ilprant, Reginhoh, Cartfrid, Ermanolt, Waldker, Kisalfrid, Witubhi, Engilhart, Adalperht, Heilrih, Odalſcalh, Cundpald, Juto, Lungar, Herimunt, Truchman, Cotedeo, Wolfum. Actum eſt hoc XVIII. Kalendas Majas menne, Indictione XIII. anno ſiquidem Hloduvvici imperij ejus VII.

NOTÆ.

Othereshusir. Otershauſen, in diſtrictu Dachavienſi.
Herineshusir. Herazhauſen, in Præfectura Crantſpergenſi.

NUM. CDXII.

Quomodo Kaganharti cauſam Reginhelm reddidit Hittoni Epiſcopo. Quomodo Frumolt Presbyter, et Liutolt tradiderunt ad Wilpah. Quomodo Haduperht Clericus reddidit, & iterum in beneficium accepit.

HOc quoque ad memoriam vertimur, quomodo quidam Laicus nomine Kaganhart die obitûs ſui ad propinquante ſuam igitur propriam alodem, vel adquiſitionem in manus Reginhelm nepoti ſui per Wadia conſtituit, quatenus Hittonem Epiſcopum de ſuis omnibus rebus poteſtative veſtiret per ipſum Wadium, ſicut ei commendavit, eò quòd plus in ſua miſericordia, quàm in ullius alijs confidit aliquam clementiam, ſeu juvamen poſt eum diſponere, ob quam cauſam, & indulgentiam animæ ſuæ venit jam dictus Reginhelmus in loco nominato Feobtkirha coram Hittonem Epiſcopum, & ibi coram magnam multitudinem veſtivit, atque per Wadia in manus Epiſcopi omnia relaxavit, verùm etiam & ipſius Kaganharti infantulum ſue defenſione, & pietate commendavit, quod etiam pius Epiſcopus libenter ſuſcepit, & de Dei miſericordia conpunctus, quicquid præfatus Kaganbardus habuit in loco nuncupato Fiſcon ipſo infantulo in ſua elymoſina præſtavit, & per hoc annis ſingulis VI. denarios ſolveret. Hoc erat præſentibus iſtis: Crimperht, Sigiperht, Cotaperht, Albmunt, Reginperbt, Cundhart, Cartfrid, Waldker, Ermanolt, Adalperht, Engihart, Kisalfrid, Witubhi, Heilrih, Pilicrim, Odalſcalb, Cotaſcalb, Ilprant, Reginhoh, Cundpald, Juto, Wolfolt, Luncar, Cozrat, Sulman, Chuniperbt, Adalhart, ceteriq́ue multi.

Igitur eadem hora Frumolt Presbyter, & Liutolt nepus ejus adearant cum ſuis defenſoribus, & quicquid proprie bereditatis, ſeu adquiſitionis præſente tempore habere videntur ad Wilpalh, boc quoque totum ex integro in manus Hittonis Epiſcopi ad domum Sanctæ Mariæ tradiderunt, ea ratione, ut ſi quis alteri ſuperſtis fuiſſet, ad ſuum uſu, & poteſtatem in ſervitium heate Mariæ teneret. Et hi teſtes per aures tracti: Crimperht, Cotaperht, Alhmunt, Cundhart, Reginperht, Liutpald, Hugiperht, Pilikrim, Wolfolt, Paldachar, Reginhob, Witubhi, Odalſcalh, Cozolt, Cozrat, Odolt, Hato. Actum eſt in villa, qui dicitur Feohtkirha XVII. Kalendas Maij menne, anno glorioſi Imperatoris Hloduvvici VII. Indict. XIII.

Ante boc trium dierum Hadupertus Clericus ſuam jam factam ad domum Sanctæ Mariæ traditionem propriæ alodis, ſeu beneficia prædicto domo aſumpti in manus Hittonis Epiſcopi reddidit, ac reveſtivit ad domum heate Mariæ, & ſeipſum abſacitum tribus diebus, & tribus noctibus exhibebit, & ipſam rem proprius ſervus Sanctæ Mariæ obſedit. Quo peracto venit iterum ad Epiſcopum, & in ſua miſericordia præſtavit ei ipſam cauſam ad uſum vite ſue. Reddidit boc in villa nuncupante Othereshuſir videntibus iſtis: Situli, Crimperbt, Ratkis, Engilhart, Hrodbart, Reginhob, Cundhart, Ilprant, Marcho, Kisalfrid, Heriperht, Eparacbar, Wicco, Moathart, Lantpald, & iſti alij ſupra ſcripti pteſentes erant, quando iterum beneficium accepit ad Feobtkirbun.

NUM. CDXIII.

Qualiter Altwart reddidit Eccleſiam ad Luttinwanc.

COnvenit itaque Sancta Synodus in loco, qui vulgò dicitur Ehinga, in quo ſederunt Hitto Epiſcopus, Meginhart, Sigimot, Sindihho Abbates, ibique quidam Laicus nomine Wergant in præſentia proceſſit, & reclamavit ſe ad hanc congregationem, dicens, quod Altwar Presbyter injuſtè ſuam igitur partem in eccleſiaſtica cauſa, que eſt conſtructa in loco nominato Luttinvvanc de epiſcopatu Sanctæ Mariæ tradidiſſet, quam traditionem prædictus Presbyter minimè potuit denegare. Tunc ſupra memoratus Epiſcopus juſſit ipſum Presbyterum referre, ſicut circa illam cauſam rectiſſimè meminiſſet. Ille verò ait, quòd Joſep Epiſcopus hanc Eccleſiam dedicâſſet, & poſtea ipſam Eccleſiam ſibi in proprium ab Epiſcopo datam usque ad obitum vitæ ſuæ. Interea igitur ſurrexit Keidrih Presbyter, referens, quòd ipſe Altvvart temporibus Attonis Epiſcopi eandem Eccleſiam cum omnibus ad eam pertinentibus ſibi reddidiſſet ad epiſcopatum & poteſtatem Sanctæ Mariæ, quod ibi in preſente verum eſſe repertum eſt. Quam ob caûſam queſivit prædictus Epiſcopus veſtituram ipſius Eccleſiæ, quæ ab antiquis temporibus tradita, ac deligata fuerat ad domum beate, & iterum in beneficiarium eam inde ſibi accepit. Tunc videbat, quòd nequaquam contradicere, vel defendere poterat, ſed ſuis licet ſermonibus convictus nullam poteſtatem tradere habendi, & reddidit ipſam Eccleſiam cum omni veſtitura ad prædictum domum in manus Hittonis Epiſcopi. Fidejuſſores: Keidrih, Alprih. præſentibus iſtis: Samuel, Sigiperht, Situli, Spulit, Luitpald, Wergant, Hatolf, Cozolf, Eparachar, Wichart, inſuper autem cuncta congregatio Presbyterorum ceterorúmque Eccleſiaſticorum. Actum ſub die conſule, quod eſt VIIII. Kalendas Junias, anno ſiquidem Hloduvvico Sereniſſimo Imperatore Auguſto VII. Indictione XIII. Ego ac ſi indignus Subdiaconus Pirhtilo juſſu Hittonis Epiſcopi ſcripſi, & ſubſcripſi.

NOTA.

Luttinvvanc. hod. Lutevvang, in diſtrictu Landſpergenſi, ac Diœceſi Friſingenſi.

NUM. CDXIV.

De Eccleſia in loco nuncupato Luges.

COnſtat multis in epiſcopio Sanctæ Mariæ, qualiter quidam homo nomine Friduperht, & coheredes ſui conſtruxerunt Eccleſiam in loco nominato Luges. Deinde venerunt ad venerabilem Hittonem Epiſcopum ſubpliciter deprecantes, ut ibidem venire dignaretur, quod ita & fecit. Deinde autem ibidem veniens Epiſcopus, & multi alij nobiles viri cum eo aderant. Tunc Epiſcopus interrogavit Fridupertum, & coheredes ſui, ſi illorum portionem, quod eis contigiſſet in ipſa Eccleſia domo Sanctæ Mariæ donare voluiſſent? ſed illi ſtatim prompto animo eorum portionem, & locutionem, quam in ipſa Eccleſia habuerunt, contraplacitabant, quorum nomina hæc ſunt: Hunperht, Engilperht, Folcho, Waldperht, Hruodperht, Richelm, Sundarhart. Tunc Epiſcopus conſecravit hanc Eccleſiam, nec non & altarem, inſuper & reliquias addidit. quando hæc omnia facta ſunt, venit prædictus Fridupertus coram illa multitudine, qui ad hanc celebritatem venerant, & tradidit in illum altarem unum manſum veſtitum, & hæc nomina eorum: Adalfrid, Engillind, Uoadalcoz, Hunperht fidejuſſor. Poſtea verò idem Hunpertus, & filius ejus Richolt, quicquid proprie hereditatis, vel adquiſitionis habuerunt, hoc totum & integrum tradiderunt in ipſum altarem, ea ratione, ut ſiquis alterum ſuper-

ſupervixerit, ad ſuum uſum & poteſtatem habere, poſt obitum illorum ad domum Sanctæ Mariæ fuiſſet. Et tunc demum hii ſupra ſcripti venerunt, & manu generali ipſum altarem in manus Hittonis Epiſcopi ad domum Sanctæ Mariæ tradiderunt. Friduperht fidejuſſor. Et hæc teſtes: Odalſcalh Comis, Cundpato, Adalker, Adalperht, Heimo, Humperht, Willahelm, Engilperht, Tuoto, Adalkrim, Uuo, Alaman, Iſaac, Megilo, Petto, Adaluni, Regino, Folcho, Plidker, Heimperht, Waldperht, Nidhart, Pernker, Othelm, Reginperht, Hrodperht. Actum eſt hoc Idibus Januarijs, anno Hloduvvici Imperatoris VII. Indictione XIIII.

NUM. CDXV.

Traditio Iſaac Presbyteri de Anthadeshoſa.

NOvit igitur multorum ſagacitas, qualiter quidam Presbyter Iſaac ſuam propriam alodem tradidit ad domum Sanctæ Mariæ in loco nuncupante Anthadeshuſir, quando divina vocatione concedente migravit ex hac luce, venit ſuus licet nepus Naſolt ad Hittonem Epiſcopum, ſedit contra marcam, & ipſam jam dictam traditionem ſupra fati Presbyteri, in manus Hittonis Epiſcopi reddidit, ac renovavit, & modis omnibus firmiter deligavit, quicquid ibidem præſente tempore, tam de alode, quam & de conparato, ſeu de conlatione religioſorum virorum claruiſſet, hocto tam præter ullam intermiſſionem in manus Epiſcopi tradidit. poſtea verò venerabilis Epiſcopus ipſam rem eidem Aſolfo in beneficium preſtitit, ea ratione, ut ipſe haberet, dum diu viveret, & pro hoc cenſuit annis ſingulis de argento ſolidum I. Alprih fidejuſſor. Et hæc ſunt teſtes: Uro, Reginboh, Durinc, Sigideo, Eparheri, Emihho, Adalperht, Ribpald, Isanhart, Engilperht, Perhtolt, Ratpot, Petto, Lanto. Actum eſt hoc eſt ad Prenpruc XIII. Kalendas Auguſti anno Incarnationis Domini DCCCXX. & Hlodowico Imperatore regnum gubernante anno VIII.

NUM. CDXVI.

Traditio Raſolti Diaconi ad Chuginpah.

DUm in Dei nomine ego indignus Diaconus nomine Raſolt pro remedium animæ meæ tradidi propriam hereditatem meam, quicquid propriæ hereditatis habere viſus ſum in loco nuncupato Chuginpah, idem curtem cum domo, cum omnibus ædificijs, mancipijs, territorijs, pecoribus, cultis, & incultis, ſilvis, pratis, paſcuis, aquis, aquarumque decurſibus, nihil pretermiſi, ſed omnia in omnibus firmiter tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut ab hodierno die ibidem firmiter cum omni integritate traditum permaneat. hoc factum eſt ad Frigiſingas in VII. Idus Septembris, Anno Incarnationis Domini DCCCXX. Indictione VIIII. Hludowici Imperatoris ſui anno IIII. Haholf fidejuſſor iſtius traditionis. Iſti teſtes: Adaluni, Egilperht, Otperht, Adalperht, Reginperht, Engilperht, Eparheri, Reginhart, Albrich, Mezzi, Cozpald, Engilhart, Adalunc, Ambricho. Et ego Cozroh hoc videns & audiens ſcribſi.

NOTA.

Chuginpach. fortè Kuchepach, in diſtrictu Aiblingenſi.

NUM. CDXVII.

Traditio Tenil ad Phetarach.

DUm & omoibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in epiſcopio beatiſſimæ Virgiois Mariæ bene notum, qualiter quidam homo Tenil nomine cauſam ſuam cum Domno Hittone Epiſcopo conſiliavit, atque cnoſtituit. Ipſius enim jam dicti viri Coojux deſuocta, neceſſitate conpulſus adhærebat genitislis feminæ Saoctæ Mariæ famulæ Meripurc nomine, & cum ipſa filium procreavit, ooménque ei Haguno impoſuit, quem iogenti animo in corde adamavit. Idcirco cœpit cum propriis propinquis ſuis conſiliare, qualiter jam dictam amicam ſuam Meripurgam conquirere à Domno Hittoóe Epiſcopo ſimul cum filio potuiſſet. Inito quoque conſilio, ut partem propriæ hereditatis ac de cauſa domui Sanctæ Mariæ tradidiſſet. Hoc acto conſilio venerunt ad pium Pontificem Hittonem, & hæc omnia adnutiaverunt. Hoc quoque venerabilis vir audiens gratanter accepit, & fieri permiſit. Miſſum quoque ſuum Wagooem pro hac cauſa ad Frigiſinga transmiſit, ut boc fideliter perfeciſſet. Ipſéque ſepe dictus Tenil congregata turma parentorum cum conſilio Egolti fratris ſui pariter cum Wagone perveneruot ad Frigiſinga in domum Sanctæ Mariæ, & tradidit proprium territorium, quod habuit in locn Phetarach. Primò enim partem baſilicæ, quam ad eum pertinere legibus videbatur, deinde locum ad curtem ſeu ædificia ad habitandum ſufficienter eſſe videtur, adjunxit etiam de territorio medietatem, quicquid in eodem loco ſe babere viſum eſt, in omnibus, tam in ſilvis, quàm agris, pratis, & campis, cultis, & incultis medietatem firmiter tradidit, atque condnoavit ea ratione, ut eum eadem rem ad vitam ſuam habere liceat, & poſt obitum illius, ſi eum ſupervixerint amica ſua, & filius ejus, habeant hoc io ſervitium Sanctæ Mariæ, etiam poſtea jure perpetuo domui epiſcopali permanere oullus prohibere valeat. Hæc ſuot teſtes: Habolf, Umfrid, Reginperht, Immino, Chadol, Egolt, Hunkis, Hruadperht, Hunger, Altolf, Engilperht. Actum eſt hæc in VII. Kal. Auguſti, Indictione XIII. anoo glorioſi Hludovvici Imperatoris VIII. Ego Tagopertus ſcripſi juſſione Hittoois Epiſcopi.

NUM. CDXVIII.

Podalunc ad Mahsminreinne tradidit.

IN oomine Dei Summi. Ego itaque Podalunc io propria alode mea oratorium conſtruxi in loco, qui dicitur Mahsminreini, ibíque Hitto venerabilis Epiſcopus adveniens, & cooſecravit ipſum oratorium, inſuper & reliquias addidit, ac proinde ego Podalunc, & filius meus Reginnolt venimus coram ipſum altarem, & quicquid proprie hereditatis aut adquiſitionis habuimus in duobus locis Mahsminreini & Hegilinga, hoc totum, & integrum in ipſum altarem pari conſenſu, paríque conſilio cum omni integritati, ſive plenitudine in manus Hittooi Epiſcopi tradidimus ad opus Sanctæ Mariæ in caſtro ſito Frigiſinga, ut in evum incoovulſum ab bac die & deinceps ad præfato domo beate Mariæ firmum omnino, ſtabiliſque permaneret. Tum jam ſupra fatus Epiſcopus eidem Reginolfo ipſam rem io beneficiarium preſtitit, & pro hoc cenſuit annis ſingulis denarios IIII. ad miſſam Sancti Martini. Actum eſt hoc ſub die conſule, quod eſt VIII. Kaleodas Februarias anno Hluduvvici Imperatoris regoum gubernante VIII. Indictione XV. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Cundhart, Petto, Willahelm, Reginhob, Adalker, Plidker, Uo, Wichelm, Willabelm, Kerperht, Kisalheri, Cotaperbt, Nidhart, Engildeo, Hitto, Swid-

Swidhart, Toto, Urſo, Meginperht. Ceteri autem Paturicus Epiſcopus, Heriperht Archipresbyter, Undeo, Sigihart, Dignus Diaconi, Erchanfrid, Ercperht Clerici.

NUM. CDXIX.

Traditio Adalfridi Presbyteri ad Anzinga.

IN nomine Domini noſtri Jhesu Chriſti. Ego itaque Adalfrid Presbyter trado rem propriam ad edem beate Dei genetricis in caſtro nuncupato Frigiſinga pro me, meóſque anteceſſores in loco nominato Anzinca, quicquid ibidem preſenti habere, ſeu dominari videorum, hoc totum igitur dono, anteque transfirmo ad jam allato domo, ut poſt meum enim tranſitum omnino firmum, ſtabilisſque fiat. Teſtes: Haholf, Petto, Willahelm, Alavvih, Cotafrid, Heriperht, Cundhart, Willahelm, Kerperht, Diudolf. Actum ſub die conſule, quod eſt VI. Kalendas Januarias, anno regnante Hloduvvico opinatiſſimo Auguſto VIII. Indictione XV.

NUM. CDXX.

Quomodo Asolt Presbyter renovavit.

COnſtat autem nonnullis in epiſcopio beate Mariæ tam eccleſiaſticis: quàm & ſecularibus viris, qualiter quidam Presbyter nomine Asolt traditionem avunculi ſui Isaac Presbyteri multis vicibus reſtauravit, ad extremum verò ad Frigiſinenſe veniens Hittonem Epiſcopum, ſeu aliam familiam Clericorum, ſive Laicorum advocavit, & in ipſum altarem beate Dei Genetricis, ubi glorioſus Confeſſorum Chriſti Corbinianus in corpore requieſcit, omnibus adſiſtentibus ipſam traditionem, quam Isaac jam dudum fecit, iterum tradendo, & confirmando renovavit, ut quicquid prædictus Isaac hereditatis, aut adquiſitionis ad Anthadesboſon haberet, vel idem Asolt contra heredes ſuos ſibi in portionem accepiſſet, hoc totum, & integrum firmiter & ſtabilis ad nominato domo perenniter maneret, hoc eſt Eccleſia cum domibus edificiis, curtiferis, mancipiis utriusque ſexûs, terris, ruris, campis, pratis, paſcuis, aquarumque decurſibus, ut quicquid exinde Rectores ipſius Eccleſiæ, aut Succeſſores eorum facere voluiſſent, liberam in omnibus fruerentur poteſtatem. Et hæc teſtes per aures tracti: Habolf, Wago, Sigipald, Eparheri, Witubhi, Adalunc, Otpert, Walker, Alavvih, Pern, Wizant, Rihperbt. Actum ſub die conſule, quod eſt in Kalendis Januarii, anno Hloduvvico regni ejus VIII. Indictione XV.

NUM. CDXXI.

Qualiter Heriolt renovavit traditionem.

NOtum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter Heriolt Presbyter renovavit traditionem ſuam, atque Patris ſui, nomine Reginhob, jam olim ad domum Sanctæ Mariæ ab ipſis in duobus locis factam, hoc eſt, ad Hrodolfeshusun, & ad Sreinesdorf, eo modo hanc renovationem ipſe Heriolt Presbyter fecit: adsumpſit parentes, & propinquos proprios, tulit cespites de bis duobus locis virides, ſimiliter & frutecta virida ad plantanda in clauſtra Virginis Mariæ, & veniens ad Domnum Hittonem Epiſcopum die Adſumptionis Sanctæ Mariæ, ibique coram cuncto Clero, atque populo ad hanc ſolemnitatem congregato, acceſſit ad altare Sanctæ Mariæ, & deſuper poſuit cespites, & frutecta ad memoria ſempiterna, quas tulerunt Oadal-

pald

pald Presbyter, & Otolf Monachus, & plantaverunt eas in clauſtra, ut diximus beatiſſimæ Virginis Mariæ. Actum eſt hæc in præſencia Hittonis Epiſcopi, ſeu cunctæ familiæ ipſius, tam Clericorum, quàm & Laicorum, die, ut diximus, Adſumptionis Sanctæ Mariæ, quod eſt XVIII. Kalendas Auguſti. Hæc ſunt teſtes hujus renovationis per aures tracti: Hrodolt, Pernker, Cozperht, Stacolf, Tozi, Reginhoh, Crimheri, Spulit, Petto, Otpérbt, Wichelm, Oadalſcalb, Eparheri, Irminheri, Freaso, Cundberi. Anno quoque Hluduwici Imperatoris Octabo Indict. XIIII. Ego Tagibertus indignus Presbyter ſcripſi juſſo Hittonis Epiſcopi. Alii quoque, in quorum præſentia hoc actum eſſe videtur: Emicho, Reginpald, Irminfrid, Arperht, Crimuni, Kepahoh, Cundbart, Reginperht, Oadalſcald, Williperbt, Haholf, Situli, Adalker, Cundolt, Pernolf, Pero, Kaganhart, Froimar, Altric, Ratpot, Esit, Cundhart. Hi enim cuncti hanc renovationem viderunt, & teſtimoniales exſiſtunt.

NUM. CDXXII.

Traditio Regimpaldi Presbyteri de Puppiningas.

Notum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter Reginpald Presbyter renovavit traditionem ſuam jam olim actam in loco Puppininga, eo modo, ut ipſe veniens ad Dei Sacerdotem Hittonem, ſeu cunctæ familiæ Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, & reddebat ſe ipſum in Servitium Sanctæ Mariæ cum omnibus, quod proprium habere viſum eſt in jam dicto loco Puppininga Eccleſiam cum dominibus, vel quidquid ad hanc Eccleſiam proprium pertinere videbatur. Hæc autem ſunt teſtes per aures tracti: Hrodolt, Pernker, Cozperht, Starcolf, Tozi, Reginhoh, Crimheri, Spulit, Petto, Otperht, Wichelm, Odalſcalb, Eparheri, Irminheri, Freaso, Cundheri. Actum eſt hoc anno Hluduvvici Imperatoris VIII. Indictione XIIII. die conſule, quod facit VIII. Kalendas Junias, Ego Tagibertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Domni Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Puppiningas. hod. Pupling, in Præfectura Wolfratshusiana.

NUM. CDXXIII.

Traditio Pernwini Presbyteri de Perc.

Conſtat multis in regione Bajovvariorum commorantibus, tam eccleſiaſticis, quàm etiam & ſecularibus viris, qualiter quidam Presbyter nomine Pernvvin jam pridam, & antiquam ſue licèt proprie hereditatis, ſeu poſſeſſionis traditionem in loco nuncupato Uparacba fortiter, & inmutabiliter factam rurſum reſtauravit, atque inevitabili ſtabilitati domo Sanctæ Mariæ firmiter iteratione tradidit, ac cum omni plenitudine penitus deligavit pro adipiſcendum indulgentiam delictorum ſuorum, quantumcumque in ipſo loco Uparacha preſente tempore habere videtur, Eccleſia cum caſis, aliis edificiis, curtiferis, mancipiis, terris, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, aquis, cultis, & incultis, vel cum univerſa ſuppellectile ad domo ſupra nominato transfirmavit, & hoc proprius Servus Sanctæ Mariæ nomine Winiperht in noctes conſedit; poſtea verò eadem cauſam feneravit Epiſcopus Pernvvino Presbytero. Actum eſt hoc ad Ehingun præſentibus iſtis: Meginhart, Hahart Abbates. Wago, Erchanfrid, Liutpald Comites. Cundahar, Deotpald, Cotaſcalh, Deotbart, Cotaperht, Epuhho, Erkanfrid, Putulunc, Heimo, Liutprant, Engilhart, Crimperbt, Kejo, Meginhart, Sipihho, Wicbart, Kartheri, Heilrih, Hitto, Spulit, Crimheri, Situli, Reginperht, Paldachar, Emihho, Hatto, Petto, Durinc,

rinc, Putilo, Engilhart, Reginhoh, Haholf, Svvomperht, Regino, Reginperht, Kerperht, Memmo, Wicharr, Wigant, Pern, Alphart, ceteri multi. anno incarnationis Domini DCCCXXI. Hluduvvico Imperatore VIII. Iodiẽt. XIIII.

NUM. CDXXIV.

Cunzilo Presbyter tradit ad Sweinpah.

OB recordatione actuum, quæ jam dudum effecit Cunzilo Presbyter tradendo ſuam licèt facultatem ad domum Sanctæ Mariæ Frigiſinga. Sed veniens priſtinam traditiooem iterum reoovavit, & ſuam videlicet addando adquiſitionem ampliavit, omnia de omnibus, tam de alode, quàm de conparato, quæ ſibi præſeote tempore habere, vel fruere videtur in loco nominato Svveinpah ex integro dedit, ac firma ſtabilitate plenè aſt funditus deligavit ad fata domo Frigiſigenſe, ut in evum incommutabiliter pro remedium animæ ſuæ perſiſteret. Et hæc ſuot nomina teſtium: Siculi, Engilhart, Spulit, Cundalperht, Erchanolt, Sulman, Deotrih, Toto, Erchaoolf, Alprih. Actum eſt hoc III. Nooas Februarij.

NUM. CDXXV.

Traditio Cunzoni ad Zorngeltingas.

IN nomioe Dei, & Salvatoris noſtri Jheſu Chriſti. Ego itaque Cunzo Laicus cogitans de Dei timore, vel æterna bona retributione, qualiter aliquam indulgentiam delictorum meorum apud pio Domino merear adipiſcere. Quapropter omnem rem proprietatis meæ in loco nominato Zornkeltinga trado, atque transfundo ad domum beatæ Mariæ in caſtro ſito Frigiſinga, quicquid in prædicto loco poſſidere videor, hoc totum & integrum præter XII. agros ad præfato domo Dei Genetricis dono, ac deligabo, ut in ævum inconvulſum perduraret; poſt obitum verò meum ipſos agros ad jam dicto domo tenentur, ſi mihi opus aliquam rem non contingat. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: Sigiperht, Liutprant, Rihpald, Toto, Snelmot, Adalker, Meginrat, Reginhoh, Adalunc, Heriperht, Kagaohart, Salucho, Kepahoh, Marcho, Wichart, Arpeo. Actum ſub die conſule, quod eſt V. Kalendas Decembris, anoo Hludovvici Imperatoris VIII. Indict. XV.

NUM. CDXXVI.

Traditio, vel redditio Reginwarti ad Pohſcorro.

NOtitia qualiter Reginvvart venit ad Hittonem Epiſcopum, & reddidit in manus ſuas omnem rem, quem frater ejus pro remedium anime ſue ad domum Sanctæ Mariæ tradidit in loco nominato Pohſcorro, inſuper addidit omnem rem proprietatis ſue, quam io eodem loco preſentem tempore habere viſus eſt, & tradidit ad domum Sanctæ Mariæ, quicquid propriè hereditatis, aut adquiſitionis habuit, hoc totum & integrum jure pereono tradidit, atque transfirmavit, ut io evum ioconvulſum pro ſe, ſuóſque parentes ad præfato domo perduraret; ſed poſt eo hoc ipſum ad Hittone Epiſcopo in beneficium accepit, & pro hoc annis ſingulis cenſuit de Pohſcorro XII. aut XII. modias de avena Hiltipald fideliter; poſt obitum verò ſuum, quicquid jure ad Pohſcorron haberent, hoc totum & integrum ad domum Sanctæ Mariæ teneretur. Liutpald Comis teſtes, Cotaſcalh, Cotaperht, Crimperht, Alhmunt, Paldachar, Hemmi, Reginhoh, Fricho, Sipihho, Hiltipald, Wichart, Deotheri, Reginperht, Hitto,

Haholf, Adalunc, Kerperht, Eparheri, Sigipald, alius Liutpald, Kaganhart, Unfrid, Cauzo, Chonhad, Altrih, Cundpald, Ratpold, Engilrih, Hrodperht, Lanperht, Reginperht, Chadol. Actum eſt hoc ſub die conſule, quod fideliter VI. Idus Martias anno glorioſi Hluduvvici Imperatoris VIIII. Indictione XV.

NOTA.

Pohſcerro. Pokern, in Præfecturà Erdingana.

NUM. CDXXVII.

Deotpato Clericus ad Croaninpach.

Notum eſt cunctis in domo Sanctæ Mariæ commanentibus, qualem convenientiam Domnus Meginpertus Presbyter, & Monachus, & Salomon Presbyter cum Deotpatone Clerico in præſentia Domni Hittoni Epiſcopi inter ſe fecerunt, eò modò, ut jam dictus Deotpato ſuam adquiſitionem in loco Croaninpach ad domum Sanctæ Mariæ firmiter tradidiſſet, & econtra in eodem loco in beneficium de Domno Epiſcopo cum conſilio jam dicti Meginperhti, & Salomonis triginta jurnales de pratis ſeptem carradas ad ſuam vitam accepiſſet cum mancipijs tres, quorum nomina Egina, & Luipila, & Nivvirat; propter illud quoque tradidit Deotpato, quicquid in jam dicto loco Croaninpach proprium habere videbatur, vel deinceps adipiſci ullo modo potuiſſet tam in mancipijs, quàm territoriis, ea ratione firma donatione, ut ſupra inter nos definitum eſt, ut poſt obitum Deotpatoni totum ex integro domui Sanctæ Mariæ nullus contradicere vel valeat, vel poteſtatem habeat, ſed cum veracis teſtibus firmiter confirmatum permaneat. Hæc ſunt, qui præſentes adfuerunt, & teſtes extiterunt: Kerhart, Reginperht, Liutker, Sigifloc, Tozzi, Leo, Arhart, Alprih. Actum eſt hæc in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi, ſeu familiæ illius. Rupo Archipresbyter, Oadalpaldus Præpoſitus, Wago Capellanus, Anno Diaconus, alij verò multi, die autem conſule III. Kal. Aprilis, anno glorioſi Hloduuinci Imperatoris VIIII. Indictione XV. Ego quidem Cozroh Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Domni Hittonis Epiſcopi.

NOTA.

Oadalpaldus Præpoſitus. Oadalpaldus iſte hìc vocatur *Præpoſitus*, qui aliàs vocabatur *Presbyter & Monachus*. unde conſpicimus, eum factum eſſe poſtea *Præpoſitum*, id eſt, *Priorem*. videatur Regula S. Benedicti cap. 65. ubi agit *de Præpoſito Monaſterij*. qui etiam *cap. 21.* diſponit *de Decanis Monaſterij*: quales itidem in Documentis Friſingenſibus reperiuntur ſub primis Epiſcopis.

NUM. CDXXVIII.

Coteſcalch, & Ermanlind.

Notum eſt cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ commanentibus, qualem convenientiam quidam homo nomine Coteſcalh, unà cum conjuge ſua nomine Ermanlind cum Domno Hittone Epiſcopo in præſentia multorum fecerunt, eo modò, ut jam dictus Coteſcalh ſuam hereditatem in loco, quod dicitur ad Perge ad domum Sanctæ Mariæ firmiter tradidiſſet, & econtra in eodem loco in beneficium de Domno Epiſcopo unam baſilicam cum mancipijs quinque, vel quicquid ad ipſam baſilicam pertinere videbatur, ad ſuam vitam accepiſſet. Propter illud quoque tradidit Coteſcalh quicquid in jam dicto loco Perge proprium habere videbatur, vel deinceps adipiſci potuiſſet, tam in territorijs, ſeu rebus omnibus cum mancipijs quinque, ea ratione firma donatione, ut ſupra inter nos definitum eſt, ut poſt obitum ſupra dictorum amborum totum ex integro domui Sanctæ Mariæ nullus contradicere vel valeat,

vel

vel poteſtatem habeat, ſed cum veracis teſtibus firmiter confirmatum permaneat. Deinde acceſſit ſupra dicta Conjux ejus nomine Ermanlind, & tradidit propria manu coram marito ſupra dicto in altarem Sanctæ Mariæ Jurnales XXX. in loco, quod dictum eſt ad Cotingun hujusmodi: Si maritus eam ſupervixerit, poſt obitum ipſe feminæ, nec de ipſo ſupra dicto marito, vel ab ullo homine nulla contradictio non reſervatur, ſed poſt obitum ipſius mulieris firmiter ſubjugatum fuiſſet, & Servitio domui ſupra dicto. Hæc ſunt, qui præſentes adfuerunt, & teſtes exſtiterunt: Peppo, Ratolt, Egino, Amalo, Willahelm, Uro, Reginpetht, Cundhart, Toto, Oadalſcach, Kepahoh, Kerperht, Hato, Hroadperht, Lantpald, Eparheri, Alprih, Rihperht, Wichelm, Alawih, Cundalperht, Crimuni, Hatto, Lantrih. Actum eſt autem in Nonas Aprilis anno glorioſi Hludovvici Imperatoris VIIII. Indictione XV. Ego quidem Cozroh Diaconus, & Monachus hanc cartulam ſcripſi juſſione Domni Hittonis Epiſcopi. Et cenſuerunt pro hoc annis ſingulis ad miſſam Sancti Martini denarios XXX. perſolvere.

NOTA.

Hoc inſtrumentum eſt unum ex iis, in quibus Cozrobus ſe diſertè *Monachum* profitetur.

NUM. CDXXIX.

Oadalpald, & Minigo Presbyteri.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in epiſcopio beatiſſime Virginis Mariæ bene notum, qualiter viri venerabiles Oadalpald Presbyter, & Minigo Presbyter in illorum hereditate in loco Etchinaha uterque ſuam conſtruit Eccleſiam, & propter familiarem fraternitatem, quam cum Attone fidele Epiſcopo ſemper habuerunt, cum licentia Sindherti Epiſcopi Attonem Epiſcopum conduxerunt, ut ipſe illorum conſecrâſſet Eccleſias. Ita & actum eſt cum conſenſu illorum Epiſcopi, & omnium convicinorum in eodem loco bonorum virorum ibidem commanentium, ita convenit omnes, ut uno die ambas illas conſecrâſſet Eccleſias, ipſique jam dicti viri Deo devoti Oadalpald Presbyter, & Minigo Presbyter devota voluntate eodem die utrasque illas Eccleſias domui Sanctæ Mariæ in manus Attonis Epiſcopi firmiter condonaverunt, & tradiderunt in præſentia omnium, tam eccleſiaſticorum, quam ſæcularium inmenſa multitudine ad dedicationem harum Eccleſiarum convenientium, ibique coram cunctis utraque Eccleſia domui Sanctæ Mariæ firmiter tradita, & condonata omnibus in hac provincia notum eſſe dignoſcitur. Nunc vero ſeneſcente Minigone Presbytero veniens ad virum venerabilem Hittonem Epiſcopum in publico Synodo ad Frigiſinga renovare, & confirmare olim actam traditionem ſuam, quem pius Pontifex blandè ſuſcepit, & omnia, quod ipſe ſuggeſſit, libenter accepit; ſuppliciter enim Domnum Epiſcopum coram cuncta congregatione ſynodali petiit, ut nepoti ſuo ſuo vocabulo nomen dato Minigo in beneficium ipſam Eccleſiam de manu Dei Sacerdotis accipere ad ſuam vitam in ſervitio prædicti Epiſcopi meruiſſet cum tale cenſu, quale domno Epiſcopo, & omnibus bene ſuis placuiſſet. Et ſic valde confirmatum eſt inter eos, ita ut nullus hoc contradicere, vel evertere valeat, ſed firmam habeat ſtabilitatem in perpetuum. In his ſermonibus confirmatis ipſe Minigo Presbyter in præſenti ſynodali congregatione acceſſit ad altare Sanctæ Mariæ ipſam Eccleſiam cum omnibus ad eam pertinentibus reddidit, pariterque & tradidit, nihil enim pretermiſit, ſed cum omni integritate tradidit, & domum Sanctæ Mariæ veſtivit. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Hrodolt, Heriperht, Kerhart, Memmo, Wichart, Reginhoh, Wigant, Crimuni, Hiltiprant, Cozolt. Actum eſt hæc in XVI. Kal. Octobris anno glorioſi Hluduvvici Imperatoris VIIII. Indictione XIII. Ego Tagibertus indignus Presbyter ſcripſi juſſione Domni Hittonis Epiſcopi.

NUM. CDXXX.

Mahtheri Truhsna Crivina.

IN nomine Dei & Salvatoris noſtri Jbesu Chriſti. Ego itaque Matheri cogitans, qualiter peccata mea poſſum minorare, & apud pio Domino aliquam indulgentiam in æterna beatitudine merear accipere; quapropter omnem rem proprietatis, aut adquiſitionis meæ dono, atque perpetua ſtabilis trado in manus Hittonis Epiſcopi ad monaſterium, quæ eſt conſtructum in honore Sancti Petri Apoſtoli, & Candidi Martyris Chriſti in loco nominato Intihha, hoc eſt, infra Trubsna, & Crivina, quicquid ibidem præſente habere tempore vel poſſidere videorum, hoc totum funditus ad ſupra dicto Monaſterio deligabo, & modis omnibus confirmo cum terris, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, molinis, vineis, mancipiis, pecodibus, cultis, & incultis cum omnibus adjacentiis, ut quicquid exinde Rectores ipſius Monaſterii facere voluerint, liberam in omnibus teneant poteſtatem, & ego ipſe hoc ipſud in beneficiarii uſu ex Hittone Epiſcopo habitandum, & emeliorandum accepi, ita ut in nullum naufragium ponere licentiam non habeam. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: Reginhoh, Reginolf, Wicco, Petto, Adalunc, Ratpot, Delanto, Wolfperht, Meginrat, Wisurih, Kepahoh, Willahart, Marcho, Arpeo, Liutperht, Hriffo, Engilperht, Herigo. fidejuſſor hujus traditionis Adalker. Actum eſt hoc ſub die conſule, quod eſt VI. Idus Julias Indictione XV. anno Domini DCCCXXII. & Hloduvinco piiſſimo Imperatore regnum gubernante VIIII. Ego itaque Pirbtilo indignus Subdiaconus juſſus domnus Hittonis Epiſcopi ſcripſi & ſubſcripſi Imperatoris amen.

NOTA.

Ex hoc inſtrumento iterum demonſtratur, Inticæ, ſeu in Innching fuiſſe Monaſterium.

NUM. CDXXXI.

Traditio Wolfperht, & Wanpurc ad Stroagun.

IN nomine Domini noſtri Jbeſu Chriſti notum ſit cunctis fidelibus viris veracis nobilibus, quia jam quedam matrona nomine Wanpurc tradidit Wolfperto Clerico proprietatem ſuam in loco, qui dicitur Stroga, & poſtea convenit eos ambos illam matronam, & ipſum Clericum, ut convenienter tradidiſſent pro remedium anime eorum ipſam rem, & ita fecerunt. Tunc Ellanperht Advocatus Wolfperti, & ipſa Matrona Wanpurc tradiderunt ſupra dictum proprietatem ad Stroga ad venerandum locum ad Isana in ipſam altarem Sancti Zenonis, & omnibus Sanctis, qui ibidem ſunt, ut poſt obitum illorum in perpetuum fuiſſet ſtabilitum nullo modo mutari potuiſſet. Iſti ſunt teſtes: inprimis Ellanpert, Heipo, Petto, Drudo, Kaganhart, Willihelm, Reginhoh, Wolfperht, Alpolf, Wichart, Sigipald. Actum eſt ad Iſana anno Hluduwici Imperatoris VIIII. VI. idus menſe Decembri, indictione XV.

NOTA.

Storagun. hodie Strogen, in Præfectura Erdingana.

NUM. CDXXXII.

Elizo Presbyter tradidit ad Sweinpach.

IN nomine Domini Dei & Salvatoris noſtri Jhesu Chriſti. Ego itaque Elizo Presbyter divina voce dicente inſtinctus: date, & dabitur vobis. Quapropter omnem rem proprietatis meæ dono, trado ad monaſterio Sanctæ Mariæ

Mariæ in caſtro Frigiſingas, ubi beatus Corbinianus Confeſſor Chriſti umatus eſt, quicquid hereditatis, aut adquiſitionis habere videorum in loco, qui dicitur Svyeinpah', hoc univerſaliter ad præfato monaſterio cum edis, edificiis, curtis, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, mancipiis, pecuniis, pecoribus, cultis, & incultis, aquis, aquarúmque decurſibus trado, atque transfirmo de meo jure, & poteſtate, in jurem & poteſtatem ipſius monaſterii, ut in perpetuum firmum omnino, & ſtabilis fiat, eo verò tenore, ut ego ipſe vel nepus meus Rihheri, dum diu in hac fragili vita vixerimus ad noſtrum uſum, & poteſtatem habemus, & pro hoc eadem hora cenſum perſolvi in manus Hittonis venerabilis Epiſcopi, hoc eſt denarios VI. & ſimul vvadiavi annis ſingulis. Poſt noſtrum verò obitum, quicquid ibidem adtractum, emelioratúmque repertum fuerit, vel tranſitus noſter relinquerit, hoc totum & integrum ad jam dicto monaſterio Frigiſinenſe tenetur. Et hæc teſtes per aures tracti: Spulit teſtes, & fidejuſſor, Cundalpert teſtes, Amolo, Cotafrid, Alavvih, Hrodpert, Cundhart, Ekkihart, Wicco, vel alij multi. Actum eſt hoc ſub die conſule, quod eſt Kalendis Martii Indictione XV. anno glorioſiſſimi Hoduvvici Auguſti regnum gubernante VIIII.

NUM. CDXXXIII.

Traditio Deotpaldi Presbyteri, & Erchanpaldi.

IN Dei nomine. Notum ſit cunctis fidelibus viris, veracíſque nobilibus, quia jam vir venerandus Presbyter nomine Deotpald ſeu Erchanpald frater ejus tradiderunt hereditatem eorum in loco, qui dicitur Stroga ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas in manu Hittoni Epiſcopi defenſori ejus, hoc eſt una baſilica, & alia caſa, & quicquid ibi pertinet, & ſex mancipias his nominibus: Liutcoz, Zallo, Willipurc, Rihelm, Maalpric, Lipolf, ſimiliter alia, quæ ibi videntur eſſe. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & teſtes tracti ſunt: inprimis Ellanperht Judex, Liutprant, Deotrih, Reginperht, Oadalſcalh, Willihelm, Kepahoh, Luitker, Snelmoot, Drudmunt, Lantpald, Irminfrid, Lanto, Egilolf, Toto. Actum eſt hoc ad Isana monaſterio in XIIII. Kal. Septembris, anno Hluduvvici Imperatoris VIIII. Indictione XV.

Poſtea verò Hitto domnus Epiſcopus hoc ipſum per beneficium preſtabat Nordperto Clerico ſupra dicto Presbyteri nepote, & ille vvadiavit cenſum ſuum dare, hoc eſt, III. denarios ad miſſa Sancti Martini Confeſſoris ſemper unicuique anno numquam irritum ſit.

NOTA.

In hoc inſtrumento occurrit nova mentio de Monaſterio Isana.

NUM. CDXXXIV.

Quomodo Hitto Epiſcopus Eccleſiam ad Feringas ad epiſcopatum vindicavit.

DUm ſediſſent Cotafrid videlicet, & Hatto & Ergeltingas, Adalhram, Hitto, Baturih, Reginheri, Agnus Epiſcopi, Kisalhart, & Ellanperht judices, ceteriq́ue omnes coronatores viri, ibiq́ue inter eos ſurrexerunt Nidhart, & Frehholf miſſi Dominici, & interpellabant Hittonem Epiſcopum pro Eccleſism, quæ ſita eſt in loco nominato Feringa dicentes: à domno Imperatore eis injunctum fuiſſe pro ipſam Eccleſiam inveſtigare, utrùm ad epiſcopatum pertinere, aut ſpecialiter capella ad opus dominicum fieri deberet? eò quòd Gregorius domno Imperatore referebat, Hittonem epiſcopum ipſam præfatam

Eccleſiam injuſtè præripuiſſe. Quod ilico falſum fuiſſe inventum eſt per Epiſcopos, Abbates, Comites, ceteroſque bonos, veraceſque viros, qui narraverunt, ex temporibus Pippini Regis jam ſupra dictam Eccleſiam in epiſcopatum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga cum omnibus ad eam jacentibus pertinuiſſe. Tunc quoque prædicti miſſi Nidhart, & Frehholf crediderunt ſibi, ut nequaquam jam fata Eccleſia ab illo epiſcopatu abſtracta fieri non potuit, ſimul & Gregorius cum ſuo defenſore Perhtolt, qui ipſam Eccleſiam queſivit, credidit, & fatebat ſe, nullam inde ulterius ampliùs motionem feciſſe. Actum eſt hoc ad Ergeltinga in præſentia multorum. Meginhart, Deotpald, Sigimot, Isaac, Adalperht Abbates. Ribheri, Amalrih, Engilhart, Engildeo, Rihho, Liutpald, Heidanrih, Regiobart, Odalſcalh, Adalperht, Heripert, Kerolt Comites. Hrodolt, Cuniperht, Perhtolt, Camanolf, Svvarzolf, Cundalpert, Pernker, Cundpald, Cuniperht, Perahart, Job, Parto, Crimuni, Pillunc, Erinperht, Cundalperht, Irminheri, Ellanperht, Ratolt, Svvomperht, Toto, Heipo. Actum eſt hoc ſub die conſule, quod eſt III. Nonas Aprilis, anno glorioſiſſimi Hluduvvici Imperatoris Auguſti VIIII. Indictione prima.

NOTÆ.

Ex hoc inſtrumento egregiè eluceſcit antiquitas Eccleſiæ in Vering, comprobata coram Adalramo Archiepiſcopo Salisburgenſi, Hittone Epiſcopo Friſingenſi, Baturico Ratisbonenſi, Reginhario Patavienſi, & Agno, neſcio cujus Sedis Epiſcopo; item coram Abbatibus Meginhardo Tegernſeenſi, Deotpaldo Altahæ inferioris, Sigimoto Moſpurgenſi, Adalberto, ut videtur, Altahæ ſuperioris, & Isaac monaſterii nobis incerti, coram Comitibus multis aliisque, qui in Inſtrumento fortè ideò *coronatores viri* vocantur, quod illuſtrem illam coronam, ſeu conventum conſtituerint.

Ad Ergeltinga. fortè Ergolting, vicum Bojariæ inferioris, Diœceſis Ratisbonenſis, Tetrarchiæ Landishutanæ, Præfecturæ Rotenburgenſis, ubi graves cauſas eo tempore diſcuſſas fuiſſe, ex conventu tot graviſſimorum virorum facilè colligitur.

NUM. CDXXXV.

Traditio Memmoni, & Isanharti Clerici de Niwivara colonia I.

NOtum ſit cunctis fidelibus viris veraciſque nobilibus, quia jam vir vocatus Memmo, & filius Isanhart Clericus tradiderunt unam coloniam in loco, qui dicitur Nivvara ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas pro remedium anime eorum, ut ubi ſit firmum, & ſtabilitum poſt obitum ſupra dicti Clerici; econtra verò convenit defenſorem Sanctæ Mariæ Hittone Epiſcopum in ipſo loco ſupra dicto Nivvara illo Clerico aliam coloniam ibi interjacentem pro beneficium præſtare, ut ipſe habeat ambas colonias illas usque in finem vitæ ſuæ, & poſt ſui obitum nullo contradicente ſint ſtabilitas ad ſupra dictam Eccleſiam. Iſti ſunt teſtes, qui hanc traditionem viderunt: inprimis Hrodolt, Pernger, Petto, Alavvib, Pernolf, Kerperht, Liutpald, Lantpald, Liutker, Adalheri. Actum eſt hoc Nonis Octobris ad Frigiſingas anno Imperij Hluduvvici VIIII. Indict. XV.

NUM. CDXXXVI.

Wolfdeo Presbyter de Tegardorf tradidit.

COoſtat omnibus in epiſcopio Sanctæ Marie commorantibus, quod Wolfdeo Presbyter divina conpunctione inſtinctus tradidit propriam hereditatem ſuam ad Frigiſingun domui Sanctæ Marie in loco, quod dicitur ad Tegardorf, quicquid ibidem habere videbatur, vel deinceps adipiſci potuiſſet, tam in territoriis, quàm in mancipiis, ſeu rebus omnibus, ea ratione

firma

firma donatione poteſtativè tradidit ſupra dictus Wolfdeo in altarem Sanctæ Mariæ hereditatem ſuam propria manu, ut poſt obitum ipſius domui Sanctæ Mariæ nullus contradicere vel valeat, vel poteſtatem baheat, nullus propinquus, vel alius quis, ſed cum veracis teſtibus firmiter confirmatum permaneat. Hæc ſunt teſtes, qui præſentes adfuerunt: Oadalſcalh, Wicbelm, Alprih, Irminfrid, Spulit, Cozolt, Emicho, Willibelm, Engilperht, Adalunc, Otperht, Wicco, Walch, Witucbi, Wigant. Actum eſt autem in Nonis Maij anno glorioſi Hludovvici Imperatoris VIIII. Indictione prima. Ego quidem Cozroh Diaconus & Monachus hanc cartulam ſcripſi juſſione Domni Hittonis Epiſcopi.

NUM. CDXXXVII.

Einhart, & Friduperht Presbyteri ad Wanibinpach.

IN nomine Dei Summi. Ego itaque Einhart, & nepus meus Friduperbt cogitantes de Dei miſericordia, qualiter aliquam indulgentiam apud pio Domino in æterna tabernacula delictorum noſtrorum mereamur accipere. Quapropter omnem rem proprietatis noſtræ, quam habemus in loco nominato Wanibinpah tradimus, atque donamus pro remedium animarum noſtrarum ad domum beate Mariæ in caſtro Frigiſinga ſito, ubi Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit, vel ibidem præeſt venerabilis Hitto Epiſcopus, quicquid proprietatis, aut adquiſitionis habere dinoſcimur, hoc univerſum, & integrum tradimus ac firmamus ad prædicto domo, ut in evum inconvulſum permaneat, ea ratione, ut ego ipſe, vel nepus meus Fridupert, nec non & Soror mea Sigipurc, quousque in hac fragili vita vivimus, ad uſum & poteſtatem habemus; poſt noſtrum verò obitum firmiter ad præfato domo teneatur cum omnibus ibidem manentibus. Et hæc teſtes per aures tracti: Crimheri, Hrodperbt, Wicco, Cundhart, Kerperht, Alcmunt, Alawih, Hatto, Lantrih, Adalunc, Arpeo, Milo. die conſule, quod eſt in IIII. Kal. Novembris, Indictione prima, anno Domini DCCCXXII. Hluduvvici imperi ejus anno nono. Ego itaque Pirhtilo juſſu Hittonis Epiſcopi ſcripſi, & ſubſcripſi.

NOTA.

Wanichinbach. an Wambach, in diſtrictu Erdingano?

NUM. CDXXXVIII.

Sigifrid de Merunesſteti.

IN nomine Domini Dei, & Salvatoris noſtri Jheſu Chriſti. Dum dictum Domini ſit, date præſentia iſta, & decidentia, & conparate æternam vitam, & letitiam ſempiternam, ut Apoſtolus ait, perit mundus, & ea, quæ in mundo ſunt. Ideoque Eccleſijs, & pauperibus Chriſti erogate, ut celeſtibus convivijs, & ſpiritalibus alimentis perfrui mereatis. Quapropter ego itaque Sigifrid tractans in animo licèt in corde meo, qualiter apud pio Domino retributorem aliquam indulgentiam facinorum merear meorum adipiſcere, quatenus in æterna tabernacula, ubi Sancti requieſcunt ultimo loco appaream; quam ob cauſam omnem rem proprietatis meæ, quam præſente tempore habere, vel poſſidere viſum in loco nominato Merunesteti, hoc totum, & integrum trado, & transfundo ad Eccleſiam beate, & intemerate ſempérque Virginis Genetricis Dei Mariæ, quæ ſita eſt in loco nominato Frigiſinga, ubi domnus Corbinianus in corpore conditus eſt, vel ubi Protector eſſe dinoſcitur Hitto venerabilis Epiſcopus, hoc eſt, quicquid ſupra dictum locum Merunesteti ad illam villam accedit, ex quarta licet omni parte trado, & confirmo ſtabili perpetua ad jam ſupra memo-

memoratum domum, tam terris, pratis, paſcis, campis, aquis, aquarúmve decurſibus, ſilvis, cultis, & incultis, mobilis, & iomobilis, mancipias II. hoves IIII. ea ratione, quicquid ab hodierna die, ac deinceps Rectores ipſius domui, vel Succeſſores ejus facere voluerint, liberam in omnibus habeant poteſtatem, id eſt, habendi, tenendi, commutandi, vendendi, oec non, qualiter eis hooum, utiléque videtur, id agant, & ego Sigifrid cum teſtibus per aures tracti hanc traditionem propria manu confirmo. Crimperht Teſtes, Snelhart, Siculi, Umfrid, Uro, Wolheri, Wllahelm, Odalſcalh, Kerpert, Wichart, Crimuni, Reginperht, Otperht, Sigipald, Odalhart, Hatto, Reginolt, Deotrih, Petto, Heito, Matto, Lantperht, Sigiperht, Scort, Herivvart, Heidanrih, Liutpald, Alavvih, Arpeo, Imihho, Cozuni, Ellanperht, Engilpert, Eogilrih, Friduperc, Heidaarih. Actum eſt hæc ſub die conſule, quod eſt pridie Idus Septembris anno glorioſiſſimi Hluduvvici Imperatoris Auguſti imperante VIIII. Indictione prima. Ego itaque Pirhtilo iodignus Subdiacoous juſſu Hittonis Epiſcopi ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. CDXXXIX.

Erchanperht Presbyter ad Ratinweg.

NOtitia de traditiooe, quam fecit Erchanperht in loco nominato ad Ratinvvege. Conſtruxit Erchanperht Oratorium in curte ſua, deinde ſupplicando veniens venerabilem virum Hittooem Epiſcopum, ut ibidem venire dignaretur, & ſic fecit, & venerabilis Epiſcopus ibidem veniens, & plerique nobiles viri ſimul cum eo adfuiſſent, tunc domous Epiſcopus querens, quomodo hereditare ipſam Eccleſiam prædictus Erchanperht voluiſſet? & ille promptus adeſſet, & ſtatim in loco hereditare jam dictum Oratorium cum tribus maocipiis, quorum oomina hic ioſeruntur. Tunc domous Epiſcopus conſecravit illud oratorium, nec non inſuper & reliquias addidit. Tum demum veniens præfatus Erchanperht coram multitudine populi, qui ad illam celebritatem convenerunt, tulit vvadium in manu ſua, & tradidit omnia jura proprij ſui alodis ad illo altare, & io manus Hittoni Epiſcopi ad domo Sanctæ Mariæ ſemper Virginis Frigiſinenſis, oihil omnino pretermittens, quod ſibi de patre ſuo in patrimonio accidiſſe videbatur. Ea verò ratione, ut ipſe Erchanperht, quousque in hac fragili vita degerent, ad eorum uſum & poteſtatem aberentur, & poſt obitum eorum, ſicut ſupra commemoratur, firmiter teneatur, & hoc teſtium muoitione firmavit, quorum nomina hic inſeruntur: Ellanperht, Liutprant, Walho, Willipato, Ermperht, Alpheri, Reginpald, Kiso, Selprat, Arnolt, Emicho, Hiltiperht, Rihperht, Wolfleoz. Actum io loco vulgo nominato ad Ratinvvege Nonis Septembris. Ego itaque Starcholf juſſus à domno Hittone Epiſcopo ex ore Emichoni ſcripſi iſtam paginolam.

Iterum

Notitia, qualiter Erchanperht Presbyter ſuam renovavit traditiooem, & iterum tradidit, quicquid hereditatis, aut adquiſitionis habuit in loco nominato Klana, & hæc ſunt teſtes per aures tracti: Haholf, Adalhart, Siculi, Reginhoh, Petto, Adaluoc, Wicco, Otperht, Arperht, Liutker, Amplicho, Ripert, Snelhart, Egino. Actum ſub die conſule, quod eſt V. Nooas Julias, anno Hluduvvici Imperatoris Indictiooe XV.

NUM. CDXL.

Regina, & Dolleo tradunt lucum ad Calkinperc.

NOtitia, qualiter quidam matrooa nominata Regina, & vocatus ejus Dolleo tradiderunt unum lucum in loco, qui dicitur Calkinperht in manus Hittoni Epiſcopi, & ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & econtra

econtra pretium accepir, ur ibi ſit firmum, & inconvulſum. Iſti ſunt teſtes: inprimis Frumolt fidejuſſor ipſius ſemini, Alprih, Rihperht, Hrodpert, Ecco, Frauikis, Hunker, Hatto, Alpheri, Sintaruihzilo, Ratpoot, Willipato, alius Alprih, Adalunc, Wicco, Reginheri, Cozolt, Arpeo. Actum eſt hoc ad Svveinpah in III. Idus Decembris anno Hloduvvici Imperatoris VIIII. Indict. I. anni Domini DCCCXXIII.

NUM. CDXLI.

Francho Epiſcopus ad Swindaha tradidit, & cenſum ſpopondit.

DUm oportet unicuique, qui in hoc mundo vacare videtur, Sacramenta reminiſci, & ultimum diem pertimeſci, ne nos inproviſa mors ſubito, ſicut habet caſus humane fragilitatis inparatos inveniat, & tamquam fur conprehendat, vel æternæ mortis laqueis tradat, de rebus tranſitorijs, quem Domini pietas, humanáque utilitas adquiſierit, patronum adquirere debet, qui pro ejus vicibus, diémque judicij magni apud Dominum intercedat, ut mercedem pleniſſimam apud ipſum retributionis accipiat. Quamobrem ego in Dei nomine Francho vocitatus Epiſcopus una cum parentibus meis tractavi, ut pro remedium animæ ſue, vel pro peccatis meis abluendis, ut mihi pius Dominus in aliquantulum veniam æternam preſtare dignetur, hereditatem quoque meam, quicquid ad me legitimè pertinere deberet à patre & fratribus partitum, ad ſepulchrum Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti in loco Frigiſingas, ubi precioſus in corpore humatus eſſe cernitur, in altarem Sancte Mariæ concedere deberem, quod ita & feci, & ſtatui, ut ibidem ad illum locum Sanctum firmiter in perpetuum permanſiſſet, hoc eſt in loco nominata Svvindaha, quicquid ibidem hereditatem propria habere videbatur, totum ex integro tradidi, & cum teſtibus confirmavi ad ſupra dictum domum Sancti Corbiniani, ut ibidem perpetualiter permanſiſſet. Ea verò ratione, ut quamdiu vivam, ipſam cauſam cum integritate habere, vel uſurpare debeam; poſt obitum verò meum cum omni rem addita, vel emeliorata abſque ulla conſignatione, vel contradictione ipſe Rector, qui tunc tempore ipſo monaſterio Sancti Corbiniani ad gubernandum poteſtatem habere videtur, in ſuam faciat revocari dominationem. Et econtra accepi in beneficium à religioſo viro Hittoni Epiſcopo in ipſo loco Swindaha, quicquid Anteceſſor meus Andreas Epiſcopus ipſo domui Sanctæ Mariæ jam olim tradidiſſet, & cenſui pro hoc Solidos X. annis Singulis perſolvere ad miſſam Sancti Martini. Siquis verò quod futurum minimè credo, ſi ego ipſe aut ullus de heredibus meis, ſeu quicumque emiſſa Perſona, qui contra hanc traditionem, quam ego propria voluntate fieri rogavi venire, aut aliquid reſultare præſumpſerit, inprimis iram Dei omnipotentis incurrat, & petitio ſua vacua, & inanis permaneat, ſed per epiſtolam, omniq́ue tempore firmiorem obteneat roborem manu mea propria ſubter firmavi, & bonis hominibus ad roborandum decrevi, quorum nomina hæc ſunt: inprimis Hitto Epiſcopus, qui ipſam traditionem manibus ſuis claris accepit. Rubo Archipresbyter, Oadalpald Presbyter, Sindmar Presbyter, Anno Diaconus, Sigahart Diaconus, Kepahart Diaconus, Sindperht Diaconus, Adalperht Diaconus, Nidperht Diaconus, Vigilius, Wago Capellanus, Anno Clericus, Scort Clericus, Harperht Diaconus. Iſti Laici teſtes per aures tracti. Kerbart, Spulit, Petto, Irminfrid, Cozpald, Embricho, Altolf, Tazzo, Crimolt, Heimperht, Wiſurih, Ratolt, Reginperht, Friddo, Wicco, Putilo, Tato, Hroadrich, Reginperht, Williberi, Hatto, Kerperht, Ellanrih, Altolf, Rathart. Actum eſt hæc ad Frigiſinga in III. Nonas Junij, Indictione II. anno X. regnante Woduvvico Imperatore. Ego viliſſimus Diaconus, & Monachus Cozroh hanc cartulam ſcripſi juſſione Hittoni Epiſcopi, ſeu Franchoni ipſius Epiſcopi, qui hanc traditionem fecit.

N.U M. CDXLII.

Noto Epiſcopus tradit ad Kekingas.

OMne igitur, quod in iſto præſenti ſeculo habetur tranſire, quamque & ad defectum tendere, nulli dubium eſt, niſi tamen hoc, quod ad domibus, & ad Eccleſijs Dei datur, unde pauperes Chriſti alantur. Quamobrem ego itaque Noto Epiſcopus cogitans de Dei timore, & æterna bona retributione, quomodo aliquam veniam cum pio Domino valeat conquirere, verùm etiam penam æterne gehennis devitare, trado, atque deligabo ad domum beate, & intemerate ſempérque Virginis Matris Dei Marie, omnémque rem proprietatis, aut adquiſitionis, quam præſenti tempore habeam, undecumque mihi evenit, hoc quoque totum, & integrum ad ſupra fato domo, quod ſitum eſt in caſtro vocitato Frigiſinga, dono, & confirmo perpetua ſtabilitate, quidlibet, quantúmque habeo in loco nominato Kekinga, cum domibus, edificijs, curtiferis, mancipijs bis nominibus dictis: Watto, Engilhram, Reginpurc, Unroh, Pegirin, Petker, Ratlind, Reginni, Adalpald, Undicbo, Ratsuind, Cundpert, Wilpurc, vel cum reliquis mobilibus, & inmobilibus ad hunc locum pertinentibus. Actum ad Frigiſinga ſub die conſule, quod eſt XVII. Februarias anno glorioſiſſimi Hloduvvici Imperatoris X. Indict. I. Et iſtis teſtibus confirmavit: Kisalhart Comis, Liutpald Comis, Engilhart Comis, RibhoComis, ReginhartComis, Odalſcalh, Kejo, Alprih, Donarpert, Adalker, Megol, Einheri, Heilrib, Hadupert, Odalſcalb, Alprib, Cozolt, Hitto, Engilhart, Reginolt, Odolt, Alhmunt, Wicberi, Engilfrid, Alavvih, Drudmunt, Sulman, Rahad, Engilhart.

NUM. CDXLIII.

Traditio Teniles de Phetarach.

IN nomine Dei & Salvatoris noſtri Jheſu Chriſti. Ego itaque Tenil cogitans de Dei timore, vel æterna bona retributione, qualiter aliquam indulgentiam peccatorum meorum merear accipere, quapropter trado, atque confirmo medietatem omnium facultatum meorum ad domum beate Marie, que eſt conſtructum in caſtro ſito Frigiſinga, hoc ſunt mancipia Sigihart, Sigimunt, Helidpald, Ratin, Cotani, vel quicquid in omnibus fuerat, hoc ex medietate tradam, vel condonam ad præfato domo Sanctæ Marie, preter ſilvam, illam, quæ in oriente partibus conſiſtit, illam igitur ſilvam, quæ in occidente parte confinivit; ad marcam Sancte Marie, vel pratas jacentes juxta flumen Fiscaha valentes XXX. carradas, tradam ut ex hodierna die, ac deinceps firmiter habetur ad ſupra fato domo, ſimiliter & illam portionem, quæ me contigit in Eccleſia, quæ eſt conſtructa ſuper flumen Phetarab ex hoc nunc relaxam, aliud autem quicquid de ſupra dictis rebus fuerit, ego & Conjux mea, nec non & filius meus, qualiscumque noſtrum alterius ſuperſtis fuerit, ad ſuum uſum, & poteſtatem, dum in bac vita verſaret, habeat, poſt noſtrum igitur diſceſſum omnia ex omnibus, ſicut ſupra dixi de facultatibus meis per medietatem ad ſupra memorato domo ſtabile, ac firmiter teneatur. Actum eſt hoc in XIII. Kalendas Majas anno Hloduvvici mitiſſimi Imperatoris Auguſti regnum gubernante X. Indictione I. Et hæc ſunt per aures tracti: Camanolf, Engilhart, Haholf, Situli, Umfrid, Freso, Kerhart, Reginpetht, Otperht, Wicheri, Wolfheri, Starcholf, Adalrib, Crimuni, Kerperbt, Cozzolt, Arpert, Hunkis, Adalbart, Madalcoz, Offo, Alprih, Marcho, Walunc. Ego itaque Pithtilo juſſu Hittonis Epiſcopi ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM.

NUM. CDXLIV.

Traditio Pernolfi, & Perhtnia de Erphinprunno.

IN nomine Domini Dei & Salvatoris noſtri Jheſu Chriſti. Ego itaque Pernolf cum conjuge mea Perhtni tractans, atque meditans de æterna glorioſa mercede aliquam partem mereri, vel in ultimo loco Sanctorum coram pio Domino apparere, & indulgentiam facinorum noſtrorum evindicare, ob quam cauſam ego, & prædicta Conjux mea tradimus, atque condonamus ad caſa Sancta Maria, & beati Corbiniani Confeſſoris Chriſti omnem rem, quam habere viſi ſumus in loco nominato Erphinprunno mobilem, & inmobilem, quicquid nos proprietatis, aut adquiſitionis jure ibidem evenit, hoc penitus cum omni veſtitura ad prædicta domo condonamus, atque omnino firma ſtabilitate generali manu pro remedium animarum noſtrarum conſtituimus, ut quicquid inde Rectores domui ipſius agere voluerint, liberam poteſtatem poſt obitum noſtrum in omnibus habeant agendi. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Lantfrid, Haholf, Irminfrid, Reginperht, Cartfrid, Sulman, Erchanolf, Hrodperht, Uro, Heilrih, Hatto, Engilperht, Odalſcalh, Liutker, Lanrih, Reginperht, Crimuni, Wigant, Kerperht, Petto, Marcho, Adalunc, Odalſcalh, Isanperht, Tagapert, Wolf, Ratpot, Reginpald, Kerhart, Hartmot & alij multi. Actum eſt hoc ad Frigiſinga VI. Kal. Januario menne, Indictione prima, anno piiſſimi Hludowici Auguſti imperante X.

NUM. CDXLV.

Fritilo Presbyter renovavit traditionem de Prisinga.

DUm incognitum non habetur, ſed bene omnibus notum eſt, quomodo quidam Presbyter nomine Fritilo ſuam traditionem quam fecit temporibus Arpionis Epiſcopi ad domum Sanctæ Marie in caſtro nuncupato Frigiſinga, venit coram Hittonem Epiſcopum, vel coram cunctam congregationem Sancte Mariæ Clericorum ſive Laicorum, & iterum ipſam traditionem, quam jam pridem factam fuiſſe multis conſtat, renovavit, & tradidit in ipſum altarem beate Marie ſempérque Virginis Genetricis Dei, quicquid proprie hereditatis, aut adquiſitionis habere videtur in loco nomine Priſinga, hoc totum & integrum omnia ex omnibus tam de alode, quàm & de conparato, ſeu de qualibet ad ſe tracto ibidem noſcitur perveniſſe, tradidit, atque deligavit ad præfato domo jura ſtabilitate, & confirmatione, hoc ſunt mancipia, quorum nomina hæc ſunt: Kerhart, Otni, Engilpald, Starbholf, Herimar, Ellanhart, Luipni, Altuni, Hretolf, Wolfſpirin, Hrodlind, Purclind, Huza, Ellansvvind, Regimar, Reginhilt, Starhmot, & alias IIII. terris, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, aquis, aquarumque decurſibus, cultis, & incultis, greges cum pecoribus, domibus, edificiis, curtiferis, hoc univerſaliter tradidit, & æternaliter ad ſupra allato domo beatæ Marie ſtabilivit, & vvadiavit cenſum in anno modios XX. ad miſſam Sancti Martini, aut ſi hoc minimè haberet, tunc quoque duos ſolidos denariorum donaret. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: Deotbart, Reginpert, Pilicrim, Alpolt, Amprichо, Durinc, Emihho, Memmo, Ratolt, Egino, Hrodperht, Hatto, Kerperht, Wicco, Adalunc, Reginperht, Uro, Heriperht, Otperht, Liutker, Wichelm, Meginrat, Cundheri, Rihholt, Freso, Einhart, Cozolt, Alprih, Cundheri. Actum eſt hoc ſub die conſule, quod eſt IIII. Idus Majo menne anno Hloduvvici glorioſiſſimi atque piiſſimi Imperatoris Auguſti X. Indictione I. Ego itaque Pirthilo juſſus Hittoni Epiſcopi ſcripſi, & ſubſcripſi. Actum ad Frigiſinga in baſilica beate Mariæ.

NOTA.

In hoc & multis aliis inſtrumentis conſiderabit Lector, Hittonem Epiſcopum non ſolum de novis bonis Eccleſiæ ſuæ acquirendis fuiſſe ſolicitum, ſed etiam de antiquis poſſeſſionibus confirmandis & ſtabiliendis.

NUM. CDXLVI.

Cenſum Reginwarti de Poahſcorro.

EGo itaque Reginvvart accepi beneficium de domno Hittone Epiſcopo in loco nominato Pohſcorro, & pro hoc cenſui annis ſingulis denarios X. quapropter conplacuit mihi, atque convenit, ut pro ipſum cenſum dediſſem, atque tradidiſſem in altarem Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga, quicquid ego & Frater meus proprietatis habuimus inter Ampra & Paſinpah, hoc quoque univerſaliter tradam, atque transfirmam ad ſupra allato Frigiſinga, ut quicquid ex hodierna die facere voluerint, liberè fruantur, preter hoc, quod ego in III. ebdomada in illa molina diem unum & noctem habeam, ſi facta fuerit, & annis ſingulis ad miſſam Sancti Martini duos denarios, quod & nunc ſtatim exhibui. Teſtes Liutpald Comis, Camanolf, Cundachar, Cumpert, Cundpald, Reginpert, Kerpert, Ortuni, Starcholf, Alfrid, Pernolf, Cauzo, Odalſcalh, Emihho, Cozrat, Tetti, Matperht, Alavvih, Wichelm, Wolfheri, Kaganhart, Ampricho, Reginpald, Cuniperht, Chadol, Teto, Kerperht, Wichart, Tagapert. Actum ad Frigiſinga pridie Nonas Majo menne anno Hloduvvico piiſſimo Auguſto imperante X. Indictione I. Ego itaque Pirthilo juſſus Hittonis Epiſcopi ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. CDXLVII.

Freaso unam clivam tradit ad Frigiſinga.

ANtiqui Patres ſanxerunt, ut qui de proprietate jure aliquid tradere voluerit, hoc coram teſtibus plures firmiter ſciat per ſcripturarum ſeriem obligare. Quapropter ego itaque Freso trado, condono ad domum Sanctæ Mariæ in caſtro nuncupato Frigiſingas pro animas Kepathohi, & Erchanrata clivam unam, quæ jacet, & confinit in ſepem, qui circumcinxit curtem, quæ dicitur Poh, ab illo ſepe usque in viam ſuperiorem, quæ eſt in auſtrali parte, ſic tradam, & omnino perpetua ſtabilitate confirmam ad ſupra dicto domo electe Genetricis Dei Marie, ut quicquid ab hodierna die Rectores ipſius domui facere voluerint, habeant poteſtatem, ita, ut nec ego ipſe, nec ullus de heredibus meis, aut coheredibus meis hanc traditionem infrangere, aut inmutare poteſtatem habeat, ſed firma omnino, ſtabiliſque permaneat ad præfato domo. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Engilhart, Liutpald, Alprat, Ratolt, Wicco, Willahelm, Kerhart, Lantfrid, Irminfrid, Hruadperht, Hatto, Perhtolt, Engilhart, Eparhart, Manno, Waninc, Alamar, Waltunc, Saluhho, Engilhart, Adalperht, Juto, Cozrat, Willahelm, Uro, Kiso, Lanto, Rumolt. Actum eſt hoc ſub die conſule, quod eſt XIII. Kal. Novembris, anno Hloduvvici Imperatoris Auguſti X. Indictione II. Ego itaque Pirthilo indignus Subdiaconus imperatus è venerabile Hittone Epiſcopo ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. CDXLVIII.
Asolt Presbyter ad Lauppah.

NOtum ſit cuoctis fidelibus, quod Asolt Presbyter unam coloniam in loco nuncupato Lauppah pro remedium animæ ſuæ, ſeu pro Avunculi ſui Isaac Presbyteri, qui illo ipſam coloniam poſt obitum ejus in bereditatem reliquid firmiter tradidit ad domum Sanctæ Marie in loco Frigiſinga, ubi beatiſſimus Corbiniaous Coofeſſor Chriſti in Corpore requieſcit, quia ipſe Avunculus ejus traditum babuiſſet jam antea ad ſupra dicto domo quedam cauſam ſuam in loco Aotbadesbofa, & cooplacitavit, ut ipſe ſupra dictus Nepus ejus poſt obitum ejus ipſam cauſam babuiſſet, & omnia, quicquid ibidem babere videretur, & poſt obitum ejus Succeſſor ejus Asolt Presbyter venit ad piiſſimo Pontifice Hittone, & accepit io beneficium cauſam Avunculi ſui à Domno Hittone Epiſcopo, & ipſe Asolt econtra tradidit ad domum Sanctæ Marie, quicquid in loco Anthadesbofa babuit, totum ex integro tradidit, ſed ipſam coloniam pretermiſit, quia in ipſo non jacuit loco, ſed nunc tertia vice tradidit omnia io omnibus, & conplacitavit, ut nepus ejus Poapo Presbyter poſt obitum ejus babuiſſet, & ſpopooderuot ambo pariter cenſum annis ſingulis XII. denarios usque in finem vitæ eorum perſolvere ad Miſſam Sancti Martini Confeſſoris, poſt obitum verò eorum totum, & integrum redeat ad domum Sancte Marie. Hæc ſunt teſtes: Deothart, Petto, Reginpald, Adalunc, Reginperbt, Otperbt, Memmo, Kaganbart, Haholf, Altrib, Altperbt. Actum eſt bæc in domo epiſcopali ad Frigiſingun, præſeote cuncto clero, in IIII. Idus Aprilis, Indictione II. anno Hludovvici Imperatoris X. Ego quidem Cozroh Diaconus baoc cartulam ſcripſi.

NUM. CDXLIX.
Keidrih Presbyter Naninhofa.

PRudente conſilio bajulat, qui pro aoimæ ſue remedium cogitat, ille dum retributorem habere coofidat, & de Dei miſericordia non dubitet. Idcirco ego enim in Dei nomine Keidrib Presbyter adquiſitionem meam, quam babui in loco Naninbofa tradidi ad domum Sanctæ Mariæ in loco nominata Frigiſinga, ubi Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit, & quicquid in jam dicto loco habui cum maocipiis, campis, ſilvis, pratis, cultis, & incultis, ſeu quicquid habui & in alio loco, quod dicitur Adoalantesbofa, totum ex integto tradidi, quicquid ad me in jam dictis locis jure pertinere deberet, nihil pretermiſi. Ea verò ratione, ut ego ipſe Keidrib ipſam cauſam, usquedum vivo in iſta caduca vita, in beneficium babeam, poſt obitum verò meum liceat babere oepote meo Lantfrido, qui in ipſo die ad diaconatum officium pervenit, & cenſuimus pro boc ambo pariter denarios V. annis ſingulis perſolvere ad miſſam Sancti Martini, poſt obitum verò noſtrum ad ſupra dictum domum Sanctæ Mariæ ſioe ulla contradictione permaneat cum omni iotegritate, ſicut eodem die veſtitum eſſo videretur. In boc iſti teſtes tracti ſunt: Deotbart, Habolf, Petto, Reginperht, Altrib, Altperbt, Reginpald, Memmo, Kaganbart, Otperbt, Adalunc. Actum eſt bæc in IIII. Idus Aptilis, Indictione II. In anno X. tegoi Imperatoris Hludovvici, in preſentia omnis familiæ Sancte Marie, ſeu in domo ipſius in loco Frigiſinga. Ego quidem Cozrob Diaconus, ſive Monacbus banc cartulam ſcripſi juſſus à domno Hittone Epiſoopo.

NUM. CDL.

Hroadheri & Waldker Eitindorf.

IN nomine Dei, & Salvatoris noſtri Jheſu Chriſti. Ego itaque Hrodheri, & filius meus Waldker conſtruximus oratorium in propria alode noſtra, in loco nominato Eitindorf in pago nuncupante Sundarcawi, deinde venimus ad venerabilem Hittonem Epiſcopum ſuam inplorantes licèt clementiam, quatenus ibidem venire, & hoc oratorium conſecrare dignetur, quod ita & fecit, & conſecravit ipſum Oratorium, nec non & altare, inſuper & reliquias condidir, quapropter timorem Dei, & illorum Sanctorum, quorum patrocinia ibi condiuntur tradimus communi manu ego & nati mei tradimus ad ipſum altarem coloniam Plidoni & pratas carradas XII. & mancipias VI. quorum nomina hæc ſunt: Zeizilo, Hilti, Adalhelm, & alii III. de pecodibus capita XXX. & ipſum altarem cum omnibus ad eam pertinentibus tradimus in manus Hittonis Epiſcopi, quodque modis in epiſcopatum Sanctæ Mariæ Frigiſinga perpetua ſtabilitate perduraret; ea verò tenore, ut ego ipſe, vel fili mei, quouſque in hac fragili vita vixerimus ad noſtrum uſum, & poteſtatem haberemus, nec non & ſi filio meo nomine Fater talis poſteritas ſuccedetet, qui dignus exiſteret, quatenus cùm ſervitute hoc promereri potuiſſet, ſimiliter teneret, ſin autem, tunc modis omnibus firmiter ſtatim teneretur ad jam dicto beatæ Mariæ domo. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Helmker, Frater, Engildeo, Hunpert, Odalpert, Rihpert, Paltar, Eparmunt, Egino, Ellancrim, Hadupert, Macho, Wolfpert, Odalſcalh, Mabtpert, Reginolf, Reginpert, Meginpert, Ellanrih, Petto, Adalunc, Wiſurih., Cunzi, Adalhelm, Zoppo, Willahelm. Actum eſt ſub die conſule, quod eſt VII. Idus Februarij anno glorioſiſſimi, ac Sereniſſimi Hloduwici Imperatoris Auguſti X. Indictione prima. Ego itaque Pirthilo juſſus Hittoni Epiſcopi ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. CDLI.

Traditio Engilmanni Diaconi de Pacharun.

DOminus Jheſus Chriſtus, ac Redemptor omnium per Sanctum Evangelium clara voce intonat: Theſaurizate vobis theſaurum in cœlo, ubi nec fur veniat, nec furatur. Facite vobis ſacculum de Mammona, qui non veteraſcit, & alio loco ait: das parvum, & conpares regnum, tribuis tranſitorio, & accepis ſine fine manſura. Idcirco ego in Dei nomine Engilman Diaconus, ut in aliquantulo veniam apud pio Domino in æterna tabernacula adipiſcere merear, ob hoc dono in amore Domini noſtri Jheſu Chriſti ad monaſterium Frigiſinga, ubi Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit, ibidemque venerabilis vir Hitto Epiſcopus cum norma plurima ſervorum Dei ad laudes Dei canendas adunata præeſſe dignoſcitur, donatúmque per hanc epiſtolam donationis eſſe volo medietatem hereditatis meæ de jure meo in jure & poteſtate ipſius Monaſterii tradidi, atque transfundavi hoc in loco nuncupante Pahhara medietatem in omnibus, quicquid in ipſa loco jam dicto loca, quod noſtra ad preſens fuit poſſeſſio, in veſtra, vel ipſius Monaſterii Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, & in altarem Sanctæ Mariæ tradidi ad dominandum medietatem in omnibus hereditatis meæ, tam in territoriis, quàm pratis, paſcuis, ſilvis, ſeu mancipiis, quorum nomina Ernolt, Rikker, Ortheri, Wolfheri, Heriswind, in ea verò ratione, ut ipſam rem cum omni merito, & ſoliditate ad ſe pertinente, vel aſpiciente poſſidere debeatis, & facta noſtra in perpetuum ſtabilis debeat permanere. Si quis verò, quod futurum eſſe non credimus, ſi

ego

ego ipſe aut alius quis de heredibus coheredibúsque meis, ſeu qualibet ulla oppoſita perſona, qui cootra haoc epiſtolam donationem meam, quem ego ob amore Chriſti, & remedium animæ meæ ad prædicto Monaſterio, & Sancto Corbiniano deante dictare, fieri, & firmare rogavi, venire, aut eam frangere voluerit ulla oppoſita perſooa, ioprimis iram Dei omnipotentis iocurrat, & à liminibus Eccleſiarum Sanctarum extraneus efficiatur, & cum Juda Scariothis partem damnationis excipiat, & quod repetit, nullo modo evindicare oon valeat, ſed traditio hæc omni tempore firma, & ſtabilis permaneat. Actum eſt hæc in loco Frigiſinga coram cuncto Clero, & alijs quàm plurimis. Inprimis Hitto Epiſcopus, qui ipſam traditionem manibus ſuis Sanctis accepit, Ruho Archipresbyter, Heripert Archipresbyter, Oadalpald Presbyter, Elium Presbyter, Cozpald Presbyter, Siodmar Presbyter, Meginolt Presbyter. Iſti Laici per aures tracti: Toto, Crimperr, Hroadperht, Sigipald, Eparheri, Sigideo, Laotperht, Oadalhart, Kepaboh, Adalperht, Leo, Heimpert, Ekkolf, Megiopot, Ratkis, Wolfolt, Reginperht, Hiuto. Mahtperht, Amalperhr, Regiohart, Eoperht, Pertolf. Sub die conſule quod fecit III. Idus Junias, Iodictione II. Ego indignus Cozroh Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſione Hittoni Epiſcopi.

NUM. CDLII.

Alpolt Presbyter tradit ad Lintah.

DOminus Jheſus Chriſtus per magnam miſericordiam ſuam in Evangelio clara voce iotooat, diceos: theſaurizate vobis theſauros in cælo, ubi oec erugo, oec tioea demolitur, & propter ſpem æteroe vitæ, ſicut dicit: date terrena, & caduca, & pro hoc adquirite vobis premia ſempiterna infinita in cælo. Ego Alpolt Presbyter tradidi propriam hereditatem meam in loco, qui dicitur ad Lintah, quod genitor meus mihi ibidem in alodem reliquid ad domum beatiſſimæ Mariæ Virgiois, ſeu ad ſepulchrum beati Corbiniani Confeſſoris Chriſti ad Frigiſinga tam pro me, quàm & pro genitores mei, & quod jam olim tradidi, renovavi, & quod promiſi, adaugmentavi, id eſt xLIII. jugeres, & de pratis carradas xL, & de ſilva bonam partem, mancipias V. quicquid in jam dicto loco habui hereditatis, ſeu adquiſitioois propriæ, mancipijs, terris, pratis, paſcuis, ſilvis, cultis, non cultis, ædificijs, Umecta, Frutecta, omnia in omoibus preter duas mancipias, quæ pretermiſi, cetera omnia utenſilia poſt obitum meum firmiter tradidi, & cum teſtibus confirmavi. Et hæc fuot teſtes: Petto, Adaluoc, Marcho, Kaganhart, Wolfpald, Rihheri, Tozzi, Tagapern. Actum eſt hæc in domo Saoctæ Mariæ ad Frigiſioguo coram cuncto Clero, adſtaote & Religioſiſſimo Hittoni Epiſcopo licentiam danti hoc peragere, ſicut ſupra ſcriptum eſt, die cooſule, quod facit V. Idus Martias Indictione II. anno glorioſiſſimi Imperatoris Hludovvici decimo, & ego viliſſimus omnium Cozroh Diaconus hanc cartulam ſcripſi juſſus ex ore Hittonis pijſſimi Pontificis.

NUM. CDLIII.

Traditio Cozhilta ad Feohtkyricha.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in hac provincia, in qua conſtructa eſt Feohtkiricha in miniſterio Liutpald Comitis, maximè viris oobilibus bene notum, qualiter matrona quedam Cozhilt nomine jam olim ad jam dictam Eccleſiam pateroam alodem jure legitimo poſſeſſam, traditam, atque firmiter coodonatam cum cooſenſu proximorum, & omnium propinquorum ſuorum habebat. Nuoc verò coovenit jam dictam feminam iterum renovare, & confirmare eandem traditionem, ita & fecit, eo modo,

do, adſumpto Advocato ſuo Asolt nomine, ſeu alijs propinquis multis, & veniebat in preſentia venerabilis viri Hittoni Epiſcopi, & aliorum multorum ibidem preſentium, in quorum omnium conſpectu acceſſit ad altare Sancti Salvatoris, devota voluntate tradidit omnia, quicquid in eodem die in proprietatem legibus in ipſo vico habere videbatur, tam in mancipijs, quàm etiam ædificijs, ſimul etiam omnia ad ſe pertinentia in territorijs cultis, & incultis, quid plura omnia, quæ habebat, totum ex integro tradidit, & nihil pretermiſit, & hoc firmiter coram cunctis firmavit,ut ne ullus hominum de hacSancta domoDei,aut in beneficium aut in ulla occaſione accepiſſet, aut aliquam poteſtatem habere potuiſſet, ſed firma,atque inconvulſa ſtabilitate ad jam dictam Eccleſiam in perpetuum permaneat. Et hæc nomina mancipiorum:Puoſo,Artolf, Ellanperht, Rathelm, Adalfrid; Perolf, Liuta, Mahelni, Rihila, Frevvihilt, iterum Mahelni, Kerlind, Reginsvvind, Cundhilt. Iſti verò Presbyteri præſentes fuerunt: Ekkihart, Cozpald, Puopo, Perolf, Hrodperht, Rathelm. Nunc verò teſtes per aures tracti: Asolt, Oadalpald, Keparhoh Clericus, Reginpald, Madalker, Adalperht, Kipihho, Cundheri, Amalker, Hitto, Ratolt, Alprih, Ekkihart, Isanrih, Rohinc, Pupo, Tagaperht. Actum eſt hoc in XIIII. Kal. Martias, anno Incarnationis Domini DCCCXXX. Indictione I. Hludovvici Imperatoris anno X. Et ego Tagibertus Presbyter hanc cartulam ſcribſi.

NUM. CDLIV.

Ilprant ad Calmanapach, & filiæ ejus.

NOtum ſit cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ commanentibus, qualiter ego Ilprant & Conjux mea Kerswind, una cum filia noſtra nomine Ilpurc, quicquid proprio hereditatis, aut adquiſitionis preſenti tempore habere viſi fuimus in loco nuncupante ad Calmanapach, hoc totum, & integrum ipſe ſupra dictus Ilprant propria manu firmiter tradidi ad domum Sanctæ Mariæ, ut ibi inconvulſum pro remedium animarum noſtrarum perduraret ea ratione, ut ego ipſe & Conjux mea, nec non & filia, quousque in hac fragili vita vixerimus, ad noſtrum uſum ac poteſtatem habemus; poſt noſtrum verò obitum, quicquid ibidem adtractum, emelioratúmque repertum fuerit, hoc totum & integrum ad prædicto domo beatæ Mariæ ſemperque Virginis firmiter teneatur, & accepit hoc ipſud in beneficium de Domno Hittone Epiſcopo, & ſtatim cenſum perſolvit, & pro hoc cenſuit annis Singulis denarios duos ad miſſam Sancti Martini. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Crimperht, Kerhart, Oadalperht, Regino, Friaso, Liutker, Oadalhoh. Actum eſt ſub die conſule XIIII. Kalendas Majas, anno Hluduvvici Imperatoris X. Indictione I. Ego itaque Pirhtilo juſſu Hittonia Epiſcopi ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. CDLV.

Rihhonis ad Scropinhusum.

NOtum ſit cunctis fidelibus in epiſcopatu Sanctæ Mariæ, qualiter religioſua Vir Hitto Epiſcopus propter Servitium fidelem ad domum Sanctæ Mariæ Rihhoni præſtavit in beneficium ad Scropinhusun, quicquid jam olim quedam Matrona nomine Tagani in ipſo loco domui Sanctæ Mariæ tradidiſſet, eo modo, ut ipſe habuiſſet ad utendum, meliorandúmque ad ſuam vitam, hoc ſunt mancipia XII. & quicquid ſupra dicta Tagani in ipſo habuiſſet, & poſt obitum ſuum cum omni integritate, quicquid ibidem elaboratum, meliorandúmque repertum fuerit ſine ulla contradictione rediret ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga. Et econtra ſupradictus Comis Richo vvadiavit pro hoc annis ſingulia cenſum

cenſum

cenſum perſolvere, hoc ſunt tres ſolidos de argento ipſos ad miſſam Sancti Martini ſine mora offerre, & fidejuſſor Rumolt, qui Wadium cenſi accepit. Iſti ſunt teſtes, qui hoc viderunt, & audierunt factum: inprimis ſupra dictus Deothart, Donarperht, Haduperht, Haholf, Alahmunt, Wolfdregi. Yſſo, Deotrih, Petto, Adalunc, Otperht, Kerperht, Wicperht, Hartuni, Siguhart, Kaganhart, Adalhart, Runtvvic, Egilolf, Ellinpald, Fricho, Teppo. Actum eſt ad Frigiſinga, anno Incarnationis Domini DCCCXXIIII. Indict. II. die conſule, quod fecit XIIII. Kal. Auguſti, regnante Domno Hludovvico Imperatore Chriſtianiſſimo. Ego indignus Diaconus juſſione Hittonis Epiſcopi ſcripſi.

NUM. CDLVI.

Traditio Unnoni Presbyteri ad Tanne pro ſeipſum.

CAterva gnarum conpereat, qualiter quidam Presbyter nomine Unno pro remedium animæ ſuæ, ſeu pro remedium nepoti ſui Walhoni de parte ipſius nepoti ſui tradidit medietatem curtiferis, & medietatem de ſilva, quicquid ipſe Walho habere videretur in loco ad Tanne, in omnibus terminibus ſilve medietatem tradidit in altarem Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga conſito. Similiter ipſe Unno Presbyter ſuæ propriæ hereditatis duas partes ſimiliter in eadem ipſa traditione ad domum Sanctæ Mariæ confirmavit, & firmiter tradidit, ubi Sanctus Corbinianus Confeſſor Chriſti umatus eſſe cernitur, & honorificè coronatus, & ubi Hitto Epiſcopus cum turma plurima præeſſe dinoſcitur Servorum Dei, eo modo, ut ipſe Unno habeat ad vitam ſuam in hoc ſeculo; poſt obitum verò ejus nullus contradicere valeat domui Sanctæ Mariæ, ſed firmiter confirmatum permaneat. Hæc ſunt teſtes, qui per aures tracti ſunt: Petto, Eparheri, Uro, Kepahoh, alius Kepahoh, Engilpald, Deotheri, Reginperht, Oclant, Adalheri, Rahholt, Altiperht, Adalhart. Actum eſt hoc in preſennia Domni Hittonis Epiſcopi, ſeu omnis familiæ Sanctæ Mariæ, quorum pauci de multis dinumeramus: Oadalpald Presbyter, Wago Capellanus, Meginolt Presbyter, Adalmunt Presbyter, Altman Presbyter, Undeo Diaconus, Sigihart Diaconus, & alij quàm plures. Actum in domo Sanctæ Mariæ in loco Frigiſingas, die conſule VIII. Idus Februarias, Indictione II. Anno Incarnationis Domini noſtri Jheſu Chriſti DCCCXXIIII. Hludovvici Imperatoris XI. Ego quidem Cozroh indignus Presbyter hanc cartulam ſcripſi juſſione Domni Hittonis Epiſcopi. Et iſti fuerunt ad veſtituram, ubi Unno Presbyter de eo, quod pro ſe tradidit, & pro Walhonem veſtivit miſſum Hittonis Epiſcopi, inprimis vero Ellanhart, Megino, Erchanperht, Oazilo, Poran, Salomon, Kerhart, Adalpald.

NUM. CDLVII.

Traditio Engilfridi Presbyteri ad Reginperhteshusun.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit cunctis fidelibus, veracisque viris, qualiter quidam venerabilis Presbyter nomine Engilfrid tradidit propriam hereditatem ſuam prope lacu Wirmſeo in loco nuncupato Reginperhteshuſir, quod illi pater ſuus dimiſit, id eſt mancipia VIII, & alium territorium in manus Hittonis Epiſcopi, & in poteſtatem Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut poſt obitum ejus ibidem firmatum fieret, & ut econtra accepiſſet in beneficium, quod Alpuni Presbyter jam olim traditum habuit in poteſtatem Sanctæ Mariæ, & tunc ipſe ſupradictus Engilfrid vvadiavit annis ſingulis cenſum reddere ad miſſam Sancti Martini, hoc eſt II. Solidos auro adpretiatos, ut nulla occaſione dimitteretur, niſi ſicut ſuperius dictum eſt. Iſti ſunt qui hoc viderunt, & teſtès ſunt. inprimis Willapato, Mahtrih, Wolfperht,

Reginolt, Fridurib, Reginperbt, Liutker, Diudolf, Alavvih, Uro, Cundhart, Fridheri, Nevo, Petto, Tuti, Irminfrid. Actum eſt boc in loco, quæ dicitur Isana monaſterium in XI. Kalendas Julias, anno Hludovvici Imperatoris XI. Indictione II.

NUM. CDLVIII.

Renovatio Hiltolfi Diaconi.

CONſtat enim multis in hac provincia conſtitutis nobilibus, veracíſque viris, quia jam olim quidam Laicus nomine Starcholf, ſeu filius ejus Hiltolf tradiderunt propriam hereditatem ſuam ad Frigiſingas, ubi Sanctus Corbinianus meritis glorioſis corpore requieſcit, in his locis, quæ dicuntur Azzilinga, & Auiſta duas partes tradidit, & unam partem pretermiſit, & aliud totum, quicquid ibidem habere videbantur, nec non ad Holzhusun tres partes de alode ſua, & quartam partem tunc pretermiſerunt in eorum poteſtate fieri, & hoc prenotatum fuit coram multis religioſis viris, ea verò ratione publicè divulgatum fiat, quod ſupra dictus venerabilis Diaconus Hiltolf voluit renovare traditionem priorem pro remedium animæ ſuæ, & omnium parentum ejus, pro quos ille debitor fieret. Tunc enim ſalubri conſilio tractavit de ipſa quarta parte ad Holzhusun, quæ antea traditum non fuit ad nullum locum, tunc verò prædimiſit unum manſum veſtitum de ipſa quarta parte ſupra dicto, cui hoc voluiſſet donare, poteſtatem baberet, & alia omnia, quæ ad quartam partem debuerant pertinere, totum ex integro tradidit ipſe & vocatus ejus Cotefrid ad altare Sanctæ Mariæ, & in poteſtatem defenſoris ipſius Eccleſiæ Hittonis Epiſcopi, & Advocatus ejus Adalker ipſam traditionem accepit, & qualicumque homini de ſuis parentibus voluiſſet ipſam partem cum convenientia Epiſcopi, hoc babere potuiſſet usque in finem obitûs ſui, ac poſtea ſine ulla marritione, atque contradictione perpetua ſtabilitate permaneret in jure & dominatione Sanctæ Mariæ ſervitutis. Iſti teſtes per aures tracti: inprimis Lantfrid, Crimheri, Albmunt, Oadalſcalb, Petto, Cotefrid, Alprih, Adalunc, Irminfrid, Engiltih, Waldker, Otker, Kepahob, Sigilo, Marcho, Sigifrid, Adalhart, Tozi, Witubhi, Adalperht, Rihperht, Reginperht, Sintar, Vizilo, Reginberi, Adalheri, Ribberi, Arbeo, alius Reginperbt, Adalker, Cotefrid, Erchanolf, Ribperht. Actum eſt hoc in caſtro Frigiſingas in menſe Aprili, VI. Kalendas Maij, anno Hludovvici Imperij ſui XI. Indictione II.

NOTA.

Sine ulla marritione, idem eſt, ac *ſine ullo detrimento vel damno aut deteriorationе*. ita Cangius.

NUM. CDLIX.

Traditio quam fecit Mahali ad Stein-Heringa.

IN nomine Domini noſtri Jbeſu Cbriſti. Notum ſit cunctis fidelibus nobilibus, veracíſque viris, quòd quidam Clericus, cui nomen Mahali, totum & integrum propriam hereditatem ſuam, quod illi pater ſuus dimiſit, & cum fratre ſuo partivit in loco, quæ dicitur Steinheringa tradidit in manus Hittoni Epiſcopi, ut ad ipſam Eccleſiam, quæ dicitur ad Steinheringa ſtabiliter ac firmiter permaneret in poteſtate, & tuitione Sanctæ Mariæ, & Defenſoris ejus. poſtea vero Hitto gratia Dei Epiſcopus preſtabit hoc ipſum ſupra dicto Clerico in beneficium usque ad diem obitûs ſui, ut ipſe ſemper in ſervitio Sanctæ Mariæ, & defenſoris ejus perſiſteret. Iſti ſunt teſtes: Tito, Petto, Ojo, Wichram, Iſaac, Tuti, Adalheri, Ratolt, Sigiperht, Egino, Kepahob, Adalhart, Heriperht, Wolfperht. Actum eſt boc in loco, quæ dicitur Muvinhuſir in V. Idus Aprilis Hlodovvici Imperatoris anno XI. Indictione II. iſta mancipia, quos tradidit: Kaganbart, Hiltolf, Anzo. & fidejuſſor Wichram iſtius traditionis.

NUM. CDLX.

Traditio Wolfpaldi ad Tegardorf.

IN nomine Domini. Notum ſit cunctis fidelibus veracíſque viris, quod quidam Clericus nomine Wolfpald, & Advocatus ejus Walh tradiderunt propriam hereditatem ſuam, ſeu mancipias his nominibus: Poncil, Sigihah, Nordolf; Perhtrud, Lehsvvind ac xL. jugeres, & XXX. carradas de fæno, & pratas in loco, quæ dicitur Tegardorf, ad Frigiſingas ad altare Sanctæ Mariæ, ubi Sanctus Corbinianus corpore requieſcit, ut poſt obitum vitæ ſuæ firmum, & ſtabilitum fieret, & in poteſtate Defenſoris Sanctæ Mariæ, ut nullus poſtea licentiam haberet ſe ingerere, ſed evo manſura ſetviret Sanctæ Mariæ. Iſti ſunt teſtes: Donarperht, Lantfrid, Cotefrid, Toto, Wago, Oadalſcalc, Alfrid, Tetti, Walho, Engilrih, Adalgrim, Sigilo, Egino, Sigivvart, Erchanolt, Irminfrid, Willaheri, Cozfrid, Engilhart, Paltar, Samson, Isker, Adalperht, Alprih, Hroadperht, Reginpald, Wichelm, Arpeo, Irminfrid, Wicco, Juto, Heriperht. Actum eſt hoc ad Frigiſingas in VII. Kal. Majas, anno Hludovvici Imperatoris XI. Indict. II.

NUM. CDLXI.

Traditio Rihpaldi, & Uxori ejus Lantdrudæ ad Steinheringa.

CAterva gnarum conpereat, quemadmodum quidam homo nomine Rihpald ſimul oum Uxore ſua ambo pariter cogitabant pro remedium anime ſuæ: ut de parvo, & caduco alode ſibi comparâſſent partem æternehereditatis in cælo coram Angelis Dei. Propterea tradiderunt communis manibus, quicquid habuerunt in loco Steinheringa, ſeu in altarem ipſius Eccleſiæ. Et poſtea venerunt ad pium Pontificem Hittonem ad Ezzilingas, & firmaverunt prius peractam traditionem in manus Hittonis Epiſcopi, ut firmiter hereditas eorum perſtitiſſet ad domum Sanctæ Mariæ; ea verò ratione firma donatione, ut quamdiu in hac caduca vita vixiſſent, ad eorum uſum, & poteſtatem habuiſſent ſupradictus Rihpald, & Uxor ejus nomine Lantdrud ad utendum, & emeliorandum, non in nullo comminuendum. Poſt illorum amborum quoque diſceſſum ab hac luce cum omni integritate nullo contradicente ad domum Sanctæ Mariæ redeat. Hæc ſunt teſtes: Eigil, Coteperht, Wiſurih, Kerolt, Othelm, Deothelm, Nidhart, Engilhart, Zezo, Cundhoh, Lanto, Arahad, Willipato, Rumolt, Adalker, Fridurih, Turi, Oadalgrim, Isaac, Fater, Toto, Adalperht, Svvidperht, Mejol, Wolfperht, Reginolt, Ratolt, Einheri, Petto, Wicoo, Hatto, Otachar, Reginperht, Ellangrim, Sigiwart, Wallod. Actum eſt hæc in XVIII. Kalendas Februarias Hludovvici Imperatoris anno XI. Indictione III.

NUM. CDLXII.

Traditio Cundheri ad Hlaginpach.

PRudente conſilio bajolat, qui pro remedium animæ ſuæ cogitat. Ego in Dei nomine Cundheri tradidi ad domum Sanctæ Mariæ in loco Frigiſinga unam coloniam veſtitam in loco Hlaginpach, & de pratis carradas VII. pro remedium anime meæ, ſeu pro remedium filii mei nomine Kattheri. Ego eo modo hoc feci, ut traditio mea firma, & invulſa permaneat ad domum Sanctę Mariæ, hoc eſt unam manſam veſtitam cum duabus mancipiis, no-

mina mancipiorum Waldhram, Deotſvvind. Hæc ſunt teſtes: Deotrih, Kerperht, Alavvih, Heidanrih, Wichelm, Irminfrid, Mahtperht, Kerhoh, Kaganhart, Toto, Leo, Adalhart, Adalvvart, Deothart centenarius, qui hanc traditionem de altare Sanctæ Mariæ accepit, & omni familia præſente. Actum eſt hoc in domo Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga in pridie Nonas Februarii, Indictione II. anno Domni Hludovvici Imperatoris XI, & anno Incarnationis Domini noſtri Jheſu Chriſti DCCCXXIIII. Ego quidem Cozroh indignus Presbiter hanc cartulam ſcribſi.

NUM. CDLXIII.

Renovatio Asoni de Mamindorf, quam jam olim perfecit.

IN Dei nomine. Notum ſit cunctis fidelibus, veracisque viris, quia jam olim vir vocatus Aso tradidit propriam hereditatem ſuam in loco, qui dicitur Mammindorf pro duobus partibus ad Frigiſinga ad domum Sanctæ Mariæ, ut ſtabilitum fieret in perpetuum. Ea verò ratione placuit, ac convenit, & dies mortis ejus adpropinquabat, tertiam partem, quam antea præmiſit, fecit legitimum miſſum, nomine Spulit cum Wadio ſuo, dedit illi poteſtatem ipſe Aso ad caſa Sanctæ Mariæ firmare pro remedium animæ ejus, & ſic ipſe perfecit, cum vvadio ſuo tradidit in altare, ut inconvulſum maneret. Actum fuit hoc coram Engilhardo Comite, & Haholfo, Advocatus Epiſcopi ipſam traditionem accepit. Iſti ſunt teſtes: Reginperht, Otperht, Willihart, Kerpato, Wichelm, Putilo, Juto. Actum eſt hoc ad Frigiſingas XI. Kalendas Majas, anno Hludovvici Imperatoris XI. Indictione II.

NUM. CDLXIV.

Traditio Drudperhti Diaconi ad Strazloh, & ad Hohinperc.

IN Dei nomine. Notum ſit fidelibus cunctis, veracisque viris, quòd quidam Diaconus nomine Drudker tradidit propriam hereditatem ſuam in loco quæ dicitur Strazloh, & Hohinperc duos Selilant, & alias colonias VI. ac XV. mancipias ad Frigiſingas ad altare Sanctæ Mariæ, ubi Sanctus Corbinianus corpore requieſcit, ut poſt obitum vitæ ſuæ firmum, & ſtabilitum fieret in poteſtate Defenſoris Sanctæ Mariæ, ut nullus poſtea licentiam haberet ſe ingerere, ſed evo manſura ſerviret ad domum Sanctæ Mariæ. Iſti ſunt teſtes: Donarperht, Lantfrid, Cotefrid, Toto, Wago, Oadalſcalch, Alfrid, Tetti, Walho, Engilrih, Adalcrim, Sigilo, Egino, Sigivvart, Erchanolt, Irminfrid, Willaheri, Cozfrid, Engilhart, Paltar, Samson, Isker, Adalperht, Alprih, Hroadperht, Reginpald, Wichelm, Arbeo, Irminfrid, Wicco, Tuto, Heriperht. Actum eſt hoc ad Frigiſingas in VII. Kal. Majas, anno Hludovvici Imperatoris ſui XI. Indictione II.

NUM. CDLXV.

Renovatio traditionis Hagunoni Presbyteri ad Hrindpach.

IN nomine Domini. Notum ſit cunctis fidelibus, veracisque viris, qualiter quidam Presbyter nomine Haguno renovavit traditionem ſuam ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas in manus Hittoni Epiſcopi in loco nominato Hrind-

Hrindpach, dimiſit totum & integrùm, quod ibidem preſenti tempore habere videbatur in poteſtatem Defenſoris Sanctæ Mariæ, ut poſt obitum ſuum, & nepoti ſui Sindperti Diaconi ſupra dicta cauſa firma ſtabilitate permaneret ad Frigiſingas, ſine ullius hominis contradictione, quod iſto preſenti tempore, vel poſtea nulla contradictio non fiat ſervitutis. Iſti ibidem preſentes aderant, ubi ipſe Presbyter renovavit traditionem: Inprimis Ellanperht, Mejol, Wago, Liutprant, Einhart, Sigiperht, Cundalperht, Heriperht, Sigivvart, Adalker, Willihelm, Tuti, Einheri, Hroadperht, Sigideo, Adalperht, Oadalſcalch, Wiganr, Situli, Kepahoh, Irminfrid, Petto, Marcheo, Walto, Adalfrid, Reginheri, Eigil. Actum eſt hoc ad Frigiſingas in XIIII. Kal. Novembris, anno Hludovvici Imperatoris XI. Indict. II.

NUM. CDLXVI.

Traditio Kerolti Diaconi ad Abaloch, & Wilpach.

DUm oportet unicuique in hoc ſeculo vacare, Sacramenta reminiſci, & diem ultimum pertimeſci, propterea convenit omnibus Chriſtianis, ut deſpiciant terrena, & caduca, & perpendant æterna, & deſiderant cæleſtia. Ob hoc cognoſcent omnes fideles in Chriſto, quia ego Keroldus Diaconus, & carnalis frater meus nomine Kernod habuimus inter nos communem paternam, & maternam hereditatem firmiter confirmatum, & traditum uterque alio, ſi ſuperſtis fuiſſet illi, quia Kernod Advocatus fuit fratris ſui Kerolti Diaconi, proinde convenit illos, ut uterque eorum alio dimitteret traditionem, quam antea factam habuerunt invicem. Et ipſo inito conſilio pervenerunt ad pium Pontificem Hittonem ad Frigiſinga, & nuntiaverunt ei, & ipſe clementer hoc conſilium audivit, & permiſit fieri. Proinde Keroldus Diaconus ſtatim ſeipſum in militiæ ſervitutem donavit ſupra dicto venerabili viro Hittoni Epiſcopo. Deinde exierunt in porticum domui Sanctæ Mariæ Kernoldus, & Kernod, & dimiſerunt alter alterius traditionem tres vices præſentibus iſtis teſtimonialibus, qui hoc factum viderunt, & audierunt: Odolt, Willipato, Snelbart, Sigilo, Kerbob, Alhmunt, Poapo, Hroadperht, Toto, Cotefrid Reginperht, Arhart, Sigiprant, Nebo, Cozolt, Alprih, Alavvih, Willihart, Pillunc, Heimperht, Adalvvart, Rihperht, Peiri, Pezzi, Petto, Marcho, Hroadrih, Engilrib, Adalhart. Poſt ipſam traditionem dimiſſam inter illos, acceſſerunt ad altarem Sanctæ Mariæ & ad ſepulchrum Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, & tradidit Keroldus propriam partem hereditatis ſuæ, quicquid legitimè in portionem de fratre ſuo Kernodo accepiſſet in loco Abaloch, & ad Wilpach firmiter tradidit domui Sanctæ Mariæ, ſeu Sancti Corbiniani ad Frigiſinga pro remedium animæ ſuæ, quicquid habuiſſet in locis nominatis, terris, pratis, paſcuis, mancipiis, pecodibus, cultis, & incultis, quicquid ad illum legitimè pertinere videretur, totum, & integrum in altarem Sanctæ Mariæ tradidit, ipſis nominatis, & ſupra ſcriptis teſtibus, & per aures more Bajovvariorum tractis. Actum eſt hoc in VIII. Idus Aprilis in cæna Domini Indictione III. anno Incarnationis Domini DCCCXXIIII. Hludovvici Imperatoris anno XI. Ea vero ratione, ut poſt obitum ejus nullus de parentibus ſuis, nec de poſteris ejus domui Sanctæ Mariæ contradicere valeat, ſed firmiter peractum permaneat, vel quicquid poſtea elaborare, & adquirere potuiſſet omnia in omnibus permaneant inconvulſa ad domum ſupra dictum. Ego quidem Cozroh indignus Presbyter ſcribſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CDLXVII.

Traditio Frumolti, & filii ſui Waninc ad Hringolfinchoſa.

IN Dei nomine. Notum ſit cunctis fidelibus, veracisque viris in Bajovvaria manentibus, qualiter quidam vir nobilis Frumolt nomine cum filio ſuo nomine Waninc ambo pariter cogitaverunt pro redemptionem animabus eorum in cælo, ſeu ad uſum & utilitatibus eorum ad vitam in terra, ambo pariter Frumolt & filius ejus Waninc pervenerunt ad pium Pontificem Hittonem Frigiſienſe ſedis domui Sanctæ Mariæ procuratori, & Rectori, & cum eo conſilium fecerunt, ut medietatem hereditatis eorum ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga tradidiſſent, & ipſe pius Pontifex hoc gratanter accepit, & fieri permiſit, & ipſi firmiter tradiderunt medietatem hereditatis eorum, quicquid in loco Hringolfinchoſa viſi fuerunt habere in mancipiis, curtiferis, terris, ſilvis, cultis, & incultis, paſcuis, campis, aquis, pomeriis, ædificiis, pecoribus, omnia in omnibus firmiter tradiderunt ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga, eo modo, ut a die preſente firmiter teneatur ad domum Sanctæ Mariæ.

Poſtea verò pius Pontifex Hitto per miſericordiam ſuam preſtabit illis ipſam traditionem eorum in beneficium, ſeu quicquid Hero Presbyter antea in ipſo loco ad domum Sanctæ Mariæ tradidit, eo modo ipſe Frumolt, ſeu filius ejus Waninc ambas res habuiſſent usque in finem vitæ eorum, & ſi ſb illis unus alio ſuperſtis fuiſſet in hoc ſeculo, ut ipſe ambas res habuiſſet ad vitam ſuam. Iſti teſtes: Memmo, Petto, Adalunc, Crimuni, Nendilo, Sintar, Fizilo, Kerhart, Wichant, Witucbi, Ratpot, Antonio, Kerolt, Adalbart. Hoc factum in V. Idus Aprilis. Poſtea verò miſit Hitto Epiſcopus miſſos ſuos Oadalpaldum Prepoſitum, ſeu Advocatum ſuum Samuhelem, ut veſtituram ipſius rei accepiſſent. Et ipſi in ipſum locum cum nobilibus multis pervenerunt, & veſtituram acceperunt, ſeu renovationem traditionis. Iſti teſtes: Samuhel, Iſral, Faramunt, Walto, Ortheri, Reginolf, Alprih, Ellanperht, Eodo, Hiltiperht, Ramvvolf, Deotperht, Reginperht, Waninc, Hemmo, Hunker, Adalo, Liutker, Pezzi, Egilolf, Erchanperht, Lago. Hoc factum fuit in II. Idus Aprilis, anno Incarnationis Domini DCCCXXIIII. Indictione III. Hludovvici Imperatoris anno XIIII. Hanc cartulam traditionis juſſus à Domno Hittone Epiſcopo, Ego peccator Cozroh conſcribſi.

NUM. CDLXVIII.

Traditio Meginhardi Laici.

DEnique omnibus tam eccleſiaſticis, quàm etiam ſecularibus venerabilibus viris ſatis ſit dilucidatum, qualiter Meginhardus vaſſus Dominici in manus Hittonis Epiſcopi pro manice cervino capſam, quam à domo Sanctæ Mariæ cum reliquiis accepit Waſucrim Aramiator, & ipſam, quam jam dudum fecit traditionem, iterum renovavit, eo modo, ſi in ipſo comitatu, quem contra Liudwinum hoſtiliter carpebant, dies ſuus eum proſequeretur, IIII^a. pars de jumentis ſalvaticis cum III°. warinone pro remedium, & indulgentiam animæ ſuæ omni perſeverantia ad domum beatæ Mariæ teneretur, alinquin, ſi ſalvus, & incolomis domi revertiſſet, ad ſuum haberet, quousque degeret, uſum, poſt obitum verò ſuum, quandocumque ex hac deficeret vita, ſtatim ipſa capſa cum ſupra dicta traditione, vel ceteris addimentis, ſicut in illa repertum fuiſſet die veſtita, ad memorato domo beatiſſime Dei genetricis firma, ac ſtabilis in perpetuum perduraret, teſtibus iſtis interpoſitis: Waſucrim, Crimperht, Hartman, Reginperht, Sigur, Heipo, Petto, Durinc, Uulfinc, Ermperht, ceteriſque multi. Actum in Pannonia, ſiquidem ſub die, quod eſt IIII. Nonas Julias anno beatiſſimo Hluduvvico regnum gubernante Auguſto V. Indictione XII. Luna VIII.

NUM.

NUM. CDLXIX.
Wittigawo reddidit.

COmmemoratio qualiter Wittigavo ſuam etiam alodem, quod jam dudum tradebat in manus Hittonis Epiſcopi reddidit, & poſtea idem Epiſcopus filio ſuo Adalperht id ipſud preſtavit preſentibus iſtis: Alman Presbyter, Anno Diaconus, Egino, Cotafrid, Kiso, Petto, Reginperht, Juto, Kepahoh, Otperht, Hrodrih, Tato. Actum Martio menne XI. Kal. Aprilis anno VII. Hludowico regnante indictione XIIII.

NUM. CDLXX.
Evindicatio pro Chenperc.

COnveniſſent Hatto videlicet miſſus dominicus, Hitto, Baturicus, & Nidkerus Epiſcopi, & Kysahardus publicus Judex in loco, quæ vulgo dicitur Adalhareshusir, ibíque multorum advenientium cauſas juſtè terminandas, ibique ſurrexit in preſentia Reginpertus Advocatus Hittonis Epiſcopi, & interpellavit Nidkerum Epiſcopum, & Defenſorem ejus Anthugi pro Eccleſiam, quæ eſt conſtructa in loco nuncupato Chenperc, dicens: ipſam ſupra dictam Eccleſiam ad Chenperc cum omnibus ibidem pertinentibus in epiſcopatum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga pertinere debere. Inde verò prænominatus Anthugi dixit: Hantonem cum ſuo Defenſore ipſam Eccleſiam cum omnibus ad ipſum locum accedentibus in palatio habito ad Phadarprunnin in Adalhardo evindicâſſe ad epiſcopatum Auguſtæ civitatis ad Sanctam Mariam, & ut ibidem Adalhardus hoc ipſud reddidiſſet. nec non & Miſſus dominicus nomine Hartuni ipſius rei reveſtiſſet Hantonem, quod ilico repertum eſt per malum ingenium, & injuſto ordine factum fuiſſe. Deinde verò Reginbertus nullam poteſtatem Adalhardum hoc reddendi habere ait, eò quòd ipſum vel quicquid aliud habuit in beneficium de domo Sanctæ Mariæ illo anno, quo præfatus Hitto in regimen ſucceſſit Epiſcopus, totum reddidit, atque reveſtivit in manus ſuas, & iterum inde in beneficium accepit cum cenſu, & hoc jam ante pridem fuiſſe, quam eum Hanto, aut Defenſor ejus pro hoc mallarent. Hoc audientes Hatto Miſſus dominicus, & Kysalhardus Judex vocaverunt illos homines, quibus hæc cauſa optimè nota eſt, eósque fecerunt jurare in Sacris reliquijs, ut hujus rei veritatem oſtenderent, quorum nomina hîc inſeruntur: inprimis Liutpald Comis teſtificavit per Sacramentum dominicum, deinde juravit Meginhart, Crimperht, Pernolf, Pilicrim, Coteſcalh, Liutpald, alius Liutpald, Tozi, Odolt, Chuniperht, Hato, Ermperht, Epuho, Walho, Adalunc, Reginperht, Heriperht, Isker, Hringolf, Fricho, Adalperht, Reginpald, Witucbi, Alpolt, Cozrat, Hatto, Alpker, Engilperht. Et poſt Sacramentum factum dixerunt: Se preſentes eſſe, ubi Adalhardus hoc relaxavit in manus Hittonis Epiſcopi, & iterum de eodem Epiſcopo in beneficium cum cenſu accepit ante illo placito, quæ apud Hantone babetur. Quam ob cauſam juſſit prædictus Miſſus legem inter eos decreviſſe. Inprimis Kisalhardus publicus Judex ſanxit juxta legem Bajovvariorum ad juſtitiam, deinde Engilhart, Liutpald, Richo, Heriperht, Ellanperht, Heidanrih, Oadalſcalch, Adalperht, Reginhart, Orendil Comites, alij autem vaſalli: Machelm, Coteſcalh, Reginhart, Etih, Haholf, Einheri, Parto, Hemmi, Crimuni, Hamminc, Mejol, Reginhart, Kamanolf, Chuniperht, Oadalſcalch, Coteperht, Engilhart, Lantfrid, Heipo, Reginperht, Spulit, Situli, Regino, Sigur, Paldachar, Poapo, Adalker, Poran, Ratolt, Adalker, Pero, Deothart, Ellanperht, Cundalperht, Hroadhart, Wichelm, Cotehelm, Sigiperht, Tiso, Crimheri, Morizzo, Chon-

Chonrat, Hroadolt, Ellanperht, Heilrih, Wolfolt, Wolſperht, Tato, Tuti, Reginolt, alius Wolſperht, ſeu alij multi. Ad extremum verò cuncti, qui ibidem aderant, una voce ſonabant: ad legem vel juſtitiam Hittonem Epiſcopum vel Defenſorem ejus inde veſtituram recipere debere. Poſt hanc etiam diſcretionem juſſit prædictus facere miſſus eum juſtitiam. Ille autem Anthugi videns, quod nequaquam in ſua obſtinatione perſiſtere poterat, ſed juxta legem, & rationabili definitione convictus reddidit in manus Hittonis Epiſcopi, & Defenſoris ſui Reginberti Chenperc cum Eccleſia, necnon domibus, vel alijs ædificijs, mancipijs, ſeu cum univerſis ad præmemoratum locum Chenperc accedentibus, vel pertinentibus veſtituram fecit. Actum eſt hoc ad Adalhareshuſun ſub die conſule, quod eſt in II. Kalendas Septembris anno glorioſiſſimi Hludovvici Imperatoris VIIII. Indictione I.

NUM. CDLXXI.

Dum multi in horum contentionem quandam fuiſſe Hrodhohi cujusdam nobilis vir de quo territorio juxta dictum locum Azzalinga cum Hittone Epiſcopo, & Defenſore ſuo Adalkero dicens idem Hruodhoh interruptionem ſibi factam fuiſſe de confinio ſuo ab hominibus Hittonis Epiſcopi, quod ſtatim ita reppertum eſt minimè verum eſſe. Obquam cauſam pacificandam venit ibi Hitto Epiſcopus, & Orendil Comis, & alij multi nobiles homines cum eis, &

Adalker ipſam rem in Snelhardum, & Kerhelmum, qui hoc ipſud prædicto Epiſcopo in proprietatem tradiderunt. Illi autem accipientes ſtatim coram illa multitudine, qui ibi aderat, ipſam rem firmam ſtabilem, que modis omnibus Hittoni Epiſcopo fecerunt, eò quòd idem Kerhelm legitimus Advocatus Adalmanni exſtitit eandem rem Hittoni Epiſcopo tradendi, & confirmandi, quam ei frater ſuus Hartmannus preter ullam contradictionem in hereditatem relaxavit. Iſti ſunt, qui preſentes aderant: Orendil, Hrodperht, Willipato, Engilperht, Rumolt, Drudolt, Willahelm, Eginolf, Hrodperht, Hramvvolf, Jacob, Selprat, Hunker, Hunmar, Liutprant, Hiltiſuuid, Kaganhart, Hrodmunt, Odalrih, Kerhoh, Reginhart, frater Swidhart, Nando, Adaluni, Hunmar, Einheri, Heipo, Reginolf, Wolfperht, Lanto, Tuato, Fridarih, Tuti, Iſaac, Adalcrim, Enhaker, Willipato, Egilolf, Spulit, Tozi, Odalperht, Arpeo, Paldrar, Wallod, Eparachar, Crimuni, Petto, Willihelm, Meginrar, Adalker, Uo, Adaluni, Ratolt, Lupo, Wicco. Actum eſt hoc in Kalendis Auguſti, anno Hludovvici Imperatoris VIIII. Indictione I.

NUM. CDLXXII.

Pro Eccleſiam ad Holzhuſun cum Adalone, & Marcho Presbyter ſuum beneficium.

Cum ſediſſet Hitto videlicet, & Baturicus Epiſcopi, Hatto, & Kisalhardus Miſſi Dominici in publico placito in loco, qui vulgo dicitur Pheringa, ibique multorum advenientium cauſas rectè terminandas, ibique Hitto Epiſcopus, & Defenſor ejus Engilhart interpellabanr quidam hominem nomine Adaluni pro Eccleſiam ad Holzhuſun, quam ab antiquis temporibus prædeceſſores Hittoni Epiſcopi poteſtativè in Epiſcopatum Sanctæ Mariæ habuerunt, & ſuis junioribus in beneficium preſtiterunt, paritérque & prædictus Venerabilis Hitto Epiſcopus poteſtativè habuit, & beneficiavit Deotperhto Clerico fratre ſuo, usque præfatus Adaluni ipſam Eccleſiam injuſtè contradixit, & ſe ipſum veſtivit. Ille autem dixit ipſam Eccleſiam ſuam hereditariam ex medietate fuiſſe, & ex aliam medietatem in beneficium dominicum habere, quod ſtatim per veraces,

& ho-

& honorabiles viros repertum eſt falſum fuiſſe. Tunc verò prædicti Miſſi vocaverunt illos homines, qui hanc cauſam optimè noverunt, eóſque fecerunt jurare in ſacris reliquiis, & ut veritatem hujus rei oſtenderent, quorum nomina hîc inſeruntur. Inprimis juravit Regindeo frater ejus, deinde Moarheri, Sigideo, Irminheri, Engilfrid, Ratolt, Adalker, Cundalperhr, Cotefrid, Sarbilo, Hrodheri, Cundheri, Freaso, Heipo, Hitto, Regino, Oadalperht, & poſt Sacramentum factum omnes una voce dixerunr: Arpionem Epiſcopum, vel Attonem, nec non & Hittonem Epiſcopum eam ipſam Eccleſiam poteſtativè habuiſſe, & ut Atto Epiſcopus eam ſuo Presbytero Adalfrido preſtitiſſet, nec non & prædicto Deotperhto, ſimiliter & Hittonem Epiſcopum eam iterum eidem Deotperhto in beneficium preſtitiſſet, & ut aliter numquam à nemine audiſſe, niſi poteſtativè in epiſcopatum Sanctæ Mariæ fuiſſe. Similiter & Liutpald Comis, Hrodolt, Camanolf vaſſi dominici dixerunt: Se vidiſſe, ubi Deotperht ipſam Eccleſiam in manus Hittonis Epiſcopi reddidit. Tunc quoque juſſerunt prædicti Miſſi Adalunam juſtitiam facere. Ille autem videbat, quod nequaquam optinere poterat, quod volebat, ſed juſto judicio convictus, atque confuſus reddidit ipſam Eccleſiam cum omnibus ad eam pertinentibus in manus jam allati Epiſcopi, & Defenſoris ſui Engilhardi. Regino fidejuſſor omnia ſimilia wadiavit, Regindeo, Hitto, Heipo, Cotefrid fidejuſſores, pro altare vvadiavit xL. ſolidos, Oadalperhr fidejuſſor. Et hæc ſunt nomina eorum, qui hoc ad legem Bajoariorum decreverunt: Kysalhart publicus judex, Liutpald Comis, vaſſi dominici Cundachar, Meginhart, Wolfperht, Hroadolt, Camanolf, Machelm, Atto, Mejol, Coteſcalch, Deotpald, Engilhart, Cundpald, Râtpot, Einhart, Cundperht, Hitto: alij autem Adalperhr, Hadolt, Oatilo, Cozvvin, Deothart, Moatuni, Meginhart, Helmker, Wolfhelm, Reginolf, Rihpald, Faramunt, Cunzo, Hroadlant, Koteforht, Hartrih, Erchanpald, Lantfrid, Coteperhr, Draſamunt, Erimperht, Amalperht, Adalker, Hroadinc. Ad extremum cunctus populus clamavit una voce: hoc legem fuiſſe. Tum verò à multis poſtulatus ſupra memoratus Epiſcopus perdonavit illam conpoſitionem usque ad xL. ſolidos, ea ratione, ut nullatenus nequaquam inquietudinem ulteriùs feciſſet ei, ſeu ipſam veſtituram pleniter perfeciſſet. Actum eſt hoc in publico placito ad Pheringun XVII. Kal. Majas, anno Hludovvici benigniſſimi Imperatoris Auguſti X. Indict. I. Luna XXVIII. Ego itaque Pirtilo juſſu Hittonis Epiſcopi ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. CDLXXIII.

Redditio Hittoni Epiſcopo ad Pahharum.

COnvenientibus venerabilibus viris Hitto Epiſcopus, Baturicus Epiſcopus, Harro Comis, Kysalhart Comis, Liutpald Comis, Ellanperht Comis, Orendil Comis, & alii multi in locum, quæ dicitur Erkeltingas judicia recta dirimenda. Tunc ibi ſurrexit Advocatus Hittoni Epiſcopi nomine Oadalſcalch, & querebat unam baſilicam in loco nuncupato Pahhara à quibusdam hominibus nomine Hroadolt, & Engilman, quod ipſam baſilicam eis defendiſſent, & uſurpâſſent in proprium, & tunc illi ſibimet ipſis credebant, eò quòd injuſtè ibidem contendebant, & fecerunt, ac reddiderunt ipſam basilicam, ac alia omnia ſimilia vvadiaverunt pro iniquitatem quam fecerunt, & fidejuſſores ipſo ſupra dicto Hroadolto fuerunt, Hugiperht, Alpuni, Uurmhart, Lancpart. pro altare vvadiaverunt xL. ſolidos, & ſemetipſo commiſit hoc vvadium. Iſti preſentes fuerunt in placito: Wolfperhr, Hroadolt, Camanolf, Cundalperht, Oago, Chuniperht, Svvarzolf, Pernker, Chuniperht, Cundpald, Reginperht, Adalpero, Lantfrid, Liutfrid, Adolt, alius Adolt, Cozvvin, Deot-

hatt, Riholt, Kermunt, Hroadheri, Hrodhatt, Winid, Tanto, Alprih, Engilpecht, Salaman, Oadalperht, Hahvvatt, Hrodlant, Hunpecht, Ato, Tagapetht, Sigiperht, Rantolf, Nidhart, Otpetht, Cundhart, Kypiho, Adalker, Piligrim, Kethatt, Mezzi, Watto, Erchanpald, Kiſolt, Hroadpetht, Tuti, Petto, Alptih, Cozolt, Semperht, Hugiperht, Iſanperht, Oadalperht, Erinpetht, Situli, Saxo, Patto, Poapilo, alius Hahvvatt. Actum eſt hoc in publico placito ad Etkeltinga, in VIIII. Kal. Junias anno Hludovvici Imperatoris XI. Indict. II. Quando ipſius Eccleſiæ veſtivit Hroadolt Advocatum Epiſcopi Oadalſcalchum ad Pachatron, iſti preſentes fuerunt: Folrat, Odolt, alius Odolt, Jacob, Alpuni, Wurmhart, Lanto, Sigilant, Miliz, Luitolt, Huuasmot, Reginvvatt, Egiltih, Engildeo, Lancpart, Engilpetht, Hunperht, Unfotht, Sigipetht.

NUM. CDLXXIV.

Renovatio Wagoni Capellani.

Conſtat enim multis in Epiſcopio Sanctæ Mariæ converſantibus, qualiter Wago Capellanus traditiones jam olim actas a patre, vel Matte ipſius, ſeu etiam fratre, quorum nomina Toto, Oaſputt, Scrot, paritérque & Wago, que ad ſuam partem pertinebat, omnia ex integro eo tempore habentia, quæ eis legitimè in proprium hereditatem pertinere videbatur, domui Sanctæ Mariæ communi manu firmiter tradiderunt, & cum veraces teſtibus confirmaverunt. His verò defunctis Wago ſuperſtis extitit, & has quattuor partes à Defenſore Sanctæ Mariæ in beneficium accepit ad augmentandum, & meliorandum, non in nullo minuendum, aut diſtrahendum. Ita & actum gratias Deo in omnibus apparet. Nunc verò ammonente divina gratia in proximo paſchalis die, quod erat Idibus Aprilis veniens ad virum venerabilem Hittonem Epiſcopum, ita ut jam diximus, ante acta renovavit, & interim adquiſita omnia in omnibus legitimè tradidit, & quicquid deinceps adipiſci potuiſſet, omnia prumpta voluntate promiſit domui Sanctæ Mariæ in propriam hereditatem adunare, & firma ſtabilitate permanere, hoc erat in mancipiis, & territoriis, cultis, vel incultis, tam terra atavile, quam etiam pratas, ſilvásque bene aptas, inter totum jurnales plus minus CCCCtas. hæc nomina mancipiorum: Ellanker, Heriperht, Peraheri, Hiruz, Adalhelm, Coteſcalh, Engilſcalh, Liupman, Witdilo, Liupheri, Deotheri, Huno, Zeizzo, Hrodhart, Deotheri, Lantfrid, Deotolt, Richuni, Managolt, Adalvvih, Cundvvih, Ketvvih, Reginvvih, Werducha, Hrodflat, Zeizflat, Moatflat, Ratdrud, Ricpurc, Hiltipirc, Rekingund, Teorsvvind, Purgund, Kerpurc, Hilticund. Hæc nomina teſtium: Liutptant, Crimheri, Toto, Willihelm, Cundhart, Sigipald, Kiso, Reginhoh, Sulman, Wolſperht, Hruadperht, Erchanolf, Cozolt, Oadalhart, Heriperht, Walaheri, Arhart, Irminfrid, Drudmunt, Frumolt, Hruddrit, Lantrih, Engilhart, Arahad, Putilo, Iſaac, Adalgrim, Tato, Irminperht, Salucho, Mahtperht, Willihelm, Petto, Eparheri, Diudolf, Kerhoh, Kunheri, Sigivvart, Aſolt, Reginolt, Hiltivvart, Deotrih, Isker, Reginperht, Kepahoh, Kavo, Egilrih, Reginpald, Alpheri, Durinc, Hatto, Wiſurih, Liutker, Tetti, Adalperht, Kaganhart, Wago, Cotafrid, Snelhart, Egino. Actum eſt enim hæc die conſule, quod facit Idus Aprilis, anno glorioſi Hludivvici Imperatoris octavo, Indictione XIIII. Ego indignus Tagaperhtus Presbyter conſcripſi juſſione Domni Hittonis Epiſcopi.

NUM.

NUM. CDLXXV.

Engilrat tradit mancipia VI.

VEnit autem quidam mulier nomine Engilrat ad Frigiſinga, & tradidit ad domum electe Dei Genetricis Mariæ mancipias VI. proprietatis ſuæ, quorum nomina hæc ſunt: Hunrih, Tehvvart, Engilrih, Cozni, Liuporta, Adalni, quatenus ipſa mancipia ſine ulla mutabilitate firmiter ad jam nominato dominato ſtabiles permanerent. Et hæc ſunt teſtes: Alavvib, Haholf, Cundhart, Petto, Cotafrid, Otperht, Arperht. Actum eſt hoc in VI. Kal. Januarias, anno Hloduvvici Imperatoris VIII. Indictione XV.

NUM. CDLXXVI.

Sindperht renovavit traditionem.

IN nomine Dei Summi. Notum ſit cunctis fidelibus, veracis, nobilibúsque viris, quia jam olim venerandus Sindperht Presbyter tradidit alodem, & omnem proprietatem ſuam, quod illi anteceſſores ſui dimiſerunt ad caſa Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ubi Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit, pro remedium animæ ſuæ, & parentum ejus, ut inde mercis eis creſcat in vita perpetua, quia factum eſt iſta traditio ante multis annis, & multi ſunt, qui hoc viderunt, & firmaverunt. Eodem modo preſenti tempore placuit, ſupra notato Presbytero, ut renovâſſet priorem traditionem, quam antea fecit, ut nullo modo mutari potuiſſet. Tunc ipſe Presbyter tulit pallium altaris, & reddidit anteriorem donationem in manu Hittoni Epiſcopi, & iterum eisdem verbis renovabo priorem traditionem, quod ipſe ego Sindperht Presbyter preſenti temporis modo viſus ſum habere, & poſtea quicquid poſſum conquirere omnia trado ad ſupra notato cænobio in manu Hittoni Epiſcopi Defenſoris ſui, ut ſit firmum & ſtabilitum in perpetuum, nullus coheredibus meis non habeat ullam adquiſitionem de ipſo territorio. Iſti fuerunt preſentes teſtimoniales: Paturicus Epiſcopus, Oadalſcalh Comis, Drudolt, Cundhart, Reginboh, Cotaperht, Haduperht, Reginperht, Pater, Arpeo, Haguno, Einberi, Adalhob, Reginolt, Isker, Petto, Willihelm, Kiſalheri, Wichelm. Actum eſt hoc ad Hohinreiñe in ipſa baſiſilica in VIIII. Kalendas Februarias anno Incarnationis Domini DCCCXXII. Indictione XV. anno Domni noſtri Hluduvvici imperij ſui VIII.

NUM. CDLXXVII.

Salomon Presbyter renovavit traditionem, & Meginberti Presbyteri fratris ſui.

NOtum ſit cunctis in Bajovvaria manentibus, qualiter quidam Presbyter ſuam, vel fratris ſui ſenioris nomine Meginperht traditionem, quam ab aduliſcentia fecerunt, iterum renovavit, & quicquid ipſe vel frater ejus eo die in poteſtate & dominatione babuerunt, aut de hereditate, vel adquiſitione proprie conlaborationis, hoc cum omni integritate, vel ſoliditate preſente Meginperto fratre ejus unà cum conſenſu germani ſui in altare Sanctæ Mariæ tradidit, atque firmiter condonavit, & vvadiavit, ſi uterque eorum ſuperſtis fuiſſet alio, ut ille vivens ſine mora offerret annis ſingulis cenſum ſolvere, hoc eſt veſtimenta cum cappa monahhica, camiſalem I. farina modios XII. de cervisa ſiclos LX. pullos XX. augas V. ovas L. teſtes: Haholf, Toto, Reginhoh, Deotrih, Otpert, Willabelm, Liutker, Crimuni, Marperht, Lantrih, Cotafrid,

frid, Siculi, Immino, Egolt, Cundhart. Actum ſub die VI. Idus Majas, anno Hloduvvici Imperatoris VIIII. Indict. XV. Ego itaque Pirthilo ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. CDLXXVIII.

Confirmatio permutationis de Burchrain.

IN oomine Domioi Dei & Salvatoris noſtri Jesu Chriſti. Ludevvicus divina ordinaoce provideoria Imperator Auguſtus. Si enim, quæ fideles noſtri inter ſe commutaverint pro eorum opportunitatibus, vel concombiaverint noſtris confirmamus edictis, Imperialem conſuetudinem, & hoc in poſt modum jure firmiſſimo manſurum eſſe credimus.

Igitur notum ſit omni fidelium noſtrorum præſeotium ſcilicet & futurorum ſolertiæ qualiter quidam homo Riphvinus nomine ad noſtram accedens clementiam innotuit manſuetudini noſtræ, eo quod idem Riphvious ad Attonem Epiſcopum de Friſinga Epiſcopatu ſuo aliquas res utriusque partium opportunitate inter ſe commutâſſent, vel coocambiâſſent. Dedit igitur prædictus Atto Epiſcopus de rebus Sanctæ Mariæ, quas ipſe regere videbatur, unacum conſenſu & voluotate fratrum ibidem degentium per ooſtram datam licentiam præfato Riphvino villam quæ dicitur Bouch, quicquid ibidem habere viſus fuit in pago Weſtergavve. Et econtra in compenſatiooem hujus meriti dedit jam dictus Riphvinus de rebus ſuis propriis ſupra memorato Attoni Epiſcopo ad partem Eccleſiæ Sanctæ Mariæ tertiam partem de villa Aotingas, vel quicquid ibidem habuit, & in alio loco, qui nuncupatur Burchrein omnia, quicquid ibidem habere viſus fuit in ipſo pago Weſtergavve. unde duas commutationes conſcriptis pari tenore, manibúsque booorum hominum roboratas ſe præ manibus habere profeſſus eſt, ſed pro integra firmitate petiit maoſuetudini noſtræ, ut ipſas commutatiooes per noſtrum manſuetudinis præceptum plenius confirmare deberemus. Cujus petitiooem denegare nolumus, ſed ſicut uoicuique fidelium ooſtrorum juſtè petentium, ita nos illis conceſſiſſe atque confirmâſſe in omnibus cogooſcite. Præcipientes ergo jubemus, ut inſpectas ipſas commutationes, ſicut per eas plenius declaratur, quicquid pars juſtè & rationabiliter alteri contulit parti, deinceps per hanc noſtram auctoritatem jure firmiſſimo teoeat, atque poſſideat. Et quicquid exinde facere voluerit, libero in omnibus perfruatur arbitrio. Et ut hæc auctoritas firmior habeatur per futura tempora à fidelibus Sanctæ Dei Eccleſiæ, & ooſtris verius credatur, & diligentius conſervetur de anulo noſtro ſubtus ſigillari juſſimus.

Dat. X. Kal. Sept. anno X^to^ propitio. Actum aquisgraoi palatio Regio.

NOTA.

Quomodo hoc inſtrumentum accipiendum ſit, in parte prima annotavimus.

NUM. CDLXXIX.

De Intica.

IN nomioe Domini Dei, & Salvatoris ooſtri Jheſu Chriſti. Ludevvicus divina preordinante provideotia Imperator Auguſtus. Si erga loca divinis cultibus mancipata propter amorem Dei, ejúsque in eisdem locis ſibi famulantes beneficia optima largimur, premium nobis apud Deum eterne remunerationis repeodi non diffidimus. Proinde noverit omnium fidelium ooſtrorum tam preſentium, quám & futurorum ſollertia, quia Atto quondam Friſingenſis Epiſcopus ſtruxit quandam cellulam, que nuncupatur Inticha, & fratres ibidem ad Dei omnipotentis officium peragendum congregavit io coofinio videlicet Tyburnienſi,

nienſi, ubi Dracus fluvius oritur, & eam in honore Sancti Petri Principis Apoſtolorum, & Sancti Martiris Candidi conſtructam, atque rebus proprijs ditatam predicte Eccleſie Friſingenſi perpetuo ad habendum tradidit. Sed poſtea ab eadem Eccleſia abſtracta eſt, & in beneficium data, unde deprecatus eſt excellentiam culminis noſtri Venerabilis Arno Epiſcopus, qui ipſam cellulam in beneficium habere videbatur, ut eam cum omni integritate Eccleſie Sancte Marie Friſinge noſtre emolumento, & eterne retributionis fructu redderemus. Quapropter volumus, atque jubemus, & per hanc noſtram auctoritatem decernimus, ut noſtris videlicet, atque futuris temporibus prędicta cellula, quam pro noſtre mercedis cumulo ad Eccleſiam Sancte Marie Friſingenſem, ubi Atto venerabilis Epiſcopus præeſt, reddidimus, & per hanc noſtram auctoritatem perpetuò ad habendam confirmavimus ut omni tempore in ditione, & poteſtate prędicte Eccleſie permaneat. ita dumtaxat, ut Rectores prefate Eccleſie quicquam de ipſa, vel in ipſa ob utilitatem, & profectum predicte Eccleſie facere voluerint, libero in omnibus perfruantur arbitrio faciendi, & nullus quislibet eam de predicte Eccleſie poteſtate abſtrahere, aut de rebus ipſius cellule aliquid diminorare preſumat, ſed ſicut à nobis confirmatum eſt, ita perpetuò permaneat, & ut hec auctoritas per futura tempora inviolabilis permanere valeat, manûs noſtre Signaculis ſubter eam firmavimus, & anulo noſtro ſigillari juſſimus. Datum Nonis Februarij, anno Chriſto propitio, Indictione VIIII. Actum Aquisgrani palatio regio.

NOTA.

De hoc inſtrumento in parte prima egimus.

NUM. CDLXXX.

Hitto Epiſcopus tradit ad Azzilingas, & Anzingas, & ad Holze. & cenſum Erchanberti conplacitavit.

HOc tota pene Sanctarum Scribturarum ſeries Chriſtianis fidelibus pia exortatione pronunciat, hæc etiam Sanctarum Scribturarum tonitrualis illa Evangeliſtarum vox Spiritu Sancto concinente inquit: ut faciat in pauperibus elymoſinam, qui vult evadere ſupplicia. Unde Dominus in Evangelio ait: facite vobis amicos de mammona iniquitatis, ut cùm defeceritis recipiant vos in æterna tabernacula. Penſandum igitur nobis eſt, quanta ſit pietas, & largitio noſtri Redemptoris, ut per elymoſinas pauperum promittantur nobis regna cælorum. Nemo itaque dubitet, nemo tardet, quia ſi nos facimus, quod Dominus, & Salvator noſter præcepit, ille ſine dubio daturus eſt, quod promiſit, ut dum in hoc ſeculo moramur, illa poſſimus diſponere, vel quando dies exitûs noſtri nos injunxerit inparatos nos minimè inveniat. Proindeo ego in Dei nomine Hitto Chriſti miſericordia humilis Epiſcopus conſideravi hujus ſeculi vanitates, ut nec me repentina mors inparatum inveniat, ut nec me ille Seductor radix iniquus rapiat ut Leo animam meam, ita nec ad perpetuam pœnam perducat, ſed intercedente Angelica voce ad dexteram pietatis gregis ſuæ jubeat nos numerari, & in conſortio beatorum. Deinde ordinationem, atque traditionem facere viſus ſum de rebus, vel ſubſtantijs, quicquid habere videor in tribus locis nominatis ad Azzilinga, & ad Anzingas, ſeu ad Holze, quicquid ego in ipſis tribus locis nominatis ad Adalmanno Abbate pretio comparavi, & negotiavi propriæ adquiſitionis pecuniæ ad me ibidem adtraxi, aut undecumque ad me juſto ordine pertinere videtur in ſupra dictis finibus, quod ad augendam largitionem elymoſinarum in pau-

pauperes adquiſivi, non ad recondendum terrenum theſaurum in potentes. Ideo qualiter vel quomodo poſt meo deceſſu eſſe debeat pro refrigerium animæ meæ diſponere cupio. Inprimis omnium volo, atque diſcerno, ut uſufructuario, & elymoſinas largiendo diebus vitæ meæ de omnibus rebus meis in mea conſiſtat poteſtate uſu fruendi, non alienandi, & ſi nepus meus nomine Erchanperht ſuperſtis mihi fiat, hoc conplacitare firmiter volo, & conplacitatum permanere, ut poſt obitum meum ipſe nepus meus Erchanperht habeat ipſas res usque ad finem vitæ ſuæ non alienare, ſed emeliorare, & pro animam meam elymoſinam dare, & diſpenſare, & cenſum annis ſingulis domui Sanctæ Mariæ reddere ad miſſam Sancti Martini, & ipſe cenſus hoc eſt tres modios de Spelta farinæ, & unam prazem bonam, & pullos IIII. Ea verò ratione, firmáqúe donatione peracta ego ipſe Pontifex Hitto ſupra dictas res meas in locis nominatis ad Azzilingas, & ad Anzingas, & ad Holz, quicquid ego ibidem conparatum vel adquiſitum habeo in mancipijs, in territorijs, cultis, & incultis, paſcuis, pratis, ſilvis, & aquis, pecoribus, & pecunijs, ortis, & pomerijs, ædificijs, & omnibus utenſilijs omnia ſupra dicta firmiter trado, & cum teſtibus confirmabo ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga, ubi electus, & pretioſus in corpore requieſcit Confeſſor Chriſti Sanctus Corbinianus, & ubi ego ipſe indignus Hitto Paſtor, & Rector hodierno die præeſſe dinoſcor. Eo modo, ut poſt obitum meum, & nepotis mei Erchanberti, ſicut in ipſo die veſtitum, & augmentatum obitus noſter dereliquid, tali augmentatione firmiter tenetur ſine ulla contradictione ad domum ſupra dictum, & quisquis Succeſſor meus pontificale dignitatis ſit, qui ſubrogetur, & ordinatur in ipſum ſedem epiſcopalem Frigiſienſis, firmiter teneat, & poſſideat ad ipſo domo, non alicui in beneficium preſtat ſecolari, ſed pro remedium anime meæ fideles Oratores mei poſſideant Monachi ad neceſſitatibus eorum, & nullus eis abſtrahere valeat, ſed pro remedium animæ meæ habeant ad lucem, & requiem meam æternam, ut memoria mea multis temporibus in domo Sanctæ Mariæ, & Sancti Benedicti Confeſſoris permaneat. Hoc factum eſt in ipſo domo Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga in II. Kalendas Majas, & in ipſo die iter carpere cœpimus ad Aquis palacio in Franciam, anno Incarnationis Domini DCCCXXV. Indictione III. regnante Hludovvico Imperatore XII. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Cundpald, Sigiperht, Oadalſcalh, Einheri, Heipo, Reginperht, Wolfheri, Orperht, Plidker, Arbeo, Engilhart, Leo, Erchanolf, Tuto, Wago, Helido, Hunker, Uro, Hringolf, Lantrih, Willihelm, Cundhart, Adalhart, Situli, Petto, Kerperht, Willipato, Wichart, Cotefrid, Drudolt, Willihelm, Emicho, & alius Sigiperht. Hanc traditionem ſcribere, vel confirmare ego Hitto divina gratia Epiſcopus injunxi, & præcepi Cozrohe Presbytero noſtro, ut ipſe ſicut præcepi, perfecit.

NUM. CDLXXXI.

Traditio Wagoni Capellani, & Ribharti Presbyteri, ad Helphindorf.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit cunctis fidelibus, veraciſque viris, qualiter ego Wago Capellanus cogitans pro redemptionem animæ meæ, ut aliquam indulgentiam delictorum meorum adipiſcere merear, renovavi priſtinam traditionem, quam jam ante actam habui ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Nunc verò quicquid Genitores mei mihi in propriam hereditatem reliquerunt, ſeu quicquid ego ipſe Wago proprie adquiſitionis adgregavi, firmiter iterum tradidi, & renovavi in altarem beatæ Mariæ Virginis ad Frigiſingas cum conſenſu Hittoni Epiſcopi, qui ipſo die Paſtor, &

Rector

Rector dominicarum ovium ipſius domui præeſſe dinoſcebatur. Eo modo cum concordia, & confirmatione ipſa mea traditio peracta eſt firmiter, & inviolabiliter, ut ipſas res meas habeant Monachi ad utilitatibus eorum, qui in ipſo domo regulæ Sancti Benedicti profeſſi ſunt, & qui ipſam obſervare nituntur. Hoc finitum, & firmiter confirmatum inter nos volumus, ut poſt obitum meum nullus ipſis Monachis abſtrahere valeat, nec minuere in nihilo, neque Epiſcopus, qui in ipſo die ſuperſtis ſit, ſed ſicut oportet Paſtorem vigilare ſuper gregem ſuum, & paſcuam illis augendo adtrabat, nec in nullo comminuat, neque ullus alius non præſumat illis abſtrahere aliquid, quicquid ego Wago hodierno die habere viſus ſum in tribus locis nominatis ad Zollingas, & ad Kerhiltabusun, ſeu ad Holze, ſed firmiter tenetur ad domo ſupra dicto ad utilitatibus eorum Monachorum, qui in ipſo domo profeſſi ſunt regulam Sancti Benedicti, ipſi habeant res meas cum omnibus ad me legaliter pertinentibus, ad lumen & ad requiem meam æternam, & ad requiem & remedium genitorum, & parentorum meorum. Hoc factum, & confirmatum iſti ſunt teſtes per aures tracti, qui hoc viderunt, & audierunt: Cundpald, Sigiperht, Oadalſcalch, Einheri, Heipo, Reginperht, Otperht, Engilhart, Erchanolf, Adalperht, Wolfheri, Hrigolf, Memmo, Plidker, Reginpald, Arbeo, Leo, Crimuni, Tato, Mauritius, Kerboh, Deotrih, Pezzi, Alavvih, Tuto, Helido, Iſſo, Kaganhart, Wago, Hunker, Uro, Hringolf, Lantrih, Willahelm, Cundhart, Adalhart, Situli, Kerperht, Willaparo, Wichart, Corefrid, Drudolt, Willihelm, Emicho, & alius Sigiperht. Hoc factum eſt in ipſo Domo beatæ Mariæ ad Frigiſinga in præſentia Hittonis, & omnis familiæ in II. Kal. Majas anno Incarnationis Domini DCCCXXV. Indictione III. & ego Cozroh hanc traditionem ſcripſi juſſus à Domno Hittone Epiſcopo.

Iſti ſunt liberi homines, qui dicuntur Barſcalci, qui & cum Wagone coram multis conplacitaverunt, ut eccleſiaſticam acceperunt terram, de ipſa terra condixerunt facere Servitium. Iſti ſunt Saxo, Oadalmunt, Toto, Sigadeo, Deotmar, arant dies III, tribus temporibus in anno, & ſecant tres dies, illud collegunt, & ducunt in borrea, Welliman, Cozpald, Waldker arant ſicut ſupra, & ſecant, & ducunt in borrea, & reddant modios XV. ex his tres de ordea, una friskinga valente Saicas II. Selprat, & Alprat ſimiliter arant, & ſecant, & ducunt ad locum. Hrodfrid arat pleniter ſicut alij ſervi, & donet modios X. de avena, & una friskinga valente Saicas II. iſtud firmiter condictum eſt, ut eis nullus amplius majorem ſervitium injungere valeat, ſed itinera viciſſim agant.

In ipſa hora ipſius diei acceſſit Ribhart Presbyter, & priſtinam renovavit traditionem ad Heimolfeshofun, & ad Helphindorf, quicquid habuit in altarem Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas tradidit, & ſimiliter conplacitavit cauſam ſuam poſt ipſius obitum ad opus ſupra dictorum Monachorum pertinere, & cum ipſis teſtibus confirmavit, ſicut ſupra.

NOTA.

Valente Saicas duas. *Saica* vel *Saiga*, monetæ Germanicæ ſpecies, definitur in L. Alemann. *Tit. 6. §. 3. quarta pars tremiſſis, h. e. denarius unus.* Hæc Hofmannus ex Carolo du Freſne, & Aventino.

NUM. CDLXXXII.

Traditio Engilperhti, & Sororis ejus Heta ad Perge.

IN nomine Domini. Notum ſit omnibus fidelibus, veracíſque nobilibus viris, qualiter quidam venerabilis Diaconus nomine Engilperht, & Mater ejus Perhthilt, vel Soror ejus Heta cogitaverunt pro remedium animæ eorum, ut de illorum proprietate eis aliquam veniam delictorum mererentur accipere. Tunc

venerunt iſti ſupra nominati ad electo loco Frigiſingas, atque tunc præſenti tempore ibidem Hitto venerabilis Epiſcopus manebat, & rogaverunt illum, ut cum ſuo comitatu illa traditio fieret facta ad caſa Sanctæ Mariæ, econtra illis deinde daretur aliqua ſuffragia, ut ſe poſſint ad vita ſua degere. Poſtea verò omnibus audientibus hoc placuit, ut hoc pleniter peractum fuiſſet; enimverò venientes ante altare ipſe Diaconus, & frater ejus Amalperht, vel ipſe matrone tradentes in altare Sanctæ Mariæ talem proprium, & veſtituram, qualem Engilperht & mater, vel ſoror ejus eo tempore habere viderentur ad Perge, & ad Pohe, ſeu mancipia X. his nominibus: Sigipald, Immina, Otfrit, Alprat, Irminheri, Sigimunt, Lira, Ellanpirn, Lantrih, Hartmot, & Amalberto fratre eorum ſimul cum eis hoc confirmante in altare Sanctæ Mariæ, & fidejuſſores eis fuerunt ipſe Amalperht, Heriolt, Liutpald eam traditionem firmare. Tunc poſtea Domnus Epiſcopus propter ſuam reverentiam preſtabat illis haſilicam I. ad Pahharom cum ipſa veſtitura, & alia II. colonia ad Pohhe, & qualecumque illorum longiùs vivat, hoc habeat ei ad uſum; poſt obitum vero illorum trium firmiter permaneat ad Frigisingas. Iſti ſunt teſtes: Haholf, Petto, Otperht, Ratpot, Uro, Hatto, Wicco, Rihperht, Cundhart, Alawih, Liutpald, Arperht, Crimuni, Nendilo, Adalhart, Heriolt, Hiltivvart, alius Rihperht, Deothelm. Actum hoc ad Frigisinga in IIII. Nonas Januarias anno Hludovvici Imperatoris XII. Indict. III.

NUM. CDLXXXIII.

Wolfuni tradidit ad Feohte.

IN nomine Dei & Salvatoris noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit cunctis fidelibus, veracíſque viris, quòd ego Wolfuni trado omnes facultates meas in mancipiis, & in terris, quicquid habeo ad Feohte in altare Sanctæ Mariæ, atque beati Corbiniani Confeſſoris Chriſti, ut poſt obitum meum ibidem permaneat, ut neque deinde ulla perſona poteſtatem teneat, aliquid aufferre, ſed cum omni integritate firmiter ab hodierno die permaneat ad Frigiſinga. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & audierunt: inprimis Coteperht, Otperht, Kerperht, Adalvvart, Pupo, Wigant, Cundhart, Alavvih, Amalrih, Adalhart, Deotheri, Wichelm. Actum eſt hoc ad Frigisingas in III. Nonas Februarias, anno Hludovvici Imperatoris XII. Indictione III.

NUM. CDLXXXIV.

Waldprant & Conjux ejus Ata tradunt ad Puttinhuſun & ad Feoht, vel ad Pinuzdorf.

IN Dei nomine. Notum ſit cunctis fidelibus in Noricana provincia manentibus, qualiter, vel quomodo ſecularis familia ambo pariter pro remedium animarum ſuarum cogitaverunt id eſt Waltprant, ſeu Conjux ejus nomine Ata. Ipſe ſupra dictus Waldprant ante actam traditionem renovavit, & firmiter cum teſtibus confirmavit, quicquid ad Sleglespach habuit in altarem Sanctæ Mariæ ad Frigisingas tradidit, ſimiliter adfirmavit, quod ante actum non habuit tres colonias ad Puttinhuſun in ipſum altarem tradidit, & confirmavit. Deinde acceſſit religioſa Conjux ejus nomine Ata: & in ipſum altarem Sanctæ Mariæ Virginis cum ciſpite firmiter tradidit, quicquid ei in hereditatem pater, & mater relinquerunt in locis nominatis ad Feohte, & ad Pinuzdorf. Eo modo ambo pariter communis manibus hereditatem eorum in hereditatem Sanctæ Mariæ, & Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti firmiter tradiderunt, & confirmaverunt, ut poſt obitum amborum illorum firmiter tenetur ad domum ſupra dictum ad Frigisingas, ita veſtitum, & augmentatum ſicut obitus eorum dereliquerit, ſic inte-

integrum in omnibus, quicquid ad eos legibus pertinere videtur in mancipiis, in terris, cultis, & incultis, ſilvis, pratis, paſcuis, aquis, aquarúmque decurſibus, pecuniis, & pecoribus, & omnibus ad eos pertinentibus omnia in omnibus firmiter tradiderunt, & confirmaverunt ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigisingas. Hæc ſunt teſtes per aures tracti, qui boc viderunt factum, & audierunt: Cundpald, Sigiperbt, Oadalſcalcb, Einberi, Heipo, Reginperht, Otperbt. Engilhart, Erchanolf, Adalperht, Memmo, Reginpald, Crimuni, Kerbob, Deotrib, Alawib, Iſſo, Wolfheri, Kaganhart, Hringolf, Wago, Hunker, Plıdker, Arbeo, Uro, alius Hringolf, Leo, Tuto, Lantrib, Willibelm, Mauritius, Cundhart, Adalhart, Situli, Pezzi, Kerperht, Tuto, Willipato, Helido, Wichart, Cotefrid, Drudolt, Willabelm, Emicbo, & alius Sigiperbt. Hoc factum eſt in domo Sanctæ Mariæ ad Frigisinga in præſentia Hittonis Epiſcopi, & omnis familiæ in II. Kalendas Majas, anno Incarnationis Domini DCCCXXV. Indict. III. regnante Hludovvieo Imperatore anno XII.

NUM. CDLXXXV.

Traditio Pirhtiloni Clerici ad Wiware, vel ad Lauppach.

IN nomine Dei & Salvatoris noſtri Jbesu Chriſti. Conperiat caterva ſapientium nobiliúmque virorum, qualiter quidam venerabilis Clericus nomine Pirtbilo tradidit propriam betedıtatem ſuam in loco, quæ dicitur Wivvari, & quattuor mancipia his nominibus: Cundachar, Prunbilt, Palbilt, & illorum filium ad casa Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas pro remedium animæ ſuæ, & parentorum ejus Hittoni Epiſcopo præſente, & ipſe accepit illam traditionem ad ipſa casa Dei, & econtra ſupra dictus Pirbtilo accepit beneficium à venerabili viro Hittone Epiſcopo in illo loco, quæ dicitur ad Aſche,' ut boc beneficium ideo haberet cum omni integritate usquedum in bac fragili vita viveret cum omnibus ad bæc pertinenribus, & ſtatim dimiſit, quicquid babuit ad Wivvare ſuæ proprietatis præter paſcua porcorum, vel ligna ſecanda, quando illi opus fieret, ut in communionem illic boc babetet in jurem, & poteſtatem Defenſoris Sanctæ Mariæ, ut poſtea neque ille, vel ullius parentorum ejus de illo tempore ullam adquiſitionem baberet de ipſa ſupra dicta cauſa ad Wivvare, niſi ſicut eſt prænotatum. Teſtes qui ibidem fuerunt tracti, bic in poſtremum notantur.

Ea verò ratione notum ſit omnibus fidelibus, veracíſque viris, quomodo ipſe Pirthilo, & propinqua ejus Waltbeid convenientia inter ſe facta de illorum cauſis propriis communis manibus ambo pariter tradiderunt, quicquid ad Lauppacb babere videbantur in territorio, vel in mancipiis bis nominibus: Plidolf, Adalrat, Willikis, Erchanpald, Crawolf, Ratcund, Seopurc, Willapurc, Kerleip, Adalleip ad casa Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut poſt obitum illorum ibidem firmiter perſtitiſſet, vel quicquid uſurare, atque evindicare potuiſſent, deinceps cum omni integritate poſt eis in poteſtatem Sanctæ Mariæ permaneret, & quod ipſe Pirbtilo in orientale parte ultra Lauppach babere videretur, ſine contradictione poſt ſuum obitum ſtatim perduret ad ſervitio Sanctæ Mariæ, & ſi illa Waltheid ei ſuperſtis fiat, boc quod in occidentale parte babeant ultra Lauppach, illa teneat usquedum vivat, de cetero nullus audeat contradictionem facere, niſi firmiter permaneat ad domum Sanctæ Mariæ. Iſti ſunt teſtes amborum traditionum: inprimis Engilbart, Liutprant, Sigiperbt, Priſo, Sigipald, Aaron, Uro, Kiſo, Hartnid, Sigiprant, Meginrat, Warmunt, Drudmunt, Drudolt, Durinc, Eparberi, Hrodbob, Reginheri, Mabtperbt, Snelhart, Kepahob, Gawo, Tuto, Adalperbt, Hatto, Williheri, Irminfrid, Eigil, Einbart, Reginhart, Sigivvart, Sigiſolt, Engilfrid, Pezzi, Wolfperht, Liutker,

Ellanperht, Arpeo, Rimideo, Petto, Ellanhart, alius Petto, Irminhart, Deotheri. Actæ ſunt iſtæ traditiones ad Iſana Monaſterium ante altare Sancti Zenonis in capſa Sanctæ Mariæ, ut per ea iſtæ traditiones firmatæ fierent ad Frigiſiogas Hittoni Epiſcopo præſente, die conſule VII. Kal. Aprilis, anoo Iocarnatioois Domini noſtri Jhesu Chriſti DCCCXXV. Undeo indignus Diaconus ſcribſi haoc traditionem juſſione Hittonis Epiſcopi, & iſti preſentes aderunt ad Wivvare, quando Pirbtilo veſtivit Miſſum Hittonis Epiſcopi Liutprandum, Aaron, Irminfrid, Meginrat, Hartnid, Drudolt, Heriperht, Horſcolf, Cundperht, Madalheri, Elit, Aſcrih.

NUM. CDLXXXVI.

Traditio Podalungi Subdiaconi ad Purgreinne.

IN nomine Domini ooſtri Jhesu Chriſti. Notum ſit omnibus fidelibus viris, eò quòd Liutprant, & filii ejus Podaluoc, & Meginrat, vel Aſcrib venerunt ad Iſana monaſterium in preſeotia Hittonis Epiſcopi, & cum illorum omnium convenientia dederunt partem bereditatis ſuæ Podalungo Subdiacooo in eo loco oominato Purcreini, ea verò ratione, & accepta portione ſtatim in ipſa hora Podaluoc tradidit illum locum ad Purcreinne cum IIII. mancipiis totum ex iotegro, quod de Patre, & fratribus ad ſuam partem tulerat in capſæ Sanctæ Mariæ, & in manus Hittonis Epiſcopi ad Frigiſingas, ut poſt obitum illius omnia ad ea loca pertinentia firmiter permanerent ad Frigiſingas ſine ullius hominis contradictione, & iſtius traditionis Fidejuſſores illi fuerunt: Liutprant pater ejus, & Rihpald, & fratres ejus cuncta hæc conſentientes fuerunt. Iſti teſtes: inprimis Rihpald, Liutprant, Priso, Sigipald, Iſi, Aaron, Heimperht, Gavvo, Mabtperht, Amo, Wicbart, Kyso, Salucho, Hartnid, Petto, Eparberi, Meginrat, Aſcrih, Pezzi, Adalperht, Adalbart, Kepahoh, Engilhart, Reginbart, Eigil. Actum eſt hæc traditio ad Iſana monaſterio in VI. Kal. Aprilis, anno Incarnationis Domini DCCCXXV. Indict. III. Undeo ſcripſi hanc cartulam ex juſſu Hittoois Epiſcopi.

NUM. CDLXXXVII.

Quomodo Hitto Epiſcopus Salomonem Presbyterum ad proprio ſervo evindicavit.

COnvenieotibus venerabilibus viris ad publico placito Lauppach Hitto Epiſcopus, & Heimo Comis, & alii multi nobiles judicia recta dirimanda. In eorum preſentia ſurrexit Advocatus Hittoni Epiſcopi Liutprant, & queſivit uoum Presbyterum, cui nomen Salomoo de ſuis parentibus ad proprio ſervo, & ad ſervitium Saocti Zenoois Confeſſoris Chriſti ad monaſterio Iſana. Ea verò ratione reſpondebat ipſe Presbyter coram omoibus, ut ſe excuſare non poſſet de ſervitio Sancti Zenonis, & ſtatim ſe voluit reddere in manus Hittooi Epiſcopi, & ille renuit eum accipere antequam populi dijudicarent, & illi, qui melius hoc ſcireot de ſua nativitate cum Sacramento confirmarent. Atque tunc juraverunt in reliquiis Wago Clericus, Hroadolt, Chuniperht, Hamminc, Samuhel, Adam, Oadalrih, Adolf, Perhtolf, Crimolf, Francho, Ermperht, ut illi eum de ſuo avo, & matre ſervum ſcirent eſſe Sancti Zenonis, vel ſui parentes. Poſt Sacramento juramenti dijudicaverunt populi, & Scabioi conſtituti, ut ſe redderet in manus Hittoni Epiſcopi, & ſui vocati Liutprsnti ad proprio ſervo, & ipſe ſe ibidem reddidit in publico placito, ac ſemetipſo credidit, quod aliter fieri non potuit, quia ſui parentes ſervi fueruot. Iſti præſentes aderuot, & audieruot, & videruot legitimè coovictum: inprimis Hitto Epiſcopus, Heimo,

Heimo Comis, Cundalperht, Onharr, Tato, Priso, Rihpald, Kerhart, Toro, Cotehelm, Drudolt, Petto, Snelhart, Freaso, Aaron, Oadalhart, Drudmunt, Waldperht, Rantwic, Amo, Meginrat, Adalperht, Wicco, Reginolt, Alavvih, Cundperht, Hroadperht, Mahtperht, Hitto, Isi, Emilo, Wolfperht, Friduperht, Tuto, Sigur, Drudmunt, Rihheri, Aaso, David, Irminfrid, Engilfrid, Aarhart, Adalhram, Adalhart, Scror, Pepo, Frumolt, alius Tato, Hiltiperht, Saluhho, Kavvo, Isanrih, Diudolf, Ottilgart, Kepahart, Rihpald, Kerhart, Egino, Erchanperht, Hiltiperht, Rihperht, Paldheri. Actum fuit hoc placitum ad Lauppach, in III. Kal. Martias, anno Hludovvici Imperatoris XII. Indict. III.

NOTÆ.

Juraverunt in reliquiis. Nempe ſuper reliquiis Sanctorum: quod juramenti genus erat apud antiquos uſitatiſſimum, uti nôrunt eruditi.

Scabini. Judices erant apud Germanos, Francos & Langobardos, cauſis tam capitalibus quàm civilibus, in quovis comitatu & civitate, ſub Comite, præfecti: à Miſſo Regio ſive dominico, cum aſſenſu populi electi, & in ſingulis mallis ſepteni conſtituti. Vide Hofmannum in Lexico.

NUM. CDLXXXVIII.

Traditio Isi ad Poah, & ad Wiviningas totum.

Conſtat enim multis in hac provincia conſtitutis nobilibus, veracíſque viris, qualiter venerandus homo Isi nominatus venit ad venerabili viro Hittone Pontifici, & conſiliavit cum eo, ut de ſuo proprio in iſta caduca vita aliquam veniam cum Sanctis Dei perpetualiter habere adquireret. Tunc placuit omnibus parentibus, & amicis ſuis talis voluntas in eo, ac ſuaderunt eum ita perficere, eò quòd legales filios genitos non habuit. Ea ratione coram magna multitudine gnarum ad Isana monaſterio tradidit propriam alodem ſuam in illis locis nuncupatis ad Poache, & ad Wiviningas preter duas colonias, & mancipia III. totum ex integro, quod illi genitor ſuus dimiſit in capſam Sanctæ Marie, & in manus Hittonis Epiſcopi in jurem, ac poteſtatem Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut poſt obitum ejus omnia pleniter, quæ habere videretur, culta, & inculta cum pratis, & paſcuis, cum omni utenſilia vel in omnibus, mancipiis, & pecodibus firmiter permaneat, atque deinceps, quicquid elaborare aliunde poteſt, omnia ſine inpedimento unius perſone perpetualiter firmentur, ut neque ego ipſe de iſto tempore, vel ullus propinquus meus, ſeu de coheredibus meis aliquid deinde abſtrahere poteſtatem non habeat, ſed cuncta, quæ mihi dederat Deus poſt diſceſſum meum in poteſtate Sanctæ Marie permaneant, & Defenſoris ejus. Iſti ſunt teſtes: inprimis Rihpald, Liutprant, Priso, Sigipald, Aaron, Drudolt, Sigivvart, Tuto, Irminfrid, Friduperht, Heimperht, Kauuo, Mahtperht, Amo, Wichart, Kyso, Salucho, Hartnid, Petto, Eparheri, Meginrat, Ascrih, Pezzi, Adalhart, Reginhoh, Engilharr, Adalperht, Reginhart. Actum eſt hoc ad Isana monaſterio in VI. Kal. Aprilis, anno Hludovvici Imperatoris XII. Indictione III. Ego quidem Undeo indignus Diaconus ſcribſi hanc cartulam ex juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CDLXXXIX.

Traditio Frumolti Presbyteri ad Pezinpach.

In nomine Dei & Salvatoris noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit cunctis fidelibus, veracíſque viris, quòd ego quidem Frumolt cogitans de Dei timore, vel æterna bona retributione anime meæ, & patris mei, ſeu pro fratribus meis trado, & confirmo ad Frigiſingas in altare Sanctæ Mariæ, atque beati Corbiniani

Confeſſoris Chriſti in loco nominato ad Pezinpacb, hoc eſt mancipia II. & jurnales xL. & carradas V. de pratis, & partem I. de ſilva, ut hoc firmiter ac ſtabiliter ad Frigiſingas permaneat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Hroadperbt, Spulit, Oadalſcalch, Sigiprant, Toto, Kotefrid, Wicco, Engilrib, Sigilo, Adalvvart, Mabtperht. Actum eſt hæc traditio anno Hludovvici Imperatoris XII. Indictione III.

NUM. CDXC.

Traditio Clana.

CUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis in epiſcopio Sanctæ Marie bene notum, quòd quidam Presbyter nomine Hadhmunt tradidit in loco, qui dicitur Clana pro remedio animæ ſuæ in capſam Sanctæ Mariæ coloniam I. & mancipia III. ut hoc firmiter, atque ſtabiliter in evo permaneat ad Friſingas, ad domo Sanctæ Mariæ, atque beati Corbiniani Confeſſoris Cbriſti. Nomina teſtium in libro traditionum habentur. Acta eſt bæc traditio ad Azilingas in VI. Kal. Auguſti anno Ludovvici Imperatoris XII.

NUM. CDXCI.

Traditio Engilfrita.

IN Dei nomine. Notum ſit cunctis fidelibus in epiſcopio Sanctæ Mariæ, quod quedam matrona nomine Engilfrit, & Advocatus ejus nomine Hroadolt communis manibus tradiderunt ad domum Sanctæ Mariæ mancipias IIII. pro remedium animarum ſuarum ad Frigiſinga, & hæc traditio facta ad Mocbingas in capſa Sanctæ Mariæ, & Sancti Corbiniani præſente Domno Hitrone Epiſcopo, qui paſtor dominicarum ovium preſente die dinoſcitur ad ipſo domo Frigiſienſe ſedis pertinentium, ſeu in preſentia multorum fidelium ibidem congregatorum. Nomina mancipiorum Paldmot, Froimunt, Hroadſvvind, Hroadpurc, Ercbanpurc. Fidejuſſor Amalo. Teſtes per aures tracti: Liutpald Comis, Deothart, Amalo, Reginperbt, Odolt, Sigiperht, Hroadperht, Ratolt, Alprat, Haduperht, Oadalſcalcb, Coteperht. Actum hoc in loco ſupra dicto in XVIII. Kal. Aprilis, Indict. III. anno Hludovvici Imperatoris XII. Ego quidem Cozrob indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. CDXCII.

Traditio Wolfharti ad Hage.

NOtum eſt cunctis in provincia, ſeu vico, quæ vocatur Zollinga, vel vico nominato ad Hage, ſeu omnibus in his locis in propinquitate manentibus multiſque alijs, & procul commorantibus venerabilibus, & nobilibus viris tam in ordine Sacerdotali, quàm etiam habitu ſeculari, qualiter vir fidelis nomine Wolfheri propriam hereditatem ſuam, quam ei pater ſuus moriens in alodem reliquid in loco jam dicto ad Hage, quod Cozperht pater Wolfharij ei in proprietatem dereliquit. Jam poſt obitum patris ſui ipſe Wolfheri conpunctus amore divino ſtatim diviſa bereditate cum fratre nomine Unarc ſpontanea, ac devota devotione ſoſpis, & incolomis ſuam legitimam hereditatem domui Sanctæ Mariæ in loco Zollinga pro redemptionem ſuæ animæ tradere, & firmiter condonare conſtituit. Ita & fecit omni tempore, quando extra provinciam aut in boſte, aut in quacumque legatione Domini ſui pergere debuerat, jam dictam hereditatem in manus Wagoni Domini ſui commiſit, ita dicendo

cendo coram multis: Si ei in illo itinere exitus vitæ ſuæ eveniſſet, firma ſtabilitate ad domum Sanctæ Mariæ in perpetuum permanſiſſet. Nunc verò evenit ei, ut conpunctus Divina clementia, quod firmiter perfeciſſet opere, quod frequenter verbis promiſiſſet. Veniens ipſe Wolfheri cum proximorum turma ad baſilicam beatiſſime Virginis Mariæ abſente Wagone tradidit omnia, quodcumque in jam dicto vico hoc habuit, curtem cum ædificijs, & omni utenſilia ad eum pertinentia tam culta, quàm inculta, mobilia, & inmobilia, nihil extra dimiſit, ſed totum eum omni integritate domui Sanctæ Mariæ legitima donatione deligavit, & cum teſtibus firmiter confirmavit. Itémque veniente Wagone de Domno Hittone Epiſcopo ipsúmque iterum ad eundem Domnum ad confirmationem hujus traditionis venire rogavit, ipséque ita fecit: congregatis ipſis teſtibus, ſeu adjunctis alijs quàm plurimis teſtibus pervenerunt ad ipſum Wolfharij domum, ibíque congregatis omnibus prioribus teſtibus coram ipſis enarravit Wolfheri omnia, quæ fideliter actum habuit, & cum teſtibus confirmatum. Placuit tunc omnibus, ut eodem ordine, & ratione ipſam traditionem ita & omnibus ibidem preſentibus, & videntibus perfeciſſet, & ſicut prius, ita fecit ea ratione, ut abſciso proprie arboris ramo, & coram cunctis ipſe Wolfheri in manus Wagonis tradito cum omnibus tradidit, quodcumque ad eundem domum, & curtem legitimè pertinere deberet, ita iterum perfecit, & tunc legitimos teſtes per aures traxit, & indubitanter confirmavit, ea firma ratione, ut ipſe ad ſuam vitam haberet, & emelioraret, non in nullo minueret, & ut hoc firmiter ſit dictum, ut poſt obitum ſuum nulli in beneficium donatum fiat, ſed in perpetuum domui Sanctæ Mariæ deſervire nullus impedire valeat. Hæc ſunt teſtes: Ribpald, Reginperht, Otperht, Cauzo, Hroadprant, Ambrico, Wago, Hunger, Patucho, Lantperht, Alaman, Oato, Oadalpald, Kerperht, Arperht, Sigiperht. Actum eſt hæc anno Incarnationis Domini noſtri Jheſu Chriſti DCCCXXV. XI. Kalendas Majas, Indictione III. anno glorioſi Hludovvici Imperatoris XII. & Hittonis Epiſcopi. XIIII.

NUM. CDXCIII.

Traditio Iſmaningen.

IN nomine Domini noſtri. Ego Liutpurc trado pro remedio animæ meæ, ſeu pro patre, & fratre meo, quorum nomina Unfrit, & Deotfrit ad Friſingam domui Sanctæ Mariæ in loco Iſmaninga jugeres VI. & de pratis unum, quod dicimus Luz. ita ut ab hodierno die firmiter teneretur ad domum Sanctæ Mariæ, ut in evum firmiter permaneat confirmatum. Iſti teſtes: Uto, Reginperht, Hatto, Isker, Itminfrid, Hetirat, Kaganhart, Fatto. Simili traditione ipſis teſtibus ſupra ſcriptis Hunolt Presbyter in Caballis, & in pecoribus, vel in pecunijs, aut etiam in coditibus, quicquid acquiſitionis habuiſſet, vel acquirere potuiſſet, firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Friſingas, anno Incarnationis Domini DCCCXXVI. Indictione IIII. Ludovvici Imperatoris anno XIII. in ipſo anno, quo filius ejus Ludovvicus in Bavvariam evenit.

NOTA.

Luz. pars prati, ſortiendo acquiſita. Ein Lüſſ.

NUM. CDXCIV.

Traditio Waltheri Presbyteri ad Ribhareshuſun.

IN nomine Dei omnipotentis. Cunctis venerabilibus viris notum ſit, quòd quidam honorabilis Presbyter nomine Waltheri ob devotione ad limina Sancti Petri venire prædeſtinavit, contigit illi ut in ipſo itinere venit ad Frigiſingas in

preſen-

preſentiam Hittonis Epiſcopi, & ibi dimiſit beneficium ſuum in eo loco nominato ad Rihbareshuſun, vel quicquid proprij habere videretur io manus Hittoni Epiſcopi tradidit, ut deinceps io poteſtate Sanctæ Mariæ permaneret. Ea verò ratione rogavit Epiſcopum pro ſuum Nepotem nomine Selpheri, ſi ille ſuam alodem ad casa Sanctæ Mariæ traderet, hoc totum quod ipſe Presbyter haberet io jam dicto loco illi concederet, & ita Epiſcopus propter ſuam clementiam perdonavit, ſic eſſe ſuam petitionem. Iſti præſentes fuerunt Heriperht Comis, Petto, Uto, Ratpot, Crimuni, Wigant, Ratolf, Hungis, Ribperbt, Pernhart, Engilheri, Immo, Tagaperht, Ratheri, Irminberi, Pezzi. Actum eſt boc ad Frigiſingas, in XII. Kal. Majas, Anno Hludovvici Imperatoris XIII. Indict. III.

NUM. CDXCV.

Renovatio, quam fecit Engilsnot, & Erchanperht.

GNarum caterva conperiat, quod quedam Sanctimonialis femina, nomine Engilsnot, cum nepote ſuo nomine Ercbanperbt Presbytero ambo pariter renovaverunt priſtinam traditionem, quam dudum ante peractam habuit pater ejus, & ipſa Engilsnot frequenter renovavit. Nunc verò cum omni integritate renovavit, & firmiter tradidit, quicquid habuit in loco Svveinpach in mancipijs, & in omnibus utilitatibus totum, & ad integrum ad domum Sanctæ Mariæ firmiter tradidit ad Frigiſingas. Simili traditione pariter cum illa Ercbanperbt Presbyter oepus ejus adaugebat, & tradebat mancipia X. & quicquid in ipſo loco babere, vel adquirere potuiſſet, oomina mancipiorum: Zeizmunt, Perbthram, Paldrih, Irminpirc, Dingolf, Hroadolf, Eogilvvih, Alarun, Irminſvvind, Moatker, & ipſe Erchanperht ſeipſum dedit in manus Hittoni Epiſcopi ad fidele ſervitio, & preſtabat illi Domnus Epiſcopus ipſam cauſam io beneficium, ut babuiſſet ad vitam ſuam cum tali cenſu, ſicut ipſe decreviſſet. Iſti teſtes, qui boc viderunt, & audierunt: Spulit, Irminfrid, Reginhart, Ribperht, Hleo, Willihelm, Ambricho, Wichelm, Oadalſcalch, Petto, Pezzi, Sintar, Vizzilo, Poapo, Heriperht, Regioperbt. hoc factum ad Frigiſinga in VIII. Idus Junias aono Hludovvici imperij ſui XIII. primo anno, quo filius ejus Hludovvicus Rex in Bajovvaria venit.

NUM. CDXCVI.

Renovatio, quam fecit Waltunc ad Ilbdorf.

IN Dei nomine. Notum ſit cunctis fidelibus, quia Waltunc reoovavit priſtinam traditionem fratris ſui oomine Imicho, quia ipſe Imicbo jam ante traditum habuit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas Jurnales VI. in loco Ilbdorf, ipſam traditionem renovavit frater ejus nomine Waltuoc, eo modo, ut ipſe Waltunc ipſos jurnales habuiſſet usque ad vitam ſuam, & anois ſingulis cenſum redderet ad Miſſam Sancti Martini denarios IIII. Poſt obitum ejus firmiter teneturad domum Sanctæ Mariæ ſine ulla contradictione. Hoc factum eſt in loco Frigiſinga in VIIII. Kal. Julias, Indictione IIII. Hludovvici Imperatoris anno XIII. in anno primo, quo filius ejus Hludovvicus Rex in Bajovvaria venit. Iſti teſtes per aures tracti: Petto, Ribperbt, Pezzi, Capi, Arpeo, Kaganhart, Crimuni, Nendilo, Reginbart, Kerperht, Altolf, Ambricbo, Wicco, Alavvih, Cundbart. Hanc traditionis cartulam Cozroh juſſione Hittonis Epiſcopi conſcribſit.

NUM. CDXCVII.

Renovatio quam fecit Echo pro fratrem ſuum Erchanbertum.

NOtitia de traditione, quam jam olim Erchanperht Presbyter peractam habuit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga. Poſt obitum ſuum frater ejus Echo priſtinam renovavit traditionem, & iterum firmiter tradidit, & confirmavit ad domum Sanctæ Mariæ, quicquid frater ejus Erchanperht Presbyter ante traditum habuiſſet in locis nominatis ad Chamaron, & ad Pethinhuſun, ut poſtmodum firmiter ad domum Sanctæ Mariæ ſine ulla contradictione permaneat. boc factum eſt ad Frigisinga in VIII. Kal. Junias, Indictione IIII. anno Hludovvici Imperatoris XIII. Iſti teſtes: Heriperht, Reginpald, Warmunt, Pirhtilo, Willheri, Antonio, Odolt, Kepahoh, Petto, Mahtuni, Pezzi, Ribperbt, Mahtperht, Alavvih, Cundbart. Ego indignus Cozrob ſcribſi.

NUM. CDXCVIII.

Traditio Wolfolti, & Heimberti pro una molina.

IN Dei nomine. Notum ſit, quòd nobiles viri Wolfolt, & Heimperht tradiderunt ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas medietatem unius mulinæ in loco, quæ dicitur Mobingas, ut ab hodierno die firmiter tenetur ad ipſo domo ſine ulla contradictione. Iſti ſunt teſtes: Ratkis, Petto, Wicco, Alavvih, Cundhart, Uro, Hatto, Wigant, Ascrib, Pezzi, Unforht, Tiso, Rihhart, Adalker, Adalhart, Rihmar. Hoc factum eſt in ipſo loco ad Frigiſinga in domo Sanctæ Mariæ in XVI. Kal. Julias Indictione IIII. anno Hludovvici Imperatoris XIII. anno primo, quo filius ejus Hludovvicus Rex in Bajovvaria venit. Ego indignus Presbyter Cozrob ſcribſi juſſione Hittoni Epiſcopi.

NUM. CDXCIX.

Traditio Ratpaldi ad Neritinga.

PAteat cunctis veracis, fidelibúsque viris in Bajowaria provincia manentibus quia quidam homo cogitans pro redemptionem animæ ſuæ nomine Ratpald tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ubi Sanctus, & electus Dei in corpore requieſcit Corbinianus, quicquid propriæ hereditatis, ſeu adquiſitionis habuit in loco Neritingas, vel quicquid in antea adquirere potuiſſet, id eſt domum cum curte circumcinctum cum omnibus ædificiis, & augmentationibus, quicquid propriæ adquiſitionis, ſeu hereditatis in ſupra dicto loco Neritinga viſus fuiſſet habere tam pecoribus, quàm omnibus cauſis, omnia in omnibus à preſente die firmiter tenentur ad domum Sanctæ Mariæ.

Poſtea verò per miſericordiam ſuam pius Pontifex Hitto preſtavit illi hoc ipſud in beneficium, ut ipſe Ratpald in beneficium habuiſſet usque ad vitam ſuam, poſt obitum ſuum cum omni integritate rediſſet ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Hoc factum, & confirmatum in domo Sanctæ Mariæ. Iſti ſunt, qui preſentes adfuerunt, & teſtes extiterunt: Einheri, Wolfperht, Odolt, Kaganhart, Heimperht, Fritilo, Williheri, Reginperht, Marcheo, Hroadcrim, Toto, Ribperht, Kerperbt, Alavvih, Cundhart, Wichart, Memmo, Willibelm, Wichelm, Wicco, Wigant. Reginhart, Uro, Kerbart, Mahtpert. Actum eſt hoc in ipſo domo Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, in vigiliâ Sancti Petri, in III. Kalendas Julias, Indictione IIII. anno Hludovvici Imperatoris XIII. in primo anno, quo filius ejus Hludovvicus Rex in Bajovvaria venit. Hanc cartulam traditionis ego Cozroh ſcribſi. NUM.

NUM. D.

Traditio ad Mochingas.

IN nomine Domini & Salvatoris noſtri Jheſu Chriſti. Nunciatum ſit multis audientibus, & in Deum credentibus, quòd ego Curnperht trado proprietatis mee Hittoni venerabili Epiſcopo unum Luzzum, qui in oportuno loco eſt ad Mochingas, ſeu quidquid ibidem habere videor proprietatis mee in legitima via, & in aquis decurrentibus, ſeu in aliis cauſis omnibus, cultis, & incultis, totum, & integrum trado, & confirmo proprietatis mee Hittoni Epiſcopo in proprium habere, & ſtatim in ipſo loco veſtivit Hittonem venerabilem Epiſcopum, & Advocatum ejus Adoltum coram Luipaldo Comite, nomina teſtium in libro traditionum habentur. Actum ad HolzMohingas VI. Idus Julij, & in ipſo die Hitto epiſcopus cum ſuis meſſoribus ipſum Luz herbe ſecavit anno Ludovici Imperatoris XIIII. Indictione tertia.

NUM. DI.

Traditio Cundpaldi ad Tellinhuſum.

DUm & omnibus non habetur incognitum, quòd quidam homo nomine Cundpald pro remedium animæ matris ſuæ nomine Judith coloniam unam tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga, & mancipia II. in loco Tellinhuſir, eo modo, ut ab hodierno die firmiter teneatur ad domum Sanctæ Mariæ. Hoc factum eſt in domo Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas in ipſo die, quo ſepeliebatur mater ejus Judith, hoc fuit in V. Idus Martias, Indictione III. anno Hludovvici Imperatoris XIIII. in ipſo anno, quo filius ejus Hludovvicus Rex in Bajovvaria venit. Iſti ſunt teſtes: Chuniperht, Pernker, Mezzi, Reginperht, Iſſo, Otperht, Chadol, Ambricho, Wigant, Wichart, Memmo, Oato. Hanc tradiſionis cartulam ego indignus Cozroh juſſus a Domno Hittone Epiſcopo.

NUM. DII.

Habolt ad Poatilinpach.

IN nomine Dei Summi. Publicè notum ſit cunctis Chriſtianis fidelibus, veracisque nobilibus viris, qualiter quidam homo, nomine Habolt cogitabit pro remedium animæ ſue, & pro remedium parentorum ejus, ut in iſta temporali vita cum ſuo proprio perficeret, ut aliquam veniam perpetualiter mereantur accipere coram Deo. Tunc ſupra dictus Habolt tradidit propriam hereditatem ſuam totum ex integro in eo loco, que dicitur ad Puatilinpah ad caſa Sanctæ Mariæ Frigiſigenſium, ubi venerabilis Preſul Hitto preeſſe dinoſcitur, & hoc cum convenientia inter Hittone Epiſcopo, & Haboltо factum fuit. Et econtra ipſe Habolt accepit beneficium de Hittone Epiſcopo, quod in ipſo loco habebat uſitare, & emeliorare uſque in finem vitæ ſue, & Uxori ejus Perhthilde, & filii ejus Arnoni ut de illis emelioratum fieret in omnibus cauſis, atque ipſi poteſtatem non haberent deinde nihil vendere, aut abſtrahere vel ullus parentorum ejus in eam cauſam ſe facere poſſe, ſed poſt obitum illorum trium firmiter, & inconmutabiliter ad caſa Sanctæ Mariæ ſtabilitum permaneret ſine ullius hominis contradictione. Iſti preſentes aderunt, & legitimè teſtes per aures tracti ſunt: inprimis Engilhart, Sigiperht, Liutprant, Einheri, Toto, Petto, Drudolt, Hartnid, Drudmunt, Ampricho, Aarhart, Gavvo, Tuto, Mahtperht, Kaganhart, Sigivvart, Arpeo, Rihpald, Adalperht, Willihart, Eparmaar,

maar, Heidfloc, Hephilo, Iskeri, Engilperht, Hrodperht, Adalker, Alpuni, Irminker, Cundilo, Alholf, Adalo, Erhart, Engilperht, Tagaperht. Actum eſt hoc in pridie Nonas Martias anno Hluduvvici Imperatoris ſui XIIII. Indictione IIII.

Item commemorationem facimus illorum hominum, qui ibidem ad veſtitura preſentes fuerunt in illo loco ad Puarilinpah preſtitit Miſſus Hittoni Epiſcopi Luitprant, Hoholti Miſſo nomen Arpeo cum omnibus ibidem adjacentibus. Similiter Miſſus legitimus Haholti nomine Arpeo veſtivit Liutprandum de ſuo proprio, quod ibi habere videbatur totum ex integro nihil preter dimiſit, ut ſupra contradictio firmiter permaneret. Hæc ſunt, qui hoc viderunt, & audierunt: Liutprant, Kaganharr, Drudolt, Kepahoh, Adalperht, Cundperht, Sigihart, Wacho, Engilperht, Irminker, Ellanperht, Alpuni, Tagaperht, Arpeo, alius Tagaperht, Alholf. Ego quidem Undeo indignus Diaconus ſcripſi has epiſtolas uno tenore ex juſſu Hittonis Epiſcopi, & rogatu Haholti.

NUM. DIII.

Epucho ad Alhmuntingas pro Wicharium Presbyterum tradit.

DUm veniſſet Hitto venerabilis Antiſtes ad illo loco nominato Ehingas Synodum habere cum ſuis parrochianis, eiſque viam vite ſalutis æterne oſtendere, ut duces eſſe poſſint earum ovium, qui regimine illorum ſubjecti conſiſtunt, ibíque quidam homo veniens nomine Epucho in preſentia Hittonis Epiſcopi, & Ellanri judicis, ſeu Oadalſcalhi Comitis, & tradidit in illo loco, qui dicitur Alhmuntingas pro Wicharium venerabilem Presbyterum, quod illi pater ejus, & ſui Anteceſſores dimiſerunt in proprium, ſeu quicquid ibi habere videretur in ipſo vico, in capſa Sanctæ Mariæ ad Frigiſienſe ad illo Sede, ut ſtatim de iſto die preſente ibidem firmiter permaneret in poteſtate, & in ſervitio Sanctæ Mariæ, ut nulla perſona poſt iſta traditione poteſtatem haberet nihil inde contradicere poteſtatui Sanctæ Mariæ, & ipſe Epucho contraplacitabat cum ſuo Wadio omnem queſtionem, quam habuit ad illo vico contra Irminfridum Advocatum Hittonis Epiſcopi, ut deinceps alius nullus homo prælocutionem haberet de illa cauſa ad ipſa caſa Dei. Iſti ſunt teſtes illius placiti per aures tracti: Ellanperht Judex, Oadalſcalh Comis, Irminfrid, Odolt, Eigil, Kepahoh, Heriperht, Adalker, Tuto, Willihelm, Cotafrid, Regino, Einheri, Heipo, Kerhart, Reginpald, Cozolt, Sigiwart, Tetti, Maho, Oadalker, Managolt, Isaac, Freso, Wolfperht, Wicco, Fridarih, Wichelm, Frumolt, Rihperht, Liuto, alius Rihperht, Adalpert, Reginolt, Rihdeo, Mootheri, Ratolf, Coradeo, Manno, Ampricho, Liuthart, Chuniperht, Paldachar, Tozi, Isanpert, Isancrim, Erchanolf, Sulman, Cundpald, Alavvih, Cundhart, Egino, Adalcrim, Sigilo, Terti, Engilrih. Actum hoc ad Ehingas in X. Kal. Junias, anno Hloduvvici Imperatoris ſui XIIII. Indictione V. Ego quidem Undeo indignus Diaconus ſcripſi hanc cartulam ex juſſu Hittonis Epiſcopi. Illius traditionis fidejuſſor fuit Cotaperht.

NUM. DIV.

Adalker ad Isanperhtesdorf.

PAteat cunctis fidelibus, veracíſque nobilibus viris, quòd quidam homo nomine Adalker tradidit propriam hereditatem ſuam in eo loco, qui dicitur Isanpertesdorf in capſa Sanctæ Mariæ ad Frigiſienſe, ubi Sanctus Corbinianus corpore requieſcit, hoc eſt curtiferas II. jurnales XC. pratas carradas

XXX. nemorum bonum I. Ortana, Winvveges, & mancipias VIIII. his nominibus: Perhtvviz, Richchuni, Cozhilt, Ratfrid, Meginpirc, Ratpurc, Radind, Sindpurc, Heliduni, ut illud poſt obitum ipſius firmiter permaneret in poteſtate, & in ſervitio Sanctæ Mariæ pro remedium, & indulgentiam animę ejus, atque parentorum ipſius, pro quos debitor exiſterer offerre, & iſtam traditionem, que hîc ſupra notata eſt, ut filius meus, vel aliquis parentorum meorum poteſtatem non habeat aliquid inde minorare vel abſtrahere, ſed firma traditio ad ipſa caſa Dei permaneat inmutata, & inconvulſa perpetua ſtabilitate. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & legitimè teſtes per aures tracti ſunt: Ellanperht Judex, Odalſcalh Comis, Irminfrid, Odolr, Eigil, Kepahoh, Heripert, Adalker, Tuti, Willihelm, Cotafrid, Regino, Einheri, Heipo, Kethart, Reginpald, Cozzolt, Sigivvart, Tetti, Mahho, Odalker, Managolt, Isaac, Freso, Wolfpethr, Wicco, Fridarih, Wichelm, Frumolt, Rihperht, Liuto, alius Rihperht, Adalpert, Reginolt, Rihdeo, Motheri, Ratolf, Codadeo, Manno, Ampricho, Liuthart, Chuniperht, Paldachar, Tozi, Iſanperht. Actum eſt hoc ad Ehingas in X Kalendas Junias, anno Hludovvici Imperatoris ſui XIIII. Indictione V. Ego quidem Undeo indignus Diaconus ſcripſi hanc noticiam traditionis ex juſſu Hittonis Epiſcopi.

NUM. DV.

Helidmunt ad Heriperhteshusun.

IN Dei nomine. Notum ſit cunctis fidelibus, veracíſque viris, quòd quidam homo, nomine Helidmunt tradidit proprietatem ſuam in eo loco, qui dicitur Heriperhteshuſir ad Frigiſingas ad altare Sanctæ Mariæ, ubi Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit, quod conparabit de nobilibus viris cum ſua propria pecunia hoc eſt colonia una & mancipias III. his nominibus: Iſanpurc, Purcrat, Fritilo, ut poſt obitum illius ibidem firmiter permaneret ſine ullius hominis contradictione, ut nec ipſe vel poſteri ejus ſive parentes poteſtatem haberent inde aliquid abſtrahere, vel minuere, ſed ipſa traditio firma, & inconvulſa permaneat, & ipſe Helidmunt Wadiavit cenſum annis ſingulis reddere ad miſſam Sancti Martini in manus Hittoni Epiſcopi, & Advocati ejus Odolti, hoc eſt ſolidum unum de argento, & duos dies arare vernale tempore, & eſtivo atque autumnale, ſimilitérque duos dies fenum ſecare, & alios duos ſegetes ſecare, & illud totum cum ſuis carris ad granario reportare. Iſti ſunt teſtes, qui hoc viderunt, & audierunt: inprimis Hahkis, Wolferim, Willipato, Crimheri, Perhtolr, Adalhart, Irminheri, Cotahelm, Mahtuni, Reginhart, Kaganhart, Amalpert, Iſaac, Maho, Erchanperht, Marcheo. Actum eſt hoc ad Frigiſingas in IIII. Kalendas Junias Anno Hludovvici Imperatoris ſui XIIII. Indictione V. Ego quidem Undeo indignus Diaconus ſcripſi hanc traditionem ex juſſu Hittoni venerabilis Epiſcopi. Hahkis fidejuſſor fuit illius veſtituræ.

NUM. DVI.

Traditio Otlanti Presbyteri ad Percheim.

IN nomine Domini. Notum ſit omnibus fidelibus juſtitiam veraciter ſcientibus, quòd Divine viſitationis gratia ſuperna viſitante quidam Presbyter nomine Otlant ad noviſſimo die fragilitate carnis iſtius vite pervenit, & quicquid ad Percheim proprie hereditatis, ſeu adquiſitionis habere videretur, ſororibus ſuis tradidit, quorum nomina Liutſvvind & Ellanſvvind, & in manus Paugolfi centurionis commendavit. Deinde ipſe ſorores ejus æterne memorie animæ ejus recordantes, & cum ipſo Paugolfo ad Frigiſinga pervenerunt, & quicquid

quid Otlant habuit in loco Percheim firmiter pro remedium eorum, & Otlanti fratris eorum in altarem Sancte Marie tradiderunt, ipſóque Paugolfo manum injacentem, & ipſam traditionem confirmantem, eo tenore, ut ipſe ſorores ejus ipſam rem Liutsvvind, & Ellansvvind aduſitare, & augmentare habuiſſent usque in finem vite eorum; poſt obitum verò ipſarum ſororum cum ædificiis, & territoriis, cultis, & incultis, ſilvis, pratis, paſcuis cum omni integritate firmiter teneatur ad domum Sancte Marie ad Frigisingas. Hoc factum anno Incarnationis Domini DCCCXXVII. Indictione V. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Pilicrim, Ampricho, Altolf, Wichart, Aodalſcalch, Otpert, Sigiprant, Engilrih, Kerpert, Williperht, Mahtuni, Tato, Cozolt, Mahho, Friduperht, Alavvih, Mahtperht, Keruheri, Hatto, Hrodrih, Odolt, Kaganhart, Hahkis, Otheri, Raholf, Danihel, alius Kerperht, Cundhart fidejuſſor, alius Cundhart teſtes. Menſis die conſule XIIII. Kalendas Junias. Et ego Cozroh indignus ſcripſi juſſus à Domno Hittone Epiſcopo.

NUM. DVII.

Denchilo tradit ad Dorneginpah.

IN nomine Dei. Notum ſit cunctis fidelibus veracíſque viris, quòd quidam homo nomine Denchilo tradidit, quod in illo vico, quod dicitur Dornaginpah proprij habere videretur in capſa Sancte Marie ad Frigiſienſis ſede, ut poſt obitum illius ibidem firmiter permaneret ſine ullius hominis contradictione evo perpetuo. Iſti ſunt teſtes: Oadalſcalch Comis, Adalker, Tuti, Fridarih, Wolfperht, Reginhoh, Raholf, Wicco, Kerhart, Einheri, Eigil, Heipo, Sigivvart, Cotafrid, alius Cotafrid. Actum eſt hoc ad Ehingas in X. Kalendas Junias anno Hludovvici Imperatoris ſui XIIII. Indict. V. Ego Undeo indignus Diaconus ſcripſi hanc cartulam.

NUM. DVIII.

Traditio quam fecit Kipiho, & Reginwart, ſeu Adalperht unum Hluzzum ad Mohingas.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis in hac provincia nobilibus viris conſtitutis bene cognitum, quod Kipiho, & Reginwart, ſeu Adalperht tradiderunt ad domum Sanctæ Mariæ unum Hluzzum in eo loco ſicut Paſinpach circumierit usque ad fluvium Ambræ, ut hoc modo ex hinc ſine ullius hominis contradictione in evo ad Frigiſingas permaneat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: imprimis Hiltipald, Odolt, Unforht, Emilo, Deotrih, Oadalker, Liutto, Arbeo, Isanperht, Kisalrih, Isanheri, Amalker, Friduperht, Jacob, alius Oadalker. Actum eſt hoc ad Holzmohingas in ipſo loco, quem tradiderunt, in VI. Idus Julias, anno Hludovvici Imperatoris XIIII. Indictione III.

NUM. DIX.

Traditio, quam fecit Kiso ad Perchoſun.

IN nomine Dei Summi. Cunctis fidelibus, veracíſque, & nobilibus viris, qualiter ego quidem Kiso cogitans de Dei timore, vel pro æterna retributione anime meæ, propterea trado, & confirmo propriam hereditatem meam in loco nominato Perchoſa ad domum Sancte Mariæ Frigiſienſis, hoc eſt

caſas II. curtiferas IIII. jurnales LX. de pratis carradas LX. medietatem ſilvim, & ut poſt obitum meum ibidem firmiter permaneat. In ea cauſa, quod cum venerabili Hittoni Epiſcopo conplacitavi, & cum concordia ejus feci, ut hoc ipſud Uxor mea Purcsvvind, & filius meus Eigil hoc habeant, uſquedum vivant, & tunc bene emelioratum dimittant ad domum Sanctæ Mariæ, & numquam poſtea aliquis perſona poteſtatem habeat aliquid inde abſtrahere, ſed evo perpetuo ibidem permaneat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Kisalbart Comis, Adalhart, Adalker, Hartnid, Toto, Fridarich, Wolfheri, Kerhoh, Ribperht, Sigivvolc, Tozi, Lanto, Sigiprant, Freaſo, Adalperht, Drudmunt, Hruadperht, Ambricho, Cundheri, Eigil, Reginperht, Pirhtilo, alius Adalperht, Reginpald, Memmo, Willihart, alius Lanto, Erchanolf, Fritilo, Toto, Hroadtrib, Sigilo, Sigivvart, Adalker, Sulman, Tetti. Actum eſt hoc coram Hittone Epiſcopo, & Kisalhardo Comite ad Frigiſingas in IIII. Nonas Aprilis, anno Hludovvici Imperatoris XIIII. Ego quidem Amalrih indignus Subdiaconus ſcripſi ex juſſu Hittonis Epiſcopi. Pro veſtitura fidejuſſores fuerunt Hartnid, Amprico.

NUM. DX.

Traditio nobilium virorum ad Adalhareshuſun.

Divinæ diſpenſationis munere cunctis Chriſtianis promiſſum dominica voce auditum eſt, ut dentur caduca, & tranſitoria, & conparantur cæleſtia ſine fine manſura. Hujus promiſſionis vocem ſecutus ego peccator, & indignus Piligrim tradidi ad domum Sancte Marie ad Frigiſingas, quicquid ego, & filius meus Reginperht ad Adalhareshuſun propriæ hereditatis in eccleſiaſticis rebus de parentibus in partem nobis evenire declaratum invenitur, hoc firmiter ego Piligrim & filius meus Reginperht communis manibus tam pro parentes, quàm pro nobis, & pro poſteritatem noſtram cum omni integritate partis noſtræ, & parentum noſtrorum ad hanc eccleſiaſticam rem ſupra dictam pertinentem terris cultis, & incultis, mancipiis, ſilvis, campis, paſcuis, pratis, ſeu omnibus adjacentibus, & adnutritis pecoribus totum, & integrum ad Frigiſingas firmiter tradidimus, ut ab hodierno die firmiter tenetur ad domum Sanctæ Mariæ, ad tumulum beatiſſimi Confeſſoris Chriſti Corbiniani. hoc factum ad Frigiſingas in XIIII. Kal. Auguſti, indict. V. anno Incarnationis Domini DCCCXXVII. Hludovvici Imperatoris XIIII. & iſti teſtes more Bajovvariorum per aures tracti: Heriperht, Antonio, Deotrih, alius Heriperht, Arahad, Karuheri, Ambricho, Hroadperht, Juto, Amalo, Wicbelm, Sintar, Fizilo, Wigant, Reginhoh, Engilpald, & cuncta familia vidente, in præſentia Hittonis Epiſcopi, Oadalpald Presbyter & Monachus, Inguhertus Presbyter, Uuldarricus, Wago Capellanus, Eliuni Presbyter, Akman Presbyter, Adalmunt Presbyter, Ratuni Presbyter, Perhtolt Diaconus, Nendinc Diaconus, & ego indignus Presbyter audiens & videns jubente Hittone Epiſcopo hanc firmitatem conſcribſi.

Deinde contigit, ut venit Venerabilis Vir Hitto Epiſcopus in locum, qui dicitur Holzmobingas, & eadem conſolationis dominica voce conpuncta Soror Piligrimi nomine Erchanfrit, & quicquid in ſupra dicta re eccleſiaſtica ad Adalhareshuſun habuit, tota cum devotione firmiter tradidit in capſam Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas cum omni integritate, quicquid proprietatis ad ipſam parte pertinere ad Erchanfrita videretur, propriis manibus ipſa Erchanfrit, & fratri ſuo Piligrimo manus ſuas injacente pro remedium animarum ſuarum, & genitorum ipſorum firmiter in capſam Sancte Mariæ, & in manus venerabilis viri Hittonis Epiſcopi communiter tradiderunt. Hoc factum III. Kal. Octobris Indict. VI. anno

anno ſupra ſcripto. Iſtis teſtibus confirmatum: Piligrim, Paldachar, Crimperht, Petto, Wicco, Oadalſcalch, Ratkis, Wolfolt, Managolt, Hiltipald, Hroadperht, Sigipald, Oadalrih, Chuniperht, Tiso, Liutpald, Oadalker, Wetti, Kepolf, Reginhart, Reginperht, Cundalperht, Hartmot, Deotpald, Sintar, Vizilo, Wigant, Mahtuni, Wolfcrim, Juto, Engilrih, Kaganhart, Keruheri, Adalperht. Et ego Undeo Diaconus hoc videns, & audiens conſcribſi.

Divinæ ſpeculationis munere caritatis amore flagrantes pro ædificatione multorum divina eloquia meditantes, & tractantes Hitto, Baturicus Epiſcopi ſimul ad Frigiſingas venientes & ibidem multis advenientibus nobilibus, & inluſtris viris fluenta doctrinæ æternitatis facundia verba audientibus, ibidem in preſentia quidam recolentes divinæ miſericordiæ promiſſionis conſolationem, ut pro remedium animarum eorum, & parentorum eorum aliquid Deo offerant in elymoſinam. Ibidem acceſſit quidam nomine Hartnid, & firmiter tradidit, quicquid in re eccleſiaſtica ad Adalhareshuſir habere videretur partis ſuæ, ſeu parentum ſuorum tam pro ſe, quàm pro parentes, & poſteros firmiter tradidit in altare Sanctæ Mariæ, & ad ſepulcbrum piiſſimi Confeſſoris Chriſti Corbiniani, ut ab ipſo die firmiter teneatur ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. hoc factum in III. Nonas Octobris, anno ſupra dicto, in preſentia Hittoni, & Baturici Epiſcoporum, & cunctæ familiæ. Adalbertus Abbas, Wago Capellanus, Oadalpald Presbyter, Rubo Archipresbyter, Altman Presbyter, Adalmunt, Wiſuker Presbyter, Eliuni Presbyter, Ratuni Presbyter, Undeo Diaconus, Anno Diaconus, Erchanolf Diaconus, Benignus Diaconus. Et iſti teſtes more ſolito Bajovvariorum per aures tracti: inprimis Liutpald Comis, Reginperht, Priso, Oadalſcalc, Willibelm, Alprat, Piligrim, Sigipald, Haduperht, Willipato, Reginhart, Hroadhart, Adalperht, Reginperht, Oadalrih, Kepahoh, Eigil, Adalhart, Crimuni, Hroadperht, alius Reginhart, Sivo, Kerperht, Karuheri, Deotrih, Otheri, Hringolf, Petto, alius Liutpald, Alavvih, Tetti, Mahtuni, Wicco, Lantvvih, Adalunc, Reginperht, Cundhart, Kisalheri, Isanheri, Williheri. Et ego Cozroh indignus Presbyter has traditiones peractas videns, & audiens juſſus à Domno Hittone Epiſcopo conſcribſi.

Peractis igitur ſupra dictis traditionibus hoc audiens, & videns ſimili recordatione conpunctus quidam coheres eorum nomine Liutpald, & acceſſit ad altarem Sanctæ Mariæ ipſa hora parvo intervallo, & quicquid de portione parentum ſuorum illi in proprietatem evenit lege dictante in ipſis eccleſiaſticis rebus in loco Adalbareshuſir totum & integrum pro ſe & pro parentes firmiter ad domum, & ad altarem Sanctæ Mariæ ſeu ad ſepulchrum Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti inviolabiliter tradidit, ut ab hodierno die firmiter permanſiſſet ad ſupra dicto domo ad Frigiſingas. Hoc ſupra dicto die, & ſupra dictis teſtibus in preſentia confirmatur.

Deinde tam firmiter confirmatum Piligrim tantam multitudinem virorum fidelium, & veracium videns priſtinas traditiones ſuam pariter, & ſororis ſuæ renovavit, & in ipſa hora in preſentia ſupra dictorum virorum iterum in altarem Sanctæ Mariæ tradidit, ut firmiorem tenerent roborem anteactas traditiones, & iterum ſupra enumeratos viros more ſolito in teſtimonium, & confirmationem per aures traxit.

Proinde transmiſit Hitto Epiſcopus legaliter Miſſum ſuum Rubonem Archipresbyterum ad ipſum locum Adalhareshuſun, ut veſtituram legaliter accepiſſet, ibidémque veniente Rubone inprimis Piligrim per funiculum ſigni Eccleſiæ legitimè Rubonem Archipresbyterum veſtivit, & de parte ſororis ſuæ Erchanfritæ ſimiliter de ipſo veſtivit. Deinde Liutpald ſimili confirmatione veſtivit. Eodem modo Hartnid veſtivit in manus Ruboni Archipresbyteri, qui

preſentes fuerunt teſtimoniales, & ipſam veſtituram viderunt: Ortuni, Adalhart, Hitto, Irſinc, Reginperht, Eigil, Deotrih, Erchanperht, Engilheri, Oadalrih, Oadalſcalch. factum eſt in II. Nonas Octobris. Poſtmodum hoc audientes nobiles viri, qui in ipſa Eccleſia coheredes erunt, quorum nomina Poapo, & Heriolt, & ad Frigiſingas venerunt, & firmiter tradiderunt in altarem Sancte Marie, quicquid in ipſius Eccleſie rebus ad ſe legibus pertinere videretur, quæ dicitur ad Adalharesbuſun, ut ab hodierno die firmiter teneatur ad domum Sanctæ Mariæ pro remedium animarum eorum, & parentum, ſeu pro filios eorum. Hoc factum eſt ſupra dicto anno ipſa Indictione in VIII. Idus Novembris. Iſti teſtes: Piligrim, Reginperht, Petto, Wichelm, Adalunc, Wicco, Uro, Mabtuni, Ambricho, Irminfrid, alius Poapo, Wolfcrim, Reginhart, Sintar, Vizzilo, Sigihart, Hatto, Wigant.

NUM. DXI.

Traditio Isankeri Clerici de Pinuzolfingarodorf.

PAteat cunctis fidelibus in iſta provincia nobilibus viris manentibus, qualiter quidam vir nobilis, nomine Isanker Clericus divino amore conpunctus tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, quicquid habuiſſe videretur in loco nominato Pinuzolfingarodorf: id eſt curtem cum domo, & cum omnibus ædificijs, & jugeres XXXV. adjacentes in ipſo loco, & de pratis carradas X. mancipia II. quorum nomina Wolfsvvind, & Luiprat, caballum I. armentas IIII. verbices * V. porcos V. omnia ſupra dicta firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga pro remedium animæ ſuæ, & genitorum ſuorum, patris, & matris, ut ab hodierno die firmiter traditum ad Frigiſinga permaneat, ſed cum beneficio Domni Hittonis Epiſcopi liceat ei habere ad vitam ſuam ad augendum, non in nullo comminuendum. Poſt obitum ſupra dicti Isangeri Clerici totum, & ad integrum redeat ad domum Sanctæ Mariæ. Actum eſt hoc ad Frigiſingas in domo ſupra dicto in VI. Kalend. Octobris Indictione V. anno Hludovvici Imperatoris XIIII. Iſti teſtes per aures tracti: Adalhart, Uro, Otperht, Mahtperht, Kaganhart, Tetti, Reginpald, Reginperht, Eigil, Hunperht, Racholf, Sigiprant, Alavvih, Situli, Ratolt. Ego Cozroh indignus Presbyter juſſus à Domno Hittone Epiſcopo hanc traditionem ſcripſi.

* vervices

NUM. DXII.

Quomodo Waltheri Presbyter veſtivit Wagonem ad Ribhareshuſun.

AD notitiam cunctorum perveniat, quod Waltheri Presbyteri, quicquid antea traditum habuit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas in loco Ribhareshuſir modo in preſentia dimiſit in manus Wagoni Capellani, ut ad Frigiſingas firmiter confirmaret nihil pretermittens, niſi unam feminam, & unum caballum, & ſtatim veſtivit legaliter de omnibus rebus ſuis ſervum Sanctæ Mariæ, & ille Servus ibi ſedebat tres dies, & noctes. Hoc factum eſt ſupra dicto anno in VIII. Idus Majas. Et iſti teſtes, hoc viderunt, & audierunt: Wago, Otperht, Mahtperht, Alawih, Cundhart, Cauzo, Hroadprant, Wolfheri, Ambrico, Altolf, Isanperht, Wolfpald, Arperht, Adalperht, Noato Presbyteri, Riholf, Paugolf.

NUM.

NUM. DXIII.

Traditio Engilheri ad Cheamperc.

IN Dei nomine. Notum ſit cunctis fidelibus, veracíſque viris, quòd ego quidem Engilheri trado propriam hereditatem meam in capſa Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & quicquid in illo loco ad Cheamperc habere videtur, hoc trado, atque confirmo ad ſupra nomioato loco, ut ibidem ſine ullius hominis cootradictione firmiter in evo permaneat. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & teſtes per aures tracti ſunt: Reginperht, Pilicrim, Heriwart, Alavvih, Uro, Wicco, Marcho, Mahtuni, Heriperht, Rihperht, Hatto, Cundhart, Adalhart, Heimperht, Kaganhart, alius Adalhart, Altrih, Altolf, Oadalker, Wicperht, Isker, Urolf, alius Reginperht. Actum eſt hoc ad Ehingas in XVI. Kal. Julias, anno Incarnationis Domini Jheſu Chriſti DCCCXXVIII. Hludovvici Imperatoris XV. Indictione V.

NUM. DXIV.

Traditio Alpharti ad Wihse, & Hohinreinj.

PRo intuitu divini timoris, & æterne retributionis ad notitiam omnium fidelium pervenire facio ego quidem Alphart filijs, & parentibus conſentientibus potenti manu ſpontaneæ voluntatis firmiter tradidi ad domum Sanctæ Mariæ, quicquid proprie hereditatis, vel adquiſitionis habui in locis nominatis ad Hohinreini, & ad Wihse preter jugeres XII. & de pratis carradas XII. Aliud totum, & integrum cum mancipijs, & territorijs, ſilvis, pratis, cultis, & incultis, aquis, aquarúmve decurſibus nullo contradicente mihi ipſo tradente ad domum ſupra dictum in monte pulcherrimo ædificato, quod dicitur Frigiſinga, ubi honorabilis, & pius Rector præeſſe hodierno die dinoſcitur Hitto Epiſcopus, ut ad ipſo domo firmiter ipſas res meas ab hodierno die permaneant. Actum eſt hoc ad Frigiſingas in domo Sanctæ Mariæ in VII. Idus Majas, Indictione V. anoo Incarnationis Domini noſtri Jheſu Chriſti DCCCXXVIII. Hludovvici Imperatoris XV. in ipſo anno & menſe, quo filius ejus Hludovvicus Rex in Bajovvaria cum conjuge redijt. Et iſti teſtes more Bajovvariorum per aures tracti: Cundpald, Deotrih, Wicco, Alfrid. Reginperht, Otperht, Pezzi, Rihperht, Adalperht, Arheo, Altrih, Crimuni, Kaganhart, Kerperht, Wolfcrim, Mejol, Hartnid, Engilrih, Kerhart, Wigant, Huncker, Erchanolf, Tozzi. Ego quidem Cozroh indignus Presbyter, & Monachus jubente Domno Hittooe Epiſcopo conſcribſi videns, & audiens iſtam firmiter peractam traditionem.

NUM. DXV.

Traditio, quam fecit Hiltolf Diaconus ad Poache tertia vice.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit cunctis fidelibus, veracíſque nobilibus viris, quòd quidem Hiltolf indignus Diaconus iterum renovabo traditionem meam, quam jam aotea factam habui. Nunc verò iſto die preſente ego ipſe dono, trado, atque transfirmo propriam hereditatem meam in loco, quæ dicitur Poah totum ex integro cum manſis, & mancipijs infra curte manentibus, cum baſilica & omnibus ibidem adjacentibus, ſine unum manſum cum colonia veſtitum, hoc præ dimitto, & quicquid in alijs

cauſis

cauſis habere videor, in proprium totum cum omni ſuppellectile trado in manus Hittoni venerabilis Epiſcopi, & ad ipſa caſa Sanctæ Mariæ Frigiſenſis, ut poſt obitum meum taliter ipſo die ibi inventum fuerit, in poteſtate, & in ſervitio ſine ullius hominis contradictione ad ipſa caſa Dei permaneat firma, ſtabilíſque ipſa mea traditio perſiſtat ad ipſa caſa Dei, & ſtatim veſtivit Hittonem venerabilem Epiſcopum, quicquid in ipſo loco habere videbatur in proprium. Iſti ſunt teſtes, qui illam traditionem renovationis viderunt, & ipſam veſtituram: Rumolt, Einheri, Cotefrid, Petto, Hrodhoh, Wicco, Heipo, Rimideo, Willihad, Kepahoh, Adalcrim, Wichram, Selprat, Tuti, Wolfperht, Sigiprant, Fridurih, Iſancrim, Sigivvart, Hreidker, Ribhart, Amalperht, Emiſo, Meginhart, Ramvvolf, Ormar, Werinperht, Zato. Actum eſt hæc traditio in ipſo loco, quæ dicitur Poah, coram Hittone venerabili Epiſcopo in XIII. Kalendas Martias Hludovvici Imperatoris XV. Indictione V. Ego quidem Undeo indignus Diaconus ſcripſi hanc traditionem juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. DXVI.

Traditio Swidkeri, & Ilpranti pratas.

NOtitia quia Ilprant, & Svvidker firmiter tradiderunt ad domum Sanctæ Mariæ prata prope fluvio Ambræ in amne jacentes carradas LXX. cum fontibus, & ruris, & piſcatione, ut ab hodierno die in poteſtate, & tuitione permaneret domui Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Et iſti teſtes per aures tracti, qui viderunt, & tradiderunt, & quòd in veſtibus, & uno caballo, & bachone pretium acceperunt ſolidos XII. Teſtes Petto, Reginperht, Wicco, alius Reginperht, Marcho, Altrih, Pezzi, Adalhart, Athart, Cundheri, Irminfrid, Eigil, Sigiprant, Cotefrid, Freaso, Reginolt, Heimperht. Actum eſt hoc ad Frigiſinga anno Hludovvici Imperatoris XV. Indictione VII. in ipſo anno, quando filius ejus Hludovvicus Rex cum Conjuge in Bajovvaria redijt, die conſule, quod fecerunt in III. Nonas Aprilis. Ego Cozroh indignus Presbyter ſcribſi juſſus à Domno Hittone Epiſcopo.

NUM. DXVII.

Renovatio traditionis Engilrata de Sceſtilare, & Ratperht de Marzilinga.

QUòd quedam matrona nomine Engilrat priſtinam renovavit traditionem, quando Romam adire cupiebat, ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, quicquid proprietatis vel adquiſitionis habuit in loco Sceſtilare pro remedium animæ ſuæ inviolabiliter tradidit, ut ab hodierno die ad opus, & tuitionem rediret ſupra dicti domûs. Actum eſt hoc in VI. Idus Aprilis in albas anno Imperatoris Hludovvici XV. Indictione V. in ipſo anno, quando filius ejus Hludovvicus Rex in Bajovvaria cum Conjuge redijt. Iſti teſtes: Petto, Siculi, Marcho, Sintar, Vizzilo, Wicco, Engilrih, Memmo, Rihperht, Arbeo, Pezzi, Kaganhart, Reginperht. Ipſis videntibus teſtibus eadem hora acceſſit quidam nomine Ratperht, & tradidit ſuam omnem adquiſitionem in loco Marzilinga, quicquid habuit, nihil pretermiſit, ſed firmiter in ipſum altarem Sanctæ Mariæ ad locum Frigiſingas.

NUM. DXVIII.

Traditio, quam fecit Denchilo ad Dornagindorf.

PAteat cunctis agminibus Chriſtianis in provincia Bajovvarie fidelibúſque viris in ea manentibus, quòd ego quidem Denchilo jam olim tradidi propriam hereditatem meam cum omni conqueſtu meo in loco, quæ dicitur Dornakindorf ad domo Sanctæ Mariæ Frigiſienſis, ut ibidem firmiter permaneat. Nunc quoque ego ipſe talem proprium, quod ibi habere videor die preſente illud dimitto in manus Hittoni venerabilis Epiſcopi ad ipſa caſa Dei, ut deinceps ibidem in ſervitio, & in poteſtate Sancte Mariæ permaneat. Actum eſt hoc ad Ehingas, quando Sancta Synodus ibi fuerat congregatus, in XVI. Kalendas Julias, anno Hludovvici Imperatoris XV. Indictione V. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & audierunt, & traditionem iſtam teſtimonio confirmare debent: Reginperht, Piligrim, Herivvart, Alavvih, Uro, Wicco, Marcho, Mahtuni, Heriperht, Ribperht, Hatto, Cundhart, Adalhart, Heimperht, Kaganhart, alius Adalhart, Altrih, Altolf, Oadalker, Wicperht, Isker, Urolf, alius Reginperht.

NUM. DXIX.

Traditio, quam fecit Juto ad Heriperhteshuſun.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis in hac provincia nobilibus viris commorantibus bene cognitum eſt, quòd Juto tradidit curtiferam unam, & talem proprium, quicquid ibidem habuit in eo loco, quæ dicitur Heriperhteshuſir in capſa Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas Hittone venerabili Epiſcopo preſente, & ſtatim dimiſit ad ſervitio Sanctæ Mariæ, quod ibidem habere videretur. Hæc ſunt teſtes: Reginperht, Piligrim, Herivvart, Alavvih, Uro, Wicco, Marcho, Hatto, Mahtuni, Heriperht, Rihperht, Cundhart, Adalhart, Heimperht, Kaganhart, alius Adalhart, Altrih, Altolf, Oadalker, Wicperht, Isker, Urolf, alius Reginperht. Actum eſt hoc ad Ehingas, quando Sancta Synodus ibidem congregata fuerat, in XVI. Kalendas Julias, anno Hludovvici Imperatoris XV. Indictione V.

NUM. DXX.

Traditio Fritilonis ad Hiruzpahc.

QUod Fritilo tradidit hereditatem ſuam cum omni integritate diuturnum tempus permanere ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, quicquid habuit in loco ipſo, ubi oritur rivolus, qui vulgò dicitur Hiruzpach, terris cultis, & incultis, ſilvis, pratis, paſcuis, campis, cum domo, & curte, curtiferíſque, & Wadiscabis, & cum omni ædificio, vel quicquid propriæ hereditatis, vel adquiſitionis habere dinoſcitur omnia in omnibus firmiter, quæ legaliter jure proprio in antea adquirere potuiſſet, & ſeipſum cum omni poſſeſſione ſua offerebat ad domo ſupra dicto. Actum eſt hoc ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini noſtri Jheſu Chriſti DCCCXXVIII. Indictione VII. Hludowici Imperatoris anno XV. in ipſo anno, quo filius ejus Hludovvicus Rex cum Conjuge in Bajovvaria redijt, in VI. Idus Madias. Et iſti teſtes: Reginperht, Oadalſcalch, Pezzi, Piligrim, Kerhart, Heriperht, Petto, Deotrih, Kerperht, Reginhart, Hringolf, Deothart, Arbeo, Hatto, Droago, Anthelm, Wichelm, Willihelm. Scribſi autem ego indignus Presbyter Cozroh.

NUM. DXXI.

Reginbart Clerici traditio ad Mahsminreinne, & Hegilingas.

IN nomine Domini. Notum ſit cunctis fidelibus, quòd ego indignus, & peccator pro redemptionem animæ meæ Reginhart Clericus tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, quicquid proprie hereditaris, vel adquiſitionis habui in duobus locis nominatis ad Mahsminreinne, & ad Hegilingas in mancipijs, pecunijs, pecoribus, vel ædificijs, curtiferis, terris cultis, & incultis, aquis, aquarúmque decurſibus mobilibus, & inmobilibus, pratis, paſcuis, ſilvis, ruris, vel quicquid ad me legibus pertinere dinoſcitur, nihil pretermiſi, ſed omnia in omnibus ad me pertinentibus firmiter in altarem Sanctæ Mariæ tradidi, ita, ut ab hodierno die in veſtitura, & poteſtate permaneat ipſius Eccleſiæ pijſſimi Rectoris Hittoni Epiſcopi, & in antea confirmatum perſiſtat ſub ditione ipſius Rectoris, quisquis preeſſe ipſis temporibus domui Sanctæ Mariæ dinoſcatur. Hoc factum fuit in domo Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas in IIII. Kal. Aprilis, Indictione VI. Anno Incarnationis Domini DCCCXXVIII. Hludovici Imperatoris anno XV. in ipſo anno, quo filius ejus Hludovicus Rex in Bajovvaria cum Conjuge venit. Et iſti teſtes more Bajovvariorum per aures tracti: Herilunc, Kerperht, Cundpald, Arno, Unnihad, Adalſcalcb, alius Kerperht, Ambricbo, Wolfheri, Toto, Paldachar, Amalo, Reginhart, Reginperbt, Altrib, Willaheri, Ercbanolf, Adalperht, Unfrid, Drudmunt, Engilrih, alius Adalperht, Egino, alius Adalperht, Mabtperbt, Kerbart, Sigivvart, Rubo Archipresbyter, & omnis familia Sanctæ Mariæ preſens adfuit. Et ego indignus Presbyter Cozrob hujus traditionis firmitatem videns peractum, & audiens confirmatum ſcribſi.

NUM. DXXII.

Adalhart traditio ad Hegilinhuſim.

DIvinæ ammonitionis inſtinctu, & corporali caſtigatione conpunctus ego itaque Adalhart cogitans cogitavi pro remedium animæ meæ, ut indulgentiam delictorum meorum adipiſcere merear, tradidi enim firmiter, quicquid emptionis, vel adquiſitionis habui in loco, quæ dicitur ad Hegilinhuſun in mancipijs, terris cultis, & incultis, ſilvis, pratis, paſcuis, aquis, aquarúmve decurſibus, curtem cum domo, & cum omnibus ædificijs ad hunc locum meæ adquiſitionis pertinentibus, quicquid habui ad Frigiſingas, & in capſam Sanctæ Mariæ confirmavi, preter jurnales XXX. & de pratis carradas III. hoc locus condictum à vulgo eſt Cotefridesſteti, & curtiferum I. ad Hegilinbuſun, boc filiæ meæ tradidi in proprietatem nomine Perhtkart. Aliut enim quicquid proprietatis vel adquiſitionis in omnibus babui in omnibus ad me pertinentibus firmiter tradidi in capſam Sanctæ Mariæ, & in manus Hittoni Epiſcopi, ut ab bodierno die ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas permanſiſſet. Ipſa enim traditione firmiter peracta mox in preſentia de omnibus ſupra dictis rebus meis ipſe ego Adalhart Hittonem Epiſcopum veſtivi, ut ſine ulla contradictione traditum, confirmatúmque permanſiſſet ad Frigiſingas. Hoc factum eſt in ipſo loco Hegilinhuſun in X. Kalendas Januarias anno Incarnationis Domini DCCCXXVIII. Indictione VI. Hludovvici Imperatoris XV. in ipſo anno, quo filius ejus Hludovvicus Rex in Bajovvaria cum conjuge redijt. Iſtis enim preſentibus, & in teſtimonium confirmationis hujus traditionis adtractibus: Liutpald Comis, Piligrim, Odolt, Wicco, Mahtuni, Karuheri, Eigil, Pezzi, alius Eigil, Reginperht, Ratpot, Heriperht, Adalhart, Sivo, Oadalhart, Engilrib, Arbeo, Irminolt. Nunc verò nomina mancipiorum, quos tradidi: Liupheri, Otmar, Sigolt, Purcman, Adalrih, Ratfrid. Et ego Undeo Diaconus hæc videns & audiens juſſione Hittoni Epiſcopi conſcripſi.

NUM.

NUM. DXXIII.

Traditio Ekkiharti Presbyteri in loco, quæ dicitur ad Reod.

DIvinæ ammonitionis non immemor, quæ dicebat, ut de caducis comparantur premia ſempiterna. Ego enim indignus Presbyter nomine Ekkihart, quicquid de conparatione, vel adquiſitione adgregavi in loco, quæ dicitur Reod, hoc totum & integrum firmiter tradidi ad altarem Sancti Salvatoris in locum, quæ dicitur ad Feohtkyricha, & cum ipſo altare permanſiſſet ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga, id eſt, mancipiis, agris, terra culta, & inculta, ſilvis, pratis, paſcuis, aquis, aquarúmque decurſibus, mobilibus, & inmobilibus, adjacentiis, adpendiciis, & cum omnibus ad hunc locum meæ adquiſitionis pertinentibus, ipſiſque cum omnibus firmiter condonabo, & indubitanter trado ad altare ſupra dicto, niſi quòd Alprih frater meus mihi tradidit, hoc conplacitavi nepoti meo nomine Ekkihart, ut hoc habeat usque ad finem vitæ ſuæ ad uſitandum, & emeliorandum, & poſt hæc firmiter traditum permaneat ad ſupra dicto altare, & cum ipſo altare perſiſtat in evum ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXXVIII. Indict. VII. Hludovvici Imperatoris XV. in ipſo anno, quo filius ejus Hludovvicus Rex in Bajovvaria rediit cum Conjuge, die conſule, quod feci XVIIII. Kal. Januarias. Et iſti teſtes per aures tracti: Liutpald Comis, Reginperht, Tagiperht, Sigipald, Irminfrid, Alhmunt, Wicco, Hahkis, Wichelm, Paldachar, Cundpald, Ratkis, Engilfrid, Arahad, Heriperht, Erchanolf, Adalperht, Unfrid, Husinc, Odolt, Cozperht, Cozleip, alius Liutpald, Petto, Sivo, Engilrih, Irinc, Hugiperht, Sigihram, Cundhart, Isanpald, Hucco, Cundpato, Oadalhart, Nordperht, Liuto, Cundperht, Kerperht, Erchanperht, Chuniperht, Alpolt, Hiltipald, Adalhart. Actum eſt hoc ad Feohtkiricha, & ego Undeo Diaconus hoc videns, & audiens ſcripſi juſſus à Domno Hittone Epiſcopo, & ab ipſo traditore Ekkihardo Presbytero, & fidejuſſores extiterunt: Hahkis, & frater meus Alprih. Et poſt hæc tribus diebus veſtivit Ekkihart Advocatum Hittonis Epiſcopi Odoldum de omnibus ſupra dictis rebus, & iſti ſunt, qui hanc veſtituram factam viderunt, & teſtes extiterunt: Tagaperht, Sigipald, Hahkis, Hiltipald, Engilrih, Imidanc, Erchanperht, Pupo, Eparhart, Madalker, Cundpald, Sigihart, Crimperht, Friduperht, Cundperht, Isanpald, Sigihram, Oadalman, Engilperht, Aso, Cundhart, Liutpald, Cundpato, Kipicho, Moathart. Nomina mancipiorum, quos tradidit Ekkihart: Hundpald, Jarant, Huuasmot, Hiltivvih, Frovvihilt. Et ad Reode Wolfrad, Reginhoh, Slaugo, Meginheri, Zeiza, Eihilt, Liutheid, Wolſpirin, Irminſvvind, Irmingund, Liupdrud, Engilwih. Et veſtituram, & mancipia ego Faſtheri Presbyter ſcribſi.

NUM. DXXIV.

Traditio He[illegible]moti, & filii ejus Batuchoni Diaconi ad Dornegindorf, ſeu Eto Presbyter.

DUm in Dei nomine notum ſit omnibus in epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, vel omnibus fidelibus in Bajovvaria conſiſtentibus, quod quidam nobiles viri nomine Herimot, & filius ejus Batucho Diaconus tradiderunt ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, quicquid proprie hereditatis, vel adquiſitionis habuerunt in loco Dornekindorf, mancipiis, ædificiis, curtiferis, aquis, aquarúmque decurſibus, terris cultis, & incultis, mobili-

bus, & inmobilibus, omnia in omnibus firmiter ad Frigiſingas tradiderunt, ut confirmatum, & inconvulſum ab hodierno die ad Frigiſingas permaneat. Hoc fuit factum ad Dornekindorf XVI. Kalendas Aprilis Indictione VI. anno Incarnationis Domini noſtri Jheſu Chriſti DCCCXXVIII. Hludovvici Imperatoris XV. in ipſo anno, quo filius ejus Hludovvicus Rex in Bajovvaria cum Conjuge rediit. Et iſti teſtes: Adalperht, Habart, Cundperhr, Cundheri, Asprant, Hekilo, Meginrat, Cundharr, Rihker, Tagaperht, Herimot, Hunpald, Helid, Wolfdregi, Pernker, Wolfperht, Erih, Lantperht, Heriperht, Oadalrih, Hroadharr, Dencbilo, Ellanbart, Heimker, Coteperht, Wolfcrim, Comolt, Wenilo.

Proinde in cæna Domini venerunt ad Frigiſingas Eto Presbyter, & Nepus ejus Batucbo Diaconus, & ſupra dictam traditionem confirmaverunt, & quicquid in ſupra dicto loco babuerunt, in altarem Sanctæ Mariæ firmiter tradiderunt, & cum teſtibus confirmaverunt. Et iſti teſtes: Petto, Altrih, Mahtuni, Irminfrid, Hroadperht, Irminhart, Arbeo, Wicperht, Egilolf, Sigiharr, Unforht, Oadalker fidejuſſores, Eto, & Erchanpald Presbyteri, & Sigibart Archipresbyter, & omnis familia Sanctæ Mariæ adſtabat, & factum videbat. Hoc factum in ſupra dicto anno in VIII. Kal. Aprilis. Et ego Cozroh indignus Presbyter hoc videns, & audiens ſcribſi juſſione Hittoni Epiſcopi.

NUM. DXXV.

Waldker Presbyter tradit ad Pheterach.

Notum ſit cunctis fidelibus in epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, quod ego Waldperht Presbyter pro remedium animæ meæ firmiter tradidi, quicquid proprie hereditatis vel adquiſitionis habui in loco nuncupante, quæ dicitur ad Phetarach, hoc totum, & integrum firmiter tradidi pro me, & pro matrem meam, & pro parentes ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, hoc eſt caſa cum curte, & cum omnibus ædificiis, & volumina IIII. id eſt: Miſſalem, Lectionarium, Antiphonarium, Officialem, & quicquid in ipſo loco habui preter jugerem I. aliud totum & inconvulſum tradidi. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXXVIII. Indict. VI. Hludovvici Imperatoris XV. in ipſo anno, quo filius ejus Hludovvicus Rex cum Conjuge in Bajovvaria rediit. Iſti teſtes: Petto, Wicco, Rihperht, Kerperht, Adalunc, Mahtuni, Engilperht, Altman, Wago Capellanus, Oadalpald Presbyter, Uuldarih Presbyter, & in præſentia omnis familiæ in domo Sanctæ Mariæ. Et ego Cozroh indignus Presbyter ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. DXXVI.

Traditio Ellancozi ad Marzilinga.

Notum ſit cunctis fidelibus, veraciſque viris, quia ego Ellancoz pro remedium animæ meæ firmiter tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga, quicquid de fratribus meis proprie hereditatis in partem accepi in loco Marzilinga, hoc totum & integrum firmiter condonavi, & inviolabiliter tradidi. Hoc factum eſt ad Frigiſingas in domo Sanctæ Mariæ, anno Incarnationis Domini DCCCXXVIII. Indict. VI. Hludovvici Imperatoris anno XV. in ipſo anno, quo filius ejus Hludovvicus Rex cum Conjuge in Bajovvaria rediit, in III. Nonas Decembris. Iſti teſtes: Wicco, Eigil, Crimuni, Madalcoz, Pezzi, Wigant, Petto, Einberi, Kerperht, Alpheri, Situli, Oasker. Et ego indignus Presbyter Cozrob hoc videns & audiens ſcribſi jubente Hittone Epiſcopo.

NUM. DXXVII.

Quòd Hitto Epiſcopus præſtabit Alprico ad Sentilingas.

PUblicè manifeſtum ſit cunctis nobilibus, veracíſque viris, quòd ego quidem Atto indignus Diaconus propriam hereditatem meam, quod ad Sentilingas habere viſus ſum, totum ex integro jam traditum habeo ad monaſterio Scepftilari Sancto Dioniſio, ut poſt obitum meum ibidem firmiter permaneat, modo quoque ea ratione ego ipſe Atto dimitto talem proprium, quod ad Sentilingas habeo, & ad Monaſterio Sceftilari tradidi in manus Hittoni venerabilis Epiſcopi, ut ad ipſa caſa Dei poſt obitum meum, & nepotis mei Alprici permaneat, & hoc ipſum Hitto venerabilis Epiſcopus Alprico preſtabit in beneficium, ſi ille Attoni ſuperſtis fieret, & annis ſingulis cenſum redderet ad Miſſam Sancti Martini, hoc eſt denarios II. & poſt obitum illius ſine ullius hominis contradictione ad ipſa caſa Dei permaneat. Iſti preſentes erunt, qui hoc viderunt: Oadalſcalch Comis, Adalperht, Rihperht, Ampricho, Snelhart, Isker, Herimot, Pezzi, Wicco, Altrih, Mahtuni, Emilo, Cotefrid, Alfrid, Paldrih, Egiperht, Amalker, Wolfperht. Actum eſt hoc coram Hittone venerabili Epiſcopo, & Iskario Abbate, & Oadalſcalcho Comite in eo loco nuncupato ad Holze prope vico Azzalingas in IIII. Kal. Auguſti, anno Hludovvici Imperatoris anno XV. Indictione V. Ego quidem Undeo indignus Diaconus ſcribſi hanc notitiam juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. DXXVIII.

Traditio Salomoni Clerici ad Tegarinwac.

NOtum ſit multis in hac provincia nobilibus viris conſtitutis, quòd quidam Clericus nomine Salomon tradidit ad Frigiſingas talem partem de ſua propria ſilva, quam habere videretur ad Tegarinwac, ut ſtatim exinde de illo die ad caſa Sanctæ Mariæ ſine ullius hominis contradictione ibidem in evo permaneret. Et ſtatim ille ipſe Salomon circumduxit Miſſum Hittoni venerabilis Epiſcopi, hoc eſt Pettonem, & alios multos, quorum nomina hic ſcribta ſunt. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & audierunt, & per aures tracti ſunt teſtes, Salomon, Petto, Wicco, Sigivvolch, Fritilo, Kiso, Kerhart, Pezzi, Egino, Williperht, Lauganperht, Ratolt, Iſaac, Cozperht, Eigil, Ellanhart, Meginperht, Kepahoh. Actum eſt hoc ad Dorfun in XV. Kal. Septembris, anno Hludovvici Imperatoris XV. Indict. V.

NUM. DXXIX.

Traditio Rihpaldi Presbyteri ad Crazzun.

COgitans enim cogitavi pro remedium animæ meæ ego Rihpald Presbyter firmiter tradidi ad domum Sanctæ Mariæ, quicquid propriæ hereditatis, vel adquiſitionis habui in duobus locis nominatis ad Crazzun, & ad Erlapach, hoc totum & integrum cum mancipiis, & pecoribus, & cum omnibus ad ipſis locis pertinentibus preter mancipium I. condonavi, & firmiter tradidi. Hoc factum eſt in publico Synodo ad Frigiſingas, anno Incarnationis Domini DCCCXXVIII. Hludovvici Imperatoris anno XV. anno quo filius ejus Hludovvicus Rex cum Conjuge in Bajovvaria rediit, Indictione VI. Et iſti teſtes per aures tracti: Juſip, Eginolf, Deothart, Piligrim, Reginperht, Reginpald, Hahkis, alius Reginpald, Mahho, Reginperht, Karuheri, Juto, Re-

ginolf, Amalrih, Reginhart, Williheri, Amalo, Lanto, Hroadperht, Arbeo, Sigivvart, Engilrib, Herivvic, Sigilo, Snelhart, ·Mejol, Kerhart, Cundheri, Starcbolf, Pezzi, Wogo. die menſis factum XII. Kal. Octobris. Et ego Cozroh indignus Presbyter juſſione Hittonis Epiſcopi conſcribſi.

NUM. DXXX.

Quomodo Alprih ad Allingas reſtituit.

COnvenerunt venerabiles viri ſecundum juſſionem Domni Regis ad eo loco, quæ dicitur Emberinga Hitto Epiſcopus, Anzo Comis Miſſus dominicalis, & Liutpaldus Comis, & alii multi lego doctores judicia recta decernenda. Tunc quidem Hittoni venerabilis Epiſcopi Advocatus nomine Spulit queſivit ad cuidam viro nomine Alprib cuncta æqualia, ſicut ille traditum habuit ad Frigiſinga Sanctæ Mariæ illum dictum locum Smeoba cum omnibus ad ipſo pertinentibus vico, & hanc ipſam traditionem ad ipſa caſa Dei firmare, & ſtabilire non potuit, ſed iterum de manu ſupra nominati Advocati illam traditionem ſuſcepit, & Chonrato dimiſit in proprium. Ea ratione cunctis boc audientibus Anzo Miſſus Domni Regis juſſit Alprico legaliter juſtitiam facere Epiſcopo, & Advocato ejus pro eo, quòd illam traditionem ad ipſa caſa Dei firmare nequiverat. Tunc ſupra dictus Alprib, & filii ejus Hadumar, & Hunolt ſimul cum eo donaverunt in manus Hittoni Epiſcopi, & Advocati ejus Spulitoni talem proprium, quod habuerunt ad Allingas, boc eſt caſam cum aliis ædificiis infra curte, & mancipias ſex, viros tres, & feminas tres in juventute permanentes, & pecora XII. & jurnales XC. de pratis carradas xL. molinam I. & alias colonias IIII. cum caſis, & curtiferis, cum terra, cum pratis, ſicut ſervi habent uſum plenas colonias tenere, & iſta omnia hic notata donaverunt per conpoſitionem, & injuſtitiam, quam fecerat ad ipſa caſa Dei, ut à die preſente in poteſtate permaneret Rectoris Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas Alpricco, & filiis ejus confirmantibus, ut ibidem ſine ullius hominis contradictione firmiter permaneret, & illis fidejuſſores fuerunt veſtiture ipſius: Kerhart, Orendil, Hatto, Cundperbt, & iterum Alprih, & filii ejus Hadumar, & Hunolt contraplacitabant omnem adquiſitionem in omnibus cauſis, quam ad ipſa caſa Dei habuiſſent, ut ultra querendi inde facultatem non haberent, cum eorum wadio illi pariter firmaverunt. Iſti ſunt, qui boc viderunt, & audierunt: Hitto Epiſcopus, Anzo Comis, Liutpald Comis, Reginperbt, Pilicrim, Spulit, Amalo, Arabad, Adalperbt, Kyso, Wicperht, Deotmar, Walaheri, Juto, Salucbo, Friduperbt, Hroadperbt, Eigil, Karuheri, Sulaman, Cozpald, Odolt, Hahkis, Sigipald, Rumolt, Alpuni, Heimrih, Huzo, Heriperbt, Waldker, Cundheri, Kaganhart, Reginperht, Ercbanolf, Cozperht, Waltrih, Cundpald, Sivo, Alholf, Liuthram, Hilti, Cotedeo, alius Orendil, Starcholf, Cundheri, Cotebelm, Hadumar, Hunolt, Walto, Cundhart, Engilperbt, Deotperht, Racbolf, Altrih, alius Hunolt, Kerhart, Engilhart, Jacob, Kerrat, alius Engilperbt, Moatperbt, Oadalrih, Kerperht, Reginpald, Franco, alius Hroadperbt, Heriker, Hroadunc, Cundhart, Deotmar, Wicco, Putilo; Nidhart, Cundvvin. Actum eſt hoc ad Emheringas in III. Idus Januarias anno Incarnationis Domini DCCCXXVIII. Indict. VII. Hludovvici Imperatoris anno XV. in ipſo anno, quo filius ejus Hludovvicus Rex Bajovvariorum cum Conjuge ſua in Bajovvaria rediit. Ego quidem Undeo indignus Diaconus hanc notitiam ex juſſione Hittoni venerabilis Epiſcopi conſcripſi, hoc videns, & audiens.

NUM.

NUM. DXXXI.

Renovatio traditionis Erchanperhti.

NOtitia, qualiter Erchanperht Presbyter ſuam traditionem renovavit, & iterum tradidit, quidquid hereditatis, & acquiſitionis habuit in loco nominato Chlana. nomina teſtium in libro traditionum habentur. Actum anno XV. Ludovici Imperatoris.

NUM. DXXXII.

Traditio Quartini ad Wipitina, ad Stilves, Torrentes, Valones, Zedes, Telves, Teines.

QUia neceſſe eſt unicuique Chriſtiano de iſtis caducis, & tranſitorijs rebus æterne ſibi beatitudinis premium conpatare. Ideoque in Dei nomine ego Quarti nationis Noricorum, & Pregnariorum dono, trado, ac perpetualiter transfirmo ad poſſidendum Deo, & Sancto Candido ad Intiha Monaſterio propriam hereditatem meam pro remedio animæ meæ, & parentorum meorum, pro quibus debitor ſum Deo hoſtias offerre in locis illis, hoc eſt, ad Wipitina in caſtello, & in ipſo vico, & in alijs villulis ibidem adjacentibus ad Stilves, Torrentes, Valones, Zedes, Telves, Teines, Tulvares, ad Bauzana in vico Suczano, cum vineis, & ſilvis, cum pratis, & agris, & ad Taurane ſuum proprium, ſeu ad Stavanes coloniam I. & in his ſupra dictis locis, quicquid in eis proprij habere viſus ſum, in ſilvis, in pratis, in campis, in agris, in paſcuis, in vineis, in aquatum decurſibus, in omnibus calasnis, & interminis, ſicut Anteceſſores mei habuerunt, & pater meus, & mater mea mihi reliquerunt in proprium totum ex integro, & mancipias his nominibus: Urſo, Secundina, Mora, Marcellina, Tata, cum omníque confirmo, quicquid ad meam proprietatem pertinet in his ſupra dictis locis, & eo tenore ipſam traditionem firmabo, ut usque dum vivam ego, & mater mea Clauza hoc uſufructuario ad uſitandum, & ad emeliorandum, quantum Domino largiente valeamus, illud perficere procuramus, non tamen in aliquo comminuendi, perdendi, nec commutandi nullo modo poſtea poteſtatem habeamus, ſed ut poſt obitum noſtrum, vel antea, ſicut nobis conplacuit ad ipſam jam dictam caſam Dei, & ad poteſtatem Rectorum ipſius abſque ullius contradictione cum omni conlaboratu, & conqueſtu qualeſcumque ipſo die ibi inventum fuerit pleniter permaneant, & iſta mea traditio, atque conplacitatio firma omnino, ſtabilíſque permaneat in perpetuum. Venerabilis pater Hitto Epiſcopus Matricularius Sanctæ Sedis Frigiſienſis, & Rector Monaſterij Sancti Candidi Martyris Chriſti iſtam traditionem condixit cum Quartino, & econtra preſtabit illi in beneficium in vico, qui dicitur Duplago talem ſicut ei placitum fuit, ut hoc haberet, & Mater ejus Clauza pro talem traditionem, quam fecerunt ad ipſa caſa Dei. Iſti ſunt, qui illam traditionem viderunt, & legitimè per aures tracti ſunt: Signum Paldinc, Signum Wolchart, Signum Petto, Signum Adalhart, Signum Wicco, Signum Oadalker, Signum Tozi, Signum Ellanperht, Signum Engilperht, Signum alius Engilperht, Signum Sintar Vizzilo, Signum Wolfcrim, Signum Mahtuni, Signum Marcheo, Signum Pezzi, Signum Liutolt, Signum Witagavvo, Signum Meginhart, Signum Secundo, Signum Urſo, Signum Purro, Signum Lupo, Signum Munigo, Signum Johannes, Signum Videal, Signum alius Lupo, Signum alius Urſo, alius Minigo, Signum alius Urſo, Signum alius Urſo, Signum Seviro, Signum Alpolf. Actum eſt hæc traditio ad Inticha coram Hittone venerabili Epiſcopo in pridie Kalendas Januarias, anno

Incar-

Incarnationis Domini DCCCXXVIII. Indictione V. Hludovvici Imperatoris XV. Ego quoque Undeo indignus Diaconus ſcribſi hanc cartulam.

Notitia traditionis, quam Quartinus ſecunda vice iterum renovavit ad Wipitina coram Hittone venerabili Epiſcopo, & Arpeone vocato Epiſcopo. Tunc quidem Quartinus ſimul cum matre Clauzana ambo pariter tradiderunt propriam hereditatem ſuam, ſeu quicquid habere die preſente videbantur in capſa Sanctæ Mariæ, & ad Monaſterio Sancti Candidi ad Inriha, ut poſt obitum illorum ibidem firmiter permaneret, & ſtatim veſtivit Hittonis Epiſcopi Advocatum Ellanperhtum in preſentia iſtorum teſtium: Teſt. Willihelm, Marcheo, Cundalperht, Alphoh, Anno, Auto, Odalker, Hucperht, Petto, Adalhart, Lantfrid, Paldinc, Wicco, Eigil, Tozzi, Alpkis, Orilius, Dominicus, alius Dominicus, Paſſivus, Currentius, Sindo, Herimar, Magiſter, Sintar vizeilo, Erinperhr, Willipoct, Pernwin, Immo, Einhart. Actum eſt hoc ad Wipitina in XVI. Kalendas Februarias, in anno ſupra dicto, & iterum ego quidem Undeo indignus ſcripſi iſtas cartulas uno tenore.

Iterúmque contigit, quod Arheo Epiſcopus, & Felicius Decanus, & Presbyter ſupra dicti domus convenerunt ad locum, quæ dicitur Preſſena, ibidémque iterum ego Quartinus in preſentia veni, & priſtinam traditionem renovavi, & quicquid habui tam de alode paterno, quàm de hereditate materna firmiter, & indubitanter publicæ preſentiæ tradidit omnes ſubſtantias, & adquiſines meas ad domum Sancti Candidi ad Intiha, quod dicitur campo Gelau, ut ibidem pro remedium animæ meæ perpetualiter permaneat. Hoc factum eſt IIII. Nonas Julias anno ſupra dicto, & hæc ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Aurelius fidejuſſor, Crimperht, Wilhhelm, Kerhoh, Hiltipert, Anno, Williport, Helpfrih, Sigiperht, Adalperhr, Waſagrim, Oadalſcalh, Ribheri, Anthelm, Reginperht. Ego Adalperht Diaconus juſſus à Domno meo Arpeone Epiſcopo conſcripſi.

NOTA.

Arpeonem hunc Epiſcopum non confundat benignus Lector cum Aribone Friſingenſi,cùm, hic Arpeo fuerit coævus Epiſcopo Hittoni, uti ex præſenti Inſtrumento convincimur. itaque Arpeo iſte aut fuit Epiſcopus Sabionenſis, aut Chorepiſcopus Friſingenſis. In catalogo Epiſcoporum Sabionenſium, ſeu Brixinenſium comparet quidam Epiſcopus Aribo circa hæc tempora: tametſi ſine ulla annorum nota. Inticam ſubeſſe Sabionenſi, ſeu Brixinenſi Epiſcopo, certum eſt.

NUM. DXXXIII.

Mejo Presbyter tradit ad Perc.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis in hac provincia nobilibus viris conſtitutis bene cognitum eſt, quod Mejo Presbyter tradidit proprium ſervum ſuum, cui nomen Ellanheri, & Rihdrudam ancillam ſuam cum colonia, quam Uunnaheri habuit in illo loco, quæ dicitur ad Perke, & quicquid ei in propriam partem de ſuis fratribus evenit, hoc totum & integrum tradidit, atque confirmavit ad monaſterio, quæ dicitur Sceftilari ad altare Sancti Dioniſij, ut ibidem ſine ullius hominis contradictione in evo permaneat. Hoc fuit factum coram Hittone venerabili Epiſcopo, & Herilanto Comite. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Herilant, Hitto, Sigiperht, Alprih, Oadalrih, Williparo, Hreidperht, Regindeo, Williheri, Reginperht, Imicho, Waldker, Kotefrid, Deotmar, Wolfcrim, Immino, Altrih, Mahtuni, Irminheri, Hucco, Fridheri, Liuthart, alius Cotefrid, Fritilo, Alprih, Regindeo, Friddo, Hejo, Paldrih, Othelm, Scrot, Pippi, Amalperht, Eigil, Kepahoh, Kaganhart. Actum hoc eſt ad Sceftilaron in X. Kal. Auguſti, anno Hludovvici Imperatoris XV. Indictione V.

NUM.

NUM. DXXXIV.
Traditio Ihbo Presbyter ad Puoh.

ILle bene poſſedit res ſuas in hoc ſeculo, qui ſibi de iſtis caducis rebus adquirit premia ſempiterna. Ideoque in Dei nomine ego Ihbo iterum renovabo traditionem meam, quam feci jam antea ad Sancto Dioniſio ad illo monaſterio, qui dicitur Sceftilares, & modò die preſente alia vice ego ipſe Ihbo, & meos nepotes Habmunt, & Perhtolt communi manu tradamus totum, & integro, quod habere videbamur in proprium in vico, qui dicitur Puoh, & in illo pago dicto Sundargavi ad monaſterio Sancti Dioniſij, qui dicitur Sceftilares prope ripa fluvij Isura donamus, atque firmamus, quicquid ibidem habemus in proprium cum omni conparato, & conqueſto, atque conlaborato, hoc eſt, cum curtiferis, cum baſilica, & cum alijs omnibus ædificijs, cum manſis, & cum alijs mancipijs infra caſa manentibus, niſi quinque præ dimittimus, in ſilvis, in agris, in paſcuis, in pratis, in aquis, decurſibus, & in omnibus terminis ibidem conpetentibus totum donamus, tradamus ad ipſo ſupra dicto Monaſterio, ut poſt obito noſtro taliter ipſo die ibi inventum fuerit, in poteſtate ipſius monaſterij permaneat ſine ullius hominis contradictione firma, ſtabiliſque omnino traditio noſtra perſiſtat, & cenſum reddamus annis ſingulis ad miſſa Sancti Martini, hoc eſt denarios IIII. Iſti ſunt teſtes, qui hoc viderunt, & audierunt: Hitto, Irminheri, Cotafrid, Corahelm, Rumolt, Engilman, Ernuſt, Sigimot, Purcman, Engilperht, Cundpato, Habkis, Tozi, Cundheri, Freſo, Petto, Sinrat, Fizzilo, Pezzi, Sigideo, Sigiprant, Sigivvart, Engildeo, Wicperht, Heriperht, Helprih, Kaganhart, Deotheri, Wicco, Reginfrid, Trúut. Actum eſt hæc traditio ad monaſterium Sceftilares coram Hittone venerabili Epiſcopo in VII. Kal. Februarias, anno Hluduvvici imperij ſui XV. Indictione V. Ego quoque Undeo indignus Diaconus ſcripſi hanc cartulam traditionis ex juſſu Hittonis venerabilis Epiſcopi.

NUM. DXXXV.
Quomodo Hitto contraplacitabat omnem Mallationem.

CUnctis patenter conſtat, quòd quidam vir nomine Hitto omnem adquiſitionem, vel mallationem, quam habuit inquirendum ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas contra Advocatum domui ipſius nomine Reginperht hoc firmiter contraplacitabat, ut nulla occaſione hoc amplius inquierare, vel frangere potuiſſet, vel poteſtatem habuiſſet, ſed inconvulſum, & confirmatum in evum permanſiſſet. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & audierunt: Reginperht, Piligrim, Odolt, Wiſurih, Amalperht, Hartnid, Kerhoh, Adalperht, Adalhoh, Petto, Wicco, Mahtuni, Otperht, Tetti, Cundheri, Kaganhart, Irminfrid, Ellancoz, Kerperht, Crimuni, Wigant, Wolfheri, Tato, Ribperht, Arhart, Wicperht. Hoc factum eſt ad Frigiſingas in VIIII. Kal. Junias anno Hludovvici Imperatoris XVI. Indict. VI. Anno Incarnationis Domini DCCCXXVIII.

NUM. DXXXVI.
Cenſus Ellanpurc, & Engilpurc.

IN nomine Domini. Notum ſit omnibus fidelibus, quia congregatio publico Synodo ad Ehingas, ibique in preſentiam venit quædam Sanctimonialis femina nomine Engilbur ſe reclamans dicendo pro traditionem, quam mater ejus Ellanpurc, & ipſa Engilpurc de propria hereditate ad Frigiſingas fecerunt

in loco, quæ dicitur ad Lauppah, quia nepos eorum nomine Wicberi Presbyter eas abicere voluiſſet, ſed benignus Pontifex Hitto perdonabat illis quamdiu vixiſſent. Et contra dicebat Wichario Presbytero, ut nec in ipſa Eccleſia non oráſſet, niſi per licentiam eorum. Et ipſa Engilpurc mox cenſum reddidit in manus Advocati Epiſcopi, cui nomen Spulit, tres denarios, & ita annis ſingulis ſpopondit reddere. Iſti ſunt, qui viderunt, & audierunt: Paldachar, Chuniperht, Oadalſcalch, Irminfrid, Engilperht, Liutperht, Oadslperht, Hegilo, Cotefrid, Heriperht, Oadalrih, Ambrico, Kernod, Hroadleoz, Cozolt, Sigiprant, Otperht, Deotrih, Sigilo, Hunperht, Mahho, Liutprant. Actum eſt hoc in XIIII. Kal. Junias, Indict. V. anno Hludovvici Imperatoris XV. Et ego Cozroh indignus Presbyter conſcripſi.

NUM. DXXXVII.

Traditio Ellanrihi Presbyteri, & Engilhart Presbyter, vel Anno Diaconus ad Anninhofa, & ad Tegiſingas, & quidam vir nobilis Iſaac ad Cundinchofun.

OB recordatione divinæ ammonitionis conpuncti Ellantib Presbyter, & Engalrih Presbyter, ſeu Anno Diaconus venerunt ad Frigiſingas renovare priſtinas traditiones jam ante actas, quas fecerunt pater eorum Emilo, & patrueles eorum Alprib Presbyter, & Ascrih Diaconus in loco, quæ dicitur Anninboſa, & ad Reod, & ipſam traditionem, quam ipſi Ellanrih, & anno fecerunt ad Tegiſingas ſimiliter confirmaverunt. Eo modo iſta ratio traditionum conprehenditur, quod inprimis communis manibus Ellanrih, & Anno confirmaverunt ante actam traditionem patris eorum Emiloni, & quam ipſi antea fecerunt de Tegiſinga, & adicientes partes bereditatis eorum, quas acceperunt ſorte paterne hereditatis in loco Anninhofa, & vulgo vocatur & Mahalcihi, & quicquid in ſupra dictis locis babuerunt firmiter ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas tradiderunt in altarem Sanctæ Mariæ, hoc eſt in mancipijs XXXII. ædificijs, curtiferis, agris, ſilvis, pratis, paſcuis, pecoribus, & omnibus utenſilijs omnia in omnibus firmiter tradiderunt in altarem Sanctæ Mariæ. Hoc factum eſt in domo Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas.

Deinde acceſſit Engilhart Presbyter, & firmiter in ipſum altarem tradidit, quicquid ſuæ adquiſitionis habuit in loco Reod, vel adquirere potuiſſet in omnibus indubitanter tradidit, mancipia VI, ut ſicut dies obitus eorum reliquiſſet omnes facultates eorum, & adlucrationes, firmiter poſt bæc ad domum Sanctæ Mariæ tenentur. Die conſule, quod factum eſt in VI. Kalendas Januarias, anno Incarnationis Domini DCCCXXVIIII. Indict. VII. Hludowici Imperatoris anno XV. in ipſo anno, quo filius ejus Hludovvicus Rex in Bajowariam cum Conjuge redijt. Iſti teſtes: Petto, Wicco, Piligrim, Pezzi, Karuheri, Alavvib, Ratpot, Tetti, Cundbart, Mejol, Deotperht, Kerrat, Marcbo, Waldperht, Kaganhart, Sigilo, Ambricho, Wolfheri, Mabho, Engilrih, Reginperht, Uro, Reginhart Mabtuni, Hahkis, Altrih, Isaac, Wigant, Eigil, alius Eigil, ibidémque in preſentia de ipſa familia fuerunt, Rubo Archipresbyter, Oadalpald, Undeo Diaconus, Eliuni Presbyter, Altman Presbyter, Adalmunt Presbyter, & alij multi, & ego indignus Presbyter Cozroh hoc videns, & audiens conſcribſi. Deinde ipſi cum omnibus adſtantibus, & ſupra ſcriptis venerunt in Solarium ad piiſſimo Pontifice Hittone, & in manus ipſius confirmaverunt ipſas traditiones, & ipſe reverentiſſimus vir in beneficium illis preſtabat ipſas traditiones eorum, & quicquid pater eorum, vel patrueles ante tradiderunt usque in finem vitæ eorum, ut cum fideli ſervitio ad domum Sanctæ Mariæ perſtitiſſent. Et quia antea ad pium Pontificem Ellanrih Presbyter, & Anno Diaconus

nus venerunt ad Kyſalberingas, & quicquid habuerunt ad Tegeſingas cum omni integritatem ad capſa Sanctæ Mariæ firmitet tradiderunt, ut firmiter permanſiſſet ad domum Sancte Marie ad Frigiſingas. Iſti ſunt teſtes more Bajovvariorum per autes tracti: Petto, Irminfrid, Uro, Spulit, Sigur, Heodperht, Hahkys, Wicco, Adalbart, Oadalker, Cundpald, Mahtuni, Altrih, Kepahoh, Engilrih, Arbeo, Wicperht, Kaganhart, Hartperht, Yuto, Walto, Epathard, Cundheri. Hoc factum in IIII. Idus Junias, anno quo ſupra.

Deinde enim acceſſit quidam vir oobilis nomioe Iſaac, & in ipſum altarem Sanctæ Mariæ pro remedium animæ ſuæ vel ad abſolutiooem animarum patris, & matris, quicquid paterne hereditatis, vel matris ſuæ, aut adquiſitionis babuit, firmiter tradidit, & quicquid deinceps adipiſcere potuiſſet in locis nominatis ad Cundinboſun, & ad Cundachtesdorf. Hoc factum eſt ſupra dicto die ipſe vice ſupra ſcriptis teſtibus hoc confirmantibus, & videntibus, quòd nihil pretermiſit, ſed omnia in omnibus, quicquic babuit, in altarem Sanctæ Matiæ firmiter tradidit.

NUM. DXXXVIII.

Traditio Amalberti ad Otolfesperc.

OB recordatione delictorum meorum, & pro remedio animarum meorum genitorum patris, & matris, vel fratris, attonitis auribus divinæ vocis promiſſionem audivi, dicentis: facite vobis amicos de mammona iniquitatis, quia de terreois, & caducis conparantur premia æterna, & cum defeceritis recipiant vos in æterna tabernacula. Hujus promiſſionis voce conpunctus, & conſolatus ego peccator nomine Amalperht veniens veniebam ad cellam Saocte Mariæ in loco, quæ dicitur Sindeoëshuſir, ubi prædicantem, & docentem audivi venerandum Rectorem Hittonem Epiſcopum, & in ſua preſentia, quicquid proptie bereditatis, vel adquiſitioois habui in loco, quæ dicitur Otolfesperc, in ædificiis, curtiferis, territoriis, cultis & iocultis, mobilibus, & inmobilibus, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, aquis, aquarúmque decurſibus, & mancipia ſex bis nominibus: Engilbart, Sindpald, Liupmunt, Hatto, Eniſa, & Eniſa cum pecoribus, & pecuniis, omnia in omnibus firmiter tradidi in capſa Sanctæ Mariæ, ut ab bodierno die in veſtitura, & poteſtate, vel tuitiooe permanſiſſet domui Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Et petitio oostra fuit, & Sanctitatis reverentia piiſſimi Patris Hittoni Epiſcopi non denegavit, ut iſta ratione confirmatum permanſiſſet, ut ego ipſe Amalperht, & Conjux mea Cundrat ipſam cauſam ad utendum, & emeliorandum habuiſſemus ad vitam noſtram, & ſi diſponente Deo ipſa Conjux mea mibi ſuperſtis fuiſſet, ſi in antea marrimooii thorum conſervâſſet, ad lucem, & elymoſinam meam ad vitam ſuam ipſam rem meam habuiſſet. Sin alio viro juncta fuiſſet, ſtatim cum omni integritate res mea permaneat inconvulſum ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Actum eſt boc in pridie Nonas Aptilis ad Sindeoëshuſun. Anno Incaroationis Domini DCCCXXVIIII. Indictione VII. Hludovvici Imperatoris XV. in ipſo anno, quo filius ejus Hludovvicus Rex cum Conjuge in Bajovvaria rediit. Et iſti teſtes ibidem tracti: Reginpetbt, Petto, Alavvih, Uto, Rihperht, Wichelm, Cuodhart, Mabtuni, Ellanbart, Wicco. Sequentibus verò tribus diebus ego Amalperht, & Conjux mea Cundrat pari conſilio, & conſenſu venimus ad Frigiſingas, & ſupra dictam rem meam, quæ eſt in loco Otolfesperc ſupra dictis verbis cooſirmantibus cum omni integritate tradidi in altarem Sanctæ Mariæ, & ibidem iſti teſtes per aures tracti: Reginhart Comis, Adalhart, Heriperht, Wicco, Rihperht, Memmo, Uro, Heidanrih, Cauzo, Liutpald, Engilpern, Deotrih, Cundperht, Hartpetbt, Megino, Durinc,

Cundalperht, Heripato, Wigant, Engilperht Diaconus, Crimuni, Eredant, Adalperht, Poapo, Oatilo, Hroadprant, Salucho, Willapald, Ellancoz, Pernhart, Kerperht, Madalcoz, Wicpald.

Sequenti verò dominico die hoc fuit in II. Idus Aprilis venerandus Hitto Epiſcopus miſit Advocatum ſuum Reginbertum, ut legaliter veſtituram acciperet ipſius rei, & ipſe Advocatus Reginperht cum turma plurima nobilium virorum advenit, & illum ſupra dictus Amalperht legaliter per poſtem, & ſuperliminarem domûs de ſuo jure & poteſtate in jurem & poteſtatem Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas veſtivit, ut ibidem perpetualiter permanſiſſet; exeunte autem Amalberto introduxit Reginperhtus Advocatus Epiſcopi Cozrohum Presbyterum, & ipſe Cozroh Monahus ibidem in domo legaliter ſedebat tribus diebus, & tribus noctibus, & iſti ſunt, qui ipſam veſtituram peractam in præſentia viderunt: Reginperht, Heriperht, Piligrim, Hitto centenarius, alius Reginperht, Tetti, Reginhart, Irminperht, Oazilo, Kerperht, Crimuni, Spenneol, Wichelm, Otheri, Kerolt, Engilbart, Ellanrih, Hatto, Paldrih, Kaganhart, Hiltolf, Abaram, Heidanrih. Et ego indignus Presbyter Cozroh omnia hæc videns, & audiens ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. DXXXIX.
Traditio Heriolti ad Winihares ſtetti.

IN nomine Domini noſtri Jhesu Chriſti. Notum ſit cunctis fidelibus, quod ego Heriolt, quicquid propriæ hereditatis habui, vel adquiſitionis adgregavi in loco Winiharesſtetti, hoc totum & integrum firmiter tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmque decurſibus cum omnibus ibidem ad me pertinentibus, ut firmiter condonatum, & confirmatum permaneat ad domo ſupra dicto, cum teſtibus nobilium virorum coofirmavi more ſolito Bajovvariorum. Hoc factum eſt in domo Sanctæ Mariæ in XVI. Kalendas Aprilis Indictione VIIII. anno Incarnationis Domini DCCCXXVIIII. Hludovvici Imperatoris anno XVII. Hludovvici Regis in Bajovvaria anno V. Fidejuſſor Amalperht. Et iſti teſtes per aures tracti: Piligrim, Poapo, Amalperht, Otperht, Reginpald, Hitto, Kerhoh, Engilpern, Irminfrid, Saluho, Hleo, & Reginperht Advocatus pſam traditionem de altare Sanctæ Mariæ accepit. Et ego Cozroh hoc videns, & audiens conſcripſi.

NUM. DXL.
Traditio Memmoni, & Isanharti de Marzilinga.

DOminus Jheſus Chriſtus per ſuam miſericordiam in Evangelio intonat dicens: theſaurizate autem vobis theſauros in cœlo, ubi neque erugo, neque tinea demolitur, & ubi fures non effodiunt, nec furantur. Ideo neque nos in Dei nomine nobiles viri Memmo, & filius meus Isanhart Clericus communis manibus pro remedio animarum noſtrarum, & pro parentum, quicquid propriæ hereditatis, vel adquiſitionis habuimus in loco Marzilingas preter agros incultos in campo jacentes in aquilone ruris, quod dicitur Perhahi, aliud, quicquid habuimus in curtiferis, & ædificiis in jam dicto loco ad Martilingas terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmque decurſibus, mobilibus, & inmobilibus, hoc totum, & integrum firmiter tradidimus ad Frigiſingas in altarem Sanctæ Mariæ, ut poſt obitum noſtrum ibidem perpetualiter permanſiſſet in hereditatem & dominationem Sanctæ Mariæ, & Sancti Corbiniani, & refrigerium animarum noſtrarum, & mancipia VIIII. his nominibus: Holomot, Hroadmot, Perahni, Sigilind, Ilina, Irmincund,

Frea-

Frenkin, Sigifrit, Heripirc. Et iſti teſtes per aures tracti legaliter: Reginperht, Wicco, Adalhart, Piligrim, Willipato, Wichelm, Karuheri, Hatto, Marcho. Actum eſt hoc in XIII. Kalendas Januarias anno Incarnationis Domini DCCCXXVIIII. Indictione VI. Hludovvici Imperatoris anno XVII. in ipſo anno, quo filius ejus Hludovvicus Rex Bajovvariorum poteſtatem accepit. Ea verò ratione ipſam traditionem peregimus, ut ad vitam noſtram habeamus in beneficium de domo Sanctæ Mariæ ſine cenſum usque ad vitam noſtram ipſam Eccleſiam cum omnibus ad hæc pertinentibus, quam habuit Willihad Presbyter in loco Hunpla, & ut ſtatim alio die ipſos veſtirent de ipſis rebus Willibadis. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, quòd Memmo, & filius ejus circumduxerunt miſſos Domni Hittonis Epiſcopi omnem rem, quam antea tradiderunt ad Marzilingas, & iterum venientes ad Frigiſingas firmiter tradiderunt, & iſti circumducti ſunt, & iterum in teſtimonium adtracti more per aures Bajovvariorum: Mahtuni, Crimuni, Memmo, Altrih, Sigipald, Wigant, Ribperht, Isanperht, Engilheri, Karuheri, Altiperht, Arheo, Egilperht, Coteſcalch, Wittuchi, Madalcoz, Ellancoz, Engilhart, Egilperht, Adalperht, Adalheri, Ruho Archipresbyter, Oadalpald, Wicco, Liutperbt, Sindperht, Adalmunt, Wiſutih, Altman, Hetolf. in præſentia Hittonis Epiſcopi ego Cozroh conſcripſi.

NUM. DXLI.

Soanperht Presbyter tradidit prata ad Niwivaron.

Divine ammonitionis inſtinctus ego quidem Soamperht tradidi ad Frigiſingas pratas quas habui ad Nivivara, ut in ovum pro remedium animæ meæ, & parentum meorum permaneant ad domum Sanctæ Mariæ. Iſti teſtes per aures tracti: Piligrim, Mahtuni, Poapo, alius Poapo, Reginperht, Ketperht, Suamperht, Arhart, Ambrico, Heriperht, Rihperht, Wolfheri, Wigant. hoc factum eſt in X. Kalendas Julias anno Incarnationis Domini DCCCXXVIIII. Ego quidem Cozroh hoc videns ſcripſi.

NUM. DLXII.

Traditio Imichoni Presbyteri de Zornkeltingas.

In nomine Domini. Notum ſit cunctis fidelibus, veracíſque viris, quia ego Imicho indignus Presbyter renovavi priſtinam traditionem de Zornkeltinga, quicquid ibidem habui, iterum totum, & integrum tradidi, & adjunxi, quod ante promiſi, curtem cum domo, & cum omnibus ædificiis, & cum omni adquiſitione, quod in antea adquirere, vel elaborare potuiſſem, mancipiis, tertis cultis, & incultis, mobilibus, & immobilibus, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmque decurſibus, omnia in omnibus firmiter tradidi ad domum Sanctæ Mariæ. Hoc factum eſt ad Frigiſingas in domo Sanctæ Mariæ in publico ſynodo in VII. Idus Decembres, anno Incarnationis Domini DCCCXXVIIII. Indict. VI. Hludovvici Imperatoris XVII. Et iſti teſtes, qui hoc viderunt, & audierunt more Bajovvariorum per aures tracti: Spulit, Piligrim, Odolt, Hroadperht, Willihelm, Adalker, Adalhart, Waltheri, Frumolt, Liutpald, Tetti, Wichelm, Otilo, Snelhart, Kaganhart, Engiltich, Altolf, Toato, Snelhart, & omni familia preſente: Ruho Archipresbyter, Sigihart, Archipresbyter, Altman Presbyter, Adalmunt Presbyter, Eliuni Presbyter, Oadalpald Presbyter, & alii quam plurimi ipſius familiæ. Et ego indignus Presbyter Cozroh hoc videns jubente Domno Hittone Epiſcopo conſcripſi.

NUM. DXLIII.

Iſangrim Clericus ad Ehingas.

AD notitiam omnium fidelium perveniat, quia Iſangrim Clericus omnem adquiſitionem ſuam tradidit in altarem Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, quicquid habuit ad Ehingas, vel quicquid deinceps adipiſcere potuiſſet. Iſti teſtes per aures tracti: Piligrim, Heipo, Adalhart, Kerperht, Wigant, Crimuni, Ambrico, Wolfheri, Poapo. Actum eſt hoc anno Incarnationis Domini DCCCXXVIIII. Indictione VI. in X. Kalend. Julias.

NUM. DXLIV. & DXLV.

Traditio Deotmar de Kermunteshuſir, ſeu Ratcoz Presbyter de Cuginhuſir.

Kermunteshuſir. IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Ego Deotmar divino amore conpunctus pro remedio anime meæ tradidi ad domum Sanctæ Mariæ, quicquid propriæ hæreditatis, vel adquiſitionis habui in loco Kermunteshuſir curtem cum domo, & cum omnibus ædificiis, paſcuis, pratis, ſilvis, terris cultis, & incultis, omnia in omnibus firmiter tradidi ad Frigiſinga, cum mancipiis, & pecoribus, mancipiis nomen Reginker, Wicrih, Liutrud. Et ſunt de arabili terra jugeres LII. de pratis carradæ LVI. Et iſti teſtes: Odolt, Sigipald, Otperht, Piligrim, Alpheri, Friddo, Ratkis, Wicco, Svvidker, Ilprant, Hiltipald, Hitto, Poapo, Adalheri, alius Poapo, Mejol, Wigant, Kerperht, Engilhart, Engilrih, Cozolt, Reginvvart, Frumolt, Ambrico, Altolf, Wolfheri, Kerolt, Urolf.

Kuginhuſir. In ipſa vice adſtantibus ſupra dictis teſtibus acceſſit Ratcoz Presbyter, & nepos ejus ipſo nomine Ratcoz Clericus, & communis manibus in altare Sanctæ Mariæ tradiderunt firmiter, quicquid habuerunt in loco Kuginhuſir, curtem cum domo, & cum omnibus ædificiis, & adquiſitionibus eorum, ut in ævum permaneat ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & ipſi teſtes per aures tracti, ſicut ſupra dinumerantur. Actum eſt hoc in XII. Kal. Julias, Indictione VI. anno Incarnationis Domini DCCCXXVIIII. Hludovvici Imperatoris anno XVI. & ego Cozroh hoc videns, & audiens ſcripſi.

NOTÆ.

Kermunteshuſir. hodie Gremertshauſen, in Præfectura Cranzperg.
Kuginhuſir. hodie Giggenhauſen, in eadem Præfectura.

NUM. DXLVI.

Anno ad Kyſinhuſun partem ſilve tradidit, & pretium accepit.

HOc ad notitiam multorum veniat, quia jam vir venerabilis Hitto Epiſcopus, & Advocatus ejus Reginperht dederunt quidam homini nomine Anno caballum unum ad decem ſolidos conprobatum, & in veſtitu, & alia pecunia ſolidos quinque, & conparaverunt unam ſilvam in loco Kyſinhuſir, quod erat in longitudine menſura jugerum XXX. in latitudine perticarum XVI. quod adjacet ſilve Abbatis Iskarij. Eo modo ipſam ſilvam contra illo ſupra dicto pretio firmiter in manus Reginberti ipſe Anno tradidit, qui temporalis poſſeſſor eſſe ipſo die dinoſcitur, ut ab illo die in poteſtate, & dominatione permanſiſſet Sanctæ Mariæ, & Domni Hittonis Epiſcopi, ut nec ipſe, neque ſucceſſores ejus poteſtatem habuiſſent nullo modo commutandi, vel minuendi, ſed vinditio hæc incommutabilis permanſiſſet, & iſti teſtes more Bajovvariorum

ad

ad confirmationem in teſtimonium tracti: Reginperht, Piligrim, Ermperht, Deotrih, Rihperht, Macho, Reginperht, Wicco, Friduperht, Reginperht, Purcman, Wicperht, Hartmot, Tetti, Vieperht, Willihelm, Kiſalhart, Arbeo, Tato, Starcholf, Reginheri, Deothelm, Reginhoh, Uro, Eigolt, Appo, Pruninc, Wolfheri, Memmo. hoc factum eſt ad Haholfeshusun in XVIII. Februarii, anno Incarnationis Domini DCCCXXVIIII. Hludovvici Imperatoris anno XVII. Indictione VII. & ego Cozroh hoc videns, & audiens conſcripſi juſſione Hittoni Epiſcopi.

NUM. DXLVII.

Hroadhoh tradit de Perc rem eccleſiaſticam.

PReſentem ſeculum ruinis crebreſcentibus multimodis caſuram videbimus, & omnes in eam confidentes tamquam umbra pretetire, & nihil ſtabile eſſe, niſi quod Deo omnipotenti in preſenti ſeculo de caducis, & terrenis rebus juſtis laboribus puro corde offertur, hoc & in æterna ſecula percipere Domino promittente confidimus, qui dixit: facite vobis amicos de Mammona iniquitatis, ut cùm defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula. Ideo in Dei nomine ego Hroadhoh, quicquid jure hereditatis habui in Eccleſiaſtica re in loco, que dicitur Perc, hoc totum, & integrum firmiter tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga, ubi electus Dei in corpore requieſcit Sanctus Corbinianus, & ubi hodierno die dominicarum ovium Paſtor, & Rector preeſſe dinoſcitur Hitto Epiſcopus, ut ibidem perpetualiter pro remedium anime meæ permanſiſſet, eo modo, ut poſt obitum meum ſine ulla contradictione ad prefatum locum cum omni integritate de partibus meæ hereditatis teneatur, & poſſideatur. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXXX. Indictione VIII. Hludovvici Imperatoris XVI. die dominico, XVIII. Kal. Septembris. Et ipſam traditionem de altare Sanctæ Mariæ ſuſceperunt Advocatos Sanctæ Mariæ Reginperht, & Piligrim, & ipſi teſtes, & alii quam plurimi: Willihelm, Sigiperht, Irminfrid, Irminheri, Deotrih, Kerperht, Drutmunt, Amalperht, Nendilo, Wolfheri, Alavvih, Tuto.

NUM. DXLVIII.

Baaz in Carontania ad Malihhindorf.

IN Chriſti nomine. Notum ſit omnibus in Chriſto fidelibus, quòd ego quidem Baaz de genere Carontania Sclavaniorum trado propriam hereditatem meam in loco jam dicto Malihhindorf, in mancipiis, & in omnibus cauſis, que ad mea parte contra fratrem meum accipio in capſa Sanctæ Mariæ, ut ad ipſo ſede epiſcopatui firmiter permaneat poſt obitum meum, ut neque frater meus, aut aliquis ex parentibus meis poteſtatem habeat aliquid inde abſtrahere vel minuere, ſed firmiter, & ſtabiliter ad ipſa caſa Dei permaneat. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Mahtuni, Hatto, Kaganhart, Crimuni, Witihhi, Ellanperht, Hiltiperht. Actum eſt ad Herihhingas Hittoni venerabili Epiſcopo preſente in VII. Kal. Februarii anno Hludovvici Imperatori ſui XVII. Indict. VIII. Ego quidem Amalrih indignus Subdiaconus ſcripſi hanc traditionem ex juſſu Hittonis venerabilis Epiſcopi.

NUM.

NUM. DXLIX.

Traditio Waldperhti Presbyteri ad Phetarah, quod dicitur ad Chadalesdorf.

IN nomine Dei, & Salvatoris noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit multis in Bajovvariorum partibus nobilibus viris conſtitutis, quòd Waldperht Presbyter cum poteſtative manu tradidit propriam hereditatem ſuam ſimul cum Chadolone Advocato ſuo, quicquid in proprijs cauſis habere videretur, & parentes illius ei dimiſerunt in hereditatem ad Phetarach, quod dicitur Chadolesdorf, hoc totum, & integrum tradidit ad illo altare. ad Zartinchiricha, & in poteſtate Sanctæ Mariæ Frigiſigenſis, ubi electus, & Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit, & in ipſa traditione codices IIII. Miſſalem, Comitem, Officialem, Antiphonarium, & nihil prædimiſit, niſi mancipia III. ut poſt obitum ejus totum ex integro ſine ullius hominis contradictione ad ſupra nominato domo firmiter in evo permaneret, & fidejuſſor ipſius traditionis veſtituræ Chadol. & hæc ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Reginperht, Pillunc, Nuoto, Olof, Tetti, Reginpald, Cundheri, Chadol, Hartmot, Wicperht, Friduperht, Engilpero, Otperht, Heriperht, Mahtperht, Alavvih, Wicco, Kernand, alius Reginperht, Iſſo. Wolfheri, Ratpot, Mahho, Mahtuni, Wolfdregi, Kaganhart, Arheo, Altrih, Deotker, Hunker, Urolf. Actum eſt hoc ad Zartinchiricha in III. Kal. Auguſti, coram Hittone venerabili Epiſcopo, anno Hludovvici Imperatoris ſui XVII. Indictione VIII. Ego quidem Undeo indignus Diaconus ſcribſi hanc traditionem ex juſſu Hittoni venerandi Epiſcopi.

NOTÆ.

Miſſalem, Comitem. Comitis nomine hic intelligitur liber, ex quo in Miſſa Solenni Epiſtolæ leguntur. Vide Fratres Macros in Hierolexico ſub voce *Comes: & Lectio.*

Officialem. Liber officialis olim dicebatur, qui continet quotidianas preces, ad quas tenentur Eccleſiaſtici. Hodie Breviarium dicimus. vide eoſdem.

NUM. DL.

Traditio & Renovatio ante actæ traditionis Ruboni Archipresbyteri.

BEatæ memoriæ Rubo Archipresbyter ſuam amplificare ſtuduit baſilicam in loco Tanſtetti, & in omnibus reædificare, & in alio loco conſtituere, vel etiam ſuam renovare ante actam traditionem. Ipsâ verò Eccleſia reædificata, & in omnibus emeliorata advocavit ſupra dictus Rubo Hittonem Epiſcopum ipſam Eccleſiam dedicandam, adveniénsque præclarus Pontifex ſuis ſupplicationibus, petitionibúsque adquieſcens, almis, candidíſque manibus ipſam Eccleſiam dedicavit, ipsáque dedicatione ſolemniter celebrata coram multis adſtantibus acceſſit memoratus Archipresbyter Rubo, anteactam traditionem renovavit, & per pallium Altaris firmiter tradidit in capſam Sanctæ Mariæ, & in manus Hittoni Epiſcopi ipſam Eccleſiam, & omnem proprietatem ſuam, quam in ſuam partem de ſuis fratribus accepit, & partem Matris ſuæ Itispurc nomine, eò quòd mater ejus omne, quod ad juſtitiam propriam de marito accepit, totum ex integro filio ſuo Ruboni condonavit, & firmiter tradidit, ipséque Rubo pro patris ſui animam nomine Sigipald, & matris ſuæ, & pro ſeipſum firmiter, atque indubitanter ad domum Sanctæ Mariæ Matris Domini, ſeu Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti in loco Frigiſinga condonavit, & firmiter tradidit, hoc eſt in tribus locis, ad Tanſtettin, quod vicus

vicus vocatur Humpla, ad ſtroagun, & ad Iſana, quicquid enim in ipſis tribus locis proprie hereditatis habuit cum omni integritate ad Frigiſingas domui Sanctæ Mariæ tradidit, preter unum manſum veſtitum cum mancipijs, & plena colonia, ſicut ſervi debent habere, & ſtatim pro fune ſigni de omnibus rebus ſuis veſtivit, & inde per ſuperliminare domûs in omnibus firmiter veſtivit, & exivit Rubo Archipresbyter, & intravit Hitto Epiſcopus, & ipſam veſtituram firmiter peractam accepit, & ipſam noctem nullo contradicente in ipſo domo de ipſis rebus veſtitus ibidem manſit. Hoc factum eſt ad Tanſtetin anno Incarnationis Domini DCCCXXXI. Indictione VIII. Hludowici Imperatoris ſui anno XVII. & Hludovvici Regis Bavvariorum anno V. in VIII. Idus Aprilis, & iſti teſtes more Bavvariorum per aures tracti: Kerhart, Willihelm, Drudolt, Hartnid, Mahtuni, Wicco, Marcho, Cozleip, Friduperhr, Sigipald, Reginperht, Ratolf, David, Pezzi, Coteſcalcb, Helmker, Erchanſrid, Hringolf, Arbeo, Recbant, Paldrib, Wiſurib, Heriperht, alius Willihelm, Macho, Crimolf, Reginperht, Cundbelm, Wago Capellanus, Undeo Diaconus, Erchanperht Diaconus.

NUM. DLI.

Traditio Salomoni Clerici ad Holze.

DUm & omnibus non habetur incognitum, qualiter convenientiam fecerunt inter ſe Symon Presbyter, & Salomon Clericus pro remedio animarum ſuarum, & pro Arberti Presbyteri, & Audachri Epiſcopi, vel parentum, & genitorum ſuorum, ut apud Deum omnipotentem mereantur peccatorum accipere indulgentiam omnes communiter in regno cælorum. Ideoque convenit eos, ut hereditatem eorum, & adquiſitiones in omnibus communiter uſitarent, & emeliorarent, usque dum in iſta caduca vita degerent in Dei omnipotentis ſervitio, quicquid habuiſſent in loco, quæ dicitur ad Holze prope rivolo, qui dicitur Croaninpah. Ipſis enim verbis inter ſe confirmatis acceſſit ſupra dictus Salomon Clericus, & tradidit ad altare Sanctæ Mariæ Virginis, & ad ſepulcbrum Sancti Corbiniani Chriſti Confeſſoris tam pro ſe, quàm pro parentes ſupra memoratos, ut in perpetuum permanſiſſet ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas curtem cum domo, & omnibus ædificijs, mancipijs XX. his nominibus: Herimar, Liupheri, Wolfperht, Gavvvipald, Oadalrih, Alto, Horſco, Otrat, Raatboh, Fruotheri, Pezziſti, Mahtcund, Perhthild, Deotdrud, Cotafrid, Anna, Frauuihilr, Engilsvvind, Ratpirc, Wolfila, terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmque decurſibus, nihil pretermiſit, ſed omnia in omnibus firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ, eo modo, ut ſi unus alio ſuperſtis fuiſſet, aut Salomon Symoni, vel etiam Symon Salomoni, ipſe, qui vivus relictus ſit in hac vita, habeat ambas res illorum, poſt obitum verò amborum illorum, ambas res illorum cum omni emelioratione, & augmentatione permaneant ſine inpedimento, & contradictione ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXXXI. Indict. VIII. Hludovvici Imperatoris anno XVII. Hludovvici Regis noſtri anno V. in Kalendis Julij. Iſti teſtes per aures tracti: Wago Capellanus, Aaluni, Toto, Irminfrid, Wicco, Rihperht, Kerperht, Pezzi, Wigant, Kaganhart, Altolf, Heimperht, Tozi, Ratolt, Kerolt, Cundroh, Hadolt, Sigibart, Salomon, Kernand, Drammir, Rubo Archipresbyter, Sigihart Archipresbyter, Oadalpald Presbyter, Elizo Presbyter, & alij. Hoc peractum ad Frigiſinga in preſentia Hittonis Epiſcopi, & omnis familiæ Sanctæ Mariæ. Et ego Cozroh hoc videns, & audiens conſcribſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. DLII.

Quomodo Pezzi, & Managolt Silvam tradiderunt.

AD notitiam cunctorum fidelium pervenire decrevimus, quòd quidam nobiles viri, quorum nomina Pezzi, & Managolt tradiderunt ad domum Sanctæ Mariæ propriæ hereditatis ſilvam in loco, quæ dicitur Calcunpergun menſure jugerum L. ut in perpetuum permaneret ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & pro hoc acceperunt Caballum I. & alia pecunia Wergeldum reddendum. Iſti teſtes: Liutfrid, Hiltolf, Macho, Adalunc, Waninc, Hemmo, Mahtuni, Kyſalperht, Starcholf, Amo, Iſrahel, Ramvolf, Wolfpald, Willipald, Isker, Erchanhart, Epucho. Poſtea verò in publico placito hoc confirmaverunt coram Werinhario Comite, & Oagone Comite. Iſti teſtimoniales, qui hoc viderunt, & audierunt, Kyſlolt, Liuto, Rihperht, Walch, Coteperht, Chuntilo, Ellanperht, Deotperht, Hantker, Pirhtilo, Hroadpald, Hunilo, Paugolf, Salucho, Altman, Drudolt, Hatto, Recho, Liutker, Haholt, Adalperht, Kyſalperht, Crimperht, Altolf, Waltheri, Arbeo, Reginperht, Erchanperht, Ellannod, Lupo, Luitprant. Actum eſt hoc anno Incarnationis Domini DCCCXXXI. Indictione VIII. Hludovvici Imperatoris anno XVII. Hludovvici Regis Baivvariorum anno V. in V. Kal. Majas.

NUM. DLIII.

Quomodo Aſcrih Presbyter renovavit traditionem ſuam in tres Loc.

IN nomine Domini. Ego itaque Aſcrih Presbyter renovavi priſtinam traditionem, & iterum renovando pro remedium anime meæ, quicquid pater meus mihi in hereditatem dimiſit ad Kyſalpach, vel quicquid ego adquirere potui ſimiliter ad Swindacha, quicquid ibidem conparationis, vel adquiſitionis habui & ad Tegarinvvac coloniam unam poſt vitam meam, & fratris mei Totoni, & ad Fiſcaha de pratis medietatem, hoc totum, & integrum firmiter tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut ibidem pro remedium animæ meæ, & parentum meorum patris, & matris perpetualiter permanſiſſet cum iſtis mancipijs, quorum nomina: Reginhart, Ratperht, Heriman, Alaman, Ellanker, Heimuni, Zotan, Coteperht, Hunker, Cotedeo, Anna, Imma, Welatrud, Ratdrud, Lantpirc, Lantſvvind, Purclind, Sigidrud. Iſti teſtes: Waninc, Toto, Wichelm, Kaganhart, Wiccò, Pezzi, Frumolt, Karaheri, Eigil, Heimperht, Tozi, Mejol, Svvidker, Hitto, Hartmot, Altiperht, Sigihart, Herolf. Hoc factum eſt in IIII. Kalendas Junias in preſentia Hittonis Epiſcopi, & omnis familiæ Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, anno Incarnationis Domini DCCCXXXI. Indictione VIII. Hludovvici Imperatoris ſui anno XVII. Hludovvici Regis noſtri anno V. Ego itaque Anno Diaconus juſſione Hittonis Epiſcopi conſcribſi.

NUM. DLIV.

Oata tradidit ad Peraloh.

IN nomine Dei, & Salvatoris noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit multis in hac provincia nobilibus viris, qualiter quidam nobilis femina nomine Oata cogitabat, ut aliquam veniam apud pio Domino conquirere, & merire potuiſſet delictorum illius, veniebat ad Frigiſingas, ubi Sanctus Corbinianus in corpore requieſcit illa ſupra nominata Oata cum propinquis, & acceſſit ad illo altare, & tradidit eum poteſtative manu ad illo altare totum ex integro, quicquid in pro-

proprijs cauſis ad Peralooh habere videretur, cum curte & domo, alijs edificijs, cum pratis, & agris, cultis, & incultis, cum armentis, & alijs pecoribus, cum mancipijs nbmina eorum: Paldrat, Sniumrat, Reginperht, Deotſuind, Hiltifrir, Herisvvind, ut hoc haberet, & uſitaret usque in finem vitæ ſuæ, & poſt obitum illius ſine ullius hominis contradictione ad Frigiſingas in evo permaneat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti, qui hoc viderunt, & audierunt: inprimis Sigideo, Heriperht, Mahtuni, Wicco, Oadalker, Pezzi, Ratpot, Kaganhart, alius Heriperht, Arpeo, alius Kaganhart, Herolf, Wolfrid, Altaperht, Mejol, Mothart, alius Kaganhart. Actum eſt hoc ad Frigiſingas in Kalendis Julij, anno Hludovvici Imperatoris ſui XVII. Hludovvici Regis Bajovvariorum anno V. Indictione VIII. anno Incarnationis Domini DCCCXXXI.

NUM. DLV.

Quomodo diviſerunt Hitto Epiſcopus, & Kernod ad Ahaloh, & ad Wilpach.

IN nomine Domini. Notum ſit cunctis fidelibus, quia quidam germanos nobiles viros, quorum nomina Kerolt, & Kernod, qui communem hereditatem patris matris ſue habuerunt non inter ſe diviſum, ſed communiter ſine diviſione uſitaverunt, ſicut amabiles fratres Dei amore uſitare debuerunt, quorum unus Domini diſpenſatione, cui nomen Kerolt ad Diaconi officium ordinatus erat, & convenit utrosque, ut ipſe Keroldus Diaconus partem hereditatis ſuæ, quod erat in duabus locis ad Ahaloh, & ad Wilpach firmiter tradidiſſet ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & ita perfecit, & firmiter confirmavit. Aliquantis poſt hæc annis contigit eum de hoc ſeculo migrâſſe, & venit ad pium Pontificem Hittonem ſuperſtis frater Kernod ſupplicando, ut per ſuam clementiam miſericorditer cum illo dividere dignaretur; Ipſe etenim pijſſimus Pontifex ejus dolori conpaſſus cum conventione hoc permiſit fieri. Eo modo diviſerunt inter ſe, ſicut utrisque oportunè videretur. Inde acceſſit Kernod, & quicquid ad Willpach proprietatis, vel adquiſitionis habuit terris cultis, & incultis, ædificijs, pratis, paſcuis, ſilvis, quicquid ad ipſo loco pertinere videretur hereditatis ipſorum, hoc totum, & integrum dimiſit in manus Hittoni Epiſcopi in ſuam portionem de portione hereditatis Keroldi Diaconi, & contraplacitabat omnem inquiſitionem pro hoc inter ipſis de ipſo loco, ſimiliterque venerandus Hitto Epiſcopus, quicquid Keroldus Diaconus habuit hereditatis ad Ahaloh, hoc totum, & integrum terris cultis, & incultis, ædificijs, pratis, paſcuis, ſilvis dimiſit in manus Kernodi in ſuam portionem, ſicut portionem hereditatis ſuæ debebat accipere de fratre ſuo Keroldo Diacono. Iſti teſtes more Bajowariorum per aures tracti: Ribho Comis, Odolt Advocatus, Wicco, Erchanperht, Arbart, Sindi, Tiso, Adalunc, Altrih, Mahtuni, Irminheri, Cundpald, Habkis, Engilperht, Chraft. Hoc factum eſt ad Frigiſingas in VIII. Idus Auguſti, anno Incarnationis Domini DCCCXXXI. Indict. VIII. Hludovvici Imperatoris ſui XVII. Hludovvici Regis noſtri anno V. Et ego Cozroh hoc videns, & audiens indignus Presbyter juſſione Hittonis Epiſcopi ſubſcribſi.

NUM. DLVI.

Quomodo Tiſo Presbyter ſuam renovavit traditionem ad Pullinhuſun.

NOtum ſit cunctis fidelibus, veracíſque viris, quia Tiſo Presbyter renovavit traditionem ſuam ad Pullinhuſun, & tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas Eccleſiam cum domo, & curte, mancipia, & pecora, & omnia, quæ habuit terris cultis, & incultis, ſilvis, pratis, paſcuis, mobile, & immobile, nihil pretermiſit, ſed omnia in omnibus totum, & integrum, quicquid elaborare, vel adquirere potuiſſet, poſt obitum ſuum firmiter permanſiſſet ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Hoc factum eſt ad Frigiſingas in III. Nonas Auguſti, anno Incarnationis Domini DCCCXXXI. Indict. VIII. Hludovvici Imperatoris ſui anno XVII. Hludovvici Regis Baivvariorum anno V. Iſti teſtes: Liutpald Comis, Iſangrim, Odolt Advocatus ipſam traditionem accepit, Coteperht, Hiltipald, Snelhart, Chuniperht, Kernod, Alpuni, Adalhart, Perhtolf, Wigant, Kerperht, Tizan, Wicco, Oadalker, Mahtuni, Kernand, Urolf, Kaganhart. Et ego Cozroh indignus Presbyter hoc videns, & audiens juſſione Hittonis Epiſcopi conſcribſi.

NUM. DLVII.

Traditio Aſcribi Capellani ad Riute.

IN nomine Domini. Notum ſit cunctis fidelibus, quia ego Aſcrih Capellanus tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, quicquid proprie hereditatis habui in loco, quæ dicitur ad Riute, hoc eſt Deotfrideshopa, & quicquid ad hæc jure pertinere debet, omnia in omnibus de meo jure in jurem, & poteſtatem tradidi Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut à preſente die ibidem traditum, & confirmatum permaneat pro remedium animæ meæ. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXXXI. Indict. VIIII. Hludovvici Imperatoris ſui XVII. Hludovvici Regis noſtri anno V. in VIII. Kal. Septembris. Iſti teſtes Amalrih Comis traditor, & teſtis, Frumolt, Pezzi, Mahtuni, Epaheri, Altrih, Oadalker, Arhart, Wicperht, Arbeo, Heriperht, Eparmunt, Sigiſin, Cundfrid, Ellanrih, Salomon, Watto, Hadafrid, Salucho, Erchanperht. Ego Cozroh Presbyter ſcribſi.

NUM. DLVIII. a.

Onhilt ancillam ſuam tradidit.

GNarum caterva conperiat, quòd quædam Sanctimonialis femina nomine Onhilt pro remedium animæ ſuæ tradidit propriam ancillam ſuam nomen Willahilt ad altare Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut ad domum Sanctæ Mariæ, ubi Paſtor, & Rector Hitto Epiſcopus preeſſe hodierno die dinoſcitur, perpetualiter permanſiſſet. hoc factum eſt publicè ad Frigiſingas in ipſo domo Sanctæ Mariæ, anno Incarnationis domini DCCCXXX. Indict. VIII. Hludowici Imperatoris XVII. Iſti teſtes more Bajovvariorum per aures tracti: Adalperht, Adalhart, Eigil, Heriperht, Altrih, Ato, Tozi, Hartmot. die conſule quod fecit pridie Nonas Julias. Et ego Cozroh indignus Presbyter juſſione Hittoni Epiſcopi hoc videns, & audiens conſcripſi.

NOTA.

Ancillam ſuam: quæ utique erat mancipium.

NUM.

NUM. DLVIII. b.
Traditio Ekkyhohi ad Hrammeſpah.

AD notitiam cunctorum pervenire decrevimus, quia Ekkihoh Clericus omnem proprietatem hereditatis ſuæ, quicquid de patre, vel fratre ſuo in propriam portionem hereditatis accepit in loco Hrammeſpab, hoc totum & integrum, vel quicquid adquirere potuiſſet terris cultis, & incultis, mancipiis, ædificiis, pecuniis, pecoribus, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, mobilibus, & immobilibus, omnia in omnibus, quicquid de patre, vel fratre ſuo in proprietatem diviſum ab illis accepiſſet, vel adquirere potuiſſet, firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, eo modo, ut ipſam rem, vel quicquid Ekkihart Presbyter in ipſo loco proprie bereditatis habuiſſet, in beneficium accepiſſet ad uſitandum, & emeliorandum, non in nullo comminuendum usque in finem vitæ ſuæ. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXXXI. Indict. VIIII. Hludovvici Imperatoris ſui XVII. Hludovvici Regis noſtri V. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & audierunt, & teſtes extiterunt: Liutpald, Ratolt, Tiſo, Reginpald, Madalker, Alavvib, Reginperbt, Eparheri, Piligrim, Hahkis, Wicco, Heriperbt, Tagaperbt, Odolt, Hiltipald, Huasmot, Hugiperht, Adalhart, Hartnid, Ratkis, Mahtperht, Aco, Kerperht, Arhart, Wigant, Pezzi, Kaganbart, Rato, Poapo, Chuniperht, Adalfrid, Egilolf, Deotpald, Ratkis, Heriperht, Kaganhart, Odolt, Kerperbt, Irminfrid, Hitto. die conſule, quod facit in Idibus Septembris. Et ego Cozrob indignus Presbyter hoc videns, & audiens conſcribſi.

NUM. DLIX.
Traditio Sigifunsi ad Puppiningas.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit cunctis fidelibus, quia quidam Presbyter nomine Sigifuns cogitans pro remedium animæ ſuæ, quicquid habuit propriæ hereditatis, vel adquiſitionis in loco Puppininga preter unum mancipium, quod ei animo conplacuiſſet, aliud, quicquid habuit in mancipiis, pecoribus, pecuniis, terris cultis, & incultis nihil pretermiſit, ſed omnia in omnibus firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Hoc factum eſt in publico ſynodo ad Frigiſingas in V. Idus Octobris Indict. VIIII. anno Incarnationis Domini DCCCXXXI. Hludovvici Imperatoris ſui XVII. Hludovvici Regis noſtri V. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & teſtes extiterunt: Timo palacij Comes, Luitpald Comes, Heipo, Einheri, Wicco, Mahtuni, Arabad, Willihelm, Erchanolt, Ambricho, Arhart, Sigibart, Tutti, Cundheri, Rihperht, Heriperht, Hiltipald, Iſanhart, Piligrim, Einhart, Friduperbt, Aco, alius Friduperht, Pezzi, Willahelm, Liutbart, Jacob, Aco, Poapo, Adaluni. Et ego Cozroh hoc videns, & audiens conſcribſi.

NUM. DLX.
Traditio Jacobi ad Alpibun.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Ego itaque Jacob cogitans pro remedium animæ meæ tradidi ad domum Sanctæ Mariæ, quicquid proprietatis, vel adquiſitionis habui in loco Alpicha, hoc totum, & integrum firmiter tradidi in altarem Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut in perpetuum ibidem cum omni integritate firmiter permaneat. Hoc factum eſt ad Frigiſingas in publico Synodo in VI. Idus Octobris, Indictione VIIII. anno Incarnationis Do-

mini DCCCXXXI. Hludovvici Imperatoris ſui XVII. Hludowici Regis noſtri V. Iſti teſtes: Herilant Comes, Liutbart, Nidbart, Jacob, Petto, Heito, Sigivvin, Oadalrih, Irminfrid, Arabad, Kejo, Tuti, Ato, Cundheri. Et ego Cozroh Presbyter hoc videns conſcribſi.

NUM. DLXI.

Traditio Engilharti Clerici de Filuſa.

PErmittente, & adjuvante piiſſimo Pontifice Hittone per ſuam miſericordiam quidam vir nobilis nomine Engilhart Clericus omnem proprietatem alodis ſuæ, quicquid habuit ad Filusa, hoc totum, & integrum cum omnibus ad hæc pertinentibus firmiter tradidit ad Frigiſingas pro remedium animæ ſuæ, & parentum ſuorum, ut in evum ſine commutatione ibidem permanſiſſet, & mancipia VIII. quorum nomina Hroadrih, Kerrib, Haſo, Cundpirc, Plida, Tuſca, Aza, Irminheri, & quicquid ibidem babuit, nihil pretermiſit, ſed cum omni integritate ibidem firmiter tradidit eo modo, ut hoc ipſum cum beneficio ſuo habeat uſque ad vitam ſuam, & ſi ſuperſtis in hac caduca vita Salomoni Presbytero ſit, poſt vitam ſuam habeat, quod nunc Salomon ad Starginum habere videretur, ut poſt vitam ſuam habeat in beneficium de domo Sanctæ Mariæ, aut ſi Salomon Presbyter ſupervixerit Engilbardum ipſam traditionem Engilhardi ad Filuſa habeat uſque ad vitam ſuam. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXXXIII. Indict. XI. Hludovvici Regis Bajovvariorum anno XI. die conſule, quod facit VIII. Kal. Octobris. Iſti teſtes: Anthugi, Marcho, Peppo, Heriperbt, Mahtuni, Folebart, Irminfrid, Karuberi, Ramvvolf, Arbeo, Ekkiberi, Reginpald, Oadalker, Hugi, Wicco, Liuprib, Pezzi, Rupo Arcbipresbyter, Eliuni Presbyter, Meginperbt Presbyter, Salomon Monacbus Presbyter, Kepahart Diaconus, Welarib Presbyter. Et ego Cozroh boc videns, & audiens conſcribſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. DLXII.

Quomodo Erchanolf reddidit ad Clana.

COnvenerunt aliqui ad reverentiſſimo viro Hittone Epiſcopo, & dixerunt ei accuſando Erchanolſum Vaſſum ſuum filium Kaganbarti, dicentes, quod de adquiſitione, vel conparatione emptionis patris ſui Kaganbarti abſtrahere voluiſſet de ipſo domo ad Pettinpab, quod in beneficium Domni Hittonis Epiſcopi habuiſſet ſibi in proprietatem uſurpare voluiſſet bopas V. & mancipia VI. Proinde miſit Domnus Hitto Epiſcopus Miſſos ſuos hoc ad inquirendum Piligrimum Advocatum ſuum, & Odoldum, & ibidem alij quàm plurimi convenerunt hoc cautè inquirendum, & cum juramento inter ſervos puriter inveſtigavimus, quod Kaganbart in beneficium babuit ad Pettinpacb bopas ſervorum plenas VI. ad ipſas pertinentes de pratis carradas LXXX. de Selilant jugeres CXX. de pratis carradas C. mancipia inter omnibus XXXI. bis nominibus: Ratolf, Engilbart, Hugiperht, Talamot, Paldhart, Nandheri, Leidrat, Koiperbt, Reginperbt, Wolſpero, Tiholf, Wolfleih, Nandheri, Sindperht, Rathilt, Waltrat, Willidrud, Waltila, Adalhilt, Wolfhilt, Perhtvind, Adalbilt, Petta, Soana, Hiltifrit, Deota, Sigibilt, Kerflat, Willipurc, Soanpurc, & talem partem de ſilva, ſicut Tozi habuit de adquiſitione Kaganharti. Invenimus hobas V. mancipias VI. his nominibus, Waldker, Werimunt, Hulzilo, Maganza, Zamila, Cozni. de pratis carradas LX. hoc ſimiliter ipſe Erchanolf in beneficium Sanctæ Mariæ, vel Domni Epiſcopi Hittoni ſe habere profiteretur. Iſti ſunt, qui hoc audierunt, & viderunt, quod nihil contradicebant: Rotaperbt, Rat-

Ratkis, Spulir, Odolt, Piligrim, Nochart, Oadalker, Engilrih, Piligrim, Odolt, Sigihelm, Cundhart, Liutpald, Oato, Iſanhart, Cundpald, Otuni, Alhmunt, Erchanolf, Kaganhart, Toto, Kejo, Egino. Et ego Cozroh hoc videns, & audiens conſcribſi.

NUM. DLXIII.

Traditio Totane de Mammindorf.

DEI omnipotentis gratia ego Tota divino amore conpuncta veniens veniebam ad piiſſimum Pontificem protectorem noſtrum Hittonem in locum Kiſalheringa, & tradidi colonicam unam in manus venerabilis Hittoni Epiſcopi, & Advocati ſui Hroadperti cum curtiferis, & cum omnibus ædificiis ſuperinpoſitis, ut in ævum permaneant, & domum Sanctæ Mariæ, & ſervum unum nomine Peruni, quia filij mei ſubjecti ſunt ſervitio Sanctæ Mariæ. Eo modo conplacitavi cum piiſſimo Pontifice ſupra memorato, ut ego ipſam rem habeam ad vitam meam, poſt quoque deceſſum meum ab hac luce filius meus nomine Truunheri ipſam rem habeat, ita, ut annis ſingulis tres dies arat, & hoc colligat, domumque reducat, unum diem fenum ſecat, domúmque recolligat, & caballum ſuum habeat ad ſervitium Sanctæ Mariæ, ubicunque ei à ſenioribus ſuis, vel Magiſtris imperatum fuerit, devotè obediat inperantis imperio, & fideliter impleat ſervitium ſibi injunctum, & filia mea nomine Luiphile annis ſingulis de capite ſuo in cenſum reddat denarios IIII. ad miſſam Sancti Martini, & ſic poſteritas filiorum meorum in ipſo ſervitio, vel cenſo in ævum permaneant. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXXXV. Indictione XIII. Hludovvici Regis noſtri in Bajovvaria regnum gubernante anno X. in Idibus Aprilis. Ipſa colonica, quam tradidi adjacet in publico oppido loco nuncupante Mammindorf, & iſti teſtes per aures tracti: Pilicrim, Gammo, Mahtuni, Nordloh, Hroadperti, Amalo, Urolf, Heriperht, Kaganhart, Rihhilo, Arpeo, Mejol, Erchanperht, Firman, Einhart, Dregil, Pruninc. Ego igitur Amalricus indignus Subdiaconus videns hæc omnia, & audiens conſcripſi.

NUM. DLXIV.

Traditio Reginhilt ad Humplum.

NOtum ſit quàm plurimis iſtius provinciæ nobilibus, veracíſque, quòd quidam nobilis femina nomine Reginhilt tradidit propriam hereditatem ſuam in loco, qui dicitur ad Humplum, quicquid proprietatis ibidem habuit, ſtatim veſtivit, atque dimiſit, & in beneficium accepit, cenſum vvadiavit annuatim, ſtatímque perſolvit denarium I. ob recordationem traditionis. Iſti ſunt teſtes: Sigipald, Rupo, Cozolt, Adalfrid, Richuni, Odolt, Oato, Willihad, Otrihc, Liutperht, Erpho.

NUM. DLXV.

Traditio Egiloni Presbyteri ad Tullininga.

CUrtem cum domo, cum omni integritate, cum mancipiis his nominibus, quorum nomina: Heimuni, Wolfcrim, Tomaheid, in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Ermperti, in capſam Sanctæ Mariæ. Iſti teſtes: Job, Wolfperht, Rihheri, Petto, Hato, Hrodhohc, Kyſalperht, alius Richeri, Alpolt, Engilker, Arperht.

NUM.

NUM. DLXVI.

Quomodo Fritilo Presbyter cenſum perſolvit ad Frigiſinga.

NOtitia de traditione, quam jam olim Fritilo Presbyter fecit, quicquic habuit ad Priſingas propriæ hereditatis, vel adquiſitiooıs jam priſcis temporibus firmiter tradidit ad Frigiſingas, & aonis ſiogulis cenſum perſolvit ad domum Sanctæ Mariæ hoc ſunt denarios XX. Et iſti ſunt, qui viderunt, quod ad Ehingas in publico Syoodo in manus Hittonis Epiſcopi ipſum cenſum perſolvit. Anzo Comis, Rumolt, Reginperht, Willipato, Piligrim, Paldachar, Willihelm, Einheri, Hitto, Liutperht, Hrodperht, Kepaboh, Eigil, Wicco, Rihperht, Pezi, Sigilo, Waltheri, Tozi, Sigimot, Lantperht, Heimo, Reginhart, Friduperht, Irmiofrid, Oadalker, Hroadilo, Koteſcalc, Wichelm, Otperht, Choanrat. Hoc factum eſt in IIII. Idus Majas.

NUM. DLXVII.

Traditio Leidrati ad Chamaron.

NOtitia quomodo Leidrat tradidit Alodem ſuum in loco nominato Chamaron, tradidit præfatus Leidrat, quicquid proprie berediratis habuit ad domum Sanctæ Mariæ ſito in præfato loco ad Chamaron totum ex integro, nihil omnino pretermittens, ſed poſt obitum ſuum firmiter ad præfata domo Dei permaoeat, & hoc cum teſtium ſubnexione munivit, quorum nomina ſubter inſeruntur: Paldacbar, Cundhart, Heriperht, Wolfunc, Pazrib, Willipato. in loco pnblico ad Chamaron in III. nonas Decembris Luna V. Indictione VI.

NUM. DLXVIII.

Traditio Utoni ad Eodungesdorf.

NOtitia de traditiooe, quam fecit Uto in loco, qui dicitur Eodungesdorf; tradidit enim in eodem loco unum locum aptum Eccleſiam ad ædificandum, ſeu domum, vel curtem circumcingendum, ſeu viam ad huoc domum perveniendum; tradidit enim hoc ipſud ad domum Sanctæ Mariæ ſemper Virginis ad Frigiſiogas, paritérque ad domum Sancti Johannis Baptiſte ad Ehingas. hoc fecit in præſentia Domni Hittonis Epiſcopi, & aliorum, quorum nomina Sigimot Abbas, Oadalpald Presbyter, Scacca Presbyter, Hiruz Presbyter, Unroh, Deotan, Wago, Hunolt Diac. Wicprant. Nunc autem teſtes per aures tracti: Hamminc, Ekkibart, Iſaac, Frovvigis, Ercbanpato, Hroadkelt, Sigihoh, Drudolt, Cundhart, Zotan. Actum eſt hæc in XII. Kalendas Novembris. Ego quidem Tagabertus ſcripſi juſſione Hittonis Epiſcopi.

NUM. DLXIX.

Traditio Antonij Laici.

COgnoſcant ubique juſtitiam exercentes, quòd Antonio hooorabilem Epiſcopum in loco, qui dicitur Ollinga, & deligavit ſuam propriam adquiſitionem in manus præfati Epiſcopi omnia ex iotegro ad domum beatæ Virginis Mariæ pro remedium animæ ſuæ præſentibus iſtis: Adalperht Comis, Sigiperht, Liuthram, Ortuoi, Cuodhart, Reginhoh, Sigideo, Wergio, Enihho, Alavvih, Isker, actum eſt hoc XVIII. Kal. Januarias.

NUM.

NUM. DLXX.

Traditio Waldberti Clerici ad Steinhard.

NOtitia de traditione, quam fecit Waldperht in manus Hittoni Epiſcopi tradidit alodem ſuum, quod ad ſe pertinere videbatur totum ex integro nihil omnino pretermittens niſi unam coloniam, ſed ſtabiliter tradidit in manus Hittoni Epiſcopi ad domo Sanctæ Dei Genetricis, hoc eſt, terris cultis, & incultis, pratis, ſilvis, aquis, aquarum vel decurſibus, cum mancipijs, & omnibus utenſilijs, quæ habere cerneretur evis temporibus poſt obitum ſuum ad præfata Sancta Dei Eccleſia firmiter munivit cum teſtium ſubnexione, quorum nomina ſubter inſeruntur. Pern Presbyter, & Monachus, Meginperht Presbyter, & Monachus, Fritilo Presbyter, Liutheri Presbyter, Ratolf Presbyter, Oadalman Diaconus, Oato Clericus, Helmuni Clericus, Wolfperht Clericus, Podalunc Clericus. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Rumolt, Hunmar, Liutprant, Hatto, Engilrih. factum eſt hæc traditio ad Monaſterio nominato Iſana V. Idus Auguſti, Luna VIII. Indictione V.

NUM. DLXXI.

Renovatio traditionis Ekkiharti Presbyteri ad Pergum.

VEnerabili in Chriſto Patri Hittoni Epiſcopi ad illo monaſterio ad Frigiſingas ad Sanctam Mariam in honore conſtructus ego in Dei nomine Ekkihart Presbyter dum cognitum eſt, quod res meas, vel mancipias, tam manſis, domibus, campis, pratis, ſilvis, pomis, paſcuis, aquis, aquarúmque decurſibus, cultum, & incultum, mancipias, ſervos, acolabus, meritum acolanorum, pecunias, vel ad ipſa loca Sancta dono in perpetuum pro remedium animæ meæ, ut permaneat eſſe volo, quod eſt in villa ad Walde hoc eſt: Hruadcoz, Engilhart, Caganhart, Deotbart, Reginhart, Othram, Engilvvih, Waſapurc, Kerpurc, Perthrat, Adalperht, Uadalperht, Rihfrid, Heimrat, Fridipirc, Rihfrit, Puoto, Paldilo, Zeizman, Liuporta.

NUM. DLXXII.

Traditio Cundpaldi Laici.

TRaditio Cundpaldi, quam fecit ad Cozhiltahuſum ad domum Sanctæ Mariæ, quod conſtruitur in loco nominato Frigiſingas, totam alodem ſuam, ſeu adquiſitionem ſuam, cultum, & incultum, nihil omnino pretermittens, ſed firma traditione poſt obitum ſuum ad præfato domo Sanctæ Dei Genetricis cum teſtium munitione firmavit, & hæc nomina teſtium: Crimperht, Sindeo, Einhárt, Altuperht, Kernand, Trubtman, Haholf, Wilipato, Unarc, & aliorum, qui adſtantibus, & audientibus facta eſt hæc traditio VII. Kal. Octobris.

NUM. DLXXIII.

Traditio Alprici, & Ootlanti Clerici.

NOtitia, qualiter Alprih, & Ootlant frater ejus vendiderunt propriam hereditatem ſuam ad Hittone Epiſcopo in loco, quæ dicitur Fogalfelda de illorum confingis, quod ultra flumina Iſara in auſtrale parte, quod ibidem

dem habere videbantur in propriætatem, ac de Epiſcopo econtra pecuniam acceperunt, & quod ſuperfuit de adpretiato, hoc tradiderunt ad altare Sanctæ Mariæ pro remedium anime eorum. Iſti ſunt teſtes: Haholf, Snelhart, Sigipald, Hitto, Hrodhart, Pilicrim, Uro, Reginperht, Liutker, Memmo, Ootperht, Crimuni, Wolfheri, Ampricho, Reginperht, Rihperht, Hunkis, Reginheri, Adalunc, Petto, Alpheri, Puapo, Aarperht, Sigiprant, Diotrih, Cozolt, Heriperht, Arpeo. Actum eſt hoc ad Frigiſingas. Fidejuſſores: Wolfheri, Ampricho.

NUM. DLXXIV.

Traditio Hrooswind.

IN Dei nomine. Notum ſit cunctis fidelibus iſta traditio, quam fecit Hrooſvvind, & Uulvinc vocatus ejus pro Reginpertum maritum ſuum, ut ille aliquam partem adquiſiſſet in regno Dei pro remedium animæ ſuæ. Nunc ego ipſe Hrooſvvind, & vocatus meus, qui ſupra notatur, trado, atque transfirmo ad domum Sanctæ Mariæ, ſeu Sancto Corbiniano Confeſſori Chriſti ad Frigiſingas, ubi modò Hitto Epiſcopus preſenti temporis eſt Rector videtur, trado ego ipſe eum mea manu unam partem in loco nuncupato Anshareshuſir, quod pater meus dimiſit mihi jure proprietatis in hereditatem, illa ipſa pars eſt in ſilvis quod XII. perticas continet in latitudine inrer conmar, & coheredibus meis, qui ibidem preſentes fuerunt, quando hoc factum fuit, nunc firmare cupienter volo, ut iſta traditio ſit ſtabilis, & inmobilis a alicubis perſonis, ut in perpetuum ſit firmatum ad domum Sanctæ Mariæ, & ſi aliquis de coheredibus hanc cartulam temptare ſi frangere poſſit, in iram Dei incurrat, & à liminibus Sanctorum ſit extraneus. Iſti ſunt teſtes, qui per aurem tracti ſunt, qui hoc viderunt: Engilhart, Adalperht, Walho, Petto, Reginhoh, Ermperht, Anno, Oadalſcalh, Otperht, Herivvart, Engilrih, Kepahoh, Tetti, Cundhart, Meginrat, Irminfrid, Altolf, Prunine, Hunperht, Purcman, Kisalfrid, Altperht, Reginperht, Isancrim, Willihelm, Reginhart, Situli, Oadalhart, Lantfrid, Isanhart. Actum eſt hoc ad Cella, & in illo ipſo termino in VI. Idus Martias, in die dominico.

NUM. DLXXV.

Traditio Rapatoni Presbyteri.

TRaditio Rapatoni Presbyteri proprij alodis, ſeu adquiſitionis ad Sanctam Mariam in loco nominato Clana, terram cultam & incultam, prata cum ſilvis, vel aquarum utenſilijs, nihil omnino prætermittens, ſed tradidit ad domum Sanctæ Mariæ, quod ædificatur in publico loco Frikiſingenſes, & hoc cum teſtium munitione ſubnexit coram præſentia Hittoni Epiſcopi, & aliorum plurimorum hominum ibidem adſtantium. Et hæc nomina teſtium: Rumolt, Drudolt, Toto, Ramfolf, Adalker, Cundachar, Regino, Mahtperht, Mekinrat, Jacob, Oadalker, Einhart, Wolfcoz, Fridheri, Wicco. Facta eſt hæc traditio XII. Kalendas Februarij.

NUM.

NUM. DLXXVI.

Traditio Heilrate de Glana.

EXortante, & adjuvante piiſſimo Pontifice Hittone, & licentiam condonante, ego humillima ancilla Chriſti cogitans pro remedium animæ meæ, & indulgentiam delictorum meorum, & pro genitorum meorum patris, & matris, & fratris mei Kernandi abſolutione coram Domino tradidi omnem adquiſitionem meam, & fratris mei Kernandi, quicquid habui prope fluvio Clana, hoc eſt, curtem cum domo, & territorio colonicas II. molinas II. de pratis carradas LXXX. vel quicquid ibidem habui, hoc totum, & integrum firmiter tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut ibidem perpetualiter permanſiſſet pro remedium animæ meæ, & parentorum meorum, ut aliquantulum apud pio Domino veniam mereamur accipere, & per miſericordiam piiſſimi patris mei Hittoni Epiſcopi conplacitavi, ut ipſam rem, quam tradidi, ad uſitandum, & emeliorandum habuiſſem uſque ad vitam dierum meorum in hoc ſeculo, & ſi cariſſimus filius meus mihi in hoc ſeculo ſuperſtis fuiſſet, quem mihi in filium adoptavi fratris mei nomine vocatum Kernand, ille ipſas res meas ad vitam ſuam habeat cum ipſo beneficio, quam mihi almivola benignitas Domini mei Domni Hittonis Epiſcopi concedere dignata eſt in loco nuncupante ad Poah, ut ipſe poſt vitam meam ambas res uſque ad vitam ſuam habeat ad uſitandum, & emeliorandum, non in nullo comminuendum, & ut firmior confirmatum permaneat de heneficio accepto ad Poah, & de traditione mea peracta prope fluvio ad Clana, poſt vitam meam Kernand annis ſingulis cenſum ad domum Sanctæ Mariæ de mea traditione perſolvat, hoc ſunt denarios XII. poſt amborum quoque de hac vita deceſſu ſine ullius contradictione cum omni emeliotatione ſupra dictas res ad domum Sanctæ Mariæ redeant. Hoc factum eſt in domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, anno Incarnationis Domini DCCCXXXIIII. Indictione XII. Hludovvici Imperatoris XXI. Hludovvici Regis noſtri VIII. & iſti teſtes: Kerhart, Tetti, Pillunc, Karuheri, Reginperht, Sigihart, Reginhoh, Cundhart, Kammo, Unto, Tuto, Engilpern, Altolf, Mahtuni, Ratbart, Iſanperht, Ratpot, Wanker, Ekkihart, Irminbart, Ratcoz, Supo, Hrodlant. die conſule, quod feci, XII. Kalendas Aprilis. Et ego Cozroh indignus Presbyter hoc videns, & audiens juſſione Hittonis Epiſcopi conſcripſi. Et in ipſo die ſupra dictis teſtibus adſtantibus quidam vir nobilis nomine Reginhoh, quicquid babuit ad Liutperhteshofa hoc totum & integrum firmiter ad domum Sanctæ Mariæ tradidit.

NUM. DLXXVII.

Traditio Iſanberti Presbyteri de Semitun, & cenſus.

NOtum ſit omnibus tam preſentibus, quàm futuris, qualiter Iſanpert Presbyter ſuam propriam alodem ad Semitum domo Sanctæ Mariæ tradidit cum omni integritate, ut in evum inconvulſum perduraret. ſed poſtea petitio illius fuit, ut hoc Engilhardo nepote ſuo in beneficium præſtaret, quod ita & fecit, & pro hoc ceoſuit annis ſingulis unum veſtitum lanium, & idem Engilhart in manus Hittonis Epiſcopi ipſum cenſum ad Iſana preſentibus iſtis: Orendil, Ellanperht Comites, Wago, Liutprant, Cundpald, Heipo, Sigur, Sigiperht, Hiltirat, Toto, Petto, Wichelm, Rihpeht.

NUM. DLXXVIII.

Traditio Habfridi Clerici de Incinmoſe.

VEnit autem Habfrid Clericus ad Hittonem Epiſcopum, & quicquid ille, aut Genitor ejus ad Inzinmoſe habuerunt, vel ad domum Sanctæ Mariæ tradiderunt, hoc totum reddidit in manus Epiſcopi, & iterum accepit hoc in beneficium, & ſtatim cenſum perſolvit, ac deinceps annis ſingulis ad Miſſam Sancti Martini denarios VI. perſolvere fatebat iſtis adſtantibus: Wago. Heriperht, Odalpald. Rihpald, Anno, Undeo, Sigihart, Erkanpert, Sigipald, Fparheri, Cozolt, Pertolt, Reginperht, Durinc, Wichelm, Orperht, Rihperht, Wicco, Adalunc, Reginheri. Actum ad Frigiſinga, Nonas Januarii.

NUM. DLXXIX.

Traditio Heriperhti de Phetarah.

COmmemoratio ſit omnibus fidelibus, qualiter Heriperht ad Phetarah tradidit pro ſuis miſſis Aarharto filio ejus, & Hunkiſo III. mancipias: Wolchandrud, Liupdrud, Liupila, & X. jurnales, & VI. carradas de feno pro remedium animæ ſuæ, ac fidejuſſor fuit Einhart. Iſti ſunt teſtes: Haholf, Snelhart. Sigipald, Hitto, Hrodhart, Pilicrim, Uro, Reginperht, Liutker, Memmo, Ootperht, Crimuni, Wolfheri, Ampriceho, Reginpert, Rihperht, Hunkis, Reginheri, Adalunc, Petto, Alpheri, Puapo, Aarperht, Sigiprant, Deotrih, Cozzolt, Hetiperht, Arpeo. Actum eſt hoc ad Frigiſingas.

NUM. DLXXX.

Isangrim de Hiruzpah.

IN nomine Domini commemorationem faciemus de illa traditione, quam fecit Iſancrim ad altare Sancti Martini pro redemptionem animæ ſuæ temporibus Hittoni Epiſcopi parentis ſui tertiam partem in Selilanti ad illa domo, hoc eſt in loco, quæ dicitur Hiruzpahc. inprimis ante Presbyteris, quibus confeſſionem ſuam fecit, hæc ſunt nomina illorum: Rihpald, Juto, Canto. Deinde poſt hæc ante Miſſis Domni noſtri Hittoni Epiſcopi tradidit, & poſuit in manus illorum, nomina illorum: Iſaac Presbyter, Erehanperht Presbyter Miſſa Domni noſtri Epiſcopi, & Pernolf Laicus. Deinde poſt hæc iterum tradidit, & poſuit in manus Miloni illam traditionem, ſicut ſupra ſcriptum eſt veſtire altarem Sancti Martini ad Nertinga Baptiſmi Eccleſiam. Deinde poſthæc Dei omnipotentis judicio vitam finivit die menſis num. IIII. Kal. Majas convenerunt in illo die ad illum multi nobiles parentis ſui corpus ejus ſepelire, & deportaverunt eum ad illa Eccleſia Sancti Martini Confeſſoris; cum autem venit in Eccleſiam, & depoſitus fuerit ejus corpus, & orationes, & preces legantur, antequam corpus ejus extra Eccleſiam deportatus fuiſſet, venit ipſe Milo, qui traditionem illam accepit ab illo, & Ellansvvind Soror ipſius Iſancrimi, & Leo filius ſuus ante altare Sancti Martini, & communi manu firmiter omnes tradiderunt ſimul, & firmaverunt, & veſtierunt altarem Sancti Martini de tertia parte hereditatis Iſancrimi ſui Selilanti, & accepit Pernolf illam traditionem de manu illorum. Hoc factum eſt coram Presbyteris, & coram populis, qui illic preſentes fuerunt. Hæc ſunt Presbyteri: Erinperht, Juto, Lanto, Engilheri. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Reginperht, Reginpald, Iſanerim, Reginhart, Immino, Irminfrid, Durinc, Engilhart, Pruninc, Hunperht, Chuniperht, Kiſalfrid,

ſalfrid. Actum eſt autem in loco, qui dicitur Nertinga ad Baptiſmi Eccleſiam, anno Incarnationis Domini DCCCI. Indictione XIIII. Scripſi autem ego Lanto juſſus a Domno Hittone Epiſcopo.

NOTA.

Annus Chriſti in hoc Inſtrumento eſt certo malè poſitus: neque enim eo anno Hitto Friſingenſi Eccleſiæ præfuit.

NUM. DLXXXI.

Traditio Tettini ad Arfrideshuſum, & ſeipſum offert.

IN Chriſti nomine. Ego Tetti tractante me de æterna beatitudine, vel de pœnali judicio, qualiter Deum contemnentes penam incidunt, Chriſtóque adherentes vitam adipiſcunt. Ob hoc igitur ſtatui in animo meo aliquid Deo offerre de hereditate mea propria, quod mihi Dominus concedere dignatus eſt pro redemptione animæ meæ. Propterea trado ad domum Dei, quod conſtructum eſt in loco Sceftilare juxta fluvium Iſura ad reliquias Sanctorum Dioniſij, Ruſtici, & Eleutheri omnia, quæ habui in Arfrideshuſun, cultum, vel incultum, mobile, & inmobile, aquarúmque decurrentia, omnia ex integro trado, atque confirmo, ut ibi ſit firmum, & ſtabilitum. Si quis autem contra hanc cartam traditionis quilibet oppoſita Perſona contraire voluerit iram Dei incurrat, & cauſam habeat cum Sancto Dioniſio & partem cum Juda traditore, & carta hæc nihilominus firma permaneat. Et hæc teſtes: Cozolt Presbyter, Iſolt Presbyter, Arfrid Presbyter, Wolfolt, Siffo, Lantperht, item Wolfolt frater ejus. Et ego Tetti me ipſum trado, & ipſe teſtis exiſto.

NUM. DLXXXII.

Ad Slekyleſpach Hitto Epiſcopus preſtabit.

COmmemoratio fiat cunctis fidelibus, quòd Hitto venerabilis Epiſcopus preſtabit beneficium ſuum in illo loco, qui dicitur Slekileſpah cuidam homine Engilmaro propter rogatum Altone Hattoni Uxoris, quia ipſe Engilmar in illius ſervitio ſemper erit. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, quod Hitto Epiſcopus illo ipſo hoc preſtabit in beneficium: Iſancrim, Francho, Jacob, Wicbelm, Memmo, Engilrih, Heriperht, Alavvih, Orendil, Crimuni, Wibhart, Kerbart, Deotrib, Kerboh, Quuniperht, Wicco. Actum fuit hoc ad illo loco, qui dicitur Za demo Minnirintan de foras in campo in V. Nonas Julij.

NUM. DLXXXIII.

Cenſus Engilmari de Slegileſpach.

NOticia, quod Engilmar faber reddidit cenſum ſuum Hittoni Epiſcopo pro beneficium, quod habet ad Slegileſpach. Cenſus eſſe debet annis ſingulis ſolidus unus argenti. Iſti ſunt, qui viderunt cenſum reddere: Heimo, Wolfperht, Heriricb, Wicperht, Wicco, Pezzi, Sigivvart, Altrih, Engilrih, Adalhart, Uro, Cundhart, Mahtuni, Nidhart, Hroadperht, Wigant, Reginperht, Juto, Crimuni, Kerhart, Starcholf, Rantolt, Mejol.

NUM. DLXXXIV.

Rathelm Presbyter ad Pasinpach.

NOtitia, quòd Rathelm Presbyter dimiſit beneficium ſuum ad Basinpach Hittoni venerabili Epiſcopo in ſuam poteſtatem. Iſti preſentes aderant: Liutpald Comis, Crimperht, Liutperht, Hahkis, Alprat, Ratolt, Meginhart, Adalhart, Adalker, Fritilo, Kernod, Imidanc, Eparhart, Tagaperht, Alpolt, Pupo, Adalpald, Hiltipald, Odolt, Deotrih, Unforht, Anshelm, Cundperht, Lantvvic, alius Ratolt, Keparoh, alius Adalhart, & Fritilo, Heimo, alius Liutpald. Actum eſt hoc ad HolzMohingas in II. Idus Julij.

NUM. DLXXXV.

Ilprant territorium reddidit Hittoni Epiſcopo.

NOtitia, quomodo Ilprant faber territorium reddidit in manus Hittoni Epiſcopi, preſentibus iſtis: Samuel, Sigiperht, Hamminc, Walho, Regiohoh, Adalunc, Ambricho, Cozolt, Rihperht, Cundhart, Marcho, & ceteri multi. VIII. Idus Majas. Ego itaque Pirhtilo ſcripſi.

NUM. DLXXXVI.

Heilrat mancipia tradidit.

IN nomine Domini. Ego Heilrat tradidi pro remedium animæ meæ mancipia V. his nominibus: Waltrat, Tutila, Wanpald, Wanker, Ratpurc in altarem Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut ibidem perpetualiter permaneant. Teſtes Wago, Willihelm, Uro, Hatto, Wicco, Wichelm, Karuheri, Reginhart, Kaganhart, Altrih, Antonio.

NUM. DLXXXVII.

Hittonis Epiſcopi, & Puponis Laici.

NOtum ſit cunctis audientibus, vel legentibus cartulam iſtam, qualiter humilis Hitto dono Dei Epiſcopus unacum quodam homine nomine Pupo utrorumque occaſionem & oportunitatem tractantes decreverunt inter ſe concampiare aliquas res in quibusdam locis propter ambarum partium oportunitatem. Dedit quoque ſupradictus Pupo venerabili Hittoni Epiſcopo res proprietatis ſuæ, quas habuit in pago Tegrinwac juxta fluvium Iſana, quicquid habere viſus fuit, ibi omnia ex integro jam dicto Epiſcopo in hæreditatem tradidit, & accepit in compenſationem meriti ab Epiſcopo & Defenſore ſuo Reginperto res proprietatis ſuæ, quas ei tradidit quidam Clericus nomine Tozi in loco nuncupato Paſinpah juxta fluvium, qui dicitur Clana, quicquid ſupradictus Tozi ab Auſtro ipſius fluvii hæreditatis habuit, & ſibi tradidit, hoc ipſud quoque Hitto Epiſcopus, & Defenſor ejus Reginpertus Puponi tradiderunt in proprietatem propter ſupradictam traditionem, quam ſibi Pupo fecit, & adhibitis ſociis ſuis ex utraque parte ipſas traditiones firmaverunt, & circumierunt illa confinia, providendo & oſtendendo, ut deinceps ambarum partium oportunitas firma & ſtabilis permaneret. Hæc ſunt teſtes per aures tracti. Engilhart, Toto, Jusip, Einhart, Mathperht, Hunperht, Tuto, Cavvo, Willahart, Kerhoh, Cozperht, Liutto, Helmperht, Ermanolt, Willapato, Ludolf

dolf, Lantpald, Rihperht, Situli, Petto, Walho, Reginhoh, Engilhart, Adalperht, Adalunc, Alavvih, Cundhart, Frehbolf, Kepahob, Tetti, Cozolt, Sulman, Tozi, Marcbo; Actum eſt hoc II. Nonis Martij. anno Incarnationis Domini DCCCXVIIII. Inductione XIII. anno Hluduvvici VI.

Inſtrumenta ſub Erchanberto

Epiſcopo Friſingenſi VII.

NUM. DLXXXVIII.

Traditio Zottoni Diaconi ad Auwolfesſteti, & ad Reode.

NOtitia de renovatione, quomodo venit Zotto Diaconus cum alijs quàm plurimis ad Monaſterium, quod dicitur Slecbdorf, quod eſt conſtructum in honore Sancti Dionifij, & Sancti Tertulini Martyris ipſo die Martyrij ſui, quod eſt pridia Kalendarum Auguſtarum, & tradidit, & renovavit traditionem, quam olim pater ejus Alprih, & mater ſua Imma una cum filio Zottone tradiderunt, & profeſſus fuit coram multis in preſentia Advocatum Odalrici, & Irminfrid, & Miſſi Ercbanberti Epiſcopi Cundpaldi, quod pater ſuus, & Mater ſua, & ipſe ad preſens jam olim ipſam traditionem peregerunt. Tunc adjunxit ipſe ſupra dictus Zotto omnem adquiſitionem ſuam, & omnia, quæcumque habere videretur in locis nominatis ad Auvvolfesſtetin, & ad Reode, hoc totum & integrum firmiter tradidit ad ſupra dicto loco Slechdorf cum omnibus ad ipſis locis pertinentibus, cum tertis cultis, & incultis, aquis, aquarúmve decurſibus, ſilvis, campis, paſcuis, pratis cum montanis, & omnibus confinijs, & ſuppellectilibus, curtiferis, pomerijs pecuoijs, & ædificijs, omnia in omnibus ad augmentatis firmiter, & inviolabiliter ad ſupra dicto loco tradidit, & condonavit preter duos ſervos, quorum nomina Deotuni, & Herivvie, & tertium ſervum tradidit Erchanberto Epiſcopo nomine Hiltuni, alia omnia firmiter tradidit, & renovavit ad ſupra dicto loco Slechdorf. Et hoc ſtatuit & firmiter confirmavit, ſi ille ipſe, aut aliquis de genere ſuo, vel de heredibus ſuis ipſam traditionem frangere voluiſſet, ad ipſo Monaſterio de auro libram unam coactus exſolvat, & quod repetit nullo modo evindicare valeat, ſed firma, & ſtabilis ipſa traditio in ævum permaneat. Et ut certiùs ab omnibus audientibus credatur, cenſuit annis ſingulis ad feſtivitatem Sancti Dei Tertulini Martyris reddere denarios II. Et iſti teſtes per aures tracti: Oadalrih, Irminfrid, Ellant, Cundheri, Hartmot, Cundperht, Rihperht, Arpio, Clarmunt, Irminolt, Rincho, Friduperht, Cundheri, Ambricho, Einrih, Engilport, Weriant, Hroadperht, Reginperht, Lantfrid, Isanperht, Ascrih, Oadalfrid, Kerpald, Engildeo, Pejo, Cundperht, Werot, Sigiprant, Arho. Actum II. Kal. Auguſti, Monaſterio publico, Anno Incarnationis Domini DCCCXXXV. Indictione XIII. Hludovvici Imperatoris XXII. Hludovvici Regis noſtri XI.

Iterum alia vice venit ſupra dictus Zotto ad Frigiſingas, & ſupra dictis verbis in altarem Sanctæ Mariæ renovavit traditionem ſuam, ut omnia in ſupra dictis locis ad ſe legibus pertinentia ad Slechdorf perpetualiter permanerent, & iſti teſtes, qui hoc viderunt factum, & audierunt conditum: Heimo, Hetiperht, Hatto, Alhmunt, Liutpald, Chuoiperht, Cozleip, Spenneol, Tetti, Piligrim, Sigivvolh, Maganperht, Maganrat, Willibart, Wichart, Cundpald. Hoc factum ſupra dicto anno, & ego Cozrob indignus Presbyter hoc videns, & audiens conſcribſi juſſione Erchanberti Epiſcopi.

NUM.

NUM. DLXXXIX.

Traditio Ribharti Clerici ad Kisalpah, & ad Strogun.

NOtum ſit multis nobilibus, & veracíſque viris in Bajovvariorum partibus conſtitutis, quòd Ribhart Clericus Spontaneè venit ad Iſana monaſterio ad Erchanperto Epiſcopo cum ſuis propinquis, & ſupplicabat, atque rogabat ipſe Ribhart, & ut ille Epiſcopus ei preſtare dignetur unum beneficium ad ſtrogun, quod Hohrat Presbyter habuit, & rogatus Epiſcopus ita conceſſit, & preſtabat ei hoc ipſud in beneficium, ea vero ratione peracta, ſtatim acceſſit ipſe Ribhart, & tradidit poteſtative manu in capſa Sancta Mariæ ad Frigiſingas totum & integrum, quicquid in proprijs cauſis habere videtur in loco nominato Kisalpah, & ad ſtrogun, & nihil prædimiſit, niſi eccleſiaſticam cauſam, & ad eam pertinentia, aliud totum firmiter tradidit cum mancipijs, Adallant, Reginpurc Uxot ejus, Hruodperht, Deotuni, Reginlant, Luiphilt, Plidkilt, Kerlind, & conplacitabat, ut hoc haberet, & uſitaret, vel emelioraret, usque vixiſſet, & poſt obitum ejus totum ad ſupra nominato loco ſine ullius hominis contradictione in evo permaneat. Et Wadiabat ſuum cenſum reddere unum annum exinde de argento ſolidos X. de cervisa ſiclos xL. de farina modios IIII. & Friskingas II. & alium annum inde liberatus ſit, & ſic faciat usque ad finem vite ſue. Fidejuſſores hujus cauſæ Drudolt, Adalhoh. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Ellanperht Judex, Rumolt, Sigiſans, Drudolt, Adalhoh, Eparheri, Eigil, Cozzolt, Fridaperht, Adalpetht, Kepahoh, Altolf, Jacob, Evo, Engilperht, Rihhilo, Svvidker. Actum hocad Iſana Monaſterio coram Erchanberto venerabili Epiſcopo, & Ellanperhto Judice in V. Kal. Auguſti anno Incarnationis Domini DCCCXXXVI.

NUM. DXC.

Traditio Ratcozi, & Amalgunde ad Ratcozesdorf.

IN Dei nomine. Notum ſit multis venerabilibus, & veracíſque viris, quod Ratcoz, & Amalgund tradiderunt in capſa Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ubi Sanctus Corbinianus corpore humatus requieſcit poteſtative manu tradiderunt pro remedium anime eorum, ſeu parentorum ſuorum, quicquid in proprijs cauſis haberent in loco nominato Raatcozesdorf totum & integrum cum ædificijs, territorijs omnibus, cultis, & incultis, cum mancipijs, eorum nomina: Wihto, Perhtker, Alpdrud, Sigivvar, Raatpurc, & cum omnibus ad ſupra nominato loco pertinentibus, ut poſt obitum illorum ſine ullius hominis contradictione ad Frigiſingas in evo permaneat. Hæc ſunt teſtes: Kerhart, Kepahart, Tozzo, Hunolf, Willihelm, Urolf, Otkis, Gauvvipald, Cotadeo, Arperht, Adalo, Einhart, Deotperht, Mahho, Cozolt, Recho, Managolt, Saluhho, Jacob, Hartnid, Rihker, Ellanker, Pernker, Altolf, Eccho, Cotahelm, Eparheri, Odalperht, Alphad, Lantfrid, Hiltiperht, Adalunc. Actum eſt hoc ad Ehingas coram Erchanperhto Epiſcopo in III. Idus Auguſti, anno Incarnationis Domini DCCCXXXVI.

NUM. DXCI.

Traditio Sinperhti Presbyteri de Rindpah, & ad Rupilesdorf.

DOminus & Salvator noſter Jheſus Chriſtus clara voce per Evangelium ſuum intonare dignatus eſt, dicens: theſaurizate autem vobis theſauros in

in cælo, ubi neque erugo, neque tinea demolitur. Hac enim voce dominica conpunctus ego itaque Sindperht Presbyter veni ad Epiſcopum Erchanhertum ad Cellam Sancti Zenonis in loco Iſana, & tradidi omnes res proprietatis meæ, quicquid propriæ hereditatis habui ad Rupileſdorf, & ad Hrindpah, præter mancipia III. his nominibus: Rihheri, Mogmar, Hroadhoh, & ad Waraminpab, quicquid ad hæc pertinet, hoc prætermiſi Matri meæ, aliud quicquid habui totum, & integrum firmiter tradidi in capſam Sanctæ Mariæ, ut omnes res meas ab hodierno die permaneant ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas cum omni adquiſitione mea in perpetuum. Hoc iterum à venerabili viro Erchanberto beneficiario uſu in beneficium accepi ad augmentandum, & emeliorandum, dumdiu advixero, & cenſui pro hoc annis ſingulis de farina modios II. Friskingam I. de cerviſa Siculæ XII. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXXXVI. Indict. XIIII. Hludovvici Regis noſtri in Bajoaria X. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & teſtes extiterunt. Cundpald Comis, Ellanperht Judex, Chuniperht, Othart, Nidhart, Adalhoh, Waldperht, Wicperht, Drudolt, Reginolf, Sahſo, Irminfrid, Hroadperht, Arbeo, Sarunc, Sigipald, Folmot, Ego itaque Amalrih Subdiaconus juſſione Erchanberti Epiſcopi conſcribſi.

NUM. DXCII.

Traditio Hrodperhti Presbyteri, & Williperhti ad Chazpah, et ad Sneitu.

Notum ſit multis venerabilibus, atque veracis viris, quòd Hroadperht Presbyter, & Nepus ejus Williperht veniebant ad Dorfun ad Erchanperto venerabili Epiſcopo, & ſupplicabat cum alijs hominibus ad ſupra memorato Epiſcopo ipſe Hrodperht, ut hoc ipſud beneficium poſt obitum ejus nepus illius habere licuiſſet, & Epiſcopus ita conceſſit in ea, ut hoc deinceps pleniter inde Servitium exeat, ſicut antea fecit. Ea verò ratione acceſſerunt Hroadperht, & Williperht, & tradiderunt in capſa Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, quicquid babere viderentur ad Chazpah, & ad Sneitu totum, & integrum tradiderunt cum mancipijs, quorum nomina: Hugirat, Erpha, & nihil predimiſerunt, niſi agros VI. de pratis carradas V. Hæc ſunt teſtes: Kerbart, Toto, Mahtperht, Eparheri, Urolf, Aarhart, Adalhart, Adalperht, Toto, Liutker, Irminfrid, Rahholf, Perhtolt, Hrodperht, Sigo, Ellanperht. Actum eſt hoc ad Dorfun coram Erchanperto Epiſcopo in III. Nonas Auguſti, anno Incarnationis Domini DCCCXXXVI.

NUM. DXCIII.

Notitia, qualiter Nidhardus ſuum beneficium Erchanberto Epiſcopo reddidit ad Pirhtilinchirchun, quod ſuus pater pro temporibus Charoli Imperatoris ad Frigiſingas tradidit, & ipſe Nidhardus illius beneficij Advocatum Erchanherti veſtivit, cujus nomen Kerhart. Poſtea vero Nidhardus ipſum beneficium iterum ſuſcepit, & revvadiavit talem cenſum reddere in unoquoque anno, ſicut ſuus pater antea reddidit, hoc eſt unum ſolidum auro adpretiatum, vel in argento, aut grano. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & audierunt: Craman, Mahtuni, Erchanherht, Adalperbt, Lantperht, Deotperht, Reginperbt, Sigivvart, Willihelm, Eparheri, Nordloh, Engilperht, Alto, Ribheri, Altolf, Folmot, Job, Othelm, Drogo, Piſan, Cotuni. Actum eſt in loco nuncupato Velda in Nonam Kalendas Decembris, anno Incarnationis Domini DCCCXXXVI.

NUM. DXCIV.

Traditio Aſcrih Presbyteri ad Perga.

NOtum ſit multis fidelibus veracíſque viris in Bajovvariorum partibus conſtitutis, quod Adalrih Presbyter venit ad Monaſterium, qui dicitur Sceftilaron in preſeotiam Erchaoberti veoerabilis Epiſcopi, & ibi propriam hereditatem ſuam, quicquid habere videtur in loco nuncupato Perga, & nihil pretermiſit, ſed totum, & integrum pleniter ſine ullius hominis contradictiooe tradidit in capxas Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut illa res firma, & ſtabilis permaneret usque in evum. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Oadalſcalh Comis, Willipato, Willihelm, Fritilo, Hitto, Adaluni, Folmot, Irphinc, Puopo, Isanperht, Cundheri, Situli, Freso, Perhtolt, Ernuſt, Regindeo, Engilman, Altolf. Actum eſt hoc ad Sceftilaroo in XVIII. Kalendas Decembres, anoo Incarnatioois Chriſti DCCCXXXVI.

NUM. DXCV.

Traditio Adalkeri, & Isanberti ad Alhkyſingun.

DOmino adjuvante, & protegente nos indigni ego Adalker, & filius meus Isanperht tradidimus unam colonicam ad domum Sanctæ Mariæ, & mancipia VI. quorum nomina: Nendilo, Rihhad, Hunrat, Liutfrid, Lantrat, Waltrat, & econtra accepimus in ipſo loco Alkyſinga, quod quidam Presbyter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, oomine Paldhram, & pro hoc cenſuimus ad vitam noſtram denarios II. Fidejuſſor veſtiture Otperht. & iſti teſtes per aures tracti: Ilprant, Svvidker, Adalunc, Marcho, Eparheri, Altolf, Sigipald, Nendilo, Mahtuni, Willihelm, Folmot, Arbeo, Cundpald, Cundperht, Isanperht, Hartker, Wigant, Ratheri, Lopadeo, Pero Clericus. Hoc factum eſt ad Frigiſingas, anno Incarnationis Domini DCCCXXXVI.

NUM. DXCVI.

Traditio Deotun de Perchiricha, & de beneficio ad Ominpah.

CRebrescentibus mundi hujus ruinis, & diverſis eventibus cotidie oſtenſis ego in Dei oomine humillima ancillula Dei Deota pro remedium anime meæ cogitans ſuppliciter veniens ad pijſſimo Pontifice Hittone conſiliavi cum eo, quid ad profectum animæ meæ pertingere potuiſſet? Ipséque per ſuam miſericordiam conſulens ſollicitudini meæ ſeu ſolatium præſentis vitæ adiciens, & io beneficium mihi preſtabat io loco nominato Ominpahc, quicquid in ipſo loco habere videbatur. Poſtea verò contigit, quòd maritus meus Kerhart, & ego Deota ſimul cum illo venimus ad Frigiſingas, ibi acceſſi in preſentia mariti mei, & filij mei Kerharti cum illorum licentia & manus illorum injacentibus, & tradidi in altarem Sanctæ Mariæ colonicam I. in confinio, quæ pertinet ad Perchiticha, & auſtrali parte fluvij Ambræ de pratis carradas XX. quæ aptæ ſecaodæ ſunt ad Poah, ut in ipſa colonica cum pratis adjectis ab hodierno die ad opus Sanctæ Mariæ permanſiſſent ſine ulla contradictione ad Frigiſingas, & mancipia XI. quos in ipſum beneficium ad Ominpach in veſtituram Sancte Mariæ induxi, ut ipſos habeam in beneficium de domo Saoctæ Mariæ usque ad finem vitæ meæ, quorum nomina ſuot, Eigil, Hiltipald, Dopiriz, Rasmar, Unil, Alprum, Tichhan, Uurmheri, Deotmunt, Trabini, Meginolt, Erman-

Ermansvvind, Devvila, Wolſpirc, Zevvina, Mariza, Lantpurc, Ellanpurc, Deotrih, Kerhilt, Perhtvvih, Cramana, Ratpurc, Armenta XXI. porcos XVIII. oves LXXVIIII. capras XVIIII. Ipſam traditionem eo ordine feci, ut ipſum beneficium ad Ominpahc cum integritate ſine ullius contradictione habeam uſque ad finem vite meæ, ut neque ſupra memoratus Epiſcopus, neque Succeſſores ejus in nihilo ipſum beneficium minuentur, neque minuere poſſint. Ita firmiter conplacitavi, ut quicquid ego ipſa Deota adquirere poſſim in territorio, vel mancipiis cum omnibus ſupra enumeratis ab hodierno die pro remedium animæ meæ firmiter permaneant ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut ibidem ſine ulla minutione, cum omni adquiſitione mea perpetualiter permaneant. Hoc factum eſt ad Frigiſingas ſupra tumulo precioſiſſimi Confeſſoris Chriſti Corbiniani in V. Idus Februarij, anno Incarnationis Domini DCCCXXXIII. Indict. XI. Hludovvici Imperatoris XVIIII. Hludovvici Regis noſtri VII. in preſentia omnis familiæ. Oadalpald Præpoſitus Presbyter, Eliuni Presbyter, Altman Presbyter, Ribolt Presbyter, Reginolf Presbyter, Felix Presbyter, Adalmunt Presbyter, Heriolf Diaconus, Liutperbt Diaconus, Sindperbt Diaconus, alius Sindperht Diaconus, & alij ſine numero. Iſti teſtes: Rumolt, Kerhart, Salomon, Cundberi, Snelhart, Hiltiric, Erlunc, Hunperbt, Wolfleoz, Perco, Rihheri.

Poſtquam verò Domino donante Erchanbertus Epiſcopus ipſius Sedis Rector, & gubernator præeſſe dinoſcebatur, & ego Deota cum filiis meis adveni ad Frigiſingas ſupra dictis verbis priſtinam traditionem renovavi, & in beneficium ipſam rem à Domno Erchanberto Epiſcopo ſupra dicta ratione accepi uſque ad finem vitæ meæ, poſt obitum verò meum cum omni adquiſitione mea, & emelioratione ſine ullius contradictione ad Frigiſingas inconvulſum permaneat. Et iſti teſtes per aures tracti filij mei Engilhart, & Sigihart, & Kerbart ſibi invicem teſtes exſtiterunt, & fidejuſſores. Alii quoque, Willihelm, Irinc, Adaluni, Mahtuni, Peppo, Drudolt, Hringolf, Wicco, Hiltiker. Iterum factum ad Frigiſingas, anno Incarnationis Domini DCCCXXXVI. Indict. XIIII. in X. Kalend. Martij, Hludovvici Imperatoris anno XXII. Hludovvici Regis noſtri XI. Et ego Cozroh indignus Presbyter conſcripſi juſſione Domni Erchanberti Epiſcopi.

NUM. DXCVII.

Traditio Engilberti ad Pirgiline.

DUm & omnibus non babetur incognitum, ſed multis in Bajovvariorum partibus conſtitutis bene eſt cognitum, quod ego Engilperht potenti manu trado proprietatem meam ad Frigiſingas ad domum Sanctæ Mariæ, ubi Sanctus Corbinianus corpore requieſcit, pro redemptione animæ meæ totum & integrum trado, & confirmo in locis nominatis ad Pirgiline, ad Rupilingas, ad Urdorf, in bis verbis, ut habeant filii mei, & filii eorum in beneficium de domo Sanctæ Mariæ, & poſt obitum illorum ſine ullius hominis contradictione ad Frigiſingas permaneat. Hæc ſunt teſtes per aures tracti: Willipato Presbyter, Salomon Presbyter, Cozperht Presbyter, Herimot Presbyter, Cundpato Diaconus, Egiwint Clericus, Oadalgrim Clericus, Reginpald Laicus, Cozperht, Reginolf, Reginperht, Cundperbt, Hroadperht, Kerperht, Tiso. Actum anno Incarnationis Domini DCCCXXXVI. Indict. XIIII.

NUM. DXCVIII.

Wenilo Presbyter ad Uſinhuſun reddidit.

QUicquid enim habuit Wenilo ad Uſinhuſun, quod jam olim traditum fuit ad Frigiſingas, hoc totum, & integrum dimiſit, & adjunxit, quicquid in ipſo loco propriæ hereditatis, vel adquiſitionis habuit in manus Erchanberti Epiſcopi, & iterum in beneficium a Domno Erchanberto Epiſcopo accepit ad uſitandum in hac fragili vita, usque ad finem vitæ ejus, poſt obitum vero ipſius nullus contradicere valeat domui Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Hoc factum eſt ad Frigiſingas in III. Nonas Julias, anno Incarnationis Domini DCCCXXXVI. Indictione XIIII.

NUM. DXCIX.

Renovatio traditionis Erchanfridi Presbyteri.

NOtum omnibus declaratur ad intelligendum, quia quidam Presbyter dimiſit beneficium ſuum nomine Erchanfrid in loco Muninpah in manus Erchanberti Epiſcopi, & quicquid in ipſo loco habuit in eccleſiaſticis rebus proprie hereditatis, vel in omnibus rebus patrimonii ſui in ipſo loco, & ad Reod, hæc omnia firmiter tradidit in capſam Sanctæ Mariæ, & in manus Erchanberti Epiſcopi ut in perpetuum permaneat ad Frigiſingas pro remedium animæ ſuæ ſine ullius contradictione, & mancipia his nominibus: Alaman, Chanifrid, Kerhob, Arnolt, Adalkys, Walto, Winiker, Irminperht, Alphob, Werinperht, alius Werinperht, Ellanhart, Egiloolf, Wealant, Erchansvvap, Arnolt, Svvapin, Hroadlind, & alius Hroadlind, Uoatila, Irmina, Irmindrud, & alia Irmindrud, Merisvvind, Ilimot, Liutfrid, Werdni, Lantdrud, Purcsvvind, Lantpurc, Engilfrid, Coilind, Hiltipurc, Rihsvvind, Perhtrud, Kerpiric, Hemdrud. Et iſti teſtes per aures tracti. Liutpald Comis, Riho Comis, Toteperht, Reginperht, Mejol, Tetti, Piligrim, Oadalker, Willihelm, Anno, Hiltipald, Eparheri, Adalhart, Wichelm, Mahtuni, Hunperht, Abſolon, Kepahart, Alprat, Epucho, Reginperht, Erchanfrid, Cros, Odolt, alius Adalhart, Sigipald, Heriperht, Clanaheri, Ellanpald, Eparachar, Deotmar, Waldker, Irminheri, Hugiperht, Engilrih, alius Reginperht, Pald, Erchanolt. Hoc factum eſt ad Holze, quod fuit Ejoni Presbyter, Anno Incarnationis Domini DCCCXXXVI. Indict. XIIII. Hludovvici Regis noſtri in Bajovvaria XI. in VIII. Kal. Februarii, & ego indignus Presbyter Cozroh conſcripſi jubente Erchanberto Epiſcopo.

NUM. DC.

Herilandus Comis cenſum perſolvit coram Baturico Epiſcopo, & Luiprammo, & Sigihardo de Argento ſolidos VIII.

HOc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXXXVI. Indictione XIIII. ad Frigiſingas in IIII. Kalendas Februarias. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & audierunt: Ribho Comis, Oago Comis, Irinc, Hitto, Einheri, Heipo, Ermperht, Pilluni, Marcho, Wicheri, Tagaperht, Adalperht, Petto, Toto, Anthad, Ramvvolf, Paldrih, Sigiperht, Hadaperht, Cundpald, Otperht, Tetti, Altolf, Ilprant, Hringolf, Sigipald, Hatto, Isanperht, Heipo, Reginperht, Nordolh, Situli, Rihcoz, Mahho, Paldrih, Piſin, Deotperht, Erchanolf, Adalhoh.

NUM.

NUM. DCI.

De contentione Ellanharti, & Iſanharti cum Erchanberto Epiſcopo, & Advocato ſuo Odalrico de Pachtiltahoſa.

CONvenerunt multi nobiles viri in locum, quæ dicitur Einhoſa Erchanbertus Epiſcopus, Liutpald Comes, Ratolt Comes, Engilhart Comes, Riho Comes, & Miſſus Domni Regis nomine Antermaro juſta judicia decernenda, & alij quam plurimi diverſas cauſas dirimandas, & finiendas, ibi in preſentia cunctorum acceſſit Advocatus Erchanberti Epiſcopi nomine Oadalrih, & interpellabat nobiles viri Iſanhardum, & Ellanhardum pro eorum hereditatem, quod habuerunt ad Durfingesdorf, & ad Pachtiltahoſa, dicens, quòd Avus eorum Iſanhart, & pater eorum Reginhart pro remedium animarum ſuarum tradidiſſent ad Slechdorf Sancto Tertulino Martyre Chriſti. Illi verò fortiter reſiſtebant, & contradicebant, & multo ſpatio temporis inter ſe contentionem pro hoc habebant. Sed hoc teſtimoniis adhibitis Erchanbertus Epiſcopus, & Advocatus ejus Oadalrih verum eſſe conprobare voluerunt, & plenum teſtimonium teſtium habuerunt. Proinde inito conſilio ſupra dicti viri credebant ſemetipſis ſe ad placandum, & conciliandum cum Domno Epiſcopo profitebantur ſe reddere Domno Epiſcopo, & Advocato ſuo colonicas III. plenas ad Pachtiltahoſa; aliis vero in ipſo placito ſupplicantibus benigniſſimus Epiſcopus miſericordia motus, & conpunctus noluit eos per omnia hereditate privare, nec exheredes facere, ſed conſuluit paupertati eorum, & ita fieri permiſit, ea ratione, ut ipſas tres colonicas plenas reſtituiſſent cum curtiferis, & terris, pratiſque, & paſcuis, & quicquid ad ipſas tres colonicas pertinere videbatur, & ſuper hæc omnia medietatem ſilve, ſaltuúmque & omnium confinium eorum, quicquid in ipſo die habere viderentur culti vel inculti, vel ad colendum conprehenſum habuiſſent, omnium illorum confinium medietatem in ſilvis, & in ruris, & in runcariis dimiſerunt in manus Erchanberti Epiſcopi, & Advocati ſui Oadalrihi, & aliud, quicquid ex parte hereditatis eorum habuerunt cum juramento ſuper capſam corporis Sancti Tertulini confortare, & confirmare voluerunt. Sed ipſum juramentum per miſericordiam ſuam ſupra dictus Epiſcopus dimiſit eis, ſi pleniter perfeciſſent, ſicut ſupra prenotatum eſt. Hoc factum eſt anno incarnationis DCCCXXXVII. Indictione XV. Hludovvici Regis noſtri in Bajaria XII. Hoc peractum in preſentia venerabilium virorum Erchanberti Epiſcopi, Liutpaldi, & Ratolti Comitum, & Rihoni Comitis, & Engilharti Comitis, & alij preſentes teſtimoniales, Coteperht, Mejol, Wolfolt, Ratkys, Reginperht, Purchart, Perhtolf, Cundpald, Erchanolf, Hiltipald, Cundperht, Machelm, Pero, alius Mejol, Hatto, Oadalker, Wichelm, Karuheri, Piligrim, Tagaperht, Odolt, Deothram, Engilrih, Pernvvin, Sigimot, Friduperht, Elilant, Hunperht, Alpolt, Paltar, Heriperht, Sigipald, Tozi, Hroadperht, Hahkys, Situli, Helfant, Orpot, Alpuni, Hugiperht, Odalhart, Erchanolt, Hilti, Hukperht, Oadalſcalc, Tinto, Asolt, Rimideo, Erchanhart, Talamot, Ramſolf, Wicperht, Irſinc, Sigiprant, Hroadolt, alius Hilti, Adalperht, Cozperht, Oadalſcalch, alius Cundperht, Fromar, Toto, alius Reginperht, alius Situli, Luitperht, & alij ſine numero. Et ego Cozroh hoc videns, & audiens conſcribſi. Et iſti ſunt, qui ipſam veſtituram viderunt, quòd Iſanhart, & Ellanhard veſtierunt Erchanbertum Epiſcopum, & Advocatum ſuum Oadalricum ad Pachtiltahoſun de tres curtiferis, & de omnibus ad hæc pertinentibus, & de omnibus ſupra dictis rebus: Reginperht, Mejol, Coteperht, Purchart, Oadalker, Sigipald, Engilrih,

gilrih, Erchanolf, Odolt, Cundpald, Tozi, Wichelm, Wicperht, Situli, Hroadperht, Adalperht, Alphoh, Nordperht. Die conſule, quod factum VIII. Kal. Februarias, & Wenilo Presbyter in ipſo placito, quicquid ad Uſinhofun de beneficio habuit, & quod ipſe in ipſo loco tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas dimiſit in manus Erchanberti Epiſcopi, & advocati ſui Reginberti.

NUM. DCII.

De traditione Swidmota ad Horskinhofa, & Wicberti filij ſui.

DUm & omnibus non habetur incognitum, quia quedam matrona nomine Svvidmot preſente filio ſuo Wicberto tradidit omnem rem proprietatis ſuæ, quicquid habuit ad Horskinhofun curtem cum domo cum omnibus ædificiis ſuperpoſitis, cum mancipiis, quorum nomina Ermanrih, Meginolt, Winimunt, Peirin: Eniſa, Hroadlind, Winilind, Odallind, terris cultis, & incultis, ſilvis, pratis, paſcuis, cum omnibus adjacentibus adpendiciis, aquarumque decurſibus, vel quicquid in ipſo loco habere videretur, hæc omnia firmiter tradidit cum conſenſu ſupradicti filii ſui in capſas Sanctæ Mariæ, ut à preſente die permaneret ad Frigiſingas, eo tenore, ut hoc ipſum in beneficium habuiſſent de domo Sanctæ Mariæ, & talem heneficium, qualem habuiſſet Adalperht Presbyter ad Tenileschirichun usque in finem vitæ eorum, & annis ſingulis filius ejus Wicperht exinde cenſum perſolveret, hoc eſt denarios II. ad miſſam Sancti Martini, poſt obitum verò amborum illorum cum omni integritate permaneat ad Frigiſingas. Actum eſt hoc ad Chamaron in VI. Kalend. Februarias, anno Incarnationis Domini DCCCXXXVII. Indict. XV. Hludovvici Regis noſtri XV. Et iſti teſtes: Reginperht, Heriperht, Ortuni, alius Reginperht, Irſinc, Hatto, Tozi, Engilperht, Engilrih, Situli, Urolf, Reginhart, Lantpald, Japo, Tato, Reginolf. Et ego Cozroh indignus Presbyter conſcribſi.

NUM. DCIII.

Traditio Tisoni de Feohte, quod tradidit ad Frigiſingas.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Ego nobilis vir Tiso tradidi propriam hereditatem meam, quam habui ad Feoht ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & pretermiſſi de pratis carradas XII. alia omnia quicquid habui, terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis firmiter tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Iſti teſtes: Reginperht, Engilpern, Hroadperht, Ilprant, Swidker, Snelmot, Cozleip, Adalperht, Pero Clericus. Hoc factum eſt ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini DCCCXXXVII. Indict. XV. Cozroh Presbyter ſcribſit.

NUM. DCIV.

Traditio Kerolti Diaconi ad Rupilingas.

PAteat cunctis in Bajovvaria provincia conſtitutis, quòd Keroldus Diaconus omnem proprietatem hereditatis ſuæ, quicquid habuit ad Rupilingas pro remedio animæ ſuæ & genitorum ſuorum firmiter tradidit ad Frigiſingas, ut ibidem ab hodierno die firmiter confirmatum permanſiſſet, & mancipia IIII. his nominibus: Mahalſcalch, Nivvilo, Waltolf, Werta. Et iſti teſtes: Rumold,

mold, Nordloch, Sarunc, Rihilo, Jacob, Ampho, Lantheri, Kernod, Folmot, Sigipald, Situli, Piſim, Perhtrih, Tuti, Irinc, Hrodperht, Arbeo, Rihheri, Chuniperht. Actum eſt hoc ad Frigiſingas in monte Sancti Stephani, in eccleſia, ubi requieſcunt Sanctorum Corpora Alexandri Papæ, atque Juſtini Confeſſoris. Anno Incarnationis Domini DCCCXXXVIII. Indict. I. Hludovvici Regis noſtri XIII. in VI. Idus Junias.

NUM. DCV.

Traditio Engilberti ad Eigingas.

ENgilperht quidam vir nobilis tradidit mancipia IIII. ad Frigiſingas, quorum nomina: Engilpald, Walrunc, Williheri, Luipdrud. Eo modo, ut frater ejus Adalhoh Clericus eos habeat ad Sanctum Andream uſque ad vitam ſuam in ipſo loco Egingas. Veſtituræ fidejuſſor, & teſtis Rumolt, Kaganhart, Ampho, Adalperht, Hadaperht Clericus, Otperht, Epucho, Kerhelm, Cotehelm, Hitto. Supra dicto anno hoc factum eſt ad Frigiſingas.

NUM. DCVI.

Traditio Rihharii ad Dorſa.

EGo ſiquidem in Dei nomine Rihharius cogitans pro remiſſione animæ Uxoris meæ nomine Hiltisnot, quæ vitam finivit preſentem. Quapropter pro illa tradidi ad Frigiſingas partem proprietatis meæ in loco nominato, qui dicitur ad Dorſa jornales XII. de terra arabili, & de pratis, in quibus colligere poſſunt carradas V. ut ibidem perpetualiter permaneat. Actum eſt hoc ad Frigiſingas, & in altare Sanctæ Mariæ traditum in VI. Kalendas Octobris, anno Incarnationis Domini DCCCXXXVIIII. Indict. XV. Ipſe auctor traditionis Rihharius, paritérque fidejuſſor extitit veſtituræ. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Svvindheri frater ejus, Kros, Pern, Warmunt, Wadalperht, Kauvvo, Adalperht, Kerhart, Helmuni, Emicho, Tuto, Fridaperht, Irminolt, Nothart, Irminfrid, Engilfrid, Hartmot, Kaganhart.

NUM. DCVII.

Traditio Ratolti ad Tagolſingas.

DOminus, ac Redemptor noſter clara voce intonuit dicens: theſaurizate autem vobis theſauros in cælo, ubi nec erugo neque tinea demolitur, & cetera. Ipſis verbis quidam vir nobilis nomine Ratolt conpunctus, atque confiſus cogitare cœpit, quid ad remedium animæ ſuæ pertinere potuiſſet? conſilium ei dantibus fidelibus ſuis Miſſum ſuum miſit ad venerabilem virum Erchanpertum Epiſcopum, ut veniret ad ſe ad Tagolſingas, & ipſe per ſuam miſericordiam ſuam ibidem ad illum venire non dedignabatur, ſe veniebat, & monita ei Salutaria adminiſtrabat, & interrogabat coram omnibus vicinis, & cognatis ſuis, ſi potenter potuiſſet res ſuas pro remedio animæ ſuæ alicubi ad domum Dei tradere? & trina interrogatione completa nullus ei contradicere voluit, neque potuit. Ipſe verò Ratolt viriliter circumcinctus gladio ſuo ſtabat in medio triclinio domûs ſuæ, tradidítque in capſam Sanctæ Mariæ, & in manus venerabilis viri Erchanperti Epiſcopi, & Advocati ſui Reginperti, quicquid ibidem habuit, & in alio loco ad Cramannesdorf, & in tertio loco nominato ad Huphinheim, quicquid ibidem habuit, præter unam colonicam, quam vaſallo ſuo Rihperto in proprietatem tradidit, & ipſam rem, quam frater ejus Adalgoz ei dimiſit in hereditatem cum

cum omnibus eccleſiaſticis rebus ad ſe pertinentibus, eo modo ſi filius ejus Chunihob Epiſcopus ad patriam veniret, ut ſuam baberet partem ſibi traditam, ſin aliud, cum omni integritate permanſiſſet ad Frigiſingas pro utrorumque ſalute animarum, cum curtiferis, & ædificijs, terris cultis, & incultis, mobilibus, & inmobilibus, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, mancipiis, atque pecunijs, utenſilibúsque, & pecoribus. Mancipiorum nomina hæc ſunt: Herilant, Adalfrid, Motberi, Hleodvvin, Hadamar, Liupman, Engilperbt, Hrodlant, Liuprat, Perbtcoz, Williperht, Ratker, Helmpirc, Cundmar, Ribni, Rihhilt, Oſtarhilt, Willibilt, Adalpirc, Amalpirk, Ratpurc, Lantpurc, Ellanrat, Pegirin. Et in eccleſiaſtica domui Helihrat, Snelmot, Svvidker, Inlant, Eoliup, Adalni, Adalgund, Engilpurc, Eliſvvind, Svvidpurc. His omnibus firmiter peractis ſtatim de omnibus rebus ſuis per ſuperliminarem domûs ſuæ veſtivit Erchanpertum Epiſcopum, & Advocatum ſuum Reginpertum, & exivit ipſe Ratolt traditor, & intravit Erchanbertus Epiſcopus, & Advocatus ejus. Sed poſtea reverſus preſtabat ei in beneficium, quicquid tradebat uſufructuario ad utendum, & emeliorandum usque ad vitam ſuam, non in nullo comminuendum, ſed poſt vitam verò ſuam cum omni emelioratione, & augmentatione permaneat ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & ſtatuit, ut nullus coheredum ejus ab bodierno die, neque ipſe Ratolt, neque parentes ejus, & filij poteſtatem babuiſſent commutandi, neque cognati, vel poſteri eorum, ſed perpetua ſtabilitate in perpetuum traditio ejus confirmata permanſiſſet, ut hereditas ejus divitijs computaretur in cælis æternis coram Deo, qui vivit, & regnat. Et Saſſonem ſervum ſuum, & filium tradidit in manus Erchanberti Epiſcopi, & Advocati ſui in proprietatem, & poteſtatem conceſſit eis ipſum Saſſonem liberum dimittendum. Iſti ſunt teſtes: Situli, Petto, Hisker, Orendil, Ribperbt, Tetto, Priso, Sigimot, Ratfrid, Wolfpero, Engilſcalb, Cundperht, Urolf, Eigil, Engilhart, Hruodhart, Petilo, Siffo, Erchanperht, Rihheri, Sigipald, Odalſcalb, Irminheri, Reginhart, Folmot, Lanto. Hoc factum eſt ad Tagolfingas anno Incarnationis Domini DCCCXXXVIIII. Hluduvvici Imperatoris anno viceſimo VI. & Regis noſtri Hludovvici XII. Indict. I. die conſule, quod fecit IIII. Idus Decembris. Et ego Cozroh indignus Presbyter juſſione Erchanperti Epiſcopi conſcribſi bæc videns, & audiens.

NUM. DCVIII.

Traditio Ermberti pro fratre ſuo Purcmanno.

EGo igitur Ermbertus cogitans pro remedio animæ fratris mei nomine Purcman, qui incuriæ caſu contigente occiſus eſt. Ideo tradidi pro illo partem ſilvæ ſuæ in loco, qui dicitur ad Cellam, quod adjacet in medium ipſius Eccleſiæ ſilvæ, quæ attinet ad Frigiſingas perticas VI. in transverſum, ut ibidem perpetualiter permaneat. Hoc factum eſt ad Frigiſingas in altare Sanctæ Mariæ traditum in Nonis Junij, anno Incarnationis Domini DCCCLX. Indict. I. Hludovvici Regis noſtri XII. Ipſe auctor traditionis Ermbertus fidejuſſor extitit veſtituræ. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Reginbertus Sub-Diaconus, & Nepos Domni Erchanberti Epiſcopi, & Anthelm frater ejus, Sigapald, alius Sigapald, Folmot, Jacob, Rihbilo, Wietarp filius ejuſdem traditoris, Reginheri, Alpolt, Sindperbt Clericus, & nobilis homo.

NUM. DCIX.

Traditio Drudharti ad Feldmochingas.

IN Dei omnipotentis nomine. Notum ſit, qualiter quidam nobilis vir nomine Drudhart ſtuduit procurare Uxorem ſuam usque ad vitæ ſuæ finem, nec non poſt exitum ejus. Quapropter tradidit pro illa ad Frigiſingas de pratis in loco nominato ad Feldmochingas de foſſa usque in fluvium, qui dicitur Moſaba, ut illuc æternaliter firmum permaneat. Et ob hoc tradidit, quod eadem Uxor ejus illic in ſupra dicto loco ad Feldmobingas locum, & manſionem ſimul & victum baberet, quousque viveret, & pro tali ſervitio, quale ſicut illa tunc pro viribus ſuis potuiſſet implere. Actum hoc ad Frigiſingas, & in altare Sanctæ Mariæ traditum in VII. Kalendas Julias anno Domini DCCCXL. Indict. I. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Siculi, Kaganbart, alius Kaganhart, Hruodperht, Iſangrim, Mejol, Nothart, Ercholf.

NUM. DCX.

De conplacitatione, & traditione Wichelmi & Eigilis.

QUoniam quidem reverendæ memoriæ Erchanbertus Epiſcopus, & Advocatus ejus Kerbart quæſierunt unam Eccleſiam ad Stroagon, & quiequid ad eam pertinebat, quicquid ibidem babuerunt nobiles viri Wichelm, & Eigil. Illi verò dicentes defendentes ſe ipſam Eccleſiam, ſeu quicquid ibidem babuerunt eorum eſſe debere bereditatem. Sed boc nullo modo retinere potuerunt, quia memoratus Epiſcopus, & Advocatus ejus induxerunt eos nobiles viri boni teſtimonij dicentes, quod pater eorum Kiso ipſam eccleſiaſticam rem, & quicquid ibidem habuerunt, firmiter tradidiſſet ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Et in alio loco ad Perchovon aliquam rem ſuam tradidit, aliam extra dimiſit. Ideo illi convicti, legibúsque conſtricti reddiderunr ſupra dictas res Erchanberto Epiſcopo, & Advocato ſuo Kerhardo. Statímque Miſſo inducto veſtierunt de ipſa Eccleſia ad Stroagon, ſeu quicquid ibidem babuerunt. Poſtea verò venerunt ad jam memoratum Epiſcopum Erchanbertum cum alijs ſupplicantibus eum pro illis, ut ipſam rem, quam genitor eorum Kiso ad Perchovon non traditam illis dimiſit in hereditatem, ut eam firmiter adjeciſſent traditioni patris eorum. Et ita fecerunt, & renovaverunt traditionem patris eorum, & quicquid ipſi habuerunt in ipſo loco ad Perchovon firmiter tradiderunt in altare Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas eum curtiferis, & ædificijs, mancipijs, & pecoribus, terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarumque decurſibus, farinarijs, & pomerijs, ruribus, & ſaltibus, ſeu omnia, quicquid ibidem babuerunr, firmiter tradiderunt, ſtatímque veſtierunt, & ſine ullius contradictione in poteſtatem, & veſtituram Erchanberto, & Advocato ſuo dimiſerunt ad Frigiſingas permanendum. Et econtra conplacitabant, quòd Eigil, & Mater ejus habuiſſent ipſam rem ad ſtroagon in beneficium, & iſta mancipia ad boc pertinentia, quorum nomina ſunr Dancpald, Sigirad, Regindrud, Oadalhart, usque ad finem vitæ eorum, poſt illorum quoque deceſſum ſine ullius contradictione redeat ad domum Sanctæ Mariæ cum omni integritate & emelioratione. Actum eſt hoc in V. Idus Junij ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini DCCCXL. Indict. I. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Odolt, Ekkiheri, Wigant, Eparheri, Adalo, Engilrih, Kaganharr, Fritilo, Madalleoz, Othelm. Ego Cozroh indignus Presbyter ſcripſi.

NUM. DCXI.

Traditio Liuthrammi Laici ad Rotam.

IN Dei omnipotentis nomine. Notum ſit, qualiter quidam nobilis vir nomine Luithram cogitans pro remedio animæ ſuæ tradidit ad domum Sanctæ Mariæ in loco, qui dicitur Rota, curtem cum domo, jugera XXX. confirmavitque teſtium teſtimonio, ut ibidem ulterius ſtabilitum permaneat. Actum eſt ad Holze in Kalendis Novembris anno Incarnationis Domini DCCCXLI. Indictione IIII. Iſti ſunt teſtes: Orendil Comes, Rumolt, Ratolt, Adalfrid, Kozhelm, Selprat, Liutprant, Einhart, Rihpald, Isnolt, Kundpald, Meginhart, Meginrat, Heiſtolf, Ellanhart, Paltar, Phater, Hrodperht.

NUM. DCXII.

Traditio Lantfridis ad Aalfridesſtat.

PAteat cunctis in Bajovvaria provincia conſtitutis, quia Lantfridus Laicus omnem proprietatem hereditatis ſuæ, quicquid habuit ad Aalfridesſtat tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas contra pecuniam, hoc ſunt ſolidi X. Iſti ſunt teſtes per aures tracti, quorum nomina: inprimis Hrodhart, Erchanperht, Anthad, Puabo, Petto, Ecciheri, Irminheri, Kernod, alius Irminheri, Wicpald, Ratolf. Actum eſt ad Frigiſingas in V. Idus Novembris anno Incarnationis Domini DCCCXLI. Indictio IIII.

NUM. DCXIII.

Traditio Adalgarij.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit cunctis fidelibus Bajuvvariæ provinciæ conſtitutis nobilibus viris veracibúsque, quia quidam vir nobilis nomine Adalker venit ad pijſſimum Pontificem Erchanbertum in locum, qui dicitur ad Azilingas, cogitavítque pro remedio animæ ſuæ, & tradidit partem proprietatis ſuæ, quod habuit ad Urdorf, hoc ſunt curtem cum domo, cum alijs ædificijs, & de terra arabili jugera XXXVI. & de pratis carradas xL. & duas partes ſilvæ ſuæ, & mancipia V. his nominibus: Onker, Ratunc, Meginperht, Adalvvih, Wintarhilt, hæc omnia ſupra nominata firmiter tradidit in altare ipſius Eccleſiæ ad Azilingas, & in capſam Sanctæ Mariæ, ut perpetualiter permanſiſſet ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ea ratione firma donatione, ut ipſe jam dictus Adalker, & filius ejus Alpuni Clericus ipſam rem potenter habuiſſent ad uſitandum usque ad vitam illorum, & ut filius ejus Alpuni in domo Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas dominationem, & doctrinam, ſeu præhendam ſuam habuiſſet usque ad tyrocinij ſui annos. Poſt obitum verò utrorumque cum omni integritate ſupra dicta pars hereditatis illorum permaneat ad Frigiſingas. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXLI. Indictione IIII. die conſule, quod factum eſt Kalendis Novembris. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Abſolon Diaconus, Willipato, Kozhelm, Liuthram, Adalfrid, Willahelm, Hringolf, Reginperht, Liutprant, alius Liutprant, Altolf, Onhart, Alprih, Anthad, Heriolt, Meginfrid, Folmot. Iterum jam dictus Adalkarius & filius ejus Alpuni jam dictam renovare traditionem venerunt ad Frigiſingas, & ſupra dictis verbis eandem traditionem in altare Sanctæ Mariæ confirmaverunt. Et iſti teſtes: Reginperht Advocatus ipſius Eccleſiæ ipſam confirmationem accepit, Hitto, Liutpald, Friduperht, Hatto, Reginhart. Chonrat, Poapo, Ratolt, Petto, Kundalperht, Ellanhart, Rihperht, Nendilo, Nidhart, Aarperht. Hoc factum eſt ſequenti ebdomade XVIII. Kalendas Decembris.

NUM.

NUM. DCXIV.

Traditio Cotedeonis Presbyteri.

PAteat auribus nobilium virorum, qualiter quidam Presbyter nomine Cotedeo propriam hereditatem ſuam tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, quicquid ipſo die poſſidere videbatur, vel quid deinceps adquireret totum, & integrum tradidit in loco qui dicitur ad Tegarinavva, hoc eſt curtem cum domo, mancipijs, terris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, mobile, & inmobile, nihil pretermiſit, ſed penitus ad præfatum locum tradidit, & confirmavit, ut ulterius ibidem ſtabilitum, & inconcuſſum permaneat. Hoc factum eſt in loco nuncupante ad Holze III. Kal. Novembris, anno Incarnationis Domini DCCCXLI. Indict. III. anno imperij Hludovvici Regis noſtri. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Rumolt, Arpeo, Adalfrid, Cozhelm, Selprat, Kepahoh, Hringolf, Wolvolt, Othelm, Einhart, Willibelm, Sigivvart, Hruodperht, Wolfperht, Adalker, Reginperht, Anthad, Tuti, Manno, Irminheri, Reginolf, Wolfperht, Hiltsvvind, Heiſtolf, Kernod.

NUM. DCXV.

Traditio Kisalrici Presbyteri ad Pritilinpah.

IN Dei omnipotentis æterni nomine. Notum ſit cunctis iſtius provinciæ nobilibus, atque fidelibus viris, qualiter quidam Presbyter nomine Kisalrih Domini conpunctus amore tradidit ad domum Sanctæ Mariæ in loco, qui dicitur Pritilinpah, quicquid eodem die potenti manu habere videretur, hoc eſt curtem cum domo, mancipia VI. quorum nomina ſunt Ellanhart, Snelhart, Adalpurc, Tuotila, Hruodpurc, pratis, paſcuis, aquis, mobile, & inmobile, confirmavítque teſtimoniorum præſentia credulorum. Actum eſt in loco, qui dicitur ad Pupinhuſon XIIII. Kal. Septembris, anno Incarnationis Domini DCCCXLII. Indict. IIII. Iſti ſunt teſtes: Odolt, qui ejusdem traditionis veſtituram accepit, Amuto, Willahelm, Kundperht, Kartheri, Jepo, Kundhart, Ekkihart, Ketilo, Adalperht, Toto, Kerolt, Engilhart, Hrodperht, Altolf, Alprih, Sigipald.

NUM. DCXVI.

Traditio Sonberti Presbyteri ad Krimhareshuſon.

IN Dei nomine omnipotentis. Notum ſit cunctis iſtius provinciæ nobilibus, atque fidelibus viris, qualiter venerabilis quidam Presbyter nomine Suonperht divina inſpiratione ammonitus tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas in loco, qui dicitur Krimhareshuſir, quicquid jure ibidem ipſo die proprietatis habere videretur totum, & integrum, tam de adquiſitis, quàm adquirendis tradidit ad ſupra dictam domum, nihilque pretermiſit, niſi tantùm duo mancipia, quorum nomina Engilheri, Onhilt; de traditis autem mancipijs, quorum nomina Perhtrih, Hrodmunt, Hludokis, Werda, Herirat, Uunimar, Deotlind, Regina, Alpuni, Kozni, Hludokis, Willarat, Werdolf. Iſti ſunt teſtes: Eparheri, Amuto, Folmot, Mabtrih, Altolf, Hitto, Ermperht, Otperht, Puopo, Ratolt, Wikhart, Maganhart. Actum eſt ad Sanctum Stephanum XVIIII. Kal. Februarij anno Incarnationis Domini DCCCXLII. Indict. IIII.

NUM. DCXVII.

Traditio Hraſolti Presbyteri.

NOtum ſit cunctis iſtius provinciæ nobilibus, atque fidelibus viris, qualiter quidam Presbyter Domini amore conpunctus nomine Hraſolt tradidit ad domum Sanctæ Mariæ in loco, qui dicitur ad Perchoſun, quicquid eodem die potenti manu habere videretur, hoc eſt cum terris, ſilvis, pratis, paſcuis, aquis, aquarúmve decurſibus, mobile, & inmobile, & ſtatuit, ut ad ſupra dictum locum perpetualiter permaneat, & ipſa decima de Priſinchiricha ad opus Senioris noſtri redeat. Iſti ſunt teſtes: Willihelm, Altolf, Rihilo, Waltberi, Eapo, Folmot, Alpolt, Sigipald, Engilpald, Cozolt, Sahso, Avo, Wenilo, Fraimar, Egolt. Fidejuſſor Hartnid ejusdem ſervi, cui nomen Rihperht extitit. Hoc factum eſt in preſentia cunctæ familiæ. Herolf Presbyter, Erchanrih Presbyter, Sigideo Presbyter, Walthelm Presbyter, Perbtrat Presbyter, Adalhart Presbyter, Liutperbt Diaconus. Actum eſt hoc in IIII. Kal. Majas, anno Incarnationis Domini DCCCXLII. Indictione IIII.

NUM. DCXVIII.

Traditio Ramfolſi ad Seuun.

NObilium virorum comperiat ratio, quia ego indignus Presbyter nomine Ramfolf tradidi proprietatem meam ad Seuun in capſa Sanctæ Mariæ, ut in evum permaneat traditio mea confirmata ad Frigiſingas, hoc eſt curtiferum I. cum pomerio, jurnales XX. de pratis carradas VI. Lucos II. & quicquid deinceps elaborare, vel adquirere potuiſſem omnia in omnibus firmiter permaneant ad Frigiſingas, & mancipium I. nomine Waldpurc. Iſti teſtes per aures tracti: Einberi, Rumolt, Adalker, Eparheri, Nordolch, Reginolf, Wolfolt, Hadamar, Wolfperbt, Offo, Irminperht, Regino, Engilperht, Ratolf, Einheri junior, Lant, Ekkyhart, Irminheri. Hoc factum eſt ad Holze, anno Incarnationis Domini DCCCXLII. Indict. V. in VI. Kal. Septembris. Et ego Cozrob indignus Presbyter juſſione Erchanberti Epiſcopi conſcribſi.

NUM. DCXIX.

Traditio Heildradæ cujusdam Matronæ ad Adalhareshusir.

NOtum ſit cunctis iſtius provinciæ fidelibus viris, qualiter quædam femina nomine Heilrat tradidit in altare Sanctæ Mariæ quicquid habuit ad Adalharesbuson, hoc eſt cuttem cum domo, mancipiis, pecoribus, terris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, molinis duabus, mobile, & inmobile, nihilque pretermiſit, ſed penitus ad ſupra dictum locum dedit, confirmavitque teſtimoniorum veritate. Iſti ſunt teſtes: Piligrim, Reginperht, Situli, Svvidker, Reginker, Rihheri, Luitker, Piaan, Wolfperbt, Wigant. Actum eſt ad Frigiſingas, VI. Idus Februarias, anno Incarnationis Domini DCCCXLII. Indictione IIII.

NUM. DCXX.

Traditio Kisalfritæ cujusdam matronæ.

COmperire quidem non dedignetur benevola fidelium turba virorum, qualiter quidam vir nobilis nomine Kysalfrid tradidit proprietatem ſuam filio ſuo, qui eodem nomine vocabatur Kysalfrid in loco, qui dicitur Puochſtaehun. Deinde contigit, quòd eundem Kysalfridum magna infirmitas adgravavit, jamque horam ultimi temporis adeſſe ſentiebat, tractavit in animo ſuo, qualiter ſalutare animæ ſuæ remedium promereri potuiſſet, tradidit ſupra dictum locum Kysalfritæ Matri ſuæ, ut ipſa potenti manu tradidiſſet deinceps pro ſe, ſuiſque parentibus ubicunque voluiſſet. Poſtea venit eadem Kysalfrit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingam, & tradidit eundem ſupra dictum locum in altare Sanctæ Mariæ, ut ibidem ſtabilitum ulterius permaneret. Et iterum pro eodem loco conplacitavit, ut ei venerabilis Erchanbertus Epiſcopus in beneficium preſtaret usque ad finem vitæ ſuæ ob cenſum annuatim ad Miſſam Sancti Martini ſolvendum, hoc eſt duos denarios. Iſti ſunt teſtes: Otperht, Arfrid, Onhart, Epueho, Nendilo, Svvidker, Ermperht, Hartmuot, Hartvvich, Reginheri, Erchanperht, alius Erchanperht fidejuſſor ejusdem Kysalfritæ, & teſtis. Actum ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini DCCCXLII.

NUM. DCXXI.

Traditio Isancrimi Presbyteri ad Puoche.

QUoniam reverendæ memoriæ quidam venerabilis Presbyter nomine Isancrim divino inſtinctus amore tractavit, qualiter indulgentiam delictorum ſuorum percipere mereatur, tradidit proprietatem ſuam ad Frigiſingam in altare Sanctæ Mariæ in loco nominato ad Puoche una cum conſenſu, & conſilio patris ſui, & ſtatuit, ut poſt amborum iſtius vitæ exitum ad ſupra dictam domum Dei firmum, & inconcuſſum permaneret, hoc eſt curtem cum domo, mancipiis VI. quorum nomina ſunt, Ratheri, Einrih, Deotman, Adalpald, Muothilt, Hiltipirc, cum terris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, & valde bono pomerio, mobile, & inmobile, totum quicquid ipſa die habere videretur, tradidit, nihilque pretermiſit preter duo mancipia. Actum eſt ad Frigiſingam VI. Idus Auguſti, & in preſentia Oadalpald Præpoſiti, & Uuldarrici Archipresbyteri, & Herolfi Presbyteri. Iſti ſunt teſtes: Herilant Comis, Wicco, Reginfrid, Sigipald, Irphine, Ratolt, Wigant, Reginheri, Chuonrat, Hartmuot. Anno Incarnationis Domini DCCCXLII. Indict. III.

NUM. DCXXII.

Traditio Oadalhardi Presbyteri ad Impach.

EGo igitur indignus Presbyter Oadalhart omnem proprietatem hereditatis meæ, quicquid habuit ad Impach firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, præter mancipia II. ea ratione firma traditione traditio iſta peracta eſt, medietatem ſupra dictæ hereditatis meæ pro remedio animæ meæ, & parentum meorum patris, & matris, medietatem alium pro beneficio, quam habet Soamperht Presbyter, ut eam mihi poſt obitum ejus liceat habere cum tali ſervitio, ſicut ille ſupra dictus Presbyter Soamperht præſenti tempore viſus eſt peregiſſe. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXLIII. Indict. VI. die conſule quod factum eſt XI. Kal. Januarii, ad Frigiſingas. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & audierunt, & teſtes extiterunt: Rupo

Presbyter, Abſolon Diaconus, Ratolt Comes, Fritilo palatij Comes, Reginperht, Piligrim, Odolt, Managolt, Liutpald, Oadalſcalh, Eginolf, Amoto, Liutprant, Willahelm, Nothart, Wicperht, Chuanrat, Urolf, Caganhart, Lamo. Et ego Helidperht hæc videns, & audiens indignus Subdiaconus conſcripſi.

NUM. DCXXIII.

Wiſurin de Echinaha Colonicam I.

IN nomine Domini. Notum ſit cunctis fidelibus, quia quidam vir nobilis nomine Wiſurih pro remedio animę ſuæ, & pro parentum ſuorum, quorum nomina Heripirc, Rihpirc, Swanahilta, & Engilhilt omnem rem proprietatis ſuæ, quam habuit ad Echinaha firmiter tradidit ad domum Sanctę Mariæ ad Frigiſingas, ut ibidem ſine mutatione permaneat perpetualiter, & ut Reginhardus Presbyter in ipſo loco hanc rem habens eum prævideat uſque ad finem vitæ ſuæ. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXLIII. Indict. VI. in III. Nonas Januarii. Iſti teſtes per aures tracti: Folmot, Jacob, Altolf, Sigipald, Spulit, Mahtrih, Liutprant, Eginolf, Wolfolt, Lantfrid, Joſeph. Alia vice ante ipſum altarem tradidit ad Echinaha in XV. Kal. Octobris. Teſtes Machelm, Tito, Walto, Criſo, Hroadker, Anthugi, Siſſo, Heriker, Adalker, Hatto, Alto, Eparolf, Eparuni, Isangrim, Uto. Et ego Cozroh indignus Presbyter juſſione Erchanberti Epiſcopi conſcribſi.

NUM. DCXXIV.

Traditio Mahtberti.

REnovavit quidam vir nobilis nomine Mahtperht traditionem Rihholti, & fratris ſui Adalberti Presbyteri, & quicquid ſupra dicti Viri Riholt, & Adalperht ei in hereditatem dimiſerunt, & quicquid ipſe in ipſo loco poſſidere videretur, qui dicitur ad Athinſvvente inter duas foſſas in jam adquiſitis, & adhuc inquirendis rebus, hoc totum, & ad integrum pro remedio animæ ſuæ, & ſupra dictorum Patris & fratris firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & ut ipſe ipſas res in beneficio habeat uſque ad vitam ſuam; poſt obitum vero ipſius ad domum Sanctæ Mariæ firmiter confirmatum permaneant ad Frigiſingas ipſis Monachis ad ſerviendum, qui ibidem Regulam Sancti Benedicti obſervare nituntur. Hoc factum eſt ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini DCCCXLIII. Indict. VI. in VII. Kal. Octobris. Et iſti ſunt teſtes: Abſolon Diaconus, Herolf Presbyter, Piligrim, Odolt, Reginperht, Toto, Eparheri, Otperht, Reginhart, Altrih, Aarfrid, Lamo, Reginpoto, Empricho. Et ego Helidperht indignus Subdiaconus juſſione Erchanberti Epiſcopi conſcripſi.

NUM. DCXXV.

Traditio Waltharii ad Pullinhuſon.

NOverint quidem pagenſes, atque iſtius provinciæ, ſeu ſedis fideles, qualiter quidam vir nomine Waltheri tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas in loco, qui dicitur Pullinhuſir Miſſalem I. mancipia duo, quorum nomina ſunt: Drudpald, Willisvvind, armenta III. Caldarium I. Andeonem I. Actum in eodem loco. Iſti ſunt teſtes: Piligrim Advocatus, Odolt, Reginperht, Engilpern, Empricho, Kaganhart, Lamo, Situli, Altrih.

NUM.

NUM. DCXXVI.

Traditio Nordberti ad Perhan.

CONſtet igitur, quòd quidam homo nomine Nordperht tradidit in altare Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas in loco nominato Perhah inter agros, & lignum jugera III. anno Incarnationis Domini DCCCXLIII. Indict. VI. VIIII. Kalendas Julias. Actum ad Frigiſingas. Iſti teſtes: Aarfrid, Reginpoto, Reginhart.

NUM. DCXXVII.

Traditio Piligrimi ad Chienperc.

REcogitans enim quidam vir nobilis nomine Piligrim divina, evangelicáque mandata, quæ dicunt: facite vobis amicos de Mammona iniquitatis, & reliqua. Hac voce enim divini amoris conpunctus ſupra dictus Piligrim pro remedio animæ ſuæ, & filii ſui Reginherti, ſeu parentum ſuorum, vel cognatorum ad ſe pertinentium omnem rem proprietatis ſuæ paternæ hereditatis, ſeu adquiſitionis, quam habuit ad Chienperc, & ad Reode, ſeu ad Adalhareshuson, præter id, quod ad Rihperhte, & ad Sororem ſuam Siccam concambiavit, & Ekkimunteshopa, quam Uxori ſuæ tradidit ad juſtitiam ſuam habendam, cui nomen eſt Alta. Eo tenore ipſa traditio facta eſt, ut ipſe Piligrim ſua beneficia habeat, ſuámque traditionem usque ad vitam ſuam; poſt obitum verò ipſius Conjux ejus Alta ipſam traditionem ſuam ad Chienperc, ſeu unum de beneficiis ſuis, quale ſibi elegere voluerit, ꝗ ipſam traditionem ſuam ad Adalhareshuson, ſeu omnem adquiſitionem ſuam addere voluerit, & ſi maritalem thorum velata in antea conſervare voluerit, & annis ſingulis cenſum exinde perſolvat, hoc eſt veſtitum monachicum cum camiſile, & cappid. Si autem Domino donante interim heres ex ipſis naſcatur, ad Kheanperc hereditatem noſtram poſſideat, & ad Adalhareshuson niſi quod prætermiſſum eſt. Poſt obitum Piligrimi, quamvis heredem habeant, ſtatim cum omni integritate permaneat ad Frigiſingas cum mancipiis XII. quoscunque elegere voluerint proviſores ipſius Eccleſiæ de Frigiſingas. Sin autem ipſa Conjux ejus ſe velare noluerit, aut heres ex eis ortus non fuerit? ſtatim cum omni integritate firmiter traditæ permaneant ad Frigiſinga res noſtræ cum mancipiis his nominibus: Amalperht, Riholt, Deotolf, Seliman, Liutmar, Purcman, Radach, Nordcoz, Wolfam, Williheri, Waltheri, Erpfrat, Otmunt, Wildfanc, Ekkymunt, Hiltidrud, Cunddrud, Petta, Deothilt, Ellanhilt, Alpiz, Wisagund, Zeizvvarz, Deotila, Purcrat, Fridarat, Hroadpirc, Ratdrud, Waltila, cum terris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmque decurſibus, cum domibus, & omnibus ædificiis, cum curtiferis, & pecoribus, cum omnibus adquiſitis, & ſuperinpoſitis pecuniis. Hoc totum, & integrum ſine ulla commutatione firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga, ut ibidem perpetualiter permaneat. Hoc factum eſt ad Frigiſingas in præſentia Erchanherti Epiſcopi, & cunctæ familiæ Sanctæ Mariæ. anno Incarnationis Domini DCCCXLIII. Indict. VI. in II. Nonas Julias, & iſti teſtes per aures tracti: Kepolf, Wicpald, Luitpald, Willihelm, alius Willihelm, Eparheri, Luitperht, Friduperht, Reginhart, Choanrat, Cundheri, Hitto, Kaganhart, Nothart, Altolf, Otperht, Folmot, Engilpern, Deotperht, Luitprant, Arfrid, Jacob, Reginolf, Luitker, Altrih, Irphinc, Rihilo, Isanperht, Hroadperht, Hroadhart, Cunzi, Ampricho, Leo, Ellanhart, Hitto, Anthelm, Reginpato. Et ego Cozroh indignus Presbyter hoc videns, & audiens juſſione Erchanberti Epiſcopi conſcribſi.

NUM. DCXXVIII.

Traditio Hrodberti Presbyteri ad Steingauuue.

NOtum ſit omnibus iſtius provinciæ fidelibus viris, qualiter quidam honorandus Presbyter nomine Hrodperht tradidit ad domum Sanctæ Mariæ, quicquid proprietatis eodem die habere videretur in loco nominato Steingauuue ob heneficium ea ratione econtra ſibi conplacitatum, nihilque pretermiſit, quod non totum pleniter tradidiſſet. Actum ad Frigiſingas VIII. Kalend. Martias anno Incarnationis Domini DCCCXLIII. Indict. VI. Iſti ſunt teſtes: Einheri, Joſeph, Epo, Egisheri, Reginfrid, Perhtrih, Williheri, Willapato, Chonrat, Kozperht Clericus, Amalrih Clericus, Lantfrid. Iſte cenſus eſt, quem Hruodolf vvadiavit annuatim ſolvere ad miſſam Sancti Martini denarios II. pro heneficio ad Pacharon in publico placito coram Erchanherto Sanctæ Sedis Epiſcopo ac coram duobus Comitihus Ratoldo, & Adalberto, aliisque, Piligrimo, Kepolfo, Kunzone, Purchardo, Otpoto, Wolfoldo, Pertone, qui eundem cenſum ſuſcepit, Tozzone, Reginperhto, Altolfo.

NUM. DCXXIX.

Notitia, qualiter Erchanbertus venerabilis Epiſcopus, nec non & quidam vir nobilis nomine Paldricus inter ſe communi conventione placita ſua conſtituerunt.

IN nomine Domini Dei, & Salvatoris noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit omnibus Chriſtianam Religionem colentihus, quòd Erchanbertus Frigiſienſis Eccleſiæ Epiſcopus annuente gratia Divina cum Paldricho viro venerando ſe coadunavit talium rerum, ut ſequens ratio per ordinem demonſtrat, hoc eſt, quòd idem Epiſcopus, idémque vir nominatus convenerunt in loco nuncupanre Dungeih, quod eſt juxta civitate Viriduna, ubi trium fratrum Hludharij, Hludovvici, & Karoli facta eſt concordia, & diviſio regni ipſorum. Condixerúntque, quòd præfatus Baldricus proprietatem, quam haberet in finibus Bajowariorum pro pecunia valente libras CCL. tradidiſſet ad domum Sanctæ Mariæ, & ut Erchanbertus jam dictus Epiſcopus nepos ſuus Reginbertus videlicet eandem proprietatem usque ad exitum vitæ ipſorum ad proprium haberent, censúsque ah eis annuis temporibus ad jam dictam domum Dei veniret de argento ſolidi II. hoc eſt de cuique illorum unus inter dum eùm viverent. Poſt hæc acceſſit prænotatus Baldricus, & tradidit in capſas Sanctæ Mariæ, ac in manus Erchanherti Epiſcopi, & nepotis ſui Reginberti, atque Advocati illorum Eparhaſij talem proprietatem, quam haberet in exercitu Bajowariorum in locis nominatis Tannara, Helidkereshuſir, Chleninavva, Munninpah cum omnibus ad hæc pertinentibus, hoc eſt curtem cum domo mancipijs, territorijs, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, mobile, & inmobile, totum, & integrum cum omni integritate, & juſta adquiſitione pertinente ad loca vocata. Iſti ſunt teſtes per aures tracti ſecundùm legem Bajovvariorum: Fritilo palatinus Comis, Cundpald Comis, alius Cundpald Comis, Ratolt Comis, Herilant Comis, Orendil Comis, Adalperht, Managolt, Reginperht, Adalhoh, Irinc, Hunolf, Cundalperht, Cundperht, Kejo, Piligrim, Heriperht, Meginolt, Canto, Kepahart, Liuthart, Folmot, Petto, Regino, Reginperht, Eparheri, Otperht, Altolf, Adalo, Eginolf, Althrih, Willihelm, Kepahoh, alius Kepahoh, Tozzi, Hringolf, Sigivvart, Cozzolt, Waldfrid, Alphrih, Mahtperht, Rihperht, Willihart, Rocholf, Kernod, Tozzilo, Kartheri, Joh, Friduperht, Reginhart, Immo, Tagaperht, Hiltikern, Hludovvic, Erchanbert,

bert, Irmfrid, Regindeo, Chuniperht, Manno, Engilpald, Cotapetht, Jacoh, Alpkis, Eccho, Helmuni, Antres, Oadalſcalch, Reginheri, Perhtram, Urolf, Eigil, Ermperbt, Offo, Rihberi, Heriperht, Engilrih, Meginperht. Et iſti ſunt Frieſoni Vaſalli dominici: Ermfrid, Waldker, Lantfrid, Germo, Perhtolt, Adalbart, alius Adalhart. Et iſti vaſalli Paldrici: Sigipot, Kerans, Otachar, Camanolf, Folchans, Deotolf, Hiltihram, Kerrih, Drudpald, Leipvvin, Engilperbt, Dincfrid, Magnus, Reginperht, Frumolt. Iſti etiam ſunt fidejuſſores: Sigipoto, Cundpald, à quibus Erchanbertus Epiſcopus, & Advocatus ejus Eparharius una cum nepoti ſui Reginperhto prædictarum rerum XI. Kalend. Septembris veſtituram acceperunt coram multis teſtibus, quorum nomina: Adalperht, Cotaperht, Etih, Cundperht, Piligrim, Hitto, Eparberi, Juſiph, Folmot, Willihelm, Waldker, Oadalrih, Isankrim, Isanhart, Froimar, Nordperht, Wiſunt, Reginpoto, Perbtrih, Piſin, Jacoh, Altolf, Lantperht, Talamot, Erchanolf, Rihheri, Hucperht, Frecholf, Paldrih, Ekkiheri, Cozperht. Hrodperht, Rihheri, Lantperht, alius Hitto, Hiltolf, Hrodlant, Eparhelm, Reginolt, Reginpoto. Anno Incarnationis Domini DCCCXLIII. Indict. VI. Actum die decimo menſis VIII. hoc eſt IIII. Idus Auguſti.

NUM. DCXXX.

Traditio Paldacri ad Starckinum.

IN nomine Domini. Notum ſit cunctis fidelibus, quòd quidam vir nobilis nomine Cundpato, & Advocatus ejus nomine Paldachar communis manibus, quicquid habuerunt ad Statkinun pro Alprico, & Willipurgu firmiter tradiderunt ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, curtem cum domo, cum omnibus ædificijs, quicquid ad hæc pertinere videbatur, terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, pecoribus, pomerijs, & mancipia III. his nominibus: Adalhart, Rudhilt, & Ellanhilt, & ut hæc omnia poſt obitum ejus firmiter tenentur ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Acta ſunt hæc in domo Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini DCCCXLIIII. Indict. VI. in pridiè Nonas Januarias. Et iſti ſunt teſtes: Amalrih, Engildeo, Mejol, Hrodolt, Cundheri, Amuto, Ermperht, Arfrid, Adalo, Wigant, Kartheri, Eginolf, Irminheri, Hartmot, Mathrih, Epucho, Hartperht, Erchanperht, Anthelm, Wolfolt, Hrudperht. Et ego Cozroh indignus Presbyter hæc videns, & audiens juſſioni Erchanperhti Epiſcopi conſcribſi.

NUM. DCXXXI.

Traditio Swidmote.

NOtum ſit cunctis iſtius provintiæ nobilibus, fidelibúsque viris, quòd quædam Sanctæmonialis femina, nomine Svvidmot, venit ad Domnum Erchanhertum Epiſcopum in loco, qui dicitur Chamara, acceſſit ſimul cum Wicberto filio ejus, & tradidit in capſam Sanctæ Mariæ, quicquid in loco nominato ad Horskinhofun proprietatis illo die habuiſſe viſa eſt, eandémque traditionem utriusque manibus inpoſitis ad confirmandam, ut ipſa traditio firmior, ac verior inde haberetur, id eſt curtem cum domo, & alijs ædificijs, terris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmque decurſibus, mancipia his nominibus: Winimunt, Ermanrih, Mekinolt, Winnilind, Hrodlind, Eniſa, nihilque prætermittens, quod non penitus tradidiſſet. Ea verò ratione, ut hoc ipſum haberet, usquedum viveret, & filius ejus Wicperht ſimiliter habuiſſet, & poſt obitum amborum eadem traditio ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſin-

gas firma, & ſtabilis ampliùs permaneret. Et idem ſupra dictus Wicperht ſtatim Wadiavit unum pro cenſu denarium annuatim ſolvendum. Fidejuſſor verò Advocatus Otperht ejusdem traditionis, & cenſus extitit, ac veſtituræ. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Liutpald, Reginperht, Eparheri, Hartnid, Choanrat, Otperht, Otachar, Adalperht, Wichelm, Hringolf, Irphine, Reginhart, Arfrid, Mahtrih, Hartmot, Cunzi, Helfrih, Cundhart, Deotperht, Jacob, Reginpoto. Amo, Eparhart, Oatilo, Hartperht. Actum in loco, qui dicitur Chamara VIII. Kalendas Junias, anno Incarnationis Chriſti DCCCXLIIII. Indictione VII^ma. Et ego Patto indignus Presbyter hæc videns, & audiens juſſione Erchanherti Epiſcopi conſcripſi.

NOTA.

Svvidmotam quæ hanc donationem fecit, fuiſſe viduam, & Religionis Novitiam apparet ex eo, quia dicitur filium habuiſſe, & illo die adhuc proprium poſſediſſe. Porrò Monialibus, uti Monachis, aliquando uſum certarum ſuæ hereditatis rerum permiſſum fuiſſe, & etiamnum permitti, annuente maximè Epiſcopo, novum non eſt; uti nec illud, quòd Moniales aliquando, ubi res poſtulat, eadem permiſſione itinera inſtituerint, & adhuc aliquando inſtituant.

NUM. DCXXXII.

Traditio Reginberti ad Kysalheringa.

NOtitia traditionis Reginberti, quam fecerat pro ſuo, ſuorúmque parentum remedio ad Sanctam Sedem ſemper Virginis Dei Genetricis Mariæ Frigiſienſis Eccleſiæ, hoc eſt in villa, quæ dicitur Kysalheringa dimidiam partem unius colonij. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Adalunc, Engilfrid, Erchanperht, Walto, Hrodlant, Gaganhart, Pazrih, Liupo, Kysalperht, Suonpald, Smidilo, Engilperht. Anno Incarnationis Domini DCCCXLIIII. Indict. VII. Regis noſtri Hludovvici XIIII. Actum II. Kalendas Septembris.

NUM. DCXXXIII.

Traditio Unforti ad Lozespach.

NOtum ſit cunctis fidelibus in confinio Bajovvariorum conſiſtentibus, quia quidam vir nobilis nomine Unfort ſeipſum inclinavit in altarem Sanctæ Mariæ, & ſeipſum tradidit in ſervitium Sanctæ Dei Genetricis Mariæ, & quicquid habuit in loco nominato ad Lozespach præter jugere decem, & cinctadam unam, & de pratis aliquantos ſinus, aliud, quicquid habuit cum omni integritate firmiter in altarem Sanctæ Mariæ tradidit ad Frigiſingas, hoc ſunt mancipia iſta: Horscolf, Cunzo, Adalgoz, Heripald, Chriſtina, curtem cum domo, cum alijs ædificijs, & cum omnibus ad hæc pertinentibus. Iſti ſunt, qui hoc peractum viderunt, & teſtes extiterunt: Cundperht, Heriperht, Altolf, Joſeph, Folmot, Eigil, Nendilo, Crimuni, Anthelm, Isanperht, Egilperht, Oadalrih, Fridurih, Warmunt, Arpeo, alius Fridurih, alius Oadalrih, Sarunc, Liutker, Meginheri Clericus, Ratkis, Wolfolt, Heimperht, Cundpald, Walfrid, Isanhart, Wichelm, Huſinc, Kerperht, alius Kerperht, Wolfolt, Robinc, Alpuni, Willipato, Isanperht, Tozi, Engilrih, hoc ſupra dicto die in ſimul factum eſt.

NUM.

NUM. DCXXXIV.

Renovatio traditionis Arnoni Abbatis ad Potilinpah.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit cunctis fidelibus Bojovariæ provinciæ conſiſtentibus, quia quidam vir nobilis, & Abbas vocatus nomine Arn venit ad piiſſimo Pontifice Erchanberto in locum, qui dicitur Dotſa ammonens eum de traditione Genitoris ſui Haholti in loco, qui dicitur ad Poatilinpah. Ipſe verò non immemor miſericordiæ ſuæ conpunctus ipſarum antiquarum traditionum parentum ſuorum ipſam ammonitionem libenter accepit, & conſenſum prumpto animo præbuit. Sequenti verò die ſupra dictus Abbas Arn obviam venerabili viro Erchanberto Epiſcopo venit ad Tegarinwac, cæptam rem perficere alacri vultu in præſentia Erchanberti Epiſcopi acceſſit ad capſam Sanctæ Mariæ, renovavítque parentum ſuorum traditionem, ſuámque adiciens, quicquid in ipſo loco ſibi jure in hereditatem pertinere debuiſſet, hoc totum, & integrum firmiter tradidit, ut poſt obitum ſuum ſine ullius contradictione permaneret ad Frigiſingas. Et econtra accepit in beneficium, quicquid parentes ejus in ipſo loco Poatilinpah antea traditum habuerunt de Domno Erchanberto Epiſcopo, & cenſuit pro hoc annis ſingulis ad Miſſam Sancti Martini de argento ſolidos IIII. ad ſolvendum. Iſti teſtes: Ratolt, Toto, Nordloh, Urolf, Heidfolc, Joſeph, Liutker, Scort, Tagaperht, Folmot, Reginheri, Arbart, Hrodperht, Cundilo, Ellierat, Sigipero, Adalperht, Drudolt, Oadalſcalc, Meginfrid, Cotahelm, Humperht, Iſanperht, Wanpald, Nothart, Pernker. Actum in loco nominato Tegarinvvac VI. Kalend. Martias anno Incarnationis Chriſti DCCCXLV. Indict. VIII.

NOTA.

Vir nobilis & Abbas vocatus nomine Arn. Hic eſt Arno Haholti filius, à parentibus & cognatis olim Anno 758. oblatus ad aram B. V. Iſanæ præſente Joſepho Epiſcopo, ut in Parte prima Hiſtorica *pag. 59.* latè demonſtratur ex Inſtrumento Haholti ibidem repoſito. Eum temporis ſucceſſu factum eſſe Abbatem, ex præſenti Inſtrumento eluceſcit: num Iſanæ, an Tegernbaci, incertum manet. Cæterùm cum Arno adhuc vixerit Anno 848. neceſſe eſt, eum fuiſſe nonagenariô majorem.

NUM. DCXXXV.

Traditio Kerhardi, & Deotane ad Paingas.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Itaque Kerhart, & Conjux mea nomine Deota ambi pariter cogitantes pro remedio animarum noſtrarum, parentorúmque, ac filiorum tradidimus ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, quicquid proprietatis nos & filij noſtri habuimus in loco, qui dicitur ad Paingas, hoc totum, & integrum cum omnibus confinijs ad hæc pertinentibus, cum mancipijs iſtis, quorum nomina Uurmheri, Reginpald, Eigil, Chuniperht, Werinperht, Ribbart, Hiltipald, Draſuno, Zemidrat, Dapariz, Ermanswind, Kerhilt, Albrun, Ratpurc, Etiſa, Eniſa, Dauvvila, Zavvuni, & cum curtiferis, ſeu cunctis ædificijs, cum pecoribus, & pecunijs, & cum omni adquiſitione noſtra, quam ipſo die habere videbamur, quando de hoc ſeculo migrâſſe nobis contingat. Et econtra per miſericordiam Erchanberti Epiſcopi ab eo in beneficium accepimus talem cauſam, qualem habuit Salomon Presbyter in loco, qui dicitur Dabhauvva prope fluvio, quæ dicitur Ampra, ut ipſam rem habuiſſemus usque ad terminum vitæ noſtræ; poſt obitum verò amborum noſtrum cum omni integritate, & emelioratione, & cum omni adquiſitione noſtra redeat ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ſicut obitus noſter relinquat. Hoc factum eſt ad Frigiſingas in domum San-

Sanctæ Mariæ, ubi Sanctus Corbinianus patronus noſter in corpore requieſcere cernitur, anno Incarnationis Domini DCCCXLV. Indict. VIII. die, quo factum eſt in VI. Idus Majas. Et iſti teſtes, qui hæc omnia peracta, & confirmata viderunt: Fritilo palatij Comes, Wicpald, Kisalhart, Eparheri, Reginfrid, Engilperht, Adalperht, Francho, Choanrat, Isanperht, Ekkiberi, Cundperht, Cundberi, Mejol, Ellanbart. Et ego Cozroh indignus Presbyter hæc videns, & audiens ſcribſi, & ſubſcribſi.

NUM. DCXXXVI.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Dum & omnibus in Bajovvariorum provinciæ veracibus viris non habetur incognitum, quòd quondam vir venerabilis Erchanbertus Epiſcopus, & Papo Comis, & alij quàm plures cum eis inſimul convenerunt ad loca, qui dicitur Niſtharteskhirichun, & ſtatim acceſſit Advocatus Erchanberti præfati Epiſcopi Toto, & interpellavit quendam virum nobilem nomine Cundpato filium Albrici de parte proprietatis ſuæ in loca ad Crimpinpah priùs ad Sanctam Mariam Frigiſienſis Eccleſiæ Sedis de Selphardo traditum. Et tunc ipſo ſupra memorato Cundpatoni reſpondente, dialecticare non poſſe, neque nolle, & mox ſucceſſit in illa loca anhelans firmiter, funditúsque tradidit hoc ipſum integrum ad eam interpellationem pertinentem in capſam Sanctæ Mariæ, & de alia hereditate patri ejus mancipia V. nominibus Williram, Riholf, Adalhart, Hrodhilt, Elnalhilt. Et ipſe ſupra dictus vir venerabilis Erchanbertus Epiſcopus, & Advocatus illius Toto acceperunt ipſam traditionem, & poſtea Seſſionem juxta morem Bajovvariorum ad fieri decreverunt, hoc egit Erino ſervuus Sanctæ Mariæ noctibus tribus. Et tunc demum jam dictus Cundpato accepit in beneficium, ut talem tributum annis ſingulis ſolveret ad celebritatem ſolemnitatis illius Eccleſiæ Frigiſienſis, id eſt denarios IIII. Iſti ſunt teſtes legaliter facti: Papo Comis, Epacho, Adalperht, Rihholf, Cunfrid, Perhtolt, Penzo, Rihhelm, Fridaperht, Adalperht, Folmut, Cotahelm, Perhtrih, Oadalſcalh, Spulit, & alij quàm plurimi. Actum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXLV. die conſule in XV. Kalend. Aprilis. Et ego Kernod indignus Diaconus cartulam hanc traditionis ſcripſi, & ſubſcripſi juſſu Senioris Erchanberti Epiſcopi.

NUM. DCXXXVII.

Commutatio inter Erchanbertum Epiſcopum, & Hittonem Laicum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem virum Erchanbertum Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum nomine Hittonem, ut aliquas res pro communi utilitate, & compendio inter ſe commutare deberent, quod ita & fecerunt. Dedit itaque Erchanbertus Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ ſuæ, unà cum conſenſu, & conhibentia Canonicorum, & Monachorum, aliorúmque fidelium in ipſa Eccleſia degentium, etiam & per licentiam Domini Hludovvici Regis eidem Hittone ad ſuum proprium ad habendum in loco, qui dicitur ad Puantesbuſun in monte conſtituto loco Eccleſiam, & curtem cum domo, & pomerio, & à foris de terra arabili jornales CXXIIII. & de pratis, ubi colligi poſſunt carradæ XV. & de ſilvæ confiniis jornales VIII. ad hunc locum pertinentem. Hoc totum, & integrum cum omni veſtitura tali, quod prædictum eſt, ſicut ad ipſam Sedem pertinere dinoſcitur. Et econtra in reconpenſationem hujus rei dedit memoratus Hitto Laicus ex ſuo proprio ſupra dicto Erchanberto Epiſcopo, & Advocato ſuo Piligrimo ad partem monaſterij ſui in villa, quæ dicitur Cucinhusir prope

pe fluvio Moſaha curtem cum domo, & curtiferum unum, & talem partem, ſicut in ipſa eccleſiaſtica re in ipſo loco habere debuiſſet. Et à foris de terra arabili præter eccleſiaſticam rem jornales C. & IIII. & de pratis ubi colligi poſſunt cartadæ C. & de terminis ſilvæ jornales C. cum farinariis, & cum omnibus ad ſe pertinentibus firmiter condonavit. Unde & duas commutationes pari tenore conſcriptas inter ſe fieri rogaverunt, per quas deinceps unusquisque, quod ab altero accepit, teneat, atque poſſideat, & quicquid exinde ob commoditatem ſui facere, vel judicare voluerit, liberam in omnibus habeat poteſtatem faciendi. Et taliter inter eos convenit, & ſi fuerit poſt hunc diem ullus ex ipſis, aut alia qualibet obpoſita, vel emiſſa perſona, quæ contra hanc commutationem, de qua duæ cartulæ pari firmitate conſcriptæ eſſe videntur, venire temptaverit, aut eam infringere conatus fuerit, inferat parti, contra quem litem intulerit, diſtringente fiſco auri libras II. multa conponat, & ſua repetitio nullum optineat effectum, ſed præſens commutatio omni tempore firma permaneat cum ſtipulatione ſubnixa. Hoc factum eſt ad Frigiſingas, anno Incarnationis Domini DCCCXLV. Indictione octava in V. Idus Aprilis. Et iſti ſunt, qui in ipſa domo hanc commutationem peractam viderunt: Uodalpald Presbyter, & Monachus, Gozroh Presbyter, & Monachus, Sindmar Presbyter, & Monachus, Herolf Presbyter, Amalrih Presbyter, Rihperht Presbyter, Adalgarius Diaconus, & Præpoſitus, Abſolon Diaconus, Kernod Diaconus, Undieo Diaconus, Hartperht Presbyter, Arnolt Diaconus, Piligrim Advocatus Laicus, Reginperht Laicus, Otperht Laicus, Riholf Laicus, Willihart, Immino, Kartheri, Erkanperht, Anthelm, Makelm, Hitto Clericus, Hartvvih Clericus, Culping Clericus, & alij ſine numero. Ego indignus Presbyter Gozroh has commutationes peractas videns, & audiens ſcripſi, & ſubſcripſi.

NOTÆ.

In hoc Inſtrumento occurrit prima mentio Canonicorum: qui tamen à Monachis non fuiſſe diſtincti videntur, uti in Parte I. diximus.

Villa quæ dicitur Cucinhusir prope fluvio Moſaha. nempe Gintzenhauſen, in diſtrictu Cranspergenſi.

NUM. DCXXXVIII.

Traditio Erchanmani Presbyteri, & Hunrati Laici.

IN nomine Domini noſtri Jhesu Chriſti. Notum ſit cunctis fidelibus in Noricana provincia commorantibus, qualiter quidam nobilis vir nomine Hunrat tradidit ad Frigiſingas mancipia III. quorum nomina Oadalpald, Ellanpirc, Muotcund, ſive in loco dicto omnem adquiſitionem, quam habuit ad Marcilingas propriæ pecuniæ comparatam, hanc totam, & ad integram firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Et econtra in beneficium accepit eccleſiaſticam rem in loco, qui dicitur ad Holze inter fluviis Isaurie, & Filusa, ut ipſam eccleſiaſticam rem uſu fructuario habuiſſet usque ad finem vitæ ejus in hac fragili vita degentis. Poſt iſtiúsque verò deceſſu de hac vita cum omni emelioratione redeat ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXLVI. in II. Nonas Aprilis ad Frigiſingas. Et iſti ſunt teſtes per aures tracti: Ratolt Comes, Adaluni, Reginperht, Petto, Tozzi, Liutperht, Immino, Liutolt, Alprih, Einberi, Arfrid, Nuoto, Wolfperht, Hunperht, Kartberi, Engilpald. Et ego Cozroh indignus Presbyter juſſione Erchanberti Epiſcopi ſcribſi, & ſubſcripſi.

NUM. DCXXXIX.

Traditio Engilharti in Halle.

SUpra dictus Engilbart, quicquid habuit in Halle, boc eſt curtem cum ædificiis, cum loco & frixoria Salis, boc totum, & integrum firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & ipſam traditionem accepit Petto Advocatus Erchanberti Epiſcopi, & fidejuſſor veſtituræ Ortleip. Hoc factum eſt ad Frigiſingas anoo Incarnationis Domini DCCCXLVI. Indict. VIIII. io VIII. Kalendas Junias. Et ipſam traditionem de Domno Erchanbetto Epiſcopo in beneficium accepit usque ad vitam ſuam, & pro hoc reddere debet ad ceoſum annis ſingulis libram I. de cera. Et iſti ſunt teſtes: Pilikrim, Petto, Wicko, Perhtolf, Husinc, Altrih, Helmrib, Nothart, Madalker, Sulmao, Friduperbt.

NUM. DCXL.

Renovatio traditionis Sigideonis, & filij ſui Fritilonis ad Trubteringas.

VEnit itaque filius Sigideonis nomine Cunci Diacoous una cum Geoetrice ſua nomine Kerbilt, & communis manibus priſtinam patris, & fratris renovaverunt traditionem io omnibus, & cum omnibus ad hæc pertinentibus ad Trubtberingas nihil prætermittentes, cum mancipiis tribus, quorum nomina Oadalheri, Altman, Werdoi. Proinde commemorationem agentes priſcorum parentum, quàm præſentium, paritérque præteritorum, & ſuimetipſorum, ut aliquam indulgeotiam à Domino percipere mereceotur, & communis manibus pro remedio animarum ſuarum totum ex iotegro, quicquid habuerunt proprie hereditatis, ſeu adquiſitionis ad Chumizdorf cum mancipiis his nominibus: Hiltolf, Canit, Perhtſvvind boc totum, & iotegrum Cunti Diacoous, & mater ejus Kerbilt communis manibus io altarem Sanctæ Mariæ firmiter tradiderunt, & puplicè condooaverunt. Sed pigiſſimus Pootifex conſulens paupertati eorum ipſas res jam nominatas in beneficium eis conceſſit, & propter pigiſſimam clementiam ſuam complacitabant cum illo, quisquis illorum trium Sigideo, vel Cunti, ſeu Kerhilt alius alio ſuperſtis fuiſſet in bac fragili, & caduca vita, quoad uſque vixiſſet, ipſas res abuiſſet cum cenſu, hoc ſunt denarios IIII. & annuatim ad itinera diverſa, aut in hoſtem, aut alicubi caballum unum preſtare. Hoc factum eſt ad Frigiſingas, anno Iocarnationis Domini DCCCXLVI. Indict. VIIII. in Nonis Auguſti. Et hæc ſunt teſtes per aures tracti: Herilant Comis, Ratolt, Erchanperht, Poabo, Arfrid, Cudmuot, Reginperht, Teito, Hunolt, Alamar, Moathart, Horscolf, Ribolf, Kisalfrid, Rihperbt, Cunci, Amoto, Reginperbt. Ego igitur Helidbertus iodignus Diaconus banc traditionem, & renovatiooem videns, & audiens juſſioe Erchanberti Epiſcopi ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. DCXLI.

Traditio Frichoni Presbyteri ad Holze.

NOtum ſit cunctis fidelibus in Epiſcopiæ Sanctæ Mariæ Frigiſienſis Eccleſiæ cooverſantibus, quia quidam Presbyter nomioe Fricho omnem hereditatem, ſeu adquiſitionem bereditatis ſuæ, quicquid habuit ad Holzæ, quod terminat in coofinio, quod dicitur ad Smidabuſoo, hoc totum, & iotegrum pro remedio animæ ſuæ, & parentum ſuorum firmiter tradidit ad domum Sanctæ

Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas in altarem Sanctæ Mariæ, ubi Sanctus Corbinianus corpore requieſcere cernitur. Iſta mancipia, quas tradidit Oadalker: Adalkys, Hiltirat Hrodker, Teorpurc, Frencbin. Hoc factum eſt in domo Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, anno Incarnationis Domini DCCCXLVI. Indictione VIIII. die quo fecit VII. Kalend. Martias. Et iſti teſtes per aures tracti: Piligrim Advocatus, qui ipſam traditionem accepit, Onbarr, Cundheri, Erchanperht, Toto, Kepahart, Waldperbr, Hrodpald, Hartmod, Reginhard, Hrocholf, Heriolt, Alavvib, Immino. Ea ratione firma donatione, ſi Deo volente Abſolon Diaconus illi ſuperſtis exiſtat, ipſam rem ipſe habeat usque ad finem præſentis vitæ ſuæ; poſt ipſius verò de hac vita diſceſſum, ipſi Canonici, qui ipſo tempore in domo Sanctæ Mariæ deſerviant, jam dictam rem ado poſt illorum habeant ad ligna cedenda. Et ego indignus Presbyter Cozroh hoc videns, & audiens peractum ſcribſi, & ſubſcripſi.

NUM. DCXLII.

Traditio Liutharij Presbyteri ad Zwoltesdorf.

EGo igitur Liutberi indignus Presbyter pro remedio animæ meæ, quicquid proprietatis, vel adquiſitionis babui, hoc totum, & integrum tradidi in capſam Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & in manus Erchanberti Epiſcopi, quicquid habui in loco nominato ad Zuoltesdorf, mancipia bis nominibus: Luitfrid, Rarluip, Ellanperbr, Wolfuni. Et iſti teſtes, qui hoc viderunt firmiter peractum: Zuolt, Hartperht, Eginolf, Mekinfrid, Kerbart, Ekkiberi, Alpolt. Hoc factum fuit anno Incarnationis Domini DCCCXLVI. Indictione VIIII. die conſule, quo factum eſt in VI. Idus Martias.

NUM. DCXLIII.

Traditio Adalkarij ad Urdorf.

AD notitiam cunctorum fidelium perveniat, qualiter quidam vir nobilis nomine Adalker propriam hereditatem ſuam ad Urdorf, quicquid ibidem habuit, hoc ſunt curtes duos cum domibus, & cum aliis omnibus ædificiis, terris cultis, & incultis, mobilibus, & inmobilibus, cum pecoribus, & pecuniis, cum farinariis, cum pratis, & paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmque decurſibus, omnia in omnibus ad ſe pertinentibus adquiſitis, & adinquirendis firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, mancipia his nominibus: Imidanc, Ratunc, Meginperbt, Wolfdregil, Megiaheri, Adalvvih, Wintarbilt, Mimidrud. Et conplacitabat, ſi illi filius ſuus ſuperſtis fuiſſet nomine Alpuni, ut ille ipſas res habuiſſet ad vitam ſuam, & ſi ipſe Alpuni dignus fuiſſet Sacerdotali gradu, ut Presbyter fieret, tunc babuiſſet talem eccleſiaſticam rem poſt obitum Erchanbaldi Presbyteri, qualem ipſe Erchanbald modo præſenti tempore tenet, utrique ipſe Adalker, vel filius ſuus Alpuni ipſam eccleſiaſticam rem renerent usque ad vitam ſuam. Hoc factum eſt ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini DCCCLXVI. Indict. VIIII. in X. Kalend. Junias. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Volmot, Fritilo, Hrudperbt, Immino, Notharr, Tato, Reginperht, Arfrid, Sigibart, Meginperbr, Reginhoh, Willihelm, alius Willihelm. Et ego Cozrob indignus Presbyter, hæc videns, & audiens ſcribſi, & ſubſcribſi juſſione Erchanberti Presbyteri.

NUM.

NUM. DCXLIV.

Traditio Atoni Diaconi, & fratris ejus Miloni Laici ad Othelmesdorf.

COmmunis enim manibus quidam nobiles Viri Ato Diaconus, & frater ejus Milo Laicus pro remedio animarum ſuarum cogitantes, & pro parentum ſuorum, maximè pro redemptione animæ David Presbyteri, qui Avunculus eorum fuerat, tradiderunt in altarem Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, quicquid habuerunt ad Othelmesdorf cum duobus curtiferis, & cum inpoſitis domibus, cum alijs ædificijs, cum pomerijs, & fontibus, & de foris de arabili terra jornales C. & III. cum pratis, & ſilvis, paſcuis, cum pecoribus, & pecunijs, aquis, aquarúmque decurſibus, cum mancipijs bis nominibus: Werdker, & Luipker, Wolfpirin, Erchanpurc, & quicquid Ato Diaconus poſt præſente die elaborare, vel adquirere poſſit, cum omnibus vel adquiſitis, aut inquirendis, totum, & integrum firmiter tradiderunt, & condonaverunt ad altarem Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ubi pretioſiſſimus Confeſſor Chriſti Sanctus Corbinianus honorificè in corpore requieſcit. Sed miſericordiſſimus Pontifex miſericordiæ ſuæ benignitate commotus Erchanbertus ipſam traditionem ipſorum Aatone Diacono conceſſit in beneficium cum alijs beneficijs, quas habuit Avunculus eorum David Presbyter in tribus locis ad Sconninauhu, ad Puurron, & ad Pipurc cum tali ſervitio, ſicut David Presbyter annis ſingulis ſervivit, ita ſerviendo ipſas res habeat usque ad vitam ſuam; Poſt obitum verò ipſius cum omni adquiſitione ſua, & emelioratione ipſas res firmiter permaneant ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXLVI. Indictione VIIII. in XVIII. Kalendas Septembris. Et iſti teſtes per aures tracti: Rumolt, Rihmar, Ratolt, Adalwart, Meginfrid, Egiperht, Wito, Reginperht, Sigivvart, Chunihoh, Milo Oadalſcalh.

NUM. DCXLV.

Traditio Chuniberti ad Haſalpah, & ad Papinchiriha.

EGo igitur Chuniperht Presbyter pro remedio animæ meæ, & parentum meorum cogitans, quicquid habui ad Haſalpah, & ad Papinchirihun firmiter tradidi ad Frigiſingas, & ad domum Sanctæ Mariæ præter mancipia III. his nominibus: Waltrihc, Ratpurc, Oadalheri. Alia verò omnia, quicquid habui, firmiter condonavi poſt obitum meum, & Sororis meæ. Et iſti teſtes per aures tracti: Amato, Fridaperht, Chuonrat, Adalperht, Huasmot, Reginolf, Wago, Luitperht, Engilperht, Ermanolt. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXLVI. Indictione V. Et ego Cozroh indignus Presbyter hæc videns, & audiens ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. DCXLVI.

Traditio Hadaberti, & Hahmunt Diaconi.

IN Dei nomine placuit, atque convenit venerales viros pro mercedis ſuæ augmento traditionem quandam rerum ſuarum partem ad Cenobium, quod dicitur Frigiſinga peragere, quod & ita fecêre. Tradiderunt ſcilicet Hadaperht, & Hahmunt Diaconus quicquid proviſuri ſunt in illo loco, qui dicitur Hrosdorf habende proprietatis totum & integrum Deo, & Sancto Corbiniano. Econtra recipientes in beneficiolum talem, & omnimodis æqualem

rem,

rem, eo tenore, quousque utrorumque vita comes exiſteret pro poſſibilitatum qualitate uſitandum, & Deo decernente, quòd nullius perſonæ intellectu credulitatis incertum eſt illa termini die poſt veniente, vel iſtius nubis umbra ſequentibus ſupremis temporibus vitam deponere. Curtem cum domo, terras cultas, & incultas, aquas, aquarúmve decurſus, mancipia V. quorum nomina ſunt: Sindker, Heidanrih, Wolfni, Ribcmot, Zeizfrid, ut nullus propinquus, vel coberedum ſuorum conſanguineus illam traditionem infringere audeat, ſed præſens ſolito more firma permaneat. Iſti ſunt teſtes vere certitudinis acceſſi: Amato, Jacob, Luitolt, Wolfperbt, Reginperbt, Odolt, Choanrat, Kervvant, Reginfrid, Arpeo, Cozperbt, Droant. Actum eſt hoc ad Frigiſingas XIIII. Kalendas Octobris, Anno Incarnationis Domini DCCCXLVII. Indictione VII. anno regnantis Hludovvici Regis Chriſto propitio XIIII.

NUM. DCXLVII.

Traditio Erchanberti Diaconi ad Holzhuſun, & ad Rota.

EGo igitur in Dei nomine Erchanhertus Diaconus pro remedio anime meæ renovavi priſtinam traditionem, & pro redemptione Aveæ, matriſque meæ, quarum nomina Deotvvibc, & Deotſvvind, in loco, qui dicitur ad Holzbuſir, ad unam colonicam ad Rota, mancipia bis nominibus: Hruoduni, Cundhart, Hruodrihc, bæc omnia renovavi in capſam Sanctæ Mariæ, & in manus Ercbanherti Epiſcopi, & firmiter tradidi, ut in evum inconvulſum permaneant ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut aliquam indulgentiam facinorum noſtrorum percipere mereamur Domino indulgente, qui vivit & regnat in ſecula ſeculorum. Et iſti teſtes: Willipato, Liuthram, Ratolt, Cozhelm, Adalker, Anthad, Reginperht, Sigivvart, alius Ratolt, Heiſtolf, Adalperht, Eckyhart, Humperht. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXLVII. Indict. VII. III. Idus Novembris.

NUM. DCXLVIII.

COmperiat cunctorum fidelium induſtria, quia quedam Monialis femina nomine Oſtarhil, & Advocatus ejus nomine Hadolt communis manibus tradiderunt in altarem Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas mancipia his nominibus: Liutsvvind, Ellanmot, Ellanpirc, Reginhilt, Ekkybilt, Wando, Deotheri. Et econtra unum beneficiolum æcleſiaſticam rem per cenſum acceperunt ad Otinhuſen. Et iſti teſtes: Willihelm, Meginfrid, Hadolt, Hruodperht, Luitolt, Hitto, Kepahart, Cozperht, Tutilo. hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXLVII. Indictione VII. in domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, in Idibus Septembris. Et ego Cozrohc hæc videns, & audiens ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. DCXLIX.

Traditio Herigiſi ad Ominpahc.

EGo itaque Herigis tradidi ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas colonicam I. in loco vocato ad Ominpah, & ut ipſam colonicam filij mei habeant ad vitam ſuam, quorum nomina Druant, & Deotrat. Et iſti teſtes: Wolfprant, Deotperht, Hrodker, Racholf, Wolfcrim, Reon, Hadarih, Ermperht, Meginfrid, Oadalſcalh, Folmot, Liutprant, Alprih, Deotperht, Macbelm, Piſin, Egino, Anthelm, Cotahelm, Reginperht, Eparhart, Wolf-

perht, Wolfolt, Reginhoh, Antres. Anno Incarnationis Domini DCCCXLVII. Hoc factum eſt ad Puoche. Et ego Kernod indignus Diaconus ſcribſi, & ſubſcripſi.

NUM. DCL.

Notitia, qualiter quidam vir nobilis nomine Adalger quandam traditionem fecit de Pfrumarun, & de Harthuſin omnibus rebus proprietatis ſuæ, quicquid in ipſis locis duobus habuit cum curtiferis, & edificijs, cum pomerijs, cum terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, cum mancipijs. Hec omnia pro remedio animе ſuæ, & filij ſui Iſanperti, & parentum ſuorum, quorum oblationis debitor eſſe dinoſcitur tradidit ad altare Sanctæ Mariæ, & conplacitavit, ut hoc poſt obitum ſuum nullus ſecularis poſſideret, ſed in ſervitio Dei permaneret. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXLVII.

NUM. DCLI.

Traditio Iringi, & Conjugæ ſuæ Fridapurc, & filij eorum nomine Meginhart in tribus locis ad Hreode, quod pertinet ad Tenchirichun, & ad Aſche, & ad Elpach prata.

Ob recordatione igitur parentum ſuorum divino amore compunctus quidam vir nobilis nomine Irinc cum Conjugæ, & filio venit ad venerabilem virum Frigiſienſis Eccleſiæ Epiſcopum Erchanbertum, conſiliare cum eo aliquam medelam ſuæ ipſius animæ, ſeu genitorum, vel cognatorum ſuorum. Supra dictus enim pijſſimus Pontifex Erchanbertus ſalubre conſilium ſuadendo ſecundùm voluntatis ſuæ affectum ei infudit, ut ita perageret. Ille verò ſtatim promptus ita peragere adſtitit, & acceſſit ad altarem Sanctæ Mariæ in Frigiſingas cum Conjuge, & filio, & communis manibus tradiderunt in altarem Sanctæ Mariæ, quicquid propriæ hereditatis, vel adquiſitionis habuerunt ad Reode, quod pertinet ad Tanchirihha, cum curtiferis, & ædificijs, cum pratis, & territorijs, cum ſilvis cultis, & incultis, cum paſcuis, & farinariarum locis. Et econtra in beneficium accepimus ipſam Eccleſiam ad Tanchirihhun cum omnibus rebus ad hæc pertinentibus, & ipſam traditionem noſtram ad Reode usque ad vitam noſtram noſtrorum trium, & cenſuimus pro hoc annis ſingulis de argento IIII. Solidos reddendum usque ad vitam meam; poſt obitum verò meum, ſi Domino jubente Conjux mea Fridapurc, vel filius meus Meginhart mihi ſuperſtites fierent, ut ipſi II. Solidos annis ſingulis reddent. Poſtea verò in alijs duobus locis ad Aske curtem cum domo, & cum omnibus ædificijs, & a foris de arabili terra jornales LV. & de pratis carradas XII. ipſas res ſtatim in veſtituram, & dominationem ad opus Sanctæ Mariæ in poteſtatem jam dicti Epiſcopi ſecuriter dimiſimus. Hoc factum eſt ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini DCCCXLVIII. Indictione XI. in præſentia Erchanberti Epiſcopi, & omnis familiæ ipſius. Et iſti teſtes per aures tracti: Herilant Comis, Einheri, Piligrim, Othelm, Kartheri, Amalperht, Fricho, Irminheri, Chuniperht, Regindeo, Adalgart, Mahtperht, Mahtuni, alius Einheri, Cundheri, Puopo, Erchanperht, Sigipald, Keihart, Rihholf, Adalperht, alius Mahtuni, Nothart, Kerolt, Wichart, Sigivvart, Liutker, Uurmhart, Ratolt, Ellanperht, Wolfolt, Cundpato, Altolf, Hucco, Reginperht, Feito. Poſt obitum verò noſtrûm trium cum omni integritate, & emelioratione ſine ullius contradictione redeat ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Ego igitur Cozroh indignus Presbyter hæc videns, & audiens juſſione Erchanberti Epiſcopi ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. DCLII.

Traditio Eginolfi Diaconi, & Advocati ſui Reginharij.

AD notitiam cunctorum fidelium perveniat, qualiter quidam vir nobilis germani ſui alodem nomine Reginhart, & portionem ipſius nomine Eginolf Diaconi, quicquid propriæ hereditatis habuiſſet in loco, qui dicitur ad Prunnon, hoc totum & integrum firmiter tradidit in altarem Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, & mancipia his nominibus: Heripato, Cozmunt, Jacob, Snarholf, Purgant, Lantsvvind, Luitkund, Luitheid. Et ipſam traditionem à venerabili viro Erchanherto Epiſcopo in beneficium accepit, & conplacitabat, ut filius ejus Liutolt ipſam traditionem ad vitam ſuam haberet, ſi Paſtori ipſius Eccleſiæ Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas ſervire voluiſſet, & cenſuit pro hoc ſingulis annis reddendum denarios II. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXLVIII. Indict. XI. in X. Kal. Martias in publico loco ad Frigiſingas.

NUM. DCLIII.

Traditio Starcholfi Presbyteri ad Pullinhuſun.

INnoteſcimus cunctis in Bajovvariæ provintiæ commorantibus, quòd quidam vir nobilis nomine Starcholf Presbyter, quicquid habuit in villa, qui dicitur ad Pullinhuſun cum mancipiis VI. id ſunt eorum nomina: Chuniperht, Drudmunt, Chunipurc, Meginfrit, Engilpurc, Waltdrud, hæc omnia ſupra enumerata pro remedio animæ ſuæ, & parentum ſuorum firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, eo tenore, ut beneficia, quæ habet Oadalker ad Pullinhuſun poſt obitum ſuum eas habeat ſupra dictus Starcholf Presbyter uſque ad vitam ſuam ad utendum, ſi fideliter ad domum Sanctæ Mariæ deſerviret. Iſti ſunt teſtes, qui hæc viderunt, & audierunt: Fridaperht, Anthelm, Erchanperht, alius Erchanperht, Liutolt, Lantfrid, Iſanperht, Wanine, Helichò. Et ego Cozroh indignus Presbyter hæc videns, & audiens ſcribſi, & ſubſcripſi. Hoc factum eſt ad Frigiſingas, anno Incarnationis Domini DCCCXLVIII. Indict. VI. in IIII. Nonas Majas.

NUM. DCLIV.

Traditio Irminharti Diaconi.

INnoteſcimus cunctis in Bajovvariæ partibus commorantibus, quia quidam vir nobilis nomine Irminhart Diaconus colonicas II. in loco, qui dicitur ad Sevve curtem cum domo, cum omnibus ædificiis, & cum omnibus ad hæc pertinentibus, & mancipia III. his nominibus: Kepahart, & Hruodolt, Motliup. Hæc omnia ſupra enumerata pro remedio animæ ſuæ, & parentum ſuorum firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, eo tenore, ut beneficia, quæ habet Hatto Presbyter ad Sevve, & ad Perge poſt obitum Hattonis eas habeat ſupra dictus Irminhart uſque ad vitam ſuam ad utendum, ſi fideliter ad domum Sanctæ Mariæ deſerviret. Iſti ſunt teſtes, qui hæc viderunt, & audierunt: Orendil Comes, Arfrid, Arpeo, Hiltſvvind, Sculd. Egiperht, Adalhoh, Warmunt, Luitprant, Amalker, Kiſalhart, Meginrat, Helias, Adalker, Chuniperht, Einhart, Reginbart, Anthad, Cotehelm, Reginperht, Wolfperht, Meginrat, Ellanperht, Lantperht, Truogo, Willihelm, Rihideo. Et ego Cozroh indignus Presbyter hæc videns, & audiens juſſioni Erchanberti Epiſcopi conſcribſi. Hoc factum eſt ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini DCCCXLVIII. Inditione VI. IIII. Idus Aprilis.

NOTA.

Hoc Inſtrumentum videtur eſſe ultimum eorum, quæ Cozrohus ſcripſit, & ſubſcriptione firmavit. Certè poſt annum Chriſti 848. nunquam amplius eum Notarij munere functum fuiſſe reperimus.

NUM. DCLV.

NOtum ſit quàm plurimis iſtius provinciæ nobilibus, & veracíſque viris, qualiter quidam nobilis vir nomine Undeo Diaconus cuidam puerulo, nomine Reginolf proprietatem ſuam tradidit in loco, qui dicitur Glana, & ad Inzimuſe totum ex integro in his duobus locis, quicquid habere videbatur præter XV. mancipia, & hanc traditionem fecit Undeo in manus illius infantis, & Advocati ſui Piligrimis, quod plurimi viderunt, qui præſentes fuerunt. Poſtea namque contigit, quòd plurimi inſimul convenerunt viri nobiles ad condictum placitum in loco, que vocatur Viotkkiriha pro quàm plurimis cauſis derimendis. id. Erchanbertus Epiſcopus venerabilis, & Ratolt Comis, & alij quàm plurimi, qui adhuc in ſequentibus computandi ſunt. Et quando conſederunt in concilio, & conplacitare ceperunt, tunc ſurrexit jam dictus Undeo Diaconus coram omnibus in concilio poſitis, & petivit ipſum Reginolfum infantem, & Advocatum ejus Piligrimum priorem ſibi dimittere traditionem, quod ipſi renuerunt, & poſtea fecerunt, & illius traditionis reddibitionem accepit de Piligrimo, & illo infante, & fidejuſſor fuit Cunzo, & quod mundeburdem Infanti dimiſit. Tunc demum ſepe dictus Diaconus perfecit, quod in ſemetipſo antea pertractavit, & tradidit hanc ipſam proprietatem ad Clana, & Inzimoſe nemine contradicente in capſam Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas in manus Erchanberti Epiſcopi, & Advocati ſui Piligrimi totum, & integrum cum omnibus rebus ad illis locis juſtè pertinentibus nihil prætermittens, niſi mancipia XV. his nominibus: Adalperht, Adaluni, Ratfrid, Deotolf, Altolf, Amalrihc, Trebvin, Scalco, Fridaheri, Megusvvind, Willipurc, Kerhilt, Kyſalpirc, Hruodpurc, Deotlind, aliáque per omnia tradidit; ea verò ratione, quòd illud beneficium ad Jepinkkiricba, & ad Inzynmoſe illis ambobus habere licuiſſet cum mancipiis vel aliis rebus ad hæc loca juſte competentibus usque in vitam ipſorum, ut & ipſe infans tonſuram accepiſſet, ac de illa ſede dominationem habuiſſet. Illa autem ratione peracta hoc, quod tradidit, & illud quo conplacitavit ſimul in beneficium acceperunt de manu Erchanberti Epiſcopi in cenſum XV. denariorum Miſſam Nativitatis Sanctæ Mariæ annuatim perſolvendum, & ſtatim in ipſo placito perſolverunt, & eodem die veſtivit Eparharium Advocatum Erchanherti Epiſcopi ad Ynzinmoſe Ratolfo Comite præſente, Managolt, Odolt, Heririh, Hiltiporc, Hrodheri, Perhthelm, Humperht. Et iſti ſunt teſtes: Ratolt Comes, Cotaperht, Cunzo, Luitperht, Piligrim, Kepolf, Anno, Hruodperht, Odolt, Eparheri, Huasmot, Wichelm, Reginperht, Managolt, Iſangrim, Heririh, Amuro, Paldachar, Kepahoh, Reginhart, Wolfolt, Hruodheri, Wiſunt, Egilrihc, Ratolf, Cotafrid, Tuto, Alprihc, Jacob, Erlunc, Hitto, Alprihc, Riheperht, Iſanheri, Heymo, Fridaperht, Hiltiport, Odalpald, Deotpald, Liutprant, Irphinc, Cotahelm, Piſim, Mahtrihc, Iſanperht, Sigipald, Anthelm, Eigil, Atto, Leidrat, Odalhart, Immino, Oadalker, Koypold, Iſanhart, Sigideo, Muniperht, Willipato, Lanperht, Iſanpald, Amalker, Reginperht, Einvvic, Dancholf, Ratolf, Heriperht, Irminpald, Cundperht, Engilhart, Sniumperht, Engilperht, Cros. Actum eſt hoc in publico placito coram Ratoldo Comite in loco, qui dicitur Viotkkiriba, VIII. Idus Aprilis Anno Incarnationis Domini DCCCXLVIII. Indictione XII. Et iſti ſunt, qui præſentes fuerunt, quando venerabilis Erchanbertus Epiſcopus, & Advocatus ejus Piligrim illam veſtituram acceperunt ad Clana. Cotaperht, Amato, Alprihc, Cundpald, Echo, Luitprant, Egio, Iſanhart, Hart-

Hartperht, Odolt, Andreas, Iſangrim, Kaganhart, Keparohc, Iſanperht, Wis, Wiliperht, Cotahelm, Anthelm, Reginhoh. Hoc fuit factum Idibus Aprilis. Et ego Paatto indignus Presbyter juſſione Erchanberti Epiſcopi hanc notitiam conſcripſi.

NUM. DCLVI.

Iſta traditio Cozberti Diaconi ad Stocperc.

DIvina inſpiratione, evangelicíſque verbis ego indignus Cozbertus Diaconus ammonitus, quibus dicitur: Theſaurizate vobis theſauros in cælo, ubi neque erugo, neque tinea demolitur, & ubi fures non effodiunt, nec furantur. Inde quidem cogitans pro remedio animæ meæ quandam traditionem facere, ſicut & feci. Tradidi namque ad domum Sanctæ Mariæ Virginis totam proprietatem meam in loco, qui dicitur Stocperc curtem cum domo, curtiferúmque, ſilvam, prata, terras aratorias exſtirpatas, ſive exſtirpandas, res queſitas, & inquiſitas, ut poſt obitum meum ſine ullius contradictione coheredis mei inconvulſum, & inmutabile ævis temporibus ad Sanctam Sedem Frigiſienſis Eccleſiæ permaneat. Iſta ſunt nomina mancipiorum: Adalger, Oadalker, Meginfrid, Cozmunt, Unroh, Adalfrid, Perhhilt, Perhtfrid, Pena, Deozza, Deotvviz. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Deothart, Wieco, Kernand, Hitto, Kartheri, Friduperht, Hiſſo, Volmot, Mezzi, Eparhart, Nothart, Outo, Heinrih, Reginperht, Weriant, Perendeo, Cotahelm. Actum eſt ad Sanctum Stephanum, VII. Kalendas Auguſti Indict. VII. anno Incarnationis Domini DCCCXLVIII. regni Hludovvici Regis anno XIIII.

NUM. DCLVII.

NOtitia, qualiter quidam Presbyter, nomine Alpheri ſuam traditionem, quam fecerat ad domum Sanctæ Mariæ renovavit, hoc eſt, ut nihil pretermiſit, quod non totum tradidit ſine tribus mancipiis, curtem cum domo, curtiferúmque. Similiter & terras aratorias, mancipiorum nomina ſunt iſta: Hringolf, Hrodlind, Heilpurc. Iſti ſunt teſtimoniales audientes: Herilant Comis, Sigimot, Tozzi, Immino, Fritilo, Ellanperht, Cundmunt, Tetto, Eginolf, Reginperbt, Adallcozz, Eccolf, Atto, Rihpald Poapo. Actum eſt ad Iſmanningun coram multis nobilibus VII. Idus Januarij, Indictione VII. anno Incarnationis Domini DCCCXLVIII. anno regni Hludovvici XIIII. miſereatur Froinmundo, quisquis legat titulum.

NUM. DCLVIII.

DUm & omnibus non babetur incognitum, qualiter vir venerabilis Erchanbertus Epiſcopus convenit, & alij quam plures cum eo, quorum nomina ſubter innixa ſunt in loca publica, qui vocantur Dorſa. Tunc adiit Rihhart Presbyter, & Advocatus ejus Cundperht coram Epiſcopo, & interpellabant Arperhtan Diaconum, & Advocatum ejus Adalbohan de tali hereditate, quale videbatur habere ad Kyſalpahc, id eſt baſilica, & omnia ad ea pertinentia dicentem, ſe injuſtè ei de veſtitura ſua abſtractam. Reſpondente Adalhohe Advocato defendebat hoc jure rectitudinis hoc haberi uſque ad vitam ſuam, in talem placitationem, qualem ipſe Rihhart, & Pater ejus Hartvvic, & Heimperht Diaconus, ſeu Ellanperht Judex, & Hemmi; ea ratione jam tradiderunt ad Sanctam Mariam Frigiſinenſis Eccleſiæ Sedis, ut poſſiderent hi tres uſque in vitam ſuam, quod eſt, ut habeat ipſe Arperht Diaconus uſque in diem obitûs ſui, poſt eum Rihhart Presbyter, ſi ei ſuperſtis fuiſſet, poſt illum Wolfperht Diaconus, ſi

illum ſupervixiſſet, poſtea cum omni integritate, & confirmatione ad Sanctam Mariam conſiſtere debere teſtantur. Tun Erchanberto venerando præfato Epiſcopo loquente, ſe velle deſtruere talem diſceptationem, qualem inter his eſſe cognoſcebat, quod ita utraque parte conſentientibus & fecit. Acceſſitque memoratus Adalhoh, & Arperht Diaconus, & vvadium dederunt, ſolvere ſe de pecunia ſolidos XX. ut ipſa placita non pervenirent. Statimque reddiderunt de luco, quod ad ipſam baſilicam aſpicit, de eo duo pars ſolidas V. componendo, & ceterun alia pecunia, quouſquedum XX. ſolidi complerentur. Adierúntque cum conhibentia, & conſenſione communis manibus, & renovaverunt antiquam traditionem in capſam Sanctæ Mariæ, eo modo, ſicut priùs profitebantur actum eſſe, quatinus Arperht Diaconus teneat, poſſedeat in diem defunctionis ſuæ, poſt illum Rihhart Presbyter, poſtea Wolfperht Diaconus, ſimiliter poſt vitam illorum trium ſine ullius hominis contradictione ad domum Dei, & Sanctæ Mariæ firmiter, & inviolabiliter permaneat, hoc eſt baſilicam, & curtem cum domo, & Scoria, cæteráque omnia juſtè ad ea pertinentia id. mancipia III. Wolfrid, Keila, Wolfkys, terris cultis, & incultis, aquis, aquarúmque decurſibus, pratis, ſilvis, paſcuis, & cetera. Inſuper ipſe Rihchart tradidit propriam alodem ſuam ad Frigiſingas Sanctam Mariam, pro remedium verò animæ ſuæ, ut aliquid ſolatium meretur accipere, quod eſt Hrodrateshopa, ut ibidem in evum permaneat. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & audierunt, quòd legaliter ſicut conſuetudinem Bajuuoriorum factum eſt: Rumolt, Adalo, Toto, Kepahart, Willihelm, Kepahoh, Cotadeo, Memmo, Amo, Adalhart, Arhart, Helmuni, Onhart, Fridaperht, Urolf, alius Adalo, Waldperht, Perhtrihc, Sahso, Joſeb, Aodalſcalh, Hrodperht, Liutker, aliſque multi. Actum eſt die conſule VII. Kalendas Martias anno Incarnationis Domini DCCCXLVIIII. Indict. XI. Ego Kernod indignus Diaconus hanc cartulam traditionis juſſu venerabilis Domni Erchanberti Epiſcopi, ut ſtabili permaneat, ſcripſi, & ſubſcripſi.

NUM. DCLIX.

Traditio Hruodperti de Hruotperhtesdorf.

VEnit quidam vir nobilis nomine Hruodperht ad Frigiſingas pro remedio animæ ſuæ cogitans, ipſa vice contigit, quæ jam ipſius fuerat Uxor ibidem veniſſe, nomine Liutſvvind, qui jam alter altero tradiderunt proprietatem ſuam; ſed dum diviſi eſſent uterque illorum ſuam habuit proprietatem. Tunc verò, ut firmior fieret traditio ejus, jam dicta Liutsvvind dimiſit ei ipſam traditionem, quam olim ei peractam habuiſſet, & preſens adſtabat, & ille firmiter quicquid in jam dicto loco habuit, firmiter ad domum Sanctæ Mariæ tradidit, mancipia his nominibus: Hemmo, Wolfhram, Alprihc, Herivvart, Comadrud. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXLVIIII. ad Frigiſingas, Indictione XII. Iſti ſunt teſtes: Adaluni, Sigivvart, Aodalſcald, Liutperht, Hruodperht, Odolt, Meginfrid, Reginperht, Cotahelm, Erchanperht, Anthelm, Hucco, Liutperht, Spulit, Rihheri, Sigihart, Adalperht, Liutolt, Sallo, Anulo, Wicrih, Meripato, Waldker, alius Adalperht, Cozperht. Poſtea venit Adalgarius Præpoſitus ad ipſum locum, & veſtituram ipſius traditionis accepit. Iſti ſunt teſtes veſtiture ipſius: Amalker, Hadaperht, Eckyhart, Immino, Cotaperht, Crimperht, Anulo. Et econtra in beneficium accepit ipſam æcclefiaſticam rem, quæ dicitur ad Herinchova cum mancipiis V ad utendum, & emeliorandum, usque ad vitam ſuam:

NUM. DCLX.

Traditio Adhilte ad Strupingas.

QUædam mulier nomine Adalhilt æternæ vitæ mercedem quærens, ut aliquam veniam delictorum à Domino reciperet; ideo quicquid habuit ad Strupingas, firmiter tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Iſti ſunt teſtes: Kepahart, Irphinc, Jacob, Amuto, Juſip, Liutprant, Alprihc, Spulit, Herimot, Hruodheri, Adalhoh, Eparhart, Engilparo, Cozperht, Tuto, Adalo. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCXLVIIII. Indict. XII.

NUM. DCLXI.

Complacitatio, ſeu redditio Erchanfredi Presbyteri ad Munninpahc, & ad Reode.

CUm conſtet quia quàm plurimis in Bajovvariæ provinciæ partibus incognitum non eſt, qualiter quidam Presbyter nobilis Erchanfrid nomine traditionem proprietatis ſuæ, quod ei jure hereditaria pater ſuus dimiſit, & de fratribus ſuis participavit jam olim factam temporibus Attonis Epiſcopi ad domum Sanctæ Mariæ. Sed inſtigante diabolo, alijſque perſuaſoribus infrangere conatus eſt, & deteſtare cœpit, atque negare, hanc traditionem ſe numquam peregiſſe. Contigit namque Erchanbertum venerabilem Epiſcopum placitum ſuum condixiſſe in loco, qui dicitur Tannara, ubi plurimi de Hoſis, vel alij quàm plurimi viri nobiles inſimul convenerunt hanc negationis falſitatem disrumpere, & ſuperare, quod & ita factum eſt teſtibus veracis, & ſcriptis. Jam dictus namque Presbyter videns ſe ceptam rem non poſſe perficere, tulit ſecum in locum ſecretum Fridaratum Comitem, ſeu Ribhonem, vel alij, cum quibus cauſam ſuam conſiliare voluit, vidénsque ſe legibus, & teſtibus, vel ſcriptis eſſe ſuperatum, tractavit cum ipſis, & convertit pravum ſenſum, atque confeſſus eſt priorem traditionem. Intravit ſimul cum ipſis in concilium, & cum reſediſſent, tunc inter alia ſurrexit Piligrim Advocatus Erchanberti Epiſcopi, & interpellavit Waldgarium Advocatum prædicti Presbyteri, dicénsque: dimitte traditionem, quam Erchanfrid fecit jam olim ad domum Sanctæ Mariæ, & poſtea injuſtè abſtraxit. Ille vero videns, ſe aliter agere non poſſe, ſtatim relaxavit in manus ſepe dicti Epiſcopi, & Advocati ſui Piligrimi. Fidejuſſores fuerunt Starcholf, & Erchanfrid. Tunc querebat veſtituram ab eo. Ille verò confeſſus eſt altera die eum veſtire, quod ita & factum eſt. Poſt hanc verò veſtituram Erchanbertus venerandus Epiſcopus interrogans jam dictum Presbyterum, quid de ſua cauſa conſiliatum habuiſſet? Ille econtra rogans, ſibi licentiam dari, renovabit priorem traditionem, iterúmque tradidit totum ex integro, quod habuit, nihil prætermittens niſi mancipia V. & conqueſitionem ſuam.

Supra dictus namque venerandus Epiſcopus non immemor miſericordiæ ſuæ concedebat illi hoc ipſum in beneficium usque in vitam ſuam; poſt finem verò vitæ ſuæ ſine ullius hominis contradictione firmiter, & inviolabiliter ad domum Sanctæ Mariæ permanſiſſet. Et iſti ſunt teſtes, qui hoc viderunt, & audierunt, quod factum fuit ad Tannarun: inprimis Fridarat Comes, Ribho Comes, Ratolt Comes, Managolt, Cotaperht, Piligrim, Purchart, Cunzo, Eparheri, Adalker, Adalo, Oadalrih, Kysalfrid, Cotavorht, Frieso, Petto, Mahtuni, Eginolf, Meginperht, Willihelm, Cundperht, Pald, Hitto, Alcolf, Cotahelm, alius Pald, Deotpald, Hruodolt, Hruodperht, Folmot, Cundpald, Odolt, Rih-

Ribheri, Evo, Waltfrid, Meginfrid, Alprih, Jacob, Luitperht, Hiltipald, Cros, Wichelm, Otperht, Crimuni, Mejol, Juncman, Chuniperht, Wicperht, Immino, Isanheri, Oadalſcalh, Deotmar, Isanhart, Cotafrid, Wolfolt, Peradeo, alius Petto, Deotperht, Purchart, Adalvvart, Erlo, Tunno, Luitker, alius Starcbolf, Eckyberi, Ranvolf, Tiso, Paldachar, alius Oadalſcalh, Heriperht, Umfrid, Stallo, Talamot, Echo, Maricho, Adalker, Kaganhart. Actum in loco Tannara anno Incarnationis Domini DCCCXLVIIII. Indictione VII. menſe Jaouario, V. Idus Januarij. Et iſti teſtes per aures tracti ad Helidkereshuſoo, quando Erchanfrid ipſam traditionem fecit: Pertolt, Wichelm, Piligrim, Amoto, Waldker, Volmot, Alptihc, Meginfrid, Hruodperht, Otperht, Humperht, Jacob, Liutprant, Ippo, Sigahart, Stallo, Reginhoh. Actum eſt hoc ad Helidkereshuson in III. Idus Januarij. Et ego Paato indignus Presbyter juſſione Erchanberti Epiſcopi annotavi, & conſcripſi. Iſti ſunt, qui præſentes fuerunt, quòd Waldker Advocatus Erchanfredi Presbyteri veſtivit Piligrimum Advocatum Erchanberti Epiſcopi ad Muoninpah, & ad Reooe, quicquid jure hereditario ad his duobus locis juſtè, & legaliter pertinere dinoſcitur, curtibus, & curtiferis, domibus, alijsque ædificijs, terris cultis, & incultis, Marchis, ſilvis, pratis, paſcuis, aquis, aquarúmve decurſibus, mancipijs juſtè ad hoc pertineotibus. Engildrud, Ribpald, Zeizhilt, Starcholf, Meginperht, Willihelm, Eparheri, Wichelm, Isangrim, Amoto, Ercbanfrid, Ercho, Isanhart, Cundpald, Kejo, Moricho, Gaganhart, alius Caganhart, Hruodperht, Laotolt, Riholf, Oadalſcalh, Amo, Cotaperht, Immino, Otperhr, Einvvic, Adalpero. Similiter ad Tannarun veſtivit, quicquid juſtè Erchanfredum cooſtare de parentibus, & fratribus ad ſuam partem in ipſa baſilica, vel conqueſitione cuncta cum pertinere debere dinoſcitur, per fimbriam pallij jacentis ſuper altare veſtivit.

NUM. DCLXII.

Traditio Titzani ad Rota.

AD notitia cunctorum fidelium pervenire decrevimus, quia quidam vir oobilis nomine Titzo venit ad Tanoaron, & quicquid propriæ hereditatis, vel adquiſitionis habuit ad Rota prope fluvio, quæ ipſo oomine vocatur Rota, hoc eſt curtem cum domo, & cum alijs ædificijs, ſeu quicquid ſibi hereditario jure io ipſo loco eveoire debuiſſet, hoc totum, & ad integrum firmiter tradidit in capſam Sanctæ Mariæ, ut perpetuæ juræ ab hodierno dio pro remedio animæ ſuæ, ſuorumque parentum, atque cognatorum permanſiſſet ad domum Saoctæ Mariæ ad Frigiſingas. Hoc factum eſt ad Tannaron II. Kalend. Julias aooo Incarnationis Domini DCCCXLVIIII. Indictione VII. Et iſti ſunt teſtes: Eparheri, Wichelm, Eccho, Isangrim, Erchaoperht, Anthelm, Joſeb, Alprihc, Eginolf, Reginheri, Situli, Hepioolt, Hruodperht, Folmot, Rihberi, Mahtrihc, Immino, Anthelm, Huoolt, Craman, Eparhart, Rihcpald, Eigio, Eogilperbt, Arpeo, Kaganhart.

NUM. DCLXIII.

Traditio Erchanpaldi ad Lutzilindorf.

NOtitia cunctorum fidelium, quia quidam vir nobilis Presbyter oomioe Ercbanpald ad Lutziliodorf, quicquid propriæ hereditatis, vel adquiſitionis habuit ad Lutzilindorf, curtem cum domo, & cum alijs ædificijs, ſeu quicquid ſibi hereditario jure in ipſo loco evenire debuiſſet, hoc totum, & iotegrum firmiter tradidit io capſam Sanctæ Mariæ, ut perpetuo jure ab hodierno die pro remedio animæ ſuæ, ſuorúmque parentum, atque cogoatorum per-

permanſiſſet ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Hoc factum eſt ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini DCCCXLVIIII. Indict. VII. Et iſti ſunt teſtes: Sigifolc, Aodalſcalh Comis, Erchanpald, Cundperht, alius Cundperht, Alprat, Einheri, Iſanker, Wigant, Ilprant, Swidker, Saliſo, Irphinc, Huſinc, Eigil, Immino. Mancipia, quorum nomina: Reginhelm, Adalhilt, Rathelm, Othelm, Uulfrihc, Citilo, Alucho, Tato, Waltker, Hilipirc, Luitker.

NUM. DCLXIV.

Traditio Reginhilta ad Erilinhuſon.

NOticia cunctorum fidelium, quia quædam nobilis femina nomine Reginhilt, quicquid propriæ hereditatis, vel adquiſitiooi habuit ad Herilinhuſon, curtem cum domo, & cum alijs ædificijs, jornales XX. de pratis carradas X. maocipia I. hoc totum, & integrum tradidit ad domum Sanctæ Mariæ, & ut filius ejus oomioe Wenilo habeat usque in vitam ſuam; poſt obitum ſuum permanſiſſet ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Iſti ſunt teſtes: Odolt, Hadaperht, Iminolf, Hegilo, alius Hadaperht, Aodalhart, Eparmunt, Petilo, Cundpato. Actum eſt ad Frigiſingas, anno Incarnationis Domini DCCCXLVIIII. Indictione VII.

NUM. DCLXV.

Traditio Kyſalrici ad Pritilinpach.

AD noticia cunctorum fidelium, quia quidam vir nobilis nomine Kyſalrihc renovavit priſtinam traditionem, quicquid propriæ hereditatis, vel adquiſitionis habuit ad Pritilinpahc, curtem cum domo, mancipia VI. jugerum L. de pratis carradas XXIIII. hoc totum, & integrum tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Actum eſt hoc ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini DCCCXLVIIII. Indictione VII. Et iſti ſunt teſtes: Ratolt, Altolf, Cotehelm, Rihelm, Atto, Wenilo, Hruodperht, Regioperht, Megiofrid, Anthelm.

NUM. DCLXVI.

Traditio Waldungi ad Peralohc.

NOticia cunctorum fideliter, quia quidam vir nobilis nomine Waldunc, quicquid propriæ hereditatis, vel adquiſitionis habuit ad Peralohc, curtiferum I. Joroales X. pratis XII. carradas, mancipia his nominibus: Hriſilo, Suooihilt, & omnem adquiſitionem ſuam, hoc totum, & integrum poſt obitum ſuum tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, ut ab hodierno die pro remedio animæ ſuæ permanſiſſet ad Frigiſingas domum Sanctæ Mariæ. Actum anno Incarnatioois Domioi DCCCXLVIIII. Iodictione VII. Iſti ſunt teſtes: Reginperht, Altolf, Haholf, Sigipald, Heriperht, Liutolt, Megiofrid, Huſinc.

NUM. DCLXVII.

Traditio Crimolfi ad Harhuſon.

NOticia cunctorum fidelium, quia quidam vir nomine Crimolf ad Hardhuſon tradidit ad domum Sanctæ Mariæ pro remedio animæ ſuæ jugeres XVII. de pratis carradas XII. Iſti ſunt teſtes, qui hoc videruot, &

audierunt: Kepahobe, Wicperbt, Oadalſcalhc, Cundperht, Scrot, Otperht, Kartheri, Poapo, Chuniperht, Meginfrid, Ermperbt, Hruodperht. Talem adquiſitionem, ſicut ille habuit, tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Actum eſt hoc anno Incarnationis Domini DCCCXLVIIII. Indictione VII.

NUM. DCLXVIII.

Traditio Ilprati ad Cundpaldesdorf.

NOtitia cunctorum fidelium, quia quidam vir nobilis nomine Ilprant pro remedio animæ ſuæ tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas curtiferum cum pomerio jugera IIII. Iſti teſtes: Wicbelm, Toto, Tozy, Sabcso, Wigant, Plidker, Arhart, Luitprant, Cozolt. Actum eſt ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini DCCCXLVIIII. Indictione VII.

NUM. DCLXIX.

Traditio Rihcperti ad Chuginhuson.

DUm & omnibus non habetur incognitum, qualiter quidam Presbyter nomine Rihcperht ſuam priſtinam renovavit traditionem, & adaugebat, quid proprietatis, vel adquiſitionis habuit in ipſo loco ad Chuginhuson cum ædificijs, cum pecoribus, & peccunijs, quid in ipſo loco habere videretur, cum mancipijs his nominibus: Cundpald, Waldker, Sniumrat, Hruodberi, Manatuom, Crigilvvibc, Reginpurc, Ribpurc, hoc totum, & ad integrum firmiter tradidit in altarem Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Ea ratione perpetua donatione, ut ipſe Rihperbt ipſam ſuam traditionem ad utendum, & emeliorandum usque ad vitam ſuam habuiſſet, & cenſum annis ſingulis reddidiſſet, & poſt obitum ipſius nepus ejus jam dictam traditionem ad vitam ſuam haberet ipſo nomine Rihcperht cum ipſo cenſu hoc eſt denarium I. poſt utrorumque tranſitu de hac luce firmiter tenetur ad domum Sanctæ ad Frigiſingas. Iſti teſtes: Hatto, Hruodperht, Waltrihc, Wolſperht, Rihcperht, Chuniperht, Altrihc, Einheri, Hunolf, Graman, Andreas, Eigil, Ratcoz. Anno Incarnationis Domini DCCCLVIIII. Indictione XII.

NOTA.

Indictione XII. cum anno Chriſti DCCCLVIIII. minimè convenire certum eſt; quod ex præcedenti etiam Inſtrumento clarum ſit, ubi longè accuratiùs Indict. VII. cum eo anno componitur.

NUM. DCLXX.

Traditio Chunihohi Epiſcopi de Tagolvingun, & Grimannesdorf, atque Eckilynpurc.

IN nomine Domini Dei æterni. Cùm inſpirante Divina miſericordia conſuetudo piæ devotionis inoleviſſet, & ut unusquisque pro ſpe futuræ retributionis de rebus ſibi tranſitorijs præmia conpenſare deberet eterna, quando nihil ſibi de proprijs facultatibus minuendo videantur diſtrahere, qui ſemetipſos Deo, Sanctorúmque tuitionibus humiliter commendantes locis etiam venerabilibus, ac Deo militantibus poſſeſſiones ſuas inferre ſatagunt. Idcirco placuit, atque convenit venerabilem virum Chunihohum Epiſcopum traditionem facere de rebus ſuis, quod & ita fecit. Igitur veniens ad Sedem Sanctam Frigiſienſis æcclefiæ, ubi Sanctus Corbinianus Confeſſor corpore requieſcit, & ubi Erchanbertus venerabilis Epiſcopus ejus loci tunc Pontifex erat.

Primò

Primò commendans ſe Deo, & Sancto illo, ſeu cunctę congregationi ejusdem æcclèſiæ, & tradidit ad ipſum Sanctum, & venerabilem locum omnia, & in omnibus, quicquid proprietatis eorum pater viſus eſt habere, & ſui parentes eum bereditaverunt in locis nominatis ad Tagolvingun, & ad Gramannesdorf, atque Eckilunpurc. Ad Tagolvingun videlicet baſilicam I. in honore coronatorum Domini conſecratam. Scilicet præfatus Epiſcopus tradidit in altare Sanctæ Mariæ, ſicut ſupra dictum eſt, quicquid juris juſtè habuit, & eodem die poſſidebat in edificiis, atque mancipiis, ſeu pecudibus, terris cultis, & incultis, pratis, campis, perviis, rebus mobilibus, & inmobilibus, cum toto queſtu, & conlaboratu, quaſcunque in locis omnibus, nihil diſtrabens, quod non tradidiſſet, niſi tantùm unam feminam excluſerat N̄. quæ jam pridem libertate fuerat conceſſa. Eo autem modo firmavit veradica ſua dicta, quaſi coram obtutu Dei diſerta, procerihúsve univerſalis æccleſiæ comerata, veradicúmque ſub titulatione teſtium eſſe noſcuntur inſerta, quorum nomina jam pandunt: primitus Alprat Comis, Sigamot, Kernand, Pupo, Reginperht, Reginpoto, Pertolt, Tozzi, Willihelm, Meginfrid, Altolf, Huſing, Cartheri, Mahtrih, Crimuni, Hrodperht, Sigapald, Isancrim, Nendilo, Kerperht, Alpolt, Selprih, Epathart, Poran, Atto, Adalgart. Actum eſt ad Frigiſingas, Indictione VIIII. anno Incarnationis Domini DCCCXLX. anno regni Hludovvici XVIII. Poſtea venerunt Miſſi Erchanberti Epiſcopi firmiſſima ratione tenentes, veſtitúrámque ejusdem traditionis accipientes: Kerolf Presbyter, Sigamot, Reginfrid, Tozzi, Immino, Sigabart, Atto, Crimperbt, Crimuni, Egilperbt, Kotadeo, Adalperht. finit feliciter amen.

Quisquis titulum legat hunc mihimet miſereatur
Indigno, precémque fundat, rogitátve qui vocor Alpuoc.

NUM. DCLXXI.

Notum ſit cunctis in Bajuvvaria fidelibus, quòd quidam vir nobilis nomine Erchanberht, quicquid babere viſus eſt ad Dorfacrun, totum & integrum tradidit ad Sanctam Mariam. Iſti ſuot teſtes: Altrih, Hitto, Poupo, Ribbob, Immino, Pazrih, Reginperbt, Egilger, Egilperht, Iſanperht. Actum eſt ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini DCCCXLX. Indict. VII. Nonas Aprilis.

NUM. DCLXXII.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit quidam nobilem virum nomine Hruodperht traditionem quandam facere, ſicut & fecit. Tradidit namque ad Sanctam Mariam propriam hereditatem ſuam in loco, qui dicitur Hruodperhtesdorf, quicquid ibidem habere viſus eſt, curtem cum domo, terras, prata, ſilvas, paſcuas, aquas, aquarúmve decurſus, totum, & integrum, ut ſupra diximus ad Sanctam Mariam tradidit, ut inmutabiliter evis temporibus ita permaneat. Iſti ſuot teſtes per aures tracti: Adaluni, Sigivvart, Uodalſcalh, Luitperht, Hruodperht, Odolt, Meginfrid, Reginperht, Cotabelm, Erchanperbt, Anthelm, Hucco, Spulit, Rihheri, Liutolt, Wadker, Cozperbt. Actum eſt ad Frigiſingas VIII. Kalendas Majas, anno Incarnationis Domini DCCCL. Indict. IIII. anno Hluduvvicis Regis XV. feliciter amen.

NUM. DCXXIII.

Traditio Clana.

QUis non diligenter imitatur ſcripturam dicentem divinam: date temporalia, ut merceris eterna. Nos indigni Piligrim, & Uxor mea Alta pro virium qualitate cogitavimus perpetrare; tradidimus tamen ad Sanctam Mariam Friſingenſis Eccleſiæ propriam hereditatem noſtram in loco, qui dicitur Glana, totum, & integrum, cum curtiferis, terris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, mancipia. Econtra ſuſcipientes in beneficium in loco, qui dicitur Slipfes, ut noſtrûm quis alterius ſuperſtis exſtiterit, teneat uſque ad finem ipſius. Sin autem, quod non obtamus, quiſquis Rector erit ipſius Eccleſie, hoc mutare voluerit, fiat traditio in poteſtate noſtra, ut faciamus, quod velimus. Si verò pro beneficio firmum fuerit, ſicut dictum eſt, iſta traditio ad Sanctam Mariam nullo coheredum noſtrorum contradicente fixa evis temporibus, & inconvulſa permaneat. Nomina teſtium in libro traditionum habentur. Actum eſt ad Friſingas in VI. Kalendas Februarias anno Incarnationis Domini DCCCLI. Indict. XIIII. anno Ludovvici Regis XVIII. feliciter amen.

NUM. DCLXXIV.

Traditio Riute.

IN Evangelio dicit, qui mihi miniſtrat, me ſequatur, & reliqua. Inde cogitavi quandam traditionem facere, ſicut & feci. Tradidi namque ad Sanctam in loco, qui dicitur Riute, totum & integrum, quicquid in eo loco habere viſus ſum, nihil prætermittens, quod non totum tradidiſſem, ut poſt finem vite nullo contradicente traditio facta firmiter maneat. Nomina teſtium in libro traditionum habentur. Actum eſt ad Frigiſingas XII. Kal. Junias. anno Incarnationis Domini DCCCLI. Indictione XIII. Ludovvici Regis XVII. feliciter.

NUM. DCLXXV.

Traditio Pheterach.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit cunctis, declaratúmque in Bajovvaria manentibus, quia ego vir nobilis nomine Wicperht cum conſenſu, & conivencia Conjugis meæ nomine Keila, ob peccatorum noſtrorum indulgentiam accipiendam tradidi in capſam Sanctæ Mariæ, quicquid proprie hereditatis, vel acquiſitionis habuimus ad Pheterach, quod dicitur Fitalesdorf, hoc totum, & integrum tradidi in capſam Sanctæ Mariæ ad Friſingas, res noſtras traditas firmiter permanendas cum mancipiis. Et econtra pro recompenſatione in beneficium accepimus prope rivolum Pheterach talem cauſam, qualem Gamanolf tradidit ad Sanctam Mariam ad Friſingas, ut ipſas ambas res ego, & Conjux mea Keila, & filia noſtra nomine Ypurc ad vitam noſtram cum cenſu duorum denariorum habeamus. Nomina teſtium in libro traditionum habentur. Hoc factum eſt in VI Kalendas Januarias, anno Incarnationis Domini DCCCLI. Indictione XIII. anno Ludovvici Regis XVII. Alia vice ipſe Wicperht & Conjux ejus Keila in IIII. Nonas Aprilis & communibus manibus tradiderunt in altare Sancte Marie, quicquid proprie hereditatis, vel acquiſitionis in ſupra dicto loco habere videbantur, ut ſupra dictis verbis pro remedio animarum eorum ibidem permaneret. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NUM.

· NUM. DCLXXVI.

Traditio Wilpach.

NOtitia, qualiter nobilis homo nomine Manigolt præſente Conjuge ſua tradidit ad domum Sanctæ Mariæ, quicquid habuerunt ad Wilpach. Et econtra in beneficium acceperunt à venerabili viro Erchanberto Epiſcopo talem eccleſiaſticam rem ad Pacharun, qualem bone memorie Engilman Diaconus tradidit ad Sanctam domum ſemper Virginis Mariæ ad Friſingam. Eo tenore ipſam traditionem perfecerunt, ut ipſas utraſque res uſque ad preſentis vite terminum habuiſſent, poſt utrorumque diſceſſum nullus contradicere valeat domui ſancte Marie, Rectoribúſque ejus, ſed cum omni integritate pro remedio animarum noſtrarum perpetualiter permaneat ad domum Sanctæ Mariæ jam dicta traditio noſtra ad Wilpach cum omnibus ad nos pertinentibus. Nomina mancipiorum, ſive teſtium in libro traditionum habentur. Hoc factum eſt ad Friſingas in III. Idus Januarij anno Incarnationis Domini DCCCLII.

NUM. DCLXXVII.

Traditio ad Alhelmeshuſen.

NOtitia, qualiter Reginhart Presbyter tradidit ad Adalhelmeshuſun prope Ecchioaha talem proprietatem, ut comparavit, vel acquiſivit labore ſuo in altare Sanctæ Mariæ mancipia VII. aliiſque rebus, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, tradidit namque Eparher Laicus mancipia III. caballos III. armenta VI. aliáque pecora XX. ad ipſam domum Sanctæ Mariæ. Illi verò ambo Reginhart Presbyter, & Eparher Laicus ea ratione fecerunt traditionem, ut poſt obitum Reginhardi filius Eparhardi nomine Diepolt in beneficium ab illius domus Rectore teneat, quicquid habere viſus eſt tempore præſenti in loco præfato, & ipſe Diepolt dominationem habeat. Et ſi hioc ſe abſtrahere voluerit, nullam poteſtatem habeat, aut ſi aliquid de illa traditione frangere ſtudeat, ſtatim hec ipſa traditio mutetur. Poſt utriusque diſceſſum præſens traditio ævis temporibus ad Friſingas nullo contradicente firma permaneat. Cenſum verò Reginhart Presbyter annuatim denarios XII. ſolvere debet, poſtea Diepolt XXIIII. Nomina teſtium in libro traditionum habentur. Actum eſt ad Friſingas in VIII. Kalendas Decembris, anno Incarnationis Domini DCCCLII.

NUM. DCLXXVIII.

Traditio Uodalharti ad Purolſingon.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis in Bajovvariorum partibus conſtitutis bene eſt cognitum, quod ego Oadalhart indignus Presbyter potenti manu tradidi proprietatem meam ad Frigiſingas ad domum Sanctæ Mariæ, ubi Sanctus Corbinianus Confeſſor Chriſti in corpore requieſcit pro redemptione animæ meæ totum, & integrum tradidi, & confirmavi in loco nominato Purolfinga, cum mancipiis, pecoribus, & peccuniis, cum territoriis cultis, & incultis, curtiferis, & ædificiis omnia in omnibus in jam dicto loco ad me pertinentibus. Iſti teſtes: Sigivvart, Reginperht, Eparheri, Erhart, Uoroh, Egino, alius Erhart, Arpeo, Pernhart, Puopo, Lantpold, Onhart, Piligrim, Fridaperht. Et vvadiavit cenſum perſolvere annis ſingulis in argento denarios VI. Actum eſt hoc ad Frigiſingas anno incarnationis Domini DCCCLIII. Et ipſa peracta traditione mea conplacitavi ipſam traditionem Nepoti meo nomine

 Aodal-

Aodalhart, ut cum ipſo cenſo, & fideli ſervitio ad domum Sanctæ Mariæ eſſet ad terminum vitæ in hoc ſeculo uſufructuario habeat, atque poſſideat non ad alienandum, ſed emeliorandum ſine ullius contradictione.

NUM. DCLXXIX.

Commutatio Erchanberti Epiſcopi, & Adalberti Comitis.

IN Dei nomine. Convenit inter venerabiles viros Erchanbertum Epiſcopum, & Adalbertum Comitem pro communi utilitate, & compendio inter ſe quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit itaque Domnus Erchanbertus Epiſcopus cum conſenſu Canonicorum, ſive Monachorum Adalberto Comite de parte Frigiſinge eccleſiæ ſue in loco, qui dicitur Bernvvinteschiricha prope fluvium Meiſaha cum omni integritate, terris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquatúmve decurſibus ſine mancipiis, ut teneat, atque poſſideat. Econtra Domnus Epiſcopus ab Comite Adalberto ſimili firmitate ſuſcepit in loco, qui vocatur Lantbertesrieod, quem Adalbertus à Laotberto precio redemit ad domum Sanctæ Mariæ totum, & integrum, quod illic habere videretur, terris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, exſtirpationibus, ut tenear, atque poſſideat. Unde & duas cartas pro commutatione pari tenore conſcriptas inter ſe fieri juſſerunt, ut coram manibus præſentium, & futurorum oſtendat, ut quicquid alter ab altero ſuſcepit, oullo contradicente ſibi habeat poteſtatem faciendi, quod velit ad ſuam utilitatem, & præſens commutatio ævis temporibus fixa permaneat. Actum eſt XIIII. Kalendas Junij anno Iocarnatioois Domini DCCCLIII. Indictiooe XIIII. aooo Hluduvvici Regis in Orientali Francia XVIIII. feliciter amen.

NOTA.

Hic rurſus occurrit mentio *Canonicorum ſive Monachorum*: quod deinceps ſæpe fiet.

NUM. DCLXXX.

Commutatio inter Erchanbertum Epiſcopum, & Eralonem Laicum.

IN Dei oomioe. Placuit, atque convenit inter venerabiles viros Erchanbertum Epiſcopum, & Eralonem nobilem quandam commutationem facere, ſicut & feceruot. Dedit itaque Domous Epiſcopus cum conſeoſu Canonicorum ſive Monachorum partem Eccleſiæ ſuæ Eraloni in loco, qui dicitur Rota, terris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, nihil prætermittens, quod oon totum tradidiſſet. Econtra Domous Epiſcopus ab Eralone ſuſcepit in loco, qui dicitur Erlabusun ſicut ſupra ſcriptum eſt æqualibus rebus ad domum Sanctæ Mariæ, nihil ſibi prætermiſit, ſed omnia firmiter tradidit. Uode & duas commutationes pari tenore conſcriptas inter ſe fieri juſſerunt, ut uterque, quod accepit, teneat, atque poſſideat, & in ſuam utilitatem vertat. Nulli autem ſucceſſorum, aut parentum licitum ſit frangere, ſed præſens commutatio ævis temporibus firma permaneat. Iſti teſtes exinde: Ratolt Comes, Piligrim, Starcholf, Purchart, Hunperht, Zozo, Reginheri, Eparheri, Reginbart, Jacob, Wolvolt, Heimperht, Job, Rohinc, Hruodperht, Eccho, Wichelm, Iſangrim, Cundperht, Pald, Putalunc, Ejo, Hunperht. Actum eſt ad Eparesbah XVI. Kalendas Decembris, anno Incarnationis Domini DCCCLIII. Iodictione XIIII. aooo Hluduvvici Regis in orientali Francia XVIIII.

NUM. DCLXXXI.

Commutatio inter Erchanbertum Epiſcopum, & Annonem Diaconum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem virum Erchanbertum Epiſcopum, nec non & Annonem ſuum Diaconem quandam de rebus ſuis commutationem facere, ſicut & fecerunt; dedit itaque Domnus Erchanbertus Epiſcopus cum conſenſu, & conhibentia Monachorum, ſive Canonicorum partem quandam Eccleſiæ ſuæ in loco, qui dicitur Moſaha curtiferum I. cum territorio exarato ad proprietatem habendam. Econtra Anno Diaconus Domno Epiſcopo pro illorum utilitate, & compendio tradidit in eodem loco quattuor partes de terra arabili ad domum Sanctæ Mariæ firmiter tenendum, atque poſſidendum. Unde & duas commutationes pari tenore conſcriptas inter ſe fieri juſſerunt, quod nullus Succeſſor illorum vel Miſſus dominicus hoc frangere valeat, ſed præſens commutatio ævis temporibus firma permaneat. Irhinc iſtius commutationis Advocatus Epiſcopi fuit, & veſtituram accepit. Iſti ſunt teſtes: Leidrat, Cotahelm, Hucperht, Adalperht, Unto, Helmrih, Rumolt, Alprih, Arahart, Nothart, Sigimunt, Sigihart, Hunperht, Reginperht, Adalgis. Actum eſt in eodem loco die feſtivitatis Sancti Laurentij, anno Incarnationis Domini DCCCLIII. Indict. XIIII. anno Hluduvvici Regis XVIII.

NUM. DCLXXXII.

Traditio de Humpelen.

NOtum ſit cunctis fidelibus iſtius provinciæ viris, qualiter quedam nomine Engilpirn cogitavit pro remedio anime ſue quandam traditionem facere, ſicut & fecit. Tradidit namque ad domum Sancte Mariæ, quicquid habere viſa eſt in villa, que Humplen, rebus acquiſitis, vel acquirendis, curtem cum caſa, & totis edificijs, terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus. Extra traditionem verò nichil ſibi reſervavit, ſed omnia pleniter tradidit, ea ſcilicet ratione, ut poſt obitum ſuum ad Humpelen curtis in Canonicorum proprietatem ſine ulla dilatione redigatur. Hec autem traditio nullo parentum, vel coheredum contradicente ævis temporibus inconvulſa firmiter permaneat teſtimonio veraciter ſubnixo. Nomina teſtium in libro traditionum habentur. Actum eſt ad Friſingas in IIII. Nonas Februarij anno Incarnationis Domini DCCCLIII. Indict. I. Anno Ludovvici Regis in orientali Francia XVIIII.

NUM. DCLXXXIII.

NOtitia qualiter quàm plurimi iſtius provincie nobiles viri tam Comites quàm alij pagenſes venerint ad Friſingam ad feſtivitatem Sancti Corbiniani ibíque divino cultui, ſicut mos eſt Chriſtianis, orationi inſiſtebant. inter hos etiam quidam vir nobilis nomine Engilperht venerat denuntians, ſuam filiam venenô percuſſam per molimina vel machinationes malivole ancille de familia Sancte Marie, ut aſſerunt, quod negari vel econtra dici non potuit: tunc venerandus Erchanperht Epiſcopus hoc ipſum injuſtum factum miſericorditer diſponens præſtitit eidem ſupradicto Engilberto unam coloniam in loco, qui dicitur Eginga, ut eandem habuiſſet uſque ad ſuum ejúsq; filij exitum abſq; illius contradictione quaſi hereditario jure uſq; ad terminum vite poſſideat. inſuper beneficium, quod habuit Presbyter Adalhoh cum tali cenſu ſicut ipſe añis ſingulis perſolvere debitor eſt, habeat, teneat, poſſideat, utatur ſicut velit, ea vero ratione, ſi ſe ipſum

ipſum ſervicurum Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopo profitetur. Et poſt iſtam complacitationem idem Engilbertus totum quicquid contra ſe injuſte fuerat factum reconplacitavit. Actum eſt Friſingæ in VI. Idus Sept. anno Incarnationis Domini DCCCLIII. indict. I. Nomina teſtium in libro Traditionum habentur.

NOTA.

Cautum dudum erat, Tacito teſte, apud Germanos, ut, qui alterius animal, aut ſervum aut filium occidiſſet, ei aut alium v. g. bovem aut ſervum redderet, aut quovis alio modo ſatisfaceret. Id obſervâſſe Erchanbertum, ex præſenti Inſtrumento diſcimus, qui non quidem pro ſua, ſed pro ancillæ, nempe mancipij ſui culpa alteri ſatisfecit.

NUM. DCLXXXIV.

Traditio Lantperti Presbyteri ad Leron.

LAntperht Presbyter omnem adquiſitionem, quam habuit in Lera, hoc totum, & integrum firmiter tradidit ad Frigiſingas, & mancipia II. his nominibus. Hramperht, & Svvanahilt. Iſti ſunt teſtes: Otperht, Reginperht, Deotperht, Iſanperht, Oadalrih, Hunrih, Cundperht, Wiſurih, Heimperht, Egilperht, Sigipald, Adalperht, Cotefrid, Irſinc, Perhtolf.

NUM. DCLXXXV.

Traditio Paldecri ad Cunzynhuſun.

EGo igitur Paldacchar, quicquid habui in eccleſiaſtica re ad Cunzynhuſun pro remedio animæ meæ, & parentum meorum firmiter tradidi ad Frigiſingas. Iſti teſtes: Piligrim, Odolt, Luitpald, Altolf, Joſebh, Arhart, Hiltipald, Juto, Witto, Sigipald, Wiganc, Amato.

NUM. DCLXXXVI.

De cenſo Rihmari ad Eccylunpurc.

NOtitia, qualiter Rihmar ad Eccylunpurc accepit in beneficium, & Wadiavit Domno noſtro Erchanberto Epiſcopo ad domum Sanctæ Mariæ perſolvere V. Solidos annis ſingulis. Iſti ſunt, qui viderunt, & audierunt, quòd Rihmar cenſum vvadiavit: Rumolt, Otperht, Otpot, Kepahoh, Reginperht, Rihcoz, Ratkys,

NUM. DCLXXXVII.

IN Dei nomine notum ſit cunctis fidelibus, veracíſque viris, quòd ego quidem Podulunc Clericus trado propriam hereditatem meam in loco nominato Purcgreni, quod pater meus mihi dimiſit à Frigiſinga Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti, ut apud pio Domino eorum interceſſione facinorum meorum aliquam veniam merear obtinere. Nunc verò ego ipſe dono, atque firmiter trado totum, atque integrum in loco ſupra dicto in capxas Sanctæ Mariæ ad Frigiſinga, ut firmiter ſine ulla contradictione permaneat in perpetuum. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Meginrat, Ortuni, Kerhoh, Adalhoh, Drudolt, Irminfrid, Heito, Ribheri, Liutker, Engilperht, Folmot, Jacob, Altolf.

NUM. DCLXXXVIII.

Kerhoh de Strazpach.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit cunctis in Bajovvaria manentibus, quia ego Kerhoh indignus Presbyter tradidi omnem rem proprietatis meæ, quicquic habui in loco Strazpahc in capſam Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas cum omnibus rebus proprietatis meæ, cum mancipiis, quorum nomina: Perhtolf, Erchanperht, Cundhelm, Werhilt, Paldvvih, cum pecoribus, & pecuniis, terris cultis, & incultis, pratis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, vel quicquid ab hodierno die adipiſcere valeam. Eo tenore ipſa mea traditio peracta eſt, ut poſt obitum Frumolti Presbyteri ipſam Eccleſiam cum omnibus ad hæc pertinentibus, quam ipſe habet, usque ad vitam meam habeam ad uſum utilitatis meæ; poſt obitum verò meum cum omni integritate ad domum Sanctæ Mariæ ſine ulla contradictione permaneat.

NUM. DCLXXXIX.

Traditio Deotrici Diaconi.

NOtitia, qualiter quidam Diaconus nomine Deotrih tradidit ad Frigiſingas, quicquid proprietatis habuit in loco, qui dicitur Alpagavvi. Ea ratione, quod Fritilo Nepos ejus hoc ipſum beneficium Deotrici Diaconi ad Hahhingas teneret usque ad vitam ſuam. Hæc nomina teſtium: Heipo, Reginperht, Liupato, Jacob, Sigihart, Hrodheri, Wenito, Reginolt, Antres, Snelhart, Ato, Eginolf, Engilpot, Machelm, Folrat, Eckimunt.

NUM. DCXC.

Zeizo Presbyter ad Rota renovavit priſtinam traditionem.

EGo igitur in Dei nomine Zeizo Presbyter veni ad Frigiſingas, & renovavi priſtinam traditionem pro remedio animæ meæ, tradidi ad domum Sanctæ Mariæ, quicquid propriæ hereditatis.

Cætera deſunt.

NUM. DCXCI.

NOtitia de traditione, quod tradidit Adalker, & Alpuni filius ejus ad Frigiſingas, quicquid habuerunt ad Urdorf, hoc eſt domum cum curte, mancipias X. Imidanhc, Meginperht, Ratunc, Wolfdregi, Meginheri, Adalvvihc, Wintarhilt, Mimidrud, Ratheid, Tetta. CX. jornales de pratas C. carradas, ſilva, & marca ſufficienter, & molina I.

NUM. DCXCII.

Commutatio inter Erkanbertum Epiſcopum, & Antarmarum Laicum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter Venerabilem virum Erkanhertum Frigiſienſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum nomine Antarmar, ut aliquas res pro communi utilitate, & compendio inter ſe commutare deberent, quod ita & fecerunt. Dedit itaque Erkanbertus Epiſco-

pus ex ratione præfatæ Eccleſiæ ſue, unà cum conſenſu, & coniventia Canonicorum, & Monachorum, aliorúmque fidelium in ipſa Eccleſia degentium, etiam per licentiam Domni Hludovvici Regis eidem Antarmaro ad ſuum proprium habendum in loco, qui dicitur Arehpacb curtilem I. & à foris de terra arabili, & de pratis jornales XL. ad hunc locum pertinentes, hoc totum, & integrum, quod prædictum eſt cum omni veſtitura tali, ſicut ad ipſam ſedem pertinere dinoſcitur. Et econtra in reconpenſationem hujus rei dedit memoratus Antarmar Laicus ex ſuo proprio ſupra dicto Erkanberto Epiſcopo ad partem Monaſterii ſui in villa, & rivola, quæ dicitur Affoltrapab curtilem I. & à foris de terra arabili, & de pratis cum ſilva jornales LXXII. Unde & duas commutationes pari tenore conſcriptas inter ſe fieri rogaverunt, per quas deinceps unuſquiſque, quod ab altero accepit, teneat, atque poſſideat, & quicquid exinde ob commoditatem ſui facere, vel judicare voluerit, liberam in omnibus babeat poteſtatem faciendi. Et taliter inter eos convenit, & ſi fuerit poſt hunc diem ullus ex ipſis, aut alia quælibet obpoſita, vel emiſſa Perſona, quæ contra banc commutationem, de qua duæ cartulæ pari firmitate conſcripte eſſe videntur, venire temptaverit, aut eam infringere conatus fuerit, inferat parti, contra quem litem intulerit, diſtringente fiſco, auri libras II. multa conponat, & ſua repetitio nullum obtineat effectum, ſed præſens commutatio omni tempore firma permaneat cum ſtipulatione ſubnixa.

NUM. DCXCIII.

Commutatio inter Erchanbertum Epiſcopum, & Adalbertum Comitem.

IN Dei nomine placuit, atque convenit inter Erchanbertum Epiſcopum venerabilem virum Frigiſigenſis Eccleſiæ, nec non & quendam Comitem nomine Adalperbt, ut aliquas res pro communi utilitate, & compendio inter ſe commutare deberent, quod ita & fecerunt. Dedit itaque prædictus Ercbanbertus Epiſcopus ex ratione prefate Eccleſiæ ſuæ, una cum conſenſu, & conibentia Canonicorum, & Monachorum, aliorúmque fidelium in ipſa Eccleſia degentium, etiam & per licentiam Domni Hluduvvici Regis eidem Adalberto Comite ad ſuum proprium ad abendum in villa, quæ dicitur Uperacha prope fluvio Meiſaha in monte, qui dicitur ad Perrivvineſecclesiam, ipſam Eccleſiam cum domibus, & edificiis, cum farinariis, & pomæriis ad bæc pertinentibus, & à foris de arabili terra jornales CLX. & de pratis carradas C. & quicquid ad ipſum locum pertinere dinoſcitur, terris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus. Et econtra in reconpenſationem hujus rei dedit memoratus Adalbertus ex ſuo proprio ſupra dicto Erchanberto Epiſcopo ad partem Monaſterij ſui ibidem ad proprium ad abendum ad Eccleſiam Frigiſinenſis in loco, qui dicitur ad Lantperhtesreode in confinio Hoſiorum curtem cum domo, cum pomeriis, & edificiis, & de arabili terra jornales C & X & de pratis carradas XXX. & de ſilva, ubi excoleri poſſunt jornales CCCC & de pratis carradas LVI. inſuper & ſilva ad paſtum ſufficientem. Unde & duas commutationes pari tenore inter ſe ſcriptas fieri rogaverunt, per quas deinceps unuſquiſque ab altero accepit, teneat, atque poſſideat, & quicquid exinde ob commoditatem ſui facere vel judicare voluerit liberam in omnibus babeat poteſtatem faciendi. Et taliter in eos convenit, & ſi fuerit poſt hunc diem ullus ex ipſis, aut alia quelibet obpoſita, vel emiſſa perſona, quæ contra banc commutationem, de qua duæ cartulæ uno tenore conſcriptæ eſſe videntur, venire temptaverit, aut eam infringere conatus fuerit, inferat pacti, contra quem litem intulerit diſtringente fiſco auri libras X. multa conponat, & ſua repetitio nullum obtineat effectum, ſed præſens commutatio omni tempore firma permaneat cum ſtipulatione ſubnixa Indict. I.

NUM.

NUM. DCXCIV.

Commutatio inter venerabilem virum Erchanbertum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Pepo.

IN Dei nomine placuit, atque convenit inter venerabilem virum Erchanbertum Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum nomine Pepo, ut aliquas res pro communi utilitate, & compendio inter ſe commutare deberent, quod & ita fecerunt. Dedit itaque Erkanbertus Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ ſuæ unà cum conſenſu, & conhibentia Canonicorum, & Monachorum, aliorúmque fidelium in ipſa Eccleſia degentium, etiam & per licentiam Domni Hluduvvici Regis eidem Pepone ad ſuum proprium ad habendum in loco, qui dicitur Nivvara de pratis carradas duas. Et econtra in reconpenſationem hujus rei dedit memoratus Pepo Laicus ex ſuo proprio ſupra dicto Erchanberto Epiſcopo ad partem Monaſterij in loco, quæ dicitur Nivvara de pratis carradas VI. Unde & duas commutationes pari tenore conſcriptas inter ſe fieri rogaverunt, per quas deinceps unusquisque, quod ab altero accepit teneat, atque poſſideat, & quicquid exinde ob commoditatem ſui facere, vel judicare voluerit, liberam in omnibus habeat poteſtatem faciendi. Et taliter inter eos convenit, & ſi fuerit poſt hunc diem ullus ex ipſis, aut alia quelibet obpoſita, vel emiſſa perſona, quæ contra hanc commutationem, de qua duæ cartulæ pari firmitate conſcriptæ eſſe videntur, venire temptaverit, aut eam infrangere conatus fuerit, inferat parti, contra quem litem intulerit, diſtringente fiſco auri libras duo multa conponat, & ſua repetitio nullum optineat effectum, ſed præſens omni tempore firma permaneat ſtipulatione ſubnixa. Iſti ſunt teſtes Herolf Corepiſcopus, Anulo Archipresbyter, Harperht, Reginolt, Kernod, Anthelm, & quàm alij plurimi de familiæ Sanctæ Mariæ.

NUM. DCXCV.

Traditio Rihcarij ad Heidolvingum.

DUm & omnibus non habetur incognitum, qualiter quidam Vir nobilis nomine Ribberi pro remedio animæ ſuæ, quidquid habuit tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas, mancipia his nominibus: Wolfpero, Hruodvvar, Kerpurc, Kersvind. Et iſti ſunt teſtes per aures tracti: Iſſo, Joſep, Sahſo, Chuonrat, Mahtuni, Drudolt, Hunolf, Ejo, Erchanhart, Cundheri. Seipſum tradidit, & omnem adquiſitionem ad domum Sanctæ Mariæ ad Frigiſingas. Hoc factum fuit ad Frigiſingas in IIII. Nonas Novembris.

NUM. DCXCVI.

NOtitia traditionis, quam fecit Deotolf Presbyter ad Sanctam Mariam in loco Sindilindorf, baſilicam cum toto territorio, quod ibidem habuit, mancipia III. armenta VI. oves V. porcum I.

NUM. DCXCVII.

Traditio Rosmote ad Feldgundinka & ad Rota.

NOtitia, qualiter quedam nobilis femina, nomine Rosmot, inſtinctu divino tradidit ſuas res in capſam Sanctæ Mariæ, quicquid habuit in loco Feldgundinga, & in alio loco, qui dicitur Rota pro animabus eorum, quo-

quorum nomina hic ſunt ſcripta: Aodalrihc, Helmrihc, Tutti, Picca, Eccila, Cundrat, ut ad Sedem Sanctæ Mariæ Frigiſienſem pro redemptione eorum perpetuò, firmitérque ſtabilitum permanſiſſet. Iſti ſunt teſtes: Odolt, Piligrim, Eparheri, Altolf, Adalperht, Cozpald, Piſim, Deorperht, Altolf, Willihelm, Eligilpern, Altrihc, Altolf, Sigiprant, Situli, Amato, Reginperht, Erchanbert, Wolfperht, Engilrihc, Kerrihc, Jacob, Rohinc, Reginperht, Reginolf. Hoc factum in VI. Kalendas Junij in publica Synodo ad Ehinga. Et talem cenſum ad Nativitatem reddere debet, hoc ſunt VIII. denarij. Fidejuſſores: Odolt, Cozpald. Alia vice verò eaſdem ipſas res tradidit ad ſupra dictum locum Frigiſienſem. Iſti ſunt teſtes: Odolt, Altolf, Erchanperht, Eckerheri, Amato, Urolf, Hejo, Irminheri, Aodalſcalh, Wolſperht, alius Irminheri, Cundperht, Anthad, Andres.

NUM. DCXCVIII.

Traditio Slipſes.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Notum ſit cunctis in epiſcopio Sanctæ Mariæ manentibus, qualiter quidam nobilis nomine Pilgrim pro remedio animæ ſuæ quandam traditionem fecit ad Slipſes, quod à nobilibus viris conparavit, hoc eſt, molina I. colonicas III. cum curtiferis, pratis, ſilvis, aquarúmve decurſibus, & cum omnibus in ipſo loco ad Slipſes ad ſe pertinentibus, hoc totum, & integrum in manus Ratoldi Comitis, & Kepolfi Comitis dabat ipſam traditionem peragere in altare Sanctæ Mariæ ad Friſingas. Ea ratione, ut Conjux ejus Alta ipſam traditionem haberet usque ad finem vitæ ſuæ, ſi nubere noluiſſet; poſt obitum verò ipſius nullus contradicere valeat domui Sanctæ Mariæ ad Friſingas. Ipſe verò Ratolt Comes, & Kepolf cum funere corporis ſui venerunt ad Friſingas ſupradictis verbis ipſam traditionem perfecerunt. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NUM. DCXCIX.

Traditio Packeren.

CUm conſuetudo inolevit hominum locis Sanctorum aliquid de rebus ſuis offerre, inde conpunctus ego indignus nomine Ruodolf cogitavi quandam traditionem facere, ſicut & feci. Tradidi namque domum Sanctæ Mariæ propriam hereditatem meam in loco, qui dicitur Packeren cum omni edificio, terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, vijs, pervijs, totum, & integrum nichil prætermittens, niſi mancipia mea. Ea verò ratione, quod partem fratris mei Engilmanni Diaconi tenerem pleniter, & quod in placitis firmis Kernot Diaconus ambas eaſdem res habeat, teneat, & poſſideat, utatur, ſicut velit usque ad finem vite ipſius, & quisquis noſtrorum ego, ſive Uxor mea Svidpurc, vel Kernot Diaconus alterum ſupervixerit, ſicut ſcriptum eſt, absque ullius contradictione, quaſi hereditario jure usque ad terminum vite poſſideat. Poſt diſceſſum noſtrorum trium ipſa traditio ad domum Sanctæ Mariæ, ubi corpore quieſcit Sanctus Corbinianus ſine parentum, vel coheredum noſtrorum interdictione firma, & inviolata evis temporibus permaneat. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NUM. DCC.

Commutatio inter Erkanbertum Epiſcopum, & Milonem Presbyterum.

Complacuit, atque convenit inter venerabilem virum Erkanbertum Epiſcopum, & Milonem quendam Presbyterum quandam campionem agere pro communi utilitate, & compendio utriusque, quod & ita perfecerunt. Adijt itaque præfatus Milo Presbyter, & tradidit ad Campidonem, quicquid jure proprietatis habere videbatur in Heimmortingomarcu, in pago, qui dicitur Ilargovve, hoc ſunt Hobas VI. de pratis carradas C. ac ſingularem partem Eccleſiæ ſue totam rem, quam ibidem poſſidere viſus eſt, terris cultis, & incultis, ſilvis, campis, pratis, paſcuis, aquis, aquarúmve decurſibus, exitibus, & regreſſibus, quæſitum, & inquæſitum, molinarem locum I. Econtra tradidit præfatus Erkanbertus Epiſcopus, & Advocatus ejus Milo memorato Miloni Presbytero in loco qui dicitur Scammara Hobas II. quas Huofinc in proprietatem babuit, & ad Altheim Hobam dimidiam, ad Greſingon Hobam I. ad Sunnimuotingon de pratis carradas XX. Actum eſt ad Loubbeim in Idibus Auguſti. Iſti ſunt, qui hoc viderunt, & audierunt: Willihelm, Ato, Gundlant, Ratolf, Gunzo, Adalman, Adalperht, Kiſalperht, Wamperht, Hucpald, Sefrid, Morſen, Gerheri, Faſtolf, Milo, Perhtfrid, Picho, Helmger, Perbtrih, Irminperht, Rantvvic.

NOTÆ.

Heimmortingo. Eſt hodiéque *Heimertingen* feudum Eccleſiæ Campidonenſis, & pertinet ad Fuggeros Comites.

Sunnimuotingen. Sumathingen. eſt itidem Fuggerorum.

NUM. DCCI.

Traditio Hittonis Epiſcopi, & Sororis ſuæ Cotesdiu, ſeu filiæ ejus Heilrat nomine. item conplacitatio cum Erchanberto Epiſcopo pro Hittone Clerico, quomodo ſe ordo rationis continet pro illo.

In nomine Dei cunctorum fidelium Redemptoris Hitto exiguus Epiſcopus &c. *Vide ſub Hittone* §. 2. *Proſecutio ſub Erchanberto.* Felici migratione defunctis Hittone Epiſcopo, & Sororis ſuæ Cotesdiu, alijsque cognatis eorum, honorificé in ipſam Sedem Frigiſingenſis Eccleſiæ Ordinatus eſt Erchanbertus Epiſcopus, qui hoc magne pietatis debito promeruit cathedram epiſcopalem poſſidere. Proficiente enim progenie eorum Heilrat ancilla Dei filia Sororis Hittonis Epiſcopi Cotesdiuuuoe ſuperſtis eſſe videbatur, generansque ex ſe filias, filiosque filiarum ſuarum, meruítque diſpenſante Domino in filia ſua nomine Perbta a Marito ipſius Willihelmo procreari filium. Ipſa jam dicta Heilrat avunculi ſui amore accenſa Hittonis Epiſcopi, & vocavit eum Hittonem, illóque creſcente adeò, ut clericatûs tonſuram accepit, & conſentit, & profeſſus eſt. Difficile enim nutrito illo, & edocato, congregatâ familiâ Sanctæ Mariæ, & coadunata ad Frigiſingas, & fidelibus fratribus, inter quibus & ipſe Hitto ſupra dictus litteralibus artibus eſt imbutus, advenit Heilrat cum filiabus, & alijs fidelibus ſuis ſuffragante, & adjuvante, ſupplicantéque cunctæ familiæ Sanctæ Mariæ ammonuit venerabilem Erchanbertum Epiſcopum recolere clementiam Dei Patris omnipotentis, & ſupradictorum verborum, ſicut ipſa, & Mater ejus Cotesdiu cum Hittone Epiſcopo conplacitarent, & elegerunt Hittonem Clericum, ſi in Sacerdotali Miniſterio, & Clericatus officio quietus per-

Erchanbertus Epiſcopus.

 man-

manſiſſet, poſt obitum Heilrate ipſam rem poſſediſſet. Ipſe verò benigniſſimus Pontifex Erchanbertus hoc cautè conſiderans, ex intimo cordis affectu commotus ita fieri permiſit, ea ratione, ſi jam dictus Hitto cunctorum ſupplicatione fidelium ſuorum Clericatûs officio proficeret, & ad Sacerdotalem gradum perveniſſet, & hoc conſervâſſet erga domum Sanctæ Mariæ, & Rectores ipſius. Sin aliud? Si deviâſſet, & aberrâſſet, nullum agrum de ipſa re habere debere, ſed cum omni integritate pro remedio ſupradictarum animarum redeat ad domum Sanctæ Mariæ, & ut Heilrat uuivente, in ipſa re nullam injuriam, vel contrarietatem facere præſumpſiſſet. Et iſti ſunt teſtes, qui hoc ſupra dictis verbis peractum, & confirmatum viderunt, Willihelm, Wichelm &c. Hoc factum eſt ad Frigiſingas anno Incarnationis Domini DCCCXLV. Indict. VIII. Ego igitur indignus Presbyter Cozroh juſſione Erchanberti hæc videns, & audiens ſcripſi, & ſubſcripſi.

NOTA.

Hoc Inſtrumentum, ſerò nobis exhibitum, fuerat inter Inſtrumenta Anni 845. reponendum.

Inſtrumenta ſub Annone Epiſcopo Friſingenſi VIII.

NUM. DCCII.

De vineis ad Pauzanam.

QUodam tempore, dum turbida res agitabatur in epiſcopatu Friſinge, contigit Deo donante plebem elegiſſe ſibi Annonem Epiſcopum, quod Domnus Rex Ludovvicus aſſenſit, taléinque votum benignè ſuſcepit, illúmve ſtatuit feliciter regere Sanctum ovile. Tunc temporis Odalſchalc Trientе Epiſoopus per malorum ſuaſionem ad Pauzanam vinearum Sancte Marie invaſionem fecit injuſtè. Quibus ſibi ſubactis, ut locus obtulit dono Dei optiſſimus Rex Ludovvicus interea ad Eipilingun dies quadrageſimales frequentabat, miſit aciem Bajovvariorum in Poëmanios, quorum ductor Ernſt Comes extitit Epiſcopis ſimul comitantibus. Tum demum reverſi cum rumore non minimo, ut moris eſt, confluebant ad Regem. Tum autem evenit inter alia Miſſos Regis Longobardorum affuiſſe Notingum Epiſcopum, & Pernhardum Comitem, ſimúlque Odalſcalci Epiſcopi Jacobum Advocatum, & Willipertum pro vineis ipſis contradicendis. Tunc mediatore Rege interrogante cauſam terminandam, quid legis fuiſſet, turba tota ſubclamat provinciarum, qui veſtituram prius haberet, inter duo regalia teſtes exhibere, ſi XXX. annorum etate ſubjectæ eſſent vineæ ad domum Sanctæ Mariæ, nunquam mutaretur. Sin autem, ad locum Trientarum reverteriſſent. Inito autem hoc conſilio ſtatim Domnus Anno Epiſcopus teſtes exhibuit. Quibus præſentatis Domnus Rex mandavit Ernſto Comiti palatium adire, cum quo Miſſi Longobardorum Regis, ac Odalſchalci palatium inierunt. Tunc juraverunt teſtes, quorum nomina in libro traditionum habentur. Poſt juramentum Ernſt Comes interrogavit, quomodo ſe res haberet? Illi verò ſecundùm legalem juſtitiam ſolvere juramentum parati ita dixerunt: hoc ſcimus veraciter, quod ipſe vineæ inveſtitura domus Sancte Marie XXX. annos ſine malo, & injuria ullius hominis permanſit. Tunc Ernſt Comes regalem multitudinem, vulgíque Summam interrogavit: quid juſtitiæ eſſet peragendum? omnes autem ſingulatim ad ultimum ſimul judicabant: ævis temporibus ad domum Sancte Marie eas perſiſtere. Quod & Rex ita definivit eſſe, & Miſſi inevitabili aſſenſerunt juſticia. Actum ad Eipilingen XVI. Kalendas Aprilis, anno Incarnationis Domini DCCCLV. Indictione III.

NOTA.

NOTA.

Odalſchalc Tridentinus Epiſcopus, à Ferd. Ughello *in Italia Sacra Tom. 5. col.* mihi *590.* vocatur Holdeſcalcus vel Hydelſalcus. Supererat adhuc in vivis anno 864. uti Ughellus ex Jona probat.

NUM. DCCIII.

CUm res bonitatis & pacis inter Regum ſtatuta ventilatur, Ludovvici quippe Bajovvariorum Regis, & equivoci ſui Ludovvici Longobardorum Regis, contigit conventum illorum alloqui fore ad Trientam Odalſcalci Epiſcopi civitatem. Ibi verò multa utilia Chriſtianitatis cum ſuis familiaribus Reges exercebant, & magna populorum concordia fiebat, letantes in eo, quòd Octavianum tempus ſe accepiſſe mirabantur. Interim Domnus Epiſcopus pro eidem vineis cum ſuis fidelibus ſermocinari cepit, ut in præſentia Dominorum peracta cauſa vinearum iteratò pleniùs ſtatueretur, præſcivit enim ſe cum maxima juſtitia commiſſum habere. Ideo ventilavit usque ad Regum patulas aulas, qui ſtatim ad illam interrogationem ſe erigentes fecerunt cauſam juramenti pro vineis peractam ante ſe recoli. Cùm ſcilicet cauſa, ſicut facta fuit ante illos duceretur, præcipiebant multitudinem plebis interrogare: Si juſtè cauſa ageretur inter urbem Friſingam, & civitatem Trientam? Tunc omnis plebs, cum audierat Concilium, tam principes, quam mediocres judicaverunt juſtiſſimum judicium, ut vineæ ad domum Sanctæ Mariæ perpetualiter, & inconvulsè permaneant.

NOTA.

Octavianum tempus. quo ſcilicet, ſub Cæſare Auguſto, Octavij Senatoris filio, dicto Octaviano, totus mundus in pace erat compoſitus, uti, poſt S. Lucam Evangeliſtam, habet Martyrologium Romanum ad diem 25. Decembris.

NUM. DCCIV.

INſuper verò, poſtquam divina auxiliante gratia in ordinem Epiſcopatus ſublevatur Anno, Herolfus Chori Epiſcopus ipſam veſtituram accepit ad Tanchiricha, ut inviolata permaneat ad jam præfatam Sanctæ Mariæ Eccleſiam absque ullius contradictione, ut ſupra dictum eſt. Hoc eſt Miſſales II. Lectionarios III. Dalmaticas III. Caſulas III. Albas III. Iſtoria in ſingulis codicibus II. Collectarium I. plenarium I. Expoſitio pſalmorum, Pſalterium in tribus codicibus, Anteſonarium I. Commentarium I. ſuper Matheum. In alio loco Miſſales II. Lectionarios II. XL. Omilias, Officialem I. Penitentialem I. alias Omilias, Pſalteria II. Paſtorale I. Anteſonarium I. Compotum I. Ipacta. Mancipia: Herivart, Wolfcrim, Hiltrat, Perhtloh, Reginolt, Ratolf, Piligis, Riholf, Hrodolf, Wolfuni, Hrodenco, Fridapald, Podalunc, Adalrih, Reginolt, Cozperht, Deotni, Frevvihilt, Kisalni, Muata, Adalsvvind, Werdhilt, Oata, Otlind, Wolfhilt, Luitpurc, Adalmor, Deotni, Hettila, Luiphilt, Frovvihilt, Hroadger, Hrodru, Alaheid, Cundrun, Engildrud, Kundlind, Hrodliup, Stillimot, Vindpirc, Ratni, Deotvvich, Sigirat, Reginsvvind, Luitheri.

NOTA.

Tanchiricha. Tankirchen, Præfecturæ Wolfratshuſianæ.

NUM. DCCV.

Traditio Scrophinhuſen.

NOtum ſit cunctis in provincia Bajoariorum manentibus, qualiter ego Rihho Comes Domnum Annonem Epiſcopum ad Scrophinhuſen me viſitare, quod & benignè peregit. Tunc inito conſilio cum cognatis, & amicis quan-

quandam traditionem feci ad Sanctæ Mariæ propria manu cum filio meo. Tradidi namque in capſam, quicquic jure hereditario poſſedi in loco, qui dicitur Scrophinhuſen, curtem cum domo, colonias X. Seſſas cum mancipiis XVIII. terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, foreſtibus, venatione, Sagina, exſtirpatione, vijs, pervijs, exitibus, & regreſſibus, aquis, aquarúmve decurſibus, molendinis, mobilibus, & inmobilibus, queſitis, & inquirendis. Hoc totum, & integrum tradidi ad domum Sanctæ Mariæ, ea ratione, ut curtem Eginhouun habeam uſque in finem vitæ meæ, poſtea redeat ad debitum locum. Adalo verò filius meus cum integritate ambas partes habeat ad Scrophinhuſun meum beneficium, & traditionem uſque in finem vitæ ipſius, poſtea redeat ſicut ſcriptum eſt pleniter ad domum Sanctæ Mariæ. Hoc contradiximus in traditione, ne umquam in beneficium aliquis inde accipiat, & irrita eſſet ab heredibus, ſed in ſervitio familiæ Sanctæ Mariæ firma, & inconvulſa evis temporibus permaneat. Nomina teſtium, ſive qui veſtituram traditionis acceperunt, in libro traditionum habentur. Actum eſt ad Scrophinhuſun VII. Kalendas Martij anno Incarnationis Domini DCCCLV. Indict. III.

NUM. DCCVI.
Traditio Geltingen.

PAteat auribus nobilium virorum, quòd quidam vir nobilis nomine Kisalperht cogitabat quandam traditionem facere, ſicut & fecit. Venit namque ad domum Sanctę Marię in præſentiam Annonis Epiſcopi, & dixit, ſuam de hac cauſa eſſe voluntatem. Tunc inito conſilio tradidit in altare Sanctæ Mariæ, quicquid habuit proprietatis ad Geltingun nichil prætermittens niſi curtiferum I. & jugera III. aliud autem totum, & integrum tradidit, & firmavit, ut ævis temporibus inconvulſum exiſtat, & permaneat. Actum in eodem loco II. Kalendas Majas, anno Incarnationis Domini DCCCLV. Indictione II. teſtes in libro traditionum habentur.

NUM. DCCVII.
Traditio Deotradæ viduæ ad Zollingas.

DIvinæ ammonitionis compuncta, quæ dicit voce divina: datæ terrena, & caduca, & conparatæ præmia ſempiterna. Venit quædam vidua nomine Deotrat quærens miſericordiam Dei, & Annonis Epiſcopi tuitionem, & ſolatium, & pro ſeipſam, & pro parentes ejus, quicquid propriæ hereditatis, vel adquiſitionis habuit prope fluvio Ampra, in loco, quæ dicitur Zollingas, hoc totum, & integrum firmiter tradidit ad Frigiſingas tam pro ſe, & parentes, maritóque nomine Hartperht exceptis de pratis carradas VI. & ſua mancipia. Jam dictus Epiſcopus miſericordia motus conceſſit ei in beneficium ipſam rem, & addidit X. mancipia: Hatto, Otpolt, Ribhilt, Ruodni, Deotvvic, Adalpirin, Cozperht, Suonpurc, Lantfrid, Reginhilt, & Barſcalcum I. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCLX. in III. Kalendas Junias. Et iſti ſunt teſtes per aures tracti: inprimis Kundheri, Eparhéri, Fridaperht, Rohinc, Alpolt, Ribheri, Epuhho, Erlo, Reginpold, Folcmar, Altuni, Riſo, Hatto, Reginperht, Perenger, Uodalmann, Avo. Poſt ipſam traditionem peractam ipſa jam dicta vidua Deotrat de ipſa traditione ſtatim veſtivit Advocatum Annonis Epiſcopi nomine Ribheri, aliquibus iſtis ſupra dictis præſentibus. Et ſi aliquis ejuſdem feminæ conplacitationem de domo Dei infringere conatus fuerit, tunc illa habeat in poteſtatem firmiter traditionis ſuæ immutare, ſuáque retinere.

NUM.

NUM. DCCVIII.
Traditio ad Perchoven.

CONtigit enim Domino diſponente quendam Presbyterum præſentem vitam finire, & ut credimus ad Dominum migrare nomine Fritilo, in V. Kalendas Auguſti ſuperveniente die ſecundo corpus ejus efferebatur ad Friſingas cum multis vicinis, & propinquis ſuis. Ibi acceſſit Germanus frater ejus, nomine Adalo, & partem ſilvæ ad Perchoſun, quam habuit Fritilo, & quam ipſe Adalo habuit, utraſque firmiter tradidit, ut ab hodierno die ipſe tres partes perpetualiter permanerent ad domum Sanctæ Mariæ ad Friſingas. Et iſti Advocati ipſas traditiones ſuſceperunt: Heimperht, & Ruoprehtt, & ipſi traditores teſtes exſtiterunt Adalo, & Chunihoh in invicem utrarumque traditionum. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NUM. DCCIX.
Traditio Zieholfeshuſen.

PErpendens, & conſiderans quidam Presbyter nomine Marcho corporalem fragilitatem corporis ſui, ut requiem habere meruiſſet ad Friſingas, omnia confinia ſilvæ, quæ habuit ad Zieholfeshuſin pertinentia, præter unum lucum, quem prætermiſit, firmiter tradidit ad Friſingas. Hoc factum eſt in publico Synodo in monte Sancti Stephani, ubi oſſa cum pulvere Sancti Alexandri, & Sancti Juſtini honorabiliter humata cernuntur, die quo factum eſt, id eſt Octobris, anno Incarnationis Domini DCCCLX. Indictione VIII. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NOTA.

Inſigne teſtimonium de Corporibus SS. Alexandri & Juſtini, in Weihenſtephanenſi Monaſterio eo tempore adhuc ſepultis. Sacras illas exuvias poſteris temporibus fuiſſe translatas in Eccleſiam Cathedralem, diſcimus ex Chronico Weihenſtephanenſi, in quo poſt annum Chriſti 860. hæc legimus.

Non longo abhinc temporis intervallo venerabiles illæ reliquiæ SS. Alexandri PP. & Martyris, & S. Juſtini Presbyteri, ad Cathedralem Friſingenſem ſunt translatæ.......... à quo autem Epiſcopo, quóve anno precioſus ille reliquiarum theſaurus ab Eccleſia S. Stephani fuerit ablatus, non ſatis conſtat.

NUM. DCCX.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti. Declaratum eſt commorantibus cunctis, quòd quidam Comes de Sclavis nomine Chezul omnem rem, quam habuit prope Piloziſvve in villa, quæ dicitur Wampaldi, cum territorijs, & vineis, pratis, & ſilvis ad hæc pertinentibus cum omni integritate in capſam Sanctæ Mariæ firmiter tradidit, ut ævis temporibus inconvulſum permaneat ad Friſingas, ubi electus Dei Corbinianus corpore quieſcit. Hoc factum eſt anno Incarnationis Domini DCCCLXI. Indict. VIII. in loco regali publico Ratispona, in XII. Kalendas Aprilis. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NUM. DCCXI.

NOtum ſit cunctis in Bajoarica provincia conſtitutis, quòd quidam vir nomine Kegio tradidit ad capſam Sancti Candidi in capſam Sanctæ Mariæ in loco, qui prope illum rivolum jacet, cui vocabulum eſt Teſito, totum, & integrum, quicquid ei Dominus ejus nomine Katto condonavit in here-

hereditatem pro ſe, & pro ſuo ſeniore, & conplacitavit de oratione ab Epiſcopo Annone inter Miſſas, & Pſalteria trecentas, & inſuper accepit pecuniam trecentos ſolidos ab Epiſcopo in mancipiis, jumentis, ſive veſtimentis, atque alia pecunia, ut deinceps ipſa traditio ævis temporibus fixa, & inconvulſa permaneat, & ut nullus ei deinceps contradicere queat domui Sanctæ Mariæ. Nomina teſtium in libro traditionum habentur. Actum eſt in publico placito prope Eccleſiam Sancti Georij anno Incarnationis Domini noſtri Jheſu Chriſti DCCCLXI.

NUM. DCCXII.

IN Dei nomine omnipotentis. Noticia, qualiter quidam Presbyter nomine Erchanher tradidit illam partem, quam ſibi propinquus ejus beate memorie Rumolt Presbyter dedit in proprietatem. Et aliam partem, que de fratribus ſuis ad eum jure paterno pertinebat, ad domum Sancte Marie. Et è contrario eundem ſupra dictum locum ad Perachach à venerabili Annone Epiſcopo ſuſcepit in beneficium ſibi utendum, tali ratione, quòd annuatim inde ſolvat de grano modios XX. de farina modios II. Friſchingas II. aucam. I. pullos duos, cavallum I. ad paſtum. Actum eſt hoc ad Friſingas XIII. Kalendas Septembris, anno Incarnationis Domini DCCCLXXI. Indict. IIII. Teſtes in libro traditionum habentur.

NUM. DCCXIII.

Traditio Annonis.

IN Chriſti Nomine. Pateat auribus fidelium, nobiliúmque virorum in provincia Bajuvvariorum degentium, qualiter quidam nobilis vir Nepos, & æquivocus Domni Annonis Epiſcopi divina conpunctus clementia devota pertractans mente, ut aliquid boni domo Dei conceſſiſſet, & ſuorum meretur indulgentiam percipere delictorum. Inde veniens ad Frigiſingam ante requiem Sanctæ Dei Genetricis Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti tradidit in capſam ejusdem Virginis Mariæ, quicquid illo die in loco, qui dicitur Hal viſus fuit proprietatis poſſidere, & nihil prætermiſit, quod domo Dei non donâſſet. Eo ſiquidem modo, quòd de domo Dei eodem Rectore Annone tribuente de pecunia ſolidos ſuſcepit XL. Ut eo firmius nullo contradicente memorabiliúſque eadem jam dicta traditio ad eandem permaneret Eccleſiam inconvulsè perennis feliciter annis. Acta ad Frigiſingas in XIII. Kalendas Junias anno Incarnationis Domini DCCCLXV. Indict. VIII. Iſti ſunt teſtes: Petto, Luitprant, Otbrecht, Otacchar, Werimbreht, Willibreht.

NUM. DCCXIV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quemdam nobilem virum nomine Cundpold.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Cundpold quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex ratione Frigiſigenſis Eccleſiæ præfato nobili viro nomine Cundpold unà cum conſenſu Monachorum, ſeu Canonicorum, etiam & per licentiam Domni Hluduvvici Regis in loco, qui dicitur Perchova jugera XX. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit idem nobilis vir glorioſo Epiſcopo ad partem

partem prædicti Monaſterij in loco, quæ nominatur Ehinga jugera XX. Unde rogaverunt pari tenore duas cartas eſſe inter ſe conſcriptas, ut uterque, quod ab altero accepit, teneat, atque poſſideat ævis temporibus.

NUM. DCCXV.

NOtum ſit quàm plurimis iſtius provintiæ nobilibus, veraciſque viris, qualiter quidam vir nobilis nomine Walaram propriam hereditatem ſuam tradidit in capſam Sanctæ Mariæ in loco, quod dicitur Peraloh, totum ex integro, quicquid eodem die in ipſo loco habere videbatur nihil prætermittens niſi tantùm de terra arabili jugera VI. & curtiferum unum, ſtatimque veſtivit traditione peracta. Ea verò ratione, quòd filij ſui aliquantulum ſervitutis indulgentiæ aput pio Pontifici Annoni habuiſſent, quia de parte matris ad ſervitium redij potuiſſent. Nomina teſtium: Ratolt, Caſtaldius, Otachar, Arn, Hadaperht, Wolfperht, Kiſalfrid, Waſagrim, Hludolf, Elis, Ellurt, Ekkihart, Wolfolt, Hrodolt, Hungis, Adalheri. Actum VI. Idus Julij, nemini contradicente.

NUM. DCCXVI.

Traditio Moſahe.

AD notitiam cunctorum fidelium perveniat in provincia Bavvariorum conſiſtentium, quòd quedam Matrona Chriſti Svvanahilda de rebus ſuis cum venerabili Annoni Epiſcopo conplacitare deſiderans tradidit in altare Sancte Mariæ Friſingice habitationis, quicquid ad Moſahun proprietatis viſa fuit habere, terris, pratis, aquis, aquarúmve decurſibus, & omnibus ad hunc locum pertinentibus, ac mancipiis, quorum nomina in libro traditionum habentur, Econtra conplacitavit in beneficium ad Pouminunchirchen uſque ad vitam ſuam, poſtea vero ad domum Dei utrumque conſiſtere.

NUM. DCCXVII.

De Huſen.

AD memoriam cunctorum fidelium, nobiliúmque virorum redeat, quòd quidam nobilis Clericus nomine Gunzo tradidit in altare Sanctæ Mariæ ad Friſingas, quicquid proprietatis ad Huſin habuit in omnibus ad eum locum pertinentibus nichil prætermittens, quod non totum traderet, ut evis temporibus ad domum Dei perſiſteret. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NUM. DCCXVIII.

NOtum ſit cunctis primatibus Bajovvariorum, quod Alpvvinus de Carintania tradidit ad Sanctam Mariam, quicquid ad Taurn proprietatis viſus fuit habere cum pecunia redimendi, hoc eſt curtem cum domo aliiſque edificiis, & de terra arabili jugera XL. de pratis carradas L.

NUM. DCCXIX.

Traditio Cetilishuſen, & Lantperhteshoven.

TRaditionem, quam fecit quidam homo nobilis, nomine Rantwich ad Cetilishovin, & Lantperhteshovin, totum, & integrum, quicquid in ipſis viſus eſt habere, tradidit in capſam Sancte Marie, & in manus ve-

nerabilis Epiſcopi Annoni, & Advocati ejus Wicconi, & ad Friſingam ſtabiliendam evis temporibus, nichil prætermiſit, quod non totum tradiderit, niſi mancipia, & XII. agros, & conplacitavit, ut ille ipſam traditionem haberet uſque ad diem obitûs ſui, & poſt obitum ſuum filij fratris ſui eandem traditionem haberent uſque ad diem obitûs ſui, & ſtatim confirmavit cum teſtibus, quorum nomina in libro traditionum habentur. Actum eſt in loco. qui dicitur Puch in XVIII. Kalendas Februarij. Fidejuſſores veſtiture Luithàrd, & Rudlant.

NUM. DCCXX.

Traditio Haſilpach.

NOtum ſit cunctis, quod Dietpurc quedam Matrona, quicquid habuit ad Haſilpach tradidit in altare Sanctæ Mariæ, totum, & integrum, ut poſt finem vite ejus evis temporibus illic permaneat. Iſtum quippe cenſum annuatim dari ſibi conplacitavit: Bachonem I. de ſpelta modios XII. de ſigali modios X. brazam I. Nomina teſtium in libro traditionum habentur. Actum ad Friſingam XVIIII. Kalendas Decembris.

NUM. DCCXXI.

CUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in Epiſcopio beatiſſime Virginis Marie bene cognitum, qualiter quidam nobilis Vir Adalperht Diaconus potenti manu tradidit propriam hereditatem ſuam ad Friſingam in altare Sancte Marie, ubi Sanctus Corbinianus Confeſſor Chriſti corpòre quieſcit, in loco, qui dicitur Rincpach, quicquid ibidem proprietatis eodem die habere viſus eſt. Et econtra conplacitavit cum Annone Venerabili viro, & Epiſcopo aliam rem eccleſiaſticam ad Ringilinpach, & ipſas utrasque res in beneficium accepit de manibus jam dicti venerabilis Epiſcopi IIII. Kalendas Junij. Ea ratione, ut ipſe jam dictus Adalperht Diaconus eas res habuiſſet, atque uſitâſſet uſque in finem vite ejus. Poſt obitum verò ſui ambas res ipſas ad domum Sancte Marie ſine ullius contradictione hominis firmiter & inviolabiliter perſtitiſſent.

NUM. DCCXXII.

COnſtat quippe omnem hominem cupere vitam, quam poſſideat æternam. Inde multi cooantur tradere tranſitoria, ut accipiant celeſtia. Hoc exemplo Diepolt quidam nobilis vir ſuam proprietatem pro remedio animæ ſuæ cogitavit tradere, quod & fecit. Tradidit videlicet in altare Sanctæ Mariæ totam proprietatem ſuam, quam habuit ad Paſinpach, curtem cum domo, ceteríſque edificiis, terris, & ſilvis, queſitis, & inquirendis, ut ab eodem die ſtatim in ſervitium verteretur domus Sanctæ Mariæ, & ſecundum ſuam poteſtatem traditio, quam potenti manu firmiter, & perpetualiter perfecit evis temporibus permaneat. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NUM. DCCXXIII.

TRaditio, quam fecit Muniger ad Timinhoven, quicquid habuit, hoc totum tradidit in capſam Sancte Marie. Et conplacitavit II. mancipia ab Epiſcopo Annone uſque ad diem obitûs ſui. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NUM. DCCXXIV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Gros.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem virum Annonem Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum nomine Gros, ut aliquas res pro communi utilitate, & compendio inter ſe commutare deberent, quod ita fecerunt. Dedit itaque Anno ſupra dictus Epiſcopus ex rebus bereditatis ſuæ eidem ſupra nominato Groſæ ad ſuum proprium habendum in loco, qui dicitur Mezites, quicquid ibidem babuit. Et econtra in reconpenſationem hujus rei dedit memoratus Gros ex ſuo proprio ſupra dicto Epiſcopo Annoni ſibi ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur Ehinga, & ad Percbovon, quicquid ibi proprietatis babuit. Unde & duas commutationes peri tenore conſcriptas inter ſe fieri rogaverunt, per quas deinceps uterque, quod ab altero accepit, teneat, atque poſſideat, & quicquid exinde ob commoditatem ſui facere, vel judicare voluerit, liberam in omnibus habeat poteſtatem faciendi. Iſti ſunt teſtes: Alprat Comes, Wilihelm Comes, Kepolf, Tento, Cundpald, Petto, Chuniperht, Cotaſcalh, Adalperht. Hoc factum eſt ad Frigiſingas, anno Incarnationis Domini DCCCLVII. Indictione V. in Nonis Aprilis.

NUM. DCCXXV.

Traditio de Eigingon.

CUm mortales animarum lucra querere ſatagebant, quid aliud faciebant, niſi regnum celorum poſſidere cupiebant. Hodierni namque veterum veſtigia ſequentes ad loco Sanctorum propria ſua pro animarum requie collocant, & uſufructuario partem accipiunt eccleſiaſticam. Deinde quidam nobilis vir nomine Engilperht, & filius ejus Rihperbt adierunt Domnum Annonem Epiſcopum cum fidelibus ſuis rogantes, ut conſilio ipſius ſua Deo tribuerent, & in beneficium inde aliquid acciperent. Conſilio autem inito tradiderunt ad Friſingam in altare Sanctæ Mariæ, ubi Sanctus Corbinianus corpore quieſcit totam bereditatem ſuam, quam ad Eigingon babuerunt, curtem cum domo, & alijs edificijs, atque mancipijs, terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquarúmve decurſibus, queſitis, & inquirendis. Ea quippe ratione, ut unusquisque illorum alterius ſuperſtes extiterit, beneficium Adalhohi Presbyteri teneat usque in finem vitæ ſuæ, & annuatim duodecim denarios Epiſcopo Sedis perſolvat. Poſt diſceſſum amborum traditio illorum, ſive beneficium ad debita loca redeant, eorúmque donatio firma, & inconvulſa evis temporibus permaneat. Nomina teſtium in libro traditionum babentur. Actum ad Friſingam in V. Kalendas Octobris anno Incarnationis Domini DCCCLVII. Indictione V. feliciter in Domino amen.

NUM. DCCXXVI.

Traditio Rota.

ADtendant videlicet legem dicentem: quali modo homo habeat, tali ſe precio redimat. Inde cogitans peccator Willihelm quandam traditionem facere pro redemptione animæ meæ, ſicut & feci. Tradidi namque in capſam Sanctæ Mariæ, quicquid proprietatis habui ad Rotam cum omni integritate, ſicut mee poteſtati ſubjectum fuit, ut poſt finem vite meæ firmiter exiſtant.

Econtra accepi colooiam I. & III. caſarum decimam in eodem placito ad beneficium, ut ſupradicta traditio nullo contradicente firma permaneat. Nomina teſtium in libro traditionis habeotur. Actum ad Dorfun anoo Incarnationis Domini DCCCLVIII.

NUM. DCCXXVII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Cotahelm.

IN Dei oomioe. Placuit, atque coovenit inter venerabilem virum Anoonem Epiſcopum, oec noo & queodam nobilem virum oomine Cotahelm quandam campiooem facere, quod & ita fecerunt. Dedit itaque Anno Epiſcopus, & Advocatus ejus Tozzi ex rebus Frigiſingenſis Eccleſiæ unà cum conſenſu, & conhibentia Canonicorum ad Greffolvingon curtem cum domo, & jornales LX. ad proprietatem habendum. Et econtra in reconpenſatiooe hujus rei dedit memoratus Cotahelm ex rebus proprietatis ſuæ ad domum Sanctæ Mariæ in loco, qui dicitur Paſinga curtem cum domo, & jornales LXX. Actum eſt ad Frigiſingao in IIII. Kalend. Februarij, aooo Incaroationis Domini DCCCLXVIIII. Indictione VII.

NOTA.

Nulla hic mentio Monachorum, ſed tantum *Canonicorum*. & tamen, ut N. 731. 732. videbimus, adhuc poſtea ſupererant Monachi Friſingæ, à Canonicis, ut iterum opinamur, non diſtincti. Vide etiam N. 734. 737. 739. 741. 745. 747. 748. 749. 750. 751. 757. 767. 776. 778. 781. 783. 789. 790. 792. 796. 799. imò adhuc ſub Arnoldo Epiſcopo N. 861. 865. &c.

NUM. DCCXXVIII.

QUia jam dicta Hiltfrit in ipſo loco unam colooiam habuit de rebus Sanctæ Marie, & ſibi in proprietatem habere voluit, inquirente eam Advocato Sancte Marie Tozzino. Credidit ſibi, quod cootentioſè cootradicere nequiverat, & quicquid proprietatis in ipſo loco habuit, vel acquiſitionis, præter maocipia, hoc totum firmiter tradidit ad domum Sanctæ Marie ad Friſingas. Hoc factum eſt ad Fiehtkirchen in XVI. Kalendas Septembris anno Iocaroationis Domini DCCCLX. Indictione VIII. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

NUM. DCCXXIX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Engildeo.

IN Dei oomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem virum Annonem Epiſcopum Frigiſingenſis Eccleſiæ, nec non & quendam oobilem virum oomine Engildio quandam commutatiooem facere, ſicut & fecerunt. Dedit itaque præfatus Epiſcopus ex parte ſupra dicte Eccleſiæ eidem nobili viro in proprietatem habendum curtiferum I. in vico, qui vocatur Peraloh. Et econtra accepit in recompenſationem earum rerum ab ipſo Engildeooe partem hereditatis ſuæ ad præfatam Dei Eccleſiam habendum jugera IIII. io prædicto loco. Unde & duas commutatiooes pari tenore conſcriptas fieri ioter ſe rogaveruot, ut uterque, quod ab altero accepit, habeat, teoeat, ſive poſſideat, ac faciat iode, quicquid illi placuerit. Hoc factum eſt in publico placito in curte dominico, qui vocatur Feringa, in præſentia venerabilium virorum, quorum nomioa hic adootaotur: Meginhart Comis, Alprat Comis, Orendil Comis, Anzo Comis, Coraſcalh Comis, Adaluni, Sigimuot, Irminheri,

Atto,

Atto, Reginfrid, Tozzi, Craman, Willihelm, Papo, Wolfolt, Rihpald, Perhtolt, Huſing, Petto, Wolfperht, Heimperht, Wirunt, Fatto, Ratolt, Immino, Herideo, Perenhart, Eginolf, Arn, Rihhart, Regino, alter Irminheri, Altaperht, Cundpato, Otachar, Ihho, alius Eginolf, Liutolt, alter Otachar, Warmunt, Craman. Actum eſt ſub die conſule, quod eſt XIII. Kalendas Julij, Indictione XII. feliciter in Domino.

NUM. DCCXXX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & Ermpertum Comitem.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Annonem Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam Comitem nomine Ermpertum quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem Comiti ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Ysana hobam I. de terra arabili, cunctiſque rebus foriſecus ad eandem pertinentibus. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus Comes laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur Puotilinpahc de culta terra hobam alteram cum pratis, ac paſcuis, aquis, aquarúmve decurſibus, omnibúsque ad eam pertinentibus. Poſtea veniens prætitulatus Comes ad venerabilem Arnoldum Epiſcopum eidem Sedi præminenti in præſentia Sereniſſimi Hludovvici Regis eandem cum eo commutationem firmare, ídque fecerunt. Utrorumque nempe petitioni conſentiens conceſſit, ut inde agerent, prout animo licuiſſet ſuo. Statim verò prænotatus Epiſcopus cum licentia Sereniſſimi Regis, totiúsque familiæ ſuæ, unà cum conſenſu Canonicorum, ſeu Monachorum dedit eandem hobam eidem, ut præſcriptum eſt Comiti in proprietatem habendum, ut nullus deinceps hoc frangere potuiſſet. Ea ratione adiens Comes Ermpertus tradidit eandem hobam ad Poatilinpahc jure hereditario domo Dei poſſidendum. Unde & duas commutationes inter ſe fieri rogaverunt pari tenore conſcriptas, ut uterque, quod ab altero accepit, atque poſſideat ævis temporibus feliciter.

Hæc ſub Annone Epiſcopo.

Iſta ſub Arnoldo Epiſcopo.

NUM. DCCXXXI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & Cotaſcalcum Comitem.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Annonem Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum Cotaſcalcum Comitem Uxorémque ejus nomine Altasvvind quandam comutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit itaq; prædictus venerabilis Epiſcopus ex ratione prætitulatæ Frigiſigenſis Eccleſiæ eidem Cotaſcalco Comiti, uxoriq; ejus in loco, qui dicitur Zezinhuſir unà cum conſenſu, & conhibentia Canonicorum, ſeu Monachorum aliorúmq; fidelium in ipſa Eccleſia degentium, etiam & per licentiam Sereniſſimi Regis Eccleſiam, curtem, domum, pomerium, humularium, horreum, & de terra arabili jugera CCXL. de pratis carradas CCC. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prædictus Cotaſcalcus Comis ſimul cum Conjuge ſua de parte proprietatis ſuæ eidem venerabili Epiſcopo ad præfatam Eccleſiam habendum in loco, qui dicitur Wenga curtem cum domo, de terra arabili CCXXV. de pratis carradas CC. ad Holinpahc curtem cum domo, & tertiam partem Eccleſiæ, de terra arabili jugera CLIIII. de optimis pratis carradas XXXV. & de alijs ſufficienter, unde & duas comutationes inter ſe fieri rogaverunt pari tenore conſcriptas, ut uterque, quod ab altero accepit, teneat, atque poſſideat ævis temporibus. Iſti ſunt teſtes: Heimperht, Wolfperht, Eparheri, Eginolf.

NUM.

NUM. DCCXXXII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & Reginbertum nobilem virum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Annonem Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum nomine Reginperht quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ad Hruadratesdorf eidem nobili viro in proprietatem habendum curtiferum I. de terra arabili jugera XVII. una cum conſenſu, & conivent ia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit idem nobilis in loco, qui dicitur Zollinga, curtem, domum, horreum, ſextam partem Eccleſiæ, de terra arabili jugera XVII. Unde & duas commutationes inter ſe fieri rogaverunt pari tenore conſcriptas, ut uterque, quod ab altero accepit teneat, atque poſſideat ævis temporibus.

NUM. DCCXXXIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Iſangrim.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Annonem Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum nomine Iſangrim quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in loco, qui dicitur ad Nertingun mancipium I. ad proprietatem habendum nomine Svvanahilt unà cum conſenſu, & conivent ia fidelium ſuorum, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione ejuſdem mancipij dedit eidem nobilis vir Iſangrim jam dicto Epiſcopo aliut mancipium proprietatis ſuæ nomine Adalpurc. Unde & duas commutationes inter ſe fieri rogaverunt pari tenore conſcriptas, ut uterque, quod ab altero accepit, teneat, atque poſſideat ævis temporibus.

NUM. DCCXXXIV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Iſolf.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Liutindorf curtem cum domo, de terra arabili, & de pratis jugera L una cum conſenſu, & coniventia Cononicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit eidem nobilis vir præfato viro, quicquid proprietatis viſus fuit habere in loco, qui dicitur Rehpahc, curtem, domum, horreum, pomerium, de terra arabili jugera XXXVIIII. de pratis carradas XXX. Unde & duas &c.

NUM.

NUM. DCCXXXV.
Ad Mitapach.

IN Dei nomine. Notum ſit cunctis Chriſtiane religionis cultoribus, quia Iſanolt & Uxor ſua Sahſin ac filij ſui Amal & Pernharius venientes ad Iſanam ad Annonem venerabilem Epiſcopum humiliter deprecantes res proprietatis ſuæ ſtabilire cogitantes partem hereditatis tradere, ſicut & fecerunt. Tradiderunt in altare Sancti Zenonis, ubi Sancta Juliana corpore requieſcit hobam ad Mitapach. Et econtra conplacitaverunt in beneficium ad Chreinachrun, & ut quisquis horum alterius ſuperſtis exiſteret, ambas res habeat uſque ad finem ſuum. Nomina teſtium in libro traditionum habentur. Actum ad Iſana V. Idus Decembris. anno Incarnationis Domini DCCCLXX.

NOTA.

De S. Juliana egimus in Parte Prima.

NUM. DCCXXXVI.
Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & Megilonem Abbatem.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus laudabilis Epiſcopus eidem nobili Abbati cum legitimo Advocato ſuo nomine Karthario, ancillam I. cum duobus filiis ſuis, quæ dicitur Waldpurc. Econtra verò in reconpenſatione hujus ancille dedit præticulatus nobilis Abbas cum Advocato ſuo Cundbaldo eidem Epiſcopo ſervum unum, qui nuncupatur Wolfram, & boves II. ſarcilémque unum. Unde &c.

NUM. DCCXXXVII.
Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Reginhart.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter glorioſum Annonem &c. Dedit itaque prænominatus venerabilis Epiſcopus ex ratione præſcriptæ Eccleſiæ eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Arginſuenti inter terram arabilem, & prates, ac ſilvam jugera XXVIIII. una cum conſenſu, & conhiventia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Domni Hludowici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præticulatus nobilis vir prædicto venerabili Epiſcopo ad partem Eccleſiæ habendum in eodem loco ex parte proprietatis ſuæ inter terram arabilem, ac prates ſilvámque jugera XXXVI. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCXXXVIII.
Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Kundfrid.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque preſcriptus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Deotrihesdorf partem curtiferi unius. Et econtra in reconpenſatione illius rei dedit præticulatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum in eodem loco enimverò tripliciter. Unde & duas &c.

NUM. DCCXXXIX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Liutfrid.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit prædictus venerabilis Epiſcopus ex ratione pretitulatæ Eccleſiæ præfato nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Sigmareshuſir, æccleſiam, curtem, domum, mancipia tria, Hruodharium cum filiis duobus, de terra arabili hobas V. & de pratis carradas LXXX. de ſilva jugera LXXX. unà cum conſenſu Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir venerabili Epiſcopo ad partem Eccleſiæ habendum in loco qui dicitur Feldmochinga domum cum curte, mancipia tria. horrea II. humularium I. de terra arabili hobas VI. de pratis carradas C. de ſilva jugera C. Et pro Eccleſia tradidit ad domum Sanctæ Mariæ ineodem loco hobas II. molinam I. Ea verò ratione hoc factum eſt, ut decima ab illa Eccleſia in poteſtatem Epiſcopi redeat. Unde & duas &c.

NUM. DCCXL.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Graman.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit igitur venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Puohſceho jugera XLIII. de pratis carradas XXI. una cum conſenſu, & cohibentione fidelium ſuorum, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis. & econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir de menſura terra jugera L in loco, qui dicitur Engilperhtesdorf de pratis carradas XX. laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCXLI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Othelm.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Dorf curtem cum domo, horreum, curtifera II. pomerium cum humulario, de arabili terra jugera LXXVI. de pratis carradas XLI. de ſilva jugera XX. unà cum conſenſu Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad æccleſiam retinendum in loco, qui dicitur Sconinovva curtem cum domo, curtifera II. horreum, pomerium cum humulario, de excolata terra jugera LXXXII. de pratis carradas XXXVII. de ſilva jugera XX. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCXLII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Hunker.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum agrum I. in loco, qui

qui dicitur Pillinchouun. Econtra in reconpenſatione hujus agri dedit præſcriptus nobilis eidem ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ agrum alium in eodem loco. Unde & duas &c.

NUM. DCCXLIII.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Annonem Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam nobiles viri, quorum nomina Hugi, Hruodperht, Antonio, quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eiſdem nobilis viris ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum duas partes menſuratas de pratis prope flumen, quod dicitur Moſaha. Et econtra in recompenſatione hujus rei dederunt preticulati nobiles viri ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum in eodem loco partem unius molendinæ. Unde & duas &c.

NUM. DCCXLIV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Chraft.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Liutinvvanc jugerum I. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit prædictus nobilis vir eidem epiſcopo ad Eccleſiam habendum in eodem loco ex parte proprietatis ſuæ jugera II. Unde & duas &c.

NUM. DCCXLV.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem virum Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum Annonem, & quendam Infantem nobilem nomine Job, ut aliquas res pro communi utilitate inter ſe commutare deberent, quod & fecerunt. Dedit itaque Anno Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ ſuæ unà cum conſenſu, & conhiventia Canonicorum, & Monachorum, aliorúmque fidelium in ipſa Eccleſia degentium, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis eidem Infantulo ad ſuum proprium habendum in loco, quæ dicitur Zurninhuſir curtilem. Et econtra in recoppenſationem hujus rei dedit memoratus Infans ſupra dicto Epiſcopo ad partem Monaſterii ſui in villa, quæ dicitur Cundpoldesdorf jornales II. Unde & duas &c.

NUM. DCCXLVI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Ejo.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ eidem Ejoni ad Feldmochingon curtiferum I. Econtra de parte proprietatis ſuæ prædicto Epiſcopo idem Ejo tradidit in eadem villa curtiferum unum ad Eccleſiam Dei continendum. Unde & duas commutationes pari tenore &c.

NUM. DCCXLVII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Inti.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Piparpach de arabili terra jugera VI. de ſilva jugera X. unà cum conſenſu, & coiventia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum retum dedit prætitulatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum in eodem loco jugera VI. de ſilva jugera XV. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCXLVIII.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit inter venerabilem Annonem Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum nomine Anno quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Herineshuſir partem curtiferi unius unà cum conſenſu, & coniventia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir de menſurata terra etiam equaliter in eodem loco, & augevit de excolata terra jugerum dimidium laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCXLIX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Herilunc.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus ex ratione prætitulatæ Eccleſiæ eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Eitarpah jugera XXII. de pratis carradas VIII. una cum conſenſu, & Coniventia Cononicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Sereniſſimi Hludovvici Regis, aliorúmque fidelium in ipſa Eccleſia manentium. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præfatus nobilis vir venerando Epiſcopo ad partem Eccleſiæ habendum in loco, qui dicitur Crintila, domum, curtem, pomerium, humularium, de terra arabili jugera XXX. de ſilva jugerum I. de pratis carradas III. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCL.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Altiperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque Anno Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ ſuæ, una cum conſenſu, & conhibentia Canonicorum, & Monachorum, aliorúmque fidelium in ipſa Eccleſia degentium, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis eidem ad habendum in loco, quæ dicitur Phetarahc, jornales VII. Et econtra dedit memoratus Laicus nomine Altiperht ex ſuo proprio ſupra dicto Annone Epiſcopo ad partem Monaſterij ſui in loco, quæ dicitur Haſalpahc jornales VII. Unde & duas &c.

NUM. DCCLI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Adalleoz.

IN Dei nomine, Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus ex parte prænominatæ Eccleſiæ unà cum conſenſu, & coniventia Canonicorum, ſeu Monachorum, aliorúmque fidelium etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis eidem præfato homini ad ſuum proprium habendum ancillam unam, & curtiferum unum in loco, qui dicitur Marzilinga. Et econtra dedit prædictus nobilis vir ad partem Eccleſiæ ſervum unum, & in eodem vico curtiferum unum. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCLII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Adalolf, & ſuum fratrem Uodalhart.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus Epiſcopus eiſdem nobilis viris in proprietatem habendum in loco, que dicitur Vilisa curtiferum I. Econtra illi dederunt prædicto Epiſcopo in eodem loco jugera III. Actum eſt in loco, que dicitur Isana, ut uterque, quod ab altero accepit teneat, atque poſſideat ævis temporibus.

NUM. DCCLIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Wichart.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex ratione prætitulatæ Eccleſiæ eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Wolfpahc hobas II. de pratis jugera XIIII. unà cum conſenſu, & coniventia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir ex parte proprietatis ſuæ in loco, qui dicitur Moſaha domum, curtem, pomerium, hobas II. & jugera VIII. Et in alio loco, qui dicitur Slipphes curtiferum I. de pratis carradam I. ac parvam partem de terra moline adjacentem. Unde & duas &c.

NUM. DCCLIV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Amalheri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum agros V. in loco, qui dicitur Puotilinpah. Econtra dedit præfato Epiſcopo ad Kermaringon agros V. Actum eſt in loco, qui dicitur Isana &c.

NUM. DCCLV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Kisalfrid.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ eidem oobili viro ad proprietatem habendum io looo, qui dicitur Laginpah curtiferum I. de arabili terra jugera XXIIII. de pratis carradas VIII. Et ille econtra in reconpeoſatione harum rerum dedit idem nobilis vir præfato Epiſcopo partem proprietatis ſuæ ad Eccleſiam habendum in loco, qui dicitur Isamanninga domum, curtem, horreum, de arabili terra jugera XX. de pratis carradas XII. Uode & duas &c.

NUM. DCCLVI.

Cōmutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Wolfhart.

IN Dei oomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ſervum I. oomine Uodalhart unà cum conſenſu totius familiæ, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in recoopenſatione illius ſervi dedit præticulatus oobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retioendum ſervos II. Uode &c.

NUM. DCCLVII.

Cōmutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Ampho.

IN Dei nomine. Placuit, atque eonvenit &c. Dedit igitur prædictus venerabilis Epiſcopus eidem oobili viro in proprietatem habeodum de parte Eccleſiæ ſuæ in loco, qui dicitur Hasalpabc de arabili terra jugera XXVI. de pratis carradas VIII. de ſilva jugera VIII. unà cum conſenſu, & conhibentia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prædictus nobilis vir eidem Epiſcopo in eodem loco domum, horreum, pomerium, de arabili terra jugera VIIII. Unde & duas &c.

NUM. DCCLVIII.

Cōmutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Reginfrid.

IN Chriſti nomine. Notum maneat omnibus fidelibus ſub regno iſto commoraotibus, quomodo venerabilis Epiſcopus Anno quandam commutationem cum quodam nobili homioe Reginfredo facere voluit quorumdam mancipiorum, quod ita & fecit. Tradidit namque ille ipſe Reginfrid mancipia horum nominum in manus memorati Epiſcopi ad habendum ævis temporibus ad caſam Sanctæ Dei Genetricis Mariæ ad Friſingam pro operatione dierum mancipiorum illorum, quos accepit de Epiſcopo Annone, Muotpurc, Engilperbt, Muotſwind, Heriker. Hec autem mancipia econtra accepit de ſupra Epiſcopo Annone: Heripold, Drudhart, Regingund, Nana. Ideoque duas commutationes pari tenore conſcriptas præcepit fieri, unam ſecum habendam, & alteram illo oobili homine dandam, ut hæc commutatio firma per-

permaneat eternaliter. Siquis verò hanc commutationem infringere voluerit, liberam in omnibus habeat poteſtatem de ſuis mancipiis faciendum, quicquid ſuo animo conplacuerit. Et iſti ſunt teſtes per aures tracti: Managolt, Alprihc, Werimperht, Amalunc. Actum eſt in nuncupato loco Ahaloh in II. Idus Septembris.

NUM. DCCLIX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & Podalungun nobilem virum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro in loco, qui dicitur Sekkipab jugera II. cum conſenſu, & conhiventia totius familiæ ſuæ, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis. Econtra in reconpenſatione borum jugerorum dedit prætitulatus nobilis vir proprietatis ſuæ in eodem loco ſimili modo jugera II. ad ſedem ſuam retinendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCLX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Wicdarp.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus, & Advocatus ſuus nomine Heimperht eidem nobili viro in proprietatem habendum ſervum I. nomine Uodalperht. Et econtra in reconpenſatione bujus ſervi dedit prefato Epiſcopo alium nomine Hatto. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCLXI.

Commutatio inter venerabilem Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Craman.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus cum conivenția Canonicorum eidem nobili viro ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Puohſcein curtiferum I. de terra arabili jugera XL. & VII. de pratis carradas XXIII. Et econtra ille in reconpenſatione harum rerum dedit præfato Epiſcopo in loco, qui dicitur ad Mahalineschirihun curtiferum I. de arabili terra jugera XXX. & VIIII. de pratis carradas XXII. & ad Dornah jugera XXX. Unde & duas &c.

NUM. DCCLXII.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Arbeonis.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur Tuolpab agrum I. Econtra ille in reconpenſatione illius agri dedit præfato Epiſcopo in eodem loco agrum I. unde & duas commutationes &c.

NUM.

NUM. DCCLXIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & Meginhardum Comitem.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem Comiti ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur Dihninga ſemitam I. ut honorificé ad Eccleſiam poſſit ire in latitudine pedes X. & in longitudine XXX. Et econtra ille in reconpenſatione hujus rei dedit præfato Epiſcopo in eodem loco de pratis duplum. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCLXIV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & Arnoldum nepotem ſuum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus laudabilis Epiſcopus eidem nobili nepoti ſuo cum conſenſu, & coniventia totius familiæ ſuæ, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis ex poteſtate Eccleſiæ ſuæ mancipia II. quorum nomina Rihker, & Irmindrud. Et econtra in reconpenſatione horum mancipiorum dedit iſdem prænominatus nepos ſuus eidem prædicto Epiſcopo ad Sedem ſuam retinendum Presbyterum I. nomine Adalbertum. Unde & duas &c.

NOTA.

Retinendum Presbyterum. quibus verbis ſatis innuitur, quòd de illo Presbytero, aut potius de Eccleſia quadam ab eo adminiſtrata, antehac Anno Epiſcopus cum Arnoldo nepote habuerit controverſiam, quæ hac transactione fuit ſublata.

NUM. DCCLXV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & Cotafridum nobilem virum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro in loco, qui dicitur Glana jugera VII. cum conſenſu, & coniventia Canonicorum, ſeu aliorum fidelium ſuorum, etiam, & per licentiam Domni Hludowici Regis. Et econtra in reconpenſatione horum jugerorum dedit iſdem præfatus nobilis vir eidem prænominato venerabili Epiſcopo proprietatis ſuæ in loco, qui dicitur ad Hruodineshouun æquali numero jugera VII. Unde & duas &c.

NUM. DCCLXVI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & nobilem virum Winideonem.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus laudabilis Epiſcopus una cum Advocato ſuo nomine Heimberto eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in loco nuncupato Nertinga Curtiferum I. & partem alterius. Econtra vero in reconpenſatione hujus rei dedit prætitulatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad ſedem ſuam retinendum in eodem loco de pratis carradas III. de terra arabili jugerum I. Unde & duas commutationes &c.

NUM.

NUM. DCCLXVII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Othelm.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Dorf curtem, domum, horreum, curtifera II. pomerium cum humulario, de terra arabili jugera LXXVI. de pratis carradas XLI. de ſilva jugera XX. una cum conſenſu Canonicorum, ſeu Monachorum etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur Sconinovva curtem cum domo, curtifera II. horreum, pomerium, humularium, de excolata terra jugera LXXXII. de pratis carradas XXXVII. de ſilva jugera XX. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCLXVIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Wolfhart.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dédit itaque præfatus Epiſcopus cum Advocato ſuo Liutbrando eidem nobili viro mancipium I. nomine Adalmar. Econtra in reconpenſatione hujus mancipij dedit venerabili Epiſcopo alia II. quorum nomina ſunt Engilperht, Wicheri. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCLXIX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Ibbo.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Annonem &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur Puohcslaga jugera II. Et econtra ille in reconpenſatione hujus rei dedit præfato Epiſcopo in eodem loco jugera II. & dimidium. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCLXX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Cotafrid.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque præfatus Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ eidem nobili viro feminam I. Nomine Rihhilt cum Advocato ſuo Heimberto, & hoc fecit cum conſenſu, & conivencia Canonicorum, & aliorum fidelium ſuorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra dedit prænominatus nobilis vir Epiſcopo alteram mulierem nomine Deothilt. Et deinde ſcripſerunt cartulas duas &c.

NUM. DCCLXXI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Heimbret.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus cum Advocato ſuo Ercanberto una cum conſenſu Canonicorum, ſeu & per licentiam Hludovvici Regis eidem nobili viro in proprietatem habendum ſervum I. nomine Reginberi. Et econtra ille in reconpenſatione hujus dedit præfato Epiſcopo ſuum proprium ſervum nomine Snelhart. Unde & duas &c.

NUM. DCCLXXII.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Riholfi.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ad proprietatem habendum mancipium I. nomine Hartfolc. Econtra ille in reconpenſatione hujus mancipii dedit præfato Epiſcopo alia II. quorum nomina ſunt Reginheri, Regingund. Unde & duas &c.

NUM. DCCLXXIII.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Alpolti.

IN Dei nomine placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur Lera curtiferum I. de terra arabili jugera LX. de pratis carradas XXX. Econtra ille in reconpenſatione harum rerum dedit præfato Epiſcopo ad Zuoltesdorf curtiferum, de terra arabili jugera LVI. de pratis carradas XXX. molinam I. fabrum I. dimidium nomine Fridolf. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCLXXIV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Adalperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit igitur prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem babendum in loco, qui dicitur Horskinhofa de terra culta, & inculta, de pratis, ac de ſilva hobas II. & jugera XXVII. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum in loco nominato Lenginfeld de terra excolata, & inexcolata, de pratis, ac de ſilva colonias III. Unde & duas &c.

NUM. DCCLXXV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Alpvvinum.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ſupra dicto jugera VIII. curtiferum dimidium, Ancillam I. cum duobus filiis in loco, qui dicitur Perbchah. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit ſupra dictus vir unum molinæ locum in loco nominato Telinhuſir. Unde & duas &c.

NUM.

NUM. DCCLXXVI.

Commutatio intor Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Wolfrat.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque ſupra dictus Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ ſuæ unà cum conſenſu, & conhibentia Canonicorum, & Monachorum, aliorúmque fidelium in ipſa Eccleſia degentium etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis eidem ſupra dicto Wolfrado in loco, quæ dicitur Anzinga curtilem dimidium, & jornalem I. Et econtra in reconpenſationem dedit memoratus Wolfrat Annoni Epiſcopo ad partem Monaſterij ſui in ipſo loco ad Anzingon talem rem, per quas deinceps utriusque, quod ab altero accepit teneat, atque poſſideat ævis temporibus.

NUM. DCCLXXVII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Tuoto.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ Tuotoni Laico ad proprium habendum in villa, quæ dicitur Puurra de terra arabili jugera V. Econtra memorato Epiſcopo dedit idem Tuoto ad partem Eccleſiæ ſuæ de proprio ſuo in eadem villa habendum de terra arabili jugera IIII. de ſilva jugera VI. eo modo, ut uterque habeat, poſſideat, faciat inde, quod velit, nullo hominum contradicente, atque illa commutatio ævis temporibus firma permaneat.

NUM. DCCLXXVIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Fridaloh.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus venerabilis Epiſcopus ex parte prætitulatæ Eccleſiæ eidem nobili viro curtiferum I. in loco, qui dicitur Liutunwanc unà cum conſenſu, & conivenția Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præfatus nobilis vir ex parte proprietatis ſuæ in eodem loco ad domum Dei habendum triplicem parte venerabili Epiſcopo. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCLXXIX.

Commutatio inter venerabilem Annonem Epiſcopum, et quendam nobilem virum nomine Alpm̃at.

IN Chriſti nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ eidem nobili viro ſervum I. nomine Wolfperht. Et econtra dedit idem nobilis vir ad partem Eccleſiæ alterum ſervum, qui dicitur Nidam. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCLXXX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Antres.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum ancillam I. nomine Deotpurc. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ſervum I. nomine Meginhart. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCLXXXI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Hiltiperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus cum Advocato ſuo nomine Kerhart eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Gramannesdorf curtiferum I cum paſtu, ac viis, & perviis unà cum conſenſu, & conivencia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione barum rerum dedit memoratus nobilis vir venerabili Epiſcopo ad partem Eccleſiæ habendum in eodem loco de terra arabili triplicem portionem Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCLXXXII.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Heimberti Laici.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus ex ratione Eccleſiæ ſuæ, una cum conſenſu, & conivencia Canonicorum, ſive aliorum fidelium in ipſa Eccleſia degentium eidem homini Heimberto ad ſuum proprium habendum in loco, qui dicitur Kem in Comitatu Ratolti Comitis colonicas VIII. molendinem I. cum omni veſtitura tali, ſicut ad ipſam ſedem in eodem loco pertinere dinoſcitur. Et econtra in reconpenſatione barum rerum dedit memoratus Heimperht ex ſuo proprio adpartem Eccleſiæ ſuæ præfato Epiſcopo in villa, quæ dicitur Mohinga colonicas VIIII. molinam I. molere paratam cum omni tali veſtitura, ſicut Advocatus Sanctæ Mariæ in eodem loco accepit. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCLXXXIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Reginfrid.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex ratione prætitulatæ Eccleſiæ eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Purra curtem cum domo, & cum aliis edificiis, de terra arabili jugera XXXVI. & de pratis carradas XV. de ligno jugerum I. & in ſilva communem uſum cum aliis, unà cum conſenſu, & coiventia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir ex parte proprietatis ſuæ in loco, qui dicitur Glana eidem Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum curtem cum domo & cum aliis ædificiis, de terra arabili jugera XL. & de pratis carradas X. de ſilva bona jugera XV. Unde & duas commutationes &c.

NUM.

NUM. DCCLXXXIV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Alpker.

IN Dei nomine, Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque jam dictus Epiſcopus Anno, unà cum conſenſu, & conivencia Canonicorum, aliorúmque fidelium ſuorum in loco, qui dicitur Tannara de terra arabili jugera VIIII. & de pratis carradam I. Et econtra ille ſupradictus Epiſcopus accepit ab illo in loco, qui dicitur Erphinprunnin de terra arabili jugera VIIII. & de pratis carradam I. ad domum Sanctæ Mariæ. Unde & duas &c.

NUM. DCCLXXXV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & Onhardum nobilem virum, & Waldpertum ejus filium.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ ad Svvindaha curtem cum domo, pomarium I. jugera XLV. de pratis carradas XX. de ſilva jotnales XL. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dederunt ſupra dicti nobiles viri Epiſcopo ad Rotenpah curtem cum domo, pomarios II. de terra arabili jugera LXXII. de pratis carradas XL. de ſilva ſufficienter, ut uterque, quod ab altero accepit teneat, atque poſſideat ævis temporibus.

NUM. DCCLXXXVI.

Cōmutatio inter Annonem Epiſcopum, & nobilem virum nomine Fater.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Mohhinga jugera III. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum in eodem loco jugera III. Unde & duas &c.

NUM. DCCLXXXVII.

Cōmutatio inter Annonem Epiſcopum, & Alpradum nobilem virum.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque præfatus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro in loco, qui dicitur Petinpah curtiferum I cum domo, & horreo, de arabili terra jugera XXX. de pratis carradas X. cum conſenſu totius familiæ ſuæ, etiam & per licentiam Domni Regis Hludovvici. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulatus nobilis vir Epiſcopo ad Sedem ſuam retinendum in loco nuncupato Chuginhuſun curtiferum I. cum domo & horreo, & jugera XXX. de pratis carradas X. de loco jornales IIII. & terminum fluminis illum pertinentem.
Unde & duas &c.

NUM. DCCLXXXVIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & Werinharium Comitem.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus cum Advocato ſuo Luitpraodo eidem Comiti in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Huntilinpah curtiferum I. inter arabili terra, & pratis hobas III. & jugera VII. Econtra ille in reconpenſatione harum rerum dedit præfato Epiſcopo in loco, qui dicitur Wennigiopah curtem cum domo, & aliis ædificiis, inter arabili terra, & pratis, & lignis hobas V. molinam I. Unde & duas &c.

NUM. DCCLXXXIX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Cundhart.

IN Dei nomine. Placuit, atque coovenit &c. Dedit itaque Anno Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ unà cum conſenſu, & cohibentia Canonicorum, ſeu Monachorum, aliorúmque fidelium in ipſa Eccleſia degentium, etiam & per licentiam Hludovvici Regis, præfato nobili viro babendum in loco, qui dicitur Pheterah jugera XIII. & de pratis carradas VII. Et econtra dedit memoratus Cuodhart ex ſuo proprio ſupra dicto Annoni Epiſcopo io loco, qui dicitur Crintila jugera XIII. & de pratis carradas VII. Unde & duas &c.

NUM. DCCXC.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Waltfridi.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Sickereshuſuo, domum, curtem, pomerium, de terra arabili jugera CXXVIII. de ſilva jugera XXXVIII. de pratis jugera XIIII. unà cum conſenſu, & coiveotia Canonicorum, ſeu Mooachorum, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis. Et ecootra in reconpenſatione harum rerum dedit idem nobilis vir præfato Epiſcopo partem proprietatis ſuæ ad Eccleſiam habendum in loco, qui dicitur Menzinga, domum, horreum, curtem, de terra arabili jugera CCXL. de pratis CL. de ſilva jugera XII. Unde & duas &c.

NUM. DCCXCI.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Reginolti.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur Feldmohinga curtiferum I. Et econtra ille in reconpenſatione harum rerum dedit præfato Epiſcopo in eodem loco de terra arabili duplum. Unde & duas commutationes &c.

NUM.

NUM. DCCXCII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Nordperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Stroga curtiferum I. jugera XV. unà cum conſenſu, & coiventia Canonicorum, etiam & Monachorum, tamen & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir venerabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ in eodem loco ad Eccleſiam retinendum jugera XVII. curtiferum I. cum pomerio. Unde & duas &c.

NUM. DCCXCIII.

Comũtatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Willihelm.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus cum Advocato ſuo Heimberto eidem nobili viro ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur Asinchova de terra arabili jugera IIII. Et econtra ille in reconpenſatione harum rerum dedit præfato Epiſcopo in loco, qui dicitur ad Pahhe ſimiliter. Unde & duas &c.

NUM. DCCXCIV.

Traditio Adalberti Diaconi ad Quirinpach.

DUm & omnibus non habetur incognitum, ſed multis eſt in epiſcopio beatiſſimæ Virginis Mariæ benè cognitum, qualiter quidam nobilis vir Adalperht Diaconus potenti manu tradidit propriam hereditatem ſuam ad Frigiſingam ad domum Sanctæ Mariæ, ubi Sanctus Corbinianus Confeſſor Chriſti corpore requieſcit in loco Quirinpah, quicquid ibidem proprietatis eodem die viſus eſt habere. Et econtra conplacitavit cum Annoni venerabili Epiſcopo aliam rem eccleſiaſticam ad Ringilinpah, & ipſas utrasque res in beneficium accepit de manibus jam dicti venerabilis Epiſcopi. Actum in loco, qui dicitur Frigiſinga præſente Annoni Epiſcopo IIII. Kalendas Junias. Et iſti ſunt teſtes per aures tracti: Cuoto, Horscolf, Heimperht, Liuto, Anulo, Starcholf, Wolfperht, Wirunt, Aſperht, Wicdarp, Alphart, Anthad, Sigihart, Otachar, Einhart, Erhart, Ribhart, Lantperht, Reginhart. Actum verò ea ratione, ut ipſe jam dictus Adalperht Diaconus eas res uſitâſſet, atque meliorâſſet, & habuiſſet usque in vitam ſuam; poſt obitum verò ſui ambas res ad domum Sanctæ Mariæ ſine ullius hominis contradictione firmiter & inviolabiliter perſtitiſſent.

NUM. DCCXCV.

Traditio Tatonis.

NOtum ſit cunctis in provincia Bajuwariorum conſtitutis nobilibus, veracisque, qualiter quidam vir nobilis nomine Tato ſuam ad Sconinperc monaſterium Sancti Viti, ubi pretioſi Martires Chriſti Cornelius & Cyprianus corpore quieſcunt in loco, qui dicitur Cundharesdorf totum & integrum, domum cum curte, terris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, & mancipia V. quorum nomina Cundpald, Uodalmunt, Kerpato, Waldperht, Otpirc, nihilque prætermittens, quod in eodem loco eo die habere videbatur, quod non totum tradidiſſet, niſi curtiferum I. & jugera IIII. & tertiam

tiam partem pecorum. Et exinde conplacitavit, ut ille ipſe, & Uxor ejus nomine Deotlind eam traditionem in beneficium haberent, etiam & hoc, quod de domo Dei acceptum habuiſſet, quiſquis alterius ſuperſtis extitiſſet usque in finem vitæ illorum. Iſti ſunt teſtes: Anno, Hrodrih, Anthelm, Erkanperht, Liutker, Epaho, Wichart, Anthad, Adalperht, Reginker, Hitto, Egilolf, Ruodperht, Undeo, Wolfolt, Eparuni, Cundhart, Iſanperht.

NUM. DCCXCVI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Werinheri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis prædictus Epiſcopus ex ratione prætitulatæ Eccleſiæ eidem Comiti in loco, qui dicitur ad Strogun de pratis carradas IIII. una cum conſenſu, & coniventia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludowici Regis. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit prænominatus Comis eidem Epiſcopo ex parte beneficii ſui in eodem campo equalem menſuram ad ſuam Eccleſiam habendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCXCVII.

Traditio Werimunt.

NOtum ſit omnibus in provincia Bajuvvariorum conſtitutis, qualiter quidam Presbyter, & nobilis vir nomine Werimunt cogitans pro remedio animæ ſuæ domu Dei quedam mancipia cum traditione firmare. Venit igitur in Kalendis Februarii adFrigiſingam in præſentiamAnnonis venerabilisEpiſcopi, & Jezonis Comitis tradens in capſam Sanctæ Mariæ Ancillas IIII. & duos infantulos, ut poſt obitum ſuum ſine ulla contradictione ad Servitium Sanctæ Mariæ permanerent. Et hæc ſunt nomina eorum: Wiga, Kundpirc, Kervvar, Deotlind, Hartinc, Wolfker, ea ratione, ut prædicta mulier Wiga in unoquoque anno denarium I. ad domum Dei indubitanter reddere, & de alio ſervili opere libera fuiſſet, ac alia V. mancipia dies II. in ebdomada haberent. Iſti ſunt teſtes Jezo Comis, Helfrih, Helmrih, Eccho, Ribhart, Hrodlant, Liuthart, Nidhart, Hrodperht, Cetil, Erchanperht,

NUM. DCCXCVIII.

Traditio Paldkisi.

NOtum ſit cunctis in provincia Bajuvvariorum conſtitutis, qualiter quidam nobilis vir nomine Paldkis adiens venerabilem Annonem Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum deprecans celſitudinem ſuam quandam cum ſuo adjutorio peragere traditionem. Tunc etiam libenti animo tradidit in capſam Sanctæ Mariæ totum, quod ſuo comparavit labore in loco, qui dicitur ad Pahhe, domum, curtem, horreum, mancipia III. de arabili terra jugera VII. de pratis carradas XII. ut ſine ulla contradictione ad domum Dei ævis permaneret temporibus. Ea etenim ratione, ut hoc beneficium, quod de domo Dei habuit, eadem re propè adjacente ſibi, aut ſuæ Uxori nomine Arhilt conplacitavit habendum absque omni mutatione illi poſſidendum, cui Deus longiorem augeret vitam. Et iſti ſunt teſtes: Kotaſcalh Comes, Egilperht, Kundheri, Hrodrih, Wicdarp, Hartnid, Asperht, Eparhart, Pernker, Sigiperht.

NUM.

NUM. DCCXCIX

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Liutfrid.

IN Dei nomine. Placuit, atque conveoit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Monaſterij unà cum conſenſu, & coibeotia Canonicorum, ſeu Monachorum, aliorúmque fidelium in ipſa Eccleſia degentium, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis in loco, qui dicitur Puohſcorro curtiferum, jugera LV. de pratis carradas VIIII. Et econtra io reconpenſatione harum rerum dedit memoratus oobilis vir ad partem Eccleſiæ ex portione hereditatis ſuæ in loco, qui dicitur Feldmohhinga curtiferum I. tota ædificia manentem I. jugera LX. de pratis carradas XII. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCC.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & Hruodoldum Comitem.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Anno Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ eidem venerabili Comiti ad ſuum Comitatum habendum in loco, qui dicitur Purgipah Eccleſiam cum domo, de terra arabili hobas III. de pratis carradas XX. de ſilva jugera tria, mancipia tria unà cum conſenſu, & cohibentia Mooachorum ſeu Canonicorum, etiam & per licentiam Sereniſſimi Hludovvici Regis. Et econtra in reconpeoſatione harum rerum dedit præfatus nobilis Comes pretitulato Epiſcopo ad domum Dei habendum in loco, qui dicitur Sueinpah, curtem cum domo, de terra arabili hobas III. de pratis carradas XX. de ſilva jugera tria, mancipia tria. Unde & duas &c.

NUM. DCCCI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Heimbertum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus eidem viro partem ab Eccleſia cum cooſenſu, & conventione Canonicorum, ſive Monachorum, etiam & per licentiam Sereoiſſimi Hludovvici Regis ſenioris io illa villa, quæ dicitur Pelheim curtiferum I. cum ædificiis, jugera XL. de pratis carradas XII. ut habeat, poſſideat, & in perpetuum, quicquid eliget faciat. Econtra in reconpenſatione harum rerum præfato Epiſcopo dedit idem ipſe partem proprietatis ſuæ in villa, quæ dicitur Rumaneshuſir curtiferum I. cum ædificiis, jugera LII. de pratis carradas XII. quod ad domum Sanctæ Mariæ ioviolabiliter perſeveret. Unde & duas &c.

NUM. DCCCII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Hunolf.

IN Dei nomine. Placuit, atque coovenit &c. Dedit itaque jam dictus Epiſcopus Anno cum cooſenſu, & cooiventia Caooicorum, aliorúmque fidelium ſuo-

rum in loco, qui dicitur ad Kekinpiunt de terra arabili jugerum I. Et econtra accepit ab illo in loco, qui dicitur ad Emberingon partem curtiferi unius. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam Laicum nomine Immo.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ cum conſenſu, & cohibentia Canonicorum, & Laicorum, etiam & per licentiam Domni ac Sereniſſimi Hludovvici Regis eidem homini ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur Louppah curtem cum domo, ceteríſque ædificiis, de terra arabili jugera LVIII. de pratis carradas XLVII. de ſilva jugera IIII. Econtra in reconpenſationem harum rerum tradidit Epiſcopo præfatus vir ex parte hereditatis ad ſuam Eccleſiam habendam in villa, quæ dicitur Lenginfeld, curtem cum domo, ceteríſque ædificiis, de terra arabili jugera LVIII. de pratis carradas XXVII. de ſilvis jugera XXX. Unde & duas &c.

NUM. DCCCIV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Wicperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex ratione prætitulatæ Eccleſiæ eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Phetarah, curtiferum I. & de arabili terra jugera XV. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præfatus nobilis vir ex parte proprietatis ſuæ venerabili Epiſcopo ad Eccleſiam habendum in loco, qui dicitur Tenileſchirihha curtiferum I. de arabili terra jugera XV. & agrum I. ac de pratis carradas III. pro hoc, ut commutatio facta fieret. Unde & duas &c.

NUM. DCCCV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam Laicum nomine Altman.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex ratione præfate Eccleſiæ eidem Altmanno ſervum I. nomine Oadalhart, una cum conſenſu, & conivenția Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione hujus mancipij dedit prænominatus Altman ex parte proprietatis ſuæ mancipia II. eidem Epiſcopo, quorum nomina Erkanperht, & Deotsvvind ad ſuam Eccleſiam detinenda.
Unde & duas &c.

NUM.

NUM. DCCCVI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Erkanman.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Phetarah, de terra arabili jugera VIII. una cum conſenſu, & coiventia Cononicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit eidem nobilis vir præfato venerabili viro partem proprietatis ſuæ ad Eccleſiam habendum in eodem loco de terra arabili jugera X. Unde & duas &c.

NUM. DCCCVII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Marcholt.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus cum conſenſu,. & coniventia Canonicorum, ſeu aliorum fidelium ſuorum, & per licentiam Domni Hludovvici Regis eidem nobili viro duo mancipia, quorum nomina Irminrat, & ejus filius. Et econtra isdem nobilis vir dedit præfato Epiſcopo eodem modo matrem & filium, quorum nomina Deotlind, & Rihker. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCVIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Adalo.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex ratione prætitulatæ Ecclesiæ eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Priſinga inter latitudinem, & longitudinem de terra arabili perticas XV. & pedes VII. unà cum conſenſu, & coiventia Canonicorum ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir ex parte proprietatis ſuæ in eodem loco eidem Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum inter latitudinem, & longitudinem de terra arabili perticas XL. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCIX.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Hantunonis.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in loco, qui dicitur Pritilinpah ad proprietatem habendum duas partes unius agri. Et ille econtra in reconpenſatione harum rerum præfato Epiſcopo in eodem loco dupliciter reſtituit. Unde & duas &c.

NUM. DCCCX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Altman.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque Anno Epiſcopus, & Advocatus Riberi ex ratione præfatæ Eccleſiæ ſuæ unà cum conſenſu, & conhibentia Canonicorum, & Monachorum, aliorúmque fidelium in ipſa Eccleſia degentium, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis eidem ad habendum in loco, quæ dicitur Dorfa, de pratis carradas XII. & de ſilva lucum unum. Et econtra dedit ſupra dictus Altman ex ſuo proprio ſupra dicto Annoni Epiſcopo ad partem monaſterij ſui in loco, quæ dicitur Dorfa ſilvam unam. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXI.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Meginharij Presbyteri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus laudabilis Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſue eidem nobili Presbytero in loco, qui dicitur Peraloh curtiferum I. cum conſenſu & coiventia Canonicorum ſeu aliorum fidelium ſuorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra recompenſavit isdem prænominatus nobilis Presbyter in eodem loco jugerum I. eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam habendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem nomine Iſanperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque Anno Epiſcopus eidem præfato Iſanberto curtiferum I. in loco, qui dicitur Paſinga ad ſuum proprium habendum. Et econtra dedit ſupra nominatus Iſanperht ex ſuo proprio Annoni Epiſcopo ad partem Monaſterij in eodem loco jugera III. & bovem I. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCXIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Reginheri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Sulzreini unam partem curtiferi unà cum conſenſu & coniventia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam piiſſimi Hludovvici Regis. Et econtra in recompenſatione harum rerum dedit memoratus nobilis vir eidem glorioſo Epiſcopo in eodem loco ad partem Eccleſiæ habendum duplicem portionem hereditatis ſuæ. Unde & duas commutationes &c.

NUM.

NUM. DCCCXIV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Hadamar.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit igitur prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum medietatem curtiferi unius in loco, qui dicitur Pipurc. Et econtra in reconpenſatiooe hujus rei dedit prætitulatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retioendum ex proprietatis ſuæ in eodem loco de arabili terra jugerum I. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Meginheri.

IN Dei nomine, Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Riuti, domum, horreum, de arabili terra jugera XLII. de pratis carradas XX. de ſilva jugera IIII. ac decimam de eadem villa ſuam partem Epiſcopus ei perdonavit uſque in vitam ſuam. Et econtra in reconpenſatione rerum illarum dedit præſcriptus nobilis vir eodem Epiſcopo in loco qui dicitur Totinchirihha domum, horreum, de arabili terra jugera L. de pratis carradas XC. & de ſilva in commune cum aliis habundanter. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCXVI.

Comutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Arnunc.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque præfatus Epiſcopus ſupra dicto Arnungo de parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum de arabili terra jugera XLVI. & de pratis carradas X. prope fluvio, qui vocatur Suindaha locus autem ſimili vocabulo nuncupatur. Econtra verò accepit idem venerabilis Epiſcopus Anno de predicto nobili viro ad conpendium Eccleſiæ ſuæ habendum de arabili terra jugera XXXI. & de pratis carradas XL. Ideoque duas cartulas pari tenore &c.

NUM. DCCCXVII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam palatinum Comitem nomine Fritilo.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ eidem palatino Comiti in proprietatem habendum in locis, quæ dicuntur Apatinhuſir, & Witarinesdorf de arabili terra hobas III. & aliis ad hoc pertinentibus una cum conſenſu, & coivencia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Domni Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præfatus palatinus Comis ex parte proprietatis ſuæ prædicto Epiſcopo ad Eccleſiam habendum io locis, quæ dicuntur Fidalesdorf, & Tuolpahc colonicas III. & aliis ad hoc pertinentibus. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXVIII.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Mahtperti nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus, & Advocatus ſuus Heimbertus eidem nobili viro in proprietatem habendum partem curtiferi in loco, qui dicitur ad Humperhteshusun. Et econtra ille in reconpenſatione hujus rei dedit præfato Epiſcopo in eodem loco de terra arabili duplum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXIX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Reginperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ eidem nobili viro ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur Hruodratesdorf curtiferum I. de terra arabili jugera XVII. de pratis jugera VII. una cum conſenſu, & coiventia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludowici Domni Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit idem nobilis vir præfato Epiſcopo partem proprietatis ſuæ ad Eccleſiam habendum in loco, qui dicitur Zollinga octavam partem Eccleſiæ, curtem, domum, & de arabili terra jugera XVII. & de pratis jugera VII. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Arbo.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem eidem nobili viro curtiferum I. Econtra verò in reconpenſationem ejusdem rei tradidit isdem vir partem ſuæ hereditatis, hoc eſt curtiferum I. & agrum I. Domno Annoni Epiſcopo, & Advocato ſuo Hiltiprando ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ ad habendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXXI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Uurmhart.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Steinhard agros V. etiam & per licentiam Domni Hludowici Regis. Econtra dedit in reconpenſatione hujus rei eisdem nobilis vir jugera VI. in eodem loco ad prædictam Eccleſiam retinendum. Unde & duas commutationes &c.

NUM.

NUM. DCCCXXII.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Hruodperti Laici.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prediɑus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Kysalpah de arabili terra jugerum I. unà cum conſenſu, & coiventia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prenominatus nobilis vir venerabili Epiſcopo de parte proprietatis ſuæ in eodem loco ad Eccleſiam retinendum jugerum alterum prope flumen, quod dicitur Isana conſiſtentem locum molinæ. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXXIII.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Eginonis.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ad proprietatem habendum mancipium unum, nomine Otker. Econtra ille in reconpenſatione illius mancipij dedit prætitulato Epiſcopo mancipia II. nomine Reginperht, Hugimot. Et inde duas &c.

NUM. DCCCXXIV.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Lantberti Laici.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur Steinheringa jugera ſex. Econtra ille in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulato Epiſcopo in eodem loco jugera ſex. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXXV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Heimbret.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus cum conſenſu Canonicorum, ſeu aliorum fidelium, & per licentiam Domni Regis eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Ciholteshuſon jugera VI. Et econtra ille in reconpenſatione harum rerum dedit præfato Epiſcopo in loco, qui dicitur ad Palcingon alia VI. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXXVI.

Cōmutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Ekihart.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædiɑus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum mancipia IIII. Kisalvvart, Alholf, Egilpurc, Irmina. Et econtra in reconpenſatione horum mancipiorum dedit prætitulatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum etiam VIII. quorum nomina hic continentur &c.

NUM.

NUM. DCCCXXVII.

Commutatio inter Amonem Epiſcopum, & quendam virum nomine Hiltiperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque Anno Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ ſuæ unà cum conſenſu, & conhibentia Canonicorum, & Monachorum, aliorûmque fidelium in ipſa Eccleſia degentium, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis eidem ad habendum in loco, qui dicitur Phetarah jugera VIIII. Econtra dedit memoratus Hiltipercht ex ſuo proprio ſupra dicto Annoni Epiſcopo jugera VIIII. in loco ipſo, quæ dicitur Phetarah. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXVIII.

Commutatio inter Amonem Epiſcopum, & alium Annonem nepotem ſuum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ unà cum conſenſu, & cohiventia fidelium ſuorum, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis in loco, qui dicitur ad Herineshuſon dimidiam partem curtiferi unius eidem Annoni equivoco, & nepoti ſuo. Et econtra in reconpenſatione illius curtiferis dedit prædictus Anno ex parte proprietatis ſuæ eidem venerabili Epiſcopo equaliter menſuratam terram in eodem vico vicinior jacentem. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXXIX.

Commutatio inter Amonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Adalfrid.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus ex rebus præfatæ Eccleſiæ unà cum conſenſu, & conivencia fidelium ſuorum, ſeu & per licentiam Hludovvici Domni Regis eidem nobili viro in loco, qui dicitur Cabzpah de terra arabili jugera LVII. de pratis jugera XV. Et ille econtra in reconpenſatione ex parte proprietatis ſuæ dedit eidem venerabili Epiſcopo ad ipſam Eccleſiam habendum in loco, qui dicitur Isana jugera LVII. de pratis jugera XV. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCXXX.

Commutatio inter Amonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Ilprant.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus ex rebus monaſterij ſui eidem nobili viro ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur Gotinga curtiferum I. Et ille econtra in reconpenſatione harum rerum dedit ad domum Sanctæ Mariæ in præfato loco agros III. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXXXI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Unroh.

IN Dei nomine. Placuit, atque cooveoit inter venerabilem &c. Dedit itaque prædictus veoerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur Moſaha curtiferum I. una cum conſenſu, & coiventia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per liceotiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir glorioſo Pontifici de parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum jugera III. Uode & duas &c.

NUM. DCCCXXXII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Mahtperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque conveoit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ eidem Mahtpertò ancillam I. cum filio ſuo unà cum cooſenſu, & coniventia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione hujus sncille cum filio dedit prænominatus Mahtperht ex parte proprietatis ſuæ ancillam cum filio ſuo nomine Hruodsuind eidem Epiſcopo ad Eccleſiam detineoda. Uode & duas &c.

NUM. DCCCXXXIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Frumolt.

IN Dei nomine. Placuit, atque coovenit &c. Dedit namque prædictus Epiſcopus ex ratione Monaſterij eidem oobili viro in proprietatem unam viam per ejusdem curtem pergeotem in loco, qui dicitur Filiſa cum conſenſu fidelium ſuorum. Et econtra in reconpeoſatione illius rei dedit præfatus vir Epiſcopo ex parte unius curtiferi ad Mooaſterium habendum io eo loco via illa impleatur. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXXXIV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Hucpald.

IN Dei oomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habeodum in loco, qui dicitur Feoht curtiferum I. & ſilvam I. unà cum cooſenſu, & coiventia Caoonicorum ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et ecootra io reconpenſatione barum rerum dedit prænòminatus oobilis vir ex parte proprietatis ſuæ venerabili Epiſcopo ad Eccleſiam retioendum de arabili terra jugerum I. & ſilvam I. Uode & duas &c.

NUM. DCCCXXXV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Oſo.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus ex ratione præfate Eccleſiæ unà cum conſenſu, & coiventia Canonicorum, ſeu etiam fidelium ſuorum, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis in loco, qui dicitur ad Rotu eidem Offuni de terra arabili jugera XXII. Et econtra in reconpenſatione ejusdem territorij dedit prædictus Offo ex parte proprietatis ſuæ eidem venerabili Epiſcopo ad ipſam Eccleſiam habendum vicinior jacentem territorium ejusdem menſuræ menſuratum in eodem loco ad Rotu. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXXXVI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quosdam nobiles viros nomine Alpolt, & Irminpold.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eisdem nobilibus viris in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Undeoinga de excolata terra jugera XXII. una cum conſenſu, & coiventia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dederunt prænominati nobiles viri ex parte proprietatis ſuæ venerabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur Percheim curtifera II. pomerium cum humulatio, & de arabili terra jornales XVIIII. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXXXVII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Rantolf.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus, & Advocatus ejus nomine Hruadperht prædicto viro una cum coniventia Canonicorum, & Laicorum, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis de rebus præfatæ Eccleſiæ in proprietatem habendum de terra arabili jugera XIII. in termino, quod dicitur Tannaromarcha. Et econtra acceperunt in reconpenſationem harum rerum de eodem viro ad partem Eccleſiæ habendum in ſupra dicto loco jugera XVI. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXXXVIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Alpuni.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem venerabili viro in proprietatem habendum ex parte Eccleſiæ ſuæ in loco, qui dicitur Zorngeltinga de terra arabili hobam I. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir venerabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum, quicquid proprietatis ad Hardhuſun viſus fuit habere, domum, curtem, cum aliis edificiis, ſervos II. ac boves II. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCXXXIX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, et quendam nobilem virum nomine Pettonem.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque præfatus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in loco, qui dicitur Perchah jugera XXXVII. de pratis carradas XXV. de ſilva jugera XIIII. cum conſenſu totius familiæ ſuæ, etiam & per licentiam glorioſi Regis Hludovvici. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit isdem prædictus nobilis vir prænominato Epiſcopo in loco nominato ad Perge agros XXXV. de pratis carradas XXVIII. de ſilva jugera XII. & locum molinæ I. ad conpletionem duorum Epiſcopi jugerorum, quæ ſuperfuerant de prædicta ſilva. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXL.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Kiſalrih.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem Presbytero partem curtiferi unius in proprietatem habendum. Et econtra idem Presbyter in reconpenſationem hujus rei dedit cum Advocato ſuo nomine Cotafrido præfato Epiſcopo de terra arabili duplum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXLI.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Herivvic.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ eidem nobili viro in loco, qui dicitur Iſana medietatem curtiferi unius, & agros II. de pratis carradam I. cum conſenſu & conivencia Canonicorum, ſeu aliorum fidelium ſuorum, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Eccleſiam ſuam habendum proprietatis ſuæ in loco nuncupato Puotilinpah de pratis carradas X. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXLII.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Deotpirgæ.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili feminæ cum Advocato ſuo Heimperhto quædam mancipia in proprietatem habendum, quorum nomina: Suint, Liutpurc, Iſangart, Lantheri. Econtra in reconpenſatione illorum mancipiorum dedit præfata mulier alia mancipia, quorum nomina ſunt: Reginheri, Willidrud, Deotheid. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCXLIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, et Cozbertum nobilem virum, nobilemq; feminam nomine Wolfpirin.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro, nobilique feminæ in loco, qui dicitur Deot-

Deotrihhesheimma curtiferum I. & jugera XVI. de pratis carradas IIII. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dederunt isdem nobilis vir, nobilísque temina eidem venerabili Epiſcopo in loco nominato Ismanninga jugera XI. de pratis Carradas IIII. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXLIV.

Commutatio inter Amonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Kerolt.

IN Dei nomine placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus ex ratione prætitulatæ Eccleſiæ una cum conſenſu Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Sereniſſimi Hludovvici Regis eidem nobili viro in loco; qui dicitur Stallinkiribha de arabili terra jugera VIIII. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præfatus nobilis vir nomine Kerolt ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum in eodem loco jugera VIIII. in villa, quæ dicitur Suindaha fixa ratione æternaliter poſſidere. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXLV.

Commutatio inter Amonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Hruodrib.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus Epiſcopus, & ejus Advocatus N. unà cum conivenda Canonicorum, & Laicorum, ſeu & per licentiam Hludovvici Regis in proprietatem habendum eidem nobili viro in loco qui dicitur Miltaha jugera XVI. exſtirpare. Et econtra accepit in reconpenſationem harum rerum de prædicto nobili viro ad partem Eccleſiæ ſuæ de terra arabili jugera XVI. in loco nuncupato Chamara. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCXLVI.

Commutatio Amonis Epiſcopi, & Widarkisi.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ad proprietatem habendum in loco, qui dicitur Pafinga medietatem jugeri unius. Et econtra ille in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulato Epiſcopo jugerum I. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCXLVI.

Commutatio inter Amonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Helmperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Kisalpahc jugera LI. de pratis carradas XII. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiim habendum in loco, qui dicitur Ehinga jugera XIIII. de pratis carradas VIII. de ſilva jugera XXX. Unde & duas &c.

NUM.

NUM. DCCCXLVII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quosdam nobiles viros nomine Gouzo, & Chuniperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus isdem nobilibus viris in loco, qui dicitur Phetarah in proprietatem habendum de terra arabili jugera XXV. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dederunt prætitulati nobiles viri in eodem loco equaliter. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXLVIII.

Comutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Sindeo.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque dictus venerabilis Epiſcopus ex ratione prætitulatæ Eccleſiæ eidem nobili viro quartam partem unius agri, & ancillam I. nomine Deotpirc. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir venerabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum in eodem loco etiam duplum, & ancillam I. nomine Ratdrud. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCXLIX.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Deotmar.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque ſupra dictus Anno Epiſcopus ex ratione præfatæ Eccleſiæ una cum conſenſu, & coiventia Canonicorum, ſeu Monachorum, aliorúmque fidelium in ipſa Eccleſia degentium, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis eidem Deotmaro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Pritilinpahc domum I. curtem, aliáque ædificia, hobas III. & de pratis carradas LX. Et econtra dedit memoratus Deotmar Annoni Epiſcopo ad partem Monaſterii in loco, qui dicitur Lenginfeld, domum, curtem, aliáque edificia, de terra arabili hobas IIII. & de ſilva I. Unde & ipſe Deotmar accepit ab Annone Epiſcopo, quod plùs ſuperhabundavit de terra arabili in pecunia, mancipia IIII. cavallos II. de argento libram I. Quapropter duas commutationes &c.

NUM. DCCCL.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Echo.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit igitur prædictus venerabilis Epiſcopus ex ratione prætitulatæ Eccleſiæ eidem præfato nobili viro in loco, qui dicitur Puopinhuſir jugerum I. unà cum conſenſu & convenientia Canonicorum, ſeu Monachorum, & ceterorúmque fidelium in ipſa Eccleſia degentium, etiam & per licentiam Sereniſſimi Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præfatus nobilis vir ex parte proprietatis ſuæ in eodem loco jugera II. venerabili Epiſcopo ad partem Eccleſiæ habendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLI.

Commutatio Annonis Epiſcopi, & Cundhardi.

IN Dei nomine, Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Nivvara curtiferum unum, & ad Tannum de terra arabili jugera C. de pratis carradas XXX. de ſilva jugera VIII. Et econtra ille in reconpenſatione harum rerum dedit præfato Epiſcopo ad Pinvvingun curtifera II. unum cum ædificio, de terra arabili jugera CII. de pratis carradas XXXIII. de ſilva jugera VIII. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCLII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Humperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Wibsa curtiferum I. unà cum conſenſu, & coibentia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit prætitulatus nobilis vir laudabili Epiſcopo de parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum in eodem loco equale curtiferum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLIII.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quosdam nobiles viros nomine Hemmo, & Walaheri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eisdem nobilibus viris ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Chiemperc curtiferum I. de arabili terra jornales XX. de pratis carradas XII. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dederunt prætitulati nobiles viri laudabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum loco Tubbinga nominato curtiferum I. de arabili terra jugera XIII. de pratis carradas LV. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLIV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Altman.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex ratione prætitulatæ Eccleſiæ eidem nobili viro in proprietatem habendum ancillam I. nomine Notluip. Et econtra in reconpenſatione dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Eccleſiam habendum alteram ancillam nomine Cundrat. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLV.

Commutatio inter Annonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Uodalrih.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus prudens, & venerabilis Epiſcopus cum Advocato ſuo Karthario eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in loco, qui dicitur Adalhereshuſir curtiferum I. cum conſenſu, & coniventia Canonicorum, ſeu aliorum fidelium ſuorum, etiam & per licentiam Sereniſſimi, ac glorioſiſſimi Hludovvici Regis. Et econtra reconpenſavit eisdem prænominatus nobilis vir prædicto ſapienti Epiſcopo in eodem loco de exculta terra duæ partes ſimiles de proprietate ſua ad Eccleſiam habendum. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCLVI.

Traditio Deotrici Abbatis.

IN Dei nomine omnipotentis. Noticia qualiter quidam nobilis vir, & Abbas, nomine Deotrih venit ad Frigiſingas, & tradidit ad domum Sanctæ Mariæ, quicquid in monte habuit, qui dicitur Ritano, quod ei quædam vidua, nomine Anna potenti manu dedit, etiam & venerandus vir ejuſdem Sedis Epiſcopus videlicet Anno præſtavit eidem ſupra dicto Abbati colonias duas in loco nuncupato ad Tegarinvvac, & conplacitavit, ut & ipſam traditionem, & ſupra dictum beneficium habuiſſet uſque in finem vitæ ſuæ, & poſt tempus exitus ſui ad ſupra dictum Dei domum ambæ res ulteriùs permanerent. Iſti ſunt teſtes: Anno, Rihpald, Reginhoh, Fatto.

NUM. DCCCLVII.

Traditio Holza.

RAtio cauſæ, quam habuit Adalfrid in certamine contra Attonem Sculthazum certantes pro quodam loco, nomine Holza quod alio nomine dicitur Waldprandeshoven, venerunt in Friſingam in præſentiam Annonis Epiſcopi, quia eadem cauſa ad eum pertinebat. Unde idem Adalfrit cum juramento confirmavit contra Attonem Sculthazum, Milizzam Uxorem ſuam eundem locum habere uſque ad finem vitæ ſuæ. Poſt diceſſum vero illius incunctanter in omni confinio ad Friſingam ad Sanctam Mariam perſiſtere. Nomina teſtium in libro traditionum habentur.

Inſtrumenta ſub Arnoldo Epiſcopo IX.

NUM. DCCCLVIII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Amalrih.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur *Pettinpahc* curtiferum I. de arabili terra jugera XL. de pratis carradas XX. unà cum conſenſu & coiventia Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per

per licentiam Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ in loco, qui dicitur Hruodineshofon curtiferum I. pomerium I. de arabili terra jugera XLI. de pratis carradas XXX. de ſilva jugera V. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLIX.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Heimperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo Heimberto in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Pelaheim de arabili terra bobas V. de pratis carradas LXXX. hocque actum erat una cum conſenſu, & cobibentia Canonicorum ſeu Monachorum etiam & per licentiam Domni Hludovvici Sereniſſimi Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur ad Holzhuſon curtem, domum, cum aliis ædificiis, pomerium I. de terra arabili bobas VI. de pratis carradas LXX. de ſilva jugera CXX. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCLX.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Heimperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo Heimberto eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Munninpah de arabili terra jugera XXV. de pratis carradas V. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ in loco, qui dicitur Unoringa domum, curtem, horreum, humularium, de arabili terra jugera XLIII. excepto, quod commune eſt cum aliisque numerum computare non poſſumus. Eodem modo fit de ſilva, in qua partem cum viris nobilibus domo Dei in ævum poſſidendum dedit. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXI.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Kepahart.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro unà cum Advocato ſuo Heimberto in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Kermaresvvanc, curtem, domum cum aliis ædificiis, de terra arabili hobas III. de pratis carradas XXXII. unà cum conſenſu, & cohibentia Canonicorum ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Domni Hludovvici Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulatus nobilis vir venerabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ in loco, qui dicitur Ilmina curtem, domum, horreum, de terra arabili hobas III. & jugera X. de inculta terra, quam adbuc opprimit parva ſilva jugera LV. ſilvámque communem cum ceteris viris nobilibus. Unde & duas commutationes &c.

NUM.

NUM. DCCCLXII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & Kerhohum nobilem virum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus Sanctæ Dei Eccleſiæ Epiſcopus eidem nobili viro in loco, qui vocatur Abaloh curtiferum I. cum conſenſu, & conſilio omnium fidelium ſuorum, etiam & per licentiam Karlomanni Regis. Econtra vero in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir eidem Epiſcopo in eodem loco jugera III. ad Sedem ſuam retinendum. Unde & duas &c.

NUM: DCCCLXIII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Emicho.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Sanctæ Dei Eccleſiæ Epiſcopus eidem nobili viro in loco nuncupato ad Moresfurt jugerum dimidium cum conſenſu fidelium ſuorum, etiam & per licentiam Domni Karlomanni Regis. Econtra verò in reconpenſatione hujus rei dedit prætitulatus nobilis vir proprietatis ſuæ eidem Epiſcopo in eodem loco jugerum I. & dimidium. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXIV.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Alprih.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Hrammespah curtiferum, de arabili terra jugera LXI. de pratis carradas XVIIII. de ſilva jugera X. Et hoc fuit actum in præſentia laudabilis Epiſcopi Arnoldi, Heimberto Advocato ſuo hanc commutationem faciente una cum conſenſu, & conivente Canonicorum ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Karlomanni Regis. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præſcriptus nobilis vir venerabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur ad Asinhuson domum, curtem, horreum, de arabili terra jugera LXII. de pratis carradas XXVII. de ſilva jugera XXVII. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCLXV.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quosdam nobiles viros Sigibertum Presbyterum, & fratrem ejus Fridaricum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eisdem præſcriptis nobilibus viris mancipia VI. quorum nomina Wanhilt, Doltiga, Deotpurc, Engilhart, Pazrih in proprietatem habendum unà cum conſenſu, & coivente Canonicorum, ſeu Monachorum, etiam & per licentiam Karlomanni Regis. Econtra in reconpenſatione horum mancipiorum dederunt præſcripti nobiles viri laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ in loco, qui dicitur Ahaloh domum, curtem,

curtiferum, horreum, mancipia II. nomina eorum Ellanmot, & Willipald, de arabili terra jugera XXX. de pratis carradas XL. lucos III. paſcua, vias, & omnia ad hunc locum pertinentia. Unde & duas commutationes &c.

NOTA.

In hoc Inſtrumento fit ultima Monachorum Friſingenſium mentio. Deinceps abſolutè vocantur Canonici, omiſsô Monachi titulô.

NUM. DCCCLXVI.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Meginheri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c: Dedit namque prætitulatus Epiſcopus ex parte præfatæ Eccleſiæ curtiferum I. eidem nobili viro ſupra ſcripto in proprietatem habendum. Et econtra isdem nobilis vir in reconpenſatione alterius eidem nominato Epiſcopo dedit ad præfatam Eccleſiam in proprietatem habendum jugera II. Unde & duas commutationes &c. Iſtud placitum fuit peractum ad Ehingon. Et iſti ſunt teſtes tracti per aures: Managolt, Helmperbt, Eparbart, Nordloh, Arno, Kepahart, Liuto. Anno Incarnationis Domini DCCCLXXXIII. Indictione XV. regnante Imperatore Karolo anno I.

NUM. DCCCLXVII.

Coñutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Wicdarp.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro, & Uxori ejus ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum unà cum Advocato ſuo Heimberto in loco, qui dicitur Erphinprunno curtiferum I. de arabili terra bobas II. de pratis carradas XXIIII. de parva ſilvuncula jugera II. & hoc adactum fuit cum conſenſu Canonicorum, totiúsque ceteræ familiæ, etiam per licentiam piiſſimi Karoli Imperatoris. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit prænominatus nobilis vir cum Uxore ſua laudabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur ad cellam curtem cum domo, ceteríſque ædificiis, de arabili terra hobam I. de ſilva optima propriè jacenti bobas III. de pratis carradas IIII. Unde & duas &c. Actum eſt ad Frigiſingam ſedem epiſcopalem, anno Incarnationis Domini DCCCLXXXIII. regnante Domno Karolo piiſſimo Imperatore, anno imperij ejus tertio. Indictione I. Paldricus Cancellarius præcepto Arnoldi Epiſcopi ſcripſit. Iſti præſentes fuerunt: Meginhardus palatinus Comes, Koteſcalcus Comes, Wetti Comes, Iring, & Erkanfrid Sculdbaizo.

NUM. DCCCLXVIII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam Comitem nomine Aripo.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem prætitulato Comiti ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Lantpertescella curtem cum domo, aliíſque edificiis de arabili terra hobas III. de ſilva jugera CI. de pratis carradas XXXVI. Et econtra in reconpenſatione illius rei dedit præſcriptus laudabilis Comes venerabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum loco Moſaha nominato, curtem, domum, pomerium, hobas X. de pratis carra-

carradas LX. In alio namque loco, qui vocatur Purinloh isdem Comes dedit de ſilva jugera XLIIII. ac locum oportunum molinam faciendum. In tertio nempe loco, qui dicitur Pritilinpah dedit curtiferum I. de arabili terra jugera XC. de pratis carradas XL. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXIX.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Kundhart.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque ſupra dictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum ex parte Eccleſiæ ſuæ in loco, qui dicitur Strazpah de arabili terra jugera III. & partem curtiferi in latitudine habens perticam I. & in longitudine perticas VIII. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ in loco, qui dicitur Wilpah de arabili terra jugera IIII. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXX.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Iſanperht.

IN Dei nomine. Placuit atque convenir &c. Dedir itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Petinmos de arabili terra jugera XVIII. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ex parte hereditatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur ad Wangun curtem cum domo, de arabili rerra jugera VIIII. de pratis jugera II. de ſilva communem partem cum aliis. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXI.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Hantuni.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum ex parte Eccleſiæ ſuæ in loco, qui dicitur Pritilinpah de arabili terra jugera V. & dimidium. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ in loco, qui dicitur Aruzapah de arabili rerra jugera X. & in alio loco, qui vocatur Pritilinpah de arabili terra jugera II. & dimidium. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Lantolt.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Sanctæ Dei Eccleſiæ Epiſcopus eidem nobili viro in loco nuncupato ad Sekkipah ex parte Eccleſiæ ſuæ jugera IIII. in proprietatem habendum. Et econtra in reconpenſatione barum rerum dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo proprietatis ſuæ in eodem loco jugera totidem. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCLXXIII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Heimperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum ſervum I. Odalheri. Et econtra in reconpenſatione hujus ſervi dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ſervum alterum, nomine Wolfram. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXIV.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Odalman.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro unà cum Advocato ſuo Heimberto in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Froolfesdorf curtiferum I. de arabili terra jugera XV. de pratis carradas VII. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præſcriptus nobilis vir Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur Puotilinpah curtiferum I. de arabili terra jugera XVII. de pratis carradas X. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXV.

Coñutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Coteſcalc.

IN Dei nomine placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Weride hobam I. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit prætitulatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ in loco, qui dicitur Raſa hobam I. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXVI.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Hunolt.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Stroga curtiferum I. de terra arabili jugera LXVII. de pratis carradas XXII. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulatus nobilis vir eidem venerabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur Lera curtifera II. de terra arabili jugera LXXVII. de pratis carradas XXX. excepto quod commune eſt cum aliis, quem numerum non poſſumus computare. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXVII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Luitfrid.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Ecleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in

in loco, qui dicitur Chazpah de arabili terra jugera XVIII. de pratis carradas VII. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ de arabili terra jugera XVIII. de pratis carradas VII. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCLXXVIII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Sindperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ eidem nobili viro in proprietatem habendum de arabili terra jugerum I. & dimidium, de ſilva ſimiliter. Et econtra in reconpenſatione iſtius rei dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum jugera II. & de pratis carradas III. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXIX.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Altvvart.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum ancillam I. nomine Zezipurc. Et econtra in reconpenſatione mancipii hujus dedit idem nobilis vir laudabili Epiſcopo ſua propria mancipia ad Eccleſiam retinendum; quorum nomina Erkanpold, & Elana. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXX.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Fridarih.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Rotinpah de arabili terra tertiam partem unius jugeri. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum de arabili terra jugerum I. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXXI.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Alphart.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum ſervum I. nomine Alphart. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam habendum mancipia II. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXXII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum , & quendam nobilem virum nomine Ellanhart.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Humplun curtiferum I. Et econtra in reconpenſatione hujus curtiferi dedit præſcriptus nobilis vir venerabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum de arabili terra equales partes tres. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXXIII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Talamot.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum unà cum Advocato ſuo Heimberto de ſilva jugera VIII. in loco, qui dicitur Ilmina. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum de ſilva jugera X. in eodem loco. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXXIV.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum , & quendam nobilem virum nomine Lantpold.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Erphinprunno de arabili terra jugera CXXII. de ſilva jugerum I. domum, curtem cum aliis edificiis. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex in loco, qui dicitur Mochinhard curtem cum domo, aliſque edificiis, curtifera II. de arabili terra jugera CXXIIII. de ſilva jugerum I. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCLXXXV.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum , & quendam nobilem virum nomine Deotrih.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus cum Heimberto Advocato ſuo eidem nobili viro partem viæ unius in proprietatem habendum. Et econtrà in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir eidem Epiſcopo, & Advocato ſuo Heimberto de pratis duplum ad Eccleſiam retinendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXXVI.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum , & quendam nobilem virum nomine Eparlant.

IN Dei nomine, Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Korpah jugera II. Et econtra in reconpenſatione

tione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum in eodem loco de arabili terra jugera III. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCLXXXVII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & Megilonem Abbatem.

IN Dei nomine Summi. Placuit, atque convenit &c. Deditque prædictus venerabilis Epiſcopus ex parte epiſcopii ſui eidem Abbati mancipia V. quorum nomina: Walcpurc, Sigimunt, Baldunch, Sniumrat, Liutprat, & hoc fecit cum conſenſu totius familiæ ſuæ, & Heimberti Advocati ſui. Econtra in reconpenſatione horum mancipiorum dedit prætitulatus venerabilis Abba cum Advocato ſuo Cundbaldo ex parte Eccleſiæ ſibi commiſſæ duo mancipia noncupata Hiltipald, & Wolfram. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXXVIII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Humperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus cum Advocato ſuo eidem nobili viro in proprietatem habendum ex parte Eccleſiæ ſuæ mancipium I. nomine Hartmodus. Et econtra in reconpenſatione ipſius mancipij dedit prætitulatus nobilis vir laudabili Epiſcopo propria ſua mancipia II. quorum nomina Luiphilt, & Frovihilt. Unde & duas &c.

NUM. DCCCLXXXIX.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Nothart.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo Heimberto eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Muninpah de arabili terra jugera XXV. de pratis carradas V. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ in loco, qui dicitur Unoringa domum, curtem, horreum, humularium, de arabili terra jugera XLIII. excepto quod commune eſt, cum aliſque numerum computare non poſſumus. Eodem modo fit de ſilva, in qua partem cum viris nobilibus domo Dei in ævum poſſidendum dedit. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXC.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Heimperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum ſervum I. nomine Poran. Et econtra in reconpenſatione hujus mancipij dedit præſcriptus nobilis vir Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ſervum alterum nomine Sigihart. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXCI.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Nordloh.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit verò prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Viliſa de arabili terra jugera VIII. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur ad Gruckilaheimmun de arabili terra jugera VIIII. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXCII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Deotpald.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro unà cum Advocato ſuo nomine Manno mancipium I. nomine Kundlid in proprietatem habendum. Et econtra in reconpenſatione hujus mancipij tradidit præſcriptus nobilis vir in præſentia laudabilis Epiſcopi, ceterúmque primatum alium nomine Hrudpurc, ac de pratis carradas X. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXCIII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Utto.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum ex parte Eccleſiæ ſuæ in loco, qui dicitur Rehpah partem unius curtiferi. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præticulatus nobilis vir eidem venerabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum in eodem loco de arabili terra duplum, & viam de ſuo proprio unam. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXCIV.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Lantperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Kiſalheringa curtiferum I. Et econtra in reconpenſatione hujus curtiferi dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ in eodem loco jugera II. & dimidium. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCXCV.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Egino.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prænominatus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro, Matríque ſuæ ſervum I. nomine Saluchonem in proprietatem habendum. Et econtra in reconpenſatione hujus ſervi dedit præfatus nobilis vir cum Matre ſua alium ſervum nomine Hiltibertum eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam firmiter retinendum. Unde & geminas commutationes &c.

NUM.

NUM. DCCCXCVI.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Helmperht.

IN Dei oomine. Placuit, atque coovenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Sechipah jugera II. Et ecootra in reconpenſatiooe hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retioendum jugera II. ex parte proprietatis ſuæ. Unde & duas commutatiooes &c.

NUM. DCCCXCVII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Nothart.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Glana curtiferum I. ac molendinam I. & de pratis carradam dimidiam. Et econtra io reconpenſatiooe barum rerum dedit præſcriptus oobilis vir laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ io eodem loco de arabili terra jugera II. de pratis carradas II. Unde & duas &c.

NUM. DCCCXCVIII.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Rihperht.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus ex ratiooe prætitulatæ Eccleſiæ eidem oobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum curtiferum I. in loco, qui dicitur ad Kisalheringon. Et econtra in recoopenſatione hujus curtiferi dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ io eodem loco ad Eccleſiam retinendum de arabili terra jugera III. Unde & duas commutatiooes &c.

NUM. DCCCXCIX.

Commutatio inter Arnoldum Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Paldrih.

IN Dei oomine. Placuit, atque coovenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus eidem nobili viro cum Advocato ſuo Pettoni in proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Truhheringoo curtiferum I. Et econtra in recoopenſatiooe hujus curtiferi dedit præſcriptus nobilis vir Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ in eodem loco de arabili terra jugera II. Uode & duas &c.

Inſtrumenta ſub Waldone
Epiſcopo X.
NUM. DCCCC.
Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Adalperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Waldonem Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum nomine Adalperht quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit namque prædictus venerandæ Sedis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Hrotam curtiferum I. cum pomerio, de arabili terra jugera XXV. Et hoc actum fuit cum conſilio, ac conſenſu Canonicorum, etiam & per licentiam Domni Karoli piiſſimi Imperatoris. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum curtiferum I. cum pomerio, de arabili terra jugera XXV. Unde & duas commutationes inter ſe fieri rogaverunt pari tenore conſcriptas, ut uterque, quod ab altero accepit teneat, atque poſſideat ævis temporibus in Domino feliciter.

NUM. DCCCCI.

IN nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Arnolfus Divina auxiliante Clementia Rex. Omnibus Epiſcopis, Comitibus, ſive cunctis Junioribus, & miniſterialibus noſtris in regno noſtro conſiſtentibus, ſive etiam actoribus noſtris tam in Hallo, quam etiam in cæteris villis noſtris notum ſit, quia nos in elemoſyna noſtra conceſſimus monaſterio, quod dicitur Campidona, ubi præſenti tempore venerabilis vir Vualdo Epiſcopus præeſſe videtur, ut ſex carra liceat ei dirrigere ad Hallum propter ſal accipiendum, & ad neceſſariâ fratrum in eodem Monaſterio degentium deducendum. Propterea hanc noſtram auctoritatem circa ipſum Monaſterium fieri decrevimus, per quam præcipimus, atque jubemus, ut quandocunque prædicta ſex carra ad præfatum locum ſal accipiendum venerint, nullum theloneum Miniſtri ejusdem loci ab eis exigere præſumant. & ubicunque tam illuc eundo, quam illinc redeundo tranſitum ſive acceſſum habuerint, nullum theloneum, neque quod lingua Theodiſca Muta vocatur aut portaticum, aut pontaticum, aut rotaticum, aut pulveraticum, aut ſalutaticum, aut ullum cenſum, vel ullam redibitionem ab eis exigere ſut exactare præſumant, ſed liceat ea ut diximus, & homines, qui cum ipſis perrexerint, liberè & ſecurè ire & redire, & neceſſitates præfati Monaſterij perficere, & ut hæc auctoritas noſtra firma ſtabiliſque conſiſtat, manu propria eam ſigillari juſſimus.

Signum Domni Arnolfi invictiſſimi Regis.

Aſpertus Cancellarius ad vicem Theotmari Archicapellani recognovi.

Data III. Nonas Junij Anno Dominicæ Incarnationis DCCCLXXXVIIII. Indictione VII. Anno II. regni piiſſimi Regis Arnulfi. Actum in Forahheim Curte Regia in Dei nomine feliciter amen.

NUM.

NUM. DCCCCII.

Traditiò Liburna.

IN nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis. Arnolfus divina favente clementia Rex. Si erga loca divinis cultibus mancipata curam gerimus, & aliqua poteſtatis noſtræ eis inpenderimus ſubſidia, pro æterna adipiſcenda ſalute hoc nobis non ambigimus eſſe profuturum. Quapropter omnium Chriſticolorum pateſcat agnitioni, quomodo nos pro divinæ remunerationis emolimento, nec non ob interventum Waldonis Sanctæ Eriſingenſis Eccleſiæ Præſulis quandam juris noſtri capellam in Selaviniæ partibus ad curtem noſtram, quæ Liburna vocatur, conſiſtentem, quamque Waningus Capellanus noſter in beneficium tenuit, cum appenditiis ſuis ad præfatam Sanctæ Dei Genetricis, ſemperque Virginis Mariæ Eccleſiam, electúmque Chriſti Confeſſorem Corbinianum, qui ibidem corporaliter requieſcit, nec non ad Sanctos Dei Martyres Primum videlicet, & Felicianum, quorum in eis partibus in loco, qui vulgo Wert vocatur, conſervata micat Eccleſia perpetualiter conſiſtenda, tradidimus eum curtibus, & ædificiis, familiis, ac mancipiis, decimis, cenſibus, terris cultis, & incultis, agris, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmque decurſibus, molinis, piſcationibus, viis, & inviis, exitibus & reditibus, queſitis, & inquirendis, univerſis, quæ legaliter ad ipſam capellam pertinere cenſentur. Et juſſimus hunc præſentem muniminis noſtri titulum inde conſcribi, firmiter imperantes, ut eadem capella cum univerſa integritate ſua ad prælibatam principalem Diœceſis ſuæ Sedem noſtris, futuriſque temporibus pertineat, atque conſiſtat, ita ut Rectores ejusdem Ecceleſiæ perenni veluti de ceteris Epiſcopii ſui rebus ſemper utantur arbitrio, quicquid inde facere voluerint, ſine ullius obſtaculo. Et ut hoc veriùs credatur, diligentiúsque ab omnibus conſervetur, manu noſtra ſubtus hoc idem roborantes præceptum anulo noſtro juſſimus inſigniri. Signum Arnolfi piiſſimi Regis. Egilperht Notarius ad vicem Teomari Archicapellani recognovi. Data XII. Kalendas Auguſti anno Domini Incarnationis DCCCXCI. Actum ad Matahhove curte regia in Dei nomine feliciter amen.

NUM. DCCCCIII.

Commutatio Jacobi.

IN nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis. Arnolfus divina favente clementia Rex. Sciant omnes fidelium noſtrorum turmæ, quia Waldo venerabilis, ac dilectus Epiſcopus noſter, & Jacobus vaſallus ſuus precati ſunt clementiam noſtram, ut quandam commutationem cum noſtro conſenſu inter ſe cauſa conpendii factam noſtræ auctoritatis ſcripto corroboraremus, quod & ita fieri decrevimus. Dedit itaque ſupra dictus venerabilis Epiſcopus per manum Advocati ſui de rebus epiſcopij ſui ſupra dicto Jacobo, quicquid in loco Incinmos habuit, hoc eſt dimidiam partem Eccleſiæ, curtem cum domo, & hobas VIII. de pratis carradas CLXIII. cum bonis, & malis III. mancipia XXX. & VIII. cum ſenibus & juvenibus. Econtra vero accepit idem Epiſcopus ad ipſam ſedem epiſcopalem Friſingenſem loca Muotrichinga, & Fidalesdorf nominata, & inter illa loca de arabili terra hobas X. de pratis CCVI. & mancipia XLIII. cum ſenibus, & juvenibus. Unde per hoc præceptum, quod inde juſſimus conſcribi, firmiter jubemus, ut quod pars parti contulit, firmum, & ſtabile perſeveret, hæcque commutatio nullo unquam tempore violetur, ſed perpetim inconvulſa perduret. Et ut hæc auctoritas noſtra in ſui roboris vigore permaneat, noſtrâ * eam firmavimus, anulóque noſtro eam ſignare præcepimus. Signum Domni Arnolfi piiſſimi Regis. Ernuſtus Notarius ad vicem Theot- * *manu*

 mari

mari Archicapellani recognovi. Data XII. Kalendas Septembris, anno Incarnationis Domini DCCCXCIII. Indictione XI. Anno regni Arnolfi Regis VI. Actum ad Eberesburc in Dei nomine amen.

NUM. DCCCCIV.

IN Dei nomine omnipotentis. Placuit, atque convenit inter venerabilem Waldonem Frigiſingenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam Comitem nomine Jezo quandam commutationem facere pro commuoi utilitate amborum. Inde etiam in unum collecti cum cetera multitudine non modica honorabilium ipſius patriæ virorum eandem peragere commutationem, ſicut & ſtatim fecerunt. Tradidit igitur prædictus Jezo Comes venerabili Præſuli ad Sanctam Frigiſingicæ Sedis Eccleſiam ipſo Epiſcopo traditionem accipienti cum manu Jacobi Advocati ſui quicquid ad Ilminam loco Jezendorf nominato ipſo die proprietatis viſus fuit habere, nihil prætermittens, niſi tantùm mancipia, ſed totum, & integrum domo Dei, ac præticulato Epiſcopo, Succeſſoribusque ſuis tradidit perpetim poſſidendum, hoc eſt Eccleſiam cum omni ornatu ſuo, curtem, domum, horreum cum omnibus cæteris ædificiis, terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, molendinis, piſcationibus, viis, & inviis, exitibus, & reditibus. Et econtra in reconpenſatione ipſius traditionis dedit prænominatus laudabilis Epiſcopus ipſo Comiti Jezoni cum Advocato ſuo Jacobo unà cum conſenſu Canonicorum, etiam & per licentiam Sereniſſimi Regis Arnolfi jure hereditario perpetualiter poſſidendum, quicquid ad Scrupinhuſun de rebus domûs Dei habuit nil prætermittens niſi tantùm mancipia, hoc eſt æcclesiam cum omni ornatu ſuo, curtem, domum, horreum cum cæteris cunctis ædificiis, terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquarúmve decurſibus, molendinis, viis, & inviis, exitibus, & reditibus. Unde & duas commutationes &c.

NOTÆ.

Jezendorf. hodie Yezendorf, caſtrum in territorio Cranzſpergenſi ad Ilmum Amnem: quod veroſimiliter nomen obtinuit ab Jezone Comite, de quo in hoc Inſtrumento agitur.
Scrupinhuſun. haud dubiè Schrobenhauſen ad Barium Amnem, vulgò die Par.

NUM. DCCCCV.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Waldonem Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam Diaconem nomine Kiſalperht quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit namque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem Diacono, & Advocato ſuo Adaloni unà cum Advocato ſuo nomine Jacob cum conſenſu Canonicorum videlicet, & per licentiam Sereniſſimi Regis Arnolfi in loco, qui dicitur ad Puotilinpah curtem, domum, horreum, de arabili terra jugera XXXI. de pratis carradas IIII. Econtra verò in reconpenſatione harum rerum dedit præſcriptus Diaconus cum Advocato ſuo Adaloni ad Eccleſiam jure hereditario poſſidendum laudabili Epiſcopo in loco Filiſa noncupato curtem, domum, horreum, de arabili terra jugera XXXI. de pratis carradas VIIII. de ſilva jugera V. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCCVI.

Traditio Arnolfi Regis de terra paſcuali.

IN nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis. Arnolfus divina favente clementia Romanorum Imperator Auguſtus. Cùm vel Orphanorum, aut Eccleſiarum omnium egentium inopiam, prout poſſumus, divinis, vel terrenis ditare

ditare cupimus, quia inde inmarceſcibilem coronam à Deo adipiſci credimus, & bonis præmia, maliſque penas cumulamus, inde in extremo examine æterna præmia ſperamus. Idcirco noverint omnes Chriſti, noſtriq́ue fideles, tam futuri, quàm præſentes, qualiter nos prò remedio animæ noſtræ, omniumq́ue parentum noſtrorum in Chriſto dormientium requie ad Monaſterium in honore Sanctæ, & individuæ Trinitatis, atque intemeratæ Virginis Mariæ, nec non beati Caſtuli Martyris in loco Moſeburch conſtructo ad altare, ubi prædictus Martyr requieſcit, terram paſcualem tradidimus in ſeptentrionali plaga ejuſdem loci ſitam, ſcilicet à paſſo, & chuoro uſque dum Ambara cadit in flumen, qui dicitur Iſara. Ea verò conditione, ut quicunque, aut de familia beatæ Mariæ, aut beati Caſtuli precioſi Martyris in præfato loco manſionem habuerit, omnem utilitatem, quam ſive in agris, ſive in pratis, ſive in ſilvulis inde habere poterit noſtræ clementia miſericordiæ ſibi omniſque poſteritati ſuæ de præfata familia exiſtenti hereditario jure conceſſimus. Nolumus autem, ut nullus Epiſcopus, ſive patronus, ſive magnus, ſive parvus ullam poteſtatem habeat inde aliquid faciendi. Et ut hæc noſtræ imperialis traditionis auctoritas ſtabilis, & inconvulſa per ſuccedendium momenta temporum permaneat, hanc cartam inde conſcriptam manu propria, ut infra videtur corroborantes, Sigilli noſtri impreſſione juſſimus inſigniri. Signum Domni Arnolfi Regis Romanorum Imperatoris Auguſti. Adalgerus Cancellarius vice Bardonis Archicancellarij recognovi Data VI. Nonas Octobris, anno Dominicæ Incarnationis DCCCXCVI. Indict. XI. anno autem Domini Arnolfi Ordinationis XVI. Regni verò V. Actum Ratispone in Dei nomine feliciter amen.

NUM. DCCCCVII.
Ad Murren.

IN nomine Dei, & Salvatoris noſtri. Agnoſcant omnes Chriſtianæ Religionis cultores, qualiter nobilis quædam vidua Itmeburch nominata, cogitans, quia unicuique incertus eſt dies * ſui, & quia, qui in Chriſto dat iſta tranſitoria, ſecundùm Evangelium æterna recipiet præmia. Hujus evangelici promiſſi memor, & etiam præſentis vitæ cauta inſpectatrix, venit cum aliquibus amicis ſuis in Friſingam ad Waldonem ejuſdem Sedis venerabilem Rectorem, implorans, ut ejus conſultu, & adjutorio & æternæ, & præſentis vitæ ſubſidium poſſidere mereretur. Cujus etiam petitioni piè annuens, & conſultu fidelium ſuorum conſilium dedit, & ſicut ſecum de domo Dei conplacitate voluit, ritè & legaliter implevit. Tradidit namque eadem præfata vidua cum Advocato ſuo Erphhario, nec non aſtante Clericorum, & nobilium Laicorum non modica turba, quicquid ad Murun proprietatis habuit in altare Sanctæ Dei Genetricis Mariæ, & Sancti Corbiniani Confeſſoris, atque deinde ad Moſaburch in aram Sancti Caſtuli Martyris Chriſti eandem Eccleſiam cum omnibus eccleſiaſticis rebus, & omnem decimationem, atque curtem cum domo, & horreo, atque edificiis, & etiam terram, prata, ſilvas, aquas, aquarùmve decurſus, vias, & invias, cum exitibus, & reditibus, & unum litus ſuper Iſaramfluvium, & quicquid ad eundem locum pertinuit in aquiſitis, & aquirendis, totum, & integrum tradidit, & nichil prætermiſit. Mancipia verò tantùm XX. tradidit, quorum nomina, ſive teſtium in libro traditionum habentur. Econtra vero prout voluit, & conplacitare libuit eadem præfata vidua tradente Epiſcopo, & Advocato ſuo Erphhario coram altari Sanctæ Mariæ cum Advocato ſuo Rachholfo in proprietatem accepit quendam locum ad Moſahurc pertinentem, qui dicitur Perchovan, & quicquid in eundem locum jure pertinere videbatur, exceptis pratis, de quibus tantum C. carradas accepit. Nomina mancipiorum ad eundem locumpertinentia in libro traditionum habentur. Atque molas duas in

*Supple. exitùs.

una domo, & unum molinarium. Inſuper vero ad Grantovva manſos II. accepit, & in eisdem mancipia VIII. Hæc omnia de domo Dei ita accepit, ut uſque in finem vitæ ſuæ eadem Irmpurch easdem res, idem & quas tradidit, & quas accepit teneat, poſſideat, & quamdiu vivat rite in eis faciat. Poſt tranſitum verò, & finem dierum ſuorum ambæ res ad domum Dei, & coram Rectore ejusdem Eccleſiæ redeant, & ſtabili nutu perenniter fixé permaneant. Actum ad Friſingam in Eccleſia beatæ Mariæ anno Incarnationis Domini DCCCXCVIIII.

NUM. DCCCCVIII.

IN nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis. Agnoſcant omnes, tam ſublimioris, quàm & inferioris utriuſque ſexûs ordines, qualiter quidam nobilis vir Wicdarp nuncupatus tractans, quia unicuique incertus eſt dies exitûs ſui, & cogitans, quia, qui Chriſto dat iſta tranſitoria, centuplicata ſecundùm Evangelium in æterna vita recipiet præmia. Hujus evangelici promiſſi non immemor, & etiam præſentis vitæ cautus inſpector venit cum Uxore ſua Alpſuinda, aliiſque propinquis, & amicis ſuis in Frigiſinga ad Waldonem venerabilem ejusdem Sanctæ Sedis Rectorem, ut ejus conſultu, & æternæ, & præſentis vitæ ſubſidium ſortiri mereretur. Cujus etiam petitioni piè annuens, & conſilium dedit, & ſicut ſecum de domo Dei conplacitare voluit, rite, & laudabiliter implevit. Tradidit namque præfatus nobilis vir, & Uxor ejus prædicta præſente, & accipiente eodem Epiſcopo, & Advocato ſuo Jacobo, nec non aſſtante Coteſcalco Comite, & cetera plebis non modica turba nullo contradicente, quicquid ad Humplun proprietatis habuit, & in pago Iſanahcouui nuncupato totum, & integrum, atque in eisdem locis XV. mancipia in altare Sanctæ Dei Genetricis, & Sancti Corbiniani Confeſſoris. Econtra verò prout voluit, & conplacitare libuit, ipſe, & Uxor ejus tradente Epiſcopo, & Advocato ſuo Jacobo coram altari acceperunt in proprietatem, quicquid illo die idem Wicdarp de domo Dei in beneficium habere viſus eſt, & in ſuo, quod Heribaldus Diaconus in Iſanachouua habuit, quatenus ipſe, & Uxor ejus Alpſuinda uſque in finem vitæ ſuæ easdem res, id eſt & proprietatem, quod tradidit, & beneficium, quod de domo Dei habuit, teneant, poſſideant, & quod libent, faciant quaſi parentum ſucceſſione conlata, & cui vita longior, longiùs utatur nullo inquietante, ſed Deo auxiliante hac eadem conplacitatione ſtabili permanente. Poſt amborum tranſitum, & finem dierum ſuorum ambæ res, id eſt, & traditio, & beneficium ad domum Dei, & curam Epiſcoporum ejusdem loci redeant, & ſtabili nutu perenniter fixa permaneant. Actum ad Frigiſingam in Eccleſia beatæ Mariæ anno Incarnationis Domini noſtri Jheſu Chriſti DCCCXCVIIII. Iſti ſunt teſtes ſicut mos eſt per aures tracti: Coteſcalh Comes, Ratolt, Wetti, Cotehelm, Adalo &c.

NUM. DCCCCIX.

IN Dei nomine omnipotentis. Notum ſit cunctis in provincia Bavariorum conſtitutis, qualiter quidam Alamannus nomine Hiltini veniens ad venerabilem Waldonem Frigiſingenſis æccleſiæ Epiſcopum quandam cum eo ſuæ utilitatis cauſa conplacitationem peragere, ſicut ſtatim peregit. Tradidit namque ad domum Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti in manum Domini Epiſcopi, & Advocati ſui Engilhardi hereditatem ſuæ adquiſitionis, ac negotiationis nullo hominum contradicente in loco, qui dicitur ad Kiſalheringun, curtiferum I. de arabili terra jugera XII. de pratis carradas VIII. ac lucum I. de ſilva, unde agros V. fieri poſſunt, ſi aliquando excolitur, & maximam partem de ſilva optima communem in eodem loco cum ceteris nobi-

libus

libus viris, & in alio loco ad Kiſingun tradidit de arabili terra jugera XXII. de pratis carradas V. Et econtra Domnus Epiſcopus, & Advocatus ejus Ruodberrus tradiderunt prædicto Alamanno de domo Dei in loco Kiſinga nominato curtem, domum, horreum, hobam I. & dimidiam, de arabili terra, & de pratis carradas XII. ceteràque omnia ad eandem rem pertinentia, nihil prætermittentes, ſed totum ſibi, ac tribus filiis ſuis, quorum nomina Adalhelm, Reginperht, Ita, uſque ad obitum vitæ ſuæ tradiderunt poſſidendum. Ipſi namque filij ſui ex parte Matris ſuæ de ſervili genere erant procreati, & ob hoc prædictus Pater illorum traditionem proprietatis ſuæ peregit, ut ipſi filij ſui uſque ad exitum vitæ illorum firmiter ac ſtabiliter poſſederunt ipſas res, ac honorabili in curte Epiſcoporum obſequio deſervirent. Actum eſt iſta traditio ad Kiſingun anno Incarnationis DCCCXCVIIII. die Kalendarum Juniarum XVI.

NUM. DCCCCX.

Epiſtola Theotmari Juvavenſis Eccleſiæ Archiepiſcopi, et aliorum Epiſcoporum, ad Joannem IX. Queruntur unum Archiepiſcopum, & Epiſcopos tres, in Slavorum terris, priùs Patavienſi Epiſcopo ſubjectis, creatos eſſe.

SUmmo Pontifici, & univerſali Papæ non unius urbis, ſed totius orbis, domino Joanni, Romanæ Sedis Gubernatori magnifico, humillimi paternitatis veſtræ filij. Theotmarus Juvavenſis eccleſiæ Archiepiſcopus, Waldo Friſingenſis, Erchenpaldus Eyſtatenſis, Zacharias Sæbonenſis, Tutto Ratisponenſis, Richarius Pataviensis eccleſiæ Epiſcopus. Nec non & univerſus Clerus, populùsque Chriſtianus per totam Noricam, quæ & Bavvaria vocatur; proſperum in Salvatore noſtro profectum, Catholicæ pacis augmentum, & regnum optamus æternum. Anteceſſorum veſtrorum decretis, & catholicorum Patrum inſtitutis pleniſſimè inſtruimur in omnibus noſtro miniſterio ſacerdotali obſtantibus & averſantibus Romanum appellare Pontificem: ut quod ad unitatem concordiæ, & ad cuſtodiam pertinet diſciplinæ, nulla diſſenſione violetur, ſed ab ipſo ſumma proviſione decernatur.

Nequaquam enim credimus, quod coacti quotidie audimus, ut de illa Sancta & Apoſtolica Sede, quæ nobis ſacerdotalis mater eſt dignitatis, & origo Chriſtianæ religionis, profluxerit quippiam perverſitatis, ſed doctrina, & auctoritas eccleſiaſticæ rationis.

Sed venerunt, ut ipſi promulgaverunt, de latere veſtro tres Epiſcopi, videlicet Jo nnes Archiepiſcopus, Benedictus & Daniel epiſcopi, in terram Slavinorum, qui Moravi dicuntur: quæ regibus noſtris, & populo noſtro, nobis quoque cum habitatoribus ſuis ſubacta fuerat, tam in cultu Chriſtianæ religionis, quàm in tributo ſubſtantiæ ſæcularis; quia exinde primum imbuti, & ex paganis Chriſtiani ſunt facti. Et idcircò Pataviensis epiſcopus civitatis, in cujus diæceſi ſunt illius populi ab exordio Chriſtianitatis eorum, quando voluit & debuit, illuc nullo obſtante intravit; & ſynodalem cum ſuis, & etiam ibi inventis, conventum frequentavit, & omnia, quæ agenda ſunt, potenter egit, & nullus ei in faciem reſtitit. Etiam & noſtri Comites, illi terræ confines, placita ſæcularia illic continuaverunt, & quæ corrigenda ſunt, correxerunt, tributa tulerunt, & nulli eis reſtiterunt; uſque dum inceſſente corda eorum diabolo Chriſtianitatem abhorrere, & omnem juſtitiam detrectare, bellóque laceſſere, & obſiſtere ſæviſſimè cæperunt: adeò, ut via epiſcopo & prædicatoribus illuc non eſſet, ſed libitu ſuo egerunt, quæ voluerunt. Nunc verò, quod grave nobis videtur & incredibile, in augmentum injuriæ jactitant ſe magnitudine pecuniæ id egiſſe: qualia de illa Apoſtolica Sede numquam audi-

audivimus exiſſe, neque Canonum decreta ſanxiſſe, ut tantum Schiſma una pateretur eccleſia. Eſt enim unus Epiſcopatus in quinque diviſus. Intrantes enim prædicti epiſcopi in nomine veſtro, ut ipſi dixerunt, ordinaverunt in uno eodémque epiſcopatu, unum Archiepiſcopum (ſi tamen in alterius epiſcopatu Archiepiſcopium eſſe poteſt) & tres ſuffragneos ejus epiſcopos, absque ſcientia Archiepiſcopi, & conſenſu epiſcopi, in cujus fuerunt diæceſi, cùm in Concilio Africano, cap. XX. decretum ſit, ut plebes, qui in diæceſibus ab epiſcopis retinentur, quæ numquam epiſcopos babuerunt, nonniſi cum voluntate ejus Epiſcopi, à quo tenentur, proprios accipiant rectores, vel Epiſcopos. Et item in eodem concilio cap. LXV. ut plebes, quæ numquam habuerunt proprios epiſcopos, niſi ex Concilio plenario uniuscujusque provinciæ, & primatis, atque conſenſu ejus ad cujus diæceſin eadem plebs pertinebat, epiſcopos minimè accipiant. In decretis Papæ Leonis capite XV. ſcriptum eſt, Nulla ratio ſinit, ut inter epiſcopos habeantur, qui à provincialibus epiſcopis, cum Metropolitani judicio non conſecrantur. Item, capite XLIX. Si indignis quibusque, & longè extra ſacerdotale meritum conſtitutis, paſtorale faſtigium, & gubernatio Eccleſiæ detur: non eſt hoc conſulere populis, ſed nocere; nec præſtare regimen, ſed augere diſcrimen. Et in eodem capite poſt pauca: Difficile eſt, ut bono peragantur exitu, quæ malo ſunt inchoata principio. Et in decreto Papæ Cæleſtini Anteceſſoris veſtri, cap. XVII. continetur, ne alicui locus concedatur Sacerdoti in alterius injuriam. Anteceſſor veſter Zuentibaldo duce impetrante, Wichingum conſecravit epiſcopum: & nequaquam in illum antiquum Patavienſem epiſcopatum eum tranſmiſit, ſed in quamdam Neophytam gentem, quam ipſe Dux domuit bello, & ex paganis Chriſtianos eſſe patravit. Cùm autem eisdem Schlavis locus familiaritatis apud legatos veſtros dabatur, accuſabant nos & diffamabant nos in multis, & verbis mendacibus inſtabant; quia nemo eis vera reſpondebat: dicentes nos, & cum Francis, & Alemannis ſcandulum & diſcordiam habuiſſe: Cum boc falſum eſſe ex bòc convincitur, quia amiciſſimi noſtri ſunt & caritative cooperantes. Et etiam cum ipſis impacatos eſſe accuſabant, quod non noſtra culpa exigente, ſed ſua protervia faciente, ita fatemur eſſe. Quia quando Chriſtianitas illis cæpit vileſcere, & insuper debitum tributum ſenioribus noſtris Regibus, & Principibus eorum ſolvere reſpuerunt, bellòque reſiſtere, & gentem noſtram ceperunt laceſſere: orta eſt ſeditio inter illos. Et quoniam armis ſi eos defenderint, in ſervitium redegerint: idcirco jure proprio tributarios habere debuerunt, & debent, & ſive velint, ſive nolint, regno noſtro ſubacti erunt. Quapropter oportet vos ab alto ſpeculari, & moderaminis temperiem præ omnibus tenere, ne peior pars conſortetur, & melior infirmetur. Progenitores namque ſereniſſimi ſenioris noſtri Hludovvici videlicet, Imperatores & Reges ex Chriſtianiſſima Francorum gente prodierunt. Moravij vero Schlavi, à paganis & Ethnicis venerunt. Illi potentia imperiali Romanam Rempublicam ſublimaverunt, iſti damnaverunt. Illi Chriſtianum Regem conſortaverunt, iſti infirmaverunt. Illi toti mundo ſpectabiles apparuerunt, iſti latibulis & urbibus occultati fuerunt. Illorum conſilio Apoſtolica ſedes pollebat, iſtorum perſecutione Chriſtianitas dolebat. In omnibus his juvenculus Rex noſter, nulli prædeceſſorum ſuorum ſecundus, nulli & inferior, ſed ſecundum virtutem à Deo ſibi datam, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & vobis ſummo Pontifici, cum omnibus regni ſui Principibus adjutor optat eſſe fortiſſimus. Omne namque regnum divinitus ſibi commiſſum, ad Dei ſervitium, ſuumque adjutorium, unum vult, & operatur. Unde & pace viget, & concordia gratulatur, atque ad veſtram Paternitatem, ſicut patres ſui, ſe pertinere lætatur. Quod nos præſati Schlavi criminabantur, cum Ungaris fidem Catbolicam violâſſe, & per canem, ſeu lupum, aliasque nefandiſſimas & ethnicas

res

res, Sacramenta, & pacem egiſſe, atque ut in Italiam tranſirent, pecuniam dediſſe: ſi vobis coram poſito ratio inter nos agitaretur ante Deum, qui cuncta novit, antequam fiant, & coram vobis qui vicem ejus Apoſtolicam tenetis: eorum falſitas manifeſtaretur, & innocentia noſtra probaretur. Quia enim Chriſtianis noſtris longe à nobis poſitis ſemper imminebant, & perſecutione nimia affligebant, donavimus illis nullius pretioſæ pecuniam ſubſtantiæ, ſed tantum noſtra linea veſtimenta: quatenus aliquatenus eorum feritatem molliremus, & ab eorum perſecutione quieſceremus.

Talia nempe, ut præſcripſimus, juxta malitiam cordis ſui argumentantes, & Pontifices veſtros ad injuriam noſtram incitantes; adeò, ut directa nobis epiſtola, quaſi ab Apoſtolica ſede, hæc omnia improperabant, & diverſas injurias ingerebant, atque inter alia divino gladio feriendos dignos dicebant. Impletur enim in nobis, quod quidam ſapiens ait: Juſtus tulit crimen iniqui. Ipſi enim crimen quod nobis falsò ſemel factum impoſuerunt, multis annis peregerunt. Ipſi Ungarorum non modicam multitudinem ad ſe ſumpſerunt, & more eorum capita ſuorum pſeudochriſtisnorum penitus detonderunt, & ſuper nos Chriſtianos immiſerunt: atque ipſi ſupervenerunt, & alios captivos duxerunt, alios occiderunt, alios ferina carcerum fame & ſiti perdiderunt, innumeros verò exſilio deputârunt, & nobiles viros, ac honeſtas mulieres in ſervitium redegerunt, eccleſias Dei incenderunt, & omnia ædificia deleverunt: ita ut in tota Pannonia noſtra maxima provincia, tantum una non appareat eccleſia, prout epiſcopi à vobis deſtinati, ſi fateri velint, enarrare poſſunt, quantos dies tranſierint, & totam terram deſolatam viderint. Quando vero Ungaros Italiam intrâſſe comperimus, pacificare cum eisdem Schlavis teſte Deo multum deſideravimus, promittentes eis propter Deum omnipotentem: ad perfectum indulgere omnia mala contra nos noſtrosque acta, & omnia reddere, quæ de ſuis noſtros conſtaret habere; quatenus ex illis ſecuros nos redderent, & tamdiu ſpatium darent, quamdiu Longobardiam nobis intrare, & res Sancti Petri defendere, populumque Chriſtianum divino adjutorio redimere liceret. Et nec ipſum ab eis obtinere potuimus, ut poſt tanta maleficia haberent beneficia: & ſunt falſi accuſatores, qui ſemper fuere Chriſtianorum perſecutores. Si quis in toto mundo aliorſum nos oberrâſſe, & juſtitiæ reſtitiſſe probare conetur, veniat præſens & eum ludificaſſe, noſque de hac re ſentietis puriſſimos eſſe. Idcirco ſinguli omneſque admonendo precamur, ne ullo modo alicui falſo de nobis aliquam ſuſpicionem referenti creduli ſitis, antequam opportunitas exigat, ut hujus rei gratia miſſus de veſtra celſitudine nobis, aut à noſtra parvitate directus appareat vobis. Communis gemitus & generalis dolor anguſtat, quos Germania & tota tenet Norica, quod unitas eccleſiæ dividitur ſciſſura. Eſt enim, ut præmiſimus unus epiſcopatus in quinque diviſus. Ideo ſi quid fraus maligni Schlavorum calliditate adduxerit, juſtitia avertat. Voſque virtute ex alto induti, & Apoſtolica poteſtate armati, juxta Prophetam: quod fractum eſt alligate, quod infirmum conſolidate, quod abjectum reducite; ut deinceps populus, & fidei integritate gratuletur, & Sancta eccleſia tranquilla devotione lætetur.

Theotmarus indignus Archiepiſcopus, & Apoſtolicarum rerum procurator promptiſſimus. Pecuniam veſtro juri debitam propter infeſtam paganorum ſævitiam, nec per me poteram, nec per alios tranſmittere? ſed quia Dei gratia liberata eſt Italia quantocius potero, vobis tranſmittam. Precatur noſtra humilitas, ut dignetur veſtra ſublimitas reſpondere per ſingula tranſmiſſa cum epiſtola.

Alme Pater mundi, dignus prænomine Petri:
Nomine quem ſequeris, utinam virtute ſequaris.
Sîſque tuis famulis protector verus, & ipſos
Commendes Domino, cælo qui præſidet alto.

NOTA.

Hanc Epiſtolam exſcripſimus ex *Tom. VI. Conciliorum editionis Harduin. Part. II. col. 485. & ſeqq.*

NUM. DCCCCXI.

PAteat cunctis in provincia Bajoariorum conſiſtentibus, qualiter quidam Diaconus nomine Willibertus adiens clementiam venerabilis Waldonis Epiſcopi Frigiſigenſis Eccleſiæ deprecans, ut ſibi cum eo licuiſſet pro Domo Dei, ac ſua utilitate quandam conplacitationem peragere. Hoc etiam Domino Epiſcopo, prout ipſe voluit, per omnia conſenſit. Conſtat, quòd omnis homo iſta tranſitoria poſſidens, cum his deſiderat poſſidere gaudia ſine fine manſura. Hoc etiam conſolamine conpunctus præfatus Willibertus Diaconus perveniens ante altare Sanctæ Mariæ Genetricis Dei, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti præſente Domno Epiſcopo, & maxima turba fidelium ſuorum tradidit in capſam Sanctæ Mariæ, & in manus præſcripti laudabilis Epiſcopi, & Advocati ſui Jacobi poteſtativa manu, nullo contradicente domo Dei, & Rectoribus Sanctæ Dei Eccleſiæ perpetualiter fruendum, quicquid ipſo die negotio, & adquiſitionis ſuæ juſtè, & legaliter ad Dorfacrun viſus fuit habere, hoc eſt, curtem, domum, horreum, cum ceteris ædificiis, pomerium, mancipia III. terris cultis, & incultis, pratis, ſilvis, paſcuis, aquis, aquarúmve decurſibus, exitibus, & reditibus, mobilibus, & inmobilibus, queſitis, & inquiſitis, totum & integrum, nihil prætermittens domo Dei tradidit, & Rectoribus Eccleſiæ poſſidendum. Econtra verò in reconpenſatione hujus conplacitationis, ac ſupra titulatæ peractæ traditionis tradidit venerabilis Epiſcopus, ſuúſque Advocatus nomine Jacob eidem ſupra fato Williberto Diacono, & Advocato ſuo Ribbolfo prope fluvium, qui dicitur Glana in villa, quæ dicitur Adalharesbuſa, quicquid illo die, & tempore ibi in beneficium habere à domo Dei ac Epiſcopo videbatur, hoc eſt, curta, domo, horreo, mancipiis. Inſuper etiam conceſſit ad eandem rem retinendum, atque fruendum, jure hereditario hobam I. molinam I. ceteriſque rebus omnibus rite, ac legabiliter ad ſupra dictas res pertinentibus, ac juſtè aſpicientibus, hoc eſt terris cultis, & incultis, pratis, ſilvis, paſcuis, aquis, aquarúmve decurſibus, exitibus, & reditibus, mobilibus, & inmobilibus, queſitis, & inquiſitis, totum & integrum nihil prætermittens præfato dedit Williberto Diacono tenendum, & quicquid inde libuerit faciendum ſine ullius contradictionis moleſtia, eo tenore, ac firmitate iſta peracta eſt traditio, ut fideliſſimus Wilibertus Diaconus ambæ res, hoc eſt ſuæ proprietatis, ac beneficij uſque ad obitum vitæ ſuæ de hoc ſeculo anniverſarium, & diem ſuam peragere memoriam habeat licentiam proximo ſuo, ſeu ſuo amico commendare. Poſt hoc tempus impletum ambæ res beneficium, ac proprietas ad domum Dei, & ad Rectores Eccleſiæ ſine omnium contradictione pertinerent. Actum eſt ad Frigiſingam in Dei nomine feliciter. Anno Incarnationis DCCCCII. Teſtes Aſperht, Ruodperht, Sigimot, Alprih, Erchanfrid, Liutfrid & alij.

NUM. DCCCCXII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Odolt.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Waldonem Frigiſingenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum nomine Odolt quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro Odoldi curtiferum I. in proprietatem haben-

habendum in loco, qui vocatur ad Pahhe. Et econtra in reconpenſatione hujus curtiferi dedit præfatus nobilis vir laudabili Epiſcopo in eodem loco duplum de arabili terra ad Eccleſiam retinendum. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCCXIII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Riholf.

IN Chriſti omnipotentis nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque prætitulatus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro unà cum Advocato ſuo nomine Jacob, & cum conſenſu totius familiæ ſuæ ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem retinendum jugera VIIII. in loco noncupato Kerhiltabuſon. Econtra vero in reconpenſatione hujus rei dedit prænominatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam jugera VIIII. ad Altinhuſon. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXIII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Grimheri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis præfatus Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum unà cum Advocato ſuo nomine Jacob in loco nuncupato Laginpah inter curtiferum, & terram arabilem jugerum I. Econtra vero in reconpenſatione hujus rei dedit prætitulatus nobilis vir eidem præfato Epiſcopo ad ſedem ſuam retinendum de pratis menſuratis in ripa fluminis, qui dicitur Ampra tantundem. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXIV.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Deotolf.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus venerabilis Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ eidem nobili viro in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Deotolfesdorf de terra arabili jugera XXX. & I. domum, curtem. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit eidem nobilis vir præfato venerabili Epiſcopo ad Eccleſiam habendum in loco, qui dicitur Rupindorf, domum, curtem, horreum, de terra arabili jugera XXX. pomerium I. de pratis carradas V. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCCXV.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Wolfhard.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro Wolfhardo curtiferum I. de terra arabili jugera XXV. de pratis carradas XIII. in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Mazpah. Et econtrà in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur Ipah curtiferum I. de arabili terra jugera XXV. de pratis carradas XIII. Unde & duas commutationes.

NUM. DCCCCXVI.

Comutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Francho.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus in eo loco, qui dicitur Viliſa eidem nobili viro in proprietatem habendum jugera V. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit prætitulatus nobilis vir in eodem loco jugera V. laudabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXVII.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Waldonem Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum nomine Meginhart quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit itaque prætitulatus Epiſcopus laudabilis eidem nobili viro unà cum Advocato ſuo nomine Jacob de epiſcopatu ſuo ad beneficium ſuum retinendum mancipia IIII. id eſt, nomine Adalſuind cum tribus filiis. Econtra verò in reconpenſatione hujus rei dedit præfatus nobilis vir de beneficio ſuo eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam habendum ſimiliter mancipia, id eſt nomine Cundpurc cum tribus filiis. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXVIII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Ribker.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum unà cum Advocato ſuo nomine Jacob in loco, qui dicitur Heidolfinga partem unius agri, hoc ſunt in longitudinem perticas XXIIII. & in latitudine perticas VII. & pedes VII. Et econtra verò in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir venerabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ in eodem loco ſimiliter, & inſuper in longitudine perticam I. in latitudine ſimiliter. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXIX.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Hadarih.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Phetarah de arabili terra jugera XXVIIII. de pratis carradas IIII. & pro curtifero de pratis carradas VI. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur Chadaleſdorf, curtem, domum, pomerium, de arabili terra jugera XXVIIII. de pratis carradas IIII. Unde & duas &c. Iſti ſunt teſtes: Meginhardus Comes, Irinc, Kejo, Adalrih, Heimperht.

NUM. DCCCCXX.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Irmfrid.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit namque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ, quicquid ad Holzhuſon habuit jure hereditario poſſidendum de terra culta, & inculta, curtem cum domo, ac horreo, pratis, ſilvis, aquis, aquarùmve decurſibus, paſcuis, nil prætermittens de his, quæ ad prædictum pertinebant locum, quod totum ei non tradidiſſet. Econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad ſuam Eccleſiam retinendum proprietatem ſuam ad Kiſingon, curtem, domum, horreum, & quicquid ibi viſus fuit habere, de terra culta, & inculta, ſilvis, & in ipſis ſilvis de pratis carradas L. ac in alio loco de optimis pratis carradas XL. paſcuis, aquis, aquarúmve decurſibus, nil de ceteris prætermittens, quod totum domo Dei non tradidiſſet in manum Domni Epiſcopi, & Jacobi Advocati ſui. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCCXXI.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Wicperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prætitulatus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro de beneficio Kepahardi ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem retinendum in loco noncupato, qui dicitur Hamaraginpah jugera IIII. Econtra verò in reconpenſatione hujus rei dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam habendum in eodem loco jugera V. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXII.

Commutatio inter VValdonem Epiſcopum, & quendam Diaconum nomine Adalhart.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prætitulatus laudabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo nomine Heimperht in loco noncupato, qui dicitur Gutinhuſon curtiferum I. ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem retinendum. Econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam habendum in eodem loco dupliciter. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXIII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Madalgoz.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prætitulatus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro unà cum Advocato ſuo nomine Jacob ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem retinendum in loco noncupato Sentilinga tertiam partem unius jugeri. Econtra verò in reconpenſatione hujus rei dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam retinendum in eodem loco jugera II. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXIV.

Comutatio inter VValdonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Aſperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit namque prætitulatus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ una cum Advocato ſuo nomine Ribbart in proprietatem retinendum in loco nominato Machindorf curtiferum I. de terra arabili jugera XX. de pratis carradas VIII. de ſilvula jugera III. & dimidium. Econtra verò in reconpenſatione hujus rei dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo ex parte hereditatis ſuæ loco noncupato Huovviſta ad ſedem ſuam babendum curtiferos II. de arabili terra jugera XXVI. de pratis carradas X. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXV.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Aripo.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit namque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem Comiti ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem babendum in loco, qui dicitur ad Holzhuſon curtem, cum domo, ceteríſque ædificiis, curtifera II. de arabili terra bobas III. de pratis carradas X. ac ſilvam ad eundem locum pertinentem. Et econtra in reconpenſatione barum rerum dedit prætitulatus Comes venerabili Epiſcopo ad ſuam retinere Eccleſiam partem proprietatis ſuæ in tribus videlicet locis ad Pleeningon, & ad Piuvvingon curtifera II ad Adalbaresbuſon namque curtem cum domo, ceterisque ædificiis in bis ſupra dictis locis, de arabili terra hobas III. de pratis carradas L. de ſilva jugera XIIII. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXVI.

Commutatio inter VValdonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Ribhart.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit namque prædictus venerabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo nomine Wirondo eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Stunzinpab curtiferum I. ac de arabili terra jugerum dimidium. Et econtra in reconpenſatione bujus rei dedit præſcriptus nobilis vir venerabili Epiſcopo ad ſuam retinere Eccleſiam in eodem loco ex parte proprietatis ſuæ curtiferum I. jugerum I. & dimidium de arabili terra. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXVII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Liutfrid.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit namque prædictus venerabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo nomine Jacob eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem babendum ſervum unum nomine Deotmar. Econtra verò in reconpenſatione bujus rei dedit præſcriptus nobilis vir eidem venerabili Epiſcopo alium ſervum ad Eccleſiam retinendum nomine Perhtolt. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXVIII.

Commutatio inter VValdonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Lantolt.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit namque prædictus venerabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo nomine Jacob eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem retinendum curtiferum I. in loco, qui dicitur Pettinpah. Econtra verò in reconpenſatione bujus rei dedit præfatus nobilis vir eidem venerabilj Epiſcopo in eodem loco curtiferum I. de pratis carradam I. & dimidiam, jugerum I. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXIX.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Altrih.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit namque præſcriptus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Lozespah jugera II. & perticas VIIII. Econtra vero in reconpenſatione hujus rei dedit præfatus nobilis vir eidem venerabili Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte hereditatis ſuæ in loco qui dicitur Mohhinga jugera III. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXX.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Adalunc.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit namque præſcriptus laudabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo nomine Jacob eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Sulzreini jugerum I. Econtra verò in reconpenſatione hujus rei dedit prætitulatus nobilis vir ex parte hereditatis ſuæ in eodem loco jugera II. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXXI.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Epucho.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit namque præfatus laudabilis Epiſcopus uná cum Advocato ſuo nomine Jacob eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem babendum in loco, qui dicitur Pettinpah jugerum dimidium. Econtra verò in reconpenſatione bujus rei dedit prætitulatus nobilis vir ex parte hereditatis ſuæ eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam retinendum in eodem loco dupliciter. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXXII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Aſpertum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præſcriptus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ, unà cum Advocato ſuo nomine Jacob in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Ecbinhouun de terra arabili jugera LXX. de ſilva jugera XIIII. de pratis carradas X. Econ-

tra

tra verò io reconpenſatione hujus rei dedit prætitulatus oobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam retinendum io loco, qui dicitur Kislinga jugera LXXXIII. de pratis carradas XX. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXXIII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Egilperht.

IN Dei oomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus uoà cum Advocato ſuo nomine Heimperto eidem nobili viro in loco, qui dicitur Aſabuſir curtiferum I. Econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem retioendum dupliciter, & perticas IIII. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXXIV.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Hruodperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque cooveoit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo oomine Riholfio proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Maſſinbuſon jugerum dimidium. Econtra verò io seconpenſatione bujus rei dedit præſcriptus nobilis vir eidem laudabili Epiſcopo ad ſuam retinere Eccleſiam partem hereditatis ſuæ io eodem loco de pratis carradas VII. Uode & duas &c.

NUM. DCCCCXXXV.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Ruodhart.

IN Dei nomioe. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prætitulatus Epiſcopus eidem oobili viro unà cum Advocato ſuo nomine Jacob ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco nuncupato Inzimos curtiferum. Ecootra vero in reconpenſatiooe hujus rei dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam retinendum in eodem loco curtiferum I. & quartam partem unius jugeri. Uode & duas &c.

NUM. DCCCCXXXVI.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Marchonem

IN Dei oomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus laudabilis Epiſcopus eidem oobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ uoà cum Advocato ſuo oomine Ruodperht in loco oominato Kiſalheringa curtiferum I. io proprietatem babendum. Econtra verò in recoopenſatione hujus curtiferi dedit præſcriptus nobilis vir eidem Epiſcopo ex parte hereditatis ſuæ triplum ad Eccleſiam retinendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXXVI.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Reginheri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit namque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo nomine Mahtuni in proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Riodun Eccleſiam, & quam ille ſuam decimam dat, ceteríque nobiles viri III. curtem, domum, horreum, de arabili terra jugera L. de pratis carradas XII. de ſilva jugera IIII. Econtra verò in reconpenſatione harum rerum dedit præticulatus nobilis vir laudabili Epiſcopo proprietatem videlicet ſuam in loco, qui dicitur ad Hamareshuſun curtem, domum, horreum, pomerium, de arabili terra jugera LXXII. & in alio loco ad Riode nominato jugera X. de pratis XL. de ſilva jugera X. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXXVII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Attonem.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus laudabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo nomine Jacob eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem retinendum agrum I. & dimidium in loco, qui dicitur Suapinga. Econtra verò in reconpenſatione hujus rei dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam retinendum in eodem loco jugera IIII. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXXVIII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & Heimbertum Laicum.

IN nomine Dei æterni. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus Epiſcopus cum Advocato ſuo Jacobo in proprietatem habendum eidem nobili viro in loco, qui dicitur Lotespab curtiferum unum, & jugera decem, & novem. Econtra verò in reconpenſatione earum rerum dedit eidem nobilis vir ad Mohingun eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam retinendum curtiferum unum, & jugera XXII. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXXXIX.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Ratpot.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro unà cum Advocato ſuo nomine Jacobo in proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Sindeosbuſun jugera III. de arabili terra. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir laudabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ in eodem campo de terra equaliter menſurata jugera III. ad ſuam perpetualiter retinere Eccleſiam. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXL.

IN Dei nomine. Notum ſit omnibus Deo credentibus, quòd convenit, atque conplacuit inter venerabilem Waldonem Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum nomine Job quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit itaque præſcriptus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro unà cum Advocato ſuo Jacobo, & Sigihardi vaſalli ſui ex parte proprietatis Frigiſingicæ Eccleſiæ in loco, qui dicitur Puopinbova totum, & integrum, quicquid ibi poſſidebat ad eundem locum jure pertinentem. Econtra vero in reconpenſatione bujus rei tradidit prædictus nobilis vir venerabili Epiſcopo, & eidem Advocato ſuo Jacobo, & Sigivvardo vaſalli ſuo proprietatem ſuam in loco, qui dicitur Steinininchiricha curtem cum domo, pratis, ſilvis, aquis, & omnibus ad ipſum locum pertinentibus ad ſedem ſuam retinendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXLI.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & Adalfridum Laicum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo Rodberto eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem babendum in loco, qui dicitur ad Holce curtem, domum, borreum, de arabili terra jugera XXII. de pratis carradas XXV. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulatus nobilis vir venerabili Epiſcopo ad ſuam retinere Eccleſiam in eodem loco proprietatem ſuam curtes II. domos II. horrea II. pomeria II. vineam I. humularium I. de arabili terra jugera XXII. de pratis carradas XXV. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXLII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Sindbertum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit namque prædictus venerabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo Jacobo eidem nobili Diacono ex parte Eccleſiæ ſuæ jure hereditario poſſidendum in loco, qui dicitur Albharesdorf curtam, domum, horreum, de arabili terra hobam I. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulatus nobilis Diaconus laudabili Epiſcopo ad ſuam retinere Eccleſiam unà cum Advocato ſuo Helmberto in loco, qui dicitur Marzilinga curtam, domum, horreum, fontem, pomerium, de terra arabili jugera XXXIIII. de inculta terra jugera VIIII. de pratis carradas LXX. de ſilva jugera VII. Unde &duas &c.

NUM. DCCCCXLIII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Cundpald.

IN nomine Dei æterni. Placuit &c. Dedit itaque prænominatus Epiſcopus eidem nobili viro cum Advocato ſuo Jacobo ad Chiemperc ex miniſterio Engilharij de arabili terra, & de ſilvula, de pratis carradas IIII. & de miniſterio Williperti de pratis jugera IIII. Econtra verò in reconpenſatione ſupra dictarum rerum dedit idem nobilis vir eidem Epiſcopo ad Nertingun de pratis jugera VIII. Unde & duas &c.

NUM.

NUM. DCCCCXLIV.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Wolvold.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus cum Advocato ſuo Jacobo eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ ad Piparpah curtiferum I. de arabili terra jugera XXX. de ſilvula jugera V. de pratis carradas V. mancipia III. &c. Econtra vero in reconpenſatione ſupra dictarum rerum dedit idem nobilis vir eidem Epiſcopo ex proprietate ſua ad Tellanhuſun curtiferum, domum, horreum, de arabili terra jugera XXXIII. de ſilvula jugera VII. de pratis carradas V. mancipia V. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCCXLV.

Commutatio inter VValdonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Heimbert.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro Heimberto cum Advocato ſuo unam ancillam nomine Ermanhildam in proprietatem habendam. Econtra vero in reconpenſatione ſupra dictæ ancillæ dedit idem nobilis vir eidem Epiſcopo duas ancillas Adalmodam, & filiam ejus ad Sedem ſuam firmiter retinendum. Unde & duas &c.

NOTA.

Unam ancillam... duas ancillas &c. nempe fæminas in ſtatu ſervitutis conſtitutas.

NUM. DCCCCXLVI.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Deotmund.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque venerabilis Epiſcopus cum Advocato ſuo nomine Jacobo eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ ad Furiholce in proprietatem habendum de arabili terra jugera XIIII. de ſilvula jugera II. de pratis jugera II. Econtra verò in reconpenſatione harum rerum dedit idem nobilis vir eidem Epiſcopo ex proprietate ſua ad Mardrinpah de arabili terra jugera XIIII. de ſilvula jugera VI. de pratis jugera VI. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXLVII.

Comutatio inter VValdonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Urolf.

IN Dei nomine. Placuit &c. Dedit verò venerabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo Fatone eidem nobili viro in loco, qui dicitur Ciſilingunc, de arabili terra jugera XX. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam retinendum jugera XXII. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXLVIII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Egilbert.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus cum Advocato ſuo Jacobo eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ ad Heridioshuſun de arabili terra tertiam partem unius jugeri. Econtra vero in reconpenſatione hujus rei dedit idem nobilis vir eidem Epiſcopo in eodem loco ex proprietate ſua dupliciter.

NUM. DCCCCXLIX.

Commutatio Waldonis Epiſcopi, & Altrici.

IN nomine Dei æterni. Placuit &c. Dedit itaque præfatus Epiſcopus cum Advocato ſuo eidem nobili viro ad Feldmohingun curtiferum unum. Econtra vero in reconpenſatione ſupra dictæ rei dedit idem nobilis vir eidem Epiſcopo in eodem loco jugerum I. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCL.

Commutatio Waldonis Epiſcopi, & Erchanfridi.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus Epiſcopus cum Advocato ſuo Jacobo eidem nobili viro ad Holanpah tertiam partem Eccleſiæ, curtifera II. hobas III. & jugera XXII. de pratis carradas X. de palude ſufficienter.

Ad Wenguſh curtiferum I. hobas II. & jugera XVII. de pratis carradas VII.

Ad Heriteshuſun curtiferum I. hobam I. de pratis carradas XII.

Ad Ilihdorf jugera VIII. & quicquid eodem die ad ſupra nominatas cauſas pertinebat cum queſitis, & inquiſitis. Inſuper verò mancipia VIIII. Econtra verò in reconpenſatione harum rerum dedit idem nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam retinendum ad Phetarah curtifera II. cum duobus domibus, horrea II. hobas IIII. de arabili terra & jugera VII. de ſilva hobas V. de pratis carradas L. & quicquid eodem die ibi proprietatis habuit. Inſuper verò mancipia VIIII. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLI.

Commutatio Waldonis Epiſcopi, & nobilis viri nomine Hiti.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro cum manu Helmberti ex parte Eccleſiæ ſuæ de beneficio eidem Helmberti in loco nominato Wolmoteshaba curtiferum I. in proprietatem habendum. Econtra verò dedit prætitulatus nobilis vir eidem laudabili Epiſcopo cum manu Helmberti ex parte proprietatis ſuæ in eidem loco curtiferum I. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLII.

Commutatio Waldonis Epiſcopi, & nobilis viri nomine Cundalperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro cum manu Jacobi Advocati ſui in Wolfpach domum

domum cum curte, cæteríſque ædificiis, & LXII. jugera in proprietatem habendum. Econtra verò dedit prætitulatus vir nobilis eidem laudabili Epiſcopo poteſtativa manu ex parte proprietatis ſuæ in loco, qui dicitur Heginhuſa domum cum curte, cæteríſque ædificiis & LXVI. jugera, & X. de ſilva. Unde mutuum concambium inter ſe fieri voluerunt. &c. Iſti ſunt teſtes: Wetti Comes, Wolfdregil Comes, Uodalhoh &c.

NUM. DCCCCLIII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Heimpertum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo nomine Jacob in proprietatem retinendum in loco, qui dicitur Locespah curtiferum I. de arabili terra jugera XXXIII. Econtra verò in reconpenſatione hujus rei dedit prædictus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam habendum ad Mobingun curtiferum I. de arabili terra jugera XXXV. & dimidium. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLIV.

Commutatio venerabilis Waldoni Epiſcopi, & Heimperti nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo nomine Jacob in proprietatem retinendum ad Loeespah de arabili terra jugera VI. Econtra verò in reconpenſatione hujus rei dedit recapitulatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam poſſidendum in loco, qui dicitur Marcilinga jugera VII. & in eodem loco partem curtiferi unius, hoc eſt in longitudine perticarum IIII. & dimidiæ, in latitudine III. & dimidiæ. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLV.

Item commutatio venerabilis Waldoni Epiſcopi, & Heimperti nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo nomine Jacob in proprietatem habendum ancillam I. nomine Eliſuind.. Econtra vero in reconpenſatione hujus ancillæ dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam retinendum mancipia II. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLVI.

PLacuit ex Deifica verò caritate inter venerabilem Waldonem Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam Comitem nomine Cundpaldum quandam commutationem mancipiorum facere, ſicut & fecerunt. Tradidit namque idem Comes in manum Epiſcopi, & Advocati ſui Erpbarij quædam mancipia nominata Purcrun, Adaltac, Hiltigart, Adalsuind, Adalrih, Ellanrat, Rathilt, Cotapurc, alia Hiltigart, alia Adalsuind. Econtra verò tradidit idem Epiſcopus cum Advocato ſuo Erphario eidem Comiti de Moſapurc monaſterio mancipia nominata Sigipurc, Meginpurc, Ruodhart, Luitpold, Adalpold, Engildrud, Sigipurc, Mahtvvin, Irmina, Diotsvvind.

NOTA.

[1] *Ex Deifica verò caritate.* Ne aſperè accipe hanc vocem, Lector: memento ejus, quod diſcipulus charitatis Joannes Apoſtolus in ſua Epiſtola prima ỷ. 16. ſcribit: *Deus charitas eſt: & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.*

NUM. DCCCCLVII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Heilbert.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præſcriptus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo nomine Ruodperbt in loco nominato Kiſalheringa curtiferum I. in proprietatem retinendum. Econtra verò in reconpenſatione hujus rei dedit prænominatus nobilis vir eidem Epiſcopo ex parte hereditatis ſuæ in eodem loco jugerum I. & dimidium ad Sedem ſuam retinendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLVIII.

Commutatio inter VValdonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum Heilbertum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit nempe prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex Eccleſia ſua ſervum I. nomine Seliperht in proprietatem habendum unà cum Advocato ſuo nomine Ruodperht. Econtra verò in reconpenſatione hujus mancipij dedit prædictus nobilis vir venerabili Epiſcopo ad ſuam retinere Eccleſiam ex proprietate ejus mancipia II. quorum nomina Reginfrid, & Wiholf. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLIX.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Mahtuni.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit namque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Puohhe curtiferum I. de arabili terra jugera XLIIII. de pratis carradas XIIII. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prætitulatus nobilis vir Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum ex parte proprietatis ſuæ in loco, qui dicitur ad Adolteshuſun curtem, domum, horreum, de arabili terra jugera LXXII. de pratis carradas X. de ſilva jugera VI. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLX.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Helmperht.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum unà cum Advocato ſuo nomine Jacob in loco, qui dicitur ad Cundalinchouun curtiferum I. domum I. de arabili terra jugera XLV. ac dimidium, de pratis carradas XXXII. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ad ſuam perpetim retinere Eccleſiam, quic-

quicquid proprietatis ad Tuolpah viſus fuit habere, hoc ſunt curtifera II. in uno domum, horreum, ac pomerium I. ſilvam I. de arabili terra jugera XLV. de pratis carradas XXX. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXI.

Cōmutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem Clericum nomine Manno.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus Epiſcopus cum Advocato ſuo Adalberto eidem Clerico ancillam I. quæ dicitur Diotsvvind in proprietatem habendam. Econtra vero in reconpenſatione hujus ancillæ dedit præſcriptus Clericus, & Advocatus ſuus Willihelm præfato Epiſcopo unum molendinarium locum, atque unam ancillam, quæ vocatur Wolfhilt ad ſuam ſedem jure proprio retinendam. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXI.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Vogonem.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præticulatus Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo nomine Helmberto ad Phetarah hobam I. præter unum jugerum, & de pratis carradam I. in proprietatem habendum. Econtra verò in reconpenſatione harum rerum dedit præſcriptus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Rihcozesdorf hobam I. & jugera XL atque ad Tuolpah jugera II. de pratis carradas V. ad ſedem ſuam habendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Ribharium.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque idem Epiſcopus eidem nobili viro Ribhario in loco, qui dicitur Haſalpah ex parte Eccleſiæ ſuæ cum Advocato ſuo nomine Jacob curtiferum I. in proprietatem habendum. Econtra verò idem nobilis vir in reconpenſatione hujus curtiferi dedit eidem Epiſcopo in eodem loco proprietatis ſuæ duplum ad ſedem ſuam perpetualiter poſſidendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXIII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Heimbertum

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem prænominato nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Pettinpah curtiferum I. de arabili terra jugera LVI. de pratis carradas XX. de ſilva jugera VII. & in alio loco, qui Mohhinga vocitatur, de culta terra jugera VII. Iſtam firmitatis commutationem Dominus peregit Epiſcopus cum manu Jacobi Advocatus ſui. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir laudabili Epiſcopo ex parte proprietatis ſuæ ad ſuam retinere Eccleſiam in loco, qui dicitur Tuoti-

Tuotilindorf, curtiferum I. de arabili terra jugera LIII. de pratis carradas XXX. de ſilva jugera L. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCCLXIV.

Commutatio inter Waldonem *Epiſcopum*, & *quendam nobilem virum nomine Heimbertum.*

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo nomine Jacob in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Penninpruna de ſilva jugerum I. de pratis carradam I. Econtra verò in reconpenſatione harum rerum dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad ſedem ſuam poſſidendum in loco, qui dicitur ad Piparpah de arabili terra jugera II. lucum I. & de pratis carradas III. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXV.

Commutatio inter Waldonem *Epiſcopum*, & *quendam nobilem virum nomine Otker.*

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præriculatus Epiſcopus unà cum Advocato ſuo nomine Jacob eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Tutinhuſa de ptatis carradam I. Econtra vero in reconpenſatione hujus rei dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo ex parte hereditatis ſuæ ad Sedem ſuam habendum in eodem loco dupliciter. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXVI.

Commutatio inter Waldonem *Epiſcopum*, & *quendam nobilem virum nomine Hantvvinum.*

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præſcriptus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in loco noncupato Pritilinpah ad curtiferum duas partes unius jugeri, & pratis carradas V. in proprietatem firmiter poſſidendum nullo inpediente. Econtra vero in reconpenſatione talis rei remenſuravit idem Hantvvinus eidem Epiſcopo in eodem loco pro curtifero duplum, pro pratis equaliter. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXVII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & *quendam nobilem virum nomine Nothardum.*

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præſcriptus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro unà cum Advocato ſuo nomine Jacob ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum ad Puopinhouun de pratis carradas II. Econtra verò in reconpenſatione hujus rei dedit præfatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam habendum in loco nominato Pettinpah de pratis carradas III. Unde & duas &c.

NUM.

NUM. DCCCCLXVIII.

Commutatio inter Waldonem *Epiſcopum, & quendam Archipresbyterum ſuum nomine Kundpato.*

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus unè cum Advocato ſuo Jacobo eidem Archipresbytero ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem babendum in loco, qui dicitur Zollinga curtiferum I. ac de arabili terra hobam I. & de pratis carradas V. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit præſcriptus Archipresbyter cum Advocato ſuo nomine Ribolf ex parte proprietatis ſuæ venerabili Epiſcopo ad ſuam retinere Eccleſiam in eodem loco Zollinga nominato curtiferum I. ac de arabili terra hobam I. & de pratis carradas V. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXIX.

Commutatio inter Waldonem *Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Hantuni.*

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo nomine Jacob ad Pritilinpah dimidium jugerum, de pratis carradas V. Econtra vero in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir eidem Epiſcopo in eodem loco jugerum I. de pratis carradas V. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXX.

Commutatio inter Waldonem *Epiſcopum, & quendam Abbatem nomine Johannem.*

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque laudabilis Epiſcopus cum ſuo Advocato nomine Jacobo eidem Abbati de parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem babendum jugerum I. in loco, qui dicitur Ruodolvesbuſir. Et econtra in reconpenſatione hujus jugeri dedit ſupra vocatus Abba, & Advocatus ſuus Alpolfus eodem Epiſcopo jugerum I. in loco, qui dicitur ad Walde. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXXI.

Commutatio inter Waldonem *Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Irminheri.*

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prætitulatus Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo nomine Reginheri ad Strazloh curtiferum dimidium in proprietatem babendum. Econtra vero in reconpenſatione hujus rei dedit prætitulatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Eccleſiam retinendum in eodem loco curtiferum I. & jugerum I. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXXII.

Commutatio inter VValdonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Heimbertum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præticulatus Epiſcopus eidem nobili viro mancipium I. nomine Adalsuind. Econtra verò in reconpenſatione hujus ancillæ mancipia II. nomine Frovvini, Adalhart. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXXIII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Heimbertum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo nomine Jacob in loco nuncupato Penninprunna de pratis carradas III. de ſilvula jugerum I. Econtra vero in reconpenſatione hujus rei dedit præſcriptus nobilis vir eidem Epiſcopo ad Piparpah jugera II. de pratis carradas V. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXXIV.

Comutatio inter VValdonem Epiſcopum, & quendam nobilem Diaconum nomine Willibertum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili Diacono unà cum Advocato ſuo nomine Jacob ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Chemperc jugera III. ad Rihpoldeschirihon jugera III. ad Eika ſimiliter, ad Chuninbuſon jugera II. Econtra verò in reconpenſatione harum rerum dedit prædictus Diaconus eidem venerabili Epiſcopo unà cum Advocato ſuo nomine Job ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur Marcilinga curtiferum dimidium, & jugera XI. Unde & duas&c.

NUM. DCCCCLXXV.

Commutatio inter VValdonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Dietrih.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus laudabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ in proprietatem habendum in loco, qui dicitur ad Puohhe curtiferum I. de arabili terra jugera XXX. de pratis carradas X. de ſilva jugera VIII. Econtra verò in reconpenſatione harum rerum dedit preſcriptus vir nobilis ad Eccleſiam retinendum in loco, qui dicitur ad Urinbuſum curtem, pomerium I. de arabili terra jugera XXX. de pratis, & de ſilva, quicquid ibi habuit. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXXVI.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Ratolt.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo Jacobo in proprietatem habendum in loco, qui dicitur Rincbah partem unius

unius curtiferi, ac de arabili terra jugera XIIII. & de pratis jugerum I. & in alio loco de beneficio Kerhardi Presbyteri, qui dicitur ad Bellinhuſun partem quandam unius curtiferi, de arabili terra jugera VI. Et econtra in reconpenſatione harum rerum dedit prænominatus nobilis vir venerabili Epiſcopo, & Advocato ſuo Jacobo ad ſuam retinere Eccleſiam, & jure hereditario poſſidendum in duobus locis de arabili terra, ac pratis equali modo menſuratis. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXXVII.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Waldonem Frigiſingenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & Zachariam Epiſcopum quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit itaque prædictus Waldo Epiſcopus cum Advocato ſuo Jacobo eidem Epiſcopo Zachariæ, & vocato ſuo Pettone de beneficio Ratoldi Diaconi loco ad Sindeoëshuſun nominato de arabili terra jugera VI. Et econtra in reconpenſatione hujus rei dedit prædictus Zacharias Epiſcopus unà cum Advocato ſuo Pettone laudabili Epiſcopo Waldoni, & Advocato ſuo præſcripto ad Talahuſun de arabili terra jugera VI. Unde & duas &c.

NOTA.

Zachariam Epiſcopum. fortè Sabionenſem ſeu Brixinenſem. Certè ejus nominis Sabionenſem Epiſcopum convixiſſe Waldoni noſtro diſcimus ex *Metropoli* Hundij *Tom. I.* in *Catalogo Epiſcoporum Brixinenſium &c.* vide ſupra *N. 910.*

NUM. DCCCCLXXVIII.

Commutatio inter Waldonem Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Cotaſcalcum.

IN nomine Dei æterni. Placuit, &c. Dedit itaque laudabilis Epiſcopus cum Advocato ſuo Jacobo, & cum conſilio Canonicorum Laicorùmque ſuorum eidem nobili viro ad Unninhuſun Eccleſiam unam, & decimam de Unninhuſun ad Heminhuſun pertinentem in proprietatem habendum. Econtra verò in reconpenſatione ſupra dictarum rerum dedit idem nobilis vir eidem Epiſcopo ad Sedem ſuam retinendum ad Sulzreinne curtiferum unum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXXIX.

NOtum ſit omnibus hujus Sedis Præſulibus, ceteríſque fidelibus, quòd Waldo venerabilis Epiſcopus, & Einhart nobilis Laicus quandam conplacitationem nullo contradicente potenti manu pro ſe, ſuiſque parentibus, quicquid proprietatis ad Prunnun habuit, & ſtatim domo Dei & Epiſcopo, ſuoque Advocato Jacobo dimiſit, ea videlicet ratione, & tenore, quatenus beneficium quod de domo Dei ad Munirinchingun habuit, uſque in finem vitæ ſuæ ei habere nullo inrumpente inconcuſsè licuiſſet. Poſt obitum verò ſuum & proprium, quod domo Dei tradidit, & beneficium, quod econtra accepit, ad domum Dei, & ad Rectores illius Eccleſiæ ævo tempore pertineant, & inſuper merces æterna ſuccreſcat. Iſti ſunt, qui hoc coram requiem Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani & audierunt, & viderunt, & per aures tracti ſunt: Cotahelm, Ruodperht, Engilhart &c.

NOTA.

Coram requiem. nempe coram altari S. Mariæ, juxta modum loquendi Boijs ſimplicioribus etiamnum uſitatum. Hier raſtet St. Martin, St. Jörg &c.

NUM. DCCCCLXXX.

Notum ſit omnibus præſentibus ſcilicet, & futuris partibus Carantaniæ conſtitutis, qualiter quidam nobilis vir nomine Georgius perveniens ad venerabilem Waldonem Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopum ad Weride loco nominato, cogitans aliquid evangelici implere præcepti, dicente Domino: date terrena, ut mercatis æterna. Inde divina Chriſti conpunctus clementia perveniens ad locum prætitulatum, qui proprio nomine ad Weride vocitatur, ubi Sanctorum Martyrum Chriſti Primi & Feliciani corpora requieſcunt, tradidit jure hereditario in capſam ſupra ſcriptorum electorum Dei ipſo videlicet venerabili Epiſcopo traditionem accipiente, quicquid in ſummitate loci ipſius Heimo filius Witagovonis ſuæ ſorori nomine Tunza tradidit in proprietatem, quæ & ipſa ipſius Georgij Uxor legitima fuit, ut ſtatim deinceps præſcriptus Rector Sanctæ Dei Eccleſiæ ad utilitatem domus Dei poteſtatem habuiſſet poſſidendum cum omnibus ad eundem locum legitimè pertinentibus, hoc eſt territoriis cultis, & incultis, curtiferis, pratis, ſilvis, paſcuis, aquis, aquarúmve decurſibus, mobilibus, & inmobilibus, egreſſibus, & regreſſibus, queſitis, & inquirendis, nil pretermittens, ſed totum, & integrum domo Dei tradidit nullo contradicente, ſed ut perenniter iſta inconvulſa permanſiſſet traditio Rectoribus loci ipſius feliciter poſſidendum, ea itaque firmitate, ac ratione iſta fuit peracta traditio, ut ipſe prædictus vir Georgius, ac Tunza Uxor ipſius poteſtatem babuiſſent ibi Sacro in loco eligendi ſuorum ſepulturam corporum, quandoque Deo viſitante de hoc ſeculo eſſent receſſuri, & ut ibi à Clericis Deo ſervientibus jamborum perpetualiter memoria ſacris in orationibus permanſiſſet. Iſtius traditionis iſti ſunt teſtes: Laotolt, Herilant, Sigivvart, Paldachar, Heimpetbt, Urolf.

NUM. DCCCCLXXXI.

Notum ſit omnibus præſentibus ſcilicet ac futuris, qualiter quidam venerabilis vir, cui nomen erat Joſeph divina conpunctus clementia cogitans pro remedio animæ ſuæ domo Dei Frigiſigenſis æccleſiæ quaſdam res tradere, quæ in honore Sanctæ Mariæ eſt conſecrata, ubi Confeſſor Chriſti Corbinianus corpore quieſcit. Inde præſcriptus vir Joſeph perveniens ad dominum Waldonem Epiſcopum ad Stivinna, qui tum temporis Rector iſtius Eccleſiæ fuit, tradidit in manus prætitulati Epiſcopi Waldonis, & Advocati ſui nomine Engilhart indubitanter jure perpetuo nullo contradicente ad domum Dei retinendum quaſdam res proprietatis ſuæ in eodem loco, quas ipſe Joſeph Dominum Epiſcopum hominéſque illorum cavallicando* circumduxit, hoc eſt in ipſa marca de ſuperiori via, quæ ipſa via vadit in duos rivolos, ac deinde uſque ipſi rivuli cadunt in flumen, qui dicitur Stivinna, quicquid ibi intereſt nil prætermittens, quod totum & integrum domo Dei ſucceſſoribus Epiſcoporum tradidiſſet.

* *equitando.*

Denique veró alteram peregit traditionem in eodem loco res proprietatis ſuæ tradidit in manum Domini Epiſcopi, ac præſcripti Advocati ſui Engilbardi, quæ ipſæ res jam olim ab anteceſſoribus ſuis domo Dei tradita fuerunt annuatim illis cenſum perſolvendi de domo Dei eo modo venerabilis vir Joſephi eaſdem tradidit res laudabili Epiſcopo, & Advocato ſuo ad domum Dei, ſuíſque Succeſſoribus retinendum in omni anno illi perſolverent denarium I. ſeu de cera pretium valentis denarij, & ut orationis aſſiduitas, & fidei amicitia talis inter eos fuiſſet, qualis antea manſit inter anteceſſores eorum. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Rathcis, Rihpetbt, Heiſtolf, Arnolt, Ruodperht, Selprat, Vadillant, Helmrib, Suvidpetbt. Iſtique homines ſui iſtius traditionis teſtes fecerunt: Abraham, Pezilo, Petto, Seman, Tribagos, alter Abraham, Pretimir, Prozila, Joſeph.

IN-

Inſtrumenta ſub Dracholfo
Epiſcopo XII.
NUM. DCCCCLXXXII.

CONſultum enim, & rationabile videtur, ut quicquid eccleſiaſticis, vel ſecularibus negotiis, aut judiciis agatur, ſerie literarum, & teſtimonio nobilium, & veracium virorum ita ligetur, & confirmetur, ne in poſterum ullo modo poſſint diſſolvi, vel corrumpi.

Notum ſit enim Sanctæ Dei Eccleſiæ fidelibus veracibùsque viris, qualiter Dracbolfus Frigiſingenſis Eccleſiæ venerabilis Epiſcopus, & Couuo ejusdem Eccleſiæ humilis Chorepiſcopus inter ſe conplacitaverunt, & communi traditione, teſtiúmque conductione, ſicut mos eſt firmaverunt. Remiſit enim idem Chorepiſcopus, & Advocatus ſuus Comes Sigihardus propriam Abbatiolam ſuam, quam coram Rege, & Epiſcopis, atque Comitibus, & ceteris Principibus ſuis, ſicut in cartula exinde præcepto Regis facta ſcriptum eſt, conplacitavit Moſapurg nuncupatam ad Eccleſiam Beatæ Mariæ ſemper virginis, & Sancti Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Kepolfi, ex ratione, & tenore, quatenus ille, quicquid eodem die, vel tempore de Epiſcopatu in beneficium haberet, deinceps uſque in finem mortalis vitæ ſine ulla contradictione, & moleſtia poſſideret. Inſuper verò in eadem Frigiſingenſi villa ejusdem rei cauſa colonias duas cum habitatoribus ſuis, ceteriſque appendiciis ad easdem pertinentibus ab eodem Epiſcopo idem Chorepiſcopus in proprietatem accepit. Simili verò modo de eadem Abbatiola Moſapurg dicta curtam unam Humbala vocatam cum omnibus ad illam pertinentibus mobilibus, & inmobilibus, adquiſitis, & adquirendis, nec non & beneficiolum unum pene deſertatum Svvanabiltadorf nominatum. Præterea verò fabrum unum Heironem, & ſcutarium unum Perhtkozum, atque piſtorem unum Linguni dictum, nec non & piſcatorem unum Artheri nominatum, atque de genetio ancillas XII. de orientali verò vino Bauzano illic dato carradas III. Hæc verò conplacitatio facta eſt in Eccleſia Frigiſingenſi in publica ſynodo coram Clero, & aſſtanti populo. Anno verò Domini DCCCCVIII. Idibus Septembris, anno præfati Epiſcopi ſecundo incipiente, Chorepiſcopi verò VI. & incipiente VII. Iſti ſunt teſtes ejusdem conplacitationis, ſicut mos eſt Bajoariorum per aures tracti: Arbo Comes, Sighard Comes, Wetti Comes, Wolfdregil Comes, & ceteri vaſſalli &c.

NUM. DCCCCLXXXIII.

IN nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis. Arnolfus divina ordinante providentia Dux Bajoariorum, & etiam adjacentium Regionum omnibus Epiſcopis, Comitibus, & regni bujus Principibus. Quicquid enim benivolentiæ, & gratiæ erga Dei cultores, noſtróſque, & regni Oratores oſtendimus, totum hoc nobis ad æternæ vitæ augmentum, & præſentis regni adminiculum liquidò credimus eſſe profuturum. Quapropter ſcire vos volumus, quod Chuono fidelis, & aſſiduus Orator noſter videlicet Friſingenſis Eccleſiæ ChorEpiſcopus noſtram interpellavit clementiam, quatenus conplacitationem inter Dracolfum Epiſcopum, & inter ſe factam noſtra auctoritate, & conſcriptione, atque Sigilli concluſione firmaremus. Cujus petitioni, & voluntati ob ejus fidem, & continuam orationem aurem accomodavimus, & viſcera pietatis oſtendimus, & quæ precatus eſt, implere curavimus.

Remiſit enim Chorepiſcopus & Advocatus ſuus Sigihardus propriam Abbatiolam ſuam Moſcburch nuncupatam &c.

Nos verò, ut præfati ſumus, ejus precibus annuentes, juſſimus ei hoc præceptum auctoritatis noſtræ conſcribi, & ut nunc per futura tempora meliùs credatur, & firmiùs obſervetur, Sigilli noſtri impreſſione inſigniri fecimus. Unde volumus, & firmiter ſtatuimus, ut idem Corepiſcopus usque in finem inſtantis vitæ nullo inquietante, vel contradicente, quod conplacuit, feliciter poſſideat, & quod libet ordinabiliter faciat.

NUM. DCCCCLXXXIV.

Commutatio Dracholfi Epiſcopi, & Arnolti nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo nomine Hartnid ex parte Eccleſiæ ſuæ eidem Arnolfo nobili viro in jus, & hereditatem perpetualiter poſſidendum res domûs Dei in loco Aſinchova nominato, curtam jugera II. & dimidium in menſura habentem, domum, horreum, de arabili terra hobas IIII. & jugera XVIIII. de pratis carradas XXX. de ſilvula jugera XX. Et econtra in reconpenſatione harum videlicet rerum dedit præticulatus Arnolfus nobilis vir venerabili Epiſcopo, & Advocato ſuo Hartnido ſuam proprietatem in villa, quæ ad Pacharun nominatur perpetualiter poſſidendum Sanctæ Dei Eccleſiæ Rectoribus, hoc eſt curtam jugeribus V. menſuratam, de arabili terra hobas VI. de pratis carradas C. de ſilvula jugera XLIIII. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCCLXXXV.

SCiant itaque omnes Eccleſiæ fideles, qualiter Dracholfus Frigiſigenſis Sedis Præſul, & quidam vir nobilis nomine Piligrimus quandam commutationem inter ſe fieri decreverunt, ſicut & fecerunt. Tradidit itaque præfatus nobilis vir ad Eccleſiam Beatæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti in manus prædicti Epiſcopi, & Advocati ſui Udalgeri propriam ſuam ancillam Otpurc nominatam cum duobus filiis ſuis. Econtra verò in reconpenſatione eorumdem mancipiorum tradidit idem præticulatus laudabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo de parte Eccleſiæ ſupra dicto nobili viro in proprietatem habendam ancillam unam Zeizliup nominatam cum duobus filiis ſuis. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCLXXXVI.

Commutatio Dracolfi Epiſcopi, & Adalhochi nobilis viri.

IN nomine Dei æterni. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus nobilis vir ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Reginberti, quicquid proprietatis habuit ad Artinchirihun, hoc eſt curtiferum I. in longitudine, & in latitudine jugerum II. de arabili terra jugera LXII. de pratis jugera X. de ſilvula jugera XXXV. Ad Studinhuſun verò curtiferum I. jugerum duarum partium, de arabili terra jugera XXX. de pratis jugera III. Inſuper verò ad Rihheresdorf de arabili terra jugera VIII. Econtra autem in reconpenſatione ſupra dictarum rerum tradidit præticulatus laudabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo Reginberto eidem nobili viro in loco Milindorf nominato curtiferum cum exitibus, & re-

& reditibus in longitudine, & in latitudine jugerum II. de arabili terra jugera C. & I. de pratis jugera XII. de ſilvula XXI. Unde & duas &c.

Statim namque in præſentia ejusdem Epiſcopi, & aliorum, qui aderant ipſe Adalhoh tradidit eandem proprietatem, quam de Epiſcopo redimerat, cuidam fabro Onpold nominato, & cum ejusdem teſtibus confirmavit. Iſti ſunt teſtes ejusdem conplacitationis ſcilicet, & traditionis, ſicut mos eſt, per aures tracti: Reginperht, Arnolt, Crimperht, Helmperht, Udalger, Pernvvini, Iſſo, Pernhart, Folcmar, Otolt.

NUM. DCCCCLXXXVII.
Commutatio Liutheri ſervi Eccleſiæ.

NOtum ſit omnibus Eccleſiæ fidelibus, quomodo Drahcholfus Frigiſingenſis Eccleſiæ Epiſcopus, & quidam legitimus ejusdem Eccleſiæ ſervus, quem Hiltiſcalh dicunt, nomine Liutharius quandam commutationem inter ſe fieri voluerunt. Dedit itaque præfatus venerabilis Epiſcopus eidem Liuthario in loco, qui dicitur Chienperg ex parte Eccleſiæ ſuæ cum Advocato ſuo Kepolfo coloniam unam, hoc ſunt jugera XXVI. & de pratis carradas X. atque curtiferum unum cum pomario, & ſilvulam ritè ad eundem curtiferum pertinentem. Deinde viſum eſt eidem Epiſcopo, ſuísque fidelibus, eandem commutationem ſine peccato ita conſtare non poſſe, & ſuper priorem commutationem auxit illi curtiferum unum cum pomario, & in unaquaque aratura jugera X. & de pratis carradas X. & veſtire eum per ſuos Miſſos juſſit. Econtra verò in reconpenſatione earundem rerum dedit idem Liutharius eidem Seniori ſuo Epiſcopo, & Advocato ſuo Kepolfo in loco, qui dicitur Ebinga proprietatem ſuam, quam illi anteceſſores ſui nullo contradicente relinquerunt, hoc eſt curtiferum unum ſepe circumdatum, atque domum, & horreum, & fontem ſalientem, & cetera utenſilia, atque etiam colonias V. ad unamquamque jugera XC. pertinentia, & de pratis carradas L. Unde & duas commutationes &c. Iſti ſunt teſtes hujus traditionis: Couuo chorepiſcopus, Froimunt, Kerperht, Kerhart, Erhart, Altman, Eparmunt, Lantperht, Eparuni, Ruodker, Frieſo, Marchuni, & ceteri Clerici. Arnolf, Pervvin, Herilo, Waninc, Witichi, Waldman, Otmar, Aripo, Diotolt, Faſtheri, Fridolt, Kerhart, atque tota ſimul familia.

NUM. DCCCCLXXXVIII.
Commutatio Dracholfi Epiſcopi, & Teutoni nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro de rebus Eccleſiæ unà cum Advocato ſuo Kepolfo in loco, qui dicitur Hac de pratis jugerem I. Econtra vero in reconpenſatione ejusdem rei dedit præſcriptus nobilis vir eidem venerabili Epiſcopo in eodem loco de ptoprietate ſua de pratis jugeres III. Et ut hæc commutatio firma permaneat, teſtes per aures traximus, quorum nomina ſunt Cotaſcalc, Krimperht, Uto, Peratolt.

NUM.

NUM. DCCCCLXXXIX.

Commutatio Dracholfi Epiſcopi, & Engilſcalchi Archipresbyteri.

AGnoſcant igitur omnes Eccleſiæ fideles, natúque principes, qualiter Dracholfus Frigiſingicæ Sedis venerabilis Epiſcopus, & Engilſcalb ejusdem Eccleſiæ ArchiPresbyter quandam commutationem inter ſe fieri decreverunt, ſicut & fecerunt. Tradidit itaque prædictus Engilſcalh unà cum Advocato ſuo Iſangrim nominato ad Eccleſiam Beatæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi, Advocatíque ſui Reginperti in loco, qui dicitur Rumaneshuſun de parte ſuæ proprietatis cum exitibus, & reditibus curtiferum unum, & jugerum I. Econtra verò tradidit idem præticulatus laudabilis Epiſcopus cum ſupra dicto Advocato ſuo de parte Eccleſiæ ſuæ in villa, quæ dicitur Rota eidem Engilſcalcho in manus prænominati Advocati ſui curtiferum I. cum exitibus, & reditibus in proprietatem habendum, & exinde quicquid libuerit faciendum. Idcirco & duas commutationes &c.

Inſtrumenta ſub Wolframo

Epiſcopo XIII.

NUM. DCCCCXC.

Traditio Perchuſen.

AD noticiam, & exemplum Chriſti fidelium certum ſit omnibus, quod felicis memoriæ Wolframus hujus Sedis Epiſcopus prædium ſuum apud Perchuſen, ſcilicet curtiferum cum hoba I. tradidit ad altare Sancti Pancratij in cripta, tali conditione, ut aliquis de fratribus in obedientia illud ſuſcipiens, Miſſas, prout ſit poſſibiliter, celebret, vel celebrari faciat ad idem altare, nec non in anniverſario præfati Pontificis die congruum fratribus exbibeat ſervitium.

NUM. DCCCCXCI.

INter omnes hujus mundi varietates magna eſt neceſſitas, atque cautio, ut quicquid de eccleſiaſticis vel ſecularibus negotiis agatur, ſerie literarum, & firmitate veracium teſtium ita ligetur, & firmetur, ne in poſtmodum ab ullo poſſit diſſolvi, vel mutari. Quapropter noverint omnes in Chriſto fideles, qualiter Wolfhrammus venerabilis Frigiſigenſis Eccleſiæ Epiſcopus, & quidam nobilis vir nomine Diotbram quandam inter ſe commutationem fieri voluerunt, ſicut & fecerunt. Tradidit itaque prædictus nobilis vir ad Eccleſiam beatæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi accipiente una Advocato ſuo Kepolfo ad Kerbiltibuſun curtifera III. hobas II. jugera XXXI. de pratis carradas XXIIII. Inſuper ad Adalhereshuſun curtiferum I. jugera X. de pratis carradas IIII. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem proprietatis tradidit idem laudabilis Epiſcopus cum prædicto ſuo Advocato eidem nobili viro de parte Eccleſiæ ſuæ ad Rehpach curtifera II. hobas II. jugera XXXI. de pratis carradas XXIIII. in proprietatem babendum, & exinde quicquid libuerit faciendum. Et ut hæc commutatio firmior habeatur; & per futura tempora veriùs credatur teſtes, qui infra ſcripti ſunt, ſicut mos eſt, per aures traxerunt. Arnolf, Krimperht, Atto, Kotaſcalc &c.

NUM. DCCCCXCII.

Commutatio Wolfbrammi Epiſcopi, & Marahwarti nobilis viri.

INter omnes hujus mundi varietates &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir ad Eccleſiam Beatæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi accipiente unà Advocato ſuo Kepolfo, quicquid proprietatis habuit ad Izeilingun cum queſitis, & inquirendis. Inſuper verò ad Terremareſchirichun hobas II. & quicquid ibi habuit. Econtra verò in reconpenſatione ejuſdem proprietatis tradidit idem laudabilis Epiſcopus cum prædicto ſuo Advocato eidem nobili viro de parte ſuæ Eccleſiæ, quicquid habuit ad Helmuneſdorf excepta una ſilva in ſeptentrionali flumis parte jacenti in proprietatem habendum, & exinde quicquid libuerit faciendum. Et ut hæc commutatio &c.

NUM. DCCCCXCIII.

Commutatio inter Wolframum Epiſcopum, & Arnoldum Laicum.

NOverit igitur cunctorum induſtria nobilium, qualiter Wolframus Epiſcopus, & quidam nobilis vir nomine Arnolt quandam fieri inter ſe commutationem decreverunt. Tradidit itaque prædictus nobilis vir ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi, & ſui Advocati Ratolti unam ancillam nomine Sundarhilt. Econtra verò prædictus Epiſcopus ejuſque Advocatus eidem nobili viro de parte Eccleſiæ ſervum I. nomine Kerhart natum de beneficio, quod vocatur Ruodineſbova in proprietatem tradiderunt. Et ut hæc commutatio firmior habeatur, & veriùs credatur, teſtes, qui infra ſcripti ſunt, ſicut mos eſt, per aures traxerunt: Adahoh, Meginhart, Koteſchalh, Helmperht, Peranber, Wolcmar, Reginheri.

NUM. DCCCCXCIV.

Commutatio inter Wolframum Epiſcopum, & Herilonem ſervum.

JUſtum namque, & rationabile videtur, ut quicquid de æccleſiaſticis, vel ſecularibus negociis agatur, ſerie litterarum, & firmitate veracium teſtium ita ligetur, & firmetur, ne in poſtmodum ab ullo poſſit diſſolvi, vel mutari. Noverint igitur omnes in Chriſto fideles, qualiter Uvlframus Frigiſigenſis æccleſiæ Epiſcopus, & quidam ejuſdem æccleſiæ proprius ſervus, nomine Herilo, quandam inter ſe commutationem facere decreverunt, ſicut & fecerunt. Tradidit itaque prædictus Herilo ad Eccleſiam beatæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Kepolfi talem proprietatem, qualem illi quidam Comes nomine Waltilo in proprietatem tradidit in villa, quæ dicitur Nuivara, id eſt curtifera novem, & tres colonias, & ad unamquamque de terra arabili jugera LX. Inſuper de fructifera ſilva jugera LX. & de pratis ad C. carradas. Econtra verò in reconpenſatione ejuſdem proprietatis idem laudabilis Epiſcopus unà cum prædicto ſuo Advocato cum conſilio ſuorum fidelium de parte ſuæ Eccleſiæ tradidit Heriloni eidem ad Haſalpab curtifera duo, colonias duas ejuſdem menſuræ id eſt ad utramque de arabili terra jugera LX. præterea de ſylvula jugera XL. & de pratis ad LXX. carradas. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCCXCV.

Commutatio Wolframi Epiſcopi, & Kermi nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque laudabilis Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo Ratoldo eidem nobili viro quandam partem curtiferi, hoc eſt dimidium agrum in proprium habendum cum exitibus, & reditibus, paſcuis. Econtra vero tradidit præſcriptus nobilis vir in manus præfati Epiſcopi plenum agrum ex proprietate ſua jacente in campo ad Eccleſiam retinendum. Unde & duas &c.

NUM. DCCCCXCVI.

Commutatio Wolframi Epiſcopi, & Meginhardi nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi mancipia tria ſic nominata: Redvih, Sigimar, Adalhart. Econtra vero in reconpenſatione eorundem mancipiorum laudabilis Epiſcopus cum manu preſcripti ſui Advocati de parte Eccleſiæ cum conſenſu ſuorum fidelium tradidit prefato nobili viro in proprium duo mancipia ita nominata: Ellanhart, Herolf. Unde & duas commutationes &c.

NUM. DCCCCXCVII.

NOverit igitur cunctorum induſtria nobilium præſentium ſcilicet, & futurorum, qualive Vulframus Epiſcopus cum ſuo vaſallo Heriperht nominato cujuſdam commutationis ſe coadunavit, quam & perpetravit. Tradidit itaque prænominatus nobilis vir ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti accipiente præfato Epiſcopo, & ejuſdem Eccleſiæ Defenſori Ratolt ,IIII. mancipia ita nominata: Rihpold, Cundheri, Zeizila, Zambilt. Dum verò idem laudabilis Epiſcopus cum conſenſu fidelium Clericorum ſcilicet, atque Laicorum, qui tunc fuerant in præſentia de parte Eccleſiæ cum prædicti manu Defenſoris in prædictorum vice mancipiorum eidem nobili viro tria tradidit mancipia ſic nominata: Herilo, Helmrih, Rihni in proprietatem habendum. Et ut hæc commutatio veriùs ab omnibus credatur, teſtes, ſicut mos noſtrorum fuit anteceſſorum per autes traxerunt. Reginperht, Amalgoz, Kotaſcalh &c.

NUM. DCCCCXCVIII.

Commutatio Wolframi Epiſcopi, & Willihelm nobilis viri.

NOtum ſit cunctis fidelibus, quod Vulframus Epiſcopus, & quidam nobilis vir Willihelm quandam commutationem fecerunt. Willihelm ad Eccleſiam tradidit mancipia II. Perahtuni, & Irminsvvind, Econtra accepit ancillam nomine Cozlind. Iſti ſunt teſtes: Reginperht, Papo, Hartvvic, Othalm, & alij multi.

NUM. DCCCCXCIX.

Commutatio Wolframi Epiſcopi, & Iſangrimi nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque idem prædictus nobilis vir in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratolti pratam unam prope locum, qui Wihſa dicitur ſitam ad Eccleſiam Dei retinendam. Econtra namque in reconpenſatione prædictæ rei idem laudabilis Epiſcopus cum Advocato ſuo Radoldo eidem præſcripto nobili viro alteram pratam æquali modo menſuratum in ipſo campo in proprietatem tradidit habendum. Unde & duas commutationes &c. Iſti ſunt teſtes ejusdem commutationis: Zacco, Engilperht Comes, Erchanfrid, Papo &c.

NUM. M.

VOlumus enim dinoſcere cunctarum nobilium Perſonarum, & ignobilium præſentium ſcilicet, & futurorum prudentiam, quia Vulframus Frigiſingenſis æcclefiæ Epiſcopus quandam conplacitationem cum conſilio, & conſenſu omnium Clericorum, atque Laicorum ad eandem Sedem pertinentium cum cuidam nobili viro Adalbocb nominato, & Uxore ejus definivit facere, ſicut & perpetravit. Tradidit igitur prædictus nobilis vir, quicquid propriæ hereditatis habuit ad Recbpacb ad altare beatiſſimæ Virginis Mariæ in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratolfi ævis temporibus habendum in proprietatem cum mancipiis XII. id eſt Heripold, Heindio, Merigis, Adalger, Froigis, Hugipold, Dancholf, Lantfrid, Richpolt, Hiltigart, Plidmuot, Sindhilt, & quicquid deinceps genuerunt, omnibúsque rebus juſtè legitiméque ad eas pertinentibus. Econtra namque præſcriptus Epiſcopus unà cum ſuo Advocato Ratolfo de rebus Sanctæ Mariæ, atque de beneficio prædicti Adalbobi tria loca, id eſt Priſinga, Nidirindorf, Kerbaltahuſa ipſo prænominato nobili viro, atque Uxori ejus cum omnibus rebus juſtè, atque legitimè ad eas pertinentibus in proprietatem tradidit uſque in finem vitæ amborum, eo modo, ut poſt obitum illorum nullus de domo Sanctæ Mariæ abſtrahere ipſas prædictas res poteſtatem habeat. Atque exinde teſtes traxerunt per aures. Adalperht, Crimperht, Meginbart &c.

NUM. MI.

Commutatio Wolframi & Kotahelmi nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo Ratolt nuncupato in loco, qui dicitur Perachircha de arabili terra jugera X. eidem nobili viro in proprietatem habendum. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis dedit idem nobilis vir in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi in loco, qui dicitur Pachara de arabili terra jugera XII. ad eandem prædictam Eccleſiam retinendum. Unde & duas &c.

NUM. MII.

NOverit igitur cunctorum induſtria nobilium, qualiter venerabilis Wolframus Epiſcopus, & nobilis quidam vir Meginhart nomine communis ſe coadonaverunt commutationis. Tradidit itaque prædictus nobilis vir ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi, & ſui Advocati Attonis ad Hammaresbuſun duæ ſorores Alaſuind, &

Erchanhilt cum pratis, & curtiferis, ſilvis coloniam I. & jugera VII. talem proprietatem, qualem illi tradiderunt. Econtra verò pro ejusdem proprietatis mercede laudabilis Epiſcopus cum præſcripto Advocato eidem nobili viro bobam I. in proprietatem habendum ad Hangentinpurun tradidit ſcilicet ad Sliorte pertinentem, & exinde quicquid libuerit faciendum. Et ut hæc commutatio &c.

NUM. MIII.

NOtum ſit omnibus in tempore præſenti conſiſtentibus, & in futuro ſupervenientibus commutatio, quæ inter Epiſcopum Frigiſingenſem, & quendam liberum hominem facta. Prænominatus ergo vir tulit IIII. mancipia proprij ſui juris iſtis nominibus dicta: Reginperht, Zelabo, Adalhart, Imuza, & tradidit in manus præſcripti Præſulis & Advocati ſui nomine Ratolti. Econtra autem præfatus Antiſtes Advocati ſui cum conſenſu, aliorúmque fidelium ſuorum tradidit eidem homini ingenuo duo mancipia Job, & Anthalm, qui pertinebant ad locum, qui dicitur Intiha &c.

NUM. MIV.

Commutatio Wolframi Epiſcopi, & Hirmanhardi nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prætitulatus Epiſcopus eidem prænominato nobili viro mancipia IIII. cum manu Advocati ſui Attonis nomine Kerlindam cum filiis ſuis tribus in proprietatem habendum. Econtra vero in reconpenſatione hujus rei tradidit præſcriptus nobilis vir prænominato venerabili Epiſcopo Ellanhildam unà cum tribus filiis ſuis ad Sedem ſuam in proprietatem poſſidendum &c.

NUM. MV.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti ſciant omnes Eccleſiæ fideles, qualiter Wolframus Frigiſingenſis Eccleſiæ glorioſus Epiſcopus, & quidam nobilis vir Walcrich nominatus quandam conplacitationem inter ſe fieri voluerunt, ſicut & fecerunt. Tradidit itaque prædictus nobilis vir ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ſervum I. Adalger nominatum pro quadam conplacitatione, ut hic ſubfertur. Econtra verò prædictus laudabilis Epiſcopus cum manu jam dicti ſui Advocati ſimul cum conſilio ſuorum fidelium de parte Eccleſiæ tradidit eidem nobili viro in loco, qui dicitur minor Pahchara, & tunc beneficium fuit eisdem nobilis viri curtiferum cum omnibus ædificiis, & medietatem ejusdem beneficij. Inſuper vero mancipia tria, quorum nomina ſunt, Engilrih, Engilmuor, Ellinfrit, hæc omnia tradidit Epiſcopus nobili viro, ea duntaxat coadunatione, ut ſervum, quem dedit, & cuncta, que accepit, absque ulla contradictione uſque ad finem exitûs ſui in proprietatem habeat; poſt exitum verò ejus prædictæ res, & cuncta, quæ idem nobilis vir in prædicto loco poſſideat, ad æccleſiam redeant. Et ut hæc conplacitatio firmior habeatur, & veriús credatur, cum cartis, & teſtibus, qui infra ſcripti ſunt, ſicut mos eſt confirmaverunt. Iſti ſunt teſtes: Folrat, Kotahelm, Erchanpold, Managolt, Uuodalrib & alij multi.

NUM.

NUM. MVI.

SCiant omnes nobiles viri, qualiter Frigiſingenſis æcclefiæ Præſul cum uno nobili viro unam commutationem facere decrevit, & ſic fecit. Tradidit namque prædictus Præſul unà cum ſuo Advocato de rebus Eccleſiæ II. mancipia Kerſlat, & Ruodlind dicta Iſanhardo in proprietatem habere. Econtra verò prænominatus nobilis vir Iſanhart ad Eccleſiam Sancti Corbiniani II. mancipia Peratheri, Frauvilo tradidit æternaliter ibi ſerviendum, eo tenore, ut futuris temporibus iſta commutatio firma, & ſtabilita permaneat &c.

NUM. MVII.

Commutatio Wolframi Epiſcopi, & Adalbochi nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque idem nobilis vir in loco Fiot nominato, quicquid Petto ibi proprietatis habere videbatur præſcripto venerabili Epiſcopo ad Sedem ſuam retinendum. Econtra verò in reconpenſatione earumdem rerum dedit prætitulatus venerabilis Epiſcopus cum Advocato ſuo Reginperto ad Lerun tantum de arabili terra, quantum hic acceperunt. Unde & duas &c.

NUM. MVIII.

Commutatio VVolframi Epiſcopi, & Sigimuot nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus uná cum ſuo Advocato videlicet Ratolto eidem nobili viro in loco, qui dicitur Eccinperc, quantum cum ſepe, & in poteſtate de domo Dei haberet circumſeptum eidem vir. Econtra in reconpenſatione idem nobilis vir ſuæ proprietatis dupliciter in illo loco tradidit in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui præſcripti. Unde & duas &c.

NUM. MIX.

Commutatio VVolframi Epiſcopi, & Meginhardi cujusdam militis.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque eidem nobilis vir ad requiem Sanctæ Mariæ in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratolti, hoc eſt inter Paccharum, & Smidaheimum colonias II. & ancillam unam Richilt nominatam perpetualiter utendum. Econtra verò præſcriptus Epiſcopus unà cum Advocato ſuo eidem nobili viro de parte Epiſcopij ſui, hoc eſt de Yſana coloniam I. ancillàmque I. Ellinſuind nominatam dedit habendum, eo modo, ut uterque, quod ab altero accepit, teneat &c.

NUM. MX.

Commutatio Kepolfi, & VVolframi Epiſcopi.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus laudabilis Epiſcopus ex parte æcclefiæ ſuæ unà cum Advocato ſuo nomine Erchanperht eidem nobili viro quandam ancillam Tagini cum filia ſua noncupatam in proprium habendum. Econtra verò tradidit præſcriptus nobilis vir in

manus præfati Epiſcopi, & jam dicti ſui Advocati propriam ſuam ancillam Engilsuine nominatam cum filio ſuo ad Eccleſiam retinendam. Unde & duas &c.

NUM. MXI.

Commutatio VVolframi Epiſcopi, & Rapoti nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus unà cum Advocato ſuo Adalbob nominato de parte Eccleſiæ ſuæ prædicto nobili viro IIII. mancipia ſic nominata: Otrud, Ruodmunt, Sigipero, Otperbt in proprietatem habendum, & quicquid libuerit exinde faciendum. Econtra vero in reconpenſatione earundem mancipiorum dedit prætitulatus nobilis vir in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui totidem mancipia ſic nominata: Kerbilt, Adalperht, Herivvart, Sigini ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter retinendum. Unde & duas &c.

NUM. MXII.

VOlumus enim dinoſcere cunctarum nobilium perſonarum, & ignobilium, præſentium ſcilicet ſeu futurorum prudentiam, quia Wolframus Frigiſingenſis Eccleſiæ Epiſcopus quandam conplacitationem cum conſilio, & conſenſu ſuorum fidelium ad eandem ſedem pertinentium cum quodam nobili viro Wolfolt nominato, & Uxore ejus Regini nuncupate facere definivit, ſicut & perpetravit. Tradidit itaque prædictus nobilis vir, quicquid proprietatis habuit ad Pipurc ad altare beatiſſimæ Virginis Mariæ in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui, videlicet Ratolti poſt amborum exitum in proprietatem habendum cum duobus mancipiis Waltperht, & Cundrat nominatis. Econtra verò præſcriptus Epiſcopus cum Advocato ſuo Ratolfo de rebus Sanctæ Mariæ, quicquid Engilbart quondam hujus Eccleſiæ vaſallus in prædicto loco in beneficium babuit præfato nobili viro, & Uxori ſuæ in proprietatem babendum cum IIII. mancipiis Zeizheri, Cliſnot, Golni, Amalhilt nominatis cum exitibus, & reditibus, queſitis, & inquirendis, pratis, ac ſilvulis, omnes verò, ut poſt obitum illorum, & ſi fortè in illorum poteſtate IIII. boves inventæ fuerint, & ſus cum IIII. porculis, aut ſi plus eorum poſterus licentiam haberet, id ipſum pro eorum requie, ſicut vellet inpendiſſe. Iſti ſunt teſtes ejusdem permutationis: Aripo, Wolftregil, Erchanpold, Meginhart, Wolfolt, Waltfrid & alij multi.

NUM. MXIII.

Commutatio V Volframi Epiſcopi, & Odolti ſervi Eccleſiæ.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus Otolt ad Eccleſiam Frigiſingam in manus præſcripti Epiſcopi, & Advocati ſui Kepolfi in loco, qui dicitur Rincpach de arabili terra hobas II. de pratis jugera X. de ſilva jugera V. & curtiferum ad eundem locum jure pertinentem, quam proprietatem idem Otolt cum permiſſu Epiſcopi propriis ſuis rebus emerat à duobus nobilibus fratribus Iſangrim & Kepolf nuncupatis. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem proprietatis tradidit præfatus Epiſcopus cum manu ſui prædicti Advocati cum conſenſu, & conſilio ſuorum fidelium prætitulato Otoldo de parte Eccleſiæ in loco Tanbuſa nominato in proprietatem habendum, & quicquid libuerit exinde faciendum ſimiliter de arabili terra bobas II. de pratis jugera X. & de ſilva jugera V. ac curtiferum jugerum duorum in modum. Unde & duas &c.

NUM.

NUM. MXIV.

Commutatio Wolframmi Epiſcopi, & Jacobi patris Aribonis de Dachovva, & Sikereshuſun, & Lutrinpah, atque Fidalesdorf.

COnſultum namque, & juſtum videtur, ut quicquid eccleſiaſticis, vel ſecularibus negotiis agitur &c. Tradidit namque prædictus Jacob ad altare Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctique Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Reginberti, quicquid proprietatis habuit ad Sikereshuſun, & ad Lutrinpah, atque ad Fidslesdorf, & in bis tribus locis de arabili terra bobas X. & jugera XVI. cum pratis, & ſilvis jure illo pertinentibus. Econtra verò in reconpenſatione ejuſdem traditionis laudabilis prædictus Epiſcopus cum conſilio, & conſenſu ſuorum fidelium, & cum manu prædicti ſui Advocati tradidit eidem Jacobo de parte æccleſiæ ſuæ in loco Dahovva dicto curtiferum I. æccleſiam I. molam I. de arabili terra colonias VI. & jugera XVI. cum pratis, & ſilvulis omnibus illuc jure pertinentibus.

Inſuper vero tradidit idem Jacob de parte proprietatis ſuæ in loco Wirmopuge dicto pratum I. ad XXV. Karradas in manus ejuſdem Epiſcopi, & Advocati ſui. Atque econtra idem Epiſcopus, & Advocatus ſuus de parte Eccleſiæ de loco Pritilinpah nominato de beneficio Engilſchalchi tradiderunt idem Jacobo pratum I. ad XII. Karradas in loco Viovveida dicto. Iſti ſunt fidejuſſores prædictæ traditionis de parte Epiſcopi Koteſcalch, de parte Jacobi Ratolt. Unde & duas commutationes &c.

NUM. MXV.

VOlumus enim dinoſcere cunctarum nobilium perſonarum, & ignobilium, præſentium ſcilicet ſeu futurorum prudentiam, quia Wolframus Frigiſingenſis Eccleſiæ Epiſcopus quandam commutationem cum conſilio, & conſenſu omnium Clericorum, atque Laicorum ad eandem ſedem pertinentium cum cuidam Archipresbytero ſuo Engilſcalh nominato facere definivit, ſicut & perpetravit. Tradidit itaque prædictus Engilſcalh ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratolti in loco Fiot nominato bopam I. & XIIII. jugera cum curta, & pratis, ac ſilvulis ritè ad eam pertinentibus, & in alio loco Paſinga dicto bopas II. cum curta, & pratis, ac ſilvulis ritè ad eam continentibus, ſimul & decimam de curta inferiori Iſanpach dicta, & ad Strazpach de arabili terra jugera ſex. Econtra prædictus laudabilis Epiſcopus cum præſcripto ſuo Advocato de parte Eccleſiæ tradidit jam dicto Engilſcalcho ſimul accipiente ipſius Advocato, nomine Meginbardo, quicquid habuit ad modicam, id eſt, minorem Rotam, quod idem Engilſcalcb eodem die in beneficium habuit cum curtiferis, & edificiis, viis, & inviis, queſitis, & inquiſitis, terris, pratis, ſilvulis, aquis, aquarúmque decurſibus, & cunctis utenſilibus ad eam jure pertinentibus ævis temporibus nullo contradicente, ſed Deo auxiliante in proprietatem habendum, & exinde quicquid libuerit faciendum. Unde & duas &c.

NUM. MXVI.

NOtum ſit omnibus Eccleſiæ fidelibus, qualiter Wolframmus Frigiſingenſis Eccleſiæ Epiſcopus, & quidam nobilis vir ejuſdem Eccleſiæ miles Meginhart nomine quandam conplacitationem inter ſe fieri voluerunt, ſicut & fecerunt. Tradidit itaque prædictus nobilis vir ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratolti in villa, quæ dicitur Smidaheimma

in

in comitatu Piligrimi de arabili terra colonias V. cum pratis, & ſilvulis, & cunctis jure ad easdem colonias pertinentibus, cum mancipiis his nominibus nominatis: Perahgoz, Purchart, Uodalman, Rihker, Rumpurc, Anſtrat, Uaoppo, Krimperht, Cundperht, Puopa, ea videlicet coadunatione, ut ſtatim ſubinfertur, & continuò prædictam proprietatem cum III. mancipiis prædictis Krimperht, & Puopo, & Rihbilt nuncupatis in poteſtatem Eccleſiæ, & Epiſcopi perpetualiter utendum permiſit, & ut cetera mancipia in conplacitatione permaneant, firmiter condixit. Econtra verò in reconpenſatione prædictarum rerum præſcriptus Epiſcopus, unà cum prædicto Advocato ſuo cum conſenſu, & conſilio ſuorum fidelium in manus præfati nobilis viri tradidit Uxori ejusdem nobilis viri nomine Rihhilta, & duobus filiis ejus Anno, & Dietrih nominaris, quicquid prædictus Meginhart eodem die ad Piparpah in beneficium habuit quæſitis, & inquirendis & cum XXX. mancipiis &c. Ea duntaxat conplacitatione, ut prædicta Rihhilt, & unus ex prædictis ejus filiis, quem pater elegerit, & qui patri plus placebit prædictam curtam uſque in exitum vitæ illorum firmiter teneant, poſt iſtorum exitum ad Eccleſiam perpetualiter redeant &c.

NUM. MXVII.

Commutatio Wolframi Epiſcopi, & Adalhohi nobilis viri.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir Adalhoh ad Eccleſiam beatæ Mariæ, & Sancti Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratolti duo mancipia ſua propria Wolfpero, & Diotſuid nominata, redimans quendam Eccleſiæ proprium ſervum Irphinc nominatum liberum faciendum. Econtra verò tradidit prædictus Epiſcopus, & prætitulatus Advocatus de parte Eccleſiæ præſcripto nobili viro ſervum I. Irphinc nuncupatum, ea coadunatione, ut idem Adahoh eundem ſervum liberum perpetraret. Et ut hæc commutatio &c.

NUM. MXVIII.

Commutatio Wolframi Epiſcopi, & Engilratæ nobilis feminæ.

ÆQuum enim, & rationabile videtur, ut quicquid eccleſiaſticis, vel ſecularibus negotiis agitur &c.

Tradidit itaque prædicta mulier cum filio ſimul & Advocato ſuo Aripone ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratolti, quicquid proprietatis ipſa, & filius ejus ad Cundperhtesdorf habuerunt, id eſt curtam cum edificiis, & cum tertia parte Eccleſiæ, hobas quatuor cum pratis, & propriis ſilvulis, ſimùlque cum omnibus ad illum locum jure pertinentibus & cum mancipiis ſic nominatis: Amalrih, Ruodloh, Waldgoz, Cundperht, Wito, Heimo, Cotadrud, Winnihilt, Dionot, Amalpiric, Piligart, ea duntaxat conplacitatione, ut mox ſubinfertur. Econtra prætitularus Epiſcopus cum manu præſcripti ſui Advocati de parte Eccleſiæ eidem mulieri, & filio ejus prædicto tradidit curtam unam Alprihcheſcella nominatam, & quicquid ad eundem locum jura pertinere videtur cum exitibus, & reditibus, quæſitis, & inquirendis, atque mancipiis ita nominatis: Perhtker, Kerolt, Reginvvart, Rudilo, Luipker, Moimar, Einhart, Erchanfrid, Ruodmort, Amalrih, Otolf, Kermunt, Tiſo, Kundhalm, Uodalheri, Perhrhalm, Aza, Muotliup, Kundpiric, Luitpurc, Engillind, Adalpiric, Luitpurc, Golram, Irm-

Irmpurc, Ratman, Irmandrud, Engilmunt, Perahtrih, Uodalrih, Adalsuind, Chunipiric, Ellanger, Herimuot, Einhilt, Engilrat. ea ſcilicet coadunatione, ut prædicta mulier, & filius ejus uſque ad exitum mortalis vitæ, & quod tradiderunt, & quod acceperunt in proprietatem habeant.

NUM. MXIX.

JUſtum namque, & rationabile videtur &c. Tradidit namque nobilis vir Ratolt in altare Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctique Corbiniani Confeſſoris in manus Epiſcopi Wolframi, & Advocati ſui Reginperti in villa, quæ vocatur Mohinga curtiferum I. & de arabili terra jugera XXXVIII. de pratis verò carradas X. & VIIII. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem proprietatis tradidit præſcriptus venerabilis Epiſcopus cum prædicto ſuo Advocato in manus præticulati nobilis viri de parte ſuæ Eccleſiæ tertiam partem decimæ de Pelaheim ad Mochinga pertinentis.

Inſuper verò tradidit idem nobilis vir in loco Puohslaga nominato de arabili terra in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui ad eandem Eccleſiam jugera XVIIII. & de pratis ad carradas III. atque in eadem villa idem Ratolt de manu ejusdem Epiſcopi, & Advocati ſui in proprietatem acceperat de parte Eccleſiæ curtiferum I. & de arabili terra jugera XVI. atque de pratis ad carradas III. Præterea item prænominatus nobilis vir tradidit in manus Epiſcopi, & Advocati ſui in loco Hohinſtraza nominato de pratis ad XX. carradas. Et ab eodem Epiſcopo de loco Arizipahc nominato acceperat de parte Eccleſiæ in pratis ad X. carradas. Et ut hæc omnia præticulatus uterque, quod ab altero accepit, teneat, atque perpetualiter nullo inquietante, ſed Deo auxiliante poſſideat.

NUM. MXX.

Commutatio inter Wolframum Epiſcopum, & quendam Presbyterum nomine Engilſcalc.

JUſtum namque & rationabile videtur &c. Tradidit itaque præfatus Engil unà cum Advocatis ſuis Koteſſalc, & Vogo nominatis in altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Reginperti in villa, quæ dicitur Pullinhuſa, curtifera II. & de arabili terra jugera XXXV. & de pratis ad carradas XXXIII. & de ſilvula jugera II. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem proprietatis tradidit præſcriptus venerabilis Epiſcopus cum prædicto Advocato ſuo de parte Eccleſiæ ſuæ in loco Pritilinpach nominato curtifera duo, & de arabili terra hobam I. & de ſilvula jugerum I. ac de pratis ad carradas XXXIII. in manus præfati Engilſcalchi, & prædictorum virorum in proprietatem habendum, & exinde, quicquid libuerit faciendum. Unde & duas commutationes &c,

NUM. MXXI.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Wolframum Epiſcopum, nec non & quosdam nobiles viros Waldbertum, & Snellonem filium ejus quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Tradiderunt namque prædicti nobiles viri in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Kepolfi, quicquid proprietatis habuerunt in locis, quorum vocabula ſunt Iſaninga, & Strupinga ad Eccleſiam retinendum. Econtra verò in reconpenſatione prædictæ proprietatis idem Epiſcopus & Advocatus ſuus de parte Eccleſiæ tradiderunt in manus prædictorum nobilium virorum, quicquid habuerunt in loco, qui dicitur Vilzheim perpetualiter in proprietatem habendum, & deinde quicquid libuerit faciendum. Unde & duas &c.

NUM. MXXII.

Commutatio VVolframmi Epiſcopi, & Cotahelm nobilis viri.

IN nomine omnipotentis Domini. Placuit &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir ad Eccleſiam beate Marie, Sanctique Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Adalhardi, quicquid proprietatis habuit ad Strazloh, & ad Peraloh colonias IIII. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem proprietatis tradidit idem laudabilis Epiſcopus cum præſcripto Advocato ſuo eidem nobili viro de parte ſue Eccleſie, quicquid ad Piupinperc habuit, coloniam I. in proprietatem habendum, & exinde quicquid libuerit faciendum. Et ut hæc conplacitatio &c.

NUM. MXXIII.

Commutatio VVolframmi Epiſcopi, & Gaganhart nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Reginperti, quicquid proprietatis habuit ad Humbalum, hoc eſt curtiferum cum domo, aliisque ædificiis cum adquiſitis, & inquirendis. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem proprietatis dedit præſcriptus Epiſcopus cum manu prædicti Advocati ſui eidem nobili viro de parte Eccleſiæ in loco, qui dicitur Dorfachra curtiferum I. & jugera XL. & quicquid in eodem loco jam olim Willipertus Diaconus in beneficium habuit in proprietatem habendum, & exinde quicquid libuerit faciendum. Unde & duas commutationes &c.

NUM. MXXIV.

Commutatio VVolframmi Epiſcopi, & Kepolfi nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus laudabilis Epiſcopus ex parte Eccleſiæ ſuæ unà cum ſuo Advocato nomine Jacobo eidem nobili viro quendam ſervum nomine Perahtram nuncupatum in proprium habendum. Econtra verò tradidit præſcriptus nobilis vir in manus præfati Epiſcopi, & jam dicti ſui Advocati propriam ſuam ancillam Lantsuind nominatam ad Eccleſiam retinendam. Unde & duas &c.

NUM. MXXV.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Wolframmum Frigiſingenſis Eccleſiæ Epiſcopum, & quendam nobilem virum nomine Cotaſcalh quandam conpactionem facere, ſicut & fecerunt. Tradidit itaque Cotaſcalc in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Kepolfi proprietatem ſuam ad Scachinhova Iam. dimidiam Eccleſiam, & dimidiam partem decimæ, & quicquid ibi proprietatis habuit, & ad Heriolteshuſun dimidiam Eccleſiam, & quicquid ibi habuit, & in his duobus locis XII. mancipia & IIII. juga boum, & XL. capita pecorum in quandam pactionem. Econtra verò tradidit idem Epiſcopus eidem Coteſcalcho, & Uxori ejus Ellinburgæ usque ad obitum vitæ illorum, quicquid in illo die in beneficium habuit in comitatu Wettini ad Pachiu, & Arginsuenti, & in comitatu Kamanolfi Goldara, & Zeincbira, & Ramminche-

cheima

cheima cum omnibus mancipiis ad eadem loca pertinentibus. Et iterum remiſit eis Epiſcopus prædictas proprietates uſque ad exitum vitæ illorum, ut poſt obitum amborum ambe res ad Eccleſiam redeant.

NUM. MXXVI.

Commutatio Wolframi Epiſcopi, & Einharti nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir ad Eccleſiam beatæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi & Advocati ſui Kepolfi, quicquid proprietatis habuit ad Pillungesdorf, & II. mancipia Wolfroch, & Ruodvvart. Econtra verò tradidit idem laudabilis Epiſcopus cum præſcripto ſuo Advocato eidem nobili viro de parte ſuæ Eccleſiæ, quicquid ad Hadrihesdorf habuit in proprietatem habendum usque ad exitum vite ſue; poſt exitum verò vite illius prædicta res ad Eccleſiam redeat cum prædictis mancipiis; & cum omnibus rebus, que in illo die in prædicto peneficio fuerint.

NUM. MXXVII.

Commutatio Wolframi Epiſcopi, & Adalhoh nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque eidem nobilis vir in loco Perchuſa nominato hobas III. cum curtiferis, & pratis, & ſilvis præſcripto venerabili Epiſcopo, & Advocato ſuo Kepolfo perpetualiter, firmiterque ad ſedem ſuam retinendam. Econtra verò in reconpenſatione earumdem rerum dedit præticulatus venerabilis Epiſcopus cum Advocato ſuo Kepolfo in loco Titinhova nominato hobas II. cum curtiferis, & pratis. Unde & duas commutationes &c.

NUM. MXXVIII.

Commutatio Wolframi Epiſcopi, & Ratpoti nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Adalhardi poteſtativa manu ad Eccleſiam beatæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctique Corbiniani Confeſſoris, quicquid proprietatis habuit in loco, qui dicitur Mazpah, & quod idem Ratpodus nuncios Epiſcopi circumduxit. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem proprietatis tradidit præſcriptus laudabilis Epiſcopus unà cum jam dicto ſuo Advocato eidem nobili viro de parte ſuæ Eccleſiæ, quicquid habuit in loco, qui vocatur Priſinga in proprietatem habendum, & exinde quicquid libuerit faciendum. Unde & duas commutationes &c.

NUM. MXXIX.

Commutatio Wolframmi Epiſcopi, & Engilſcalci Archipresbyteri.

JUſtum namque, & rationabile videtur &c. Tradidit itaque prædictus Engilſcalch unà cum Advocato ſuo Meginhardo ad Eccleſiam beatæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris in manus præfati Epiſcopi & Advocati ſui

ſui Kepolfi in loco, qui dicitur Abaloh colonias II. & dimidiam, & ad Strazpah jugera V. Econtra verò tradidit prætitulatus laudabilis Præſul cum prædicto ſuo Advocato de parte ſuæ Eccleſiæ, quicquid habuit in villa, quæ dicitur Pritilinpach, hoc eſt partem unius curtiferi, & jugere XXX. cum omnibus ad eandem rem pertinentibus. Et ad Rumanesbuſun talem curtiferum, qualem ibi habuit. Ad Rotam coloniam I. & jugera XXIIII. cum pratis, & ſilvulis jacentes juxta curtiferum ſuum, & lucum I. pratúmque I. & omne, quicquid ad prædictis curtiferis pertinet in proprietatem habendum, habendi, donandi, vendendi, & exinde, quicquid libuerit faciendum. Idcirco & duas commutationes &c.

Inſtrumenta ſub S. Lantperto
Epiſcopo XIV.
NUM. MXXX.
Commutatio Lantperti Epiſcopi, & nobilis viri nomine Liutprant.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Lantbertum Frigiſingenſis æccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum nomine Liutprant, quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Dedit igitur prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro præfato ex parte pertinentis loci ad æccleſiam beatæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti, qui dicitur Geinga in proprietatem habendum jugera XXXVII. & dimidium cum manu Advocati ſui Ratolti, & cum conſenſu præſentis familiæ. Econtra in reconpenſatione illa tradidit prætitulatus nobilis vir prænominato laudabili Epiſcopo, & in manus Advocati ſui Ratolti ad æccleſiam beatæ Mariæ, Sanctique Corbiniani, qualem proprietatem habuit in loco, qui dicitur Dienga I. curtem I. cum edificiis & jugera XXVI. & dimidium, pratisque I. jugera VIII. cum paſcuis, viis, & inviis, quæſitis, & inquirendis, communionem in ſilvis, & ſaginationem porcorum, & fontium, cum exitibus & reditibus, ſingulariter etiam communionem in marchis de loco Utinga dicto uſque ad Urinleo fœnum ſecandum, & paſcua habenda. Unde & duas commutationes inter ſe fieri rogaverunt pari tenore conſcriptas, ut quod uterque ab altero accepit, teneat, atque poſſideat evis temporibus. Actum in Frigiſinga, anno Incarnationis Domini DCCCCXLVIII. Indictione VI. anno X. Regis Ottonis, ſub Duce Peraltoldo, & Comite Adalperto. Ego Adallioz conſcripſi, & notavi diem Jovis. &c.

NUM. MXXXI.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Lantbertum Frigiſingenſis Eccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam nobilem virum nomine Wolfcheri quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Tradidit igitur prædictus nobilis vir prænominato venerabili Epiſcopo in manus Advocati ſui Ratoldi, quicquid proprietatis habuit in loco, qui dicitur Moſaha, id eſt hobas X. & jugera XXX. cum curtiferis, & ædificiis, pratis, paſcuis, fontibus, aquis, aquarúmque decurſibus, viis, & inviis, quæſitis, & inquirendis omnibúsque rebus ad eum locum pertinentibus, & in boc loco, & in aliis locis mancipia XXXIII. Ratkoz &c. ſine ullius contradictione. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem proprietatis præfatus laudabilis Epiſcopus cum manu

præ-

præſcripti Advocati ſui Ratoldi dedit eidem nobili viro in duobus locis Pritilinpah, & Titinbova bobas VII. cum decima domorum VIIII. & jugera XXXVIIII. cum curtiferis, & ædificiis, pratis, paſcuis, fontibus, aquis, aquarùmque decurſibus, viis, & inviis, queſitis & inquirendis, & omnibus ad ea loca pertinentibus, & in bis locis, & in aliis mancipia X. & VI. Ratolt, Erpbuni &c. cum conſilio, & conprobatione Cleri, & familiæ, & cum teſtibus firmaverunt, ut uterque, quod ab altero accepit firmiter teneat, atque poſſideat, atque inconvulſum permaneat ævis temporibus. Actum eſt Frigiſingam. Ego Adallioz ſcripſi, & notavi diem veneris anno Incarnationis Domini DCCCCLV. ſub Duce Heinrico, & Comite Aribone. Iſti ſunt teſtes: Aribo, Engildio, Wolftregil, Adalboe, Erinperht, Chuonrat, Kundpold, Papo, Irmanberi, Iſanhart, Sigimuot, Kozperht, Adalfrid, Anzo, Willipato, Wolamunt, Reginloh, Erchanperht, Aribo, Helpfrib, Adalperht, Hartnid, Lantperht, Kerbob, Heimperht, Ratkis, Heimo, Engilperht, Sigimot, Ruodperht, Kepahart.

NUM. MXXXII.

Commutatio Lantperti Epiſcopi, & Paponis nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit igitur prædictus nobilis vir prænominato venerabili Epiſcopo in manus Advocati ſui Ratoldi partem ſuæ proprietatis in loco, qui dicitur Moſaba, idem bobas V. curtem cum ædificiis, pratis, paſcuis, fontibus, aquis, viis, & inviis, queſitis, & inquirendis, & omnibus ad eam pertinentibus ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter retinendam. Econtra verò in reconpenſatione ejuſdem proprietatis præfatus laudabilis Epiſcopus unà cum manu præſcripti Advocati ſui Ratoldi dedit eidem nobili viro in loco, qui dicitur Plidmuotesvvanc curtem cum ædificiis, bobas IIII. & jugera XX. pratis, paſcuis, aquis, viis, & inviis, quæſitis, & inquirendis, & omnibus ad eam pertinentibus cum conſilio, & conprobatione fidelium Clericorum, ſeu Laicorum, & cum teſtibus confirmaverunt, ut uterque, quod ab altero accepit, firmiter teneat, atque poſſideat, atque inconvulſum permaneat ævis temporibus. Actum eſt Frigiſingam. Ego Adallioz ſcripſi, & notavi diem veneris. Anno Incarnationis Domini DCCCCLV. ſub Duce Heirico, & Comite Aribone. Iſti ſunt teſtes, ſicut mos eſt per aures tracti: Aribo, Engildio, Wolftregil, Adalhob &c.

NUM. MXXXIII.

Commutatio Engilſcalchi, & Lantberti Epiſcopi.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit igitur prædictus nobilis vir, qualem proprietatem habuit in loco, qui dicitur Seiſtinbuſa curtiferum I. & arabilis terræ jugera CVIIII. & de pratis jugera XXV. cum paſcuis, exitibus, & reditibus, aquis, aquarumque decurſibus, viis, & inviis, quæſitis, & inquirendis, fontibus, in manus prænominati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti, & Canonicis in alimoniam perpetualiter exiſtendum· Econtra vero in reconpenſatione ejuſdem concambi idem Epiſcopus unà cum manu Advocati ſui præſcripti de rebus prætitulatæ Eccleſiæ, & Canonicorum in loco Hadirihbesdorf nominato curtiferum I. & arabilis terræ jugera CVIII. & de pratis jugera X. eidem ante dicto nobili viro ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum, & exinde

exinde quicquid libuerit faciendum. Unde & duas commutationes &c. Iſti ſunt teſtes, ſicut mos eſt Bajoariorum per aures tracti: Eparhart Comes, Wolftregil, Huch, Erimperht, Ruodperht, Sigimuot, Papo, Reginloch, Adalfrid, Salahho, Peranger, Kerhoh. Anno Incarnationis Domini noſtri Jheſu Chriſti DCCCCLVI. Actum Friſingam in presbiterio coram ſynodo in die Sancto cænæ Domini.

NUM. MXXXIV.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Kozberti.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus Epiſcopus cum Advocato ſuo Ratoldo de parte æccleſiæ ſuæ eidem nobili viro in loco Piparpach dicto curtiferum I. & de arabili terra jugera III. Econtra verò in reconpenſatione hujus rei dedit prænominatus nobilis vir eidem Epiſcopo ad ſedem ſuam retinendum in eodem loco jugera III. & contra curtiferum duplum agri. Unde & duas &c.

NUM. MXXXV.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Adalperti nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir in manus præfati Epiſcopi & Advocati ſui Ratolti, quicquid proprietatis babuit in loco, qui Tellanbuſa dicitur ad Eccleſiam Dei retinendam. Econtra namque in reconpenſatione prædictæ proprietatis idem laudabilis Epiſcopus unà cum Advocato ante dicto eidem nobili viro Uxorem ſuam Haſapurc nominatam, atque filium ſuum Wodarhart nominatum uſque in finem vitæ ſuæ liberos dimiſit. Ita igitur ſe coadonaverunt, ut poſt obitum ſuum idem præſcriptus filius ejus ad Eccleſiam Dei cum præfata proprietate rediret, & talem cenſum redderet, ſicuti ſtatim ſubinfertur. De avena modios V. & unam ovem una Saiga valentem, & poſt exitum filij ad domum Dei jure prædicta proprietas habeatur, Iſti ſunt teſtes: Ratolt, Iſangrim &c.

NUM. MXXXVI.

Commutatio Lantberti. Epiſcopi, & Kepahart nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque nobilis vir prædictus in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratolti IIII. mancipia Antres, Uodalperht, & Cotahilt cum filio ad Eccleſiam Dei retinendum. Econtra namque idem laudabilis Epiſcopus uná cum manu prædicti ſui Advocati eidem nobili viro tria mancipia Sabbo, Wolfuni, Heripurch nuncupata in proprietatem ævis temporibus babendum &c.

NUM. MXXXVII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Eramperti nobilis viri.

NOverint igitur omnes Chriſti fideles nobiles, & ignobiles, preſentes ſcilicet, & futuri, qualiter venerabilis Lantbertus Frigiſingenſis Eccleſiæ Epiſcopus, & quidam nobilis vir Eramperht nominatus quandam commutationem inter ſe facere voluerunt, ſicut & fecerunt. Dedit itaque idem Erambertus

tus

tus ſuæ proprietatis in tribus locis Marcilinga, Zellinhuſa, Puoſinga nominatis tria curtifera, & arabilis terræ bobas II. & jugera XX. atque de pratis ad carradas L. inſuper verò X. jugera arabilis terræ dedit contra X. jugera ſilvæ in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratolti ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtenda. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis idem ante dictus laudabilis Epiſcopus unà cum manu præſcripti ſui Advocati de rebus Eccleſiæ Dei in loco Ouvihеim dicto curtiferum I. & arabilis terræ bobas II. & jugera XX. atque ſilvæ X. jugera contra X. jugera terræ, pratorum ad carradas L. cum exitibus, & reditibus, viis, & inviis, aquis, aquarúmque decurſibus, quæſitis, & inquirendis, omnibùsque rebus juſtè, legitiméque ad præfatum locum Ouvibeim pertinentibus ejusdem Eramberto ſuo vaſallo ævis temporibus in proprietatem tradidit babendum. Unde & duas commutationes inter ſe fieri voluerunt pari tenore conſcriptas, ut uterque, quod ab altero accepit firmiter teneat, atque per multa annorum curricula feliciter in Dei nomine poſſideat. Hæc namque commutatio facta eſt ad Frigiſingam cum conſilio, & conſultu omnium principalium vaſallorum, & totius principalitatis familiæ Clericorum, atque Laicorum. Iſti ſunt teſtes ejusdem commutationis ſicut mos eſt per aures tracti: Papo, Kotaſcalb, Wetti, Dietrib, Irmanheri, Ratkis, Jagob, item Ratkis, & alter Wetti, Willipato, & alij multi.

NUM. MXXXVIII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Iſanharti nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit namque prædictus nobilis vir ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui nomine Ratolt II. ſeruuos ſic nominatos Cbotperbt, Alprib, & I. ancillam nomine Ellindruc. Econtra verò tradidit præfatus laudabilis Epiſcopus II. mancipia nomine Cundbram, & Otker, eo tenore, ut uterque quod ab altero accepit teneat, atque ævis temporibus firmitérque, atque feliciter poſſideat. &c.

NUM. MXXXIX.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Paponis.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratolti talem proprietatem, qualem ſuus pater Piligrim nomine in poteſtate, & tutamine babuit in loco Omaras dicto cum curtiferis, & ædificiis, pratis, paſcuis, atque nemoribus, & cum I. ſervo, qui diſpenſationi præerat, cum exitibus, & reditibus, quæſitis, & inquirendis, omnibúsque rebus juſtè legitiméque ad eundem locum pertinentibus. Et in alio ſuo loco Piparpab dicto coloniam I. excepto curtifera ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti æternaliter perſiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis idem præfatus laudabilis Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati prædicti eidem præfatò nobili viro de rebus præfatæ Eccleſiæ locum I. Waltkeresbova dictum cum Eccleſia I. & omnibus cauſis jure ad eundem locum pertinentibus ævis temporibus in proprietatem tradidit babendum.

Unde & duas &c.

NUM. MXL.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Kepaharti.

NOverint itaque omnes æcclefiæ fideles &c. Tradidit itaque idem prædictus nobilis vir ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratold dictus talem proprietatem, qualem habere viſus eſt in loco Holzbuſa dicto id eſt arabilis terræ colonias V. cum IIII. curtiferis, & ſilvam cum lignorum inciſione, & porcorum ſaginatione ad ipſa tria curtifera pertinentem cum pratis, & paſcuis, viis, & inviis, quæſitis, & inquirendis, cum exitibus, & reditibus, omnibusque rebus juſtè, legitiméque ad eundem locum pertinentibus. Econtra verò in conpenſatione ejusdem commutationis idem laudabilis Epiſcopus unà cum manu jam ante præſcripti ſui Advocati de re rebus Eccleſiæ præfatæ in loco Fluechilinga nominato arabilis terræ hobas III. & curtiferarum I. atque Eccleſiam ſine decima, & locum molinæ, ac V. jugera fructiferæ ſilvæ, pratis, paſcuis, viis, & inviis, quæſitis & inquirendis, cum exitibus, & reditibus, omnibusque rebus jure, ac legaliter ad prætitulatum locum exiſtentibus eidem prædicto nobili viro ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum, & exinde, quicquid libuerit faciendum. Unde & duas commutationes &c.

NUM. MXLI.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Ecchonis Presbyteri.

AGnoſcant omnium notitia fidelium Chriſti præſentium, & futurorum, qualiter Lantbertus Epiſcopus, & quidam proprius Frigiſingenſis Eccleſiæ Clericus, & Presbyter Echo inter ſe commutaverunt. Tradidit ille Presbyter cum manu Advocati ſui Waltonis in manus Epiſcopi, & Archiadvocati ſui Ratoldi, quicquid proprietatis habuit ad Hunperhteshuſun curtiferum I. ſpacio jugerum II. arabilis terræ jugera XXXVII. ſilvæ XII. pratorum VI. ad Eccleſiam Frigiſingenſem perpetuò exiſtentem. Econtra accepit inter duo loca Johannesdorf, & Pillungesdorf tantumdem jugerum, & arabilis terræ jugera L. ſilvæ II. pratorum III. Ea ſcilicet ratione, ut uterque, quod ab altero accepit firmiter teneat, atque poſſideat ævis temporibus nullo contradicente, & cui voluerit relinquere in proprietatem Presbyter prænominatus, liberum habeat arbitrium & exinde quicquid libuerit faciendum. Actum eſt Frigiſingam palam Domno Abraham poſtea Epiſcopum, & in præſentia primorum Canonicorum id confirmantium, ac cum conſilio ſummorum familiæ Dei. Ego Adallioz Archipresbyter ſcripſi & confirmavi. Iſti ſunt teſtes &c.

NOTA.

Palàm Domno Abraham poſtea Epiſcopum. Ex his verbis colligimus, commutationem iſtam contigiſſe ultimo vitæ S. Lantperti tempore: ſcriptis verò fuiſſe conſignatum primùm ſub Abrahamo Succeſſore.

NUM. MXLII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Uodalrici nobilis viri.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus nobilibus, & ignobilibus, preſentibus ſcilicet & futuris, qualiter venerabilis Lantbertus Frigiſingenſis æcclefiæ Epiſcopus, & quidam nobilis vir nomine Uodalrih quandam commutationem mancipiorum inter ſe facere voluerunt, ſicut & fecerunt. Dedit itaque

que idem prænominatus Uodalrih ſuam propriam ancillam Rihkart nominatam in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Annonis ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti in perpetuum exiſtendam ipſam, & totam progeniem ſuam. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis idem prædictus laudabilis Epiſcopus unà cum manu Advocati ſui præſcripti Annonis de mancipiis prænuncupatæ Dei Eccleſiæ unum ſervum Diotpold nominatum eidem præfato Uodalrico ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum, & exinde quicquid libuerit faciendum. Unde & duas &c. Hæc namque commutatio facta eſt in monte Sancti Stephani cum conſenſu, & conſilio præſcriptorum nobilium virorum, & totius principalitatis familia Clericorum, atque Laicorum in die Jovis, in V. feria.

NUM. MXLIII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Fridaharti.

NOverit igitur cunctorum induſtria &c. Tradidit namque prædictus Laicus ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti in manus præfati Præſulis, & ſui Advocati nomine Ratolt in loco, qui dicitur Zurinhuſa curtiferum I. & quicquid ibi proprietatis de arabili terra preter I. agrum habere videbatur. Econtra vero pro remuneratione ejusdem proprietatis tradidit memoratus Præſul cum ſuo Defenſore eidem libero viro de rebus ſuæ Eccleſiæ in locis, qui dicuntur Zezinhuſa, & Pullinhuſa jugera XXIIII. ea duntaxat ratione, ut uterque quod ab altero accepit deinceps inconvulſum, & inviolabile perennibus temporibus abſque illius inquietudine, vel repetitione poſſideat. &c.

NUM. MXLIV.

Commutatio Frigiſingenſis Præſulis, & Iſanharti.

SCiant omnes nobiles viri, qualiter Frigiſingenſis Eccleſiæ Præſul cum uno nobili viro unam commutationem facere decrevit, ſicut & fecit. Tradidit namque prædictus Præſul unà cum ſuo Advocato de rebus eccleſiæ II. mancipia Kerflat, & Ruodind dicta Iſanharto in proprietatem habere. Econtra verò prænominatus nobilis vir Iſanhart ad Eccleſiam Sancti Corbiniani II. mancipia tradidit, & æternaliter ibi ſerviendum &c.

NUM. MXLV.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Diotkeri.

NOverit igitur cunctorum induſtria &c. Tradidit itaque prædictus vir in manus Epiſcopi, & Sigimoti Advocati ſui, quicquid proprietatis Sigihart pater, & Diothart patruus illi in hereditatem reliquerunt ad Huſun. Econtra in reconpenſatione ejusdem proprietatis idem Epiſcopus & Advocatus ſuus ad Egilesvvanc hobam I. tradiderunt. Unde & duas commutationes &c.

NUM. MXLVI.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Engildionis.

NOverint igitur omnes Chriſti fideles &c. Tradidit itaque idem præfatus nobilis vir in loco Piparpah dicto ſuæ proprietatis arabilis terræ colonias IV. cum uno curtifero ſine ædificio, & unum mancipium, atque duo jugera ſilvæ, pratis, paſcuis, viis, & inviis, cum exitibus, & reditibus, quæ-

ſitis, & inquirendis, omnibúsque rebus juſtè, legitiméque ad eandem proprietatem pertinentibus in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi perpetualiter ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ Dei Genitricis, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti perſiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis idem præfatus Epiſcopus laudabilis unà cum manu ſui Advocati prænominati eidem prædicto nobili viro ſuo vaſallo de rebus præſcriptæ Eccleſiæ in loco Eckiprehteshova nuncupato arabilis terræ coloniam I. & jugera VIIII. cum curtifero ædificato, & I. Eccleſiam ſine decima, pratis, paſcuis, viis, & inviis, cum exitibus, & reditibus, quæſitis, & inquirendis, & omnibus rebus jure ad eundem locum pertinentibus ævis temporibus cum conſilio, & conſenſu ſuorum fidelium principalium Clericorum, atque Laicorum in proprietat.m tradidit habendum, & exinde quicquid libuerit faciendum. Unde & duas &c.

NUM. MXLVII.

Commutatio Lantberti, & nobilis viri Frieſo nomine.

AGnoſcant itaque omnes Eccleſiæ fideles &c. Tradidit itaque idem prænominatus nobilis vir, quicquid proprietatis babuit in loco Humpla dicto, id eſt arabilis terræ colonias III. & jugera VIII. cum tribus curtiferis, & ædificiis, pratis, paſcuis, ſilvulis, viis, & inviis, cum exitibus, & reditibus, quæſitis, & inquirendis, atque unam molinam correctam, omnibusque rebus juſtè, legitiméque ad eundem locum pertinentibus in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter nullo contradicente exiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis idem jam ſupra dictus laudabilis Epiſcopus unà cum manu prædicti ſui Advocati, atque cum conſilio, & conſenſu ſuorum fidelium Clericorum, atque Laicorum de rebus prætitulatæ ſuæ Eccleſiæ in loco Abbatinga nuncupato Eccleſiam I. ſine decima, atque arabilis terræ hobas III. cum curtiferis, & ædificiis, pratis, paſcuis, ſilvulis, viis, & inviis, cum exitibus & reditibus, quæſitis, & inquirendis, omnibúsque rebus jure, & legabiliter ad prædictum locum pertinentibus eidem jam ante memorato nobili viro ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum, & exinde quicquid libuerit faciendum. Ea videlicet ratione, & tenore jam præfatus nobilis vir ſuam molinam, & illa VIII. jugera ante numerata tradidit, ut decimam de curia prædicti loci adquireret & ad eandem Eccleſiam converteret. Unde & duas commutationes &c.

NUM. MXLVIII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Isanharti.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit igitur prædictus nobilis vir ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi nomine ſervos V. Econtra verò dedit præfatus Epiſcopus eidem nobili viro ſervos II. & ancillas III. æternaliter in proprietatem poſſidendum, ea conditione, ut uterque, quod ab altero accepit inconvulſum permaneat. Iſti ſunt teſtes: Eparhart Comes, Aripo, Uogo &c.

NUM.

NUM. MXLIX.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & nobilis viri nomine Ratkis.

NOtum ſit omnibus Sanctæ Dei Eccleſiæ &c. Dedit itaque idem prænominatus nobilis vir Ratkis nominatus in loco Woluoltesdorf dicto arabilis terræ jugera IIII. in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Raroldi ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtenda. Econtra verò in reconpenſatione ejuſdem commutationis idem jam ante dictus laudabilis Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati præſcripti eidem præfato Ratkis de rebus Eccleſiæ in adjacente campo ejuſdem prænominati loci ſimiliter arabilis terræ jugera III. ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum. Unde & duas &c.

NUM. ML.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & nobilis viri Rathoh nomine.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque idem præfatus nobilis vir ſuæ proprietatis in loco Menzinga dicto arabilis terræ jugera III. in manus prænominati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtenda. Econtra verò in reconpenſatione ejuſdem commutationis idem jam præſcriptus laudabilis Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati præſcripti de rebus præfatæ Dei Eccleſiæ in ipſo Menzinga arabilis terræ jugera II. eidem nobili viro prænuncupato ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum. Unde & duas &c.

NUM. MLI.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Salahhonis nobilis viri.

JUſtum namque, & rationabile videtur &c. Tradidit itaque idem nobilis vir in altare Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti accipiente Epiſcopo unà cum Advocato ſuo Ratolt cum agris, pratis, ſilvulis jugera XXXVI. ad Dietrihesdorof. Econtra verò idem laudabilis Epiſcopus cum conſenſu, & conſilio ſuorum fidelium in reconpenſatione ejuſdem proprietatis de parte Eccleſiæ ſuæ eidem nobili viro tradidit ad Wanihinpah cum agris, pratis, ſilvulis jugera XXVI. ea duntaxat ratione, ut utraque pars acceptæ commutationis deinceps inconvulſum, & inviolabile perennibus temporibus abſque inquietudine, vel repetitione poſſideat &c.

NUM. MLII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Ariponis nobilis viri.

NOtum ſit omnibus Sanctæ Eccleſiæ fidelibus &c. Tradidit itaque idem præſcriptus nobilis vir in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratold ſuum proprium ſervum Wolfrat nominatum ad eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtendum. Econtra verò idem jam ante dictus laudabilis Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati prædicti

dicti eidem nobili viro tres ſervos ecclesiæ ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum, his ſermonibus, ut iſte præfatus Aripo eadem mancipia uſque in finem vitæ ſuæ, ſuæque Uxoris Liutpurgæ in propria ſervitute poteſtativa manu habeat; poſt obitum igitur amborum omnia hæc mancipia ad præfatam Dei Eccleſiam ſine obſtaculo ullius perſonæ redeant &c.

NUM. MLIII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & nobilis viri Adalman.

AGnoſcant omnes fideles Sanctæ Eccleſiæ &c. Tradidit itaque præfatus vir ad Eccleſiam beatæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctique Corbiniani, atque in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi, quicquid proprietatis habuit ad Wahinhouun. Econtra verò laudabilis Epiſcopus unà cum prædicto ſuo Advocato, atque cum conſenſu ſuorum fidelium tradidit de parte eccleſiæ ſuæ, quicquid habuit in loco, qui dicitur Peihbinhuſa, & in aliis tribus locis hoc eſt Strazpah, Pupinhuſa, Luttrinpah jugera XIIII. Unde & duas &c.

·NUM. MLIV.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Ariponis nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi mancipia VII. ſic nominata: Diotperht, Engilperht, Folcpurch, Alpker, Diotheri, Irmanhilt, Wolfran ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione eorumdem mancipiorum idem præfatus Epiſcopus laudabilis unà cum manu præſcripti ſui Advocati de mancipiis præfatæ Eccleſiæ mancipia V. taliter nuncupata: Diotpirich Atta, Ruodpold, Ellinpurch, Adalsuind jam ante nominato nobili viro, ſuoque vaſallo ævis temporibus in proprietatem habendum, & exinde quicquid libuerit faciendum. Unde & duas &c.

NUM. MLV.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Ariponis nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi in loco Wihſa dicto de arabili terra jugera XL. ſuæ proprietatis, & de prato jugera II. & de ſilva jugera III. cum duobus curtiferis uno ædificato, alio ſine edificiis perpetualiter ad eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti perſiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione ejuſdem commutationis idem præfatus laudabilis Epiſcopus unà cum manu jam ante dicti Advocati præſcripto ſuo vaſallo de rebus prædictæ eccleſiæ in loco, qui dicitur Fiehtchiribha arabilis terræ jugera XLIIII. & de prato jugera III. ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum &c.

NUM.

NUM. MLVI.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & nobilis viri nomine Willipato.

IN Dei nomine. Placuit &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir, quicquid proprietatis habuit in locis Hemminhuſa, & Pruningesdorf nominatis id eſt cum duobus curtiferis, & ædificiis, atque arabilis terræ colonias II. & jugera VIIII. & XII. Karradia pratorum cum exitibus, & reditibus, viis, & inviis, omnibúsque rebus ad præfata loca pertinentibus in manus præſcripti Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter conſiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis idem jam ante nominatus Epiſcopus unà cum manu Advocati ſui prædicti de rebus præticulatæ Eccleſiæ in loco Liutprehtesdorf nominato id eſt curtiferum I. & arabilis terræ colonias II. & jugera IIII. & ad X. Karradas pratorum cum paſcuis, viis, & inviis, cum exitibus, & reditibus, omnibusque rebus juſtè, legitiméque ad præfatum locum pertinentibus eidem nobili viro ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum. &c.

NUM. MLVII.

Retributio Lantberti Epiſcopi, quam dedit cuidam Clerico nomine Johan.

COntigit igitur, ut quidam de familia, quæ Frigiſigenſi ſervit æccclefiæ cuidam Clerico, qui Johan vocatur, ſuam propriam interimerant ancillam. Tunc verò prænotatæ Præſul æccleſiæ nomine Lantbertus tulit de eadem familia ancillam Diethilt dictam, & ſui manu Advocati Ratoldi tradidit eidem Clerico, & ſuo Advocato Iſanhardo ad reſtitúendam ſibi ſuam ancillam. Iſti ſunt teſtes: Managolt, Diotpold, Iſangrim, Iſanhart, Kepahart, Lantpereht, Perahtolt.

NOTA.

Ancillam. nempè fœminam propriam, id eſt, Servitutis vinculô ei Clerico ſubjectam: vel potiùs curatricem villæ. de qua ſignificatione vide notas ad Inſtrumentum 1284. Cæterùm hic monendus eſt Lector, veteri Germanorum inſtituto homicidia fuiſſe mulctata ea ratione, ut parti læſæ ſatisfieret; quod in noſtro caſu vides fuiſſe obſervatum. Vide Struvium ſub vocabulo *Werigeldum.*

NUM. MLVIII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Engildionis nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir ad æccleſiam Sanctæ Mariæ in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ſervum I. nomine Crimperht. Econtra verò in reconpenſatione ejuſdem traditionis dedit præſcriptus Epiſcopus cum manu prædicti Advocati ſui eidem nobili viro de parte æccleſiæ ſervum I. nomine Martinus in proprietatem habendum, & exinde quicquid libuerit faciendum.

Unde & duas &c.

NUM. MLIX.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Engildionis Sanctæ Mariæ ſervi.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus ſervus in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi, quicquid proprietatis habuit ad Frienmannun, id eſt, tria curtifera, & arabilis terræ hobas IIII. & de pratis carradas C. omnibusque rebus juſtè legitiméque ad eundem locum pertinentibus ævis temporibus perpetualiter ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti exiſtendum. Econtra verò in reconpenſationem ejusdem commutationis idem præfatus laudabilis Epiſcopus unà cum manu ante dicti ſui Advocati idem præſcripto ſervo de rebus præfatæ æccleſiæ in loco, qui dicitur Steininunchiricha dicto arabilis terræ hobas III. & pratis carradas VI. & quod in iſto loco deſit, id juſſimus ad Gotzingun implere, atque omnibus rebus juſtè, legitiméque ad iſta loca exiſtentibus in proprietatem tradidit habendum. Unde & duas &c.

NUM. MLX.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Arnolti nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque idem prædictus nobilis vir in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Radolti ſuæ proprietatis in loco Puirra dicto de arabili terra jugera XXV. cum curtiferis, & ædificiis, pratis, ſilvulis, omnibúſque rebus juſtè legitiméque ad eundem locum pertinentibus ævis temporibus perpetualiter ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Chriſti Confeſſoris exiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis idem præfatus laudabilis Epiſcopus uná cum manu ante dicti ſui Advocati eidem præſcripto nobili viro de rebus præfatæ æccleſiæ in loco Hengentinpuirra nuncupato arabilis terræ jugera XXI. cum curtiferis, & ſine ædificiis, pratis, paſcuis, ſilvulis, viis, & inviis, omnibus rebus juſtè, legitiméque ad ipſum locum exiſtentibus in proprietatem tradidit habendum &c.

NUM. MLXI.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Snelharti nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro de rebus æccleſiæ unà cum Advocato ſuo Ratoldo in loco, qui vocatur Fiehchiriha jugera X. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem rei dedit præſcriptus nobilis vir eidem venerabili Epiſcopo in loco Alpolteshova de proprietate ſua jugera XII. &c.

NUM. MLXII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, et Meginradi.

TRadidit itaque prædictus Meginradus Epiſcopo, & Ratoldo Advocato ejus in loco, qui dicitur Goteſtal in pratis, & agris duo jugera, in quibus pars molendinæ eſt, quæ ad Sconinovva pertinet. Econtrario verò prædictus Epiſcopus cum manu Advocati ſui tradidit eidem Meginrado duo jugera de agris inter Pollincheimun, & Goteſtale in proprietatem habendum. &c.

NUM.

Digitized by Google

NUM. MLXIII.

Commutatio Meginrati, & Lantberti Epiſcopi.

NOtum ſit omnibus fidelibus &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir ad Frigiſingam æccleſiam, quicquid proprietatis habuit in loco, qui dicitur Wangapah curtiferum I. cum ædificiis, agris, pratis, paſcuis, ſilvis, & in omnibus illuc legitimè pertinentibus. Econtra verò in reconpenſationem ejuſdem rei tradidit præfatus Antiſtes cum manu Advocati ſui Ratoldi, & cum conſilio ſuorum fidelium Clericorum, ac Laicorum prædicto nobili viro curtiferum I. in villa, quæ dicitur Frumara, cum ædificiis, agris, praris, paſchuis, ſilvis, & in omnibus illuc legitimè pertinentibus in poteſtatem habendum. &c.

NUM. MLXIV.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Wolfdregil nobilis viri.

IN Chriſti nomine. &c. Dedit itaque ante dictus vir præfato Pontifici V. hobas in loco, qui dicitur Sentilinga ad æccleſiam Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani perpetuò poſſidendum. Econtra verò prælibatus Præſul cum manu ſui Advocati Ratoldi tradidir eidem nobili viro locum, qui dicitur Perec cum æccleſia, terris, & pratis hoc ſunt II. hobæ & tertia non plena. Unam ergo prædictarum hobarum præſcriptus nobilis vir dederat pro æccleſia, & decima, & pro pomario, alteram pro pratis, alias III. pro equalitate agrorum ſibi datorum. Ea igitur ratione, ut hæc commutatio utrinque firma ſit, & ſtabilis in perpetuo &c.

NUM. MLXV.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Kozberti.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus nobilis vir, quicquid proprietatis babuit in loco Heidbuſa nominato id eſt arabilis terræ colonias III. & jugera XX. cum curtiferis, & ædificiis pratis, paſcuis, ſilvulis, aquis, aquarúmque decurſibus, & locum molinæ, viis, & inviis, cum exitibus, & reditibus, quæſitis, & inquirendis, omnibúsque rebus juſtè, legitimèque ad præfatum locum pertinentibus in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Chriſti perpetualiter exiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione ejuſdem commutationis id eſt jam ante præſcriptus laudabilis Epiſcopus unà cum manu prænominati Advocati ſui de rebus prætitulatæ Æccleſiæ in loco Perage nuncupato arabilis terræ hobas II. cum curtiferis, & ædificiis, pratis, paſcuis, ſilvulis, aquis, aquarùmque decurſibus, viis, & inviis, cum exitibus & reditibus, quæſitis, & inquirendis, cunctiſque cauſis ad ipſum locum Perage pertinentibus ejuſdem Koſperto ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum, & exinde, quicquid libuerit faciendum. Unde & duas &c.

NUM. MLXVI.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Iſangrimi nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit laudabilis Epiſcopus itaque præfatus unà cum Advocato ſuo Ratolfo jugera II. in loco, qui dicitur Vuhiſa eidem nobili viro tunc militi ſuo in proprietatem habendum. Econtra namque in reconpenſatione prædictæ nobilis vir ſimili modo II. jugera in loco, qui dicitur Eginhova tradidit in manus prætitulati Epiſcopi, & Advocati ſui jam dicti ad Eccleſiam Dei ævis temporibus in proprietatem retinendum. Unde & duas &c.

NUM.

NUM. MLXVII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Albrici.

AGnoſcant omnes æcclefiæ fideles &c. Dedit itaque prædictus nobilis Clericus ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti in manus prædicti Præſulis, & ſui Advocati Ratoldi partem proprietatis ſuæ ad Adalberesbuſun, & ad Chienperech jugera XXIII. de ſilva jugera V. & de pratis carradas VII. Econtra verò in reconpenſatione harum rerum tradidit præfatus Epiſcopus cum prænominato Defenſore ſuo, in loco, qui dicitur Eitarpach curtiferum I. & tantundem de arabili terra, & de ſylva, & de pratis. Unde & duas &c.

NUM. MLXVIII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Racholfi.

VOlumus enim dinoſcere &c. Tradidit itaque idem prædictus nobilis vir in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratolt dicti, talem proprietatem, qualem in tribus locis Waldi, & Wolpach, atque Adalprehtescella nominatis babere videbatur, cum tribus curtiferis, uno ſuperædificato, & duobus ſine ædificiis, cum paſcuis, & pratis, viis, & inviis, cum exitibus, & reditibus, cum fructiferis ſilvis, & infecundis, ſingulari termino, & communi, aquis, aquarúmque decurſibus, quæſitis, & inquirendis, omnibúsque rebus juſtè, legitiméque ad prædicta loca pertinentibus perpetualiter ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti exiſtendum. Econtra vero in reconpenſatione ejusdem commutationis idem præfatus laudabilis Epiſcopus unà cum manu jam ante dicti ſui Advocati eidem præſcripto nobili viro de rebus prætitulatæ æcclefiæ in loco Sickereshova nuncupato arabilis terræ colonias IIII. & tria jugera cum pratis, cum paſcuis, & tribus curtiferis, uno ſuperædificato, & duobus ſine ædificiis, ſilvis, aquis, aquarúmque decurſibus, viis, & inviis, cum exitibus, & reditibus, quæſitis, & inquirendis, omnibùsque rebus jure ad præfatum locum pertinentibus ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum, & exinde, quicquid libuerit faciendum. Unde & duas &c.

NUM. MLXIX.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Jagobonis.

NOtum ſit omnibus Sanctæ Dei æcclefiæ fidelibus &c. Dedit itaque idem prænominatus nobilis vir, quicquid proprietatis habuit in loco Cubidunes dicto, id eſt curtifera duo, & arabilis terræ jugera XXX. pratorum Karradia XL. & in alio loco Stilves nominato in valle Wibitina arabilis terræ jugera IIII. pratorum Karradia V. cum omnibus rebus jure ad prædictam proprietatem pertinentibus in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ad æcclefiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis idem jam prænominatus laudabilis Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati præſcripti de rebus præfatæ Dei æcclefiæ in loco Toura dicto, id eſt, curtiferum I. & arabilis terræ jugera XXXVI. pratorum Karradia XX. cum omnibus rebus juſtè legitiméque ad eundem Toura pertinentibus eidem prætitulato nobili viro ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum. Prædictus igitur Jacob trium jugerorum, & pratorum Karradia XX. in illo loco Cubidunes plus dedit, quàm ſibi ad Touro daretur. Unde & duas &c.

Ita

Ita namque commutatio facta eſt ad Frigiſingam cum conſilio principalium vaſallorum Aribonis, Wolfregili, Eramberti, & ceterorum omnium, atque de familia Clericorum Adalliozzes Magiſtri, Kerhandi, Liutberti, & Fritilonis, ac Laicorum Rihfridi, Waldmanni, Otmari, & Wolfkozzes, & alij valde plurimorum principalium. &c.

NUM. MLXX.

Commutatio Lantberti *Epiſcopi, & Iſanhardi.*

RAtionabile namque videtur, ut quicquid &c. Tradidit itaque prædictus Iſanhardus ad altare Sanctæ Mariæ Genitricis Dei, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti in manus præfati Epiſcopi, & Defenſoris ſui nomine Ratoldi, in loco, qui dicitur ad Alinperge æccleſiam I. cum decima, & ad Hortolveshuſun curtem I. cum pomario, aliisque ædificiis, inſuper aliud curtiferum I. ad Sindiohuſun, ſimiliter ad Rupindorf, & in his prædictis locis, & in aliis duobus ad Pahha, & Perechuſun de arabili terra colonias V. & inter Uotinhouvn, & Apolteshouvn jugera II. & ad Rupindorf de ſilva jugera XV. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem traditionis prædictus Epiſcopus cum conſilio, & conſenſu ſuorum fidelium, ac cum prædicto Defenſore eidem nobili viro Iſanhardo de parte æccleſiæ ſuæ in loco, qui dicitur Srazpah dedit curtem I. æccleſiam I. cum decima, aliáque ædificia magna, parváque, ac de arabili terra hobas IIII. pratisque quod ſemper cum ſepe clauditur, & de aliis pratis in eodem campo jacentibus jugera XXI. & de ſilva jugera XV. Unde & duas &c.

NUM. MLXXI.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Meginhardi.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque præfatus nobilis vir partem ſuæ proprietatis in loco Holzhuſa dicto, ſicut fideles Epiſcopi laudaverunt, in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Papin, ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis idem jam prædictus laudabilis Epiſcopus una cum manu ſui Advocati prædicti de rebus præfatæ Dei æccleſiæ in loco, qui dicitur Wiſa equali menſura ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum. Unde & duas &c.

NUM. MLXXII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & ſervi nomine Rihfrid.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus ſervus Sancti Stephani in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi, quicquid proprietatis habuit in loco Heidolvinga nominato de arabili terra hobas III. & jugera XVIII. cum curtiferis, & ædificiis, pratis, omnibúsque rebus juſtè, legitiméque ad eundem locum pertinentibus perpetualiter ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Chriſti Confeſſoris exiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis idem præfatus laudabilis Epiſcopus unà cum manu ante dicti ſui Advocati eidem præſcripto ſervo de rebus præfatæ æccleſiæ in loco Hortolfeshuſa nuncupato arabilis terræ hobas III. cum curtiferis, & ædificiis, pratis, paſcuis, ſilvulis omnibuſque rebus juſtè, legitiméque ad ipſum locum exiſtentibus in proprietatem tradidit habendum. Unde &c.

NUM. MLXXIII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Irmanheri.

NOtum ſit omnibus Sanctæ Dei æccleſiæ fidelibus, qualiter &c. Dedit itaque prædictus nobilis vir ſua propria mancipia ſic nominata: Reginheri, Erchanperht, Kundpold, Dietric, Koltrun in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtenda. Econtra vero prænominatus laudabilis Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati prædicti de mancipiis præfatæ Eccleſiæ iſta mancipia ſic nominata: Engilpold, Kerſuind, Frehholf, Luiphilt, Diotharc, Diotrat, Luitpold, Kundolt, Engilfrid, Ellindrud, Heriperht Einheri eidem Irminhario in proprietatem conceſſit his ſermonibus, ut uſque in finem vitæ ſuæ, & uſque in finem vitæ illius filiæ Waltradæ illa mancipia, quæ dedit, & quæ de Epiſcopo accepit ſine obſtaculo ullius perſonæ firmiter teneat, atque poſſideat; poſt obitum verò amborum omnia mancipia data, & accepta cum toto partu ſuo ad prænominatam Dei æccleſiam nemini inquietante redeant, & æternaliter ſtabilita fiant. Hæc namque conplacitatio facta eſt ad Frigiſingam civitatem cum conſilio, & conſultu principum vaſallorum, & totius principalitatis familiæ Clericorum, atque Laicorum.

NUM. MLXXIV.

Commutatio Kotaſcalhi nobilis viri; & Lantperti Epiſcopi.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir ad æccleſiam Sanctæ Mariæ in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Kotoſcalhi, quicquid proprietatis habuit ad Kermaringun præter pratas, hoc eſt, curtiferum cum domo, aliiſque ædificiis. Econtra verò in reconpenſatione ejuſdem proprietatis dedit præſcriptus Epiſcopus cum manu prædicti Advocati ſui eidem nobili viro de parte æccleſiæ in loco, qui dicitur Puohheim curtiferum I. & jugera XXIIII. & quicquid in eodem loco habuit præter pratas, & exinde quicquid libuerit faciendum. Unde & duas &c.

NUM. MLXXV.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & nobilis viri Prillunc

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque idem prædictus nobilis vir ſuæ proprietatis duo jugera pratorum, & terni jugeri duas partes in campo juxta fluvium, quæ dicitur Ampra jacentia in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ad æccleſiam Dei perpetualiter exiſtenda. Econtra verò idem jam prænominatus Epiſcopus unà cum manu præſcripti ſui Advocati de rebus Dej æccleſiæ unum jugerum pratorum, & ſecundi duas partes in campo juxta amnem Wirma nuncupata ſub prata virentia eidem præfato nobili viro ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum. &c.

NUM.

NUM. MLXXVI.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Adalperonis Comitis.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prænominatus Comes partem ſuæ proprietatis id eſt arabilis terræ IIII. jugera in loco Riſa dicto in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi perpetualiter ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti exiſtenda. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis de rebus prædictæ æccleſiæ in loco Hohinpurc nuncupato partem illam Urbiſtatij ad aquilonem poſitam vallóque circumſeptam idem jam præſcriptus laudabilis Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati prædicti eidem Comiti ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Eparhart Comes, Adalhoh &c.

NUM. MLXXVII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Paponis nobilis viri.

NOtum ſit omnibus in Chriſto fidelibus &c. Dedit itaque idem prædictus Epiſcopus cum manu Advocati ſui Ratolti cum conſilio Cleri, & familiæ Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti eidem nobili viro in loco, qui dicitur Pritilinpah hobam I. cum curtifero, & pratis ad eam pertinentibus. Similiter & in loco, qui dicitur Pirapalzinga hobam I. cum curtifero, & pratis ad eam pertinentibus in proprietatem habere, & facere, quicquid libuerit. Econtra verò idem nobilis vir tradidit eidem prænominato Epiſcopo in manus præfati Advocati in proprietatem retinendum in loco, qui dicitur Alamuntinga hobam I. cum curtifero, & pratis ad eam pertinentibus. Et inſuper in loco, qui dicitur Dienga juxta placitum Epiſcopi jugera XI. in confinio curtis ſuæ jacentia. Et in ſilva, quæ dicitur Haginiginpuoh tertiam partem Saginationis porcorum, & inciſionem lignorum cum probatione prædicti Cleri, & familiæ, & firmaverunt, quod alter ab altero accepit, firmiter teneat, atque poſſideat, atque inconvulſum perpetuò permaneat. Hoc factum eſt in urbe Frigiſinga. Ego itaque Adallioz ſcripſi, & notavi diem Lunæ, &c.

NUM. MLXXVIII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Irmanheri nobilis viri.

NOtum ſit omnibus in Chriſto fidelibus &c. Dedit itaque idem prædictus Epiſcopus de Slehdorf cum manu Advocati ſui Ratolti, cum conſilio Cleri, & familiæ Sancti Corbiniani Confeſſoris Chriſti eidem nobili viro in proprietatem habere locum, qui dicitur Liupincbéima, quicquid habuit in illo. Econtra verò idem nobilis vir tradidit prænominato Epiſcopo in manus præfati Advocati ad Slehdorf in proprietatem retinendum locum, qui dicitur Paſinga, totum, quicquid ibi habuit cum probatione prædicti Cleri, & familiæ, & firmaverunt, ut quod alter ab altero acceperat, firmiter teneat, atque poſſideat, atque inconvulſum perpetuò permaneat. Hoc factum eſt in Urbe Frigiſinga. Ego itaque Adallioz ſcripſi, & notavi diem Lunæ. &c.

NUM. MLXXIX.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Adalberti nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus venerabilis Epiſcopus eidem nobili viro in proprietatem retinendum jugera II. de agro, & prato in loco, qui dicitur Herineshuſa cum manu Advocati ſui Ratoldi, & unà cum conſenſu fidelium ſuorum præſentium. Econtra verò in recompenſatione harum rerum tradidit idem nobilis vir in eodem prænominato loco curtiferum I. arboribus conſitum longitudine, & latitudine unius jugeri in manum præfati Epiſcopi, & Advocati perpetualiter poſſidendum ad curtem, quæ jacet in eodem loco. Unde & duas &c.

NUM. MLXXX.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Eparharti.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque prædictus Epiſcopus eidem nobili viro cum manu Advocati ſui Ratoldi in loco, qui dicitur Steinesdorf curtiferum I. jugera XXIIII. molendinum I. & quicquid ad eundem locum pertinere videbatur quæſitis, & inquirendis, & de pratis Karradas X. cum paſcuis, viis, & inviis, exitibus, & reditibus, & cum omni veſtitura tali, ſicut ad ipſam villam pertinere dinoſcitur, ſingulariter in peccunia talentum unum, & dimidium I. ſolidos XII. Econtra in recompenſatione illa tradidit ante memoratus nobilis vir prænominato laudabili Epiſcopo proprietatem ſuam in loco, qui dicitur Eliſindorf, id eſt, curtiferum I. & hobam I. ac jugera XV. & de pratis Karradas XXIIII. viis, & inviis, & exitibus, & reditibus, paſcuis, aquis, aquarúmque decurſibus, quæſitis, & inquirendis, & inculto rubo omne, quod excole poteſt ad Eccleſiam Sanctæ pertinendum. Unde & duas &c.

NUM. MLXXXI.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Engilharti nobilis viri.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus &c. Tradidit itaque idem prædictus nobilis vir talem proprietatem, qualem ſibi ſuus Senior Aripo in proprium donavit, id eſt, locum Wickinhuſa nominatum, quem Otto Rex ei in proprietatem conceſſit cum mancipiis LXVI. curtiferis, & edificiis, terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvulis, aquis, aquarúmque decurſibus, viis, & inviis, cum exitibus, & reditibus, quæſitis, & inquirendis, omnibúsque rebus juſtè, & legitime ad nominatum locum pertinentibus in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtendum. Econtra verò in recompenſatione ejusdem commutationis idem jam ante nominatus laudabilis Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati præſcripti de rebus prætitulatæ æccleſiæ id eſt locum Mahaleihhinga dictum una cum Eccleſia, & cum XVIII. mancipiis. Alium verò locum Lohhuſa nominatum, & XVIIII. mancipiis, cum curtiferis, & edificiis, terris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ſilvulis, cum exitibus, & reditibus, quæſitis, & inquirendis, omnibúsque rebus jure ad præfata loca pertinentibus prædicto nobili viro ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum. Unde & duas commutationes &c,

NUM.

NUM. MLXXXII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Erchanberti nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque idem prædictus nobilis vir ſuæ proprietatis in loco Tannara dicto, id eſt, curtiferum I. & arabilis terræ coloniam I. in maous præoominati Epiſcopi, & Advocati ſui Aooooіs ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtendum. Ecootra verò in reconpenſatione ejusdem commutatiooіs idem jam ante nominatus Epiſcopus uoà cum manu ſui Advocati præſcripti de rebus prætitulatæ Dei æccleſiæ in loco Wibſa oominato curtiferum I. equali meoſura, & arabilis terræ bobam I. eidem præfato nobili viro ævis temporibus io proprietatem tradidit babeodum, & exinde quicquid libuerit faciendum. Uode & duas &c.

NUM. MLXXXIII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Otmari ſervi familiæ.

IN Dei nomine &c. Tradidit itaque prænominatus Miniſter talem proprietatem, qualem habuit in loco, qui dicitur Chinzinpah, id eſt bobas II. cultas, edificiis, pratis, paſcuis, aquis, viis, exitibus, & reditibus. Et in alio loco Fagana dicto ſimiliter bobas II. & jugera XII. cum precoominatis omnibus rebus jure ad eas pertinentibus, etiam & ſilvulis io maous præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi perpetualiter poſſidendum. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem proprietatis prædictus laudabilis Epiſcopus unà cum manu Advocati ſui præſcripti de rebus æccleſiæ ſuæ, id eſt, in loco Zorobuſa bobas II. & dimidiam cum prenominatis omnibus rebus jure ad eas pertinentibus, ſingulariter pratis, & ſilvulis, & ad Arprebtesdorf bobam I. ſimiliter etiam & ſilvulis, & ad Percbhuſun jugera XXX. culta etiam cum pratis illuc pertioentibus predicto miniſtro ævis temporibus io proprietatem tradidit poſſidendum. Unde & duas &c.

NUM. MLXXXIV.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Ratoldi nobilis Clerici.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit oamque idem præfatus Diacoous unà manu ſui Advocati Papo nominati ſua propria, ac bereditaria mancipia VI. in manus prædicti Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti exiſtenda. Econtra vero in reconpenſatione ejusdem complacitationis idem jam præſcriptus laudabilis Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati prædicti, ac cum cooſilio ſuorum fidelium Clericorum, atque Laicorum de mancipiis præfatæ Dei æccleſiæ XVIIII. eidem jam prænominato Clerico uſque in finem vitæ ſuæ poteſtativa manu tradidit habendum. Ea videlicet conplacitatione, & tenore, ut ſi pater ejus illum ſupervixiſſet, ipſe omoia bæc mancipia uſque ad exitum vitæ ſuæ firmiter habeat. Poſt obitum verò amborum cuocta mancipia data, & accepta ſine obſtaculo ullius perſonæ ad prædictam Dei Eccleſiam cum partu ſuo perpetualiter exiſteoda redeaot. &c.

NUM. MLXXXV.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & Jagob nobilis viri.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit namque idem jam præfatus nobilis vir ſua propria mancipia ſic nominata: Adalrib, Dietpirich, Snelrat in manus prænominati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtenda. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis idem jam præſcriptus laudabilis Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati Ratoldi de mancipiis prædictæ Dei æccleſiæ iſta duo mancipia ſic appellata: Amalrih, Irmangart eidem prænominato nobili viro ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum. Unde & duas &c.

NUM. MLXXXVI.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, nobilibus, & ignobilibus, præſentibus ſcilicet, & futuris, qualiter Lantpertus venerabilis Frigiſingenſis æccleſiæ Epiſcopus, & quidam nobilis ejusdem æccleſiæ Archidiaconus nomine Helmperht quandam complacitationem inter ſe fieri decreverunt, ſicut & fecerunt. Dedit itaque idem prænominatus Clericus unà cum manu ſui Advocati Adalfrid nominati ſuæ hereditariæ proprietatis in loco Diotfridesdorf dicto arabilis terræ hobam I. & tria ſua propria mancipia ſic nominata Wibkoz, Azabeo, Reginfrit in manus præſcripti Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti ævis temporibus poſt exitum vitæ ſuæ exiſtenda. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem conplacitationis idem jam ante nominatus laudabilis Epiſcopus unà cum manu prædicti ſui Advocati in eodem præfato loco æccleſiam I. decimatam, & arabilis terræ bobam I. & inſuper VII. jugera, & hæc mancipia ita appellata: Perbtolt cum filiis ſuis, Reginperht, Willolf cum filiis ſuis, Reginpirich, Willihilt, Diotpurch, Irmanhilt eidem Helmperhto in proprietatem tradidit habendum, ea videlicet ratione, & tenore, ut poſt obitum illius ambæ coloniæ cum præſcriptis mancipiis, & cum toto partu ſuo ſine obſtaculo illius perſonæ ad præfatam Dei æccleſiam redeant, & ibi æternaliter ſtabilitate permaneant. Hæc namque conplacitatio facta eſt in epiſcopali loco Frigiſinga cum conſilio, & conſenſu totius principalis familiæ Clericorum, atque Laicorum, ut per futura tempora firmius habeatur, & ſtabilietur &c.

NUM. MLXXXVII.

Commutatio Lantberti Epiſcopi, & cujusdam nobilis vaſalli nomine Jagob.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque idem prænominatus Jagob talem proprietatem, qualem babere viſus eſt in loco Fietcbiricba dicto, id eſt, curtiferum I. & arabilis terræ jugera L. & ſilvæ jugera XX. atque pratorum jugera XX. in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratoldi ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis idem jam prædictus Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati prænominati eidem præfato nobili viro de rebus prædictæ Dei æccleſiæ in loco Kiſinga dicto ſimiliter curtiferum I. in occidentali parte villæ ſitum, & arabilis terræ jugera LX. pratorum jugera XX. ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum, & exinde, quicquid libuerit faciendum. Unde & duas &c. NUM.

NUM. MLXXXVIII.

Commutatio inter Lantbertum Epiſcopum, & Kozbertum nobilem vaſallum.

NOverint igitur omnes Chriſti fideles &c. Dedit itaque idem prædictus nobilis vir, quicquid proprietatis habuit ad Rammespah, id eſt curtiferum I. & arabilis terræ jugera LVIIII. pratorum jugera XVIII. & totidem ſilvæ cum omnibus rebus juſtè, legitiméque ad eandem proprietatem pertinentibus in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Ratolti ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis idem jam prænominatus laudabilis Epiſcopus unà cum manu Advocati ſui præſcripti de rebus prædictæ Dei æccleſiæ in loco Rotinpab nominato curtiferum I. & arabilis terræ jugera XVIIII. pratorum jugera XVIII. & totidem ſilvæ, atque in alio loco Piparpah dicto arabilis terræ jugera X. eidem Kozperto evis temporibus in proprietatem tradidit habendum. Unde duas commutationes &c.

NUM. MLXXXIX.

SCiant itaque omnes fideles præſentes, & futuri, quo pacto Wolframmus Frigiſingicæ Sedis Paſtor cum Engilſcalho Archipresbytero quodam concambium perfecerat. Tradidit verò prædictus Epiſcopus Wolframmus cum manu ſui Advocati Ratoldi locum, qui dicitur minora Rota in manus Engilſcalhi, & ſui Advocati perpetualiter poſſidendum. Econtra namque Engilſcalhus, & Advocatus ſuus Koteſcalhc vocitatus tradiderunt in poteſtatem præfati Præſulis, & Advocati ſui prius nominati in quibusdam locis, qui dicuntur Phioht, & Paſinga, & Strazpah æternaliter retinendum. Poſt ipſius verò Præſulis Wolframmi vitam Rex Otto cunctis Epiſcopis ſibi ſubjectis præcipiens, ut inlegales, injuſtásque commutationes, quæ de æccleſiaſticis rebus factæ fuiſſent, redire feciſſent. Tunc Lantpertus ipſius cathedræ Procurator, ejusque Succeſſor prædictum concambium mutare volens, ſed eam utiliter æccleſiæ conpletam inveniens, ad uſum Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani firmiter ſtabilivit, & ulterius pro eodem concambio præfatum Engilſcalbum ſe inquietare denegavit, firmiter, ac valde legaliter in conſpectu idoneorum teſtium iſtam commutationem ita firmavit, quorum nomina infra ſcripta ſunt. Anzo Comes, Arnolf, Reginperht, Iſangrim, Papo &c.

Inſtrumenta ſub Abrahamo Epiſcopo XV.

NUM. MXC.

Traditio Ratoldi cujusdam nobilis Presbyteri.

IN nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis. Noverint omnes Chriſti, & Sanctæ æccleſiæ fideles, qualiter quidam nobilis Presbyter Ratolt nominatus Frigiſingenſis æccleſiæ Cuſtos, & ædituus, quicquid proprietatis habuit in loco Puosinga dicto cum curtiferis, ædificiis, exitibus, & reditibus, fontibus, viis, & inviis, paſcuis, pratis, ſilvis, omnibúsque rebus juſté, legitiméque ad eundem locum pertinentibus in manus venerabilliſimi Præſulis Abraham, & Advocati ipſius Uodalſcalchi absque omnium contradictione hominum poteſtative tra-

tradidit ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani ob remedium animæ ſuæ perpetualiter exiſtendum, eo videlicet tenore, eáque ratione, ut poſt vitæ ipſius terminum ſui Succeſſores, ſcilicet æccleſiæ cuſtodes ad ſui ſacrarij utilitatem ſingulariter eundem locum cum omnibus commoditatibus firmiter teneant, æternalitérque poſſideant. Ut ſiquis Epiſcopus, vel quælibet alia potens perſona quicquam exinde id eſt ex Sacrarij ſervitute, & eorundem cuſtodum utilitate præſumpſerit diſtrahere, proximus ipſius hæres totum ex integro repetat, potentérque recipiat; quo Advocatus ejusdem Sacrarij, & Cuſtodum legali jure requirat. Teſtes ejusdem traditionis: Aripo Comes, Arnis Comes, Uogo Comes, Piligrim, Wiſili, Papo, Uodalſcalch, Dietrih, item Uodalſcalch, Uozi, Uodalrih, Albrih, Kiſalolt, Altuom, Dietpato, Ratkis, Heimperht, Atto, Arnolt, Jacob, Perahtolt. Actum autem Frigiſingæ VI. Idus Septembris in Nativitate Sanctæ Mariæ, in Dedicatione ejusdem Frigiſingenſis æccleſiæ præfato Epiſcopo per omnia laudando Abraham juxta altare Sanctæ Mariæ, Sanctiſque Corbiniani ſolio ſuo reſidente, toto Clero, cunctóque populo circumſtante in Dei nomine feliciter amen.

NUM. MXCI.

Item traditio ejusdem Ratolti Presbyteri.

NOtum ſit omnibus Chriſti, & Sanctæ æccleſiæ fidelibus, qualiter quidam nobilis Presbyter Ratolt appellatus, quicquid proprietatis in loco Runna habuit, una hoba excepta, quæ etiam tum in ſeditione erat, quam ſibi quidam nobilis Diaconus Willihalm ob ſuæ remedium animæ potenti manu dedit in manus venerabilis Epiſcopi Abraham, & Advocati ipſius Uodalſcalchi cum omnibus rebus juſtè, legitiméque ad eundem locum aſpicientibus absque omnium contradictione hominum tradidit ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani, & ad providendam fratrum ſingulariter perpetuo exiſtendum eo ſcilicet tenore, & ea ratione &c. ut ſupra.

NUM. MXCII.

Concambium inter Abraham, & Humbertum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit inter venerabilem Abraham Frigiſingenſis æccleſiæ Epiſcopum, nec non & quendam proprium ejusdem æccleſiæ ſervum Humperht nominatum quandam inter ſe commutationem facere, ſicut & fecerunt. Tradidit itaque idem prænominatus ſervus in manum præfati venerabilis Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis, quicquid proprietatis habuit in loco, qui dicitur Herivvartesdorf, id eſt curtifera II. & arabilis terræ hobas III. & jugera X. de pratis carradas XXIIII. & ſilvulam I. & quicquid juſtè ad eadem curtifera pertinet. Econtra verò in reconpenſationem ejusdem commutationis prælibatus Præſul uná cum manu prædicti Advocati ſui prænominato ſervo in loco, qui Heridioshuſa dicitur curtifera II. & tantundem arabilis terræ, id eſt, hobas III. & jugera X. & de pratis carradas XXIIII. & ſilvulam I. & hoc illi ævis in proprietatem temporibus tradidit habendum. Unde & duas commutationes fieri voluerunt pari tenore conſcriptas, ut uterque, quod ab altero accepit firmiter poſſideat, atque indiſſolubiliter, ac perpetualiter teneat. Iſti ſunt ejusdem commutationis, ſicut mos eſt, per aurem attracti, id eſt, inprimis Lantperht Comes, Anno, Jacob, Dietrih, Timo, Cotaſcalh, Iſangrim, Ratkis &c.

NUM. MXCIII.

Conplacitatio Abrahæ, & Iſangrimi.

NOtum ſit omnibus Sanctæ Dei æcclesiæ fidelibus, nobilibus, & ignobilibus, præſentibus ſcilicet, & futuris, qualiter Abrabam venerabilis Frigiſingenſis Sedis Paſtor, nec non quidam nobilis vir nomine Iſangrim quandam conplacitationem facere inter ſe voluerunt, ſicut & fecerunt. Dedit itaque idem prænominatus Iſangrim in loco Pipurch dictæ ſuæ proprietatis curtiferum I. & arabilis terræ hobam I. & inſuper jugera XII. quam de Rumoldo emit; & hec cum omnibus rebus juſtè; legitiméque ad eandem coloniam pertinentibus in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis. Econtra vero in reconpenſatione ejusdem conplacitationis idem prænominatus laudabilis Epiſcopus unà cum manu Advocati ſui præfati in ipſo prænominato loco curtifera II. & arabilis terræ hobas IIII. atque hæc mancipia ita nominata: Waltperht, Adalhard, Rihpold, Helphrih, item Waltperht, Adalgis, Engilsuind. , Amaldrud, Ercanfrit, & cum omnibus cauſis jure ad easdem colonias exiſtentibus eidem Iſangrimo usque in finem Uxoris ejus Reginni nuncupatæ, i. iusque filij Iſangrim nominati in proprietatem habendum tradidit; poſt obi um verò amborum hoc, quod dedit, & accepit ſine ullius perſonæ obſtaculo ad domum Dei redeant. &c.

NUM. MXCIV.

Conplacitatio inter Abraham Epiſcopum, & Ariponem.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Dedit itaque idem præfatus Comes ſuam proprietatem, qualem habuit in loco Keroltesdorf nominato curtem cum edificiis, & omnibus rebus ad eundem locum pertinentibus, atque molinam I. ſitam circa aquam Wirmam nominatam, & mancipia XXVII. in manus prælibati Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtenda. Econtra vero in reconpenſationem ejusdem conplacitationis idem jam præſcriptus laudabilis Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati prædicti, ac cum conſilio ſuorum fidelium Clericorum, atque Laicorum de rebus præfatæ Eccleſiæ iſta loca ſic nominata: Pritilinpah, Titinhova, & hobam I. intra montana ad Riod, & mancipia LI. uſque ad finem vitæ ſuæ, filiique ejus Perahtoldi Clerici poteſtativa manu tradidit habendum; poſt obitum verò amborum eadem loca data, & accepta ſine obſtaculo ullius perſonæ ad prædictam Dei Eccleſiam perpetualiter exiſtenda redeant. Iſti ſunt teſtes ejusdem conplacitationis, ſicut mos eſt, per aurem attracti: Eparhart Comes, Ratolr, Anno, Ruodperht, Frieſo. Timo &c.

NUM. MXCV.

Concambium inter Abraham, & Reginoldum.

PLacuit, atque convenit &c. Tradidit itaque idem prænominatus vir in manum præfati venerabilis Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis curtiferum I. in loco, qui dicitur Fioht, & arabilis terræ jugera XXXI. Econtra verò in reconpenſationem ejusdem commutationis præfatus Præſul dedit unà cum manu ſui Advocati prædicti prænominato nobili viro in eodem loco curtiferum I. & arabilis terræ jugera XXXIIII. & hoc illi ævis in proprietatem temporibus retinendum, & deinde quicquid libuerit faciendum. Iſti ſunt teſtes ejusdem commutationis: Adalpero Comes, Cundpold, Papo, Meginrat, Dietrih, Timo &c.

NUM. MXCVI.

Concambium inter Abraham, & Pettonem.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus &c. Dedit itaque idem prænominatus nobilis vir, quicquid proprietatis babuit in loco Prunna dicto, id eſt, æccleſiam dimidiam cum decima, & unum curtiferum, atque arabilis terræ hobam unam, & jugera X. pratorum jugera II. ſilvámque ad eundem locum pertinentem, cum exitibus, & reditibus, pratis, paſcuis, viis, & inviis, aquis, aquarùmque decurſibus, quæſitis, & inquirendis, omnibúsque rebus juſtè, legitiméque ad prædictum locum pertinentibus. Et in alio ſuo loco Altolveſteti nominato dedit curtiferum I. & arabilis terræ hobas II. jugeráque X. pratorum jugera V. Et in tertio loco Zollinga dicto dedit curtiferum I. & arabilis terræ hobam I. jugeráque XVII. cum omnibus cauſis ad illa loca pertinentibus in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris Chriſti perpetualiter exiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione ejuſdem commutationis idem prænominatus laudabilis Epiſcopus uná cum manu ſui Advocati præſcripti cum conſilio ſuorum fidelium eidem Pettoni de rebus præfatæ Dei æccleſiæ in loco Cruonilinga nominato legalem æccleſiæ locum cum decima ad eam pertinente, & curtiferum I. atque arabilis terræ hobas III. & jugera XX. pratorum jugera VII. & ſilvam ad illum locum pertinentem cum exitibus, & reditibus, paſcuis, viis, & inviis, aquis, aquarumque decurſibus, queſitis, & inquirendis, omnibusque rebus jure ad prædictum locum pertinentibus ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum, & exinde quicquid libuerit faciendum. Unde & duas &c.

NUM. MXCVII.

Concambium inter Mihahelem, & Abraham Epiſcopos.

NOverint igitur omnium fidelium induſtria, qualiter utilis effectus eſt conventus inter Michabelem Rateſponenſem, & Abraham Frigiſingenſem Epiſcopos pro utrarumque partium commoditate de mancipiis ex utraque familia conjugatis, quódque tali tenore peractum eſt. Tradidit namque idem Epiſcopus Abraham cum manu Advocati ſui Paponis ad Sanctum Petrum, Sanctúmque Emmeramum mancipia de loco Yſana nativa XXI in manum videlicet Epiſcopi Michabelis & Advocati ſui Willihelmi in proprium. Econtra verò retradente eodem Advocato cum juſſu, & manu ejuſdem Epiſcopi accepit memoratus Epiſcopus Abraham cum prædicto Advocato ſuo totidem mancipia de curte Helphindorf nata &c. Simili modo ad ſervitium Sancti Corbiniani in proprium. Et iſti ſunt teſtes: Engilperht, Anno, Perahtolt, Othalm, Aſcrib, Uoto, Meginrat, Aripo, Wicco, Uodalſcalch, Altrih, Ratpot, Adalperht. Actum eſt inter medietatem Helphindorf, & Yſinæ in loco Louppach nuncupato in Dei nomine amen.

NUM. MXCVII.

NOtum ſit omnibus Dei æccleſiæ fidelibus, qualiter quidam nobilis vir nomine Wolftregil tradidit in manus Abrabæ venerabilis Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis molam unam cum omnibus appendiciis correctam, ea ratione, ut talem commutationem, qualem antea cum Lantperto laudabili Epiſcopo, & Advocato ſuo Ratoldo, ſuíſque fidelibus conſentientibus iterum renovaret, ſicut & perfecit. Iſti ſunt teſtes confirmationis ejuſdem traditionis: Liutpold, Wetti, Kotaſcalch, Erchanger &c.

NUM.

NUM. MXCVIII.
Concambium Abrahami, & Mahtunes.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus &c. Dedit itaque idem prænominatus Mahtuni talem proprietatem, qualem habuit in loco Puohbe dicto, id eſt arabilis terræ hobam I. legalem cum curtiferis, pratis, ſilvulis, omnibúsque rebus ad prædictam proprietatem pertinentibus in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis ad altare Sanctæ Mariæ perpetualiter exiſtendum. Econtra vero in reconpenſatione ejusdem commutationis idem prædictus Epiſcopus unà cum manu prædicti ſui Advocati eidem nobili viro de rebus prætitulatæ æcclesiæ in loco Rumanesbuſa dicto arabili terræ bobam I. legalem cum curtiferis, pratis, ſilvulis, omnibúsque rebus ad prædictum locum pertinentibus ævis temporibus in proprietatem habendum. Iſti ſunt teſtes: Uodalrib, Ruodperbt, Anno &c.

NUM. MXCIX.
Conplacitatio Abrahæ Epiſcopi, & Altuomi.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque Altuom in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis ad æcclesiam Frigiſingenſem hobas VIIII. & jugera X. inter loca Pouſtettin, & Wazilingun cum curtiferis, omnibúsque appendiciis, queſitis, & inquirendis, ſilvulam quoque unam Dabſovua, atque mancipia XXII. ita nominata: Williperht &c. Econtra verò Epiſcopus, & Advocatus ejus prædictus retradidit eidem nobili viro præſcripto, & Uxori ejus Hittæ, filióque eorum Otblohe usque ad finem vitæ præſentis eorum curtem Tegirinvvach poſſidendum, eo tenore, ut XV. hobæ, & duæ partes unius præfatis hobis V. & X. jugeris, & æcclesia cum decima X. domorum, hoba I. & ſaltus cum III. hobis, & ſilvula prænominata Dahſouva conparentur, & in eadem reconpenſatione mancipia LX. ſic dicta: Liutberi, Engilrib &c. cetera XXII. quæ ſupra data, ut firmius habeatur, ea duntaxat ratione, ut poſt obitum eorum omnia ad Epiſcopium Frigiſingenſe redintegrentur, tantùm una boba, & dimidia ad Wazilingun ſtatim dimiſſa. Et iſti ſunt teſtes: Orendil, Jacob &c.

NUM. MC.
Commutatio Abrahæ Epiſcopi, & Adallioz ſervi Eccleſiæ.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit isdem ſervus Adallioz in manum ejusdem Epiſcopi, & Advocati ipſius Uodalſcalchi, quicquid proprietatis habuit in loco Meninpah, curtiferi terciam partem jugeri, & arabilis terræ jugera XII. & pratorum jugera IIII. cum exitibus, & reditibus, aliísque rebus ad eundem locum legitimè pertinentibus ad ſervicium Sancti Zenonis perpetualiter exiſtendum. Econtra præfatus venerabilis Epiſcopus cum manu Advocati ipſius tradidit eidem prætitulato ſervo in loco Stallincbirichun curtiferi duas partes jugeri & arabilis terræ jugera XIIII. & duas partes jugera, & pratorum jugerum I. ſibi habendum, dandum, vendendum, filiis relinquendum, ſeu quicquid libuerit exinde faciendum &c.

NUM. MCI.

Concambium Abrahæ, & Ugoni.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit namque Ugo in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis ad Truhtheringun hobas III. cum omnibus rebus illuc juſtè, legitiméque pertinentibus. Econtra verò Epiſcopus, & Advocatus ejus prædictus ad Chadalesdorf, & Rumenhuſun arabilis terræ hobas III. omnibúsque rebus ad prædicta loca juſtè, legitiméque pertinentibus ſine obſtaculo ullius perſonæ perpetualiter in proprietatem poſſidendum. Iſti ſunt teſtes: Hartvvich Comes, Lantperht Comes, Liutpold, Jacob, Kitalolt, Wolvolt, Adalvvih, Dietrih, Heimperht, Morhart, Piligrim.

NUM. MCII.

Conplacitatio Abrahæ Epiſcopi, & Selpradi.

IN Dei nomine. Agnoſcat &c. Tradidit igitur prædictus nobilis vir in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis hobas II. Parscalchorum in loco, qui dicitur Ellingrimesdorf omnibus rebus ad eas jure pertinentibus, & mancipia III. Econtra verò accepit ab his hobas III. in loco, qui dicitur Moſaha, æccleſiam I. cum domibus VII. decimatam, & mancipia VI. eo tenore conplacitationis, ut uſque ad exitum vitæ ſuæ poſſideat, & Uxoris ſuæ Windigæ, & filij ejus Ellinrici ſine ullius obſtaculo, & in eodem loco molam I. correctam; poſt finem verò dictorum trium ad æccleſiam Frigiſingenſem redeat &c.

NUM. MCIII.

Concambium Abrahæ Epiſcopi, & Almanni Clerici.

PLacuit, atque convenit &c. Tradidit namque idem prædictus Clericus in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis ad Paſingun arabilis terræ jugera XXIII. pratarum jugera III. Econtra verò idem prælibatus Epiſcopus cum manu ejusdem Advocati Paponis in reconpenſationem ejusdem commutationis ad Siuidieshuſa arabilis terræ jugera XXIII. pratarum jugera III. retradidit; ea ſcilicet ratione, ut uterque, quod ab altero accepit nullo contradicente ævis temporibus inconvulsè firmiter teneat, atque poſſideat. Iſti ſunt teſtes: Arnolt Comes, Engildio, Jacob &c.

NUM. MCIV.

Commutatio Abrahæ Epiſcopi, & Iſangrimi.

PLacuit, atque convenit &c. Tradidit namque præfatus Iſangrim ſuam proprietatem in loco Roſſapach nominato hobas II. jugera XXVI. & ad Perachirihhun ljugera XIII. & dimidium in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis ad æccleſiam Frigiſingenſem exiſtendam.

Econtra prælibatus Epiſcopus cum manu ſui Advocati prædicti in loco Pipurch nominato hobas III. jugera III. & dimidium ſine obſtaculo ullius Perſonæ ævis temporibus in proprietatem habendum. Iſti ſunt teſtes: Jacob, Anno &c.

Tradidit idem Iſangrim in conplacitationem ancillam unam Epiſcopo præfato nomine Uotila. Econtra Epiſcopus ſervum unum Adalhart nominatum, ancillas duas Amaldrut, Erchanfrit retradidit; ea ratione, ut poſt obitum illius, & Uxoris ejus, & filij ejus Iſangrim nominati ad Epiſcopium data, & accepta redeant. &c.

NUM.

NUM. MCV.

Concambium Abrahami Epiſcopi, & trium fratrum Meginhardi, Frieſonis, Uodalſcalchi.

PLacuit, atque convenit &c. Dederunt itaque idem prædicti nobiles viri, quicquid proprietatis habuerunt in loco Ruodrihhesdorf nominato in manus præfati Epiſcopi. & Advocati ſui Paponis poteſtativa manu nullo contradicente ad æccleſiam Frigiſingenſem perpetualiter exiſtendum. Econtra veró prælibatus Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati prædicti in loco Ontichara nominato, quicquid præfata domus Dei in illo uno loco habere videbatur, cum loco oratorij ſine decima illis tribus confratribus ſine obſtaculo ullius Perſonæ ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum, & exinde, quicquid libuerit, faciendum. &c.

NUM. MCVI.

Commutatio Abrahæ Epiſcopi, & Engilhardi.

NOtum ſit omnibus Sanctæ Dei æccleſiæ fidelibus &c. Dedit itaque idem prænominatus Engilhart, quicquid proprietatis habuit in loco Mencinga dicto, id eſt, curtiferum I. & arabilis terræ jugera XLV. cum omnibus rebus ad illum jure locum pertinentibus in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis ad altare Sanctæ Mariæ perpetualiter exiſtendum. Econtra verò idem prædictus laudabilis Epiſcopus cum conſilio ſuorum fidelium, & cum manu ſui Advocati prædicti de rebus præfatæ æccleſiæ Dei in loco Peraloh dicto curtiferum I. & arabilis terræ jugera XLV. cum omnibus rebus juſtè, legitimèque ad illum locum pertinentibus eidem Engilhardo ævis temporibus in proprietatem tradidit habendum &c.

NUM. MCVII.

Complacitatio Abraham, & Ruodharij Clerici.

NOtum ſit omnibus Sanctæ Dei æccleſiæ fidelibus &c. Dedit itaque idem prænominatus Ruodharius, & Advocatus ejus Jacob ſua propria mancipia ſic nominata: Anzo, & Uxor ejus Uoza, Liuphilt, & filius ejus Reginvvart in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani poſt vitam illius perpetualiter exiſtenda. Econtra vero Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati prædicti in reconpenſationem ejusdem complacitationis de mancipiis ejusdem æccleſiæ iſta mancipia ſic nominata: Wertkis, Wolfker, Werinperht, Diotfrit, Ruodberi, Pero, Uota, Fridapiric, Otlint, Liutni, Genia, Ermanlint, ea ſcilicet ratione, ut poſt obitum illius data, & accepta ad prædictam Dei æccleſiam redeant. Iſti ſunt teſtes, ſicut mos eſt Bajoariorum per aures tracti: Adalpero Comes, Uodalſcalc, Peranhart &c.

NUM. MCVIII.

Complacitatio Abrahæ, & Adalharti.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit namque idem prædictus nobilis vir in loco Altrateshuſa nominato arabilis terræ bobas III. jugera XI. ſiluuam I. pratum I. & mancipia II. ſic nominata: Padrihc, Amalpirch in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis, ea videlicet ratione, ut poſt obitum illius, & Uxoris ejus Perathiniæ, & filij eorum Ruodperti ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti ſine obſtaculo ullius Perſonæ

 redeat.

redeat. Econtra verò præfatus laudabilis Epiſcopus cum manu ejusdem Advocati de rebus æccleſiæ in loco Heidoluinga nominato in reconpenſationem ejusdem conplacitationis retradidit hobas III. jugera V. pratum I. æccleſiam unam cum XXVI. domibus decimatam, & mancipia IIII. ſic nominata: Marti, Ruodbilt, Einihilt, Hadamar, omnibusq́ue rebus jure, legitiméque ad eundem locum pertinentibus; ea videlicet conplacitatione, ut poſt obitum illorum trium, hoc, quod dedit, & quod accepit, ad eandem præfatam Dei æccleſiam ſalva integritate perpetualiter exiſtat. &c.

NUM. MCIX.

Commutatio Abrahæ, & Adalberti Clerici æccleſiæ Friſingenſis.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit verò idem prædictus Clericus cum manu ſui Advocati Hirirat nominati in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis ad Truhtiringun hobas II. & in loco Sentilinga nominato hobas II. jugera XI. ad æccleſiam Dei prædictam perpetualiter exiſtendum. Econtra verò præfatus venerabilis Epiſcopus unà cum manu ſui Advocati in reconpenſationem ejusdem commutationis retradidit ad Uotinhuni hobas IIII. jugera XI. omnibúsque rebus legaliter ad eundem locum pertinentibus excepta Ecleſia, tali tenore, ut uterque, quod ab altero accepit indiſſolubiliter ſine obſtaculo ullius perſonæ ævis temporibus firmiter teneat, atque poſſideat. &c.

NUM. MCX.

Concambium Abrahæ, & Altuomi.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus &c. Tradidit igitur prædictus Altuom in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis, quicquid proprietatis babuit in loco, qui dicitur Ipah, id eſt, legales hobas II. cum curtifero I. & jugera VII. prata per totum, de ſilva rubos II. ad æccleſiam Sancti Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò Epiſcopus, & prænotatus Advocatus retradiderunt præfato nobili viro in loco, qui dicitur Pouſtetti, legalem hobam I. & jugera XLI. & tantumdem de pratis cum quæſitis, & inquirendis ex utraque parte ævis temporibus poſſidendum; eo ſcilicet tenore, ut uterque, quod ab altero accepit firmiter teneat, & quicquid libuerit faciat. Unde & duas &c.

NUM. MCXI.

Conplacitatio amborum eorum.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit itaque prædictus nobilis vir in loco, qui dicitur Wazilinga bobam I. poſſeſſam in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Paponis ad ad æccleſiam Sancti Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra Epiſcopus, & Advocatus conceſſerunt hobam primitiarum in loco, qui dicitur Simannesſtetti, æccleſiam, & decimam de Pouſtetti, id ſunt domus XI. ea ſcilicet conplacitatione, ut idem præfatus Altuom, & Uxor ejus Hitta, filiúsque ejus Adalhart uſque in finem vitæ eorum teneanr, atque poſſideant ſine ullius contradictione, & poſt obitum eorum trium per totum datum, & acceptum redeat ad præfatam æccleſiam Sancti Corbiniani Frigiſingam. &c.

NUM.

NUM. MCXII.

Commutatio Abrahæ, & Uogonis.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradidit igitur prædictus nobilis vir in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Papponis ad Tuhhing molinam I. & quicquid pratorum habuit inter fluvios Moſaha, & Iſara ad æccleſiam Sancti Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Ecootra verò Epiſcopus cum manu Advocati eidem oobili viro ad Puehhe hobam I. legalem, id eſt, in tribus plagis jugera XV. cum curtifero edificato, & de pratis carradas XV. in reconpenſatione ejusdem commutationis retradidit, tali tenore, ut uterque, quod ab altero accepit firmiter teneat, atque poſſideat ævis temporibus, & communionem io ſilva de illa hoba, ſicut mos eſt illorum civium. Iſti ſuot teſtes: Sigihart Comes, Uogo, Ediram &c.

Inſtrumenta ſub Goteſcalco

Epiſcopo Eriſingenſi XVI.

NUM. MCXIII.

Epiſtolæ Tegernſeenſes ad Goteſcalcum Friſingenſem Epiſcopum.

I.

ANtiſtiti G. meritis virtutum admodum decorato, Gozpertus, Abbatis vocabulo minimè digous, ſeduli precaminis devotum pignus. Quia ſæpè ſæpiús hujus petitionis noſtræ cauſam iteramus, valde timeremus, quòd vos offenderemus, ſi fidiſſimam pietatem veſtram interventricem oon haberemus. Solotenus inclinati rogamus, ut iſti Presbytero licentiam concedatis Sacerdotalis officij ob elemoſynam veſtri uſque ad proximum capitulum aut Synodum veſtram, ne Eccleſia Dei vel populus ſibi commiſſus penitus careaot divino miniſterio, & ſi ſe pro tali neglectu interim emendare noo ſtuduerit, alium cum veſtro conſilio io locum illius ſubrogamus, valete.

II.

DOmino G. Pontificali ſolio, dignitate meritorum ſublimato, Gozpertus, Abbatis oomine mioimè dignus, ſervitor veſtri devotiſſimus. Memor ſponſionis noſtræ, quam uterque noſtrûm alterutri promiſit ſecreta thalami veſtri conlocutiooe, Deo cordium inſpectori cottidiano precatu cordetenus non deſiſto præſentare, quod vobis etiam, ut ſpero nunquam excidit memoria. Tres anoi jam ſunt transacti, quod fingere fecimus formam ad campanam fundeodam, totàque materies metalli æqua laoce penes eandem formam jacet appenſa: ſed oullo modo poſſumus perficere, quod cœpimus, quia nullum hominem arte fuſoria inſtructum habemus.

Quocirca petimus hoc ipſum opus modulandum perficieodúmque; ut nobis concedatis Clericum veſtrum Adalricum ob amorem Dei ac S. Quirini. Scimus enim percertè quidquid Deus exinde proſperum facit, veſtræ elemoſynæ, futuræque mercedi adſcribendum. Valete.

III.

DOmno Antiſtiti G. beatorum Pontificum ſede ſublimato, G. Abbas indignus, cum ſedulitate precum veſtri ſervitij tam devotus, ùt meritò famulus. Quamvis variis ſæcularium perturbationum tumultibus hinc inde cottidie quatiamur, veſtri tamen in fide coadunationis memoria, quam inter vos fieri decrevimus, nunquam obliviſcimur. Hiſtoriæ tripertitæ duas partes conſcriptas habemus: tertia nobis adhuc deeſt, eo quod exemplar nuſquam reperimus. Quam quia in veſtris archivis minimè deeſſe novimus, petimus, non multum tempus nobis præſtari præcipiatis, ut tertiam partem ejusdem libri perſcribamus. Valete.

IV.

FRatres Monaſterij S. Quirini, Dominis dilectiſque fratribus Friſingenſis Eccleſiæ devoti precaminis ſedulitatem in Chriſto. Mœrenti corde, ut eventus cogit, trementibus digitis, lacrimantibus oculis ſcribimus vobis de obitu venerandi Abbatis noſtri Gozperti, qui vos multum dilexit in Domino, XII. Kal: Febr: ingreſſus eſt viam univerſæ carnis: pro quo petimus, ut pro Dei amore ſolitum officium compleatis.

V.

THeodulo, Pontificali ſolio cœlico nutu ſublimato, Monachica Congregatio ſervulorum S. Quirini, nihil audentes de ſe, ſed ſummam ſalutem in Deo Salvatore. Triſte nuntium, quod nuperrimè nobis à vobis eſt delatum, nimiùm contriſtaverat mentes cunctorum confratrum.

In hoc verbo dolemus omnes, quòd nobis demandâſtis, ne Abbatem noſtrum, ſub quo nunc degimus, ſtrangulemus, quod nulli anteceſſorum ejus feceramus. Si mendax fama tale crimen divulgaverat per orbem, & illi, qui nobis invidioſe inimicantur, propter infamiam noſtri, ſanctique loci hyperbolicè paſſim ſpargere non ceſſant, firmiſſime tamen ſummæ veritati confiſi non trepidamus vos poſſe certiſſimè certificare, nos inculpabiles eſſe internecionis, pro qua mendaciter criminati ſumus à falſidicis. Hujus examinationis ſpeculatricem, cupimus eſſe cunctorum fidelium plebem, deliberata ſatisfactione digni judicij ab Eccleſia Catholica. Valete.

VI.

DOmno Pontifici G. ultimus ſervorum Dei E: devotum ſervitium. cùm proximè colloquebamur, oblitus ſum vobiſcum tractare de fratre defuncto, qui profeſſionem Regularem dimiſit, & ad ſeculum publicè rediit, ſi nobis liceat, aut ſi jubere velitis, ut pro eo faciamus orationes, ſicut pro cæteris ſolitum eſt fratribus, celebrare? Valete.

VII.

DOmino G. honore Pontificali dignè ſublimato. P: veſter ſervitor per omnia devotiſſimus.

Domne dilectiſſime. Multum nos pudet, ſimúlque pœnitet, quòd dignitati veſtræ non poſſumus dignum ſervitium præbere. Ducentas tantùm tabellas vitri præparamus, quas jubete à nobis accipere nuntios veſtros tertia hebdomate poſt Paſcha, vid. XV. Kal: Maij. Ideo tam parvum vobis mittimus, quia totum opus perficere non potuimus, inopia præpediti. Non poſſumus vos celare, quòd multum laboramus præ fame. Nos fratréſque noſtri tale periculum fortè poſſemus evadere. ſed propter famelicam familiam & moribun-

bundam, quæ cottidie confluit ad nos undique, omnes periclitamur. ut hoc periculo poſſimus eripi, manum miſericordiæ veſtræ precamur ad nos extendi. Quia ſi nunc evadimus, in omnibus, quæcunque jubetis, ſemper deinceps veſtri erimus. Valete.

NOTA.

Exiſtimamus, hanc ultimam epiſtolam ſcriptam fuiſſe anno Chriſti 1005. quo, teſte antiquo Kalendario Weihen-Stephanenſi, *magna fames facta eſt.*

VIII.

Fromundi Monachi Tegernſeenſis epiſtola ad Theodulum Epiſcopum.

DOmno Pontifici Theodulo Seniori noſtro Frovimundus ſolo veſtitu monachicâ vitâ intitulatus, quicquid venerando Domino ſervus. Portarius Monaſterj Sancti patris noſtris Quirini conſtitutus, cauſor pietati veſtræ Sanctæque Synodo vobiſcum congregatæ, in hoc officio quo fungor minime me poſſe aliquid perficere, niſi Sanctæ manus veſtræ juvamine. Multum namque timeo, quod plures reprehendere debeo, ſed de talibus tacere nequaquam audeo. In decimatione, quam Chriſti pauperibus pro Dei Eccleſia beatorumque animabus eleemoſinaria manu diſpenſare debuimus, undique euge euge fraudem ſentimus. Pauperiores quidem quædam ſubtrahunt penuriâ coacti; potentes publicè tollunt impune ſecuri; & unusquisque quo ſe redimere debet, in hoc ſe perdere non timet. Quocirca precamur pro amore Dei ac lege totius juſtitiæ, ut tales providendo coërceatis pontificali auctoritate veſtra, ut iſti ſibi non audeant vindicare quod non debent, & illi ab Archipresbyteris veſtris çeterisque Sacerdotibus compulſi reddant, quæ debiti ſunt; & cum juramento retribuant, quæ ab eis injuſtè, ſibique periculoſe adhuc retenta ſunt. Valete.

NUM. MCXIV.

Commutatio Koteſcalchi Epiſcopi, & Eparharij nobilis viri.

NOverint omnes Chriſti fideles, qualiter placuit, atque convenit inter venerabilem Frigiſingenſis æccleſiæ Epiſcopum Goteſcalchum, & quendam nobilem virum Eparhart nuncupatum commutationem facere, quam & fecerunt. Tradidit namque idem nobilis vir in loco Tetindorf dimo hobam ſervilem cum curtifero ſuperædificato, cum exitibus, & reditibus, omnibúsque rebus jure, legitiméque ad eundem locum pertinentibus in manus Epiſcopi, & Advocati ejus Helmperht nominati ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò in reconpenſationem Epiſcopus jam dictus per manum Advocati prælibati cum conſenſu fidelium ſuorum nobilium ſcilicet, atque ignobilium perſonarum in loco Tanpach vocato æquam menſuram in proprium habendum ſibi retradidit. Teſtes Uogo, Arnis, Aripo, Uodalrih, Perahtolt, Uodalſcalh, Dietrih, iterum Uodalſcalh.

NUM. MCXV.

Commutatio Kotescalchi, & Ratoldi ſimulque Adallozi.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus &c. Tradiderunt namque idem ſervi jam dicti talem proprietatem, qualem habuerunt in loco Meninpach nuncupato, id eſt jugera XXIIII. cum curtifero duarum partium unius jugeri,

pratorum jugera VIII. cum exitibus, & reditibus, omnibusque rebus jure ad eundem locum pertinentibus in manus Epiſcopi, & ejus Advocati Uodalſcah nominati ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter retinendum. Econtra Epiſcopus jam dictus cum manu Advocati prætitulati in loco Seccipach vocitato æqualem menſuram eisdem ſervis cum conſilio omnium ſui fidelium retradidit &c.

NUM. MCXVI.

Commutatio Koteſcalchi Epiſcopi, & Piligrimi, unáque Kuntperti.

NOverint omnes Chriſti fideles, qualiter &c. Tradiderunt quidem ipſi prædicti confratres, quicquid proprietatis habuerunt in loco Liubuncheim dicto curtifera II. ac cultæ terræ, & incultæ, nec non pratorum jugera CXXX. in manus prætitulati Epiſcopi G. & ejus Advocati U. ad ſervicium Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò jam nominatus Epiſcopus cum manu Advocati ſui U. retradidit eisdem confratribus in loco Habohperch dicto cultæ, & incultæ, pratorúmque æqualem menſuram ſibi habendum, dandum, vendendum, poſteris ſuis relinquendum, ſeu quod libet faciendum exinde. Teſtes Adalpero Comes, Erchanger, Erchanpolt, Eginolf, & ceteri.

NUM. MCXVII.

Commutatio Koteſcalchi Epiſcopi, & Gotaperti nobilis viri.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit enim jam dictus Gotapertus in locis Erilapah, & Mutilingun vocatis hobas nobiles VII. curtiferis, pratis, paſcuis, ſilvis, cultis, & incultis, molendino I. aquis, aquarúmque decurſibus, exitibus, & reditibus, viis, & inviis omnibúsque rebus jure ad eadem loca pertinentibus in manum Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò idem prælibatus Epiſcopus per manum Advocati ſui ſupra notati cum conſenſu, conſilióque fidelium ſuorum nobilium videlicet, atque ignobilium perſonarum, quicquid de rebus æccleſiæ habuit in loco Priſinperac dicto, id eſt æccleſiam unam dotatam, decimatam, & decimam ad eandem æccleſiam pertingentem integram, excepta tertia parte, quæ perveniret Presbytero eidem altari deſervienti, & hobas nobilium III. unà cum dote ipſius æccleſiæ, cum curtiferis, pratis, paſcuis, ſilvis, aquis, aquarúmve decurſibus, exitibus, & reditibus, viis, & inviis, cultis, & incultis, omnibúsque rebus juſtè, legitiméque ad eundem locum pertinentibus eidem prædicto Gotaperto in proprium ſibi habendum, commutandum, poſteris ſuis relinquendum, ſeu quicquid exinde libuerit faciendum retradidit. &c.

NUM. MCXVII.

Traditio Kotescalchi Epiſcopi, & Gerolti nobilis viri.

NOverint omnes Chriſtianæ fidei cultores &c. Tradidit enim prænominatus Gerolt in loco ad Zueinchirichun appellato ſervilem hobam I. ad Notzingun hobam dimidiam cum curtiferis, omnibúsque rebus ad utrasque hobas legitime pertinentibus in manus prælibati Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti

perti ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetim exiſtendum. Econtra verò prædictus Epiſcopus per manum ejusdem Advocati ſui prænotati, cum conſilio fidelium ſuorum nobilium, ignobiliumque perſonarum de rebus eccleſiæ in loco Piparpah nominato, quicquid ibi habuit, eidem nobili viro Geroldo in proprium habendum, ſeu quicquid exinde libuerit faciendum retradidit &c.

NUM. MCXVIII.

Commutatio Goteſcalchi Epiſcopi, & Heririch Clerici.

NOverint cuncti &c. Tradidit namque prædictus Clericus per manum Advocati ſui Dietperti in loco Tintinbuſa vocato in manum Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti arabilis terræ jugerum L. ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perenniter exiſtendum. Econtra verò idem Epiſcopus cum manu Advocati ſui præſcripti cum conſilio fidelium ſuorum nobilium, & ignobilium perſonarum in eodem loco curtiferum I. jugerum dimidium eidem Clerico in proprium habendum, ſeu quicquid voluerit faciendum redonavit &c.

NUM. MCXIX.

Commutatio Koteſcalchi Epiſcopi, & Wolfhalmi illius ſervi.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Dedit itaque idem W. in loco Cruckinga jugera XLV. cum curtifero I. in manum Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti ad altare Sanctæ Mariæ, Sancti Corbiniani perpetim perſiſtendum. Econtra præfatus Epiſcopus dedit eidem W. in loco Ipach jugera XII. cum omni lege perpetualiter retinendum, aut quicquid inde placuerit, faciendum. Teſtes Ito, Wicher, Luitperht, Reginheri, Manno, & alij.

NUM. MCXX.

Commutatio Goteſcalchi Epiſcopi, & cujusdam Liberti Aripo nominati.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit namque idem libertus jam dictus talem proprietatem, qualem habuit in locis Kuntheresdorf, & Tellenbuſa, id eſt, arabilis terræ jugera XLII. & pratorum jugera VI. & tertiam partem jugeri, curtiferum etiam I. cum exitibus, & reditibus, quæſitis, & inquirendis, omnibúsque rebus jure, legitiméque ad eadem loca pertinentibus in manus prætitulati Epiſcopi, & ejus Advocati Uodalſcalchi vocitati ad eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra prædictus Antiſtes, & ejus jam nominatus Advocatus cum conſenſu, conſilióque omnium ſui fidelium Clericorum ſcilicet, totiúsque familiæ, ac etiam militum ſuorum eidem prætitulato liberto in loco Haſalpah nuncupato æqualem menſuram in proprium habendum, & Uxori poſterísque ejus relinquendum, ſeu quicquid exinde libuerit faciendum retradidit.

NOTA.

Militum ſuorum, id eſt, Nobilium, veluti vox *miles* ſæpiſſimè interpretanda eſt, ut nôrunt eruditi.

NUM. MCXXI.

Item Commutatio ejusdem Ariponis, & Epiſcopi Goteſcalchi.

PLacuit etiam, atque convenit &c. Tradidit namque idem Libertus prætitulatus talem proprietatem, qualem habuit in locis Sindieshuſa, & Kuntheresdorf, vel curtifera II. & arabilis terræ jugera XXVIII. pratorum jugera IIII. cum exitibus, & reditibus, quæſitis, & inquirendis, omnibùsque rebus jure legaliterque ad eadem loca pertinentibus in manus prælibati Epiſcopi, ejusque Advocati Helmperht nominati ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra prædictus Epiſcopus cum conſenſu, conſilioque ſui fidelium nobilium ſcilicet, atque ignobilium perſonarum eidem prænotato liberto in loco Haſalpah dicto in manum Advocati ſui prætitulati æqualem menſuram in proprium habendum retradidit. &c.

NUM. MCXXII.

Commutatio Koteſcalhi Epiſcopi, & Luitsuindis Eccleſiæ propriæ ancillæ.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Dedit namque eadem mulier jam dicta cum manu Advocati ſui Rihharij talem proprietatem, qualem habuit in locis Strupinga, & Rotinmanna dictis, id eſt, curtiferum I. jugeri unius, & dimidij, & arabilis terræ, pratorúmque jugera LXXI. in manus Epiſcopi ejusque Advocati Uodalſcalch nominati cum exitibus: & reditibus, omnibúsque rebus jure ad eadem loca pertinentibus ad altare Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra prius nuncupatus Antiſtes cum manu prædicti Advocati eidem feminæ, ejusque Advocato Rihario cum conſilio ſui fidelium in loco Diomuotinga vocitato æqualem menſuram ſibi uſque ad finem vitæ retinendum, liberíque ſuis poteſtativa manu relinquendum retradidit. &c.

NUM. MCXXIII.

Commutatio Kotescalhi Epiſcopi, & Liutperti proprij æccleſiæ ſervi.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit namque idem ſervus jam dictus talem proprietatem, qualem habuit in duobus locis, id eſt, in loco Puotilinpach nominato, & Meninpach dicto id eſt jugera XII. in manum Epiſcopi, & ejus Advocati Helmperht nuncupati ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetim abſque omnium contradictione exiſtendum. Econtra prædictus Antiſtes cum prænominato Advocato cum conſilio, & conſenſu omnium tunc inibi præſentium ſui fidelium Clericorum, Laicorúmque eidem prætitulato ſervo in loco Slapadiengun dicto æqualem menſuram in proprium habendum, & quidquid exinde libuerit faciendum retradidit. Teſtes Uodalſcalh Comes, Perahtolt, item Perahtolt, Cralolf, Maganus &c.

NUM. MCXXIV.

Commutatio Domni Gotescalchi Friſingenſis Æccleſiæ Epiſcopi, & Archicappellani ejus Zacharias nuncupati.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit namque prælibatus Dominus Zacharias proprietatis ſuæ libros duos, unum, in quo ſimul Martyrologium, Graduale, Miſſale, libèrque Comitis continentur, alium quoque, qui inſcribitur XL. Omelia Gregorij Papæ in manus prænotati Præſulis ad altare beati Thomæ Apoſtoli, ubi corpus felicis memoriæ Abrahæ Epiſcopi requieſcit perpetualiter exiſtendum, & ut hæc faciliús impetraret, firmiúsque ſtabiliret, eidem Epiſcopo argenti libram dimidiam ſuperadjecit. E veſtigio igitur prænominatus Antiſtes cum conſenſu, conſilióque fratrum ibidem in choro Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani canonicé deſervientium eidem Archicappellano ſuo libellos etiam duos, id eſt Miſſale & Lectionarium in proprium ſibi habendum, ſeu quicquid exinde libuerit faciendum poteſtativa manu retradidit.

NUM. MCXXV.

Commutatio Gotescalhi Epiſcopi, & Willihalmi Clerici.

TRadidit idem Clericus in manum Goteſcalhi Epiſcopi, & Sigipoldi Advocati fratrum in loco Maſſinhuſa ſilvæ pratorumque jugera XIII. Econtra Sigipoldus cum conſenſu, & conſilio fratrum in loco Salamanneschiriha dicto jugera VIIII. arabilis terræ, quo firmior eſſet, retradidit. Teſtes Gotapolt, Ribheri, Erchanperht &c.

NUM. MCXXVI.

Commutatio inter Goteſcalhum Epiſcopum, & Reganfridum Presbyterum.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit namque idem Presbyter per manum Advocati ſui Erchanperti, quicquid proprietatis habuit in locis duobus, id eſt ad Pueſingun jugera X. ad Laginpab curtiferum I. ſuperædificatum, & arabilis terræ jugera XX. pratorum jugera VI. cum exitibus, & reditibus, omnibúsque ad eadem loca jure pertinentibus in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò prædictus Epiſcopus per manum Advocati ſui prælibati eidem Presbytero in loco Eckinperaga dicto arabilis terræ jugera XXX. in proprim ſibi habendum, ſeu quicquid libuerit faciendum retradidit. Teſtes Uogo, Uodalſcalh, Coteſcalh &c.

NUM. MCXXVII.

Commutatio Gotescalhi Epiſcopi, & Simonis Clerici.

PLacuit, atque convenit &c. Tradidit namque idem Presbyter jam dictus cum manu ſui Advocati Adalbardi in manus Epiſcopi, & ejus Advocati Erchankeri arabilis terræ jugera XXXI. in locis bis Attinbeim, Enilbuſa, Ichanbuſa, Altkiriba, Kervventeleshuſa ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò Epiſcopus conſenſu, & conſilio ſuorum fidelium per manum Advocati ſui prætitulati eidem Clerico in loco

Ennilhuſa dicto jugera II. curtiferum, & arabilis terræ XXVII. jugera in proprium redonavit. hujus rei teſtes ſunt III. nobilis viri Helmperht, Erchanpolt, Peranhart &c.

NUM. MCXXVIII.

Commutatio Gotescalchi Epiſcopi, & cujusdam ſervi Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani Aripo nuncupati.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus &c. Tradidit oamque idem ſervus jam dictus in loco Sindeöesbuſa dicto curtiferum I. & arabilis terræ bobam I. ſervilem, ſilvæ jugera V. alio quoque loco Hemminhuſa nuncupato iterum curtiferum I, cum exitibus. & reditibus, quomodo & prius, paſcuis quoque, aquarumque decurſibus, viis, & inviis, & omnibus ad ea loca legaliter pertinentibus, terræ etiam arabilis jugera XVI. pratorum jugerum I. in manus Epiſcopi prætitulati, & Advocati ſui Uodalſcalchi ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perenniter exiſtendum. Econtra verò Epiſcopus unà cum manu ejusdem Advocati jam dicti æquam menſuram eidem ſervo redonavit ad Horchinbouun ea lege, ut ille ipſe poſterique ejus absque omnium contradictione ſemper haberent in proprietatem &c.

NUM. MCXXIX.

NOverint omnes Chriſti fideles, qualiter Helmpertus Friſingenſis æccleſiæ Advocatus quandam ejusdem æccleſiæ ancillam nomine Waltrat cum filiis ſuis IIII. Arnolt, Gundila, Ratvvicb, Benedicta cum conſenſu totius familiæ ad Eccleſiam Sancti Quirini Tegaranſeo in manum ejusdem æccleſiæ Advocati Uogo nominati ad eandem Eccleſiam perpetualiter exiſtendum tradidit, atque econtra ab eodem jam dicto Uogone mancipia IIII. id eſt, Hirizpirin, Adalhilt, Gerni, Heririb, Uodalſcalch ad altare Sanctæ Mariæ Frigiſingun exiſtendum recepit. Teſtes Lipolf, Viſuoc, Iſangrim, Liuto &c.

NUM. MCXXX.

Commutatio inter Goteſcalchum Epiſcopum, & quendam nobilem virum Ernuſt nominatum.

NOverint omnes Dei fideles, qualiter placuit &c. Tradidit namque idem nobilis vir, quicquid proprietatis habuit in loco Goldarun dicto cum mancipiis XVIII. utriusque ſexûs, queſitis, inquirendis, cultis & incultis, agris, pratis, paſcuis, ſilvis, viis, inviis, omnibusque rebus jure legitiméque ad eundem locum pertinentibus in manus prædicti Epiſcopi, ejúsque Advocati Helmperbt appellati ad altare Sanctæ Mariæ, Sancti Corbiniani perenniter exiſtendum. Econtra veró Epiſcopus per manus Advocati ſui prælibati cum conſenſu, conſilióque omnium ſui fidelium eidem nobili viro in tribus locis, id eſt Herivvartesdorf, Heripirgachiriba, Hemminbuſun quatuor hobas nobiles cum curtiferis, ſilvis, pratis prope fluvium Iſara jacentibus, queſitis, & inquirendis, omnibúsque juſtè legalitérque ad easdem IIII. bobas nobiles pertinentibus, cum mancipiis XI. in proprium ſibi babendum, ſeu quicquid exinde libuerit faciendum retradidit. Teſtes Piligrim, Uodalſcalch, Lantfrit, Magnus Tiemo &c.

NUM.

NUM. MCXXXI.

Commutatio Gotescalbi Epiſcopi, & Reginfridi Presbyteri.

NOtum ſit omnibus fidelibus &c. Dedit itaque idem prænominatus Reginfridus cum manu Advocati ſui Dietperti, quicquid proprietatis habuit in loco Horapabc dicto, id eſt, jug. curtiferum cum edificiis inibi poſitis, & arabilis terræ bobam I. & jugera X. pratorum. Econtra vero in reconpenſatione ejusdem commutationis idem ante nominatus Epiſcopus cum manu Advocati ſui Helmperti æqualem menſuram in loco Dorfa cum omnibus rebus legitimis eidem Clerico retradidit. Hi ſunt teſtes: Luodolf, Albribc, Podalunc &c.

NUM. MCXXXII.

Commutatio Gotescalchi Epiſcopi, & cujusdam ſervi Engildeo dicti.

NOtum ſit Chriſti fidelibus &c. Tradidit namque idem prætitulatus E. & ſervus æcclefiæ prædictæ prædium, quale babuit apud locum, qui dicitur Heripirgachiricha, id eſt, arabilis terræ bobam I. nobilis bominis, & jugera III. ſilvæ autem jugera XVIII. pratæ quoque jugera IIII. in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti. Econtrario ante dictus Epiſcopus & Advocatus ipſius retradiderunt eidem E. equali menſura in loco, qui dictus eſt Heridiesbuſa. hujus rei teſtes: Alparicb, Primiſclauvo, Maganus &c.

NUM. MCXXXIII.

Conplacitatio inter Goteſcalchum Epiſcopum, & quandam nobilem feminam Perachsuint nominatam.

COnſultum namque videtur, ut quicquid &c. Dedit enim prædicta nobilis femina per manum Advocati ſui Herirant nominati in præſentia etiam mariti ſui Helmperti, quicquid habuit proprietatis in loco Herisvindohuſa dicto, id eſt æcclefiam unam dotatam, decimatam, & hobas nobiles VI. ac jugera XV. pratorum jugera XXIIII. cum exitibus, & reditibus, viis, inviis, aquis, aquarumve decurſibus, paſcuis, omnibusque rebus ad eundem locum jure pertinentibus, & mancipia utriusque ſexûs XXII. ſic nominata Waltheri, Ratolt &c. in manum Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani poſt obitum vitæ ſuæ, & filiorum ejus Goteſcalchi, & Helmperti æternaliter exiſtendum. Econtra verò prælibatus G. Epiſcopus per manum Advocati ſui ſupra quoque ſcripti cum conſenſu, conſilióque fidelium ſuorum Clericorum, atque Laicorum, nobilium ſcilicet, & ignobilium perſonarum, & eorum, qui utrumque & datum, & acceptum, quicquid id erat, certa menſura conprehenderunt, eandem conplacitationem collaudantium, quorum bæc ſunt nomina: de Clericis Heririh, Reganfrit, item Reganfrit, Otolt, Rihker, item Heririh, Willipolt. de Laicis: Aripo, Riberi, Diotperht, Eparberi, Kerhob, Walto, Peranger de rebus prædictæ Dei Eccleſiæ in loco Sindosbuſa dicto æcclefiam unam dotatam, decimatam cum omnibus rebus juſtè ad banc reſpicientibus, & in reconpenſatione hobæ unius molam I. & ſilvæ bobas II. cetera omnia in agris, & pratis tripliciter reconpenſando, id eſt per totum nobiles hobas XVIII. cum omnibus legitimè ad easdem pertinentibus & mancipia LXVI. infra ſcripta: Dietperht, Paldmot &c. Hæc omnia

omnia eidem nobili feminæ Perahsuint nominatæ, & filiis ejus Gotescalcho, & Helmperto usque ad finem vitæ habenda redonavit, eo ſcilicet tenore, ut ipſa & filius ejus Gotascalchus, & data, & accepta uſque ad finem vitæ ſuæ integra poſſiderent. Si autem alter filius ejus Helmpertus vocatus ſupervixiſſet eos, ipſe etiam hæc eadem ſimiliter integra usque ad finem vitæ ejus retineret. Poſt obitum verò illorum trium cuncta data, acceptaque ſine ullius Perſonæ obſtaculo ad præfatam Sanctæ Dei Genitricis Eccleſiam perpetim exiſtenda redirent, & ſi Epiſcopus, aut quelibet perſona potens conplacitationem eandem diſſolveret, ipſa femina, filiíque ejus proprietatem ſuam totam, atque integram haberent. Teſtes Herirant, Uodalrih, Walah &c.

NUM. MCXXXIV.

Commutatio inter Gotescalchum Friſingenſis Æccleſiæ Epiſcopum, & quendam ejusdem æccleſiæ Clericum Magnus nominatum.

NOtum eſſe volumus omnibus &c. Tradidit namque prædictus Clericus per manum Advocati ſui Erchanperti, quicquid proprietatis habuit in loco Sindioshuſa curtiferum unum jugeri dimidij, arabilis terræ jugera XXII. pratorum, & ſilvulæ jugerum I. & dimidium, & circa fluvium Moſaha pratorum jugera VI. in manum Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperht nominati ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani æternaliter exiſtendum. Econtra verò prætitulatus Epiſcopus cum manu Advocati ſui Helmperti eidem Clerico cum conſilio fidelium ſuorum æqualem menſuram in loco Gartuneshuſa in proprium ſibi habendum, ſeu quicquid exinde faciendum libuerit retradidit. Teſtes: Alprih, Reganperht &c.

NUM. MCXXXV.

PLacuit namque inter Gotesalchum Epiſcopum, & Utooem quendam nobilem virum commutationem quandam inter ſe facere, ſicut & fecerunt. Dedit enim prædictus Epiſcopus per manum Advocati ſui Helmperti in loco Guginhuſa curtiferum I. dimidij jugeri, arabilis terræ jugera XVIIII. & dimidium ad Eccleſiam Sancti Quirini Tegarnſeo perpetim exiſtendum. Econtra prænominatus Uto in loco Zellanhuſa dicto æqualem menſuram ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani retradidit. Teſtes Dietrih, Lantolt &c.

NUM. MCXXXVI.

Commutatio Gotescalchi Epiſcopi, & Uodalſcalchi.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Dedit namque idem ſervus in loco Eretmaringa curtiferum ſuperædificatum jugeri I. & dimidij, arabilis terræ jugera XL. in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani æternaliter exiſtendum. Econtra verò prælibatus Epiſcopus cum conſenſu fidelium ſuorum in loco Zellaohuſa curtiferum I. & arabilis terræ jugera XXIII. per manum Advocati ſui prædicti eidem Uodalſcalcho in proprium habendum, ſeu quicquid exinde libuerit faciendum retradidit. Teſtes Erchanpolt, Helmperht &c.

NUM.

NUM. MCXXXVII.

Commutatio inter Gotescalchum Epiſcopum, & Geroldum.

Noverint omnes Chriſtianæ fidei cultores &c. Tradidit enim prænominatus Geroldus in loco ad Zueinchirichun appellato ſervilem hobam I. ad Notzingun hobam dimidiam cum curtiferis, omnibúsque rebus ad utrasque hobas legitimè pertinentibus in manus prælibati Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetim exiſtendum. Econtra prædictus Epiſcopus per manum ejuſdem Advocati ſui Helmperti cum conſilio fidelium ſuorum, nobilium, ignobiliúmque perſonarum de rebus ecclefiæ in loco Piparpah nominato, quicquid ibi habuit eidem nobili viro Geroldo in proprium habendum, ſeu quicquid exinde libuerit faciendum retradidit, & uterque ſtatim commutationis ejuſdem poſſeſſionem in poteſtatem alterius donavit. Teſtes Uodalſcalch, Alprih, Magnus &c.

NUM. MCXXXVIII.

Commutatio inter Gotescalcum Epiſcopum & Altmannum Vaſallum.

Notum eſſe volumus &c. Tradidit namque prædictus nobilis vir in loco Guntperhtesdorf vocato quartam partem æcclefiæ decimatæ cum curtiferis, terris cultis, & incultis, pratis, ſilvulis per totam ſummam jugera CLXVI. in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti ad Eccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetim exiſtendum. Econtra autem Epiſcopus cum conſenſu, conſilióque fidelium ſuorum nobilium, ignobiliùmque perſonarum per manum Advocati ſui ſupra ſcripti eidem nobili viro in loco Michaheliscella dicto Eccleſiam unam decimatam, & in eodem loco, atque in proximo jacentibus de rebus æcclefiæ prædictæ æqualem menſuram in proprium habendum, vel quicquid placuerit exinde faciendum retradidit. Teſtes Tagini, Iſangrim, Papo &c.

NUM. MCXXXIX.

Commutatio inter Gotescalchum Epiſcopum, & Uodalſcalchum Comitem.

Noverint cuncti Chriſtianæ fidei cultores &c. Dedit namque prædictus Comes in loco Gartherisriot nuncupato, quicquid proprietatis habuit, id eſt, cum curtiferis, agris cultis, pratis per totum jugera CLX. in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani æternaliter exiſtendum. Econtra verò Epiſcopus cum conſilio fidelium ſuorum nobilium, & ignobilium perſonarum, ac per manum Advocati ſui ſupra aſſignati eidem nobili viro Uodalſcalcho de rebus æcclefiæ in loco Satanaſinga dicto, atque in proximo jacentibus locis, ad Helidgereshuſun pertingentibus ſub ejuſdem Comitis poteſtate tunc temporis in beneficium detentis æquam menſuram in proprium retradidit. Teſtes Tagini, Iſangrim, Papo, Erih &c.

NUM. MCXL.

Commutatio Goteſchalchi Epiſcopi, & Germanorum Ediramni, Wolchardi.

IN Dei nomine. Placuit, atque convenit &c. Tradiderunt verò idem Germani in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Erchangeri in loco Altrateshuſa hobas V. ad æcclefiam Dei prædictam perpetualiter exiſtendas. Econtra etiam præfatus venerabilis Epiſcopus cum manu ſui Advocati Erchangeri tradidit in loco Hartchiricha deſerto, ubi quondam æcclefia fuerat dedicata incultæ locum æcclefiæ, ac decimas duas, unam de villula Chemphinhuſa, alteram de eodem inculto loco, eas quoque, ſi æcclefia fuerit ibi conſtructa jure ad eam pertinentes, & agri hobam unam, atque ſilvæ, & paludis hobas duas cum omnibus rebus legaliter ad eundem locum pertinentibus, ea ratione, ut indiſſolubiliter teneant, atque poſſideant. Iſti ſunt teſtes: Erchanpolt, Rihheri, Aripo, Ratolt &c.

NUM. MCXLI.

Commutatio inter Gotſcalcum Epiſcopum, & Ariponem proprium ſervum.

NOtum ſit omnibus &c. Tradidit namque idem prædictus ſervus in loco Dorfachorun nominatum unum curtiferum, & arabilis terræ quindecim jugera in manum ejusdem Epiſcopi ſupra dicti ad æcclefiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò Epiſcopus Goteſcalchus cum manu ejusdem ſupra dicti Advocati in loco Wippinhuſun curtiferum, & arabilis terræ equam menſuram eidem jam dicto ſervo retradidit, cum exitibus, & reditibus, omnibúsque rebus jure legitiméque ad eundem locum pertinentibus. Iſti ſunt teſtes: Uodalſcalch, Isangrim &c.

NUM. MCXLII.

Commutatio inter Gotescalcum Epiſcopum, & Richilonem Eccleſiæ ſervum.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit prædictus Richilo in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti in loco Sentilinga XXIIII. jugera, & quartam partem areæ. Et in loco Rafolteſtat X. jugera. Et in loco Hunphrehteshuſa accepit jugera XXX. & VIIII. cum omnibus utenſilibus accepit. Teſtes Gerolt, Chazili, Richeri, Eccho, Eparheri, Petto.

NUM. MCXLIII.

Commutatio Gotescalchi Epiſcopi, & Diotricis nobilis viri.

NOverint omnes Chriſti fideles, qualiter &c. Tradidit itaque idem nobilis vir propria mancipia ſua, quorum hæc ſunt nomina: Luitrat, Chuonrat, Sigiram, Chunipurc, Adalhilt, Luitsuind in manum Epiſcopi præſcripti, & Advocati ſui Helmperht nomine ad æcclefiam Sanctæ Mariæ perpetualiter exiſtendum. Econtra jam dictus Epiſcopus per manum Advocati ſui prætitulati cum conſenſu fidelium ſuorum mancipia infra ſcripta, id eſt Adallioz, Adalperht, Haza, Sigihart, Pernhilt, Waltperht in proprium ſibi retradidit. Teſtes ſunt Uodalſcalh, Alprih, Egiz. De familia Aripo, Wolfheri, Peranger.

NUM. MCXLIV.

Commutatio Kotescalchi Epiſcopi, & Heimperti illius Presbyteri.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter &c. Tradidit idem jam dictus Presbyter in loco Ehinga nominato curtiferum I. in manus Epiſcopi, & ejus Advocati ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perpetualiter retinendum. Econtra prætitulatus Antiſtes cum manu Advocati ſui eidem prædicto Clerico locum molæ in reconpenſationem dati retradidit. Teſtes Walto, Diothoh, Reginhalm, Hitto, Wolfolt, Trutolt.

NUM. MCXLV.

Commutatio Kotescalchi Epiſcopi, & illius ſervi nomine Ernuſt.

NOtum eſſe cupimus omnibus fidelibus &c. Tradidit namque idem Ernuſt in manum Epiſcopi, & Advocati ejus Uodalſcalhi in loco, qui dicitur Pettindorf arabilis terræ, & pratorum jugera II. ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò prætitulatus Epiſcopus per manum ejusdem Advocati cum conſilio, atque conſenſu fidelium ſuorum nobilium ſcilicet, atque ignobilium perſonarum eidem Ernuſto in eodem loco curtiferi, & prati jugerum I. & dimidium retradidit abſque omni contradictionis moleſtia perpetim poſſidendum. Iſti ſunt teſtes: Ratkis, Eccho, Iſangrim, Willipolt, Armar, Aripo, iterum Aripo.

NUM. MCXLVI.

Commutatio Kotescalchi Epiſcopi, & Waldmannonis ejus ſervi.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Dedit ille prædictus Waldman in manum Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti in loco Herivvartesdorf inter prata, & arabilem, utilèque lignum LXIII. & juſſu ejusdem præſignati Epiſcopi accepit cum manu Advocati ſui Pezilini in loco Inticha, & in alio loco Nidrindorf arabilis terræ jugera XXX. & areæ jugerum I. & pratorum jugera X. & ut firmior teneat firmitatem, teſtes iſti tracti ſunt per aures: Herivvart, Walto, Diothoh, Pero, Richeri, Liutheri, Reginhart.

NUM. MCXLVII.

Commutatio Kotescalchi Epiſcopi, & Isanperti ipſius ſervi.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus &c. Tradidit namque idem ſervus jam dictus in loco Tanhuſa dicto curtiferum I. & arabilis terræ jugera XVIII. cum exitibus, & reditibus in manus Epiſcopi jam dicti ad altare Sanctæ Mariæ perpetim retinendum. Econtra prænominatus Epiſcopus, & prædictus Advocatus in loco Altolſesdorf eidem ſervo æqualem menſuram retradidit. Teſtes ſunt Marchuvart, Arnolf &c.

NUM. MCXLVIII.

Commutatio Kotescalchi Epiſcopi, & Fridarati illius Clerici.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus &c. Tradidit namque idem Clericus Fridarat cum manu Advocati ſui Aſperti talem proprietatem, qualem habuit in loco Svvidmuotachiricha nuncupato, id eſt, curtiferum jugeris dimidii, & arabilis terræ jugera XVIII. cum exitibus, & reditibus, omnibúsque jure, legitiméque ad eundem locum pertinentibus in manum prætitulati Epiſcopi, & ejus Advocati Helmperti ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetim exiſtendum. Econtra Epiſcopus cum Advocato ſuo prædicto in loco Asc nominato cum conſilio fidelium ſuorum eidem Clerico curtiferum jugeri dimidii, & arabilis terræ jugera XV. cum omnibus rebus jure ad eundem locum pertinentibus in proprium habendum, & quicquid libuerit faciendum. Teſtes ſunt iſti: Uodalſcalh Comes, Iſangrim, Dietrih &c.

NUM. MCXLIX.

Commutatio Kotescalchi Epiſcopi, & ſervi illius nomine Ernuſt.

NOverint omnes Chriſti fideles, qualiter &c. Tradidit ipſe prænominatus ſervus in duobus locis Cella, & Tiorneshuſa dictis dimidiam hobam arabilis terræ. Tradidit ipſe prænominatus Epiſcopus cum manu Advocati ſui Helmperti æquam menſuram in loco, quæ dicitur Gundolfeshuſa cum conſilio omnium fidelium ſuorum Clericorum, & Laicorum. Iſti ſunt teſtes: Lanzo Comes, Lantfrid, Erih, Hoholt, Tiomo &c.

NUM. MCL.

Commutatio Kotescalchi Epiſcopi, et Sigihardi hujus accleſiæ ſervi.

NOverint omnes Chriſtianæ fidei cultores &c. Tradidit namque prædictus Sigihart proprietatem ſuam in loco Haſalpah nuncupato curtiferum unum, id eſt, duas partes jugeri, arabilis terræ jugera VIIII. ſilvulæ jugerum I. pratorum jugera II. & in loco Hetinchiricha vocato arabilis terræ jugera VII. in manus prælibati Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetuò exiſtendum. Econtra quoque Epiſcopus cum conſenſu fidelium ſuorum, & per manum Advocati ſui præſcripti eidem Sigihardo in loco Suanahiltidorf æqualem menſuram retradidit in proprium habendum, vel quicquid placuerit exinde faciendum &c.

NUM. MCLI.

Commutatio Kotſcalchi Epiſcopi, et illius ſervi Luitberti.

DOverint omnes Chriſti fideles, qualiter &c. Tradidit namque idem ſervus jam dictus talem proprietatem, qualem habuit in loco Mataglappha dicto, id eſt curtiferum I. & jugera XVIIII. in manum Epiſcopi, & ejus Advocati Uodalſcalhi ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra Epiſcopus jam dictus cum manu Advocati ſui prænominati eidem ſervo æqualem menſuram in loco Snelratingun vocato cum conſenſu omnium ſui fidelium retradidit. Teſtes Adalpero Comes, Uodalſcalh Comes, Aripo, Dietrih &c.

NUM.

NUM. MCLII.

Commutatio Koteſcalchi Epiſcopi, & illius ſervi Diotperti.

OMnibus igitur Chriſti fidelibus, præſentibus videlicet, atque futuris notum eſſe volumus, qualiter placuit, atque convenit inter venerandum Frigiſingenſis æcclefiæ Epiſcopum Goteſcalchum ejusdèmque æcclefiæ proprium ſervum Diotperht nominatum concambium quoddam facere, ſicut & fecerunt. Tradidit namque idem prædictus ſervus, quicquid proprieratis habuit in loco Prezzun appellato, id eſt, curtiferum I. ſuperædificatum, arabilis terræ jugera XXXVIIII. pratorum jugera XVII. ſilvulæ jugera VIIII. & dimidium, & in aliis locis tribus, id eſt, Dietolfesdorf, Patindorf, Pellanhuſun curtiferum I. arabilis terræ jugera XLI. cum exitibus, & reditibus, viis, & inviis, paſcuis, aquis, omnibúsque rebus jure, legitiméque ad eadem loca reſpicientibus in manum Epiſcopi, & Advocati ejus Helmperti nuncupati ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò Epiſcopus per manum Advocati ſui prælibati cum conſenſu, conſiliòque fidelium ſuorum nobilium ſcilicet atque ignobilium perſonarum in loco Petinprunnun vocato de rebus æcclefiæ curtiferum I. tantum, quantum ſuis duobus idem recompenſavit, arabilis terræ jugera LXXX. pratorum jugera XVII. ſilvulæ jugera VIIII. cum exitibus, & reditibus, viis, paſcuis, omnibusque ad eundem locum jure pertinentibus eidem jam dicto Dietperto in proprium ſibi poſſidendum, poſteris ſuis relinquendum, ſeu quicquid exinde libuerit faciendum retradidit. Teſtes Alprih, Guntpold, Erchanfrid &c.

NUM. MCLIII.

COnſultum namque, & juſtum videtur, ut quicquid æcclefiaſticis, aut ſecularibus negotiis agitur, ſeriè litterarum, & teſtimonio nobilium perſonarum ita roboretur, ne inpoſterum poſſit diſſolvi, vel mutari. Quapropter notum ſit cunctis Chriſti fidelibus, quòd quidam Comes Otto nuncupatus tradidit potenti manu, & abſque omnium contradictione in manus venerandi Goteſcalchi Frigiſingenſis Epiſcopi, & fratrum inibi canonicè Deo famulantium loca ſic nominata: Uſkiricha cum omnibus, quæ illuc pertinent, & quæ ſui juris erant, inter alpes & Stupeja, & in monte Toremto hobas IIII. & in Pauzano vineam I. cum omnibus juſté ad ea loca pertinentibus ad altare videlicet Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani in uſum fratrum pro remedio animæ ſuæ perpetualiter exiſtendum, ea tamen maxime ratione, ut liceret ſibi á ſupra dicto Epiſcopo Goteſcalcho & ſuis Canonicis curtem quandam Geroltespach dictam cum aliis ſuis locis, & poſſeſſionibus, quarum nomina ſubſcripta ſunt conplacitare. Hanc ejus petitionem venerabili Goteſcalcho Epiſcopo annuente idem præfatus Comes Otto tradidit in manus ejusdem Antiſtitis, & fratrum ſepe nominatorum hæc loca. Eparanashuſa, Legian, Parpian, Sutsis, Tieres, Albiun, Tanurcis, Tsevis, Segies, ad Gredine foreſtum I. cum omnibus rebus ad eadem loca pertinentibus ad altare Sanctæ Mariæ in uſum fratrum evo perpetuo exiſtendum. Econtra ſupradictus Pontifex cum conſilio ſuorum tam Clericorum, quàm Laicorum tradidit eidem Comiti curtem, quæ Geroltespach dicitur uſque ad finem vitæ ſuæ poſſidendam, ut poſtea & datum, & acceptum in jus, & poteſtatem æcclefiæ ſuæ ad ſervitium Canonicorum rediret. Teſtes Otto, Chuonraht, Iſangrim, Immo, item Immo, Arnis, Helmperht, Aripo, Uodalrih, Etich, Meginrat, Richeri, Papo, Tagini, Piligrim, Goteſcalch, Purachart, Gerolt, Uodalſcalh, Petto, Lipolf, Hoholt, Ruotperht, Piligrim.

Inſtrumenta ſub Egilberto
Epiſcopo Friſingenſi XVII.
NUM. MCLIV.

IN nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis. Henricus divina favente clementia Rex. Si Eccleſiarum Dei loca alicujus dnni incrementô melinrare vel ditare ſtuduerimus, nobis id profuturum eſſe minimè dubitamus, quapropter omnium Chriſti fidelium præſentium ſcilicet ac futurorum noverit univerſitas, qualiter nos divini amoris inſtinctu, ac remedin animæ noſtræ, ſive interventu, atque petitione Egilberti Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopi tale prædium, quale in villis Pnllinga, Wilhaim, Ubingen, Rieden, Annſtetin, Aſcheringen, Hunenvvanc, Pfaffenhouen nominatis, Monaſterio in honore Ssti. Salvatoris Domini noſtri Jeſu Chriſti in eadem villa Pollinga conſtructo prius pertinere videbatur, ſitum in comitatu Adalberonis Comitis, in pagn verò Houſi, & poſtea in beneficium multis datum fuit, nunc etiam cum omnibus ejus pertinentiis, ſive appendiciis, areis, ædificiis, pratis, paſcuis, ſilvis, venationibus, aquis, aquarúmve decurſibus, molendinis, piſcationibus, exitibus & reditibus, viis vel inviis, quæſitis ſeu inquirendis, atque cum familiis utriusque ſexûs, ſive cum omnibus, quæ qunlibet modo dici, aut nominari poſſunt, utilitatibus, atque cum cortalibus decimationibus in illis duabus villis Ubingun & Aſhryringun dictis per hanc noſtram Regalem paginam corroborando & confirmando eidem monaſterio ad uſum, & ſtipendia fratrum inibi Deo famulantium integrè concedimus, atque largimur, & de noſtro jure ac dominio in ejus jus & dominium omnino transfundimus, ea quippe ratione, ut præſcripti Monaſterij proviſores & fratres ibi Chriſto ſervientes de jam nominato prædio & decimationibus, ſive eorum utenſilibus de hinc liberam habeant poteſtatem, ad utilitatem tamen Eccleſiæ, quicquid eis placuerit faciendi, omnium hominum contradictione remota. Et ut hæc noſtræ corroborationis ſeu confirmationis auctoritas ſtabilis & inconvulſa omni permaneat tempore, hoc præceptum inde conſcriptum manu propria corroborantes atque confirmantes Sigilli noſtri impreſſione inſigniri juſſimus. Signum Domni Heinrici (L.S.) Regis invictiſſimi.

Guntherius Cancellarius vice Willegiſi Archicapellani notavit. Dat. XVI. Kalend. Maij. Indictione octava. Anno Dominicæ Incarnationis Milleſimo X. Anno verò Domni Secundi Henirici regnantis VIII. Actum Regenspurg feliciter. Amen.

NUM. MCLV.

HEnricus Dei gratiâ Romanorum Rex Auguſtus. Neceſſe eſt, ut, cùm res bona agitur, prius elatio in corde vincatur, ne ſi à radice miſeræ intentionis prodeat, amaros nequitiæ fructus producat. Eapropter non ſurdi auditores Evangelicæ Marthæ, cujus more Meinvvercus Epiſcopus nobis frequenti Miniſterio ſatagit deſervire, ob interventum Chunigundæ Imperatricis Auguſtæ, contectalis videlicet noſtræ, nec non Everhardi Sanctæ Babenbergenſis Sedis Epiſcopi, ſed & Egilberti Friſingenſis Eccleſiæ Pontificis, Sacroſanctæ Patherbrunnenſis Eccleſiæ in honore Sanctæ Mariæ mundi Dominæ, Sanctíque Kiliani Martyris, atque Liboris Confeſſoris Domini conſecratæ, curtem Honſtade dictam cum omnibus pertinentiis, terris videlicet cultis & incultis, ſilvis, mancipiis utriusque ſexus, molendinis, piſcationibus, aquis, aquarúmque decur-

decurſibus; quibus ſcilicet Archiepiſcopus Unvvan eam poſſedit, nobisque legaliter tradidit in paga Rittiga, in Comitatu Brihardi Comitis, perpetuo jure poſſidendam tradidimus. Et ut hæc noſtræ Imperialis traditionis auctoritas firma & inconvulſa permaneat, Sigilli noſtri impreſſione hanc paginam manu propria corroborando ſubter bullari juſſimus. Guntharius Cancellarius vice Erkenbaldi Archicappellani notavit. Data. XVIII. Kal. Febr. Anno Dominicæ Incarnationis MXIII. Indict. XI. anno autem Domni Henrici ſecundi regnantis XII. Actum Mulinhuſun feliciter. Amen.

NUM. MCLVI.

IN nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Heinricus Divina favente clementia Romanorum Imperator Auguſtus. Saluberrimis Sacri eloquij inſtitutionibus erudimur exempliſque Religioſorum excellentiſſimis admonemur, ut temporalia & æterna pro Dei amore donantes, commoda æterna, & ſine fine manentia ſtudeamus adipiſci bona. Quapropter noverint omnes Chriſti fideles, præſentes ſcilicet atque futuri, qualiter nos per interventum ſpiritalis patris noſtri Domni videlicet Papæ Benedicti, dilectiſſimæque Conjugis Chunigundæ, nec non venerabilis Mogontienſis Eccleſiæ Archiepiſcopi Erkanbaldi, dilectiſſimique noſtri Babenbergenſis Epiſcopi Eberhardi, Friſingenſis quoque Epiſcopi Egilberti, maximéque ob juge & indefeſſum ſervitium venerandi Meginvverchi Epiſcopi, ut ille nullius æmuli opprobriis ſubjaceat, quin plus omnibus nobis ſerviens &c.

Data VIIII. Calendas Maii in feſtivitate S. Georgij Martyris. Indict. II. Anno Dominicæ Incarnationis MXIX. Anno vero Domni Heinrici ſecundi regnantis XIIX. Imperii autem VI. actum Babenberc.

NOTA.

Hoc fragmentum excerpſimus ex Annalibus Paderbornenſibus ad demonſtrandum, precibus Egilberti Epiſcopi Friſingenſis Meginvverco Paderbornenſi Epiſcopo plura prædia ab Imperatore fuiſſe conceſſa.

NUM. MCLVII.

QUidam vir nobilis Wichman nomine tradidit ad altare Sanctæ Crucis in Eccleſia Sanctæ Mariæ prædium ſuum, quod habuit ad Richanpach, & Hohinſteina, ea condicione, ut Clerico, qui ad idem altare ſerviet in uſum tribuatur. Teſtes Gerolt Advocatus, Maganus, Harvvich. De familia: Wiſo Lutpolt.

NUM. MCLVIII.

Traditio Aribonis cujusdam viri ad Kienas.

AD notitiam cunctorum Chriſti fidelium pervenire decrevimus, quòd quidam nobilis vir Aribo nomine venit ad civitatem Frigiſingam, & tradidit pro animæ ſuæ, & ejusdem civitatis Epiſcopi remedio in loco Kiehna nuncupato aream I. juxta curtiferum cujusdam viri, qui dicitur Migino ſuam cum hoba I. ad eandem aream pertinente ad altare Sancti Urbani in ſervitium ſcilicet ejusdem altaris Clerico perpetualiter exiſtendum, nec non etiam pollicens, ut ſi de præfata hoba aliquid deeſſet, ex aliis ſuis locis reſtitueret in integrum. Ad hanc rem teſtes prænotantur:

Altman Comes, Ruotperht.

NUM.

NUM. MCLIX.

ITem altera die Comes Altman ſimiliter cogitans de remedio Senioris ſui ſcilicet jam nominati Pontificis Egilberti, tale prædium, quale habuit ad Skeftularun donavit in manus Advocati modo prælibati Geroldi cum mancipiis, omnibúsque ad hoc rite pertinentibus ad idem altare perpetualiter ſerviendum nuper commemorato Clerico. Hujus rei ſunt teſtes, ſicut mos eſt tracti per aures: Perahtolt, Eckihart, Penno, Heriman.

NUM. MCLX.

NOſcant Chriſti fideles præſentes ſcilicet, & futuri, quód quidam iſtius æccleſiæ ſervus Presbytérque indignus Walto nominatus tale prædium, quale ipſe habebat in villa Heberespah, areis, ædificiis, agris, pratis, omnibusque ad hoc prædium utenſilibus juſtè pertinentibus, & cum tribus mancipiis Giſala cum filio ſuo, Uodalperht, Manegolt hic ad altare Sanctæ Crucis poſt ſui vitam, ſuique nepotis Luitperti pro ſui anima, neptisque ſuæ Hiltipurge, ceterorumque ſuorum parentum redemptione conplacitavit, & in proprium mancipavit. Eo ſcilicet tenore, ut iſtius æccleſiæ cuſtodibus, Clericis, ac Laicis perpetualiter eſſet in paſtum, & in famulatum. Et ſi aliqua perſona illis præſumſerit auferre quicquam inde, ante thronum Chriſti in ultima examinatione reus, atque culpandus conſtituatur &c.

NUM. MCLXI.

NOverint omnes hujus rei inquiſitores, qualiter quidam vir nobilis nomine Altman delegavit ad oblationem fratrum prædium ſuum in loco Arizpach ſitum ita confirmans, ut ſi quislibet illud auferret de fratrum ſtipendio, proximus in ſua cognatione biſantio ſibi vendicaret. De nobilibus ſunt teſtes Perachtolt, Jagob, Weriant, Walaman, Izo. De familia Mahtuni, Gerhalm, Sinzo, Meginhart.

NUM. MCLXII.
Traditio Wicconis.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter quidam nobilis vir Wicco dictus hobam I. cum omnibus juſtè ad hanc pertinentibus in loco Jagobinga vocato ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani pro animæ ipſius, ac parentum ſuorum requie Clericis ibidem in choro canonicè deſervientibus ad oblationem illorum tradidit. Teſtes Uogo: Uodalſcalch, Euch, Magnus &c.

NUM. MCLXIII.
Traditio Purchardi, nobilis viri.

TRadidit Purchardus quidam nobilis vir in manus Guntpoldi nobilis viri in loco Aſinhuſa dicto, quicquid inibi ſui juris erat. Inſuper in Bauzona vineam jugerum trium in loco campilli dicto, ut ſi quid ibi menſuræ ſupra dictæ defuerit, in loco proximo ſuppleatur, ut videlicet juxta arbitrium venerandi Antiſtitis Egilberti traditio, ut veſtitura illa, quocunque ei libitum fuerit, in totum, & integrum tradatur. Teſtes Uodalſcalch, Gerolt, Ekkihart &c.

NUM. MCLXIV.
Traditio Friderici Comitis.

COmes Friderich tradidit proprietatem ſuam in loco Gerhartunga dicto in manus Geroldi nobilis viri, ut juxta arbitrium venerandi Antiſtitis Egilberti traditio, & veſtitura illa, quocunque ei libitum fuerit, in totum, & integrum tradatur. Teſtes Uodalſcalc Comes, Guntpolt, Ekkihart, Heinrih &c.

Cuntpirc quedam nobilis femina tradidit hobam I. ad Cholapach in manus Uodalſcalchi Comitis ad fratrum oblationem. Teſtes: Perahtolt, Gerolt, Papo, item Papo, Eigil, Maganus, Heinperht.

NUM. MCLXV.
Traditionis notitia Adalberonis Comitis.

NOtum ſit omnibus hujus ſæculi fidelibus, Qualiter Adalbero Comes Divino Numine inſtinctus ob remedium ſuæ, ſuorumque propinquorum animarum tradidit, penitusque delegavit ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani in manum Uodalſchalchi Advocati, quicquid proprietatis habuit in loco Lenginvuélt dicto probabilibus ex utroque ordine aſſtantibus perſonis. Hanc ſcilicet traditionem ea fecit ratione, ut Clerus venerabilium fratrum inibi ſervientium poſt vitæ illius exceſſum, ſuæque comparis Domnæ Richildæ in proprium haberet. Nullis legalibus exinde ſumptis rebus, ſed ut eo die erat poſſeſſum, dico mancipiis, pratis, lignorumque inciſionibus, aliisque multifariis utilitatibus. Hujus rei teſtes ſunt Eparhart Comes, Maganus, Ruotperht, Dietmar, Altman Comes, Guntpold Comes, Gotapold, Tiemo, Tuto.

NUM. MCLXVI.
Traditio Sahſonis nobilis viri.

NOtum ſit univerſis Chriſti cultoribus, qualiter quidam nobilis vir Sahſo nomine ob cæleſtis vitæ deſiderium proprietatem ſuam, Pura dictam venerabili Pontifici Egilberto firma allegatione in poteſtatem tradidit ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani ad uſum fratrum canonicé in urbe Friſinga Chriſto ſervientium abſque perſonæ ullius contradictione ob remedium animæ amborum ſerviret, atque conſtaret. Teſtes: Uodalſcalhc Comes, Aſcuvin Comes, Cuntpolt, Altman, Otzi, Durinchart, Papo, Sigihart, Heinrich.

NUM. MCLXVII.
Traditio Wezilonis Presbyteri.

SCiat pia devotio fidelium, qualiter quidam Presbyter Wezil tradidit ad altare Sanctæ Mariæ mancipia quedam, que ipſe Antrico bonæ memoriæ Presbytero tradente accepit, id eſt, Uoſpirin ſingulis annis pro uno denario. Ribhart ſimiliter, Lantrat ſimiliter, Albuvinus, & Pero cum filiis ſuis, poſtquam adepti fuerunt ad opera facienda, pro III. denariis libertate donati ſunt. Teſtes: Gerolt, Meginhart, Azili, iterum Meginhart, Heilrih, Wirih, Armar.

NUM. MCLXVIII.

Traditio Lanzonis ſervi hujus æccleſiæ.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter quidam ſervus Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani nomine Lanzo tradidit ſuam propriam ancillam Rihpirin cum filio ſuo Adalhart, & filia Engilpirin dicta ad altare Sancti Johannis Baptiſtæ ab Epiſcopo Egilberto conſtructum in villa, quæ dicitur Rotago, in manus videlicet Advocati Otacheres, ea ratione, ut ipſi, & omnis poſteritas eorum præfatæ æccleſiæ, & eidem altari per ſingulas perſonas cenſum V. denariorum in Nativitate ejusdem Sancti Johannis Baptiſtæ omnibus annis deinceps perſolvant, poſtquam fuerint conjugio copulati, & remota contradictione omnium hominum lege cenſualium liberi exiſtant. Si autem forte evenerit, ut anno uno, vel duobus cenſum debitum prætermittant in tertio anno redimendi ſe poteſtatem habeant, & ſi illa æccleſia, & altare fortè fuerit deſtructum, eundem cenſum ſub eodem debito ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani, quod ſitum eſt in civitate Frigiſinga nihilominus perſolvant. Teſtes Altman Comes, Sarhilo, Etzo, Sizo, Hartvinc &c.

NUM. MCLXIX.

Traditio Meginhardi, & illius Matris.

SUmma traditionis, quam Heiza & filius ejus Meginhart fecerunt. Tradiderunt namque ambo, quicquid proprietatis in poſſeſſione habebant in loco, Glana dicto in manus videlicet Uodalſcalchi Comitis, & Arponis Advocati, eo ſcilicet rationis tenore, ut ſecundùm peticionem amborum Meginhardi ſcilicet, & Matris illius ſupra dicti illuſtres viri res prænotatas traderent, atque transfunderent, vel ſi ambo ambos petiſſent, vel ſi ſolus Meginhart absque matre ambos, aut alterum e duobus rogaviſſet. Mater verò ejus quoad viveret filius ſola absque illo petenti nullum haberet effectum. Poſtea rogaverunt ambo, ut in loco ſepe dicto Glana curtile cum ædificiis melioribus, in quibus ipſi comanebant, & V. bobis nobilibus ad id ſpecialiter pertinentibus in poteſtatem Guntpoldi, & fratrum ejus Hartvvigi, & Meginhardi traderent, ea ratione, ut ſi ipſe Meginhart infra legitimas nuptias obieret, ipſi fratres firmiter poſſideant, ſin verò ad legitimas uſque nuptias pervenerit, ipſe & ſui poſteri ſibi retineant, & ſi eo loci hobis nobilibus V. quicquam defuerit, in loco proximo ſuppleatur. Deinde venerant, ut in loco eodem venerando Epiſcopo Egilberto curtile, in quo Walto habitat, & duas hobas nobiles illuc pertinentes cum omnium utenſilium integritate in proprietatem traderent. Quicquid enim ſupererit bis bobis VII. in poteſtate matris, filiique ſit, quemcunque voluerint eligere, cui pêr ſupra dictos viros illuſtres jus veſtituræ tradatur. Teſtes Sigihart, Guntpolt, Otzi, Helmpreht &c.

NUM. MCLXX.

Item conplacitatio, quæ facta eſt inter Egilbertum Frigiſingenſem, & Gebehardum Radasponenſem Pontificem.

POſtea item longo temporis intervallo placuit, atque convenit inter duos Sanctæ æccleſiæ venerandos Pontifices Egilbertum videlicet, & Gebehardum quandam conplacitationem facere, ſicut & fecerunt. Prædictus itaque Antiſtes Radasponenſis Gebehardus cupiens ex rebus terrenis, & caducis

æterna animæ ſuæ commoda præparare, tradidit cum manu Advocati ſui Willipatonis in manus Reverendi Egilberti Frigiſingenſis Epiſcopi, & Advocati ſui Helmberti ad altare Sanctæ Mariæ Virginis, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti, quicquid jure bereditario in loco Legian dicto habuit in uſum videlicet Canonicorum Deo inibi jugiter famulantium absque omni contradictione poſt finem vitæ ſuæ perpetuò exiſtendum cum mancipiis utriusque ſexûs, edificiis, ſilvis, venationibus omnibus ad locum prædictum pertinentibus. Econtra pius Paſtor Egilbertus cum conſilio, & conſenſu ſuorum fidelium retradidit Gebehardo Coēpiſcopo ſuo ex rebus æccleſiæ ſuæ loca ſic dicta: Legian, Parpian, Sutſis, Tieres, Albiun, Tanurcis, Tsevis, Tsusis, Adſeges foreſtum ad Gredine cum omnibus utilitatibus, quæ in poteſtatem Canonicorum ſupra dictorum ab Ottone Comite bonæ memoriæ in eisdem locis tradita videbantur, ut ſicut dictum eſt idem Epiſcopus Gebehardus & datum, & acceptum usque ad finem vitæ ſuæ poteſtativè poſſideret, poſtea verò in jus Frigiſingenſis æccleſiæ, & Canonicorum ſæpe dictorum & datum, & acceptum in integrum refunderetur. Poſtbæc Antiſtes Gebebardus divino conpunctus amore, & ne aliquis locus inimicorum pateret inſidiis die eodem omnem hanc, quæ ſupra continetur traditionem ſponte remiſit, & veſtituram dati, & accepti pio Epiſcopo Egilberto contradidit in tantùm, ut proprio Advocato ſuo excluſo, quemcunque Epiſcopus ex ſuis vellet, ſuper eaſdem res Advocatum conſtitueret, quod & factum eſt. Nam ad ultimum Gebehardus Epiſcopus res ſupra dictas ab Epiſcopo Sedis Frigiſingenſis Egilberto in beneficium accepit. Teſtes Uodalſcalb Comes, Etib, Gerolt, Uodalrich, Engildio, Magnus, Hobolt, Guntpolt, Altman, Ruotperbt, Lieparto, Ekkihart, Aripo, Otzi.

NUM. MCLXXI.

Commutatio inter Egilbertum, & Udalricum.

IN nomine Domini noſtri Jheſu Chriſti incipit commutacio bonæ fidei venerabilium virorum, & Epiſcoporum Egilberti, & Udalrici. Pateſcat liquidò cunctorum Chriſti fidelium agnicioni pariter & omnibus inquiſitoribus hujus rei, qualiter apud venerabilem Friſingenſis Eccleſiæ Egilbertum Præſulem, & Dominum Udalricum Tridentinæ Sedis Epiſcopum dignum jam viſum eſt, & utile quoddam inter ſe pactum commutacionis agere, quam & fecerunt utraque ex parte communi deliberatione, & concordi unanimitate. Ille verò Deo dignus Antiſtes Egilbertus, cujus ſupra mentionem fecimus, cum manu Advocati ſui Udaſcalci quamdam ſui juris curtem Gudago vocatam ob remotiſſimam patriæ illius longinquitatem baut aptè ſuis uſibus ſitam cum totis rebus juſtè ac legitimè præter mancipia ad banc reſpicientia adhibito fidelium ſuorum conſilio in manum prælibati Præſulis Udalrici, ejusque Advocati Uſcalci omnino tradidit, eo rationis tenore, ut juxta condictum utriusque partis de rebus ſuæ Eccleſiæ in decimis, vineis, ac terris cultis, & incultis ab inlocis ſibi propinquis nullatenus dubitare accipere. Econtra ille memoratus Pontifex U. cum in ceteris eidem concambio ſecundùm placitum ſupra memoratum ſufficienter reſponderet, ac libenti animo ſatisfaceret, mancipiis, quæ in eadem curte inveniebantur, nulla firma ratione ad banc commutationem connexis, ſed ſola promiſſione eotenus alligatis, ut ſi paribus paria reſtituerentur, & numerus congrueret numero firma quoque mancipiorum reſtituere non potuit. Ob hoc contigit, quòd poſtea revolutis quorumdam annorum curriculis defuncto eodem Tridentino Epiſcopo ab ejus ſucceſſore Præſule ſcil: Udalrico, nec non a venerando Antiſtite Egilberto utrimque conſencientibus, ac in idipſum aſpirantibus eorum Advocatis cum ceteris fidelibus digne collaudatum eſt, ut illa prorſus commutatio ex

utraque parte benigne remitteretur, & uterque eorum ſua, ſicut & antea reſervarentur, quod & ita amborum conſenſu initi factum eſſe probatur. Hujus rei gratia ne in poſter'um ulla inquietatis deveniat exin moleſtia, ſub omni circumſtantium præſentia amborum Præſulum certé hac de re dudum conſcriptæ in partes ſectæ ſunt, & utrique eorum non partes, quæ ſuæ fuerunt, ſed quæ alterius pro teſtimonio reſumaverunt, & ut hoc veriùs credatur, omniſque ſuſpicionis difficultas penitus abſcindatur, placuit hujus rei teſtes haberi, & nomina eorum ſcribi. Goti, Wichart, Erich, Azili, Chadolt, Wolfregil, Grimolt, Johannes, Gozpreht, Altman, Dietrich, Jacob, Percholt, Hilpolt, Cholo.

NOTA.

Ejus ſucceſſore Præſule, ſcil: Udalrico. Nam Udalricus I. inter Tridentinos Epiſcopos quinquageſimus nonus, habuit immediatum Succeſſorem ejuſdem nominis, ſcilicet Udalricum ſecundum, ordine ſexageſimum Tridentinorum Præſulem, Egilberti Synchronum, ut tradit Ferd. Ughellus *in Italia Sacra Tom. V. mihi col. 591. & ſeqq.*

NUM. MCLXXII.

Commutatio Uodalſcalchi Advocati hujus æccleſiæ, & Gebehardi Epiſcopi.

NOtum ſit omnibus in Chriſto fidelibus, qualiter Uodalſcalch Advocatus Sanctæ Frigiſingenſis æccleſiæ in loco, qui ruſticè vocatur Gruoba, quo Sanctus Emmerammus Spiritum ad cælos miſir V. jugera Epiſcopo Gebehardo in proprium tradidit. Econtra venerabilis prædictus Epiſcopus cum manu ſui Advocati Hartvvici duo curtilia ſupra dicto Advocato U. contradidit, unum ſcilicet jacens in Radaſpona, quod Gezo Clericus poſſidet, alterum curul. foras murum ejuſdem urbis poſitum equiparantia I. jugerum. Et ſi quid deeſſet in alio loco quocunque vellet ſibi adimplere. Eo verò pacto, ut ſi quis hoc concambium diſrumpere & interdicere voluerit, ipſe Advocatus Uodalſcalch, vel alius Advocatus in loco ipſius poſitus legaliter, & poteſtativè ſtabiliat. Iſti ſunt teſtes per aures tracti: Hadamar, Chadalhoch, Hartvvich, iterum Hartvvich. Adalhart, Penno, Moimar, Altman, Petto, Meginhart, Uodalperht, Gerolt, Adalmunt, Richeri, Magnus, Peranhart, Atperht, Liuzo, Liepolf, Nizo, Hezaman, Sintperht, Egilolf.

NUM. MCLXXIII.

NOverint, quos talia curare pertingit, Qualiter quædam femina Monialis nomine Himildrud in cenobio Sancti Caſtuli Moſapurch dicto jam poſita quoddam precarium cum venerabili Egilberto eodem in tempore Frigiſingenſis æccleſiæ Præſuli digniſſimo iniit agere, ea ſcilicet ratione, ut ipſa & à ſe datum, & ab eo acceptum uſque ad obitum ſuum inconvulsè teneat, & poſtea Neptis ejus ſimiliter femina monialis, Helanpirich dicta, tantùm acceptum teneat, & datum ad Epiſcopum, & ad æccleſiam ejus pertineat. Ejus autem poſt mortem ambo, & datum, & acceptum ſimili modo ad Epiſcopatum propriè ſpectent. Quod & fidelibus amborum honeſtum, & utile eſſe ajentibus cum conſenſu omnium, qui aderant, ita, quemadmodum illa poſtulat adimpletum eſt.

Tradidit namque eadem femina cum manu Advocati ſui ſcilicet Gotabaldi in manus nuper dicti Epiſcopi, & Advocati ejus Uodalſcalchi hobam I. apud Peroloch ſitam in omni totius plenitudinis lege nobilitatam ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani poſt vitam ſtatim ſuam perpetualiter exiſtendam. Econtra verò idem Epiſcopus cum manu Advocati ſui jam nominati

terra-

retradidit illi apud Tuolpach mancipia duo, & curtiferum I. cum VI. arabilis terræ jugeribus, & cum omni ejusdem fisci portam tamen reſpiciente decimatione, eo ſcilicet tenore, ut totum illud poſt obitum ejusdem feminæ, & nepris ſuæ Helinpirc dictæ, vel ad ſe, & ad Epiſcopatum ejus, vel ad Succeſſorem ſuum firmiter reſpiciat. Teſtes Megigoz, Kepolf, Gotapold, Liutheri, Wolfheri, Mahalgoz, Mahtuni.

NUM. MCLXXIV.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, illiúsque ſervi Reginhalmi.

NOverint omnes hujus rei inquiſitores &c. Tradidit namque idem Reginhalmus forte tunc temporis Camerarius eidem Seniori ſuo Præſuli ſcilicet in manum Advocati ſui Comitis Uodalſcalchi, quicquid proprietatis habere viſus eſt in villa AhaTuhhinga, quod ſunt per totum computatis pariter areis, agris, & pratis unde minus XX. jugera. Hæc traditio publicè facta eſt, & à nemine contradicta. Hujus rei nobiles habentur teſtes iſti: Altman Comes, Hezil, Gotapolt, Tuto. Hi autem de familia: Pezili, item Pezili ambo Præpoſiti, Sinzo, Wolfkoz, Heririch, Wolfhart, Waldman, Gerolt. Econtra prælibatus Pontifex per manum Advocati ſui Uodalſcalchi Comitis, cum conſultu fidelium ſuorum tam nobilium, quàm ignobilium equalem menſuram debens eidem Reginhalmo retradidit in Bottenovua pratorum decem jugera contra pontem Moſaburch reſpicientia. Inſuper ex altera parte Iſaræ fluminis dedit illi ſilvulæ novem jugera, quæ ad curtem Wanga pertinebant antea. Teſtes qui & ſupra.

NUM. MCLXXV.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Ramperti ejus ſervi.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit namque idem ſervus talem proprietatem, qualem habuit in loco Aſca dicto, quam hereditario jure poſſidebat, id eſt jugera XII. cum area, exitibus, & reditibus in manum Epiſcopi, & Advocati ejus Uodalſcalchi ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetim absque omni contradictione exiſtendum. Econtra prædictus Antiſtes cum prænominato Advocato, & cum conſilio Vicedomni Altmanni, & conſenſu cæterorum ſui fidelium eidem ſervo in loco Gozoltesdorf dicto æqualem menſuram in proprium habendum, & quicquid exinde libuerit faciendum retradidit. Hujus rei teſtes ſunt Liutheri, item Liutheri, Wolfhart &c.

NUM. MCLXXVI.

NOverint omnis turba Chriſti fidelium, qualiter Domna Richkart prædium ſuum apud Allingan tradidit ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani ad oblationem fratrum, tali conditione, ut ſi quis de communi fratrum ſervicio eandem proprietatem diſtraheret, proximus ejus heres uno biſantico ſibi mancipareт. Hujus rei teſtes ſunt nobiles Altman Comes, Gerolt, Gotapolt, Aripo, Wolftregil. De familia Reginhalm, Sigapolt, Luitheri, Engildeo, Dietperht, Askirich, Sinlo, Geruvich.

NUM. MCLXXVII.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Mahtuni illius ſervi.

JUſtum namque & rationabile videtur, &c. Tradidit itaque idem Mahtuni ſuo Seniori Epiſcopo E. cum manu Advocati ſui ſcilicet Uodalſcalchi, & cum conſilio principalium ſuorum fidelium tale prædium, quale in tribus locis ſic nominatis habuit, Nertingun, Eitirpach, Veringun ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani curtiferis, ædificiis, agris, cultis, & incultis, pratis, ſilvulis, paſcuis, aquis, quæſitis, & inquirendis, omnibus jure, legitiméque ad eadem loca pertinentibus perpetualiter exiſtendum. Econtra verò ſepe prænotatus M. æqualem menſuram per manum Advocati Uodalſcalchi accepit in quodam loco Gerin nuncupato ſcilicet in proprium habendum, filiis ſuis relinquendum, ſeu quicquid inde libuerit faciendum dicto ſuo Seniori Epiſcopo tradente, atque Werinhario ſapido Canonicorum Proviſori annuente, ac ne uno quidem ex tota Congregatione contradicente; nam tunc temporis prædictum prædium Canonici retinebant præbendæ in uſum. Iſti ſunt teſtes, ſicut mos eſt, tracti per aures: Inprimis Altman Comes, Gotapald, Hezil viri nobiles. De familia Liutheri, Pezili, item Pezili, Heririch, Wolfkoz, Gervvich. De famulis Clericorum: Liutpolt, Wolfheri, Wolfram. Hoc concambium publicè in Frigiſinga factum eſt civitate abſque omni contradictione, ut uterque, quod ab altero accepit, firmiter teneat, atque ævis temporibus poſſideat.

NUM. MCLXXVIII.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Aſmari ſervi ejus.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit namque idem Aſmar in manum Epiſcopi, & Advocati ejus Helmperti in loco, qui dicitur Helmunaſtetti curtiferum I. cum ædificiis, & arabilis terræ, ac prati, & ſilvulæ jugera XC. ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò idem Epiſcopus cum manu Advocati ſui eidem Aſmaro in loco Stallanchiricha dicto retradidit cum conſilio, atque conſenſu fidelium ſuorum nobilium ſcilicet, ac ignobilium perſonarum curtiferum I. cum exitibus, & reditibus, arabilis terræ, & ſilvulæ jugera LXX. & prati, quantum ab eisdem nuntiis ſibi ibidem præmonſtrabatur in perpetuum poſſidendum &c.

NUM. MCLXXIX.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Pezilini illius ſervi.

AGnoſcat omnium fidelium conventus &c. Tradidit namque idem Pezili in loco Rotinpach dicto, nec non & in alio loco Diemuotinga nominato arabilis terræ, pratorúmque, nec non & ligni hobam nobilem I. in manum prædicti Præſulis E. & Advocati ſui Uodalſcalchi ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò prædictus Epiſcopus cum manu prædicti Advocati ſui in villa Purchartinga dicta tantundem terræ retradidit &c. Teſtes hujus rei nobiles Altman Comes, Erchanpolt, Ekkihart &c.

NUM.

NUM. MCLXXX.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Otoldi illius ſervi.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus &c. Tradidit namque idem jam dictus Otolt tale prædium, quale habuit in loco Dietrichesdorf dicto in manus Egilberti Epiſcopi, & Advocati ſui Uodalſcalchi ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò idem Epiſcopus, & Advocatus ejus cum conſilio fidelium ſuorum, tam Clericorum, quàm Laicorum ſupra nominato Otoldo de rebus æccleſiæ, quicquid antea in beneficium habuit in loco, qui dicitur Ermarichingarun in proprietatem abſque omni contradictionis moleſtia poſſidendum retradidit, eo rationis tenore, ut ſi in eodem beneficio æqualis menſura ſibi dari non poſſet, in proximo adjacenti abſque dubio emendaretur loco. Teſtes: Gervvic, Warmunt &c.

NUM. MCLXXXI.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Hezilonis, filiique ejus Wezil.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit namque idem jam dictus Hezil ſimul cum filio ſuo talem proprietatem, qualem habuit in locis Litapach, & Gozoltasdorf dicti in manus Epiſcopi Egilberti, & Advocati ſui Uodalſcalchi ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perpetualiter exiſtendam. Econtra verò idem Epiſcopus, & Advocatus ejus cum conſilio ſuorum fidelium tam Clericorum, quam Laicorum retradidit ſupra nominato Heziloni, filióque ejus de rebus æccleſiæ ad Tobrochotasfeld III. hobas, ad Leizniza hobam I. abſque omni contradictionis moleſtia poſſidendum. Teſtes Altman, Hartvvich, Perahtolt, Penno &c.

NUM. MCLXXXII.

Conplacitatio inter Egilbertum Epiſcopum, & quendam nobilem virum Wolſtregil nominatum.

COnſultum namque videtur, ut quicquid &c. Tradidit enim prænominatus nobilis vir cum manu filij ſui jam ad præſens, quicquid habuit proprietatis in loco Prunna dicto in curtiferis, & in vineis, agris cultis, & incultis, ſilvulis, pratis, paſcuis, queſitis, & inquirendis, exitibus, & reditibus, omnibúsque rebus ad eundem locum jure pertinentibus in famulis III. ſimulque cum illis eorum feſtituram in manum præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Geroldi ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani æternaliter exiſtendum. Econtra verò prælibatus Epiſcopus per manum Advocati ſui ſupra quoque ſcripti retradidit eidem prædicto viro cum conſenſu, conſilióque fidelium ſuorum, Clericorum, atque Laicorum nobilium ſcilicet, atque ignobilium perſonarum in reconpenſatione, quicquid habuit in villa Chamara vocitata abſque Clerico illic æccleſiam tenenti, ſuáque poſſeſſione, & inſuper una ſilvula. Nec non dedit ei, quicquid habuit in loco Perga nuncupato, excepto quodam ſerviente, ſuaque poſſeſſione, eo ſcilicet tenore, ut ea omnia poſt obitum vitæ ſuæ, & filij ſui ad præfatam Sanctæ Genetricis Dei, Sanctique Corbiniani æccleſiam perpetim exiſtenda redeant. Hujus rei ſunt teſtes, ſicut mos eſt per aures tracti, Altman Comes, Perahtolt, Gerold, Maganus &c.

NUM. MCLXXXII.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, illiusque ſervi Richilonis.

NOverint omnes Chriſti, æccleſiæque fideles qualiter placuit &c. Tradidit namque prædictus Richilo in manus Epiſcopi ad altare Sanctæ Mariæ in locis, quæ dicuntur Hunprechteshuſun, Dietrichesdorf, Cuntheridorf, Guoginhuſum, Laginpah VIIII. hobas, & LXII. jugera, ad Pirhec in pratis jugera VII. Econtra retradidit ei prælibatus Epiſcopus cum conſilio, & conſenſu Clericorum Zachariæ, Utonis, Gervvini. & Laicorum Altmanni Comitis, Alprici, Perahtoldi, Adalperti, Izonis &c. hobas VIIII. in loco, qui dicitur Harthuſun. Hanc ipſam commutationem Epiſcopus in ſuam tradidit poteſtatem, donec Advocatus veniret, & legitimo jure illam confirmaret cum conſilio, & conſenſu prænominatorum Clericorum, & Laicorum. Illud ergo concambium prædictus Epiſcopus ſupra nominato Richiloni idcirco conceſſit, quia in legali placito comprobavit, quod absque omni juſticia ſuo ſocero ablatum fuit. Teſtes bujus rei nobiles Altmant Comes, Hartvvicus, Adalperht, Perahtolt. Izo &c.

Commutatio inter Egilbertum, & liberum hominem Cundhardum.

NOtum ſit omnibus Cbriſti fidelibus &c. Tradidit namque idem Cundhart juſſu Epiſcopi Egilberti, & cum laude conſilióque totius familiæ jugera IIII. Waldoni Clerico in loco Luzilinpach dicto ſibi in proprium retinendum. Econtra verò idem Waldo cum manu Advocati ſui Otperti eidem Gunthardo æqualem menſuram, id eſt jugera IIII. in looo Germpach nuncupato absque omni contradictionis moleſtia ſibi, poſterisque ſuis poteſtativè habendum retradidit. Teſtes ſunt Pillunc, Ermperht, Erchanperbt &c.

Poſtea verò filij eorum cum conſenſu omnium, qui aderant commutationem fecerunt alteram. Dedit itaque filius Gunthardi nomine Adalperbt filio Waldonis Meginhart dicto jugera III. in loco Luzilinpab ſibi in proprium babendum, accepitque æqualem menſuram, id eſt, jugera III. ab eodem Meginhardo cum manu Otperti ſupra dicti in eodem loco Germpach vocato, ut liberè habeat, vel poſſideat.

Item alteram commutationem idem Gunthart cum Otperto Advocato fecit, ſed primitus, ut commutationum, quæ in ſequentibus ſubſcriptæ ſunt, id eſt, quam ipſe cum Otperto fecit ad Iſanam in placito publico, & quas eidem Gunthardo duo nobiles viri Ratpot, & Peranger cum eodem Otperto fecerunt, occaſio daretur, molam I. & jugera III. ad æccleſiam Frigiſingenſem dedit. Tradidit namque prædictus Gunthart juſſione ejusdem venerabilis Epiſcopi Egilberti cum laude, & conſenſu totius videlicet familiæ proprietatis ſuæ jugera V. in manum Otperti Advocati ad æcceleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perpetim exiſtendum. Econtra verò ipſe de eodem Otperto æqualem menſuram, id eſt, jugera V. terræ ad præſcriptam æccleſiam pertinentis accepit. Poſtea autem, quia Advocatus non ampliùs, quàm jugera V. commutandi poteſtatem habuit, vir quidam nobilis Ratpolt nuncupatus ſibi prius commutandi poteſtate eidem Gunthardo cum prælibato Otperto jugera V. dando, & accipiendo commutavit.

De

De eadem re.

ITerum propter præſcriptam cauſam alter quidam vir nobilis Peranger nominatus prædicto Gunthardo jugera V. de terra ad eandem æccleſiam pertinente apud ſupra memoratum Orpertum commutaverat, eo ſcilicet tenore, ut prædium, quod traditum eſt id eſt jugera XV. jure perpetuo ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani pertineant, & illud prædium, quod retraditum eſt, id eſt, jugera ejusdem numeri præſcriptus Gunthardus, & poſteritas ipſius absque ullo contradictionis ſcrupulo usque in finem vitæ ſuæ poſſideant, & quicquid ſibi inde libitum fuerit, libere faciant. Teſtes nobiles: Ratpot, Peranger, Chuonrat, Liedro, Chadalhoch. de familia Wolfheri, Heilrich, Peranger, Aripo, Engilperht, & alij.

NUM. MCLXXXIII.
Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Meginhardi ſervi.

OPortunum namque, & laudabile videtur, ut quicquid &c. Tradidit verò idem Meginhardus in loco Paninperc dicto inter agros, ſilvas, & prata jugera quinquaginta tria eidem venerando Præſuli in manum videlicet Uodalſcalchi ſui Advocati ſine contradictione omnium ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra prælibatus Pontifex per manum ſupra nominati Uodalſcalchi Advocati cum conſilio fidelium ſuorum Clericorum, ac Laicorum eidem Meginhardo in loco Strubinga nuncupato de agris, ſilvis, & pratis cum omni lege tantundem per menſuram æqualem retradidit, quantum & ipſe recepit ab illo, eo ſcilicet tenore, ut idem Meginhardus liberam deinceps poteſtatem habeat hanc traditionem poſſidendi, commutandi, vendendi, ſeu poſteris relinquendi, vel quicquid ſibi libitum fuerit inde faciendi. Teſtes verò per aures tracti utriusque traditionis hi ſunt: Altman Comes, Chuono, Gotapold, Wetti. De familia Gerhart, Mahtuni, Iſangrim, Pezili &c.

NUM. MCLXXXIV.
Commutatio Egilberti Epiſcopi & Wolvoldi illius ſervi.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit namque idem Wolvolt in manum Epiſcopi, & Advocati ſui Alprih nominati in loco Loupach dicto arabilis terræ & pratorum hobam I. ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra prælibatus Epiſcopus cum manu prædicti Advocati eidem viro retradidit cum conſilio, & conſenſu fidelium ſuorum nobilium ſcilicet, atque ignobilium perſonarum in loco Holzhuſa nominato hobam I. cum omnibus juſtè, legitimèque ad eandem hobam pertinentibus &c.

NUM. MCLXXXV.
Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Guntherij illius ſervi.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit namque idem Guntheri in manum Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti in loco, qui dicitur Milindorf curtiferum I. & terræ cultæ, & incultæ jugera XXX. cum exitibus &re-

& reditibus, quæſitis, & inquirendis, cum paſcuis, pratis, aquis, & omnibus appendiciis ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra præſcriptus Epiſcopus cum manu Advocati ſui jam dicti, cum conſilio, & conſenſu fidelium ſuorum, nobilium ſcilicet, & ignobilium eidem viro retradidit in loco, qui dicitur Scakinbova curtiferum I. & terræ cultæ, & incultæ jugera XXX. cum exitibus, & reditibus, quæſitis, & inquirendis, cum pratis, paſcuis, aquis, & omnibus appenditiis &c.

NUM. MCLXXXVI.

Commutatio ſepe dicti Gunthardi, quæ facta eſt in publico placito ad Iſanam.

POſtquam commutationes prætitulatæ legitimè perpetratæ ſunt, in publico placito ad Iſanam ſæpe dictus Gunthardus aliam adhuc commutationem facere ſtuduit. Tradidit itaque idem Cunthart de proprietate ſua jugera IIII. in loco competenti cuidam homini de familia Pernhart vocato cum manu Otperti Advocati ſibi in proprium perpetualiter habendum. Econtra autem jam dictus Pernhart cum manu prædicti Advocati æqualem menſuram, id eſt, jugera IIII. in loco Germpach dicto eidem Gunthardo retradidit, ea ratione, ut ipſe, poſterique ejuſdem ſine contradictione poteſtativè utendo retineant. Teſtes nobiles: Ratpot, Willihart, Erchanperht, Sigibart, Reginolt &c.

NUM. MCLXXXVII.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Aribonis nobilis viri.

NOtum ſit omnibus &c. Tradidit namque idem libertus talem proprietatem, qualem habuit in loco Sila, id eſt jugera XVI. cum manu Advocati ſui Helmperti eidem Epiſcopo ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perpetim exiſtendum. Econtra prædictus Epiſcopus retradidit eidem liberto per manum præfati Advocati ejus Helmperti in reconpenſationem proprietatis ſuæ jugera XII. in locis Haſalpach, atque Fiheta dictis abſque ulla contradictione æternaliter poſſidendum. Teſtes Meginhart, Wolfolt &c.

NUM. MCLXXXVIII.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Orendilis nobilis viri.

NOverint omnes Chriſti fideles, qualiter &c. Tradidit namque idem Orendil, quicquid jure proprio habuit in loco Ichinhuſa cum omnibus ad eundem locum pertinentibus ædificiis videlicet, & mancipiis utriusque ſexûs, pratis, paſcuis, exitibus, & reditibus, quæſitis, & quirendis, cæterisque utenſilibus in manus reverentiſſimi Pontificis Egilberti, & Advocati ſui Uodalſcalhi ad altare Sanctæ Mariæ ſemper Virginis, Sanctique Corbiniani Confeſſoris Chriſti Friſingæ corporaliter quieſcentis perpetualiter exiſtendum. Econtra verò laudabilis Epiſcopus Egilbertus cum manu Advocati ſui U. retradidit prænominato ſuo Militi O. de rebus Eccleſiæ Pretinpach Worango VIII. Aragattunt, apud Gieſingun molendinum I. quod & idem tunc temporis in beneficium tenuit cum omnibus ad eundem loca pertinentibus utenſilibus, ea ratione, ut idem O. & datum, & acceptum donec viveret poſſideret, poſtea verò in jus Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani & datum, & acceptum in integrum rediret. Iſti ſunt teſtes: Penno, Gerolt, Maganus, Megingoz, Erchanpolt, Uozi, Guntpolt, Razo.

NUM.

NUM. MCLXXXIX.

Commutatio Engilberti Epiſcopi, & Gerrati Clerici.

NOtum eſſe omnibus Chriſti fidelibus cupimus &c. Tradidit namque idem Kerrat in manum Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti curtiferum I. cum exitibus, & reditibus, arabilis terræ jugera XL. pratorum jugera III. & dimidium, ſilvulæ jugera VIII. & dimidium in loco, qui dicitur Lanthardasdorf ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò prælibatus Epiſcopus cum manu Advocati ſui eidem Kerrado retradidit in loco Svvanihiltodorf dicto curtiferum I. cum exitibus, & reditibus, arabilis terræ jugera XL. pratorum jugera III & dimidium ſilvulæ jugera VIII & dimidium cum omnibus ad ea ritè pertinentibus in perpetuum poſſidendum &c.

NUM. MCXC.

Conplacitatio Egilberti Epiſcopi, & Sahſonis.

NOverit induſtria omnium Chriſticolarum &c. Tradidit namque idem Sahſo in manus cujusdam Comitis Uodalſcalchi proprietatem ſuam Frimida dictam, ea ratione, ut ab eo in jus, & poteſtatem traderetur, & tranfunderetur, quocunque prælibatus venerandus Epiſcopus poſtulâſſet. Econtra verò inſignis Pontifex tanti beneficij non immemor eidem Sahſoni retradidit de rebus æcclefiæ ſuæ locum, qui dicitur Chamara cum omnibus utenſilibus eò pertinentibus, ut idem Sahſo, & dato, & accepto uſu fructuario, donec viveret, frueretur, & poſtea in jus rediret Epiſcopi. Teſtes Etho, Sigihart &c.

NUM. MCXCI.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Meginhardi liberi hominis.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit itaque idem Meginhardus in manus Epiſcopi prædicti, & Advocati ejus Helmberti in loco Ehinga dicto prata jugera XX. ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra prædictus Epiſcopus cum manu Advocati ſui præſcripti retradidit eidem Meginhardo cum conſenſu tam Laicorum, quàm Clericorum in loco Tutilindorf arabilis terræ jugera XI. prati jugera IIII. curtiferum I. cum omnibus utenſilibus ad locum eundem pertinentibus. Teſtes Arnis, Waltheri Timo &c.

NUM. MCXCII.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Heilrici.

NOtum ſit omnibus tam præſentibus, quàm futuris, qualiter Domnus Egilbertus Frigiſingenſis æcclefiæ Præſul eximius cuidam ejusdem ſervo Heilrich dicto duas hobas ſerviles ſuperabundantibus V. jugeribus apud Termareſchirichon à quodam nobili viro per conceptionem ſibi acquiſitas per manus Altmanni Comitis in proprietatem donavit cum omnibus utenſilibus ad eundem locum legitimè pertinentibus ob præmium videlicet multiplicis ſerviminis, eo tenore, ut quicquid inde vellet, jus facere haberet. Hujus rei teſtes ſunt de nobilibus Aripo, Kerolt, Gotapolt, Helmpreht, Cholo. De familia Liutheri, Sinzo, Pezili, Wichart, Izo. Idem vero Heilricus poſtquam tali donatione eſt auctus, cogitavit ſibi, & poſteris ſuis commodum eſſe, & utile, ſi ean-

ſi eandem proprietatem cum propitio ſibi Domino commutatione facta ad alia, quæ tunc in beneficium retinuit transferret loca, quod & temptavit, & absque difficultate impetravit. Tradidit namque ipſe inprimis de nuper dicto prædio ſcilicet Termareſchirichon inter ſilvam, & inter arabilem ſimul cum ptatis, & curtifero uno nonaginta VII. jugeta cum omnibus jure huic loco adhærentibus utilitatibus in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ejus Uodalſcalchi ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perenniter exiſtendum. Econtra prænominatus Epiſcopus de rebus æcclefiæ cum conſenſu ſuorum fidelium in loco Humbola dicto, proin rogatus eſt, per manus Advocati ſui jam dicti U. arabilis terræ ſimul cum curtifero jugera XLII. pratorum XXV. redonavit cum omnibus appendiciis, & pertinentiis, eâ gratiâ, ut ipſe, & poſteri ejus poteſtativè tenerent. Hujus rei teſtes ſunt de nobilibus Altman Comes, Heizil. De familia Diotperht, Liutheri &c.

NUM. MCXCIII.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Regimoldi nobilis viri.

NOverint omnes bujus rei inquiſitores, qualiter inter venerabilem Frigiſingenſis Sedis Præſulem Egilbertum, & quendam nobilem ſuæ Diœceſis virum nomine Reginoldum convenit, atque placuit quaſdam proprietatis ejus partes alternatim inter ſe commutare, ſicut modo conſtat, uttimque finitum eſt. Miles ergo prælibatus tale ſui juris prædium, quale ei erat apud Mammindorf vicum, utriusque ſexûs mancipiis octo, cum agris, pratis, cum ſilvulis, & compaſcuis, cum cultis, & incultis, quæſitis, & inquirendis, exitibus, & reditibus, cum privatis, & communibus uſibus paritérque cum omnibus utenſilibus ad eundem locum pertinentibus, prout ipſe poſſeſſor erat eorum bis temporibus, nec non & Baſilicam, quæ ibi eſt dimidiam partèmque totius decimæ dimidiam, ſeu etiam dimidium dotis, qua dotata eſt æcclefia tunc temporis, additis quoque oblationibus dimidiis pet fideles, quos eò oblatis, & offerendis, cum ceteris rebus omnibus jure, legalitérque ad hanc reſpicientibus prænotato Præſuli, & ejus æcclefiæ uſui in manus videlicet Advocati ſui Comitis Uodalſcalchi jure perpetuo ſubſiſtendum ſine ullo contradictionis ſcrupulo contradidit. Econtra verò memorabilis ille Pontifex eidem retradidit pet manum Advocati ſupta dicti in Carintbiæ partibus hobas Sclavaniſcas octo, quarum quinque juxta Tra fluvium in villa, quam dicunt ad Stallun: ſexta viſum per ripam ejusdem fluvii apud villam Leſcab. Septima verò, & octava penes vicum, qui vocatur Goriah ſitæ ſunt in valle Lurna, & ſub his omnibus totidem mancipia, quot & ipſe recepit in ſua cum pratis, paſcuis, lignis, & cum totis legibus ac juſticiis, quibus illi ſerviebant perpetualiter ſibi retinendum, poſſidendum, & quicquid inde libitum fuerit faciendum condonatum. Hæc ſunt nomina illorum, qui hujus rei teſtes ſiunt: Altman Comes, Perahtolt, Heizil, Dietrich, Otzi, Hiltipolt, Eizo. Hæc autem nomina mancipiorum, quæ cum prædio dabantur Epiſcopo: Gerperht & filius ejus, Ceizrih & Uxor ejus cum filiis IIII. quorum ſimul octo ſunt.

NUM. MCXCIV.

Commutatio inter Arnoldum Abbatem, & Eparmundum.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus præſentibus ſcilicet atque futuris, qualiter placuit, atque convenit inter venerabilem Abbatem Monaſterij Sancti Stephani Arnolt dictum, & quendam Frigiſingenſis æcclefiæ ſervum nomi-

nomine Eparmunt quandam commutationem facere, quod & fecerunt. Tradidit namque idem Eparmunt cum manu Advocati ſui Uodalſcalchi de quodam ſui juris prædio in villa Sindishuſa dicta ſito cum curtifero, & arabili terra, pratisque, nec non cum lignorum copia jugera XL. in manum prædicto Abbati, & Advocati ſui Isangrim ad altare Sancti Stephani perpetuò exiſtendum. Econtra prædictus Abbas cum manu prænominati Advocati ſui in loco Stoga dicto cum curtifero, & arabili terra jugera XL. eidem ſervo in proprietatem retradidit. Et id actum eſt cum conſilio, & conſenſu Egilberti Frigiſingenſis æccleſiæ Epiſcopi, & Advocati ſui U. nec non Abbatis Sancti Stephani, Advocatíque ſui, cum utriusque æccleſiæ pæne tota familia. Teſtes hujus rei nobiles: Gerolt, iterum Gerolt, iterum Gerolt, Gotapolt &c.

NUM. MCXCV.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Uodalberti ſervi.

NOverint omnes Chriſtianæ fidei cultores &c. Tradidit namque prædictus Uodalperht tale prædium, quale habuit in loco Gundalashuſun dicto, id eſt curtiferum I. cum ædificiis, & arabilis terræ ſimul cum pratis jugera XVII. in manus Epiſcopi prælibati, & Advocati ſui Uodalſcalchi ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra vero Epiſcopus cum conſenſu fidelium ſuorum per manum Advocati ſui Uodalſcalchi jam dicti eidem Uodalperto in loco Rubendorf nominato curtiferum I. absque ædificiis, & arabilis terræ ſimul cum pratis jugera XIII. retradidit in proprium habendum &c. hujus rei teſtes ſunt: Guntpolt Comes, Cbolo, Ernuſt &c.

NUM. MCXCVI.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Liutpoldi illius ſervi.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus &c. Tradidit namque prædictus Liutpoldus in manum Epiſcopi, & Advocati ſui Uodalſcalchi, quicquid proprietatis habuit in loco Haſalpach nuncupato jugera CXLVI. ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò præticulatus Antiſtes cum manu ejusdem Advocati U. cum conſilio nobilium virorum, conibentiáque totius familiæ æqualem menſuram eidem L. in loco Petinbrunnun dicto retradidit in proprium habendum &c. Ejusdem commutationis teſtes ſunt nobiles Comites Altman, & Chadalhoc. De familia: Pezili, Liutheri &c.

NUM. MCXCVII.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Hartwici.

NOverint omnes hujus rei inquiſitores &c. Miles verò prælibatus, tale ſui juris prædium, quale ei erat apud vicum Gozpoldasdorf dictum, cum privatis, & communibus uſibus legaliter ad eundem locum pertinentibus, prout ipſe poſſeſſor erat horum his temporibus prænotato Præſuli, ejúsque æccleſiæ uſui in manum videlicet Advocati ſui Uodalſcalchi jure perpetuo exiſtendum ſine ulla contradictione tradidit. Econtra verò memorabilis ille Pontifex eidem per manum ſupra dicti Advocati de rebus æccleſiæ ſibi commiſſæ in loco Piparbach equiparando retradidit, niſi XII. jugera, quæ manſerunt ſine retributione. At verò ille Hartvvicus ſuæ adhuc cupiens ſatisfacere voluntati, hoc totum, quod tunc temporis commutavit, & quidquid antea in eodem poſſederat in proprietatem loco in manus venerandi Antiſtitis E. ejusque Advocati U. dele-

delegavit, actutum perbonæ memoriæ Antiſtes aſſidua ſui Militis coactus ſervitute item de rebus ſuæ poteſtatis per manum ante dicti Advocati ex ſuorùmque conſilio fidelium in loco Brunnan dicto pleniter reconpenſavit. Teſtes nobiles Guntpold, Uodalſchalc, Otto, Wolfolt, Gotapolt, Alamar. De familia Liutheri, Reginhelm, Maheruni, Wolfkoz, Waldman, Richolf, Meginhart, Managold, Lanzo.

NUM. MCXCVIII.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Williporti Imperatoris ſervi.

Noverint omnes hujus rei inquiſitores &c. Tradidit namque idem ipſe Williport cum aſſtantis filij ſui conſenſu, & laude omnino nullo contradicente, quicquid Dietpirges vir habuit, quod à beatæ memoriæ Heinrico Imperatore per regalem cartam obtinuit, in manum videlicet prælibati Præſulis Advocati ſui Uodalſcalchi Comitis, cum exitibus, & reditibus, viis, & inviis, cultis, & incultis, quæſitis, & inquirendis, cum pratis, ſilvis, & paſcuis, omnibúſque pertinentiis, eo tenore, ut tota illa proprietas ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perenniter, potentérque pertineret ad uſum ſpecialem loci illius Epiſcopi ſerviret. Hujus rei nobiles teſtes ſunt hi: Altman Comes, Ruotperht, Gotapold, Hezil, Cbolo, Uto. Hi quoque de familia: Pezili, Liutheri, item Liutheri, Reginhalm &c. Econtra verò prælibatus ille Pontifex cum manu Advocati ſui U. Comitis, & conſilio ſuorum fidelium tam nobilium, quàm ignobilium eidem firma allegatione retradidit, quicquid proprietatis à Liutherio æccleſiæ ſuæ ſervo in loco Haſalpacb dicto accepit cum exitibus, & reditibus, quæſitis, & inquirendis, cum omni lege, omníque juſticia ea ſcilicet cauſa, ut idem Williport omnino potens eſſet, facere inde quod vellet, & quicquid illi placeret. Item ipſe Præſul venerabilis, quem nihil libuit habere cum peccatis, eidem inſuper tantùm dedit peccuniæ, ut ſua ſibi traderet ille prompta voluntate.

Ad NUM. MCXCVIII.

In nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Cbunradus divina favente clementia Romanorum Imperator Auguſtus. Si bona, quæ ad Eccleſias Dei ab Anteceſſoribus noſtris Regibus vel Imperatoribus, & ab Epiſcopis, Abbatibus, vel aliquibus beatæ memoriæ viris data invenimus, ea ibidem Imperialis noſtri præcepti diſtrictu ſtabilire ſtuduerimus, pro hoc ſtudio Regnum noſtrum ſtabilius fieri, & nos æternam requiem promereri minimè ambigimus. Unde Dei noſtríque fidelium præſentium ſcilicet & futurorum univerſitati notum eſſe volumus, qualiter fidelis noſter Agilbertus Friſingenſis Epiſcopus cum filio noſtro Heinrico Serenitatis noſtræ clementiam adiit, humiliter obſecrans, ut concambium, quod ipſe cum Williborto in prædio & in certa utilitate habet factum ad Eccleſiam ſuam Friſingam in honore Sanctæ Dei Genetricis Mariæ, Sanctíque Corbiniani Confeſſoris, atque Pontificis constructa per Imperiale noſtrum præceptum confirmaremus. Ut ab omnibus autem Chriſti fidelibus hoc concambium quid ſit cognoſcatur, breviter in ſubjecta deſcriptione demonſtratur. Idem verò prædictus Willibortus tale prædium, quale ipſe habebat ſitum in loco Dietbirgitiut in Comitatu cum omnibus ad idem aſpicientibus villis, & cum omni ſua integritate ad præſcriptam Eccleſiam in perpetuum delegavit. Econtra verò ſibi Epiſcopus cum conſenſu & laudatione fidelium, & cum manu ſui nominatiſſimi Uscalci Comitis curtem unam Haſelpach nominatam cum omnibus ad eandem pertinentibus in proprium tradidit. Quorum petitioni pium, ſicut

ſicut erat, aſſenſum præbentes, ob interventum dilectæ Conjugis noſtræ Giſilæ Imperatricis Auguſtæ idipſum à præfato fideli noſtro Egilberto Epiſcopo per commutationem, quæ ad Monaſterium ſuum per hujus noſtri Imperialis ſcripti tenorem ſtabilivimus atque confirmavimus, ea videlicet ratione, ut ipſe ſuíque Succeſſores omnium hominum contradictione remota de eodem prædio liberam habeat poteſtatem deinceps tenendi, tradendi, vendendi, commutandi, vel quicquid placuerit ſibi, faciendi, ad uſum tamen prænominatæ Eccleſiæ. Et ut hæc noſtræ Confirmationis auctoritas ſtabilis & inconvulſa per futura annorum curricula perſeveret, hoc præceptum inde conſcriptum ſubtusque manu noſtra confirmantes, atque corroborantes Sigilli noſtri impreſſione juſſimus inſigniri. Dat. Indict. XIIII. anno Dominicæ Incarnationis MXXXI. anno autem Domini C. Regni VII. Imperij verò V. Actum Goslari feliciter Amen.

NUM. MCXCIX.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Gotapoldi nobilis viri.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus &c. Tradidit namque idem Gotapolt tale prædium, quale habuit in loco, qui dicitur Tala id eſt arabilis terræ, pratorúmque hobas ſerviles II. & dimidiam partem æccleſiæ in manum prædicti Epiſcopi, & Advocati ſui Uodalſcalchi ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò prædictus Epiſcopus cum manu ejuſdem Advocati ſui U. in quodam loco Egilisdorf dicto arabilis terræ, pratorúmque jugera LVIII. nec non & in alio loco Millndorf nominato jugera XXVII. in manum prædicti viri G. retradidit &c. Teſtes nobiles Alcman Comes, Alprih, Iſangrim, Erchanpolt, Ekkihart, Otzi. De familia Reginhalm, Pezili, Wolfolt.

NUM. MCC.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Sigihardi nobilis viri.

PRecariam, quæ inter venerabilem Egilbertum Frigiſingenſis Eccleſiæ Antiſtitem, & quendam nobilem virum nomine Sigihardum conplacita eſt, omnibus in Chriſto fidelibus notam eſſe volumus. Tradidit namque idem prælibatus Antiſtes eidem Sigihardo, quicquid proprietatis in loco Linto dicto habuit cum mancipiis XXII. utriusque ſexûs ad eundem locum pertinentibus ad ſpacium vitæ ſuæ, uxoríſque ejus, & filij eorum, ſi fortè filium genuerint, retinendum. Talem precariam ad optinendam tradidit idem præfatus Sigihardus eidem jam dicto venerando Epiſcopo, quicquid proprietatis viſus eſt habere in loco Suvelich dicto emenſo ſpacio vitæ horum trium prælibatorum ad poſſidendum cum mancipiis ejuſdem pertinentiæ XXII. Hujus rei teſtes ſunt: Uodalſcalch, Ruotperht, Aripo, Alcman, Durinhart, Petto, Hartnid, Pillunc.

NUM. MCCI.

IN nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis. Placuit, atque convenit inter venerabilem Egilbertum, Frigiſingenſis æccleſiæ Epiſcopum, & quendam ejus Clericum nomine Aribonem quandam conplacitationem inter ſe facere, quam & fecerunt. Dedit namque idem Clericus Aripo jam ad præſens tale, & tantum prædium, quale, & quantum in loco Tiginga habuit, in curtiferis, ædificiis, pratis, paſcuis, aquis, aquarúmve decurſibus, exitibus, & reditibus, viis,

viis, & inviis, queſitis, & inquirendis, mancipiis duobus, & omnibus rebus juſtè, & legitimè ad eundem locum pertinentibus unà cum manu Erchanfridi cujusdam nobilis viri, cujus in poteſtate idem prædium tunc temporis ſitum erat traditione veterum poſſeſſorum in manus nuper dicti venerabilis Epiſcopi, & Advocati ſui Geroldi ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Hujus rei nobiles teſtes ſunt: Uodalrih, Reginheri, Gotapolt, Sigibart. De familia autem, Isangrim, Aribo, Wolfkoz. Econtra verò modò dictus laudabilis Antiſtes E. cum conſilio fidelium ſuorum, tam Laicorum, quàm Clericorum unà cum manu Advocati ſui jam dicti Geroldi in loco Nivvinhova dicto ſito quidem juxta fluvium Stragan curtiferum I. & tantùm terræ arabilis, ac pratorum, quantùm ibi babuit ſimul cum duobus manſis, & mancipiis illuc ad ſervicium ſubjunctis, ceteriſque omnibus jure ad eundem locum pertinentibus commodis. Nec non in loco Scahchs dicto Parscalbos VII. quos Albvvin in beneficium tenuit pridem tali cum ſervicio, quali ille eos poſſederat, eidem Ariboni retradidit, eo ſcilicet tenore, ut idem Aribo, & ſuus frater Hadarich eadem hæc, ut dicta ſunt, usque ad obitum ſui firmiter poſſideant.

NUM. MCCII.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Engilgeri ejus ſervi.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit namque idem dictus Engilger in manum Epiſcopi prælibati, & Advocati ejus Helmperti in loco Helmuneſteti dicto curtiferum I. cum ædificiis, terræ arabilis, ac prati, nec non ſilvulæ per totum jugera L. ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò præfatus Epiſcopus cum manu jam dicti ſui Advocati retradidit eidem Engilgero in proprietatem in loco Sciltarun dicto curtiferum I. & item arabilis terræ, ac prati nec non ſilvulæ per totum jugera XL. cum omnibus utenſilibus ad eundem locum pertinentibus. Teſtes Uodalſcalch Comes, Otperht, Meginrat, Luitperht &c.

NUM. MCCIII.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Uodalſcalchi hujus æccleſiæ ſervi.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus &c. Tradidit namque præticulatus Uodalſcalcb in manum Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti in loco Zellanhuſa dicto curtiferum I. & arabilis terræ XXIIII. ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò idem Epiſcopus, & Advocatus ejus cum conſilio, conſenſuque fideliorum ſuorum tam Clericorum, quàm Laicorum nobilium, atque ignobilium perſonarum retradidit ſupra dicto Uodalſcalcbo in loco Uoſta nuncupato æqualem menſuram, ea ratione, ut liberam poteſtatem habeat, & quicquid libitum fuerit inde faciendum. Hi ſunt teſtes: Gerhoh, Dietperht, Hunolt &c.

NUM.

NUM. MCCIV.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Meginhardi cum Matre ejus.

Placuit, atque convenit &c. Tradiderunt namque ambo pari conſenſu in manus Pontificis Egilberti, & Advocati ejus Ariponis in loco Paſinpach hobam I. cum mancipiis infra numeratis, id eſt Petto, & Uxor ejus Gunthilt cum V. filiis ſuis ad æccleſiam Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò in reconpenſatione inſignis Antiſtes ſupra dictis Perſonis de rebus æccleſiæ in loco Wildmos, quicquid ibi videbatur habere cum mancipiis XXX. infra poſitis filij Waltonis VIIII. &c. Ea ratione, ut eadem Heiza, & filius ejus Meginbart, & datum, & acceptum usque ad finem vitæ ſuæ abſque omni contradictione poſſideant. Poſtea verò & datum, & acceptum in jus, & poteſtatem æccleſiæ redeat. Teſtes: Sigihart, Guntpolt, Orzi, Helmperht &c.

NUM. MCCV.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Uodalſcalchi Comitis.

Juſtum & rationabile videtur, ut quicquid &c. Tradidit namque idem Uodalſcalcb Comes in manus Epiſcopi, & Advocati ſui Ariponis de ſua proprietate in locis videlicet ſic dictis ad Sancti Mihelescbirichun æccleſiam unam decimatam, & hobas nobiles VI. ac jugera XVIIII. Inſuper etiam ad Satanstingun, & Cartheresriot, & Fretmaringun, & Wacreina, & Tetinhuſa inter arabilem terram, & prata jugera CCV. partem quoque decimæ, quam ipſe in æccleſia ad Fretmaringa retinebat cum omnibus rebus, & utenſilibus ad loca ſupra dicta legitimè pertinentibus, ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra venerabilis Antiſtes cum conſenſu, & conſilio Clericorum, & Laicorum, tam nobilium, quàm ignobilium retradidit eidem Uodalſcalcho Comiti cum manu Advocati ſui Ariponis de rebus æccleſiæ ſuæ in reconpenſationem rerum prædictarum, id eſt, in loco Moſaha dicto æccleſiam decimatam, & molendinum I. Inſuper etiam, quicquid inibi prius ad Epiſcopatum pertinere videbatur, in agris videlicet, & curtiferis, pratis, & ſilvis, & omnibus utenſilibus, ea videlicet ratione, ut Comes Uodalſcalchus abſque ulla contradictione res ſupra dictas firmiter poſſideat, ac liberam habeat poteſtatem, tam ipſe, quàm poſteri ejus vel dandi, vel ſibi retinendi, ſeu quicquid libitum fuerit inde faciendi. Teſtes Gerolt, Aripo, item Gerolt, Perahtolt &c.

NUM. MCCVI.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Alpricis nobilis viri.

Agnoſcat omnium fidelium conventus &c. Tradidit namque idem Alprich ex quodam ſui juris prædio in loco, qui dicitur Wanga habito duas partes unius jugeris in manum prædicti Præſulis Egilberti, & Advocati ſui Uodalſcalchi ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra prædictus Epiſcopus cum manu prælibati Advocati ſui U. in loco Frimuntaspach dicto tantundem terræ retradidit in manum jam dicti A. ea ratione, ut liberam inde habeat poteſtatem &c. Teſtes bujus rei nobiles Altman Comes, Guntpolt Comes.

NUM. MCCVII.

Commutatiò Egilberti Epiſcopi, & Ariponis nobilis viri.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter &c. Tradidit namque idem Aripo in manus præfati Epiſcopi, & Advocati ſui Helmperti ad Harthuſa arabilis terræ hobas X. prati jugera C. cum ædificiis, & ceteris utenſilibus, & mancipiis X. ſic nominatis: Wolfhart &c. Econtra retradidit ſupra dictus Epiſcopus eidem Ariponi, & Uxori ſuæ Guntpirgæ, & filio ſuo Egilolfo pari conſenſu tam Clericorum, quam & Laicorum nobilium, atque ignobilium cum manu Advocati ſui jam dicti Helmperti ad Peraloh æccleſiam I. decimatam, & hobam dotalem I. & arabilis terræ hobas VIII. & ad Rumoltesdorf æccleſiam I. & quicquid in eodem loco ad Frigiſingam pertinebat cum curtiferis, & ædificiis, & mancipiis XXX. utriusque ſexûs ſic nominatis Engilperht &c. omnibúsque utenſilibus ad loca eadem pertinentibus, eo videlicet tenore, ut idem Aripo & datum, & acceptum poteſtativè usque in finem vitæ ſuæ abſque omni contradictione poſſideat, & poſtea prædicta Uxor ſua jam dicta Guntpirich ad terminum vitæ ſuæ nihilominus retineat, ac deinceps filius eorum Egilolf usque ad obitum ſuum ſine omni moleſtia, & contradictione poſſideat, & ut quisquis illorum trium ſupervixerit ratione ſupra dicta ad finem vitæ ſuæ, ut ſupra dictum eſt poſſideat, & poſtea & datum, & acceptum ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perenniter exiſtat. Teſtes Uodalſcalch, item Uodalſcalch, Arnis, Hoholt &c.

NUM. MCCVIII.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Heilrici hujus æccleſiæ ſervi.

NOverint omnes Chriſti fideles &c. Tradidit namque idem Heilrih in manus Epiſcopi, & Advocati ejus Ariponis in loco Albherisdorf dicto cum curtifero, & arabili terra de pratis jugera XXVIII. ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò præticulatus Epiſcopus cum manu Advocati ſui jam dicti cum conſenſu, & conſilio fidelium ſuorum nobilium ſcilicet atque ignobilium eidem Heilrico in loco Humbala dicto cum curtifero, & arabili terra æqualem menſuram retradidit. Eo rationis tenore, ut exinde liberam &c. Teſtes Erchanpolt, Tiemo, Uodalrich &c.

NUM. MCCIX.

Commutatio Egilberti Epiſcopi, & Luitfridonis ſervi ejus.

NOverint omnes Chriſti fideles, qualiter &c. Tradidit namque idem prædictus Luitfrid in loco, qui dicitur Lonesdorf curtiferum I. XXIIII. jugera arabilis terræ juſſu Epiſcopi in manus Advocati ſui Albrici ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra quidem Epiſcopus, & Advocatus jam dictus in loco, qui dicitur Mouvntal curtiferum I. XXIIII. jugera arabilis terræ, & ſilvæ ſimul jacentis redonavit, eo rationis tenore, ut liberam in poſterum faciendi; quicquid hinc ſibi ſit libitum, poteſtatem habeat. Hujus rei teſtes ſunt: Pezili, item Pezili, Aripo, Aſmar &c.

NUM.

NUM. MCCX.

Concambium, quod Uodalſcalchus Frigiſingenſis Eccleſiæ Advocatus, & Wolfolt, & Uodalrih quidam nobilis viri fecerunt. Tradidit namque Wolfolt tale prædium, quale habuit in locis, quæ dicta ſunt Rota, & Uodalhalminga, & Rintpach, & Rorpach ſcilicet VIII. hobas ſerviles, & IIII. loca molendinarum in eiſdem locis ſita cum omni uſus capione, ſicuti ipſe in proprietatem poſſedit excepta directione ipſius nobilitatis, ſi neceſſe ſit, in manum Uodalſcalchi Advocati Frigiſingenſis æccleſiæ ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani in proprietatem perpetualiter exiſtendum. Econtra tradidit idem Uodalſcalch cum conſenſu, & conſilio familiæ prædicto Wolfoldo ad Prenta in loco, qui dicitur Odindorf VIII. hobas ſerviles, ſcilicet æqualem menſuram cum una legitima molendina, & cum omni uſus capione, quæ in pratis, & in ſilvis, & in aquis, & paſcuis ad eundem locum pertinuit ſibi in proprietatem firmiter tenendum. Teſtes de nobilibus Altman Comes, Isangrim, Uodalrich, Dietrich &c. De familia Rihhilo, Pezili, Liutheri, Gervvich, Wolfkoz, Eparraro.

Tradidit Uodalrich tale prædium, quale habuit in loco, qui dicitur Uminheim ſcilicet II. hobas, & VIII. jugera in agris, & in pratis, & in ſilvis, in manus Uodalſcalhi Advocati Frigiſingenſis æccleſiæ ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani in proprietatem perpetualiter exiſtendum. Econtra tradidit idem Uodalſcalch, & laude, & conſilio familiæ prædictæ Uodalricho in loco, qui dicitur Odindorf æqualem menſuram ſcilicet II. hobas VIII. jugera, ſi ſupra id, quod Wolfoldo datum eſt, ſufficiat, & ſi non ſufficiat in proximis locis, ubi ſibi commodum ſit in pratis, & ſilvis, & in agris, & aquis in proprietatem perpetuò habendum. Teſtes ſupra dicti.

NUM. MCCXI.

Notum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter placuit, atque convenit inter venerabilem Frigiſingenſis æccleſiæ Egilbertum Epiſcopum, ac proprium ejuſdem æccleſiæ ſervum nomine Pruninch in manus prælibati Præſulis, & Advocati ſui Uodalſcalhi nuncupati ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani in loco Cella dicto IIII. & ſemis jugera perpetualiter exiſtenda. Econtra verò à jam dicto Egilberto Pontifice, & prænominato ejus Advocato eodem in loco Cella cum licentia Albuini, qui & eundem locum tunc temporis ſimul cum eodem ſervo in beneficio retinuit, curtiferum I. cui II. fuerunt jugera recepit, ea ratione, ut liberam inpoſterum poteſtatem habeat, quicquid ſibi inde facere libeat. Hujus rei nobiles teſtes ſunt Pecil de Neninpah, Gotapolt, Iſangrim. De familia Liutheri, item Liutheri Pecili, Heririch, Aripo, Asmar, Gerhalm, Geruni.

NUM. MCCXII.

Commutatio inter Egilbertum, & Popponem.

Noverint omnes Chriſti fideles, tam præſentes, quàm futuri, qualiter placuit, atque convenit inter venerabilem Friſingenſis Sedis Epiſcopum Egilbertum, & quendam nobilem hominem Poppo nuncupatum commutationem quandam facere, quam & fecerunt. Tradidit namque prætitulatus Popo in manum Egilberti Epiſcopi, & Advocati ſui Uscalci tale prædium, quale in locis infra ſcriptis Starchando, & aliis nunciis cum eo illuc datis cum menſura, & oſtenſione præſentavit. Inprimis in villa Rouckeraſtorf dicta Eccleſiæ partem, & dotales hobas Sclavanicas III. & jugera III. fiſcal. & cenſualis ruris hubas XI. ad Stallum hubæ IIII ad Lesniza hubæ duæ, ad Debrozvelt hubæ IIII.

ad Trahim hubas III. cum pratis, paſcuis, alpibus, ſilvis, viis, & inviis, exitibus, & reditibus, queſitis, & inquirendis, omnibus rebus juſtè ad loca eadem pertinentibus ad altare videlicet beatæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani perpetualiter exiſtendum. Econtra verò prælibatus Epiſcopus, & Advocatus ejus ſupra memoratus cum conſilio fidelium ſuorum tam Clericorum, quàm Laicorum nobilium, atque ignobilium perſonarum, retradidit ſupra nominato Poponi, quicquid ipſe in loco Malantina dicto à quodam nobili Yrinch vocitato conplacitavit idem Eccleſiæ decimatæ partem quartam dotal. & fiſcal. ac cenſualis ruris hobas XX. cum omnibus utenſilibus ad prædium idem pertinentibus abſque omnis contradictionis moleſtia in proprietatem poſſidendum. Item per manum Altmanni Comitis eidem Poponi ad Eich duas bubas tradidit. Teſtes per aures tracti Altman Comes, Gunpolt, Hartvvic, Pertolt, Dietrich &c. Item Popo prænominato Epiſcopo ad Trahun tradidit II. hubas. Teſtes Uſchalch, Akman Comes, Guntpolt, Sinzo, Pertolr, Reginhalm.

NUM. MCCXIII.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter quædam nobilis femina Hazacha vocata Piligrimi vidua tale prædium, quale babuit ad Scefrilarun id eſt cum curtiferis, ædificiis, agris, cultis, & incultis, pratis, ſilvulis, queſitis, & inquirendis, & omnibus rebus jure, legitiméque ad idem prædium pertinentibus, & mancipiis utriusque ſexûs VIIII. cum manu Advocati ſui Paponis tradidit Altmanno Comiti, eo rationis tenore, quòd ipſe prædium idem traderet, quocunque Senior ſuus Frigiſingenſis æccleſiæ Epiſcopus Egilbertus rogaret. Traditio autem iſta propterea eſt facta, quòd Epiſcopus jam dictus filiabus ejusdem feminæ duabus utrique illarum in quocunque trium monaſteriorum ſubterſcriptorum faciliimè, & optimè potuiſſet præbendam unam impetraret, id eſt, in civitate Ratisponenſi ſive ad Oparimuniſturi, vel ad Nidaranmuniſturi, ſive ad Nivanburcb, ea rationis cauſa, ſi Epiſcopus idem boc factum ante, vel circa proximam venturam Domini Nativitatem ad perfectionem usque perduceret, etiamſi feminæ ipſæ á voto ſuo aliqua dubitatione ceſſarent, ſive aliquo impedimento ab hujus facti prohiberentur perfectione. Ipſe tamen prædium teneret poteſtativè. Econtra autem, ſi illis in voto ſuo perſeverantibus ex Epiſcopi parte illud imperfectum fieret, ipſa, quæ dedit, datum reciperet, ac ſicut antea habuit, prædium ſuum retineret. Hujus rei teſtes: Heimo, Papo, Engildieo ejusdem feminæ filij. Inſuper Papo, & Ugo filij Dietrici, Megingoz, Wezil, Adalvvart. De familia Aripo, Pero, Askrih, Ellinhart. Traditione autem iſta peracta, & teſtibus iſtis per aures tractis illi tres fratres ejusdem feminæ filij legitimam abdicationem illius prædij, id eſt, Firzihunga in manus Altmanni Comitis fecerunt, ac propter boc Paponem vitricum illorum, id eſt, Stiufatar, teſtesque omnes ſuperiores, exceptis tantùm iſtis tribus fratribus per aures iterum traxerunt. Hisque ita peractis femina eadem cum manibus filiorum ſuorum veſtituram ejusdem prædij Comiti tradidit Altmanno, ac ſtatim prædium ipſum illa dimiſit, Altmannóque poſſidendum reliquid.

NUM. MCCXIV.
Epiſtola Peringeri Abbatis Tegernſeenſis ad Egilbertum Epiſcopum.

SEniori ſuo E. Pontificali dignitate ſublimato, P. & grex fratrum ſibi ſubjectus, quidquid filij Patri Spirituali. Iſte frater venit ad nos pœnitens, & aliquod ſolatium à nobis petens. Cui conſiliati ſumus, ut ad vos confugeret, ac ſui reatus qualitatem per totum patefaceret. Cum quo provolvimur veſtigiis veſtræ

piæ

piæ paternitatis, veniam rogantes. Recordamini, quæſumus, exemplum pij paſtoris, qui perditæ oviculæ in tantum compaſſus eſt, ut eam in humeris reportaret ad gregem. Quid aliud poſſumus? libenter cum eo, ſi dignamini, pœnitemus, & hoc ſolum petimus, ut digna pœnitentia miſericorditer caſtigetur, eáque auctoritate, qua poteſtatem habetis ligandi, atque ſolvendi ſubveniatur lapſo, ne degradetur ordine Sacerdotali, & deinceps quaſi abortivum ab omnibus habeatur. Valete in Chriſto.

NUM. MCCXV.

Epiſtola Ellingeri Abbatis Tegernſeenſis ad Egilbertum Epiſcopum.

DOmino E. Pontifici ſummo, ſummæ bonitatis alumno, E. ſuus, quidquid poteſt os vel manus. Condignas inæſtimabili benignitati veſtræ pro innumeris parvitati meæ impenſis beneficiis gratias agere nequaquam ſufficio: quia ſcilicet in ipſa meditatione cogitationis deficio. Nam ipſa innumeroſitas beneficiorum cunctas exſuperat adinventiones eloquiorum. Proinde Pater amande, licet me ſciam omni hora lacrimis gaudij Omnipotenti Deo inceſſabiliter dicere: Benedictus Dominus, quoniam mirificavit miſericordiam ſuam mihi: vincunt fateor, vincunt lacrimæ doloris, quæ ne parvo quidem momento patiuntur me ab intimo cordis ſuſpirio ceſſare, & quæ cogunt Deo & veſtræ Paternitati inclamare: Tribulatio & anguſtia nimis invenerunt me undique. In adventu meo pia & jocunda fratrum me occurrens ſuſcepit Dominum magnificè laudans Congregatio. Ex quo par mihi fuit & eſt mentis exultatio. Poſtea in omnibus Monaſterij officinis in integrum præparata ſedebat omnium rerum penuria, & cum grandi ac inæſtimabili me ubique ſuſcepit injuria. Nam nullius generis ad tantam Congregationem ſuſtentandam pulmentaria inveni, exceptis XV. parvis caſeolis, ad ſervitia hoſpitum ad portam reſervatis. Tres vini carradas ad totius anni diſpenſationem habemus: quam ſcilicet quantitatem ad Mandati novi caritatem Sabbatis omnibus conſuetudinaliter celebrandam ſufficere credimus. Quam miſerabilem calamitatem Deo & veſtræ benignitati conqueror. Si quid poteſtis apud Imperatorem, adjuvetis deprecor. Litterarum iſtarum portitori ſpatium & locum dari obſecro, quò alia, quæ vobis de me habet narrare, opportunè poſſit edicere.

NOTA.

Exiſtimamus, hanc Epiſtolam fuiſſe ſcriptam, poſtquam Monaſterium Tegernſeenſe Anno 1053. incendium, & anno ſequenti gravem direptionem à prædonibus paſſum fuit. quod idem dicendum videtur de epiſtola ſequenti.

NUM. MCCXVI.

Ejuſdem ad eundem.

DOmno ✠.* Apoſtolorum digniſſimo ſucceſſori, ſed meritis Pontificum ductori, ✠. famulus Chriſti, ſervorum cunctorum plenitudinem gaudiorum. Quia veſtram non ignoramus Sanctitatem in omni noſtra neceſſitate nobis patriſſare: indubitanter conſtat ſupra noſtram cervicem pondus peccatorum nos accumulare, ſi tardamus munimen in utroque nobis adeſſe homine Divinum efflagitare. Qua de re ejus invocamus teſtimonium, qui intima cordium rimatur, quòd penes nos omnem ſcilicet Congregationem S. Quirini die noctúque veſtri memoria aſſiduitate precum nunquam oblitteratur. Ob nimiam coacti, ut notitiæ patet veſtræ, noſtram paupertatem loco nobis commiſſo aſſidua ſollicitudine aliquam conferre commoditatem, cujuſdam ſtudimus

*ita Cod.

mus pontis fieri conſtructionem noſtræ quamvis non magnam inopiæ ad ſublevationem. Verùm quidam, cui vix credidimus, veſtram, Pater Sancte, attulit legationem, eundem veſtri fore telonei diminutionem, cùm plus duobus diſtet miliariis ab utriſque pontibus, creditis veſtræ Dominationis telonearii. Veſtræ quidem in conſpectu Sanctimoniæ ſcimus linguam adulantium invidentiumque locum haud reperire, forſitan dicentem, nos veſtris velle imperiis in hac re contraire. Sicut autem liquidò apparet, quia nobis non adjacet poſſibilitas vobis reſiſtendi, ita adeſt velle veſtris, quoad vixerimus, inſtitutionibus in cunctis obediendi. Veſtrum denique per adminiculum, Dominorum dilectiſſime, atque munimentum ſemper devitavimus hujus mundi omne detrimentum; quatenùs pro certò credamus, vos huic loco, quem procuramus, non minùs patrocinari quàm veſtræ Sedi Pontificali. Hoc veſtrum quippe patrocinium ſi noſtra ex hoc loco inobedientia abduxiſſemus, profectu intellectu caruiſſemus. Nunc ergò precamur obnixè de prædicto ponte, quidquid decerni in mente teneatis, interim procraſtinando uti differatis, donec ad loca nobilis contigua veniatis, ibique de hoc veſtri votum negotio viva voce nôſtræ præſentiæ proferatis. Namque ſi voluiſſemus penuriam viatici effugare, nequaquam ad veſtram tardâſſemus almitatem in præſentiarum properare.

Inſtrumenta ſub Nitkero

Epiſcopo XVIII.

NUM. MCCXVII.

DUm in Dei nomine in Laubla Monaſterij Sancti Petri, quod dicitur cælo aureo quod eſt conſtructum foris & prope Ticinenſem Civitatem per datam licentiam Domini Paldvvini Abbatis iſt' morum in judicio reſidebat Dominus Nitkerus Epiſcopus & miſſus Domini Imperatoris ad Juſtitiam faciendam ac deliberandam, Reſidentibus cum eo Dominus Rainaldus Epiſcopus ipſius Civitatis bonus filius Gerolinus quidam Albertus Otto. Vibertus, Ubertus, & Arialdus Judices ſacri palatij, Ubertus filius cujusdam Armanni. O. filius Ardingi, Ardericus de Binaſco. Waltherus filius cujusdam Alberici, Albertus. Oprandus filiolam franci Bernardus & Al: de Brenbio. Alboricus Graſo. Al: & Sifridus Jermanius & reliqui plures, ibique in eodem judicio cæpit dicere Dominus Epiſcopus & Miſſus 5 omnes in iſto placito, qui ſe lamentantur ſuper Albertum filium cujusdam, item Al: de p da, & Schaho, unde ipſe Dominus Epiſcopus & miſſus per ſuos nuntios ammoniti, ut ad ſuum palcitum veniſſent, & exinde juſtitiam feciſſet, ſed nequaquam ipſum ad ſuum placitum habere potuit. Cum ipſe Dominus Epiſcopus & Miſſus taliter retuliſſent, tunc per fuſtem & Watonem, quem ſua tenebat manu, miſit in Bannum omnes res ipſius Al: proprietatis, & hanc notitiam, qualiter acta eſt jam fieri ammonuerunt. quidem & ego Wundo Notarius ſacri palatii ex juſſione Epiſcopo & Miſſo & judicum ammonitione ſcripſi anno ab Incarnatione Domini MXLI. die menſis quinta Julii. Indictione IIII. Ego Nitkerus Friſingenſis Epiſcopus interfui & Miſſus Imperatoris. Bonus filius Judex ſacri palatii interfuit, Ego Viupertus ſacri Judex palatii interfui. Ego O: Judex ſacri palatii interfui.

Geronimus Judex ſacri palatii interfuit.

NUM.

NUM. MCCXVIII.

IN nomine Sanctæ & Individuæ Trinitatis. Hainricus divina favente Clementia Romanorum Imperator Auguſtus. Si loca Eccleſiarum Dei, & bona divinis obſequiis mancipata Anteceſſorum noſtrorum more confirmamus, id profectò ad ſtatum regni noſtri, & ad ſalutem animæ noſtræ liquidò non modo ſperamus, ſed & incunctanter cognoſcimus. proinde omnium Chriſti, noſtrorúmque fidelium præſentium ſcilicet & futurorum cognoſcat induſtria qualiter ego Hainricus Dono Dei Imperator Auguſtus ob divinæ talionis reſpectum, & propter dilectionem, imò ſervitium Nitkeri Friſingenſis Eccleſiæ venerabilis Epiſcopi Eccleſiam unam cum decimis & duabus hubis, & utriusque ſexûs mancipiis in loco Baumkyrchen dicto, alteram vero in loco Biubingun nominato ſimiliter cum decimis & duabus hubis, & utriusque ſexus mancipiis: tertiam quoque Eccleſiam in loco Hæchingen vocato cum decimis & dote legittime confirmatam, & cum una huba, Inſuper etiam, quicquid antedictus Præſul, & Anteceſſor ejus Egilbertus Epiſcopus ad altare Sancti Viti Martyris tradidit & delegavit, hoc ego eidem altari & fratribus ibidem Deo ſervientibus propriè retinendum perpetuo meæ Imperialis Auctoritatis confirmavi privilegio. Et ut hæc noſtra Imperialis confirmatio ſtabilis & inconvulſa omni permaneat ævo, hanc cartam inde conſcriptam manu propria ut ſubtus videtur corroborantes ſigilli noſtri impreſſione juſſimus inſigniri.

Dat: V. Kl: Junii anno dominicæ Incarnationis MLII. Indict: anno autem Domini Hainrici tertii Regis, ſecundi Imperatoris Ordinatione ejus XIIII. Regni quidem XIII. Imperii autem ſexto. Actum Baſila feliciter. Amen.

NUM. MCCXIX.

CUnctis Chriſti fidelibus tam futuris, quàm præſentibus pateat, qualiter felicis memoriæ Comes Razo de Diezen tradidit, & penitus delegatum absque omni contradictione fideli, atque propinquo ſuo Heriberto venerabili Presbytero in proprium habendum, & quicquid exinde libuerit faciendum, quicquid proprietatis habuit in loco Nandesheim nuncupato in areis, edificiis, agris cultis, & incultis, pratis, paſcuis, ruris, molendinis, queſitis, & inquirendis, exitibus, & reditibus, omnibusque utilitatibus ad prædictum prædium jure pertinentibus. Hujus rei teſtes ſunt per aures tracti: Chuno, Guntpolt, Helmperht, Etzo, Chadolt, Perichtolt, Gerolt, Jacob, Hartvvich, Poto, Magnus, Kebolf, Ruotperht.

His ita teſtibus confirmatis mox idem Presbyter æccleſiam, quæ nec dum hoc in loco erat ſub omni feſtinatione novam conſtruxit, & conſtructam, atque à Domno Nitkero hujus Sedis Epiſcopo conſecratam cum omnibus ſibi traditis pro ſalute animæ ſuæ, ſuique Domini Razonis Comitis ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Canonicis inibi Deo ſervientibus devotè contradidit, ea conditione, ut ſub illorum providentia gubernetur, & poſt finem vitæ ſuæ Clerico de ſua progenie illorum peticione ad regendum ab Epiſcopo committatur. Hujus traditionis facti ſunt teſtes de nobilibus Gebolf, Poto, Yſangrim, Berenger, Chadalhoh, Heriman. De familia Geruvich, Razo, Penno, Mazo, Pezili, Ebraro, Herrich, Mahtuni.

NUM. MCCXX.

COnſultum namque videtur, ut quicquid ſæcularibus agitur negociis, ità probabilium teſtimonio virorum, ac ſerie confirmetur litterarum, ne ab aliquo poſtmodum temerè diſſolvi, nec temporum prolixitate oblivioni valeat tradi. Proinde cunctorum Chriſti fidelium cognoſcat induſtria, qualiter

inter

inter venerabiles Epiſcopos Ebarhardum Auovſtenſem Epiſcopum, & Nitkerum Frigiſingenſem Epiſcopum placuit quandam conplacitationem facere, quam & fecerunt. Contigit quædam altercatio inter eosdem Epiſcopos pro decimatione de Giſinhuſir, quam litem diſſolvendam tradidit prædictus Auguſtenſis Præſul Ebarbardus cum conſilio, & conſenſu fidelium ſuorum tam Clericorum, quam Laicorum nobilium, & ceterorum de familia & cum manu Advocati ſui Engilberti VI. bobas ſerviles cum omnibus ad easdem legitimè pertinentibus in locis nominatis ad Wolfpah bobas II. ad Alblinchoua bobas II. & dimidiam, ad Termareskiriba bobam I. ad Guntvvihehus bobam dimidiam. Econtra Frigiſingenſis Epiſcopus Nitkerus omnem inquiſitionem, vel appellationem ejusdem decimationis penitus remiſit pariter, & in perpetuum à ſe, ſuisque poſteris abſolvit cum manu Advocati ſui Sigibardi, & cum conſilio, & conſenſu tam Clericorum, quàm Laicorum nobilium, & ceterorum de familia. Teſtes ſunt utrinque, ex parte Augenſtis Epiſcopi Piligrim Comes, Wolftregil, Helmperbt, Sefrir, Alrman. De familia, Salaman, Ascrih, Adalperht, Ribfrit, Ratheri. Ex parte Frigiſingenſis Epiſcopi, Nobiles Otto Comes, Maganus, Ekihart, Adalram, Lacco, Gerolt, Perbtolt, Altman, Etzo. De familia Liutheri, Ebararo, Gervvibc, Pezili, Wolfheri &c.

NUM. MCCXXI.

NEquaquam videri debet abſurdum, immo rationabile atque conſultum, uti ſecularibus quicquid agitur negotiis ita litterarum probabiliúmque perſonarum roboretur teſtimoniis, ne poſtmodum infringi à quoquam valeat, vel diſſolvi, ſeu prolixa ſeries temporum tradat oblivioni. Proinde pateſcat liquidò cunctis fidelibus, atque credentibus in Chriſto tam inquam præſentibus, quàm forſitan poſtmodum convenientibus, quibúsve ſuper boc negotio ulla debeat eſſe inquiſitio, qualiter in Dei nomine placuit atque convenit Domno Nitkero venerandi nominis Epiſcopo conſenſu, paritérque conſilio Advocati ſui Ottonis, cæterorumque fidelium tam Clericorum, quàm Laicorum adhibito quoddam cum Adalberto ſuo laudabili Archidiacono inire concambium, quod & ita erat finitum, atque pro communi commodo utrinque firmiter ſtabilitum.

Tradidit namque idem Archidiaconus nullius absque dubio interveniente contradictionis ſcrupulo per manum Advocati ſui ad altare Sancti Viti Martyris Chriſti, paritérque in uſum canonicè ibidem Domino famulantium in manum videlicet Domni ſui Antiſtitis prænominati, nec non Gepoldi ſuper idem Monaſterium Advocati tale, inquam, tradidit prædium, quale tunc temporis jure hereditario in loco poſſederat Seli nuncupato II. bobas cum omnibus utenſilibus ad eundem locum pertinentibus curtiferis, dico, ædificiis, paſcuis, exitibus, & reditibus, viis, & inviis, cultis, & incultis, quæſitis & inquirendis, cæteríſque utilitatibus perpetualiter ibidem exiſtendum, & absque omni controverſia in proprietate retinendum. E regione autem prælibatus Antiſtes per manum ejusdem Monaſterij Defenſoris conſentiente loci illius Præpoſito, cunctæque fraternitatis collegio, pariterque adhibito cæterorum fidelium conſilio in manum ſui Arcbidiaconi, ejusque Advocati quendam locum de rebus ejusdem æccleſiæ fratrum Hamarasbuſun dictum tantundem, id eſt, duas bobas continentem cum omni utilitate eò reſpiciente tam in curtiferis, quàm ædificiis, & paſeuis, viis, & inviis, quæſitis, ac inquirendis, cæteríſque rebus ad eundem locum jure pertinentibus retradidit, eo tenore ſcilicet, quo ſibi in proprietate perpetualiter extiterit, vel quicquid ſuper boc libitum foret, licitè faceret. Hujus rei teſtes ſunt per aures tracti: Kamanolt, Perahtolt, Dietrich, Ernoſt, Ekibart, Ezo, Gotapolt. De familia noſtra Aripo, Reginbart, Penno, Ederam, Mahtuni, Wiſo, Waldman, Guntperht, Iſangrim, Wolfheri.

NUM.

NUM. MCCXXII.

Notum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter quædam nobilis mulier nomine Diotbilt, & quædam fidelis femina ex familia Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani Dietrath nominata quandam commutationem inter ſe fieri decreverunt, ſicut & fecerunt. Tradidit itaque prædicta nobilis mulier manu Advocati ſui nomine Otbonis ſuæ proprietatis prædium ad Eperolteſtein ſitum bobam unam, & dimidiam eidem prænominatæ feminæ nomine Diotrath ſuóque Archiadvocato nomine Othoni ſine ulla contradictione in proprietatem habendum. Econtra Diotrath, & prædictus ArchiAdvocatus tradiderunt nobili mulieri in reconpenſatione ſuæ proprietatis prædium ad Ricbarteshouun ſitum hobam unam, & dimidiam abſque omni contradictione. Hoc concambium præcepto Heimrici Imperatoris, & Nitkeri Epiſcopi teſtibus fidelibus inter ſe ſtabiliêrunt. Iſti ſunt teſtes tracti per aures de nobilibus Otto, Etzo, Werinbarth, Kerolt. De familia Ebararo, Luitheri, Meginbalm, Guntperbt, Pruninch, Machthuni, Meginhart, & Meginbarth, Engilchacb, Wolfkoz, Radapoto.

NUM. MCCXXIII.

Cognoſcat præſentium ſcilicet, & futurorum induſtria, qualiter Nitkerus Frigiſingenſis æccleſiæ venerabilis Epiſcopus cum Ribkero ejusdem æccleſiæ famulo quoddam faciebat concambium. Præfatus etenim Rihker inprimis tradidit penes loca Pericbeim, & Fateresdorf dicta jugera XX. cum omni lege. Econtra antedictus Præſul cum manu Advocati Sigihardi ejusdem æccleſiæ, atque per manum Artolfi vice domini, & Adalberti Advocati fidelium ſuorum conſilio Clericorum, atque Laicorum ſimiliter jugera XX. apud Albberiſtorf ſæpedicto reddidit Ribkero. Hujuſce commutationis teſtes ſunt nobilium Adalpbrer, Kaminolf, Alamar, Reginmar. De familia Wolfbart, Poro, & frater ejus Iſangrim, Meginhart, Reginhalm, Kerolr, Pezili pictor, Kerboh, Hermpreht &c.

NUM. MCCXXIV.

Notum ſit præſentibus, & futuris, qualiter placuit, atque convenit inter Nitkerum Frigiſigenſis æccleſiæ venerabilem Epiſcopum, & ejusdem æccleſiæ famulum nomine Lantbertum quoddam concambium facere, quod & fecerunt. Tradidit inprimis præfatus Lantbertus in manus ante dicti Epiſcopi ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani in loco Strupingun dicto L. jugera. Econtra memoratus Præſul cum conſilio, & conſenſu fidelium ſuorum, & cum manu Advocati ſui Sigihardi in loco Litpab nominato tradidit eidem Lantberto æqualem menſuram in proprium habendum, ſeu quicquid inde libuerit faciendum. Teſtes ſunt nobiles Caminolf, Kepolf, Ruotperht, Poto, Herirant, Peringer. De familia Luitberi, Geruvibe, Wolfkeri, Kerhalm, Ratzo &c.

NUM. MCCXXV.

Omnium memoriæ commiſſum eſſe volumus congambium, quod Sighardus Advocatus fecerat cum Fruœmundo quodam Eccleſiæ famulo apud Hangentinheim. Traditum quippe eſt eidem Frovvemundo curtiferum unum in eodem loco in proprietatem, quod prius in beneficio babebat, pro quo de proprietate ſua idem Frovvemundus in eodem loco duplum arabilis terræ tradidit. Et factum eſt boc ex permiſſione Domni Nitkeri Epiſcopi conprobante familia. Teſtes nobiles Penno de Pacba, famuli Eberaro, Aribo, Altman, Wolfkoz, Penno filius ſuus, niger Liutheri cum filio ſuo Liuthero, Pezili de Pallanbuſun, Herrich, Pezili de Purcbartingun, Wizo, Mazo, Waltman de Hiſandorf

NUM. MCCXXX.

Epiſtola Albini Abbatis Tegernſeenſis ad Nitkerum Epiſcopum.

INcomparabili meritorum privilegio N: honori Pontificum collegio. A. infimus Chriſticolarum, gaudia cœlicolarum. Imperium Regis noſtri, ſcilicet Senioris, in ſcribendo libro cum omni, ut par fuit, ſuſcepimus devotione. Sed quò id ipſum valeamus proſequi condigna perfectione, nos adjuvari ſummopere obſecramus in hac re, ceu promiſiſtis veſtræ ſagacitatis ordinatione. Nobiſcum quidem quam plures Sanctorum ſollemnitates annualiter celebrantur, quæ apud veſtram mentionem oblitterantur. & multæ penes vos anniverſariæ recoluntur gloria, quæ in noſtra non ſunt memoria. Quam ob rem á Pentecoſte uſque ad Adventum Domini omnes feſtivitates Sanctorum ſine dilatione efflagitamus nobis ſcribendo notari, quæ cum pleno officio: vid: novem Lectionibus, aut cum tribus debeant celebrari, quatenus juxta hoc exemplar librum poſſimus perficere Nocturnalem, in omnibus his voluntatem ſectantes regalem.

Inſtrumenta ſub Ellenhardo

Epiſcopo Friſingenſi XIX.

NUM. MCCXXXI.

De ſtabilitate Friſingenſis Eccleſiæ.

IN nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Heinricus Divina favente clementia Rex. Si erga domos Dei noſtræ liberalitatis munificentiam piis incitati ſtudiis oſtenderimus, & oportuna terreni commodi more Imperiali ſeu Regali eis conferimus ſuffragia, non ſolùm ad temporalem Regni divinitùs nobis collati profectum, verùm & ad æternitatis gloriam optinendam hoc nobis multum prodeſſe liquidò credimus, ſimúlque patrociniis Sanctorum nos ideò beari atque tueri non ambigimus. Idcircò omnibus Chriſtianæ Religionis fidelibus, præſentibus ſcilicet pateſcat ac futuris, quoniam reverendus Hellenhardus Sanctæ Friſingenſis Eccleſiæ Præſul noſtram adiit celſitudinem obnixè ſupplicans, ut pro ſtabilitate ejuſdem SacroSanctæ Eccleſiæ univerſas res liberalitate piæ memoriæ Anteceſſorum noſtrorum Imperatorum ſcilicet ſive Regum à primo conſecrationis ſuæ tempore uſque modo conceſſas, & quicquid religioſa nobilium perſonarum vel ignobilium traditione ſeu commutatione ſive coemptione aliqua in jus & inveſtituram ejuſdem Eccleſiæ in præſenti collocatum dinoſcitur, per noſtræ Regalis renovationis præceptum ſibi roborare atque confirmare dignaremur, totámque facultatem in tutelæ noſtræ ſingulare patrocinium, mundiburdium, atque defenſionem babuiſſemus commendatam. At nos gratuita benignitate religioſis ejus peticionibus pro Chriſti honore & Sanctæ Genetricis ſuæ ſemper Virginis Mariæ veneratione aſſenſum præbentes, nec non Genetricis noſtræ Imperatricis Agnetis, nobiſque dilecti Balduini Salburgenſis Eccleſiæ Archiepiſcopi & aliorum tam venerabilium Epiſcoporum, quàm reliquorum conſpectui noſtro aſſiſtentium Procerum interceſſioni piè annuentes jure auctoritatis noſtræ ad præfatam Eccleſiam nomine Sanctæ Genitricis Dei dedicatam, ubi electus Dei Confeſſor Corbinianus corpore quieſcit pro Anteceſſorum noſtrorum & animæ noſtræ remedio, ac diuturna profectûs noſtri felicitate æternaliter in

proprium donamus, roboramus, ac renovando confirmamus, quidquid ad prædictam Sanctam & Matricem Eccleſiam hactenùs pertinebat, & moderno tempore eadem Eccleſia in veſtitura retinet in quacunque videlicet Provincia Regni noſtri, ſive quocunque Pago, aut Marchia vel Comitatu ſitum ſit, cum Monaſteriis, Eccleſiis decimatis, ſive absque decima, cum Caſtellis, vel vicis, cum curtis, caſis, aliíſque ædificiis, familiis, & utriusque ſexûs mancipiis, Parchalcis, Sindmannis, Hengiſtvotris, cenſibus, & capiticenſibus, agris, campis, vineis, terris cultis & incultis, novalibus ac ſilvis ad novalia exſtirpandis, pratis, paludibus, paſcuis, conpaſcuis, montibus, ſilvis, materiæ ac lignorum inciſionibus, foreſtis, venationibus, mercatis, theloneis, & percuſſura proprij nomismatis, Salinis & Sartaginibus ac locis Sartaginum, aquis aquarúmque decurſibus, piſcationibus, ſtationibus, id eſt giſtellis piſcium, quos huſones dicimus, molis, molendinarúmque locis, pontibus, vectigalibus, viis & inviis, exitibus & reditibus, & quæſitis & inquirendis. Hæc omnia in omnibus ad ipſum Friſingenſe Epiſcopium legaliter pertinentia per hoc auctoritatis noſtræ præceptum in jus & poteſtatem Sacroſanctæ Chriſti Matris æccleſiæ præfatæ donamus, tradimus, & confirmando renovamus, eo rationis tenore, ut jam dictus honorabilis Epiſcopus Ellenhardus, ejúſque Succeſſores liberam pro utilitate ejusdem Sanctæ Dei Eccleſiæ perenniter habeant poteſtatem, quicquid inde voluerint faciendi absque ullius moleſtia. Et ut auctoritas noſtra per cuncta mundi labentis curricula firmiore ſolidetur ſtabilitate manu noſtra ſubtùs eam roborantes Sigilli noſtri inpreſſimus inſigniri. Signum Domini Hainrici quarti Regis invictiſſimi. Wintherus Cancellarius vice Luitpoldi Archicapellani recognovi. Data V. Idus Februarij. Indictione X. Anno Dominicæ incarnationis MLVII. anno autem Domini Heinrici IIII. reg. ordinat. tertio, regni primo. Actum Nivvenburch in Dei nomine feliciter amen.

NUM. MCCXXXII.

Tradicio cujusdam feminæ nomine Enzawip de Halla.

NOverint omnes Chriſti Eccleſiæque fideles, qualiter quedam femina nomine Enzavvip ſpontanea voluntate ſeipſam ad altare Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani ex libera condicione in tributariam in manus Domni Elenhardi ejusdem Sedis venerabilis Epiſcopi ea lege tradidit, ut à ſe ipſa & a filiis ejus V. Permanno, Gèrlobo, Ederammo, Willipoldo, Chadalhoho, nec non & ab omni ejus poſteritate ſingulis annis V. denarij ad idem altare perſolvantur. Adjecit etiam hanc condicionem, ut ſi eidem Epiſcopo vel Succeſſori ejus opus fuerit aliquem vel aliquos ex eadem ſui poſteritate in Miniſteriales ſumere arbitrium habeat, & ipſi aſſumpti legalis Miniſtri jure & condicione utantur. Actum eſt Friſinge IIII. Nonas Marcias anno ab Incarnatione Domini MLXIIII. Indict. II. anno ejusdem prædicti venerabilis Epiſcopi Ellenhardi XII. præſentibus & in teſtimonium ductis compluribus viris nobilibus, Adalberto, Ruotperht, Tagonone, Heinrico, Ekkado, & aliquantis de familia, Pennone, Heimone, Reginharto, Gunthberto, Heppando, Richoldo, Eppone.

NUM. MCCXXXIII.

Conganbium mancipiorum inter Ottonem Ratisponenſem Epiſcopum & Ellenhardum Frigiſingenſem.

ID eſt, de familia Radasponenſi Ruozila nupta famuli Frigiſingenſi Mahtuni Coco & duo filij ipſorum Wolfheri & Richart. De Frigiſingenſi verò Liutpurc Uxor Uodalrici Ratisponenſis famuli de At... cum duobus etiam filiis

eorum

eorum .... Factum eſt hoc per ambarum familiarum Advocatos Fridericum & Eckehardum in præſentia amborum Epiſcoporum Ratiſponæ anno Dominicæ Incarnationis MLXXV. IIII. Idus Septembris feriâ V. Teſtes de familia Frigiſingenſi Penno, Reginmar, Uogo, Zizo & frater ejus Sigibart, Lanzo, Ranvolt, Engilſcalch. Ex altera parte Prun, Goteſcalch, Ascrich, Adalperht & frater ejus Cuono.

NUM. MCCXXXIV.

Concambium inter Ellenhardum Epiſcopum & Wintherium ſervum Eccleſiæ. Tradidit idem Wintherius proprietatis ſuæ hobam unam in loco qui dicitur Loupach juxta lignum Domini ad altare Sanctæ Mariæ & in manus Ottonis Advocati præſente & comprobante Epiſcopo Ellenbardo. Pro hac traditione ex proprietate Eccleſiæ & ex beneficio Ottonis filij Perhtoldi Comitis ipſo permittente atque petente per manus etiam Ottonis Advocati eidem Wintherio tradita eſt ab Epiſcopo boba una in proprietatem in loco, qui dicitur Alarun. Actum eſt iſtud concambium apud Udimaresphelt anno Domini MLX. VII. Kal. Junij, feria III. in Pentecoſtes.

NUM. MCCXXXV.

Notum ſit omnibus præſentibus ſcilicet & futuris, qualiter quedam femina nomine Azala fecit quoddam concambium cum Arnoldo Præpoſito de Monaſterio Sancti Viti, ac cum aliis fratribus ibi ſervientibus, & cum manu Advocati Ottonis, ac cum conſenſu Clericorum vel Leicorum ſibi in proprietatem, quod & perfecerunt. Predicta namque femina tradidit tale prædium, quale habuit apud Ricbdiesdorf ad prædictum Monaſterium, & illi reſtituta eſt equali menſura apud Tintinbuſan perpetualiter exiſtendum. Hujus rei teſtes ſunt per aures tracti. De nobilibus Aribo, Goteſcalch, Ozi. De familia Aribo, item Aribo, Uogo, Heimo, Penno, Pezili, Mazo, Waldman, Mabtuni, Gerhart, Wolfcoz. De familia S. Viti, Pero, Lantperht. Hoc concambium factum eſt anno MLXII. Ellenhardo Epiſcopo annuente.

NUM. MCCXXXVI.

Conſultum namque videtur, ut quicquid ſecularibus agitur negotiis ita probabilium teſtimonio virorum, ac ſerie confirmetur literarum, ne ab aliquo poſtmodum tempore diſſolvi, nec temporum prolixitate oblivioni valeat tradi. Quapropter cunctorum Chriſti fidelium præſentium ſcilicet & futurorum agnoſcat induſtria, qualiter placuit atque convenit inter Canonicos Sanctæ Friſingenſis Eccleſiæ & quendam Clericum nomine Wolfhardum præcipiente pio ac venerabili Antiſtite Ellenhardo, una cum Domno Udalrico ac fratrum Magiſtro eorundem tam illo quam ceteris Clericis nobilibus & ignobilibus conſentientibus & conlaudantibus quoddam concampium facere, quod & fecerunt. Tradidit namque prælibatus Clericus Wolfhart jam ad præſens, quicquid proprietatis babuit in loco Sachlin ...... & dimidiam hobam aput Eſchilinpach, contra decimationem Waltchuniſpach in curtiferis, agris cultis & incultis, pratis, paſcuis, queſitis & inquirendis, exitibus & reditibus, omnibusque rebus jure ad hæc loca pertinentibus per manus Advocati ſui Aribonis in manus fratrum ac Ottonis Advocati. Econtra in reconpenſationem præfatus Magiſter Uodalricus unà cum fratribus ac Ottone Advocato ſuo tradidit Waltchuniſpach & decimationem eidem Clerico in manus Advocati ſui Aribonis in proprietatem perpetualiter ſibi exiſtendum, & quicquid ſibi in præſens, & inpoſterum libitum eſt, licitum habeat faciendum. Hujus rei teſtes ſicut mos eſt

 tracti

tracti ſunt per aures: Helmperht, Gamanolf, Gerolt, & frater ejus Jacob. De familia: Epararo, Aribo, Altman, Mahtuni, juniórque Mahtuni, Reginhart, fratérque ejus Waldman, Gerhart, ... Luitheri, Wezil, Wolfkoz, Ruodolf.

NUM. MCCXXXVII.

NOverint omnes Chriſti fideles præſentes & futuri, qualiter placuit Domino Ellinhardo Epiſcopo conſenſu & conſilio Ottonis Advocati ſui ceterorúmque fidelium ſuorum tam Clericorum, quàm Laicorum adhibito quoddam concambium facere cum Eppone laudabili confratrum Miniſtro, quod & ita factum eſt. Tradidit namque ſupra dictus Epiſcopus eidem Epponi per manum Ottonis ſui & confratrum ſuorum Advocati de bonis confratrum cum ipſorum conſenſu & peticione in loco Pipurc dicto XX. jugera ſibi & poſteris ſuis perenniter in proprium habendum. Retradidit autem prædictus Eppo in loco Ebichanhovan dicto LX. jugera ad altare Sanctæ Mariæ & Sancti Corbiniani ad ſervicium confratrum ibidem Chriſto ſervientium. Hujus rei teſtes ſunt, ſicut mos eſt, tracti per aures: Ernuſt &c.

NUM. MCCXXXVIII.

SImiliter etiam Dominus Ellenhardus hujus Sedis Epiſcopus curtiferum apud Sigihoſtetin delegavit ad altare S. Petri in cripta, tali videlicet tenore, ut alicui de fratribus commiſſo Miſſæ celebrentur ad prædictum altare, pariter fratribus inde ſervicium exhibeatur in anniverſario Epiſcopi die. Teſtes de nobilibus Otto, Ernuſt, Waltheri Comites. De familia Aribo, Geruvich.

NUM. MCCXXXIX.
Traditio.

QUidam nobilis vir Adalperht pro anima fratris ſui Erchangeri Præpoſiti tradidit ad altare Sanctæ Mariæ Hobam ſervilem unam, ad ...... in oblationem fratrum. Teſtes Eberaro, Liutheri, Lutpolt.

NUM. MCCXL.

TRaditio prædij Muchun, quod Piligrimus Comes in manus militis ſui Ruodolfi ea delegavit condicione, ut illud ad altare Sanctæ Mariæ in oblationem fratrum pro ſe ſuíſque ab eodem traderetur Ruodolfo, quæ etiam traditio ab eodem peracta eſt Ruodolfo præſentibus & hoc conlaudantibus ſcilicet Cuonone fratre Piligrimi & ejus filio Cuonone, qui etiam eandem traditionem ſub hac faciebant, & confirmabant conditione, quatinùs ſi illud prædium à communi fratrum oblatione auferatur ab aliquo, idem Cuono vel filius ejus, vel quilibet proximus heres jus habeat in ſuam id redigere peteſtatem appenſis ad idem Altare tribus aureis. Et hi teſtes nobiles: Chuono, Hartman, Heinrich, Welf. De familia Penno, Pezili, Lanzo, Isinger.

NUM. MCCXLI.
Traditio Avaſia.

NOticia prædiorum & mancipiorum, quæ quidam Latinus nomine Turiſindus ad altare S. Mariæ in manu ejuſdem Sedis Epiſcopi Ellenhardi, nec non Advocati ſui Ottonis tradidit. In Avaſia Maſſilicam I. quam tunc Preſbyter Johannes de Alpago habuit. In Glaoene Maſſilicam I. quæ inhabitabatur

tur per Wangerium. In monte S. Petri Maſſilicam I. quæ inhabitabatur per Negottinum ſervum ejusdem Eccleſiæ, & ſextam partem Caſtelli, quod vocatur Petra in Gloſſone Maſſilicas III. in Beibe Maſſilicam I. In valle Zenedenſi in loco, qui dicitur Caſtheodorici Maſſilicas II. In Runco frontulo Maſſilicas IIII. In Camino Maſſilicas II. In Caſtingola Maſſilicam I. & ſervum I. cum Uxore & filiis. In Valado Maſſilicas IIII. In Reſio Maſſilicas III. juxta Muſonem curtim dominicatam cum Maſſilica I. In Liſeria Maſſilicas IIII. In Belluna Urbe ſextam partem æccleſiæ Sancti Longini. In Celentino ſextam partem æccleſiæ S. Bartholomei. in Choro ſextam partem æccleſiæ S. Benedicti. In Runconfrontulo integram æccleſiam. Nomina mancipiorum: Pizala cum VI. filiis ſuis. Albiza cum filio. Radalda cum fratre ſuo & filiis II.

NUM. MCCXLII.
Commutatio Ellinhardi Epiſcopi & Waldmanni Clerici.

PLacuit igitur inter venerabilem Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopum nomine Ellinhardum, & inter quendam ejusdem Eccleſiæ Clericum nomine Waldmannum quandam commutationem facere. Tradidit itaque prædictus Clericus in loco, qui dicitur Sindioshuſa curtiferum I. jugera XXXVI. arabilis terræ in manus prædicti Epiſcopi & Advocati ſui Ottonis ad altare Sancte Marie, Sanctique Corbiniani perenniter exiſtendum. Econtra verò idem Epiſcopus cum manu Advocati ſui ſupra ſcripti eidem Clerico cum conſilio fidelium ſuorum æqualem menſuram in loco Ellinhartesprunno in proprium ſibi habendum, ſeu quicquid exinde faciendum libuerit redonavit. Teſtes Ebararo, Altman, Aripo, de Horschinhova Mazili, Penno & iterum Aripo, Mahtuni, Liczi, Richeri.

NUM. MCCXLIII.

COmmutatio inter Ellenhardum Epiſcopum & Albericum ſervum Eccleſiæ. Tradidit idem Albrich ad altare Sanctæ Mariæ in manus Epiſcopi Ellenhardi, & Ottonis Advocati apud Trisnicha ſervilem hobam & vineam I. apud Mitterbach jugera XLV. apud Kaizſtechen jugera III. Retraditum eſt eidem Albrico ab Epiſcopo prænominato per manus Ottonis Advocati ex proprietate Eccleſiæ apud Pittrichesdorf æqua menſura in proprietatem. Teſtes Ger. Heinrich &c.

NUM. MCCXLIV.
Traditio Cappella.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus & noſtris, qualiter quædam nobilis femina nomine Ita & filius ejus Griph prædium, quod habuerunt in loco Cappella dicto cum mancipiis, molendinis, portubus, agris cultis & incultis, queſitis & inquirendis & omnibus pertinentiis & utilitatibus, quibus poſſederunt ad altare Sanctæ Mariæ, S. Corbiniani in manus Domni Ellenhardi Friſingenſis Sedis venerabilis Epiſcopi Advocati Ottonis delegaverunt, & inveſtituram ejusdem boni ab eis eodem die ſibi traditam prænominatus Epiſcopus & Advocatus poſſiderunt. Econtra ſepe dictus Epiſcopus cum manu ejusdem ſui Advocati Ottonis retradidit eis quoddam curtiferum in loco Vaniecha cum omni jure & ſervitio, quo ipſe ad manus ſuas eo die ipſum habuit, & utilitatem ſibi ab eis delegati prædij vitæ eorum reconceſſit, ut poſt obitum eorum utraque ad jus S. Mariæ & Domni Epiſcopi redeant. Si autem idem Epiſcopus, vel violen-

violencia alicujus Succeſſoris ejus idem pactum violent, & rumpant, ipſa Domna & filius ejus de prædio ſuo faciendi quicquid voluerint, liberum jus & arbitrium habeant. Teſtes Eckehart & frater ejus Otto, Udelſcbalcb, Goteſcalch, Otto, Sigemar, Uodelricb, Adelperbt, Amelrich, Walchuon, Immo. De familia. Wolſtheri, Eppo, Gervvicb, Arnolt, Uodelſcalc, Wecil, Luitber, Sigehart, Engilſcalc, Mazil, Eppo.

NUM. MCCXLV.

AD memorialem notitiam præſentium ac futurorum ſubſcriptum eſt, qualiter placuit atque convenit inter Hamidionem Archidiaconum & quendam nobilem virum Giſaloldum quandam commutationem facere, quam & fecerunt. Tradidit namque præfatus H. cum manu Advocati ſui Ottonis & conſenſu Epiſcopi Ellenhardi tale prædium, quale habuit io loco, qui dicitur Menipahc in manum Giſaloldi perpetualiter exiſtendum. Econtra idem G. cum conſenſu & laudatu magnæ multitudinis familiæ retradidit in manum Hamidionis & Advocati ſui Ottonis, quicquid proprietatis habuit apud Scalpahc cum omni utilitate perpetualiter exiſtendum. Teſtes ſunt de nobilibus Gotaſcalc, Altman, Adalram, Adalperbt, Engilperbt, Aribo.

NUM. MCCXLVI.

NOverint omnes coocambij bujus ioquiſitores, quod placuit atque convenit inter veoerabilem Epiſcopum Ellenbardum & Hamidiooem ejus æccleſiæ Archidiaconum quoddam concambium facere, quod & feceruot. Tradidit namque idem H. prædicto Epiſcopo, quicquid proprietatis habuit in loco Ricbkeraspuoc dicto, & in alio loco Stroga vocato in manum Advocati ſui Ottonis ad altare Sancti Zeoonis in ſervitutem Canooicorum. Econtra præfatus Epiſcopus cum manu ejusdem Ottonis retradidit prælibato H. tale prædium, quale Sigapolt libertus & ejus Uxor Azila de familia pro anima ſua ad altare Sancti Zenonis delegaverunt. Sed ne boc concambium poſtmodum ab ullo poſſit diſſolvi teſtes ſunt per aures tracti de nobilibus Adalperht, Jacob &c. De familia Heimo, Mahtuni, Penno, Wiſo, Regiobart, Ruotberi, Megiobart, Ramuo, Izo, Waltman.

NUM. MCCXLVII.

Concambium Ellenhardi Epiſcopi cum confratribus Friſingenſis Cenobij.

COnſultum igitur & rationabile videtur &c. Tradidit namque ſupra dictus venerandus Epiſcopus quandam feminam Memuot dictam cum gemina prole per manum Advocati ſui Ottoois in miniſterium Coofratrum ea lege, & eo tenore, ut ipſa & liberi ejus liberali miniſterio cooſiſtant, quo & hactinús conſiſtebant, & in omni ejusdem mulieris poſteritate viri legales miniſtri, & femioæ ipſius tunc temporis Pontificis legales habeantur pediſſequæ eadem lege & eodem jure. Econtra in reconpenſatiooe Confratres per manum Advocati ſui Geroldi conſentiente Domno Præpoſito Ercbankero quandam matronam Hiltigart oominatam cum gemina prole ſua, videlicet filio ſuo Luitpoldo, & filia ſua Giſila in mioiſterium prætitulati venerabilis Epiſcopi tradiderunt, illa quippe lege, quatinùs ipſa ſicut & ante fuit, ab omni ſervitio ſit libera, niſi berilis ſit pediſſequa, & totius poſteritatis ſuæ viri, ipſius eo tempore Præſulis legitimi ſint Mioiſtri, & feminæ, ſicut illarum reciprocæ prout beneficium habeant, ipſi tunc temporis Epiſcopo conſiſtaot pediſſequæ. Scripſimus bic teſtes

tractos

tractos & more per aures. Otto, Ruotperht, Reginmar, Gerolt, Gotaſcalh, Wolfheri, & Wolfheri, Turinc, Wolfker, Charilman, Aripo, Wichart, Eppo, Penno, Waltheri. Anno Dominicæ Incarnationis milleſimo LVIII. Indictione XI. feria IIII. die VII. ante Kalendas Septembrias, & in Luna IIII. facta eſt hæc commutatio ſuper altare S. Mariæ & Sancti Corbiniani propria & juſta petitione Doni Luitradi Archipresbyteri.

NOTA.

Pediſſequa. nempe famulæ, nulla ſervitutis lege adſtrictæ, ſed liberæ, veluti ex contextu apparet. Certè Hofmannus in Lexico Pediſſequorum & Pediſſequarum nomine famulos ac famulas intelligit. Porrò nomine *Miniſtrorum Legalium* rectè intelligere videmur Miniſtros ingenuos, à mancipiis diſtinctos. Vide plura in Nota ad ſequens Inſtrumentum.

NUM. MCCXLVIII. a.

Conventio inter Ellenhardum Friſingenſem Epiſcopum & Sigehardum Aquilegienſium Epiſcopum.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter Ellenhardus Epiſcopus recognovit omnem decimam de univerſis bonis, quæ Eccleſia ſua tunc temporis habuit in comitatu Carniolæ Aquilegienſi Eccleſiæ per manum Advocati ſui Ekkehardi ad altare Sanctæ Mariæ in manum Sigehardi Patriarchæ ſuique Advocati Marquardi. Poſt hæc vero idem Epiſcopus traditis duabus Sclavonicis maſſaritiis cum omni jure ac proprietate, quibus ipſe eas habuit, in pertinentia curtis ſuæ Lonca dictæ ſitis, una ſervo altera libero poſſeſſa, ac plenaria decimatione IIII. arearum ibidem poſitarum, nec non & delegatis X. Sclavonicis maſſariciis apud Winperch ſitis cum integra trium ejusdem curtis arearum ibidem poſitarum cunctorúmque tunc temporis inibi degentium ſervorum decimatione eandem decimam redemit. Præterea inter eos conventum eſt, ut ſi quos Patriarcha vellet ad Eccleſias in Lonka conſtructas determinare, Clerici, qui ibi ſunt, ita illos, ſicuti qui determinati ſunt, ad Chriſtianitatis jura legitimè conpellant, ac inde & de ceteris ad jus Patriarchæ pertinentibus ſibi vel Archidiacono ſuo reſpondeant. Collaudatum eſt quoque, ut Friſingenſis Epiſcopus in ſupra dictis à ſe datis Winperch Maſſariciis, vel ubicunque Patriarcha poſtularet, Eccleſiam faceret fabricari, ea ratione, ut Patriarcha eam conſecrans incolas earundem maſſiriciarum, & ſi quos alios pariter ad Epiſcopum pertinentes vellet ad eam determinaret, idem etiam Epiſcopus in ſuis bonis juxta utriusque partis voluntatem, ubi opus eſſet, unam vel duas Eccleſias conſtrueret, & Patriarcha vel Epiſcopus ipſius licentia conſecraret, ita tamen, ut omnes ad Epiſcopum pertinentes, & ſi quos alios Patriarcha vellet, ad eas determinaret. Ut autem hujus concambii, & conventionis firmitas ſtabilis, & inconvulſa permaneat, Cleri ac populi ex utroque aſſenſu roboratum eſt. Hujus rei teſtes de militibus Aquilegienſis Eccleſiæ Ratpot, Marquart, Johannes, Gozpreht, Heinrich, Altman, Durinc, Adelpert. De familia Novol, Ermenharht, Johannes, Egilfrit. De Militibus Friſingenſis Eccleſiæ Wignanr, Erchinhreht, Reginmar, Heimo. De familia Vietrich, Pezile. Actum in civitate Aquilegia XVII. Kal. Julij, Anno Dominicæ Incarnationis M. VII. IIII. Indict. XI.

NOTÆ.

Sigehardi Patriarchæ. Hic fuit Patriarcha Aquilejenſis ab anno 1068. uſque ad annum 1077. vide *Tom. V. Italiæ Sacræ. col. mihi 55.* fuit Cancellarius Henrici IV. uti ibidem habetur.

Maſſaritiis. nempe villis. nam Petro Galeſino in ſuo Dictionario *Maſſaro* idem eſt, ac *curator villæ. Maſſara* idem ac *pediſſequa*, ac fortè curatrix villæ. *Maſſeritia.* ſuppellex.

Anno M. VII. IIII. fortè 1074. In quem annum aliàs incidit Indictio XII. Convixiſſe eo tempore Sigehardum Patriarcham, & Ellenhardum Epiſcopum, in confeſſo eſt.

NUM. MCCXLVIII. b.

ADDITAMENTA

Ad res Ellenhardi Epiſcopi, ex ejusdem vetuſta Liturgia, excerpta.

Miſſa S. Scholaſticæ Virginis.

DEUS, qui beatæ Virginis tuæ Scolaſticæ animam ad oſtendendam innocentiæ viam in columbæ ſpecie cælum penetrare feciſti, concede nobis ipſius meritis innocentes vivere, ut ad eandem mereamur gaudia pervenire. per

Super oblatam.

SUſcipe, quæſumus Domine ob honorem Sanctæ Virginis tuæ Scolaſticæ munus oblatum, & quod noſtris aſſequi meritis non valemus, ejusdem ſuffragantibus meritis largire propitius, per

Poſt Communionem.

QUos cælesti Domine refectione ſaginâſti, beatæ, quæſumus Scolaſticæ Virginis tuæ meritis à cunctis erue propitiatus adverſis. per Dominum noſtrum.

XII. Kal. Aprilis. Natal. S. Benedicti Abbatis.

OMnipotens ſempiterne Deus, qui hodierna luce carnis eductum ergaſtulo beatiſſimum Confeſſorem tuum Benedictum ſublevâſti ad cælum, concede quæſumus, hæc feſta tuis famulis celebrantibus cunctorum veniam delictorum, ut qui exultantibus animis ejus claritati congaudent, ipſo apud te interveniente conſocientur & meritis. per.

Secreta.

MUnera Domine, quæ tibi fideliter immolamus, quæſumus, ut interveniente Sancto Benedicto, cujus normam in terra regulariter degendi cognovimus, placatus ac propitius recipere digneris. per Dominum.

Ad complendum.

SUmtis Domine Sacramentis cæleſtibus quæſumus, ut per interceſſionem Sancti Benedicti, cujus hunc diem celebramus anniverſarium, à cunctis noxiis liberemur inſidiis. per Dominum.

V. Id. Iul. Translatio S. Benedicti Abbatis.

INterceſſio nos quæſumus Domine Beati Benedicti Abbatis tibi commendet, ut quod noſtris meritis non valemus, ejus patrocinio aſſequamur &c.

VII. Idus Decembris Octava S. Andreæ Apoſtoli.

PRotegat nos Domine ſæpiùs beati Andreæ Apoſtoli tui repetita ſolemnitas, ut, cujus merita debita veneratione recolimus, perpetuam defenſionem ſentiamus. per.

Secreta

Secreta.

INdulgentiam nobis præbeant hæc munera, quæſumus Domine, largiorem, quæ venerabilis Andreæ ſuffragiis tibi offeruntur. per.

Poſtcommunio.

ADjuvet familiam tuam tibi, Domine, ſupplicando venerandus Andreas Apoſtolus, & pius interventor efficiatur, qui tui nominis extitit predicator. per Dominum noſtrum.

NOTÆ.

Has in miſſis Ss. Benedicti & Scholaſticæ precandi formulas è Liturgia Ellenhardi extraximus, ut oſtenderemus, ſæculo adhuc XI. eaſdem Orationes in iis Feſtis fuiſſe Friſingæ adhibitas, quibùs ferè hodieque utimur Benedictini, ut in Liturgiis ac Breviariis noſtris videri poteſt.

De formula Orationum, in Octava S. Andreæ Apoſtoli dici olim ſolitarum, jam alibi egimus.

Inſtrumenta ſub Meginwardo
Epiſcopo Friſingenſi XX.

NUM. MCCXLIX.
Traditio de Aſca.

SCiant omnes Chriſti fideles, qualiter Gotifridus paraliticus ille Canonicus tamen & Presbyter licèt indignus S. Mariæ prædiolum ſuum apud Aſca delegavit per manum fratris ſui Fridarardi ad ſepulchrum beati Lamberti pro animæ ſuæ omniúmque fidelium requie, quatinùs Chriſti pauperibus, qui ſunt aput portam perpetualiter ſerviat. Ita quidem, ut quicunque vel frater, vel aliquis cògnatorum ejus ipſum prædiolum poſſideat, ſemper in anniverſario prædicti Gotifridi die XXX. panes ſpeltinos & XXX. Sigalinos, & inſuper XXX. denarios ad prædictum ſepulchrum in p̄t. Miſſe offerat, & unicuique prædictorum pauperum duos panes & unum denarium in nomine Domini diſpenſet. At ſi fortè vel ipſi cognati vel quilibet ejuſdem prædioli poſſeſſor aliquid inde inminuat, quicunque tunc temporis diſpenſator ſit pauperum, juri ſuo vendicet, & ad priorem uſum eorumdem pauperum redigat. Actum eſt autem anno Incarnationis Domini MLXXXIIII. Indictione VII. aſtantibus infra ſubſcriptis teſtibus. De familia Dietrich, Lanzo, Eppo, Kerhart, & aſtantibus quàm plurimis S. Mariæ Canonicis.

NUM. MCCL.

COgnoſcant omnes Chriſti fideles tam futuri quàm præſentes, quia quedam nobilis mulier, Helica nomine, viam, quam ad Riede habuit ad altare S. Mariæ Sanctíque Corbiniani in uſum Confratrum cum omni jure marito Pennone, filióque ſuo Meginhardo præſentibus & conlaudantibus delegatum. Hujus traditionis teſtes ſunt de nobilibus Ruotperht de Frichandorf & tres milites ſui Grim, Rapholt, Rivvin, Ruodolf de Rieda. De familia Adalperht, Herrant, Liutpolt, Luitheri, Eppo, Wirant. Anno Domini MLXXXV. Indictione VIII. tempore Meginvvardi Pontificis actum eſt.

NUM. MCCLI.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, quòd quidam de familia Sanctæ Frigiſingenſis Eccleſiæ nomine Wolvoldus ſuæ proprietatis XXXVIII. jugera tradidit ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani in loco Ridingin, pro XXXIIII. qui ſibi reſtituebantur apud Lochechirichun, collaudantibus, & accipientibus Meginvvardo Epiſcopo, Perinhardo Advocato, Hamidieo viçedomino. Hujus commutationis ſunt teſtes de nobilibus Richeri de Hattincheim, Perinhart de Moſun. de familia Mahtuni de Haſalpach, Fritilo de Suanihiltorf, Reginmar de Harthuſan, Pezili de Isſindorf, Adalperht de Petinprunnan, Herrant, & Ricker de Alpheriſtorf, Pezili de Iſemannign.

NUM. MCCLII.

AGnoſcant omnes Chriſti fideles, qualiter placuit atque convenit inter venerabilem Megenvvardum Friſingenſis Sedis Epiſcopum, & Comitiſſam quandam nomine Hazacham de Skiran commutationem quandam facere, quam & perfecerunt. Tradidit enim præfata Comitiſſa cum conſenſu & manu filiorum ſuorum Ekkahardi & Peranhardi Com. Ottonis prædia ſua apud Cbitanreinishovva, & apud Arnoltisovva, & apud Wenga ad altare S. Mariæ, Sanctíque Corbiniani collaudante Epiſcopo M. & accipiente Advocato ſuo Ottone. Econtra prælibatus Pontifex cum manu ejuſdem Advocati ſui retradidit eidem Comitiſſæ terminationem, quam habuit Friſingenſis Eccleſia apud Viſchpachiſovva infra Rotinpacb, & Chlaffintinpach, & inter Lucinaba, & Albivvega cum omnibus rebus ad eandem terminationem pertinentibus cultis & incultis, pratis, paſcuis, queſitis & inquirendis, & ut bæc commutatio ſtabilis permaneat, literarum ſerie, veraciúmque teſtium firmatum eſt aſſcriptione. Teſtes nobiles Otto, Goteſcalch, Waltechun, Poppo, Chuonrat, Eppo, Werinberi, Tiemar, Goteſcalcb, Adalperht, Eppo, Ugo. De familia Hartuvich, Uodalrich, Egino, Penno, Chuono & frater ejus Penno, Eppo, Durinc, Adalhart.

NUM. MCCLIII.

POſtea non elapſo parvo tempore prædicta Comitiſſa aliud quoque fecit concambium cum eodem Epiſcopo Meginvvardo. Dedit namque cum conſenſu & manu filiorum ſuorum Bernardi & Othonis Comitum decimationes de Chitinreinis Huvva, & Arnoltschovva, quæ ſui juris erant pro decimis de Viſpachan, quæ ſui juris erant ad Eccleſiam Elichpach pertinentibus, collaudante & ſuſcipiente Advocato Eckhardo de Schyren, præſentibus & collaudantibus, &c, ut moris eſt in commutatione Decimarum, atteſtantibus de Clericis Adelberone Arcbidiacono: Eppone Slierſenſi Præpoſito, Wezilone Parochianorum Decano: Adelberto Plebano de Ellpacb: Wilibaldo Capellano. De Nobilibus Sigbotone de Wiare: Gotschalcho de Tiecba. De familia Hartvvico de Richolfesdorf: Udalrico de Harthuſen: Eppone de Prunne: Pennone de Iſendorf & fratribus ejus de Chunone & Erchenberto. Pennone de Perichpach &c.

NUM. MCCLIV.

COgnoſcant omnes Chriſti fideles concambium, quod inter Perenhardum Advocatum Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani Domno Meginvvardo Epiſcopo præſente, & inter Perinbardum Advocatum S. Quirini factum eſt. Tradidit namque Perenhardus S. Quirini Advocatus ejuſdem Monaſterij Abbate conlaudante ad altare Sanctæ Mariæ in manus Perenhardi ejuſdem altaris Advocati de familia S. Quirini Reginvvich, Hazacham, Helicam & Adalbertum filium

filium ejus. Econtra prædictus Friſingenſis Advocatus Perenhardus tradidit de familia S. Mariæ in manus Perenhardi Tegrenſeenſis Advocati Himildrutam, item Himildrutam & Reginvvigam filias ſuas. Hujus legitimæ commutationis teſtes ſunt Hoholt de Winchilſaza, Diemar de Huſan, Werinheri de Prunnen. De ſervientibus Wolvolt, Rihker, Asmar, Wolvolt, item Wolvolt, Liutpolt, Isangrim, Uodalrich, Sigahart, Hitto, Luitheri, Perichtolt, Altman, Mazili.

NUM. MCCLV.

Bonorum pio more parentum in fide Chriſti feliciter nos præcedentium noticiæ poſterorum ſubſcripſimus, qualiter Clericus quidam de familia Frigiſingenſi nomine Herrich partem allodij ſui, quod apud Svvidmotekirichun eidem pertinuit, tradidit & delegavit in manum Pernhardi Advocati in legitimum concambium, præſente, & ut id fieret præcipiente Epiſcopo Meginvvardo. Et recepit idem prænominatus Clericus ab eodem Advocato in proprietatem, quicquid beneficii tunc temporis habuit de Epiſcopo in loco, qui dicitur Smidenhuſen, vidente ac id collaudante probabilium perſonarum non parva multitudine. Eadem autem commutatio de familia juramento dicta & conlaudata eſt. Hujus rei teſtes ſunt nobiles. Otto Skirenſis, Heinrich, Hoholt, Wicnant, Paho, Goteſcalc, Ebarhart, Eppo, Chuonrat. De familia. Pecili, Fritilo, Adalbreht, Willibolt, Wolfcoz, Bruno, Cholo, Wolvolt, Waldman, Einvvic, Gerolt, Heinrich & frater ejus Hartvvich, Goteſcalc, Ruodland, Adalhart, Ekkibreht, Marcvvart. Actum eſt hoc Friſingie coram magna probabilium Clericorum ac Laicorum multitudine. Anno Dominicæ Incarnationis MXCVI. XVII. Kalendas Auguſti.

NUM. MCCLVI.

Ego Meginvvardus Dei gratiâ Epiſcopus cum Ottone Advocato meo præſidens legitimo placito ejusdem Ottonis feci inquiri damna æccleſiæ meæ in ſua Advocatione apud Piencinovva. Chuno, Durinc, Hartvvich, Waltman, & iterum Waltman, Isingrim, Liutràt, Wezil, Engildie, & iterum Engildie, Otachar, Adalhart, Gozili, Purchart, Liuzili, Meginhalm, Reginperht, Meginhart, Liutuni, Lantpolt, Waltrich, Chuniperht, Adaluni, Engilheri, Purchart, Muothart, Azili, Reginhart. Iſti & alij ſervientes, & æccleſiæ ſervi terminationem ſubſcriptam condixerunt æccleſiæ meæ ad curtim Pienzenoua pertinentem, & juxta præceptum meum ſupra dicti ſervi juramento conſtricti eandem terminationem peragrantes, & ut hic ſcripſimus denotantes, demonſtraverunt. Hajenperch totum in circuitu, inde inter flumina Manachfialta & Slieraha usque ad Heſilintal. Deinde iterum idem peragrantes demonſtraverunt de Heſilintal ſurſum juxta Slieraha usque ad Rotenpach, inde uſque ad cacumen Citolfesecca, inde uſque ad medietatem Manachvalte, inde viſum juxta Manachvalta uſque ad Heſilental, inde retrorſum uſquè in Slieraha. Iterum idem æccleſiæ ſervi denotantes peragrati ſunt veterem terminationem ſilvæ & montium ad Slierſie & ad Weſtenhovan pertinentem. Atenperch, Ramperch, Hohenperhc uſque in Luizenah. Inde ſurſum in Uraha, inde uſque ad alpes, quæ dicuntur Veldalpe, inde Hajenperhc totum, inde in Waldeppe, inde ſupra montem Spizzinch, inde viſum juxta Slierſie uſque ad alpes, quæ dicuntur Garten, inde ſupra montem, qui dicitur Hohenperch, & ſupra Suarzinperch uſque ad Ahivvinchla. Iterum idem peragrantes denotaverunt ad curtim Elhpach ſurſum ſupra Suarzenperch uſque in Elhpachesoua, inde ſupra Praitenſtein uſque ad Chitenpreina, inde uſque ad Linzenaha, inde viſum juxta Luizenaha uſque ad Marhſteina, inde ſurſum uſque ad Odiubesmarhſtaina.

Quicquid infra præſcriptas terminationes æccleſiæ meæ ſervi juramento ammoniti peragrantes demonſtraverunt, & ut mos eſt denotantes aſſignaverunt, Ego M. licèt indignus Epiſcopus æccleſiæ meæ Epiſcopali banno ita confirmavi, ut ſi aliqua major vel minor perſona quicquam de his ſine Epiſcopali conceſſione ſibi uſurpaverit, culpæ inmunitatis Epiſcopali banno, niſi reſipiſcat, ſubjaceat.

NUM. MCCLVII.

COgnoſcant omnes Chriſti fideles tam futuri quam præſentes, qualiter quedam nobilis femina nomine Engila de Sandolteshuſen confugit ſub tutelam Sanctæ Mariæ & tradidit ſe ad altare ejus ea condicione, ut ipſa omnisque poſteritas illius legitimorum æccleſiæ ſervientium jure & lege vivant, Meginvvardo Epiſcopo præſente, & Advocato ejus Ekkihardo ſuſcipiente. Hujus rei teſtes ſunt Heinrich de Enpfenpah, Ruodolf de Nozenhuſen, Grif de Halesperga, Gerolt de Wolfoltesdorf. De familia: Willipolt & Sigiboto de Zieleshuſen, Regenmar & filius ejus Uodalrich de Harthuſen, Wolfkoz de Rinchpah, Rihker de Rubendorf, Gerolt de Wippenhuſen, Adalperht de Petenprunnen.

NUM. MCCLVIII.

OPortet ad plurimorum venire noticiam, quicquid inter Religioſas agitur Perſonas, ne idem ab aliquibus minùs Dominum diligentibus diſcindi valeat in poſterum. Proinde concambium inter Ratisponenſem Epiſcopum Ottonem, Friſingenſemque Præſulem Meginvvardum factum literis commendavimus, ne ejusdem aliqua poſſit unquam fieri diſſolutio. Tradidit itaque Friſingenſis Epiſcopus per manum æccleſiæ Advocati Perenhardi ſuum ſervientem Uttonem ſuper altare Sancti Petri Ratispone, & recepit Friſingenſis Epiſcopus, ſuusque Advocatus prædictus à Ratisponenſi Epiſcopo, ſuóque Advocato Fridarico Ratisponenſis æccleſiæ ſervientem Liutfridum. Et eadem commutatio juxta utriusque æccleſiæ ſervientium per Sacramenta interrogatorum facta eſt judicium. Hujus rei teſtes adhibiti ſunt inferiores. De nobilibus Richeri de Heitincheim, Werigheri de Chaphingen. De familia Ratisponenſi Adalpert de Palterishuſan Oru.... de Ruodenchoſan. De familia Friſingenſi Altman de Grintheim, Dietrich de Petin..... Pezili de Issandorf, Arnolt de Pupphesdorf, Uodalrich, Gerolt, Herirant, Hartvic, Chuono.

NUM. MCCLIX.

NOtum ſit cunctis Chriſti fidelibus tam futuris quàm præſentibus, qualiter ego Enzevvib de nobili parentela genita tradidi me cum filia mea Dieza, & cum omni poſteritate mea ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani ſine omni contradictione pro V. nummis annuatim fratribus inibi Deo famulantibus perſolvendis. Hanc verò tradicionem ſuſcepit Epiſcopus Meginvvardus. Teſtes autem ſunt Otto filius Ekkehardi, & Liutprant de Matelinesperge, Uodalrich de Uſten, Dietmar de Huſan, Uodalric de Tollingen, Gebino de Uſalde, Wernhere de Sallend. De familia Sigihart & Fritilo, Gervvih de Miltaha, Pezilo de Isandorf.

NUM.

NUM. MCCLX.

CHriſti fidelium cognoſcat univerſitas quarti Heinrici Regis victorioſiſſimi traditionem, quam Æcclesiæ Friſingenſi propter Præſulis Megavvardi fecit interceſſionem. Quendam ſuum ſervientem nomine Fridericum in Pernhardi cujusdam nobilis ſui familiaris tradidit manum, ut eundem Sanctæ Mariæ, Sanctòque Corbiniano delegaret in obſequium ſumma ſummorum ſervientium legitima cum ſua poſteritate penitus habiturum. Quæ traditio juxta Regis præceptum prædicto eſt ordine, & tenore à Pernhardo peracta, a Præſule Megivvardo, Advocatóque Ekihardo ſuſcepta præcipuis æccleſiæ ſervientibus in ſuæ ſocietatis æqualitatem prædictum Fridericum collaudantibus. Hujus ergo traditionis adhibiti ſunt teſtes ex nobilibus Comes Sigipoto, Otker, Piligrim, Adalperht, Waltchoun, Hartvvich, Ernuſt, Eppo. de familia Reginvvar, Sizo, Arnolt, Udalſcalh, Theotrich, Udalrich, Wecil, Ramvolt.

NUM. MCCLXI.

CErtum ſit omnibus, tam poſteris quàm præſentibus Chriſti fidelibus, qualiter ego Piligrimus Canonicus & Presbyter Sanctæ Mariæ, quamvis indignus prædium meum apud Urpach ſcilicet curtiferum unum exceptis tribus jugeribus agrorum & tribus pratorum & luco excepto tradidi ad Altare Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani in oblationem fratrum, tali videlicet conditione, ut alicui de fratribus in obedientia committatur, qui ſingulis annis in Anniverſario meo convenientibus inde Fratribus exhibeat ſervitium, & prout erit poſſibile Miſſas vel ipſe celebret, vel celebrari faciat ad Altare Sancti Michaelis in Turre. Cujus ſunt teſtes de nobilibus Perinhart Comes, Heinrich de Otmarisheim, Meginhart de Matſaha, Piligrim de Slivvingen & frater ejus Sigihart, Perinhart de Moſan. De familia Pecili, Adalperht, Aribo, Sigihart, Udalrich.

NUM. MCCLXII.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, quòd Domnus Engilſcalch Canonicus & Presbyter S. Mariæ prædium ſuum apud Wolvisdorf delegavit ad altare S. Johannis in ſiniſtro latere Monaſterij, tali conditione, ut Reginhalmus conſanguineus ejus poſt obitum ipſius illud prædium habens ad prædictum altare Miſſas vel ipſe celebret, vel celebrari faciat, paritérque Fratribus in anniverſario die illius congruum exhibeat ſervicium, & poſt obitum Reginhalmi, quicunque proximus heres ſit in cognatione, Canonicus videlicet in Congregatione prædictum prædium ſub eadem conditione habeat. Quam traditionem ſi quis velit infringere, proximus heres de Laicis V. denariis argenteis ſibi redimat. Hujus rei teſtes ſunt de nobilibus Otto de Skiren, Adalpero de Uttnhouen, Waltchon de Ovenſteti, Adalbero de Ebaraspach, Tagino. De familia Pecili de Ihſendorf, Fritilo, Adalperht, Udalſcalch de Wilpach, Eppo & frater ejus Sigihart de Hsngantenheim, Udalſcalch de Goldenishuſen, Goteſcalch de Pechingen, Isingrim de Mammendorf.

NUM. MCCLXIII.

NOticiæ & memoriæ tam futurorum, quam præſentium litteris mandavimus, qualiter quidam de familia S. Mariæ nomine Albricus tradidit prædium ſuum, quod habuit Mammandorf, videlicet hobam unam ad altare S. Mariæ, Sanctíque Corbiniani, ea condicione, quatenùs frater ejus Heinricus in anniverſario obitûs ſui die confratribus congruum exhibeat ſervicium,

cium, & poſt mortem Heinrici proximus cognatorum ſuorum, qui ſit in numero Confratrum ibidem miniſtrantium ſingulis annis idem perſolvat. Hoc peractum ſi à quoquam corrumpátur, quilibet heres eis cum aureo denario idem redimendi poteſtatem habeat. Hujus rei teſtes ſunt Herrant de Leron, Engilmar de Heidolvingin, Arnolt & filius ejus Arnolt, Richer de Horskinhoven, Heinricb de Mammandorf, Rutheri de Marzilingan, Udalrich de Cuſto, Richer de Tuchhingin.

NUM. MCCLXIV.

NOtum ſit Chriſti fidelibus, qualiter Friderich de familia S. Mariæ tradidit ad Lectum S. Lantberti aream, quam habuit Kiſilingin cum adjacentibus agris, ſcilicet in unoquoque campo jugerum unum & dimidium poſt obitum ſuum & filiæ ſuæ Benedictæ ad utilitatem pauperum Chriſti. Hujus rei teſtes ſunt Pernhart, Kernat de Altenhuſan. De urbanis, Willahalm, Werinheri.

NUM. MCCLXV.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter unus confratrum Friſingenſis Canonicæ Penno nomine concambiavit Curtiferum apud Flizingen cum biſſe jugeris pro alio curtifero in eadem villa, & Legati interrogati Fratres Reginhalm Preſpiter & Otolt, & Altman per obedientiam, Laici verò Lanzo, Imizo de Tintenhuſin & frater ejus Gnanno & Liezo, & Liupolt per juramentum, illud æquè ac magis fratribus prodeſſe aſſeverant. Teſtes ſunt Pero, Udalrich, Udalſcalch, Meginhart, Diotprebt.

NUM. MCCLXVI.

COncambium quod factum eſt inter Meginvvardum Epiſcopum, & inter Heinricum de Sikilingin. Tradidit namque Heinricus prædium ſuum, quod ſitum eſt aput Pbetrach Sanctæ Mariæ, Sanctoque Corbiniano. Perinhardus autem Advocatus tradidit ſibi prædium, quod ſitum eſt aput Pipurh. Hujus concambii teſtes ſunt Otto filius Ekihardi, & Liutprant de Macilinispergie, & Uodalrich de Uishn, & Diemar de Huſan, & Urlioch de Tollingin, & Gebini de Walda, & Werinberi de Sallandorf. De familia Fritilo, & Sigihart de Haidolvingin, Gervvich de Miltaha, Pezili de Ihsindorf, Arnolt de Pupphisdorf, Uodalſcalch de Wilpach, Goteſcalc de Pechingin, Gozperbt de Pacha.

NUM. MCCLXVII.

COgnoſcant omnes Chriſti fideles commutationem quæ eſt facta inter Pernhardum Friſingenſem Advocatum, & inter Domnam Perhtam de Walda præſente Meginvvardo Friſingenſis Sedis Epiſcopo præſentibus etiam pluribus nobilibus, præſentibus quoque nonnullis æccleſiæ ſervientibus, qui utraque conſideraverunt bona, quique ſub juramenti teſtificatione, quo aſtricti & interrogati erant ab Advocato, auditi dixerunt, commutationem Eccleſiæ eſſe utiliorem. Tradidit eadem Perhta, quicquid prædij apud Hettincheim, & Uncinhoven habuit, & quantum de prædio ejus in vico Diubesdorf demonſtratum eſt determinatè ſervientibus Eccleſiæ, pro duobus manſis, quos Friſingenſis habuit Eccleſia in villa Ambara, & pro quodam viminero Uova teutonicè nominato. Hujus rei facti ſunt teſtes nobiles & ſervientes, qui ejusdem etiam commutationis probatores erant & conlaudatores. De nobilibus Adalperht & frater ejus Otto prædictæ Perhtæ filij, Dietricb de Wazarpurch, Pernhart de Moſan, Ruotperht de Sandoltishuſan & Privignus ejus Sigipolt, Goteſcalch de Haga,

Haga, Heinrich de Undiesdorf, Askuvvin de Fritilink, Otto de Emphinpach. De familia Pecili de Iſandorf, Heinrich de Humutingan, Fritilo de Svvanihiltdorf, Herrant & Richker de Alpherisdorf, Egilolf & Eppo de Puran, Reginmar de Harthuſan, Adalperht de Pettinprunnan, Askuvin de Isminninkan, Dietmar & Dietmar, Heinrich & Pezili de Chreina, Gerolt de Udamaresuelt, Sigahart & Wiso de Haidoluinga.

NUM. MCCLXVIII.

Traditio Asinchouuen.

Notum ſit omnibus Chriſti fidelibus, quòd quedam nobilis matrona nomine Perichta ſuum prædium quod in loco Asinchoven dicto habuit in Friſingenſi Sede ſuper altare S. Mariæ, Sanctíque Corbiniani delegavit impetrante hoc erga illam Friſingenſi Præſule Meginvvardo, ſuſcipiente autem ejusdem altaris Advocato Perinhardo. Delegavit ergo idem prædium ad prædictum altare cum omnibus illuc jure pertinentibus, queſitis & inquirendis absque omni videlicet contradictione Domno Epiſcopo cum ſuis fidelibus præſente. Hujus tradicionis teſtes ſunt de nobilibus Arnolt Comes de Diezan, Arnolt de Sciren & filius ejus Chuonrat, Waltheri Comes de Wiviningin & IIII. ejus Milites de Eskilpach, Dietrich de Erlinchoven, Wolftrigil de Cella, Willihalm de Riſan, Altman filius Ernuſti Comitis, Goteſcalch de Marachpach, item Goteſcalch de Diechin, Werinheri de Prunnan, item Werinheri de Huſan, & Adalgoz, Guntpolt de Haganovva, Ezzo de Utinhoven, Uzo de Hattanhoven, Gotepolt de Leran. De familia Adalperht, Dietrich, Sizo, & frater ejus Eppo, Liutpolt, Uodalrich, Wecil, Sigihart.

Tradidit quoque eadem Matrona prædicto Epiſcopo præſente, prædictóque Advocato ſuſcipiente ſuper altare prædictum ſuum ſervientem Herimannum, ea ratione, ut ipſe cum omni ſua poſteritate legitimorum ſervientium uteretur jure. Et huic tradicioni præſcripti ſunt teſtes adhibiti. Tradidit quoque prædictus Epiſcopus eidem Matronæ Villicationem unam in loco .... dicto, etiam prioribus adhibitis teſtibus.

NOTA.

Legitimorum ſervientium. nempe ingenuorum, & nulli ſervituti addictorum. Itaque Herimannus videtur fuiſſe curator prædij ſeu villæ à Perichta donatæ.

NUM. MCCLXIX.

De Puttanperic.

Notum ſit Chriſti fidelibus, quod Domnus Meginvvardus Epiſcopus Oppidum Puttenperich nominatum XXX. libris comparavit à quodam nobili viro Adalrammo de Smiteshuſan, qui & idem Adalrammus juxta prædicti Pontificis rogatum delegavit idem prædium in manum cujusdam nobilis viri Otkeri de Brucke. Poſtea idem Otker juxta peticionem ejusdem Pontificis delegatum ad altare S. Mariæ, Sanctíque Corbiniani in proprietatem idem Caſtrum Buttenperch cum omnibus ad id pertinentibus ſine omni contradictione in manum Eckihardi Advocati multis nobilibus præſentibus, qui & omnes ejusdem tradicionis facti ſunt teſtes. Comes Ernuſt, Arnolt de Skiren, Uodalſcalch de Elſendorf, Adalram de Meninpach, Goteſcalch de Marachpach. De familia Mathtuni & frater ejus Fritilo, Adalperht & Dietrich de Pettenprunnan, Sigihart de Heidolvingun.

Inſtrumenta ſub Henrico I.
Epiſcopo Friſingenſi XXI.
NUM. MCCLXX.

HÆc pia traditio cunctis pateat documento, quòd nobilis quædam mulier nomine Perhta Uxor Goteſcalchi de Priſinperch decimam frumenti apud Niuchingan cum tribus jugeribus & curtifero delegavit cum manu & conſenſu filij ſui Aribonis ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani fratribus ad oblationem, tali videlicet conditione, quatinús poſt obitum ſuum aliquis de fratribus in cognatione illud ſuſcipiens ſemper in anniverſario prædictæ Matronæ debitum copioſè fratribus exhibeat ſervitium. Quòd ſi quis infringat, proximus heres prædium ſibi V. denariis redimat. Teſtes de nobilibus, Goteſcalch de Prinſinperch, Sigihart de Slivingen, Pilegrim de Holzhuſan, Dietmar de Waltperhtesdorf. De familia: Geruvich, Fritilo, Wolvolt, Uodalrich & frater ejus Tiemo, Iſanhart & frater ejus Adalperht, Reginhart, Engilſcalch, Herrich.

Eadem Matrona poſt vitam ſuam prædium ipſum in Conventu fratrum Uodalrico Presbytero deſignavit procurandum. Anno Domini MC. Indict. VII. anno II. Heinrici Epiſcopi.

NOTA.

Niuchingan. Neuching in Præfectura Svvabenſi.

NUM. MCCLXXI.

POſtea verò anno Dominicæ Incarnationis MCIII. VII. Kal. Julij Heinricus Epiſcopus juxta conſilium & petitionem fidelium ſuorum recepit ab eodem Presbytero Herrico tale beneficium, quale tunc temporis habuit apud Svvidmotechirichun curtiferum I. cum una decima, & mancipiis ad id pertinentibus, & tradidit ad altare S. Dei Genetricis, quod eſt in Chripta verſus occidentem poſitum in augmentum illius dotis, quæ priùs ad idem altare pertinebat, & ſuſcepit idem prænominatus Presbyter eandem dotem ab Epiſcopali manu, ea condicione, ut quoad uſque viveret, idem altare congrue ſervitio procuraret, & annuatim in feſto S. Nicolai fratribus majoris Eccleſiæ ſervitium unum inde adhiberet. Eandem ergo pactionem ad idem ſervitium eadem hora ſuſcepit Herricus prioris H. fratruelis ejuſdem Congregationis Canonicus. Et quia idem altare ab eorundem progenitoribus tali ab inicio conditione erat dotatum, ut quilibet eorum proximus heres majoris ſcilicet æccleſiæ Canonicus eandem dotem poſſidendo Deo & Sanctæ ejus Genetrici ad idem altare ſerviret, ſtatuta & confirmata eſt à prænominato venerabili Patre eadem condicio præſentibus & id unanimi voto conlaudantibus pene omnibus æccleſiæ majoribus Clericis & Laicis. Hujus rei teſtes ſunt Heinrich & Miles ejus Adalpero, Ebethart de Gozzisheim, Waltman, Willipolt, Isinrich & frater ejus Heinrich &c.

NUM. MCCLXXII.

EX *Concilio Africano.* Viſum eſt univerſis ab Imperatoribus poſtulandum propter afflictionem pauperum, quorum moleſtiis ſine intermiſſione fatigatur Eccleſia, ut Defenſores eis adverſus potentias divitum cum Epiſcoporum proviſione delegarentur. *Ex Concilio Ratisponenſi*, cui interfuit Heinricus III. Imperator cum plurimis Regni Obtimatibus iſta laudantibus & confirmantibus. Statutum eſt, ut ad placitum cujuslibet Advocati pertinentes ſemel in anno, quando præceptum fuerit, omnes cunctis in locis conveniant, ibíque in ſervitium ſuum plùs non exigat niſi II. modios tritici, & II. porcos,

tres

tres cados vini & medonis, X cados cervifiæ & V. modios avenæ. Ut autem ea, quæ in uſus fratrum pertinent minùs diſtrahantur, hæc ſubſcripta in uſus Advocatiæ ſunt debutata, videlicet III. pars bannorum & ſatisfactio temeritatum, ita tamen, ut ſiqua diſpendia res fratrum patiuntur, primò eis reſtituantur ſua Werigelda fratrum, ſicut & mancipium pro mancipio. Præterea ſi Prælati æccleſiæ aliqua neceſſitate cogente dampnum ſibi vel rebus ſuis illatum ſalvo ordine ſuo recuperare non valuerint, ipſos Advocatos in competentem locum advocent, ubi cauſas querimoniæ diligenter diſcutiant, nihîlque ab eis vel ab eorum colonis quaſi ſub juſtitia exigant, ſed cum caritate hoc, quod eis inpenſum fuerit accipiant. Hæc acta ſunt anno Incarnationis MCIIII. Indict. XII. præſidente Papa Paſcali II. Regnante autem Heinrico Imperatore III. multis hæc tam Eccleſiæ quam Regni Principibus conlaudantibus & confirmantibus, quorum nomina in libro traditionum continentur.

NOTA.

Heinricus III. Imperator. Rectè hoc, nam licèt inter Reges fuerit eo nomine Quartus, inter coronatos tamen Imperatores cenſebatur Tertius.

NUM. MCCLXXIII.

PAteat cunctis Chriſti fidelibus tam futuris quàm præſentibus, quendam de familia Sanctæ Mariæ Friſingenſis æccleſiæ nomine Adalhardum quoddam concambium annuente & conſentiente Heinrico ejuſdem æccleſiæ Epiſcopo per manum Ottonis ejuſdem æccleſiæ Advocati coram Duce Welfone cæteriſque quàm pluribus tam nobilibus quàm miniſterialibus in idem conſentientibus peregiſſe. Tradidit namque præfatus idem Adalhardus prædium ſuum numero LIIII. jugerum cum VIII. reditibus apud Hoerginou ſitum, pro LIIII. jugeribus & IIII. tantum areis apud Marcilingun ſitis, VII. de familia præfatæ æccleſiæ ſcilicet Eberhardo de Hangenheim, Uodalſcalcho de Iſſindorf, Uodalſcalcho de Altinhuſen, Uodalrico de Cuſten, Waltmanno de Diemodingen, Ruodigero de Diemodingen, Hartvvico de Strubingen, ut mos eſt, juramento ad meliorem uſum ejuſdem Eccleſiæ perveniſſe confirmantibus, cunctiſque præſentibus idem conteſtantibus, quod concambium factum eſt MCXX. Indict. XIII. III. Kal. Januarij.

NUM. MCCLXXIV. a.

IN nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Lotharius Divina favente Clementia tertius Romanorum Imperator Auguſtus. Cúm omnibus debitores ſimus, ſpecialiùs tamen exauditionis aures illis accommodare debemus, quorum orationibus & hîc, & in futuro adjuvari confidimus. Cupientes itaque Sanctæ converſationis viros, & præcipuè Monaſticæ profeſſionis, Divinæ contemplationi ſolummodo operam dare, Eccleſiam, nomine Burin, ſua quondam ingenuitate deſtitutam, & Auguſtenſis Eccleſiæ dominio incompetenter ancillatam, ab ipſius & totius ſervitutis jugo omninò deinceps immunem & liberam eſſe decernimus, ſciens tum Principum noſtrorum, tam Religioſorum virorum teſtimoniô illam nulli quidquam debere, ſed tantummodo Imperiali tuitioni ſubjacere. Quam decreti noſtri ſententiam ratam & auctorabilem eſſe volentes, à Domino Papa Innocentio commoniti, ac unanimi Conjugis noſtræ Richinſe, & Principum voto interpellati, eandem Eccleſiam unà cum rebus & perſonis, cùmque univerſis indeterminatè pertinenciis ab omni, ſicut diximus, ſubjectionis obligatione alienam eſſe debere tam futuris quàm præſentibus notificamus, idque Imperiali noſtra auctoritate confirmantes, Succeſſores noſtros tam Reges quam Imperatores hujus confirmationis cooperatores & coadjutores eſſe deſideramus. Præcipientes itaque jubemus, ut nullus Archiepiſcopus, Epiſcopus, Dux, Marchio, Comes, Vicecomes, nulla denique magna parváque perſona præfatam Eccleſiam vel res ejus in aliquo moleſtare, diveſtire, inquietare præſumat. Siquis verò con-

tra hoc, quod non opinamur, conatus fuerit, & hujus Confirmationis præſumptuoſus violator extiterit, centum libras auri puriſſimi, medietatem Imperatoriæ Cameræ, & medietatem ſupra memoratæ Eccleſiæ Fratribus componat. Quod ut verius credatur & ab omnibus diligentius cuſtodiatur, præſentis Decreti paginam Sigilli noſtri impreſſione juſſimus inſigniri.

Signum Domini Lotharij III. Romanorum Imperatoris Invictiſſimi

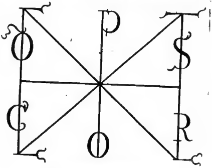
Ego Ekkehardus vice Adelberti Archicancellarij & Moguntini Archiepiſcopi recognovi.

Data anno Incarnationis Dominicæ MCXXXIII. X. Kal. Septembris Indict. XI. anno verò Regis Lotharij VIII. Imperij primo. Actum in Friſingenſi Eccleſia feliciter. Amen.

NOTA.

A Domino Papa Innocentio commoniti. Recenter enim coronatus fuerat Lotharius Romæ Imperator ab Innocentio II. P.P. vide Pagium & alios.

Cæterùm ex hoc Inſtrumento demonſtramus, Lotharium anno 1133. die 23. Auguſti Friſingæ fuiſſe moratum. Monogramma & Sigillum ſunt ſequentis figuræ.

NUM.

NUM. MCCLXXIV. b.

Notum ſit omnibus Chriſti fidelibus futuris & præſentibus, quòd quidam de familia Sigifrith de Vaterſteten per manum fidejuſſoris ſui Iſanrici tradidit & delegavit ad altare Sanctæ Mariæ Sanctique Corbiniani ſex mancipia utriusque generis, ea conditione, ut Uxor ſua Chriſtina ejúsque poſteritas ab omni ſervili opere libera in perpetuum maneret præſente & annuente Herico Epiſcopo, patrante Ottone Advocato, taléque peractum his teſtibus eſt confirmatum. De nobilibus Willebalm de Hoba, Perichtolth & Wolfheri de Tegriuvach, Uodalrich de Uoſte, Adalhart & frater ejus Iſingrim, & Mahtuni, & Hartuvich de Marcilingen, Aribo de Guotichinhuſen, Weilanth de Iſana, Wolfheri filius Lanzonis, & Deginhart de Friſing. ipſe Sigifrith de Vaterſteten. Et ut hujus rei pactio & confirmatio ſtabilis & rata in perpetuo maneret, traditum eſt & delegatum ad prædictum altare Sanctæ Mariæ Sanctique Corbiniani à Friderico nepote prædicti Sigefridi prædium, quod in proprietatem poſſederat ad Uodalhartesſteten præſente & conſentiente Domino Hainrico Epiſcopo patrante & favente Ottone Advocato, aſtantibus & conlaudantibus Miniſtris Eccleſiæ, qui ejusdem rei teſtes ſunt. Isenrihc de Lobcirchen & filius ejus Hainrihc, Pabo de Prunnen, Ruotlant de Pubenhuſen, Ruodolf de Alpherisdorf, Ebarhart de Hangentenhaim, Perhtolt de Walchuonſpahc.

NUM. MCCLXXV.

Notum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter ego Heinricus Friſingenſis Epiſcopus tradidi in oblationem fratrum quandam ancillam meam Pertham cum quinque filiis ſuis Ellinpurga, Sigila, Richilda, Liutpurga, Aziman, ea conditione, ut ſingulis annis fratribus ibidem Chriſto ſervientibus perſolvant quinque denarios. Hujus rei teſtes ſunt ipſi fratres. Et de familiâ, Willibolt, & filius ejus Gervvic de Rubendorpt, Heinvvic, Wolvolt, Rehinvin, Wilant, Meginhart, Ludovvic, Sinzo, Ozizo.

NOTA.

Ancillæ nomine intelligi fœminam in Servitutis ſtatu poſitam, ſeu mancipium, alibi jam monuimus.

NUM. MCCLXXVI.

De Tegerenbach.

Noverint omnes Chriſti fideles tam futuri quàm præſentes, qualiter Wolfgoh de Zollingen prædium in Tegerenbach ad altare Sancte Marie in uſum fratrum ſine contradictione contradidit Heinrico hujus Sedis Epiſcopo præſente & ſuſcipiente. Hujus rei teſtes ſunt tam nobiles quàm miniſteriales ſubſcripti: Adalbero de Tanneren, Perenhart de Erpfenprunnen, Guntpolt de Hagenuoa, Liutolt & frater ejus Goteſchalch de Luuanenesdorf, Wezil & filius ejus Egilolf de Tuobencheim. Yſenrich Camerarius & frater ejus Rachevin, Uodalrich de Harthuſen &c.

NUM. MCCLXXVII.

De Tegrinpach.

Noverint omnes tam futuri quàm præſentes, qualiter quidam Clericus de familia Friſingenſi nomine Wolfheri cum conſenſu filii ſui Burchardi ſuæ proprietatis æccleſiam aput Tegrinpach cum omnibus prædiis ſuis queſitis & inquirendis absque omni contradictione delegavit ad altare Sanctæ Mariæ San-

Sanctique Corbiniani fratribus in oblationem Domino Epiſcopo H. cum ſuis fidelibus præſente, tali videlicet conditione, quatious poſt obitum ſuum filiſque ſui Burchardi aliquis è fratribus in obedientia illico ſuſcipiens ſemper in anniverſario prædicti Sacerdotis debitum copiosè fratribus exhibeat ſervitium. Teſtes de nobilibus Willihalm de Huohen. De familia Engilſcalch de Pietend, Ruotlant de Pubenh̃, Otto & frater ejus Sigihart de Tengilingen, Ugo & frater ejus Geruvich de Pacharen, Engilhero de Abbatisdorf, & Hartvvich, Gerolt & filius ejus Dietpolt de Wippenhuſen.

His ita geſtis, non poſt longi temporis intervallum communi conſilio fratrum & æccleſiæ ſervientium factum eſt concambium eorundem honorum inter Epiſcopum videlicet & æccleſiæ Canonicos. Tradidit namque Domnus H. hujus Sedis Epiſcopus ſupra dictis Canonicis in commutationem pro eisdem bonis hobam in Marzilingen ſitam præſentibus ſubſcriptis teſtibus: Purchart & filius ejus de Moſapurch, Aribo de Pruole, Isinrih & filius ejus Heinrich ac ejus fratres Rahivvin, Werinheri de Vieht, Adalhart & filius ejus Sigiboto de Marzilingen, Eberhart & frater ejus Sigihart de Hagentenheim.

NUM. MCCLXXVIII.
De Veringen & Pubenhuſen.

COgnoſcant quilibet Chriſti fideles tam futuri quàm præſentes, qualiter quedam mulier Mahthilt duo prædia apud Veringen & Pubenhuſen ſita cum manu mariti ſui Humberti ad altare Sanctæ Mariæ Sanctique Corbiniani tali tradidit conditione, ut poſt obitum ſuum idem Humbreht eadem in oblationem confratribus annuatim exhibendam obtineat, & poſt obitum ipſius proximus conſanguineus ejuſdem Mahthilde Canonicus videlicet in Congregatione ſub eadem habeat conditione. Hanc ergo traditionem nullam habentem contradictionem Domnus Heinricus hujus Sedis Epiſcopus cum Præpoſito Adalberone & cum ceteris fratribus ſuſcepit, & pro Chriſti amore aream cum agris & mancipiis, quæ prædicta Mahthild in beneficium habuerat ad prædictum altare in uſum fratrum & prædicti prædij ſupplementum communi petitione tam Clericorum, quàm Laicorum contradidit. Teſtes Wolftrigil vir nobilis de Trune. De familia Uodalrich de Harthuſen, Ruotlant de Puc. Meginhart de Haga, Eberhart de Hagenheim, Adalhart de Marcilingen, Waltman de Dietperhtesheim, Perhtolt de Diethoheshuſen, Werinheri de hac villa, de oriente Engildeo, Sigifrit, Ugo.

NOTA.

De Veringen & Pubenhuſen. nempe Pogenhauſen, prope Monachium, uti ex hoc Inſtrumento clarum fit.

NUM. MCCLXXIX.

CUnctorum Chriſti fidelium tam futurorum quàm præſentium agnoſcat induſtria, qualiter felicis memoriæ vir nobilis nomine Gotebolt de Leren delegavit ad altare Sanctæ Mariæ Sanctique Corbiniani proprium filium ſuum Isengrimum ea conditione, ut legitimorum æccleſiæ ſervientium jure & lege vivat, Heinrico hujus Sedis Epiſcopo præſente & collaudante, Perinhardo autem æccleſiæ Advocato ſuſcipiente, præſente etiam Ellenhardo Præpoſito & Engilſcalcho Decano, præſentibus etiam multis aliis Canonicis & æccleſiæ ſervientibus, omnibus in idipſum conſentientibus. Hujus rei teſtes ſunt de nobilibus Altman Comes de Chregilingen, Herrant de Leren frater prædicti Goteboldi, Werinheri de Frichendorf, Diemar de Huſen, Tagino & frater ejus Einvvich de Paſtperch, Regenmar & filius ejus Uodalrich de Harthuſen, Adalperht de Petenprunnen, Pezili de Ihſendorf, Wolfkoz de Rincpah, Willipolt de Rubendorf, Ruotland de Pubenhuſen.

NUM.

NUM. MCCLXXX.
De Hangenhaim.

NOverint omnes Sanctæ Matris ecclesiæ filij, qualiter ego Ysengrim Presbyter indignus Sanctæ Mariæ Canonicus Hieroſolimam proficiſcens tradidi ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani pro negligentia & remedio animæ meæ parentùmque meorum prædium Hangentenbeim ſitum in oblationem fratrum ſub tali conditione, ut Officialis, qui & diſpenſator oblationum reditus vel fructum ejusdem prædij ſingulis annis in communem uſum ſecundum placitum fratrum adminiſtret. Teſtes Sigihart frater ejusdem Yſengrim, Geruvicb de Rubendorf, Sigibart de Milcaba, Piligrim de Thuhing, Uodalrih de Uoſte, Adalperht de Wibſe, Wolfkoz & Eppo de Hangenheim.

NUM. MCCLXXXI.

NOtum ſit cunctis fidelibus Chriſti tam modernis quàm poſteris quendam ex familia Sanctæ Mariæ nomine Adalhardum de dote ecclesiæ apud Muren aream novies tantundem de prædio ſuo in eodem loco ſito apud ejusdem ecclesiæ Epiſcopum Hainricum concambio in proprium redemiſſe, & per manum Ottonis ejusdem ecclesiæ Advocati, ſimúlque juramento miniſterialium ceterorúmque nobilium conſenſu ſtabilitum eſſe. Hujus rei teſtes ſunt de nobilibus Eberhart de Pertrisbuſen, & Marchuvarth & frater ejus Otachar de Mochingen. De Miniſtris: Iſenrich de Locbchirchin, Chonrat & frater ejus Fridilo de Heidolvingen, Pero de Muren & frater ejus Wichnant Eberhart de Moſiburch, Heinrich de Unzichoven & filij ejus Reginmar, Ortolf, Gerolt de Veltchirchen.

NUM. MCCLXXXII.

NOverint omnes tam futuri quàm præſentes, qualiter Heinricus hujus Sedis Epiſcopus ob ſuam ſuorúmque memoriam prædium in Eberesdorf, & quicquid in Grie habuit, per manum Gergoldi de Paingen ad altare S. Mariæ in communem uſum Fratrum ibidem Deo militantium ſine contradictione contradidit exceptis XX. hobis, quas in communi fidelium (ſuorum conſilio Sancti Leonhardi ſervitio ſe demonſtrare deſtinavit. Tradidit quoque prædictus venerandus Pater Heinricus hujus Sedis Epiſcopus easdem ſupra dictas XX. hobas pro ſua parentúmque & omnium debitorum ſuorum animabus per manum ejusdem Geroldi ad altare S. Leonbardi in uſum Fratrum ibidem Deo militantium & in ſtipendium Chriſti pauperum ad idem altare pertinentium. Quasdam ſtatim demonſtrando nominavit, quasdam communi fidelium) ſuorum conſilio demonſtrando ſuppleri debere affirmavit, hubam ſcilicet in Meginboldesberch cum vineis in eadem boba plantatis, prædium in Harda juxta Treunize & duo Svvarzaha, novale, quod armentarius ſuus Enziman poſſederat juxta Grieſtig ſitum.

Ad NUM. MCCLXXXII. a.

SCiant omnes Chriſti fideles, qualiter convenit inter Heinricum Friſingenſis Eccleſiæ venerabilem Epiſcopum & fratrem ejus Fridericum Comitem de Pilſtein quandam commmutationem facere ſicut & fecerunt. Tradidit enim & poteſtativa manu delegavit præfatus Antiſtes memorato Comiti tres villas videlicet *Tale* & utrumque *Rurefe* ea juſticia & pertinentiis, quo ipſe proprietario jure poſſidebat. Econtra Fridericus Comes retradidit & legitimè delegavit prædium ſuum ſuum, ſcilicet utrumque Suuarzhab cum omnibus eò pertinentibus

in

in manum cujuſdam nobilis viri Geroldi de Paingen, eo pacto, quòd ipſe illud delegaret, quocumque Epiſcopus petiſſet. Hujus rei teſtes ſunt Leopaldus Marchio, Otacher Marchio, Heinrih & Gebehart Comites de Burchhuſen, Chunrat Comes de Pilſtein, Ekkeperht Comes de Putene, Friderih de Loutesdorf & filij ejus Berhtolt & Otto, Rapoto de Chuleup, Otto de Burchſtall, Meginhart Euhſil & multi alij. Acta ſunt hæc in monte Medelicenſi. Non multò poſt tempore prætaxatus Geroldus monitu Heinrici Epiſcopi prædium, quod fidelitati ſuæ commiſſum & delegatum fuerat, ad altare Beati Leonhardi Friſingæ, quod Epiſcopus conſtruxerat & dedicaverat I. Tale & utrumque Suarzahe legitimè delegavit. Teſtes hujus rei ſunt Chunrat Comes de Dachovve, Marchvvart de Moching & frater ejus Otacher, Aribo de Pruole, Iſinrich Camerarius, Chunrat de Heidolving. Udalrich de Harthuſen, Willibolt de Rubenā. & filius ejus Gervvich & alij plures.

Ad NUM. MCCLXXXII. b.

OMnibus viventibus fixum ſit in memoria, quòd Heinricus Friſingenſis Epiſcopus comparavit duo prædia unum apud Meginboltesperge, aliud apud Eberesdorf in ſuburbio I. in pedemontis à duobus fratribus viris nobilibus Gotescalco & Wichardo. Tradiderunt enim illi præfata prædia rogatu Epiſcopi & delegaverunt in manum cujuſdam nobilis de Uuſtrize, eo pacto, quòd ipſe delegaret, quocunque Epiſcopus petiſſet. Teſtes hujus rei ſunt Gerolt & frater ejus Eberhart de Bochesrukke, Luitolt de Laſach & Dietrich & Ratherus, Wiulant & alij plures. Eandem traditionem præfatus Waltricus petitione Epiſcopi delegavit in manus Geroldi de Paingen. Ipſe autem ad altare S. Leonhardi Friſing. contradidit. Teſtes hujus rei ſunt Comes Chunradus de Dachovve & filius ejus Chunradus, Aribo de Pruole &c.

NUM. MCCLXXXIII.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, quia Dominus Otto de Sciran duo curtifera apud Ippinhovin cum tribus mancipiis Hemma & filiis ejus ad altare Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani in oblationem Fratrum tradidit, ea conditione, quatenus eadem poſt finem vitæ ſuæ alicui de Fratribus communi conſilio omnium committantur, qui in Anniverſario ejuſdem Ottonis Fratribus competens inde exhibeat ſervitium. Si quis hoc infringat, proximus heres ipſius uno Biſuntico ſuper altare poſito eadem inde auferat, & ſuo juri vendicet. Hujus traditionis teſtes ſunt: Diemar & Uzi de Huſan & Dietrihc de Holzi, Tagino de Peroltisheim, Reginpoto & Nithart de Egvvile, Hebirhart de Neninpahc, Meginhart de Meiſaha. De familia Wolvolt de Lochchirichin, Fritilo de Heidolvingen, & Adalperht de Pettinprunno, Willipolt de Zellishuſin.

NOTA.

Uno Biſuntico. Moneta ſcilicet Biſontinâ, ſeu Veſontione, vulgò *Beſançon*, cuſa. Nummos olim, inquit Hofmannus, Veſontione percuti conſueviſſe ex auro, argento & ære conſtat, & fortè hinc *Chryſopolis* dicta, hæc & plura alia ille in ſuo *Lexico univerſali*. Hujus Monetæ mentio in ſequentibus ſæpiùs occurret.

NUM. MCCLXXXIII.

Traditio Prunichuſan.

QUidam nobilis vir Rudolf nomine cum Uxore ſua prædium ſuum Pruninchuſan hobas III. ad Altare Sanctæ Mariæ in oblationem Fratrum tradidit. Teſtes nobiles Hoholt de Preitanprunnan, Anno de Paripingan, Udalrich de Wanichanpach, Heriman de Gamanolfisdorf. De familia Pezili de Pallanhuſan, Razo de Phebita, Aribo de Holzolfishuſan.

NUM.

NUM. MCCLXXXIV.

TRaditio prædij Kemnatun, quod quidam de familia Fratrum Cunradus nomine ad altare Sanctæ Mariæ & in oblationem Fratrum ea tradidit condicione, ne quisquam filiorum ſuorum, quos tunc habuit, vel poſtea habuerit de Uxore ſua Outa tollatur ab eo ad vitam ſuam, nevè poſt vitam ſuam cuiquam in beneficium vel pro commutatione tradantur extra Fratrum commune ſervicium. Summa prædij jugera XXIII. curtiferum I. totum quippe, quod aput eandem habuerat villam. Teſtes Iſangrim de Gieſinbach, Penno Cellenarius, Adalperht de Petinprunna, Pezili de Pallanhuſan, Lanzo Camerarius, Adalperht de Anherihuſan.

NUM. MCCLXXXV.

OMnibus hæc geſta ſit nota traditio. Nobilis quidam nomine Megingoz de Pocha delegavit prædium ſuum apud Dorfacharan ad altare Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani ad oblationem Fratrum tali condicione, quatinùs alicui de Fratribus illud omnium conſilio committatur, qui in anniverſario die ejusdem Megingozi Fratribus in plenum ſervicium exhibeat. Quam traditionem, ſiquis infringat, proximus heres prædicti Megingozi prædium ſibi aureo nummo redimat. Teſtes de nobilibus Udalrich de Uſtín, Gerbart filius Hartmanni de Pucha, Rutperht de Steinheringan, Piligrim de Suabingan, Gozperht de Guntherisdorf. De familia Udalrich de Dorfacharan, Heriman de Sikkanhuſan, Hartuic de Winchilheim, Richilo, Engilrich.

NUM. MCCLXXXVI.

OMnibus hoc votum per ſecula ſit bene notum, quòd nobilis quædam femina nomine Truta prædium ſuum apud Iſſindorf delegavit Fratri noſtro Reginhalmo Presbytero tali condicione, quatinùs utens ipſe prædio in vita ſua poſt obitum ſuum pro animabus utriusque omnium parentum ſuorum delegaret ad altare S. Mariæ in oblationem Fratrum, tali videlicet tenore, ut alicui de Fratribus commiſſo ſingulis annis in anniverſario die debitum inde Fratribus exhiberet ſervitium, quam traditionem perſolvet Frater Reginhalm. Et teſtes ſunt de nobilibus Otto, Waltchon, Tiemar &c.

NUM. MCCLXXXVII.

HOc pateat cunctis præſentibus atque futuris, qualiter nobilis quædam matrona nomine Heilica prædium filij ſui Fratris noſtri Altmanni apud Alboltishovan ſitum delegavit pro ſua petitione poſt obitum ejusdem Fratris ad altare S. Mariæ Fratribus in oblationem, tali confirmans hoc intentione, quatinùs alicui de fraternitate commendatum ſemper in anniverſario filij ſui die congruum Fratribus exhibeatur ſervitium. Si verò talis conditio quolibet modo diſſiparetur ab ullo, proximus heres prædium redimat I. biſantio. Teſtes de nobilibus Tiemar, Werinheri, Uzi &c.

NUM. MCCLXXXVIII.

ATtendant memores præſentes atque ſequentes, qualiter Juvenis quidam nomine Altman de ſervientibus æccleſiæ prædium Fratris ſui Adalperonis Subdiaconi Fratris noſtri apud Ebingan pro ſua petitione poſt obitum ejusdem delegavit ad altare Sancti Martini in dextro latere Monaſterij, tali conditione, quatinùs proximus heres in cognatione Canonicus videlicet in Congregatione prædium illud ſemper habens in obedientia, Miſſas in omnibus feſtivis

diebus celebret vel celebrari faciat ad prædictum altare, paritèrque Fratribus in anniverſario die prædicti Fratris A. congruum exhibeat ſervitium. Quam traditionem ſi quis velit infringere, proximus heres de Laicis uno aureo denario ſibi redimat. Hujus rei teſtes ſunt de familia Fritilo de Haidolvingen, Isinhart de Miltaba, Liutperht de Pacha. Suburbani: Chunrat, iterum Chunrat, Perichtolt &c.

NOTA.

In obedientia. Hinc *obedientialis* idem eſt ac *Chori diſtributor.* Unde Innocentius Papa III. apud Macros Fratres: *Singuli Canonici, qui ad matutinas ſurrexerint, accipiant per manus obedientialium, qui ad hoc fuerunt inſtituti, duos denarios.*

NUM. MCCLXXXIX.

PErcipiant dociles Domini quicunque fideles, quòd tres Germani ſervientes hujus æccleſiæ Waltman, Albrich, Einvvich de Paſtperch prædium Fratris ſui Geroldi apud Diaperhtischirichan ſitum V. videlicet hobas culti & inculti delegaverunt ad altare S. Mariæ Sanctíque Corbiniani pro anima ejusdem Fratris ſui G. qui ante introitum hujus Monaſterij III. Idus Julij die Dominica innocens occiſus eſt, fratribus ad oblationem, tali videlicet condicione, quatinús ejusdem æccleſiæ Canonicus præfatæ cognationi proximus ſemper idem prædium in obedientia recipiens à Fratribus in anniverſario prædicti Geroldi die Fratribus oportunum adminiſtret ſervitium. Si quis autem Prælatus vel quisquis violenter prædium velit Fratribus alienare, proximus heres poteſtatem habeat redimendi biſancio. Teſtes de nobilibus: Udalrich. De familia: Adalperht, Odalrich frater ejus, Tiemo &c.

NUM. MCCXC.

IStius quivis memor extet traditionis, quia nobilis quidam Adalperht de Alboltishovan delegavit molendinum & pontem ſuum apud Crebin ad altare Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani poſt obitum ſuum Fratribus in oblationem, quatinùs aliquis de Fratribus in anniverſario ſuo congruum inde Fratribus adminiſtret ſervitium. Siquis hanc infringat conditionem, proximus heres V. denariis prædium redimat. Teſtes nobiles Sigifrit de Aſpach, Werinheri de Holzan. De familia, Hartuvvich, Fritilo, Willepolt, Otto, Rudolf, Wiso, Ludovvich, Engilmar, Hezil.

NUM. MCCXCI.

AD noticiam Fratrum tam futurorum, quàm præſentium ſcriptis confirmavimus, qualiter Comes Otto de Sciran tradidit hobam unam Leron ad altare Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani in uſum Fratrum in illa die, qua de Sede Friſingenſis æccleſiæ perrexit Hieroſolimam, Abbate Prunone de Sciran adſtante, & capſellam ſignum peregrinationis illi dante, ea lege, ut ſingulis annis eisdem Fratribus congruum exhibeatur ſervitium. Hujus rei teſtes ſunt Hocholt de Wolmutesaha & filius ejus Hohol, Wernher de Frichndorf & filius ejus Rutperht, Diemar de Ahloh, Marchvvart de Mochingen & frater ejus Otacher, Heberhart de Perichtriſh̄. Adalher de Walde. De familia, Gerolt de Wipinhuſan, Piligrim de Moſeburch, Heberhart de Hanginteheim, Sigihart de Hedalvingen, Prun de Wolvolteſtorf, Sinzo, Arnolt &c.

NOTA.

pg. 27. 28. *Abbate Prunone de Sciran.*, nempe Schyrenſi. De hoc Conradus in Chronico domeſtico hæc habet. *Anno Domini MCXI. Erchinboldus primus Abbas moritur, & Bruno à B. Wilhelmo Hirsaugienſi adhuc ſuperſtite transmittitur, Vir egregia nobilitatis, quippe qui filius*

mater-

Matertera Henrici Imperatoris fuit. Hic rexit in Eiſenhoven per octo annos (ſub quo iterum cœnobij hujus facta eſt mutatio.) officioſiſſimè acceptus & charus tam Deo quàm hominibus. Qui inſuper præfuit in hoc loco Scheirn octo annos. Ita Conradus. Supereſt etiamnum prope vicum Eiſenhoven in colle adjacente pervetuſta S. Petri Eccleſia, in cujus ædificio veneramur veram & ſinceram antiquitatis monaſticæ ſpeciem. Is locus hodie appellatur Petersberg.

NUM. MCCXCII.

NOtum ſit omnibus tam futuris quàm præſentibus Chriſti fidelibus, qualiter quidam nobilis Herinmannus nomine prædium, quod apud Striteperch babuit, ſcilicet duas hubas ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani delegavit, ea videlicet condicione, ut in anniverſario ejus confratribus ibidem miniſtrantibus congruum ſervicium exhibeatur. Et ſi hoc pactum irritum fiat, quilibet proximus ejus cum denario aureo ſibi hoc redimendi poteſtatem habeat. Hujus rei teſtes ſunt Hobolt de Wolmutesaba, Odalſcalch de Minigenhuſen, Ugo de Ruthmarſtorf, Rudeger de Gebeharteshuſen, Rachivvin de Gozzoltestorf, Cunrat & filius ejus Cunrat de Gampach, Dietmar de Welfingen, Cunrath de Velvven, Pabo de Cbagalſtorf, Werinheri de Strazpach, Perichtolt de Eskilinpach. De familia, Wolfkoz de Rintpach, Engilmar de Haidolvingen, Cholo & frater ejus Otto de Peringen, Ruodolf de Svvindenhuſen.

NUM. MCCXCIII.

AD memoriam & noticiam tam futurorum quàm præſentium literis mandavimus, qualiter Reginhalm Presbyter & Frater noſter delegavit prædium ſuum, quod babuit Urolcishuſin ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctique Corbiniani, eo tenore, quatinus in ſingulis annis in die anniverſarii ejus Confratribus congruum exhibeatur ſervicium. Hanc tradicionem legitimè confirmavit teſtibus præſcriptis: Udalrich de Harthuſin, Etich de Apatſtorf, Sigahart & Ludovvicb de Haidolvingen, Cunrat de Suanhiltisdorf, Willibolt & Gervvich de Richandorf, Pabo de Prunnun, Chuoni de Taliham.

NUM. MCCXCIV.

NOtum ſit omnibus Cbriſti fidelibus præſentibus & futuris, quòd Hoholt de Wolmutſaha tradidit duo c[illegible]tifera, & ſecundam dimidiam hubam de Hunlinhuſin ad altare S. Mariæ Sanctíque Corbiniani, ea lege, quatinus unus ex Clero ejusdem æccleſiæ in anniverſarii ſui die Confratribus ibidem miniſtrantibus dignum exhibeat ſervitium. Et ſi quis Prælatorum hanc legem mutando violaverit, proximus heres ejus cum aureo denario ſibi ſubjugandi poteſtatem habeat. Hujus rei teſtes ſunt, Otto Advocatus, Purchart Advocatus de Moſipurch, Heinrich & Udalrich de Sovinpurch, Adelpero & filius ejus Henrich de Waldo, Marchvvart & frater ejus Goteſcalch de Maripach, Herrant de Leron, Otto de Moſina, Henrich de Undiesdorf, Sigoboto de Hartchirichin Engildio de Pacha, Willibolt de Rubandorf.

NUM. MCCXCV.

COgnoſcant Chriſti fideles, qualiter Egilolf de Iſmanningen tradidit duas nobiles hubas apud Rieman ad altare S. Mariæ Sanctíque Corbiniani, ea videlicet condicione, quatinus in ſingulis annis in Anniverſarij ſui die Confratribus congruum inde exhibeatur ſervitium. Hanc traditionem ſi quis mutaverit, proximus heres ejus cum aureo denario ſibi ſubjugandi poteſtatem ha-

beat. Hujus rei teſtes ſunt, Sigihart & Cqunrat de Haidolfingin, Henrich de Iſmanningan, Eppo de Prunni, Hartvich de Hakshuſin, Udalſcalch de Altinhuſin, Immino & Pernhart.

NUM. MCCXCVI.

SCiant omnes Chriſti fideles, qualiter Egilolf de Buiren per manum fratris ſui Reginmari delegavit ad altare Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani tale prædium, quale ei dederat Uxor ſua Hadamuot apud Zielashuſan pro anima ſua & pro anima Willihardi, qui, cùm prior maritus eſſet ejusdem Hatmuodæ, illud idem prædium ei reliquerat, & etiam in extremis ſuis illam poſtulaverat, ſi orbata liberis ex hac vita migraret, illam eandem proprietatem ad altare Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani traderet. Hanc traditionem ut ſupra notatum eſt, Egilolf per manum fratris ſui Reginmari perſolvebat præſente & ſuſcipiente ſine omni contradictione piiſſimo atque dulciſſimo !Advocato Udalrico multis nobilibus, multisque ejusdem æccleſiæ ſervientibus coram aſtantibus, qui omnes ejusdem traditionis facti ſunt teſtes. Hobolt de Wolmuteſaha, Werinheri de Huſan, Diemar de Ahaloch, Guntpolt de Haganovva, Herrant de Leran, Tegano de Leran. De familia, Willipolt & filius ejus Gervvic, Udalrich de Harthuſan, Walchun de Haſilpach, Altman de Heidolvingen, Wolfgoz de Zollingan, Meginhart de Haga, Piligrim de Moſaburch, Godeſcalch de Pedinprunnen, Chunrat & frater ejus Fritilo de Suanihiltorf.

NUM. MCCXCVII.

NOverit omnium tam futurorum quàm præſentium ſollertia. qualiter Eppo de Sevvon prædium, quod in Ridingen habuit, ad altare Sancti Corbiniani fratribus ibidem Deo militantibus in uſum ſtipendij pro ſuo ſuorúmque remedio devote contradidit. Hujus rei ſunt teſtes. Werinheri de Frichendorf, Walrich de Walde, & filius ejus Kunrat de Suvanih̄. Iſinbart & filius de Miltahe, Goteſcalch de Petenbrunnen Engilſcalc de Pietendorf. Eberhart filius prædicti Epponis de Sevvon, Altman de Riſen, Gerolt de Wippenhuſen & filius ejus Diepolt, Eberhart de hanginten.

NUM. MCCXCVIII.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter Marquardus devotus Sanctæ Mariæ Canonicus eccleſiam in Gundacherſtorf cum dote & decimatione per manum Kunradi de Dachove ad altare Sanctæ Mariæ legitimo jure contradidit. hoc pacto videlicet quantenus unus ex fratribus, qui eandem Eccleſiam conformi beneficio & bonæ vitæ teſtimonio poſſideat, congruum eiſdem ſervitium pro rerum copia & ſuo ſemper anniverſario quot annis exhibeat. Hujus rei teſtes ſunt. De nobilibus Comes Altmannus de Cbregilingen, Volcholt de Frigilinb̄. & filius ejus Kunrad, Perinhart de Rorienm̄. Eberhart de Ehtirigesbus̄. & filius ejus Poto, Tagino de Leren, Reginbreht de Puriepach, Udalricb de Chrumbinpach Marquart de Orochingen. De familia Piligrim de Moſeburg, Gervvic de Rubend̄. Gebehart de Vureholzen, Wolfhart Horscenh̄. Herrich de Mochingen. Sub eisdem teſtibus tradidit & hobam dimidiam in Pabinhoven in ſubplementum prædicti ſervitij.

NUM. MCCXCIX.

NOverint omnes Sanctæ Matris æccleſiæ filij, quod Fridirich Presbyter familiaris æccleſiæ tale prædium, quale aput Khirichdorf & Nertingen habuit, absque omni contradictione tradidit ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque

ctique Corbiniani poſt vitam ſuam filijque ſui Fridirici Fratribus ibidem ſervientibus ad communem uſum ſtipendij, eo tenore, ut ſi quis illud infringat, proximus heres ipſius denario redimat. Hujus rei teſtes ſunt, Cuntpolt de Haginou, Sigihart de Heidolfingen & frater ejus Altman &c.

NUM. MCCC.

Cognoſcant omnes Chriſti fideles tam futuri quàm præſentes, qualiter ego Suitker indignus Sancti Andreæ Canonicus tradidi potenti manu & absque omni contradictione ad altare Sanctæ Mariæ Sanctique Corbiniani in oblationem Fratrum duo mancipia Pezilinum & Heilvigam. Pezilinum quidem à Sorore mea Perhta emptum ea conditione in proprietatem ſuſceperam, ut poſt obitum meum ad prædictum altare Confratribus ibidem Deo militantibus V. nummos annuatim perſolvat. Heilvigam verò eisdem Confratribus annuum cenſum reddituram à Conſobrino meo Sigihardo juſta & beneplacita commutatione cum ancilla mea Wezala commutaveram. Teſtes de nobilibus Liutolt & frater ejus Goteſcalch &c.

NOTA.

Ancilla nomine in ejusmodi Inſtrumentis intelligi mancipium, ſeu perſonam alterius ſervituti adſtrictam, jam ſæpiùs monuimus, & ex hoc Inſtrumento confirmamus.

NUM. MCCCI.

Certum ſit omnibus tam præſentibus quàm futuris, quòd Comes Hartvvic prædium, quod habuit apud Perchoven ad altare S. Mariæ Sanctique Corbiniani pro anima fratris ſui videlicet Altmanni Comitis per manum Ottonis de Moſene delegavit Fratribus ad oblationem tali videlicet conditione, quatenùs Herrandus Canonicus & ejus Cognatus Herrandus & proximus eorum idem prædium in obedientia recipiens à Fratribus in anniverſario prædicti Altmanni die Fratribus oportunum amminiſtret ſervitium. Hujus rei teſtes ſunt de nobilibus, Eberhart de Pericheshuſen & filius ejus Poto. De familia Isinrich de Lochechirchen, Isinhart de Miltahe, Hainrich de Ismanningen, Sigehart de Haidelvingen, Gerolt de Wippenhuſen & filij ejus Detpolt & Horvvin &c.

NUM. MCCCII.

Noſcant cuncti, quòd Domnus Geroldus S. Viti Decanus tradidit ad altare S. Mariæ præſente Ottone ejusdem Eccleſiæ Advocato ancillam ſuam Wernburgam pro V. denariis in uſum Confratrum annuatim ſolvendis. Teſtes de nobilibus Wernheri de Frichndorf, Charl de Attirpach. De Miniſtris Isinrich Camerarius, Chunrat de Svvanihiltdorf, Eberhart de Humbilin, Chunrat & Piligrim de Paisingen, Gervvich de Rubindorf, Otto & frater ejus Sigihart.

Eadem condicione Fridirich de Humbilin ad prædictum altare quendam virum nomine Teotricum delegavit, ut poſt obitum ſuum eisdem Confratribus V. denarios annuatim perſolvat. Teſtes Hunger & Sororij ſui Hunger & Udalſcalch, Ebirhart, Engilmar, Wolfkoz.

NUM. MCCCIII.

Noticia prædij Tierneshuſan, quod quidam Bero Friſingenſis Canonicus tradidit ad altare S. M. S. q. C. in oblationem Fratribus ibidem Deo ſervientibus pro ſua, parentúmque, & omnium debitorum ſuorum animabus, Teſtes ſunt Walchun de Haſalbach & filius ejus Walchun, Eberhart de Hangentini, Hoholt & frater ejus Eberhart, Goteſcalch, Gerunch de Richtiſtorf.

Poſtea idem Pero in ſupplementum prænominati ad ſupra memoratum altare contradidit prædium apud Percbuſan adhibita & manu Herrici Presbyteri, ea lege, ut ex bis duobus Turneshuſan videlicet & Perchuſan annuatim in feſto S. Thomæ Fratrum convictui ſervitium exhibeatur. Quæ allodia tali tenore Deo & Sanctis potenti manu delegata ipſe boc pacto ſibi, præfatoque Herrico, & Ugoni conſanguineo, ac deinceps proximo inter Canonicam heredi præſtandum in beneficium recepit, quatinùs Fratrum ſervitium feſto jam dicto poſt obitum alterius alter amminiſtraturus ea poſſideat. Teſtes ſunt Goteſcalch de Petinprunnan, Heinrich de Iſmanningen & miles ejus Sefrit, Cunrat de Heidelvingen, Sigbart de Miltaba. Huius villæ cives Arnolt, Sinzo &c. Udelſcalch de Uſinboven, Cunrat de Imespahc. Tradidit quoque ſua & jam ſæpe dicti Herrici manu ad altare S. Tbomæ prædium Wiholteſtorf eiſdem teſtibus, & aſſumpto Erchanpoldo, bac tantúm conditione, ut Fratribus & pauperibus inibi Chriſti militantibus in prælibato ejuſdem Sancti Patroni feſto à ſe, ſuiſque præfatis ſtipendium, quod ipſe diſpoſuit, ſingulis annis perſolvatur, hoc eſt fratribus ſingulis panis I. Spelt. alter Silig. pulmenta II. de cerviſa emine II. pauperibus autem ſingulis panis I. pulmentum I. emina I. poſt mortem verò ipſorum prædictorum communi eorundem Fratrum & pauperum nihilominus uſui decrevit mancipandum.

NOTA.

Ad altare S.M.S.q.C. nempe ad altare Sanctæ Mariæ Sanctique Corbiniani.

Emine II. Quid ſit Emina, ſeu Hemina, fusè deducit Hæfftenus noſter in Diſquiſitionibus Monaſticis: ex quo tamen nullam certam menſuram noſtratem determinare poſſumus. Sunt, qui dicant, Heminam eſſe menſuram quandam, quæ contineat unam libram cum quarta parte alicujus liquoris. Cæterùm Vocabulum Hemina adhibitum fuit à S. P. Benedicto *cap. 40. v. 3.* ubi ait: *credimus, heminam vini per ſingulos ſufficere per diem.* Ex quo alij deducunt, heminam debere eſſe vâſculum, quod plus quàm unam libram cum quarta parte liquoris capere poſſit.

NUM. MCCCIV.

NOverint omnes tam futuri quàm præſentes, qualiter quidam Udalrich de familia Friſingenſi tradidit ad altare Sanctæ Mariæ, S. q. C. prædiolum apud Ottenhòven, quinque videlicet jugera in oblationem Fratrum. Teſtes ſunt Udalscalch de Altenbuſan, Udalrich de Uſten, Piligrim de Tuhingen, Richeri, Mazili de hac villa.

NUM. MCCCV.

COgnoſcant omnes Chriſti fideles tam futuri quàm præſentes, qualiter quædam nobilis femina nomine Hizivvib de Pillenboua tradidit ad altare S. Mariæ, Sanctique Corbiniani cum manu viri ſui Richfridi ejuſdem æccleſiæ famuli, quicquid proprietatis in eodem loco habuit ad communem uſum Fratrum inibi Deo famulantium præſente ejuſdem æccleſiæ Advocato Perinhardo. Hujus rei teſtes ſunt Guntpolt de Hagenoua, Werinheri de Frichenđ. Hobolt de Wolemoteſaha, Walcbun de Ovenſteten. De familia Geruvich de Miltaha, Pezili de Ihſendorf, Fritilo & Mahtuni de Heidolf, Penno & filius ejus Sigihart.

NUM. MCCCVI.

NOverint omnes, qualiter Ribheri de Horskenhoven & filius ejus Heinrih tradiderunt ad altare Sanctæ Mariæ Sanctique Corbiniani prædium ſuum in Eberſpach ſitum poſt vitam Adalberti Canonici ad communem uſum Fratrum, Ottone Advocato præſente & ſuſcipiente. Teſtes Udalſcalch de Walhesħ. Ruodolf de Notzesh. Iſenrib & Rabivvin de Loocħ. Eberbart & Sigihart de Hanḡ. Sigiboto & Einvvich de Hittenfurt, Heinrih & filius ejus Heinrih de Iſenħ.

NUM.

NUM. MCCCVII.

NOtitiæ poſterorum per ſcripta mandavimus, qualiter Luetolt & Gotſcalh de Levvaneſtorf delegaverunt ad altare Sanctæ Mariæ Huobam unam apuc Heitungeſperc cum tribus mancipiis videlicet Reginberto, Judita & Giſila poſt obitum eorum in communem uſum Fratrum cedentia. Hujus rei teſtes ſunt, Chunrat & Sigihart, Udalſcalch, Udalrich de Euſtin, Wiſo, Piligrim de Cellenſ. Egilvvart &c.

NUM. MCCCVIII.

NOverint omnes, qualiter Otto de Riholfesdorf prædium Geroldi, quod habuit in Harthuſen rogatu ejusdem ad altare Sanctæ Mariæ in oblationem Fratribus ibidem Deo ſervientibus potenter contradidit, ut videlicet Hartvvicus Canonicus, & poſt eum proximus in eadem Congregatione conſanguineus Fratrum inde diſpenſator exiſteret. Hujus rei teſtes ſunt Pabo de Prunnen, Wakman de Paſtperch, Sigiboto & frater ejus Volchart de Harth. Geruvich de Ruhend. Ruodolf de Puhenſ. Rantvvich de Aungen, Dietmar de Winspozing. Otto.

NUM. MCCCIX.

NOverint omnes Chriſti fideles tam futuri, quàm præſentes, qualiter quidam nobilis nomine Gerhart de Winchilheim prædium, quod in Veltmochingen habuit pro anima ſua ac Patris ac Matris ſuæ Fratribus in oblationem ad altare Sanctæ Mariæ contradidit. Hujus rei teſtes ſunt Chadalhoh & Hartlieb milites. De miniſtris æccleſiæ Wolfhere de Pacheren, Heinrica de Iſenmanningen, Walchun de Zolling. Degenhart de valle. Guntperht & Hartlieb de Riſen.

Sub eodem tempore quidam Adalperht cæcus de Truhtheringen tradidit ad prædictum altare eisdem Fratribus in oblationem prædium, quod in eodem loco habuit. Teſtes de familia æccleſiæ Wolfhere de Pach. Mahtuni de Marzil. De Suburbanis Arnolt longus, Riheri & frater ejus Mazili, Wolfolt Skillinch.

NUM. MCCCX.

CErtum ſit omnibus Chriſti fidelibus futuris & præſentibus, qualiter quædam nobilis femina Adellint prædium quod in ſua poteſtate habuit apud Viehte ſine omni contradictione ad altare Sanctæ Mariæ, Sanctíque Corbiniani ad ſervitium Fratrum delegavit, & ſe poſſe hoc poteſtativè facere ſubterſcriptis teſtibus & omni jure confirmavit. Berenhardus Comes de Scirin, Purchardus Mosburgenſis Advocatus, Chuno junior de Megelingen, Geroltde Odmarshart, Werenhere de Geppenhaim. Miniſtri ejusdem Eccleſiæ Gervvic de Rubendorf, Wolfger de Pertniche, Dietrich de Herdieshuſen. Miniſtri Palatini Comitis, Heinrich Sibinhar, Ortolf de Holzhuſen, Gotefrit Miterſtain, Hartvvic de Herdieshuſen, & quidam miniſter Patavienſis Eccleſiæ Dietrich de Werde.

NUM. MCCCXI.

NOverint omnes Sanctæ Matris æccleſiæ filij, qualiter Fritilo de Altenhuſen delegavit ad altare Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani prædium apud Itzilingen ſitum in communem uſum fratrum inibi Deo ſervientium, Ottone Palatino Comite præſente & ſuſcipiente. Teſtes Udalſcalch de Walheshoven, Ribheri de Horsch. &c. Heriman Fuoz, Werinhart de Metenpah, Gervvich & fratres

fratres ejus Adalolt, & Udalrich de Chamara, Arnolt de Paharen, Sigifrit Acterſtein & frater ejus Werinheri, Adalbero de Briſing.

NUM. MCCCXII.

AD commendandam poſteris hujus rei noticiam literis ſubnotavimus commutationem prædij in domo Sanctæ Mariæ altaris videlicet S. Crucis. Communi itaque conſilio Clericorum & Laicorum ac Domno Ottone æccleſiæ Advocato in idipſum conſentiente venerabilis Presbyter ac Parrochianus Chuno in omnibus utilitati æccleſiæ conſulens prædictum prædium Rihenpach ſitum vendidit, & accepto pretio ex ſua parte adaucto comparatum a Domno Abbate Madalhartesdorf aliud prædium in loco Nivenhuſen dicto. Tradidit namque prædictus Abbas cum manu Advocati ſui Ducis Heinrici idem prædium in manum nobilis viri Aribonis ſcilicet de Pruoli ea condicione, ut ipſe delegaret, quo Domnus Chuono peteret. Et hoc iſtis teſtibus confirmavit. Purchart de Moſapurch, Adalpero de Pochesperch, Friderich de Pruccaperhc, Megingoz de Altdorf, Dietmar de Ergolting.

Poſtea idem Aribo commonitus & rogatus à Domno Chuonone tradidit prædictum prædium ad altare Sanctæ Crucis Matricis æccleſiæ Friſingenſis, ea videlicet ratione, ut quamdiu viveret Domnus Chuono reditus ex eo acciperet, ac poſt ipſum quilibet ſuccedens Parrochianus. Hujus rei teſtes ſunt ſæpe dictus Aribo de Pruoli, Udalſcalch de Walteshoven, Otto de Iringespurg, Adalhart de Priſingen, Geruvich de Rubendorf, Heinrich de Wofesdorf.

NOTA.

A Domno Abbate Madalhartesdorf, nempe Mallerſtorffenſi. Præfuêre autem tempore Henrici Friſingenſis Epiſcopi ei Monaſterio Burkhardus & Eppo, de quibus agit Gevvoldus in *Addit. ad Hund. Metrop. Tom. 2. pag. 463.* ad utrum horum hoc Inſtrumentum pertineat, non definimus.

NUM. MCCCXIII.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus tam futuris quàm præſentibus, qualiter domnus Hodalricus Advocatus æccleſiæ noſtræ tradidit ad altare S. Mariæ Sanctíque Corbiniani Imichinhovin cum adjacentibus bonis in oblationem Fratrum ibidem Deo ſervientium, ea conditione, ut fructus ille dividatur fratribus ad placitum. Iterum idem Advocatus Hodalricus tradidit ad prædictum altare eisdem Fratribus munitionem, quæ vocatur Zimuvaſin, vel Werda cum adjacentibus bonis I. curtiferum unum aput Ridigan cum mancipiis curtiferum unum & dimidiam hobam aput Cuntheringen cum mancipiis & molendinum unum poſt obitum Piligrimi curtiferum unum & hobam apud Ebroltiſtetin cum mancipiis, quatinùs in anniverſario præfati Udalrici competens ſervitium prædictis Fratribus tribuatur. Hoc autem totum factum eſt in præſentia fratris ſui Ottonis laudante & conſentiente hanc eandem fieri traditionem: & ipſe primus teſtis. Hi ſunt teſtes, Otto frater Advocati, iterum Comes Otto de Sciren, Comes Ekkiperht, Werinheri de Friechendorf, Herrant de Leran, Meginhart de Adilungiſtorf, Guntpolt & filius ejus Guntpolt de Haginoua, Otachar de Marchpach, Adalperht de Tanna, Magnus de Lochuſin, Aribo de Pruole, Diemar & filius ejus Diemar de Huſin, Ansfrit & Wezil de Tuopencheim, Altuom de Reginhartisdorf, Pernger de Grazza, Engilperht de Haimperhtishoven, Purchart de Purchſtal, Eberloe de Sentilingen, Perohart de Erpfenprunnen, Tegino de Leren, Sigihart. De familia, Udalric de Harthuſin, Piligrim de Moſaburc, Willihelm de Rubindorf, Engildieo de Pacha, Ruotlant de Puhenhuſin, Eppo, Wolfkoz de Zollingan.

Inſtrumenta ſub Ottone I.
Epiſcopo Friſingenſi XXII.
NUM. MCCCXIV.

OTto Dei gratia Friſingenſis æccleſiæ miniſter indignus omnibus ad quos pervenerint litteræ iſtæ notificamus; qualiter quidam Presbyter nomine Ernoſt cum germanis ſuis Laicis à quibusdam æccleſiæ noſtræ invaſoribus tyrannica dominatione contra fas oppreſſus, & injuſta ſubactione ſervituti violenter addictus ad conprobandam condicionis ſuæ juſtitiam Sedem noſtram adire compulſus eſt, ubi indiciis ſatis evidentibus, & compluribus cognationis ſuæ teſtibus, ſe eſſe ex eorum ordine, qui Miniſtri vocantur æccleſiæ coram nobis legitimè comprobavit. Nos itaque pro jure noſtro eidem Clerico, ſuisque fratribus, ac duobus amitæ ſuæ filiis ſui juris integritatem banno firmavimus, & ne quis ulteriùs illis jus ſuum aliquo modo præſumat infringere ſub anathemate interdiximus. Quapropter ad commendandam poſteris hujus rei noticiam litteris mandari, & easdem Sigillo noſtro ſignari præcepimus. Quod quidem Friſingæ factum eſt anno dominicæ Incarnationis MCXXXVIIII. ſub Papa Innocentio & Romanorum Rege ſecundo Chonrado. Hujus rei ſunt teſtes Domnus Hoholdus Præpoſitus, Adalbertus Decanus, Herricus Archidiaconus, Chuno Parrochianus, Heinricus Theſaurarius, Pernhardus Skitenſis. De nobilibus Eberhardus de Herrenhuſen, Pernhardus de Riuthe, Aribo de Prule. De Miniſterialibus Vicedominus Rudolfus, & Dapifer Waldmannus, Isanrich Camerarius & filius ejus Heinricus, Chonradus & Altmannus de Heidolfingen, Sigihardus de Bacharn, Wolfheri de Packarn, Eberhart de Hangeheim, Geruvich de Pubendorf & frater ejus Heinrich.

NUM. MCCCXV.

NOverit omnis fidelium populus, qualiter Domnus Wichmannus Præpoſitus de S. Andrea egritudinis moleſtia devictus, profeſſionémque monaſticam in hoc Monaſterio faciens ad altare Sancti Stephani ſecum obtulerit tale prædium, quale habuit in loco Holzen delegans id ſub borum teſtimonio, quorum hæc ſunt nomina: Kuonradus de Haidolphingen frater ipſius, Fritilo de Unzinchoven, Gotpolt & Ekkeharth de Lengindorf, Willibolth de Giſilbach, Sifrith de Walde, Elbvvin de Fehach, & alij quam plures.

NOTA.

Hoc Inſtrumentum deſumptum eſt ex Libro Traditionum Weihenſtephanenſium, ubi habetur *fol. 58. b.*

NUM. MCCCXVI.

DOmino venerabili O. Sanctę Friſingenſis Eccleſie Antiſtiti, C. Salzburgenſis Eccleſie qualiscunque Miniſter cum oratione ſervitium devotum. Petitio veſtra durè in auribus noſtris ſonuit, dum ad perfectum intellecta non fuit; ſed poſtea conſiderantes rei veritatem, verborùmque virtutem, quàm integra & rationis plena fuerit, ſatis enituit. Acceſſit quoque verbis noſtris ſtudium fidelium noſtrorum, quorum conſultu didicimus in hac repetitione nichil Eccleſiæ noſtræ deperire, nichil decreſcere, maximè, cùm juſtitiam, quam repoſitis, nobis in Eccleſia veſtra inviolabiliter ſervetis. Ne ergò exemplò noſtrò alii peccent, & per hoc Eccleſia diſtracta detrimentum patiatur, concedimus vobis auctoritatem inveniendi, ac mittendi Presbyteros, ut inveſtiantur à nobis, & quicquid in æccle-

ſiis de jure feudi legittimè poſſidere debetis, vobis benignè remittimus, harum integritatem ſic perfectè reformamus, ut nobis de juſtitia veſtra nichil reſervemus, ſed in eo ſtatu eas manere permittimus, in quo illas ab Anteceſſoribus noſtris & veſtris locatas eſſe didicimus. Decernimus quoque, ut Eccleſia, quæ prius Mater fuit, ac plebem babuit, adbuc materno jure potiatur, illa verò, quæ legittimis caruit, denuò conſecretur, vel quòd violata non ſit, legittimè comprobetur.

NUM. MCCCXVII.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus tam futuris, quàm præſentibus, qualiter quidam Miniſterialis Sanctæ Mariæ Willibolt nomine de Wippenbuſen tradidit ad altare Sancti Stephani protomartyris Chriſti curtiferum apud Rihkerespach, eo tenore, quod ipſe curtiferum in beneficiali jure poſſideret. Obeunte autem illo filius ejus Gerolt aliud curtiferum in Liutperbteshuſen ſuper idem altare contradidit, ea conplacitatione, quòd ipſe cum duobus Succeſſoribus ſuis filio ſcilicet ſuo ac nepote prædictum curtiferum in Wippenhuſen absque omni ſervitio poſſideret. Defuncto verò Geroldo filius ejus Dietpolt tradidit ad prædictum altare duo proprietatis ſuæ curtifera, unum apud Iſenmaningen, & alterum apud Truhtheringen, & molendinum unum apud Vetingen, quod ipſe ab Epiſcopo in beneficium habebat, & ab ipſo donari ad prænominatum altare impetravit, & ſic tandem maximo labore prætexatum curtiferum apud Wippenhuſen in proprietatem ſibi commutavit. Hæc conplacitatio facta eſt anno Incarnationis Dominicæ MCXLI. præſente & hanc complacitationem confirmante Domno Ottoni venerabili hujus Sedis Epiſcopo, & Sigimaro prædicti protomartyris Abbate. Hujus rei teſtes ſunt de nobilibus Heinricus Comes de Wolfratehuſen, Berichtolt Comes de Tieroles, Perinbart de Wilheim, Marachuvart & frater ejus Otacher de Mohingen, Berihtolt de Yffelendorf, Rutperbt de Fricbendorf, Wolftrigil de Heimperbteshuſen. De familia Sanctæ Mariæ Yſenrich Camerarius & filius ejus Heinrich, Waltman & frater ejus Rudolf de Paſtpercb, Chunrat & Ludouvich de Heidolfingen, Geruvich de Rubendorf, Rudolf & frater ejus Rutlant de Pub. Regenmar, & Ortolf, & Fritilo de Unzinch. Altman de Haſelpah, Wolfheri & Sigifrit de Wolfoltesdorf, Goteſcalh de Petenprunn, Lieder & filius ejus Engiluvan de Ahidorf, Engildio & filius ejus Aribo de Paha, Eberhart & filius ejus Heribort de Hang. Wolfhart de Pahen, Einuvich & frater ejus Heinrich de Hitenſ. Chuonrat de Veringpah, Fritilo de Gugenb. Chuonrat de Pub. Aribo & filius ejus Werinb. de Humperhtesh. Dietmar, & Uodalſcalch, & Sigiboto de Zielesh. Dietpolt de Sindesh. Sigiboto de Marzilingen, Adalperht, Rorſpato, Yſengrim de Pub.

NUM. MCCCXVIII.

IN nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Ego Otto Dei gratia Friſingenſis Eccleſiæ Præſul. Utilitati & commoditati Religioſorum conſulere volens quoddam concambium cum Sigmaro Abbate Sancti Stephani feci, noſtris quidem Succeſſoribus futurum utilius, ejusdem verò Monaſterij Fratribus pro locorum munitate commodius, tribuens ejusdem Monaſterij Fratribus, quicquid in Vetting ad Epiſcopales redditus pertinuerit cum nemoribus & pratis ad eandem villam pertinentibus, omnibus cultis & incultis, quæſitis & inquirendis. Præterea tradidi curtem pontis, quæ dicitur Heychor cum omnibus ad eandem curtem pertinentibus, excepto ponte, quam curtem prius eisdem Fratribus in beneficium conceſſeram. Tradidi etiam prata ultra pontem ſita, omnia videlicet, quæ non inbeneficiata erant. Econtra præfatus Abbas cum ejusdem Fratribus in reconpenſationem tradiderunt in Geyſilingen quatuor cur-

tes

tes cum duobus manſis & dimidio cum omnibus ad hæc jure ſpectantibus. Inſuper curtem in Marcelingen & molendinum & pratum juxta nemus Pircha dictum, & in Moſpurg domum cum fundo. Poſtea ut Scandalum tolleretur imposterum, propter ſtabilitatem concambij remiſerunt prædicti Fratres prata ultra Yſram ſita, quæ vulgariter Widerlon dicuntur, præter ſupra dicta prædia tradiderunt idem Fratres curtem Aſchinhauſen dictam juxta ſtagnum Wirmſe cum pratis & nemoribus ad hanc ſpectantibus. Ego verò eisdem Fratribus remiſi pratum, quod ante dederant juxta nemus Pircha ſitum. Hæc autem commutatio legittimè confirmata eſt præſentibus & aſſenſum præbentibus de Clero Nonhaldo Præpoſito & Chunnone Decano, Herrando Archidiacono, Heinrico Præpoſito, Wichmanno Præpoſito, Engelſcalcho Scolaſtico cum ceteris Matricis Eccleſiæ Canonicis. De Laycis nobilibus Arnoldo Comite de Dachavve, Ottone de Irrengſpurg & ceteris in brivilegio ſcriptis. Anno autem Incarnationis Dominicæ MCXLIII. Anno autem Domini Ottonis venerandi Epiſcopi IIII. acta ſunt &c.

NOTA.

Hoc, & ſequens Inſtrumentum ex Membranis Weihenſtephanenſibus exſcripſimus.

NUM. MCCCXIX.

IN nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Conradus Divina favente clementia Romanorum Rex ſecundus. Religioſorum petitionibus aures accommodare pietatis, & quæ ad Dei cultum pertinent ſummô benivolentiæ ſtudiô promovere, regiæ liberalitatis eſt, cujus honor judicium diligit, unde in æterna vita condignam bonæ mercedis retributionem, & in temporalis regni adminiſtrationem, gloriam nobis accreſcere confidimus. Ea propter omnis tam futurorum quàm præſentium noverit induſtria, quòd Vir venerabilis Otto Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopus noſter Germanus Celſitudinem noſtram adiens humiliter petiit, quatenus concambium, quod inter ipſum & Sigmarum venerabilem Abbatem Eccleſiæ S. Stephani Protomartyris de quibusdam poſſeſſionibus eorum factum eſt noſtra Regia auctoritate confirmaremus. Dedit autem idem venerabilis Epiſcopus Otto præfato Abbati ejúsque Succeſſoribus villam, quæ dicitur Vettingen cum omnibus ſuis pertinentiis, & curtem unam, quæ apud Hutechar, pro quibus à prædicto Abbate recepit poſſeſſiones ſubſcriptas, id eſt, Giſelingen, Marcellingen unà cum molendino, & unam curiam Werenſe, & dimidium manſum apud Humblen, & curtem unam Moſpurch. Nos igitur petitioni utriusque aſſenſum præbentes decernimus, quatenùs præfatas poſſeſſiones inmobili ſtabilitate Friſingenſis Epiſcopus, qui pro tempore fuerit, teneat, utatur ac diſponat, nihilominus Abbas Eccleſiæ Sancti Stephani præſcripta bona & poſſeſſiones ſub ſuæ dominationis jure obtineat, quomodo de his omnibus legitima transactio coram nobis facta eſt. Ut autem hujus noſtræ confirmationis pagina firma & inconvulſa omni deinceps tempore permaneat, Sigilli noſtri impreſſione eam inſigniri juſſimus manúque propria corroborantes idoneos teſtes ſubnotari fecimus, quorum nomina hæc ſunt, Fridericus Magdeburgenſis Archiepiſcopus, Eilbertus Babenbergenſis, Embrico Wirzeburgenſis, Heinricus Ratiſponenſis Otto Warmul. Sifridus Spirenſis, Chunradus Marchio, Albertus Marchio, Otto Palatinus Comes de Witeleinespach, Fridricus Ratiſponenſis Advocatus, Geverhardus Comes de Sulzpach, Fridericus Dux Svvevorum, Gotfridus Præfectus de Nurinberch. Signum Domini Cunradi Romanorum Regis ſecundi, Anno Dominicæ Incarnationis MCXLIIII. Indict. VI. regnante Cunrado Romanorum Rege II. anno verò Regni ejus VII. data Babenberg in Chriſto feliciter amen.

NUM. MCCCXX.

Privilegium Eugenij Pape.

EUgenius Epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Sigimaro Abbati Monaſterij Sancti Stephani Friſinge, ejusque Fratribus tam præſentibus, quàm futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum. Quoniam ſine vere cultu religionis nec caritatis unitas poteſt ſubſiſtere, nec Deo gratum exhiberi ſervicium, expedit Appoſtolice Auctoritati religioſas perſonas diligere, & earum quieti auxiliante Domino providere. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulacionibus annuimus, & prefatum Sancti Stephani Monaſterium, in quo divino mancipati eſtis obſequio ſub Beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti Privilegio communimus, ſtatuentes, ut quascunque poſſeſſiones, quecunque bona inpreſenciarum juſtè & canonicè poſſidetis, aut in futurum conceſſione Pontificum, liberalitate Regum, largicione Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis preſtante Domino poteritis adipiſci, firma vobis veſtríſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, Monaſterium Beati Stephani cum poſſeſſionibus, in quibus hec propriis duximus exprimenda vocabulis, & omnibus appendiciis ſuis, Eccleſias, decimas, poſſeſſiones, beneficia miniſterialium, que vobis à Venerabili Fratre noſtro Ottone Friſingenſi Epiſcopo, & Predeceſſoribus ejus racionabiliter conceſſa & data ſunt, concambia, que inter vos & eundem Epiſcopum veſtrum de Vettingen & aliis, que racionabiliter conceſſa & facta ſunt. Prohibemus inſuper, ut nullus poſt factam profeſſionem absque Abbatis & Fratrum ſuorum licencia ab eodem Monaſterio præſumat recedere. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe concedimus, ut illorum, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, devocioni & extreme voluntati, niſi fortè excommunicati ſint, nullus obſiſtat, ſalva juſticia Matricis Eccleſie. Sané laborum veſtrorum, quos propriis manibus colitis, ſive de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus Clericus, vel Laycus à vobis decimas exigere preſumat. Obeunte vero te nunc ejusdem loci Abbate, vel quolibet tuorum Succeſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtucia ſeu violencia preponatur, niſi quem Fratres communi conſenſu vel Fratrum pars conſilij ſanioris ſecundùm Dei timorem & Beati Benedicti regulam providerint eligendum. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat locum temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones aufferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalva Sedis Apoſtolice auctoritate, & Dyoceſani Epiſcopi canonica juſticia & reverencia. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſecularíſve perſona hujus noſtre conſtitutionis paginam ſcienter contra eam temerè, ſecundò, terciòve commonita, ſi non reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoríſque ſui dignitate careat, reamq́ue ſe Divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacratiſſimo corpore & ſanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri Jheſu Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtricte ultioni ſubjaceat; cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri Jheſu Chriſti, quatenùs & hîc fructum bone actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem premiâ eterne pacis inveniant. Amen.

Ego Eugenius Katholice Eccleſie Epiſcopus ſſ.
Ego Humbaldus Presb. Card. SS. Johannis & Pauli ſſ.
Ego Otto Card. Diac. S. Georij ad velum aureum ſſ.
Ego Wido Presb. Card. S. Laurentij & Damaſi ſſ.
Ego Octavianus Diac. & Card. S. Nicolai ſſ.
Ego Jacintus Diac. Card. S. Marie in Cosmidin ſſ.
Ego Cinthius Diac. SS. Sergi & Bachi ſſ.

Data

Data Verville per manum Roberti Sanctæ Romane Eccleſie Presb. Card. & Cancell. VII. Idus Decembris Indict. VIIII. Anno Incarnationis Dominice M.C.XV. Pontificatus verò Domini Eugenij Pape in anno primo. amen.

NOTA.

Anno .... MCXV. Legendum eſt: Anno MCXLV. qui fuit Eugenij III. Papæ primus, & poſt menſem Septembrem cum Indictione VIIII. concurrebat. Videatur Pagius. Itaque librarius lapſus eſt.

NUM. MCCCXXI.

Commutatio Mancipiorum.

IN Dei nomine. Placuit atque convenit inter magnificum Friſingenſis Eccleſiæ Antiſtitem Dominum Ottonem, & venerabilem Abbatiſſam Patavienſis Cenobij Dominam Adelheidem quandam commutationem facere, ſicut & fecerunt. Tradidit enim Epiſcopus & per manum Advocati ſui Waltbuni de Machlande ſine contradictione delegavit ad præfatum Cenobium quædam mancipia, videlicet Liutkardam de Enſe & Sororem ejus Methildem cum filiis & filiabus omníque poſteritate earum, eo tenore & jure, ut ſicut Epiſcopo ad cameram ſuam ſervierunt, ita exinde cameræ jam dictæ Dominæ A. ſibique regulariter ſuccedentium deſerviant. Econtra præfata Matrona tradidit ac per manum Advocati ſui Gebehardi Comitis de Sulzpach legitimè Epiſcopo delegavit quandam feminam Richkardam nomine cum filiis & filiabus omníque Poſteritate earum, ea conditione, ut ſicut antea Capellæ ſuæ Houechirichen cenſum quinque denariorum ſingulis annis perſolvebant, ita de cetero eundem tantummodò cenſum Epiſcopô Friſingenſi in Cena Domini ad Mandatum & miniſterium pauperum ſine querula perſolvant. Hæc aut commutatio ſive concambium aſſenſu Cleri, Sanctimonialium, & favore familiæ utriusque partis perfecta eſt, & præſente ac annuente Sereniſſimo Romanorum Rege Chunrado ſecundo in conſpectu Principum ac totius Curiæ apud Ratiſponam privilegiis confirmata & conſcripta, ut uterque, quod accepit, teneat atque irrefragabiliter in perpetuum poſſideat. Teſtes de Curia ſunt iſti: Heinricus Ratiſponenſis Epiſcopus, Reginbertus Patavienſis Epiſcopus, Eberbardus Pabinbergenſis, Gebehardus Eiſtetenſis, Altmannus Tridentinenſis. De Laicis Principibus, Fridericus Ratiſponenſis Advocatus, Heinricus Urbis Præfectus & frater ejus, Poppo & Berbtolt Comites de Andehs, Hartvvicus Comes de Pogine, Dietpaldus Junior Marchio de Voheburch, Otto filius Ottonis Palatini Comitis & multi alij Principes, & nobiles, quorum nomina longum eſt enarrare. Porro eorum teſtium, qui huic negotio familiariter interfuerunt, hæc nomina ſunt: Junior D. Marchio de Voheburch, Chunrat de Piburcb, Waltchun de Grieſpach, Wernher de Meminchoven, Berhtolt de Scamm̄. Erchanperht de Hanenpah. Hi omnes milites Gebehardi Comitis. De noſtris, Albertus de Moſeburcb & frater ejus Burcbart, Iſinricus Camerarius, Fridericb de Haga, Chunrat de Heidolvingen, Geruvich de Rubendorf, Rudolf & frater ejus Rutlant de Pubenh. Eberhart de Werde, Gotefrit Pincerna, Hereuvich, Friderich, Rudiger. De familia Patavienſi, Robertus, Marcbvvart, Adelperht, Piligrim, Marcbvvart, Eckibart, Enziman & plures alij. Actum Ratisponæ & in celebri curia terminatum. Anno Dominicæ Incarnationis M.C.XL.VII.

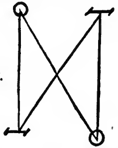
NOTA.

Patavienſis Cenobij. nempe Nidernburg, ubi moniales Ord. S. B. hodiéque Deo ſerviunt.

NUM. MCCCXXII.

IN nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. *Otto* Dei gratia *Friſingenſis* Epiſcopus Venerabili Sorori *Walpurg Chyemenſis* Cœnobij Abbatiſſæ, ſibíque ſuccedentibus regulariter ſubſtituendis in perpetuum. Quæcunque pietatis & religionis intuitu Sacris locis ſubſidia conferuntur, pium eſt, ut ea illis ſtabilitate confirmentur, ne in poſterum aliqua tergiverſatione valeant perſtringi aut in irritum revocari. Ea propter dilecta in Domino ſoror *Walpurgis*, decimas quas bonæ memoriæ *Mathilde* Abbatiſſæ, quæ cœnobium cui tu in præſentiarum præſides ante te regebat, recognovimus & conceſſimus duas videlicet partes in Eccleſia *Buech*, duasq́ue in Eccleſia *Palding* tibi quoque poſſidendas, ob amorem beatiſſimæ Dei genitricis & Virginis. Cujus obſequio tu tibíque commiſſa jugiter invigilare debetis. Recognoſcimus & concedimus præſentíſque ſcripti privilegio communimus, ſtatuentes ut nemo deinceps vobis eas auferat aut diminuat, ſed integrè vobis, illibatéque, veſtris veſtrorùmque idoneis uſibus jugiter profuturæ. Præterea quod de rebus tui Monaſterij noſtræ Eccleſiæ devote contraditum eſt, videlicet unus cruciferus apud Häching cum molendino, aliisq́ue pertinentiis, & alius apud *Pergaren*, nos benignè ac ſine venalitatis cujuſpiam vitio aut commertio ſuſcipimus. id præſenti ſcripto poſteri innuentes, quod ſolo timore Dei & intuitu Religionis *Chyemenſis* Monaſterij iſtam hinc inde donationem potius quàm concambium fieri conceſſimus. Ut autem hujus noſtræ benignitatis conceſſio futuris ſemper temporibus firma & inviolata permaneat, literis eam notari & Sigilli noſtri impenſione ſignari fecimus, teſtibus qui præſentibus aderant ſubnotatis: quorum hæc nomina ſunt Ulricus Decanus Magiſter Scholarum, Engilſcalcus, Hoholdus Præpoſitus de Yſine, Albinus Præpoſitus Moſeburch, Otto Præpoſitus Sancti Andreæ, Hermannus Præpoſitus de nova Cella, Hugo Præpoſitus de Garze, Albertus Sacriſta, Rudolfus Diaconus, Dietmarus Decanus Sancti Andreæ. De Laicis iſti: Chunradus de Dachavve Dux Croacie Dalmatiéque. De Miniſterialibus Heinrich de Lothrich, Waldman de Paſtlem, Chonrat de Heidolfing, Rudolf de Puchenhavvien & frater ejus Gervvich, Engilvvan de Achdorff, Gottefridus Herevvitus, & multi alij, Guntherus Abbas de Minſter, Lotharius Abbas de Rothe.

Signum Domini *Ottonis Friſingenſis* Epiſcopi.

Datum *Friſinga* per manum Rathunic Notarij, Anno ab Incarnatione Domini MCLIV. Indictione II. Anno Domini *Ottonis* Friſingenſis Epiſcopi XVI. feliciter amen.

NOTA.

Hoc Inſtrumentum nobis exhibet Gevvoldus in *Additionibus ad Hund. T.2. pag.248.*

NUM. MCCCXXIII.

IN nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Notum fieri cupimus cunctis fidelibus quoddam prædium apud Nivuarn poſitum ſub antiquitate temporis ad altare SS. Marini & Aniani traditum, hoc ipſum prædium Fratres Rotenſes Deo, atque ſupra dictis Sanctis ſervientes per multa tempora poſſederunt, & fructum ex eo acceperunt. Abbas verò Lotharius ad peticionem Domni Ottonis Palatini Comitis ex conſilio quorundam ipſum prædium cum omni familia ibi poſita ei vendidit, ſed precium non recepit. Hoc ſic peracto Fratres absque ſui conſilio durè tulerunt aſſerentes: minimè fieri poſſe aut debere, & ſuper omnia Romanam Sedem, niſi Friſingenſis Epiſcopus interveniſſet, appellâſſent. Aſſiduis autem peticionibus ipſe Dominus Epiſcopus cum Abbate Lothario prætaxatum Palatinum Comitem adiit petens, ut causâ juſtitiæ, quæ eſt reddere unicuique, quod ſuum eſt, nihilominus causâ animæ ſuæ dictum prædium Rotenſibus Fratribus ſineret ſervire. Tandem peticionibus ejus emollitus, illud cum omni familia ipſius prædij coram eodem venerabili Friſingenſi Epiſcopo in manus Domini Friderici fratris ſui delegavit, ſed ſtatim in beneficium recepit, hoc tamen pacto, ut ſingulis annis in die Epiphaniæ Fratribus talentum argenti offerret. Itaque præfatus Dominus Fridericus prædium jam ſæpius dictum ſuper Reliquias SS. Marini & Aniani Friſingæ tradidit, præſentibus his teſtibus: Otto Præpoſitus S. Andreæ, Ulricus Præpoſitus frater Palatini, Ravvinus Capellanus Ottonis Epiſcopi. De nobilibus viris: Otto de Moſen cum duobus filiis ſuis Dietrico & Bernàrdo, Piligrimus cum filiis ſuis de Wolmotesa, Aribo de Tatendorf, Dietrich de Slivvingen, Fridrich de Pruchoberch, Robertus Wolt. De miniſterialibus: Hainrich de Lobchirchen, Conrad de Haidolfingen, Uolrich Sibenhar, Uolrich de Holzehuſen, Henricus Hunt, Pertolt de Esgelenbach, Rudolt Crebele & frater ejus Adololt, Adelbreht de Lengenovve, Arivich de Hitenvurt, Arnold Salvve, Sigehart de Pacharn, Gervvich de Pubenhuſen, Gotefrid de Friſingen, Albertus & frater ejus Eberhardus, Hainrich Wevogel, & alij quàmplures.

NOTA.

Hoc Inſtrumentum nobiſcum communicârunt Rotenſes noſtri.

NUM. MCCCXXIV.

Commutatio de Esgilbach.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter placuit Canonicis Sanctæ Mariæ & Perchtoldo de Esgilbach inter ſe quandam facere commutationem, fecerunt ergo ſic. Canonici Eccleſiæ prænotatæ XL. mancipia cum bonis, quæ in Esgilbach habuerunt, exceptâ ejusdem villæ Eccleſiâ & ad eam pertinente decima, Perchtoldo tradiderunt, pro quibus ab eo V. mancipia cum molendino juxta Ilminam fluvium poſito, & prædio apud Tangreben, quod tunc in manu Leutoldi de Haguovven fuit, receperunt. Poſtea idem Perchtoldus dedit eis prædium, quod priùs erat Sigbotonis de Gniſtorf in Ebroltiſteten ſitum, hoc videlicet pacto, quatenùs idem Siboto ipſum prædium de manu fratrum ſuſceptum, dum viveret, tantùm ad ſuos uſus haberet, quo defuncto ad manus Canonicorum absque omni contradictione rediret. Hoc autem concambium ſub Domini Ottonis præfatæ Eccleſiæ Epiſcopi venerabilis, & Ottonis Advocati, & filij ſui Ottonis præſentia, quo oportuit, jure confirmatum & roboratum eſt, hoc ſcilicet pacto interpoſito, ut ſi aliquo caſu prædia ab eodem Perchtoldo Eccleſiæ donata in litem venirent, quam vel ipſe, vel hæredes ejus terminare nollent, vel non poſſent, concambium ab utraque parte factum in irritum duceretur, & prædia hinc inde data ſine omni hæſitatione ad antiquos poſ-

poſſeſſores revocarentur. Hujus rei teſtes ſunt & per aurem, ut mos eſt tracti, ipſe Dominus Otto Advocatus, & Otto ejus filius, Rutperht de Tunneshuſen & frater ejus Pabo, Pilgrim de Wolmutſahe, Leutolth de Hagenovve, Friderich de Baingen, Meginhart de Maiſach. De Miniſterialibus Eccleſiæ Waltman de Paſtperch & Miles ejus Rudiger, Altman de Haſilpach, Chunrath de Heidolv. & Ortolf, Gervvich de Rubendorf, Rudolf de Pubenh. Dietpolt de Wippenh. & filius ejus Dietpolt, Engilmar de Maſſinh. Heriborth de Buren, Folchart de Bachen, Fritilo de Iſmanning. Ludevvich de Haidolving. De Miniſterialibus Advocati Adilhart de Priſingen, Witilo de Warttenberc, & filius ejus Sigifrit, Ulrich, quem vocant Sibenhar. De valle Hartvvich, Mazilo, Richeri & frater ejus Engilvvart, Pe chtolt, Hainrich, Arnolt de Haginovve, Berhart de Vergenpach.

NUM. MCCCXXV.

NOverint omnes Chriſti fideles tam futuri quàm præſentes, qualiter placuit atque convenit inter venerabilem Sancti Stephani Abbatem Sigimarum, & quendam æccleſiæ Miniſterialem nomine Rudolfum de Pubenhuſen quandam commutationem facere, quam & fecerunt, Tradidit namque præfatus Abbas cum manu Epiſcopi Domni Ottonis & Advocati ſui Palatini Ottonis prædicto Rudolfo, quicquid proprietatis habuit in loco Suahingen, exceptâ decima, cum omnibus jure ad id pertinentibus in proprietatem habendum & quicquid inde libuerit faciendum. Econtra verò in reconpenſatione ejusdem commutationis tradidit Rudolfus Abbati cum manu Epiſcopi & Advocati ſui curtiferum & quicquid proprietatis habuit in loco Hortolteshuſen nuncupato. Hujus rei teſtes ſunt ipſe Advocatus Otto & filius ejus Otto, Chunrat Comes de Valaja, Otto de Moſan, Adalhero de Starhol. Eherhart de Herrenh. Adalperht & filius ejus Heriman de Richherish. Rutperht de Dunnesh. Chunrat de Jaubingen. De Miniſterialibus Yſenrih Camerarius & filius ejus Yſenrih, Chunrat de Haid. Rudiger de Lintaha, Willihalm & filius ejus Sigifrit de Gihkenpah, Geruvich de Horsk. Werenhart de Metenpah, Geruvich de Ruhendorf, Arnolt de Paharen, Heriman Fuz, Heriman Chefergrava, Eherhart & Heinrich de Humbilen, Grimolt & Adalhart de Briſing, Wittilo Præpoſitus, Altman & filius ejus Sigihart de Haſelpah, Udalrih de Ennilhuſen, Balduvin de Skiren Dietpolt de Wippenhuſen, Gerolt de Sind. Dietpolt de Wittilinespah, Volchart de Paha.

NUM. MCCCXXVI.

IN nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis: *Otto* Dei gratia *Friſingenſis* Epiſcopus Venerabili fratri *Gerhoho* Præpoſito *Richerſperge* ejusque Succeſſoribus canonice ſubſtituendis in perpetuum. Juſtitiæ ac rationis ordo depoſcit, ut ea quæ Apoſtolicæ Sedis moderatione fuerint ordinata, præciſo totius uſurpationis exceſſu nulla deheant à nobis refragatione turbari. Ea propter dilecte in Domino frater, tuis poſtulationibus benignum præbentes aſſenſum, ſicut à Sancta Romana Eccleſia tibi tuíſque fratribus Privilegio firmatum eſt, ut de terris quas propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſeu de animalibus veſtris nullus decimas exigat: ita ut nos quoque tibi ſpecialiter in terris, quas per noſtrum Epiſcopum* poſſides, tuo juſto labore cultis vel excolendis, ſeu de nutritura animalium tuorum decimas concedimus, præſentis ſcripti privilegio communimus, ſtatuentes, ut nulla deinceps Eccleſiaſtica ſæcularíſve perſona eas invadere aut imminuere qualibet occaſione præſumat, ſed præſentis ſcripti auctoritate ſemper tibi integré permaneant, tuis, tuorùmque idoneis uſibus jugiter profuturæ. Ut autem hæc noſtra conceſſio firma & inviolata omni tempore

fortè. legend. Epiſcopatum.

pore permaneat, literis eam ootari, ac ſigilli noſtri impreſſiooe ſignsri fecimus. Ego *Guntherus* Abbas S. *Stephani* ſubſcripſi. Ego *Vdalricus* Decanus majoris Eccleſiæ. Ego *Otto* Præpoſitus S. *Andreæ.* Ego *Hermannus* Præpoſitus S. *Petri.* Ego *Otmarus* Dec. S. *Andreæ.* Ego *Bertholdus* Can. majoris Eccleſiæ ſubſcripſi. Datæ Friſingæ per manum *Rahevvini.*

NOTA.

Guntherus Abbas S. Stephani, nempe Weihenſtephanenſis, qui teſte manu Synchrona Anno 1148. Sigimaro ſucceſſit. quod addimus, ut intelligat Lector, præſentem conceſſionem ante eum annum non fuiſſe factam.

Cæterùm hoc Inſtrumentum deprompſimus ex *Metrop. Hund. T. III. pag. 236.*

NUM. MCCCXXVII.

NOverit omnium tam futurorum quàm præſeotium Chriſti fidelium induſtria, qualiter devotus iſtius æccleſiæ Mioiſter Ludovvicus prædium, quod apud Heidolfing. habuit, excepto eo, quod à Tiemooe còmparavit, totum pro ſe ſuíſque ad altare Saoctæ Mariæ Saoctíque Corbiniani devotè cootradidit, ea videlicet ratione, ut quamdiu vivat, hoc ipſum in beoeficium habeat, & ex eo Fratribus inibi Deo ſervientibus V. denarios tributario jure annuatim exbibeat, atque eo defuncto filius ejus Ludovvich ſingulis annis in anniverſario patris dimidium talentum ex eodem beneficio perſolvat, & poſt mortem filij proximus ejus cooſanguineus in Coogregatione Canonicus ſimiliter in anniverſariis omnibus ſuis iotegrum Confratribus offerat talentum, & ſic deinceps unus poſt uoum idem poſſideat beneficium, & ut iſta traditio ſtabilis in perpetuum maoeat ac firma, tali conditione eſt Sancita, ut ſi à filio, vel ab aliquo ejus Succeſſore prædicta pecuoia in aoniverſario ooo perſolvatur, ſtatim idem prædium ſit ab hæredibus liberum, ſed in communem uſum Fratribus redigatur, & oulli umquam in beoeficium concedatur ratione hæreditatis. Hujus rei teſtes ſunt, Marcbuvart & fratres ejus Goteſcalcb & Otacher de Mohi. Cbunrat de Heidolfing. Regeomar & fratres ejus Ortolf & Fritilo de Unzich. Altman de Haſelpacb, Sigibart de Miltaha & ſororius ejus Yſenhart, Geruvic de Rub. Heinricb de Yſenmaning. & duo filij ejus Heinrich & Fritilo, Altman de Riſeo, Dietmar de Wintpolzing.

NUM. MCCCXXVIII.

NOveriot omoes Saoctæ Matris æccleſiæ filij tam futuri quàm præſentes, qualiter duo nobiles Udalrich & frater ejus Adalbero de Tanoeren tradiderunt pro ſe ſuíſque ad altare Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani prædium ſuum in Gieſeopah ſitum, ea videlicet ratione, ut quamdiu ipſi vivant reditus ex eodem prædio accipiant, & ad prædictum altare V. numos in communem uſum Fratribus aonuatim perſolvant, ac poſt mortem illorum Herraodus Diaconus, & Herrandus Subdiacoous & poſt illos Otto puer, ac deinde quilibet illorum conſanguioeus, qui ſit in Congregatiooe Caoonicus idem prædium in beneficium accipiat, & io anniverſario illorum die congruum inde ſervicium Fratribus exhibeat. Et ſi hoc pactum irritum fiat, quilibet illorum proximus cum denario aureo ſibi hoc redimeodi poteſtatem habeat. Hanc traditionem ſuſcepit Palatinus Comes Otto, & cum ſubſcriptis teſtibus coofirmavit. De nobilibus Otto, Hartmao de Steiobarte, Liutolt de Hagenoua, Ortolf de Rotenpach & avunculus ejus Heinrich, Wito de Cella, Karolus de Aiterpacb, Rutperht. De miniſterialibus Yſenricb Cam̃. Cbuorat & frater ejus Fritilo de Heidolf. Geruvich de Rubend. Regeomar & frater ejus Ortolf de Unziocb. Altman, Dietpolt de Wippenh. Mahtuni & Sigiboto de Marziling.

NUM. MCCCXXIX.

O. Sanctæ Friſingenſis Eccleſiæ venerando Antiſtiti C. dictus Abbas Tegernſenſis cenobij tam devotiſſima, quàm debita precum obſequia. In multis nobis clementiæ veſtræ experta magnitudo tantam nobis in gratiam veſtram contulit confidentiam, ut nequaquam adeò poſſimus gravari, quin veſtræ ſperemus Paternitate relevari. Unde querimoniam noſtram deponimus ante pedes reverentiæ veſtræ, orantes vos, condeſcendere petitioni noſtræ. Quendam igitur fidelium noſtrum Sib. rebus ſuis latenti noctu ſpoliatum, ipſumque ſuper hoc dolentem, & quoadusque poterat ablata inſequentem, quidam veſtræ procurationis F. Uodal. & A. Clericus, ſi dicitur aut eſt, de Uoſenhoven occiderunt, & ipſa funebria ſpolia ſibi vendicantes viduam & Orphanos absque ſpe conſolationis reliquerunt. De his omnibus Sanctitas veſtra decernat, ut in omnibus, ſalvâ juſtitiâ veſtrâ, & nobis ſatisfiat.

NUM. MCCCXXX.

O. Dei gratiâ Friſingenſis Epiſcopus, venerabili Fratri C. Tegrinſenſi Abbati ſalutem & dilectionem. Sacris Canonibus ſtatutum eſſe liquet, ut quando quis ex gradu eccleſiaſtico deceſſerit inteſtatus, omnis hereditas, omnia utenſilia ſua ad Epiſcopum pertineant diſponere, ita ut ſiquis exinde vel præſumpſiſſe aliquid, vel occultè tuliſſe fuerit convictus, ſecundùm furti tenorem reſtituat univerſa. Hæc dicimus, quia ſignificatum nobis eſt, quòd tua dilectio Abonis Clerici noſtri de Gmunden, qui in ſimili caſu inventus eſt, noſtros officiales removeris, & poſſeſſionem illius ad tuos uſus redigere coneris. Quod quia tibi non licet, ſicut jam oſtenſum eſt, præſentium tibi auctoritate mandamus, quatenùs univerſa, quæ illic inventa ſunt, immobilia ſeu mobilia in grano, animalibus, libris, aliáque ſuppellectile nec tu attingas, nec tuorum quiſpiam, & ſiqua ibi uſurpata & ſurrepta ſunt, cum omni integritate reſtituas Eccleſiæ, quæ illi, qui heredem non habet, in integrum ſuccedere debet, uſibus per noſtram diſpoſitionem ordinandis. Quòd ſi tu vel tuorum quisquam in ea bona quicquam juſtitiæ vos habere confiditis, in noſtra præſentia poteritis obtinere.

NUM. MCCCXXXI.

VEnerabili & incomparabili Sanctæ Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopo O. C. Abbas omniſque Congregatio in Sancti Quirini Cenobio humillimæ devotionis obſequia unà cum intimæ orationis inſtantia. In multis nobis experta magnitudo veſtræ clementiæ tantam nobis in veſtram gratiam ſpem contulit confidentiæ, ut à nullo ita poſſimus aggravari, quin veſtra nos ſperemus pietate relevari. Unde miramur litteras quaſi quadam dedignatione & contemptu prolatas, & ad nos per Fratrem G. ex veſtra perſona delatas, ſperantes à Serenitate veſtra taliter nobis non deſtinatas. Igitur familia S. Q. eidem Fratri commiſſa non paterna pietate, ut ipſi fatentur, nec paſtorali procurata diſciplina, ſed quadam tirannica & indiſcreta afflicta ſevitia nos multimoda & miſerabili querimonia adiêre, conquerentes multa indecentia adverſus ſubjectos illum exercere, nec ſe inportunum furorem ejus ullo modo poſſe ſuſtinere. De ceteris interioribus, quæ ad ipſius & aliorum referuntur pericula animarum, non eſt noſtrûm retexere, quia hæc de veſtris, ad quos hoc pertinet, quando volueritis, poteritis recognoſcere. Nos verò intimè flagitamus pro divina remuneratione & noſtro devotiſſimo oramine, ut veſtra miſericordia plebs noſtra relevetur de tanto gravamine.

NUM.

Digitized by Google

NUM. MCCCXXXII.

O. Dei gratia Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopus venerabili Fratri R. Abbati Tegrinſenſi dilectionem & omne bonum. Calumpniam, qua infeſtatur Clericus noſter O. Patav. ſicut credimus, tua fraternitas audivit, & quia humanum eſt ſubvenire contritis, nec pati debemus, ubi noſtra intereſt cujuslibet, innocentiam deperire, ad purgationem ejus, qua moleſtatur, obvictionis & nos & tuam dilectionem intendere decet. Unde quia Senioribus tui Monaſterij totum illud negotium, quid veritatis habeat, cognitum eſt, rogamus, ut aſſumptis tecum Fratre R. Decano & W. Camerario aliis probabilioribus & neceſſariis proximâ quinta feriâ circa horam nonam apud Veringen nobis occurras, quatenùs ibidem coram religioſis Fratribus cauſa audiatur, & quid terminandum ſuper ea reſtat, quod adhuc movere quæpiam poteſt, canonicè terminetur.

NOTA.

R. Decano. In Monaſteriis, quorum Abbates ſunt Principes, Priores vocari Decanos, hodiéque videmus in Monaſteriis Campidonenſi, S. Galli, Einſidlenſi &c. Tale verò Monaſterium fuiſſe etiam Tegernſeenſe, patet ex pluribus Imperatorum Diplomatis, quorum autographa extant. Videri etiam poſſunt apud Hundium in Metropoli Tom. III. ubi de rebus Tegernſeenſibus agitur.

NUM. MCCCXXXIII.

NOverint omnes Chriſtiani, qualiter concambium factum ſit inter Ottonem Friſingenſium Præſulem & Abbatem S. Stephani Sigmarum coram Advocato ejuſdem loci Ottone Palatino Comite, ad quem idem negotium taliter pertinebat. Curtem quippe ad Goldenhuſen iſdem Comes à majori Eccleſia beneficiario jure poſſederat, quam ejus petitione receptam prædictus Antiſtes Eccleſiæ S. Stephani cum pratis & ſilva tradidit, retraditámque ſibi à præfato Abbate unam curtem in Leren, & armentarium unum Palatino Comiti in beneficium reſtituit. Hujus commutationis teſtes facti ſunt hij. De nobilibus: Gebehardus de Hittenburch, Altman de Siginburc, Megingoz de Prengungeſtorf. De familia: Hainricus de Lobchirchen & filius ejus Hainrich, Iſanrich, Altman de Haſalpach, Kuonradus de Haidolving. & frater ejus Fritelo, Sigifrit de Wilbach, Sigifrit de Wolvoldeſtorf, Gervvic de Ruobendorf, Rutland de Bubinbuſen. De miniſterialibus Palatini Comitis: Wermhart de Metenbach, Adalhart de Priſingin, Gervvic de Kamera & fratres ejus Adalolt, & Uodalrich, Hainrich de Wolvoldeſtorf & filius ejus Hainricus.

NOTA.

Hoc Inſtrumentum refertur in Libro Traditionum Weihenſtephanenſium *fol. 22. a.*

NUM. MCCCXXXIV.

NOverit religioſa cunctorum fidelium induſtria, qualiter quidam Friſingenſis Eccleſiæ miniſterialis Iſinrich dictus prædia ſua, quæ in quodam loco Pitendorf dicto hereditario jure poſſederat, Eccleſiæ S. Stephani contradidit, nec non & cetera, quæ in eodem loco cum adjacentibus curtiferis beneficiario jure poſſederat, Otto tunc temporis ejuſdem Eccleſiæ Præſul rogatu ejusdem eidem Eccleſiæ indulſit cum omnibus mancipiis eisdem poſſeſſionibus attributis, ea conditione, ut clementer, ſicut in ejus dominio fuerat aſſueta, cum eis agatur. Hujus rei teſtes ſunt hi, Iſanricus de Lochchirchen & filius ejus Heinricus, Adelbertus de Hago, Mahtuni de Marcilingen, Palduvvinus de Germaringen, Heinricus de Herdishuſin, Adelbertus de Hirzpach, Goteſridus de Ha-

Hago, Arnoldus de Ciegilhuſin, Walchuon de Maginpach, Eppo de Wintpozzingen, Wolvoldus de Friſingen Bernhardus de Leren.

NOTA.

Lib. Tradit. Weihenſteph. f. 25. a.

NUM. MCCCXXXV.

NOverint omnes in Chriſto credentes tam futuri quàm præſentes, qualiter ego Otto Dei gratia Sanctæ Friſingenſis Eccleſiæ Pontifex rogatu Guntheri Abbatis de Wihenſteven & Fratrum ſuorum concambium patravi inter prælibatum Cœnobium & Epiſcopatum foreſtis cujusdam evidenter determinati pro tribus hubis in villa Marcellingen nuncupata, & molendino, & curtili in Hergenoube, & pro decem & Septem mancipiis. Hujusmodi verò concambium utrimque recepit & confirmavit Otto Palatinus Comes Senior, & filius ejus Otto, aliis quàm pluribus ingenuis & miniſterialibus prælibatæ rei atteſtantibus, Otto Palatinus Comes & filius ejus Otto, Chunrat de Dahhove, Piligrim de Wolmothſabe, Purchart de Moſeburch, Dieterich de Haitencbaim, Karlo de Atterbach, Eberhart de Frickendorf, Luotolt de Hagenoue, Altan de Sigenburch, Sigfrid de Warttenperch, Hainric de Lohkyrchen, Ainvvich de Hittenvvurte, Dieterich de Dorfen, Kunrat & Ludevvich de Haidolvvingen, Uodalrich de Holtehuſen, Gervvich de Kamere, Gervvich de Horcſenbouen, Heinrich de Wolvoltesdorf, Gotebolt & frater ejus Heinrich de Gieſenbach, Rudolf & frater ejus Gervvich de Pubenbuſen, Purchart de Flihbingen, Aribo & filius Aribo de Humperhteshuſen, Waltrich & Perhtolt de Friſinga.

NUM. MCCCXXXVI.

MEmoriale ſit omnibus Chriſti fidelibus, quòd pie memorie Otto Friſingenſis venerabilis Epiſcopus conparavit prædium apud Pabenriech ſitum juxta Mamendorf à quodam Presbytero nomine Uodalrico de Miniſterialibus Domini Welfonis ejusdem Welfonis permiſſione, quod & delegare fecit idem Presbyter fidejuſſorem ſuum Eberhardum de Frichendorf in manu Heinrici de Lochchirchen rogatu prædicti Epiſcopi tradendum ad elemoſinariam domum Wihenſteven in ſuſtentationem & ſolatium pauperum pro remedio animæ ſuæ & parentum ſuorum & omnium fidelium defunctorum, ac perpetua & ſolita firmatione ſtabilivit his teſtibus: Chuonradus de Dachovve Pernhart de Rute, Liutolt de Hagenouvve, Uodalrich de Wicherhoven, Meginhart & frater ejus de Meiſa, Uodalrich de Giebingen, Waltman & filius ejus Waltman & frater ejus Waltman de Paſtperch, Adilbertus de Hage, Ruodolf & Gervvich de Pubenhuſin, Hartvvihc de Richolfesdorf, Piligrim de Ecenhuſin, Amelbertus, Heinricus de Otersbuſen, Engilmarus de Meſſinhuſen.

NUM. MCCCXXXVII.

AD cognitionem futurorum & rememorationem præſentium geſta fidelium Chriſti meritò litteris committuntur, ne fortè rationabiliter acta cujuslibet invida laceratione depraventur. Notum ſit ergo omnibus tam futuris quàm præſentibus qualiter Wolfherus de Rindingen Diſpenſator panum Friſingenſis Epiſcopi dimidiam hubam in Haſelpab, quæ ad prædictam diſpenſationem ſuam tenore officij pertinuit, commutavit cum patrimonio ſuo in Gehenesdorf ſito conſenſu & voluntate Domini Ottonis Friſingenſis Epiſcopi & Ducis Ludovvici Advocati. Teſtes ſunt Cunradus de Humbel, Hainricus de Zulsdorf, Ulricus Verdinc, Hainricus de Paetelpach, Meingoz de Welsdorf, Fridericus Sappe, Ludovvicus Judex, Otto Camerarius, Geroldus de Iſemaning,

ning, Rudolf Urinc & ejus frater Ludovvicus. Quo facto idem Wolfherus prædictum prædium in Haſelpach per commutationem prædictam ſibi appropriatum vendidit Haimoni de Haſelpach conſentientibus & permittentibus prædictis Epiſcopo & Advocato. Teſtes ſunt, qui & priùs.

NOTA.

Hoc Inſtrumentum reperimus inter acta Ottonis I. Epiſcopi. ſed veriùs pertinet ad Ottonem II. Epiſcopum, cum quo vixit Bojariæ Dux Ludovicus, in hac membrana allegatus.

NUM. MCCCXXXVIII.

MAhthilt de Ruobendorf & altera ejuſdem nominis filia Wiradis de miniſterialibus impetraverunt cum amicis ſuis ab Epiſcopo Ottone, ut delegarentur ad altare Sanctæ Mariæ in cripta cum omni poſteritate ſua ad cenſum V. denariorum annuatim ſolvendorum. Hæc delegatio facta eſt per manum Iſanrici de Lohchirch. Teſtes autem facti ſunt hi: Iſanricus Camerariùs, qui & delegator & filius ejus Hainricus, Kuonradus de Haidolving. & hujus ſororius Ortolf, Sigifrit de Wilbach, Gerolt de Iſenmann. Kuonrat de Perchoven, Wolfhere &c.

Inſtrumenta ſub Alberto I.

Epiſcopo Friſingenſi XXIII.

NUM. MCCCXXXIX.

Viris prudentiſſimis, pace & militia exercitatis V. & N. ſacri palatii uni Cancellario, alteri Notario, Raudeuicus Sanctæ Friſingen. eccleſiæ profeſſione Canonicus, ordine Diaconus licet indignus, ſimul cum intellectu, ſpiritu pietatis abundare.

INterrogans generationem priſtinam, & diligenter inueſtigans patrum memoriam, multis experimentis inuenio, humanarum rerum nihil firmum, nihil perpetuum, ſed dies hominis velocius tranſire, quàm à texente tela *Job. 7.* ſucciditur, & vitam ejus velocius umbra aut vento declinare. Quod cum multis & màgnis clarum ſit experimentis, etiam præſentis operis pagina ſuum nobis exinde præbeat documentum, quæ ab auctore ſuo fœlicis memoriæ venuſti ſermonis inchoata principio, ipſo prohdolor infauſta morte prævento, noſtræ parvitati velut abortiua, & quaſi de Domini ſui funere rapta, ejus juſſu, paritérque ſereniſſimi & diui Imperatoris Friderici nutu fovenda, & promovenda committitur. Parendum ergo tam magnis præceptoribus deliberavi, malens potius de rudis informitate ſermonis ſubire judicium, quam de perfida deſidia, ſeu deſide perfidia notari, ſi tam clari ac magni viri, mihique chariſſimi Domini, tam præclaræ materiæ cæptum opus & memoriale, pariter cum illo in interitum atque oblivionem paſſus fuiſſem venire &c.

NOTA.

Ab auctore ſuo. nempe Ottone I. Friſingenſi Epiſcopo, qui primos duos libros *de geſtis Friderici primi Aenobarbi* conſcripſerat, & proſecutionem Radevico commiſerat: qui etiam Librum tertium & quartum adjunxit, ut in editis habetur.

NUM. MCCCXL.

ANnno Domini MCLX. Indict. VIII. Nonis Martij Breve recordationis pro futuri temporis ſecuritate. Albertus Dei gratiâ Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopus cùm cognoviſſet Jacobum Judicem eſſe nuntium Ezelini & Johannis ejus filij ex litteris ejuſdem Ezelini tam apertis quàm clauſis eiſque Jacobo à Ezelino ejuſque filio eſſe commiſſum, quòd Inveſtituram Caſtri Gudigi & totius curiæ vice ſua & ejus filij acciperet. Ideo prædictus Epiſcopus inveſtitum Jacobum vice Ezelini, & Johannis ejus filij de caſtro Gudigi & de curia ejus cum omnibus pertinentiis curiæ ad rectum feudum, quæ pertinentiaEzilo patruus ejus poſſedit, ſive alius nomine ejus poſſedit, aut quæ Ezelinus vel alius nomine Ezelini poſſedit, vel nunc poſſidet,excepto jure Comitum Tarv. Salvóque jure Ezelini in aliis partibus ad prænominatam curiam,quæ ab aliis poſſidentur,ut jure poſſit adverſus eos experiri. Tali pacto habito,quod Ezelinus,nec ejus filius, nec ejus hæredes ultra montes ſervire cogantur prædicto Epiſcopo vel ejus Succeſſoribus, & quod Ezelino vel hæredibus non noceat, ſi uſque terminum ſteterint, quòd Ezelinus, vel ejus filius, vel heredes maſculi, qui legitimè in feodo ſuccedere poſſunt, inveſtituram non petiêrint à prædicto Epiſcopo, vel ab ejus Succeſſoribus & ſufficiat Ezelino & ejus filio, ejuſque hæredibus, ſi per ſe vel per nuntios ſuos inveſtituram à prædicto Epiſcopo, vel ab ejus Succeſſoribus petierint in curia, quæ vocatur Lonca in Chreine, vel in curia vocata Intica in puſtis poſita. Actum feliciter in curia Lonca in Creina, & pro prædicta inveſtitura & pacto dedit prædictus Jacobus vice Ezelini, & ejus filij C. Marcas latinas argenti prædicto Alberto Epiſcopo. Teſtes Waltman & frater ejus R. Hartvvihc, Hainrihc, Gotfrit, Hainr. Eberhart, Eppo, Hervvic, Adelperht, Rudiger, Pero, Frovvin, Wido, Wulfvvin, Siboto, Herman, Clerici: Abbas Rotenſis Lotharius, Otto Præpoſitus S. Andreæ, Rah. Hartvvicus, Pervvinus, Steph. Mag. Eng. cum ceteris, qui audiêrunt & viderunt.

NUM. MCCCXLI.

IN nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Albertus Dei gratiâ Friſingenſis Epiſcopus, dilecto Fratri Hainrico Præpoſito Sancti Dyoniſij de Scheſthlarn ejuſque Succeſſoribus canonicè ſubſtituendis in perpetuum. Patrum & Anteceſſorum noſtrorum, quantùm valemus, veſtigiis inſiſtentes domibus religioſis providere plantationes, quas ad Sanctum vitæ propoſitum ſtudioſè plantaverunt, pro poſſe noſtro fovere & rigare nos convenit Dominicæ clementiæ ſupplicantes, ut in eiſdem locis, & quæ bona ſunt nutriat, ac pietatis ſtudiô, quæ ſunt nutrita cuſtodiat. Inde eſt, quòd ad petitionem tuam, dilecte & venerabilis Frater Hainrice, decimationem, quæ de prædio apud curtem, quæ vocatur Abungeshof nobis ſeu Presbytero, ad cujus parrochiam pertinet, ſi non propriis eam manibus ac ſumptibus excoleretis, reſignatam in manus noſtras a Fratre Heribordo Decano, qui inpræſentiarum Eccleſiam Veltmochingen dinoſcitur habere, tibi tuæque contradimus Eccleſiæ Fratribus apud Scheſtlar ſub regulari profeſſione degentibus ad perpetuos uſus profuturam. Conivenciaitaque & aſſenſu omnium noſtrorum tam Clericorum quàm Laicorum omnem decimam ejuſdem prædij tam in frugibus quàm in nutrituris animalium veſtrorum, ſeu in ceteris, quæ labore manuum terra gignere ſolet, vobis tradimus, & præſentis ſcripti pagina firmamus, ſtatuenter, ut nullus Succeſſorum noſtrorum vobis eam aufferre, vel quoquo modo imminuere, nullus Presbyter vos propterea inquietare vel interpellare præſumat. Siquis contra hæc agere temptaverit, diſtricto judici in extremo examine redditurus. Ut autem hujus noſtræ conceſſionis ſeu donationis beneficentia nulla poſſit à poſteris oblivione deleri,

nulla

nulla cujuſpiam temeritate infringi, hac vobis exinde cartam conſcribi, & ſigilli noſtri impreſſione ſignari fecimus teſtibûs ſubnotatis, quorum hæc nomina ſunt: Engelſcalcus majoris Eccleſiæ Præpoſitus, Hainricus Præpoſitus S. Sixti, Hainricus S. Andreæ Præpoſitus, Ravvinus S. Viti Præpoſitus, Leopaldus Archidiaconus, Berhtoldus S. Zenonis Præpoſitus, Ruodolfus Canonicus, Udelſchalcus Canonicus, Fridricus Canonicus, Ortvvinus Canonicus, Conradus Canonicus, & iterum Conradus, Liutvvinus Canonicus, Hainricus Fridericus Canonicus, Hainricus Cuſtos, Herrandus Canonicus, Herbordus Decanus de Veltmochingen, Rapoto Abbas de Weihenſteven cum ſuis Monachis, Engilſcalcus Prior de Nova Cella cum ſuis Fratribus. Laici: Folmarus de Weichershoven. De Miniſterialibus Waltmannus & filius ejus, Fridericus de Holenſtein, Adeloldus de Dornipach, Sibboto de Paccarn, Ruodolfus de Puobenhauſen, Hainricus Felix puer, Gotefridus Pincerna. Milites: Waltmannus de Holenſtein, Helphrich, Siboto, Hainricus, Pernhardus de Veringen, Ortvvinus de Chumizdorf. De Friſinga: Mazelinus & alij quàm plures. de Monechen: Wernherus de Mamminga, Conradus de Sconengou, Conradus Rufus, Albertus & Udalricus & alij quàm plures. Actum Friſingæ, anno ab Incarnatione Domini MCLXVIIII. Anno autem Domini Alberti Friſingenſis Epiſcopi X. Indict.... feliciter Amen.

NUM. MCCCXLII.

ALbertus Dei gratiâ Epiſcopus Friſingenſis. Sacra loca & venerabiles perſonas nos convenit honorare, præſertim quorum ſuffragiô & precibûs juvamur in celis, & devotîs obſequiîs frequentamur in terris. Eapropter notum eſſe volumus hiis, qui litteras has inſpexerint, legerint, vel lectas audiêrint, quòd nos venerabili & dilecto Fratri Hainrico Præpoſito de Scheftlarn decimationem in curte ſua apud Cheverloch reſignatam nobis à Parrochiano Conrado de Prunnen tam in grano, quàm in nutrituris pecorum conceſſimus, tum quia eandem curtem propriîs ſuîs ſumptibûs excoluit, & excolit, tum etiam, quia in propria perſona noſtro ſervitio ſæpius fideliter inſudavit. Volumus itaque, ut eandem decimationem liberè & abſque cujusquam contradictionem poſſideat, Fratrum ſuorum, & pauperum Chriſti ſemper uſibus profuturam, nec aliquis Sacerdotum, qui poſt Conradum Eccleſiæ ſeu Parochiæ Brunnen præficiendi ſunt, ei de hoc ullam attemptet movere querimoniam, quod noſtra benignitas eidem fruendum conceſſit. Ut autem hoc noſtrum beneficium illi ſtabile maneat, hanc exin cartam ei conſcribi ac Sigilli noſtri impreſſione ſignari fecimus, teſtibûs, qui in celebri Capitulo noſtro fuerant, ſubnotatis. Engilſcalcus Præpoſitus majoris Eccleſiæ, Albuonus Præpoſitus S. Caſtuli, Hainricus Præpoſitus S. Andreæ, Ravvinus Præpoſitus S. Viti, Bertoldus Præpoſitus S. Zenonis, Ulricus Præpoſitus S. Arſacij, Richart Præpoſitus de Undieſtorf, Hainricus quoque de Slierſe Præpoſitus & Archidiaconus in illis locis laudavit & conſenſit. De Abbatibus iſti, Robertus Abbas Tegrinſenſis, Robertus Abbas Aprimontis Raboto Abbas S. Stephani, Lotharius Abbas Rotenſis Cunradus Abbas de Sckyr. Hainricus Abbas de Atile, & plures alij. Actum Friſingæ, anno Domin. Incarn. MCLXX. anno Domini Alberti Friſingenſis Eccleſiæ Venerabilis Epiſcopi XII. feliciter amen.

NOTA.

Abbas Aprimontis. nempe Eberſpergenſis.

NUM.

NUM. MCCCXLIII.

NOtum eſſe cupimus cunctis Chriſti fidelibus tam præſentibus, quàm futuris concambium, quod factum eſt inter Dominum Albertum Friſingenſem Epiſcopum & venerabilem Fratrem Chunradum Præpoſitum de Pollingen. Tradidit namque idem Præpoſitus C. eum conniventia cunctorum Fratrum ſuorum & conſenſu Advocati ſui Ducis Heinrici manſum unum, id eſt, hobam in Moſahe ſitam Alberto præfato Epiſcopo, & proin ab eo recepit legitimo concambio omnem decimationem in Vorſtarriete Eccleſiæ Pollingenſi perpetuo jure poſſidendam. Huic concambio interfuit & aſſenſum præbuit Otto Advocatus ejusdem Eccleſiæ Friſingenſis Palatinus Comes major. Factúmque eſt idem concambium anno ab Incarnatione MCLXXVII. quo anno terminatum eſt Schisma, quod fuit inter Imperium, & Romanam Eccleſiam, præſidente eidem Romanæ Eccleſiæ Alexandro ſummo Pontifice & regnante Friderico Romanorum Imperatore feliciter amen. Indict. X. anno Domini Alberti ejusdem Eccleſiæ Friſingenſis Epiſcopi XVIIII. aſſentientibus ei & præſentibus ejusdem Eccleſiæ Canonicis, quorum hæc ſunt nomina. Rudolfus Decanus, Albeno Patavienſis quondam electus, Marquardus Presbyter, Heinricus Præpoſitus de Schlierſe, Liutpoldus Cellarius, Ulſchalchus de Meiſacha, Hartmudus Archipresbyter, Perchtoldus Præpoſitus de Iſene, Chunradus Capellanus, Chunradus Præpoſitus S. Viti cum aliis. Hujus autem concambii teſtes ſunt, Otto Palatinus Comes major & Advocatus, Engilſchalchus de Vrahe, Chunradus de Werd, Heinricus Felix puer, Vritte de Iſmaningen, Meginhart de Hage, Chunrat de Wihſe & filius ejus Chunrat. Wichnant de Tuerdorf, Iſtolf de Haitenhaim, Rapoto de Gundingen, Chunrat de Puchſchlage, Chunrat de Uderſchene & Frater ejus Friderich, Friderich de Paumgarten, Arnolt Salevve, Peringer de Gartenhuſen, Wolfer Spirare & alii plures. Actum Friſingæ II. Idus April.

NOTA.

Albeno Patavienſis quondam electus. Albenonem, Alberonem, & Albanum, imò & Albonum à variis vocari videmus Canonicum illum Friſingenſem, quem Fridericus Imperator Patavienſibus præfecit teſte Gevvoldo in *Additionibus ad Hund. T. 1. pag. 310.* De eo legimus in Codice Tegernſeenſi ferè coævo (cui Titulus: *Acta Papalia & Imperialia*)
pag. 94. a. eum *à ſuis ab Epiſcopio perturbatum, ſpe tantùm in Epiſcopatu* fuiſſe ab Imperatore *reſtitutum, effectu minimè.* Itaque Friſingam rediit, uti ex præſenti Inſtrumento convincimur.
lib.6.fol. 645. Porrò ſi Aventino credimus, Albeno ex urbe Patavienſi exactus eſt, eò quòd ab Ulrico Patriarcha Aquilegienſi, & non à Chriſtiano Moguntino contra decretum Concilij initiatus eſſet. Alias cauſas Gevvoldus locô citatô adducit.

NUM. MCCCXLIV.

AL. Dei gratia Friſingenſi Epiſcopo A. eâdem gratiâ Tridentinorum quicunque Miniſter orationem & ſervitium. Scire volumus dilectionem veſtram, quòd Rudolfus miniſterialis Eccleſiæ veſtræ communi conſenſu noſtro & miniſterialium Eccleſiæ noſtræ Uxorem de domo noſtra duxit, eo videlicet tenore, ut filij, qui ex eis naſcerentur Eccleſiis mutuò dividerentur, ea conditione, ut veſter apud nos & noſter apud vos juſtitiam feudi obtineat, quod nos ratum habere volentes dilectionem veſtram rogamus, ut ſi quid apud vos obtinere valet noſtra petitio illis proficiat, & cunctis Eccleſiæ veſtræ miniſterialibus liquidò appareat.

NOTA.

A. eâdem gratiâ Tridentinorum quicunque miniſter. nempe Albertus II. Epiſcopus Tridentinus: de quo videri poteſt Ughellus in *Italia Sacra Tom. V. mihi col. 601.*

NUM.

NUM. MCCCXLV.

NOtum ſit omnibus fidelibus, quòd Conradus Junior Dux de Dachovve rogatu Fritilonis de Iſmanningen filium ejusdem Fritilonis Arnoldum, quem ipſe habuit ex Chunigunda miniſteriale Ducis delegavit in manum Comitis Conradi de Valeje per manum patrui ſui Arnoldi Comitis tunc Advocati & Tutoris prænominati Ducis, eo tenore, quòd ipſe eum delegaret ad altare Sanctæ Mariæ Sanctíque Corbiniani apud Friſingam ſub jure & conditione Miniſterialium ibidem perpetualiter permanendum. Hujus rei teſtes ſunt nobiles: Ulrih de Lochuſen, Deginhart de Seuelt, Ortolf & frater ejus Frederich de Sigmaresh. De miniſterialibus Wato & Witiliep, Grim, Berhtolt de Mutgeresbah, Heinrih de Heimenh. & frater ejus Hartmut, Piligrim & filius ejus Chunrat. Dein Comes Conradus Friſingam veniens fidem ſuam abſolvit, delegans præfatum adoleſcentem Arnoldum ad Corpus Beati Corbiniani in manum venerabilis Alberti Epiſcopi, ſupra dicto tenore, ſicut in manum ejus legatus fuerat, præſente Duce Welfone cum teſtibus, quorum hæc nomina ſunt: Friderich Palatinus Comes, & frater ejus Otto Junior, Comes Bertholdus, Heinricus Ratisponenſis urbis Præfectus, Eberhard de Frichendorf, Liutolt de Hagenovve & filius ejus Liutolt. De miniſterialibus Eccleſiæ, Rudolf de Muſpach & filius ejus Rudolf, Engilvvan, Engilmar & filius ejus Engilmar, Chunrat de Heidolvingen, Dietpolt Fortlieb de Suanhiltdorf, Ulrih de Chelheim, Ulrih de Holzhuſen, Oſrih, Sifrit, Witiliep, Berhtold, Grim, Heinrih, Hartmut, qui & ſupra, & præter eos plures alij.

NUM. MCCCXLVI.

EPiſcopus & Comes Otto de Valeja hoc modo inter ſe conjuraverunt. Comes Otto pro beneficio Comitis Arnoldi laudavit Epiſcopo ſe daturum ſexaginta talenta, quorum debet XX. perſolvere in proximo Paſcha. In Aſſumptione Sanctæ Mariæ XX. In feſto Sancti Martini XX. Ex his debet Epiſcopus curiæ ſuæ X. Ut autem ſine dolo hæc pecunia ſolvatur, Comes acceptum beneficium ſtatim conditionaliter reſignavit, ſcilicet, ut redeat Epiſcopo, niſi hoc laudamentum Comes perſolverit. Inſuper quando commonitus fuerit ab Epiſcopo, ab ea die ad quatuordecim dies Comes cum manu fratris ſui ponet de prædio ſuo vel beneficio in manum Uſcalci de Uſelendorf, & Folmari tantum, quantum viſum fuerit de fidelibus Epiſcopi prænominatis duobus & Waltmanno, & Rudolfo, & de Clericis Engelſcalco Decano, Harmudo & Rachvvino, ut idem prædium delegetur Epiſcopo, quocunque voluerit, niſi laudamentum compleatur. Quod ſi frater Comitis renuerit hoc facere, laudavit Comes à fratre ſuo dividere tantùm, quantùm ſatis eſt ad hoc perſolvendum. Præterea debet Comes aliud pignus ponere de prædio vel beneficio ſuo juxta prædictum tenorem Epiſcopo, quòd in Advocatia illa non opprimet populum ſuum, nec injuſtis vexationibus vexabit. Et ſi fecerit, conventus & commonitus ab Epiſcopo, ſi non emendaverit intra ſex ebdomades, pignus debet ad jus Epiſcopi pertinere. Si verò aliqua inevitabili neceſſitate Comes impeditus fuerit, ut ſupra dicta perſolvere non poſſit, expeditus ab illa neceſſitate iterum ſolvere debet. Ut autem ſine fraude, malo ingenio, omnia hæc fiant, Comes jurare fecit miniſterialem ſuum Bertoldum, qui liber erit juramentô, ſi pignora ſupra dicto Epiſcopo poſita fuerint. Hujus rei teſtes ſunt. Comes Arnoldus, Fridericus & frater ejus, Folmarus, Sighart. De Friſinga Eberhart de Werde, Engelvvan, Gotfrit, Albrecht, Rudiger, Eberhart de Motrichingen & alij.

NUM. MCCCXLVII.

Abrenuntiatio vini in X. vase.

COmes H. de Scalah exfeſtucavit & renunciavit omni juri, quod ſe dixerat habere in decimo vaſe vini Epiſcopi Friſingenſis per totam Auſtriam, & de vino, quod uno anno abſtulerat, ſatisfecit & reddidit & compoſuit. Hujus rei teſtes ſunt, H. Burchgravius Ratispon. Com. C. de Pilſtein, Otto de Rechperch, Rupertus Dup'. Walchun de Stein, Volchmarus, Albero de Chunring.

NOTA.

Exfeſtucavit. id eſt: dimiſit. oritur verbum illud à *feſtuca*, quæ erat antiquis baculus, virga, fuſtis, arundo, aut calamus, quem tradendo dominium transferebatur. Vide Gotthelfſum Struvium in Gloſſario ad Freherum.

NUM. MCCCXLVIII.

OTto juravit & interrogatus dixit: Ego ſcio & vidi, quòd totum novale, quod erat inter curias illas, ſcilicet Manni & Engilmanni dedit decimationem Eccleſiæ de Cella, & benè per XXX. annos quietè habuit eam, ut mihi videtur, & Ermeſtain poſſedit eam dum vixit. Ripoldus juravit & interrogatus dixit: Ego recordor, quòd Ermeſtain accipiebat decimationem de Sancto Georio ex iſta parte aquæ. Aſconius juravit & interrogatus dixit: Ego recordor, quòd Ermeſtain accipiebat decimationem de grano novalium, quæ erant inter Mannum & Engilmannum, & audivi dici, quod Uſcalcus fugavit eum in Eccleſiam pro decimatione iſta, & de decimatione S. Georij idem dixit, quod Ripoldus. Simperus juravit, & interrogatus dixit: Ego ſcio & vidi Rouueretum, quod erat inter curiam Manni & Engilmanni, & vidi eum revocari, & vidi Ermeſtain plebanum de Cella accipientem decimam per tres annos, & poſtea vidi Uſcalcum expellentem eum de poſſeſſione; dicebat enim, quòd ſua eſſet, quia decima utriusque ſupra dictæ curiæ ad eum pertinebat, & dicit, decimationem Criſpiani, & Canceai, & Sancti Georij, & Pradaci, & Feriani vidiſſe eundem plebanum accipere, & ut mihi videtur, jam ſunt triginta anni, quòd hoc vidi. Penzo juravit & interrogatus dixit idem, quod Iſimperus, & addidit, quòd communitas illorum de Cella, illud quod non erat roncatum, tenebat pro communi. Sifridus juravit, & interrogatus dixit: Ego vidi plebanum Ermeſtain accipientem decimationem 'novalium de Roſſano, & tenentem, uſquedum Uſcalcus vi eum expulit, & ſunt bene XXX. anni, quod hoc recordor. Teatmarus juravit & interrogatus dixit idem, quod Penzo Wecilis juravit, & interrogatus dixit idem, quod Simperus & Penzo, excepto, quod ignorat, qui fecit violentiam. Stecianus juravit, & interrogatus dixit idem, quod Penzo. Adelpertus juravit, & interrogatus dixit idem, quod Penzo, & addidit, quòd interfuit.

Viſis & auditis ſupra ſcriptis allegationibus & diligenter inſpectis. Al. Dei gratiâ venerabilis Tridentinæ Epiſcopus ſuper hoc negotio talem dedit ſententiam in ſcriptis ita pronuntiando dicens: In nomine B. & F. & S. Sa. Ego Alb. Sanctæ Tridentinæ Eccleſiæ Epiſcopus, viſis & auditis allegationibûs Domini Alberti Friſingenſis Epiſcopi ſuper lite, quæ vertebatur inter eum, & Comitem Pertoldum de Tyrole, & Comitem Arnoldum de Grifenſtain de poſſeſſione decimationum novalium, quæ jacent inter curiam Manni & Engilmanni, & Criſpiani, & Cancenai, & Sancti Georij, & Pradaci, & Feriani. Et cùm ſæpe interrogati non contradicerent, & per plures teſtes cognoviſſem, Eccleſiam de Cella horum novalium decimationem poſſediſſe. Comites ad reſtituendam eam partem poſſeſſionis decimationum iſtorum novalium, quam ipſi tenent,

con-

condempno. Interfuerunt teſtes. Lotharius Abbas Rotenſis, Richerus Præpoſitus Inticinenſis, Hartmut, Rehvvinus, Wirinto Canonici Friſingenſes. Dominus C. Magiſter Romanus Canonici Sancti Virgilij. De Friſingen. Waltman & Rudolfus frater ejus, Iſenricus Camerarius, Engilvvan, Eber. & alij. Ego Malvvarnicus Notarius Domini F. invictiſſimi Imperatoris interfui, & iſtas allegationes, & ſententiam ſcripſi & ſubſcripſi in die ſupra dicta.

NUM. MCCCXLIX.

NOverit omnis fidelium Eccleſia, qualiter Dominus Rapoto Abbas S. Stephani commutavit quoddam prædium Holaren dictum à venerabili Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopo Adilberto cum prædio alio ſitum in vico, qui dicitur Timenhuſin. Erat autem hoc prædium in Holaren Domino Ottoni Palatino Comiti à Friſingenſi Epiſcopo beneficiali jure conceſſum, itémque illud Dominus Otto homini ſuo cuidam Eberhardo de Frikendorf, ſimiliter autem Eberhardus pro hominio præſtito cuidam Dietpoldo de Sindeshuſin idem conceſſerat, ex quibus duorum in fine nominatorum aſſenſum de commutatione mediante non modici pretij quantitate prædictus Abbas optinuit. Tandem in præſentia tam Adilperti Epiſcopi, quàm Ottonis Palatini Comitis utriusque Eccleſiæ Advocati & aſſenſu utriusque ſupra nominati hominis concambium peractum eſt, & teſtimonio plurimorum confirmatum. Teſtes Otto Palatinus Comes, Henricus Comes de Scuoenburch, Konrat Comes de Roningen, Piligrim de Wolmuotſahe, Aribo de Biburch, Uodalſcalch de Uſilndorf, Dietricus Pernhart, Otto de Moſen, Liutolt & filius ejus Liutolt de Haginovve, Dietricus de Slivvingen, Pertolt de Erphenbrunnen, Uodalrich de Purgibach, Konrat de Heidolvingen, Rudolf & frater ejus Gervvich de Pubinhuſen, Engilmar de Gunzinhuſin, Arnolt Saluvve, Eberhart de Werde, Goteſcalchus de Abrehtesperge, Sigifrit & frater ejus Oſrich de Wartinberch, Adalhart de Priſingen, Heriman Fuez, Heinrich & frarer ejus Guntherus de Gieſenbach, Heinricus de Wolfoltesdorf, Dietpolt de Sindeshuſin.

NOTA.

Pro hominio præſtito. Hominium idem eſt ac homagium vel vaſallagium, ut habet Struvius ſupra laudatus. P. Martene *Homagium* idem dicit eſſe, quod clientela aut obſequium. Conſentiunt jurisperiti, qui ſub ea voce intelligunt juramentum fidelitatis.

NUM. MCCCL.

SCire rogamus omnes fideles populos pactionem noſtram, quam fecimus cum Proviſoribus ſilvæ Friſingenſis Eccleſiæ. Illi namque ſingulis annis juſtitiam ſuam I. ſpentam inportunè à nobis exigebant, nec tamen nobis noſtram ſpentam ullatenùs reddere volebant. Tandem ordinante Domino Ottone Palatino Comite, præſente quoque Domino Adilberto Epiſcopo auctoritate utriusque conſtitutio inter nos & illos hujusmodi facta & firmata eſt, ut nos illis annuatim dimidium talentum pro ſpenta in Nat. Domini daremus, & unusquisque nobis ſimiliter omnibus annis VI. arbores de majoribus perſolverent. Teſtes Cuono de Megilingen, Cuonradus de Roningen, Piligrimus de Wolmuoteshab, Aribo de Tatindorf, Otricus de Wartinberc & Sigfridus, Uodalrich de Chelhaim, Heremannus, Uoz, Adilpero de Gieſinpach, Gervvicus de Camera &c.

NOTA.

Unam ſpentam. Nempe ſtipem, ut Struvius eam vocem explicat. In præſenti caſu aliter *ſpenta* non videtur poſſe accipi quàm pro *honorario*, vel potiùs *congiario.*

NUM. MCCCLI.

ITem ibi in ipſo molendino cum Domino Adilberto Friſingenſi Epiſcopo Fratres conganbium cujusdam agri fecerunt datô aliô agrô Domno Epiſcopo in loco, qui dicitur Giſilingen. Ipſum agrum, qui datus eſt Domno Epiſcopo Fratres commutaverunt à quadam Sorore Ribzen, dantes ei alium agrum, quem in Giſilingen habuerunt. Teſtes de Giſilingen Leupolt, Adilb. De familia S. Stephani Herman, Chuonrat. De Altheim Eppo, Ulricus &c.

NUM. MCCCLII.

POſteritati fidelium ſcriptô pandimus, qualiter Illuſtris Comes Gerhardus de Kregelingen in celebratione curiæ Wirzeburch acceptis octo talentis & garrada vini, & Conjugi ſuæ duabus aureis armillis à Domino Rapatone loci hujus Abbate reſignaverit in manus Adalperti venerabilis Friſingenſis Eccleſiæ Antiſtitis beneficium decimæ, quale habuit in prædiis noſtris Adlhershove, & Holarn huic loco perpetualiter donandum. Cujus peticioni venerandus idem Præſul ſtatim annuit, & prænominatam decimam hereditario jure nobis contulit. Teſtes Volmarus de Wikershoven, Engelvvanus de Ahdorf, Hainricus Felix Puer, Eberhardus de Werd, Gervvicus de Pubenhuſen, Wolfherus Spiſar, Eppo Dinſtmann, Altmannus Camerarius. Eberhardus Cocus, Hainr. Planch, Fridricus de Puomgart &c.

NOTA.

Ex Codicé Tradit. Weihenſtephan. *fol. 71. a.*

NUM. MCCCLIII.

DElegationem, quam ſcribimus notam fieri cupimus omnibus viventibus. Venerabilis Adilbertus Friſingenſis Epiſcopus altare Sancti Benedicti in feſto S. Apoſtolorum Simonis & Judæ conſecravit, & quidam Heinricus cognomine Muzan prædio ſuo, quod in Richolveshuſen habuit, ipſum altare dotavit in ſervicium Fratrum S. Stephani inveſtitura ipſius prædij ex toto data. Teſtes Heinricus Felix puer, Ruodolf & Chuonradus de Hittenuurt, Gervvich de Horſchenouen, Gotefrit Pincerna de Friſinga, Altman Camerarius, Wolferus Annonarius, Mazilinus de Friſinga.

NOTA.

Ex libro Trad. Weihenſteph. *fol. 67. b.*

NUM. MCCCLIV.

SIt in notitia omnium, quòd quidam Werboto hujus Eccleſiæ cenſualis prædium, quod habuit in Teitenhuſen prædium comparatum à quadam Perhta ſimiliter cenſuali hujus Eccleſiæ ad altare Sanctæ Mariæ in officium Cuſtodis ad concinnanda luminaria delegavit, eo tenore, ut ipſe in vita ſua & Uxor ejus habeant. Teſtes Gebehart de Holzhuſen, Sifrit de Tal, Ulrich Strobel, Eberhart Loize, Richker von Utingen, Richker von Dorfen, Merbot von Miltaha, Fridrihc von Rudolteshoven.

NUM. MCCCLV.

DUx C. de Dachavve à Domino Al. Epiſcopo talenta LX. accommodavit, & ille prædia ſua ſcil: Evſte & Rorinmos, & Anteshoven in manus Heinrici Comitis de Plagen delegavit, beneficia quoque in manus Epiſcopi ſub pignore depoſuit, eo tenore, ſi ipſe prædictam pecuniam in Aſſumptione Sanctæ Mariæ Domino Epiſcopo non reddat, Heinricus Comes de Plagen præfata

fata prædia ſuper aram S. Mariæ deleget, beneficia in uſus Epiſcopi liberè pro voluntate ſua cedant. Teſtes Arnoldus Comes de Dachavve, Albertus de Marcholtschoven & frater ejus Meinhart, Hairvolch de Velvven. Eb. de Maiſa, Liutolt Junior de Dachavve, Sifrit Comes de Leubenavve, Gopolt de Lochuſen, & alij quàm plures.

NUM. MCCCLVI.

IN nomine Patris, & Filij & Spiritus Sancti, *Welfo* Dux. Si de prædiis & beneficiis noſtris, eis qui divinis laudibus die ac nocte inſiſtunt, temporalia beneficia inpendimus, per hoc & peccatorum remiſſionem, & æternæ vitæ remunerationem nos accepturos confidimus. Noverit itaque omnium tam futurorum quam præſentium ſollers induſtria, quod nos allodium noſtrum in *Amergau* cum omnibus pertinentiis ſuis, videlicet Eccleſia, villa, hominibus, aquis, pratis, paſcuis cultis & incultis, aquis, aquarúmque decurſibus, piſcationibus, præſente & conſentiente *Friderico* Imperatore filio Sororis noſtræ, pariterque conſentiente *Hainrico* tunc Duce *Saxonum*, Monaſterio, quod dicitur *Campidona* tradimus, ac perpetuo habendum hac pactione transfundimus, ut ſingulis annis anniverſarius dilecti filij noſtri Ducis *Welfonis* in eodem Monaſterio agatur, & lumen quod ſine intermiſſione ibi ardeat in ipſo jam ſæpe dicto Monaſterio habeatur, Ut autem hæc firmius credantur, & omni tempore inconuulſa obſerventur, hanc actionem noſtram Sigillo noſtro roborari juſſimus, & ubi, & in quorum præſentia factum ſit ſubſcribi præcepimus. Actum Auguſtæ coram Friderico Imperatore & multis Epiſcopis, ſcilicet *Hainrico* Epiſcopo *Auguſten. Adalberto Friſingen.* Epiſcopo, *Theobaldo Patavienſi* Epiſcopo. *Egilolſo Aiſteten.* Epiſcopo, & aliis Principibus in Dei nomine feliciter Amen.

NOTA.

Inſtrumentum hoc deſumpſimus ex Hundio, vel potiùs Gevvoldo *T. 3. pag. 159.*

NUM. MCCCLVII.

A. Venerabili Domino ſuo Friſingenſi Epiſcopo P. Comes de And. aſſiduam ſervitutis ſuæ inſtantiam. Pro capella, quæ in poſſeſſione noſtra in Diegen ſita eſt, cujus uſus ob nimiam dilectionem veſtram veſtræ indigentiæ hucuſque permiſimus, de cetero noſtra noſtrorúmque neceſſitate urgente veſtri gratia retrahimus. Rogamus itaque Sanctitatem veſtram, quatenus omnem immeritam noxam latori præſentium ignoſcere euretis, quoniam quæ noſtram ſpectat juſtitiam, ipſi abſque dilatione contulimus; quamobrem, ne veſtram ſubtrahatis, humillimè flagitamus. Cùm etiam dicat auctoritas: Divinæ & humanæ leges hoc habent, ut cujus ſit poſſeſſio, ejus etiam ſit inſtitutio, majus enim eſt poſſeſſionem dare, quàm inveſtituram.

NOTA.

Ex Codice Tegernſ. ſæpe laudato pag. 189.
P. Comes de And. fortè Poppo de Andehs. an Pertholdus ejus parens?

NUM. MCCCLVIII.

REverendo in Chriſto Domino & Patri A. Dei gratiâ Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopo, R. de Monaſterio S. Q. dictus Abbas devotas orationes & ſinceræ dilectionis ſervitium. Non ignorat Sanctitas veſtra duas Eccleſias in veſtra Dioceſi conſtitutas, videlicet Walch. & Joh. in quibus ad noſtram petitionem & ad noſtrum arbitrium jure fundationis Sacerdos eſt inſtituendus. Unde quia Paſtore deſtitutæ vacare videntur, ad regimen & providentiam earumdem Eccleſiarum venerabilem Fratrem noſtrum Præpoſitum de Cella Domini D. invitandum duximus,

 quem

Digitized by Google

quem nos cum litteris noſtris ad veſtram præſenciam direximus, & ut eum ibi præficiatis & curam altaris ei aſſigneris humiliter poſtulamus.

NOTA.

R. de Monaſterio S. Q. dictus Abbas. nempe Rupertus Abbas S. Quirini in Tegernſee, natus ex Comitibus de Nivenburg, virtutibus etiam poſt mortem clarus. Vide *Monum. Tegernſ. apud P. Bern. Pezium T. 3. part. 3. col. 520. & ſeqq.*

NUM. MCCCLIX.

R. De Monaſterio S. Q. Abbati venerando R. Friſingenſis Decanus & totum Friſingenſe Capitulum promptum & affectuoſum ſervitium. Bonæ ac honeſtæ intencionis veſtræ propoſitum de ſtructura Eccleſiæ lapideæ, quam ædificare cepiſtis, laudamus, & vetus diruatis, conſulimus, illud tamen monentes, quòd veteris Eeeleſiæ deſtructio adeò cautè fiat, quòd altare inmobile & inviolatum permaneat.

NOTA.

R. Friſingenſis Decanus. nempe Rudolfus Decanus: qui etiam occurrit ſupra N. 1343.

NUM. MCCCLX.

Reverentiſſimo & Venerabili Domino A. S. Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopo R. humilis Miniſter Fratrum S. Q. cum omnibus ſibi ſubjectis Orationum ac ſervitij ſinceram devotionem. Quoniam Celſitudinem veſtram patet diligere juſtitiam, fiducialiter pro juſtis cauſis petentes ad thronum gratiæ veſtræ accedimus. Duas noſtri juris Eccleſias apud Wal & Ikchingen nuper vacare contigit, quibus veſtra auctoritate noſtrum Clericum Mein. intronizari petimus, quem in noſtri cauſa clementer ſuſcipiat veſtra Paternitas, & benignè illie inſtituar, cum ipſo nos perpetuò deſervire ſtudebimus. Boni ſiquidem teſtimonij perſona eſt, quæ omnimodis honori veſtro famulari & novit, & inſtanter appetit. Eum namque miſericordiæ veſtræ magnopere commendamus.

NOTA.

Ex eodem Tegernſ. Codice *pag. 115. b.*

NUM. MCCCLXI.

A. Domino & Patri ſuo Sanctæ Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopo R. humilis Miniſter Sancti Q. cum omni Congregatione ſibi credita devotum obſequium cum intimis orationibus. Almitati veſtræ tam devotas, quàm debitas gratias agimus, quia paterno affectu nos uſque modo foviſtis, & peticionibus noſtris pium ſemper aſſenſum præbuiſtis. Hac ergo fiducia Clericum noſtrum H. ſatis honeſtè & laudabiliter apud nos converſatum Sanctitati veſtræ deſtinavimus quàm intimè flagitantes, ut ipſum cauſa noſtri benignè ſuſcipiatis, & ad Presbyteratûs Ordinem per Sacram benedictionem promovere dignemini.

NOTA.

Ex eodem Codice *pag. 118. a.*

Inſtrumenta ſub Ottone II.

Epiſcopo Friſingenſi XXIV.

NUM. MCCCLXII.

FRidericus Dei gratiâ Romanorum Imperator & ſemper Auguſtus. Decet fidelitati noſtræ tempora generali populorum provinciarum tranquillitati circumſpectionis noſtræ ſtudio provideri, ut dum in ſubjectis dominationis virtute pollemus, reprobos quoslibet ac ſceleroſos à ſubditorum injuriis æquitatis noſtræ correctione compeſcamus. Conſiderantes quippe, quæ damna quantæque deſolationes hominum & provinciarum per ſeditiones & incendia provenerint, & quantos præterita futurorum timores reportent, ea quæ de convenientia & conſilio Principum & aliorum fidelium noſtrorum tam liberorum quàm miniſterialium ad reprimendas incendariorium inſolentias Imperialis noſtra ſanxit auctoritas, univerſis Imperij fidelibus notum fieri volumus, & ſicut in caſtro noſtro Nuornberc ordinata & confirmata ſunt, firmiter indicimus obſervanda.

Primum ſit de Incendiariis dominis generale, ut ſi liber homo, ingenuus, miniſterialis, vel cujuscunque fuerit conditionis incendium commiſerit, pro vverra propria, pro amico, pro parente, vel cauſæ cujusquam alterius occaſione, de ſententia & judicio Imperiali proſcriptioni ſtatim habeatur ſubjectus. Hic excipiuntur, ſiquis fortè manifeſta Werra Caſtrum manifeſtè capit, & ſiquis ibi ſuburbia aut ſtabula aliáve tuguria præjacentia igne ſuccendat. Excipiuntur & judices, qui in malefactores incendij pœnam juſticia permittente exercere contingint. Quòd ſi aliquis in Ducatu alicujus incendium fecerit, ipſe Dux proſcriptum noſtrum eum pronuntiet ac deinde juſticiæ ſuæ auctoritate eum proſcribat. Idipſum faciant Marchiones, Palatini Comites, Lantgravij & Comites alij, nec alicui eorum liceat talem abſolvere, niſi Domino Imperatori. Quicunque etiam incendiarium in domo ſua ſcienter recipit, & conſilium auxiliúmve ei impenderit, damnum & injuriam paſſo pro facultate ſua reſtituat. Judici verò X. libras monetæ de illa Dioceſi, in qua commiſſum eſt perſolvat, ac Domino Imperatori pro voluntate & gratia ſua conponat. Si quis autem ſuper hac culpa innocentiam ſuam oſtendere voluerit cum duobus viris veracibus in præſentia judicis ſe expurget. Si quis autem cuiquam inpoſuerit, quòd incendiarium receperit, & hoc ipſum in jure voluerit convenire, hoc nequaquam ei liceat, niſi præſtito primò calumniæ Sacramento. Dominus etiam Imperator proſcriptorum neminem á ſententia proſcriptionis abſolvat, niſi de illicitis damnis primò cum injuriato conponat, & niſi conſenciente judice hoc faciat. Proſcriptum verò, quem pro incendio ſententiam proſcriptionis incurriſſe omnibus notorium fuerit, Dioceſanus Epiſcopus, ſi ad ſatisfactionem inobediens exiſtit, è communione Eccleſiæ Dei & fidelium Chriſti abiciat, & extraneum reddat, nec eum abſolvat, quoad uſque læſo dampnum reſtituat, & è converſo, quem Epiſcopus legitimis induciis citatum juſticia dictante excommunicaverit, & hoc judici inſinuaverit, Judex eum banno proſcriptionis condempnet, nec priús eum abſolvat, quàm coram Epiſcopo de his, pro quibus dampnatus eſt ſatisfaciat. Quòd ſi à proſcriptione illa prædicto modo fuerit abſolutus, & Epiſcopo ſuo voluerit obedire, incendium primùm abjuret, deinde ſit in arbitrio Epiſcopi, qualem ei pœnam injungat, viſitandi videlicet ſepulchrum Domini, aut limina Jacobi Apoſtoli. Si autem proſcriptus eo, quo dictum eſt, modo deſideraverit abſolvi, Domino Imperatori fines Imperij ſui per annum & diem abjuret. Si quis autem à proſcriptione & excommunicatione ſimul

ſimul infra annum & diem non fuerit abſolutus, univerſo jure, & honore, & legalitate privatus habeatur, ita ut in ferendo teſtimonio, vel ad cauſandum de cetero nequaquam ſit admittendus. Omni quoque feodali jure perpetuò carebit. Item ſi in reiſa alicujus domini cum ipſo domino, cujus eſt reiſa, aliquis fuerit, qui incendium, ut ſæpiùs contigit faciat, Dominus ipſe, cujus eſt reiſa, jurabit ſuper reliquias, quòd non fecerit conſcientia, voluntate, vel mandato ſuo, reum autem aproiciet à ſe, & nunquam recipiet, quod ſi poſtea illum ante ſatisfactionem receperit, tenetur univerſum damnum, quod commiſit reſtituere. Item ſi contingat Dominum aliquem in villa aliqua hoſpitari, violenter & fortuitu evenerit domum aliquam incendi, & ille, cui ſit dampnum, Dominum inpecierit, quòd mandato vel voluntate ipſius ſit factum, primùm præſtet Sacramentum calumpniæ, deinde Dominus expurget ſe ſola manu, quòd voluntate, mandato ſuo, vel conſcientia ſua factum non fuerit, & dampnum damnificato reſtituat. Item ſi incendiarius captus fuerit, & coram Judice negare voluerit incendium ſe commiſiſſe, niſi fortè notorium per provinciam fuerit, Judex, ſi poſſit eum cum VII. idoneis teſtibus convincere, capite plectatur. Sed ſi notorium eſt, nullius requirendum eſt teſtimonium, ſed ſtatim decollandus. Item ſi Caſtellani alicujus Domini deſcendentes à caſtro domini ſui incendium fecerint Domino abſente à provincia, caſtrum Domini propter hoc non erit comburendum, ſed bona incendiariorum, quæcunque extra caſtrum reperta fuerint, comburantur. Poſt reverſionem verò Domini, ſi Dominus incendiarium retinere voluerit, & à ſe non pepulerit, caſtrum ejus ſimiliter erit comburendum. Item ſi proſcriptus propter incendium in aliquam domum confugerit, de qua non poſſit haberi, niſi domus incendatur, propter hoc incendium non erit quis pro incendiario reputandus, ſed dampnum pro incendio reſtituere debet. Item ſi incendiarius ſuper caſtrum aliquod agitatus confugerit, & Domini, cujus eſt caſtrum, fortaſſis Dominus vel vaſſaldus, vel conſanguineus fuerit, Dominus ille non debet eum perſequentibus repræſentare, ſed juvabit eum à caſtro in ſilvam, vel aliàs ubi ſecurus ſit judicatus. Quòd ſi nec Dominus, nec vaſſaldus, nec cognatus fuerit, perſequentibus eum ſtatim repræſentet, vel cum eo in eadem culpa ſit, ſtatuimus, quin & eodem edicto firmiter ſancimus, ut quiſquis alij damnum facere, aut ipſum lædere intendat, tribus ad minus ante diebus per certum nuntium ſuum diffiduciet eum. Quòd ſi læſus diffiduciatum ſe negare voluerit, nuntius idem, ſi vivus eſt, juret, quòd contradixerit ei ex parte Domini ſui, loco & tempore deſignato. Si mortuus eſt nuntius, juret Dominus junctis ſibi duobus veracibus viris, quod contradixerit ei, ne dolo mediante de fide violata quis poſſit inculpari. His Sanctientes adicimus, ut quiſquis treugas alicui dederit, niſi ibidem exceptum fuerit, & determinatum, quo tenore ſervet, vel non ſervet, eas contradicere ante terminum ſtatutum nequaquam poſſit. Quòd ſi fecerit, violator fidei judicetur. Item quiſquis nuntium aliquem pro eo, quòd contradicturus mittitur, læſerit, fidem ſuam violavit, & de cetero omni honore ſuo carebit, & inpoſterum nullus ei contradicat. De filiis quoque Sacerdotum, Dyaconorum ac ruſticorum ſtatuimus, ne cingulum militare aliquatenus aſſumant, & qui jam aſſumſerunt, per judicem provinciæ à milicia pellantur. Quòd ſi Dominus alicujus eorum in milicia eum contra Judicis interdictum retinere contendit, ipſe Dominus in X. libris Judici condempnetur, ſervus autem omni miliciæ privetur. Item ſi quis Comes poſt Judices ſtatuat, Imperatori XXX. libras ſolvat, poſt Judex X. libras. Statuimus etiam, ut ſiquis vineas aut pomeria exciderit, proſcriptioni & communicationi incendariorum ſubiciatur. Ut autem hæc tam utilis ordinacio omni tempore rata permaneat, & eo, quo edicta eſt, tenore inconvulſa conſiſtat, eam legibus prædeceſſorum noſtrorum Imperatorum, atque Regum juſſimus interſeri, & perpetuo jure ſervari. Cui ſi quis auſu teme-

teme-

temeritatis contraire præſumſerit, Dei Omnipotentis & noſtræ perpetuò ſit reus indignationis. fiat, fiat, Amen. Actum Nurnberc in præſentia Principum & conſenſu eorum. Anno Domini Incarnationis MCLXXXVII. Indictione VI. IIII. Kalendas Januarij.

NOTA.

Hanc Conſtitutionem exſcripſimus ex Libro quarto ſeu Magno Traditionum Friſingenſium *fol. 128. d.*

Werra. Italicè Guerra, ſeu belli contentio, ut explicat Petrus Galeſinus in ſuo Dictionario, Baſſani impreſſo.

NUM. MCCCLXIII.

IN nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Otto Dei gratia Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopus ſecundus. Ad memoriam futurorum ea, quæ per donationes ſive commutationes Eccleſiis Dei conferuntur, ſcriptô dignum reputamus annotari, ne de facili poſſint iniquô retractari conſiliô, quæ pia devotione propterea fiunt, ut inde Summi Regis honor, ejúsque Sanctorum amplietur. Unde fidelium Chriſti noticiæ commemoramus, qualiter nos ob amorem ac precum inſtanciam dilecti noſtri Hainrici videlicet Præpoſiti Eccleſiæ Scheftlarn quaſdam decimaciones vinearum in ſubſidium Fratrum ibidem Deo famulantium tradidimus apud Seſers reſignante nobis eas quodam Egilolfo, qui longo easdem tempore juſticia poſſederat feodali, cujus eciam laudamento negocium idem tractatum fuit & confirmatum. Preterea de quodam concambio cum memorato Præpoſito & Fratribus ipſius convenimus hoc tenore, quod ipſi pro decimationibus prætaxatis & curte una Haidolfingen aſſignaverunt nobis curtem unam in Dietersbaim, propterea quia noſtris vicina fuit dominicalibus. Ne autem memorata tradicio, ſimúlque prætaxata commutacio poſſint impoſterum ab aliquo caſſari præſentem inde paginam conſcribi, & impreſſionis noſtræ ſigillo communiri fecimus cum teſtibus, qui intererant ſubnotatis, quorum hæc ſunt nomina: Ortvvinus Præpoſitus S. Sixti, Fridericus Sanctorum Primi & Feliciani Præpoſitus, Chunradus S. Viti Præpoſitus, Gebhardus majoris Eccleſiæ Canonicus, Gotfridus Capellanus, Gervvicus Parrochianus de Ottenburch. De nobilibus Bernbardus de Moſen, Chunradus de Riſen, Hainricus & frater ejus Wernherus de Prukke. De miniſterialibus, Waltmannus de Paſtperch, Ruodolfus de Waldekke, Chuonradus de Hittenfurte, Hainricus Felix puer, Hartvvicus de Richolſsdorf, & filius ejus Otto, Adilboldus de Domibacb, Eberhardus de Werde, Diepoldus de Wippenhuſen, Engelmarus de Maſſinbuſen, Meginhardus de Hage, Gerolt de Iſmanningen, Bertoldus de Rubelingen, Ulricus Vertinch, Ulricus de Pergen & alij quàm plures. Actum eſt anno Dominicæ Incarnationis MCLXXXVII. Anno verò Domini Ottonis Friſingenſis Epiſcopi III.

NOTA.

Hoc Inſtrumentum deprompſimus ex Libro Traditionum Scheftlarienſium, ubi habetur *pag. 6. b.*

NUM. MCCCLXIV.

IN nomine Sanctæ & individuæ Trinitatis. Otto Dei gratiâ Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopus II. Cunctorum Cbriſti fidelium noticiæ commendamus, qualiter nos inductu atque peticione dilecti noſtri Hainrici Præpoſiti, qui tunc temporis Eccleſiam Scbeftlarn gubernabat, quaſdam decimaciones, quas de vineis ejuſdem Eccleſiæ apud Bozan noſtris cedere debebant uſibus, Fratribus ibidem Deo famulantibus contradidimus, ea condicione, ut Sorores memorati loci, quocienſcunque minuantur ſanguine, conſolacionem exinde recipiant. Et ut hæc noſtra tradicio à nullo Succeſſorum noſtrorum debeat infringi,

ſed rata ſemper Fratribus prætaxatis & inconvulſa permaneat, hanc eis inde paginam conſcribi & impreſſionis noſtræ ſigillô fecimus communiri cum teſtibus ſubnotatis quorum hæc ſunt nomina: Comes Hermannus de Wartſtain, Chunradus de Baierbrunnen, Ruodolfus de Waldekke, Hartvvicus de Richolfesdorf Fridricus filius Waltmanni de Paſtperch, Ruothertus filius Ruotherti de Zaizmanningen, Hartvvicus de Paſingen, Ruodolfus Cancer, Ruodolfus de Riede, Alban de Elhpach, Chunradus de Hoven, Heinricus de Sindelsdorf, Egelolf de Paſingen & alij quàm plures.

NOTA.

Liber Tradit. Scheftlarienſium pag. 7. a. b.

NUM. MCCCLXV.

OTto Dei gratiâ Friſingenſis Epiſcopus. Si Anteceſſorum noſtrorum ſtatuta noſtræ auctoritatis tuitione ſolidamus, & in his maximè, quæ Divino Zelo compuncti Eccleſiarum locis contulerunt, nos facere dubium non eſt, ut & eorum pia memoria non deficiat, & ea, quæ piâ acta ſunt, firma permaneant. Noverit igitur omnium Eccleſiæ tam præſentium, quàm futurorum univerſitas, quòd venerabilis Antiſtes Albertus prædeceſſor noſter Sancto Johanni Baptiſtæ ad capellam noſtram duas areas in civitate ſitas, eas videlicet, in quibus Liebhardus Kaſte, & Ulricus Eſtas ſua locaverunt domicilia donavit tali condicione, ut de utraque ad altare Beati Johannis in ejus Nativitate XV. denarij, qui ipſum p̄cat, perſolvantur. Hanc traditionem nullam habentem contradictionem nos quoque ratihabitione noſtra ſolidamus, & ut deinceps inconvulſa permaneat prædicto Ulrico Eſtati præſentem paginam ſcribi fecimus, quoniam area ſua ad manum Laici Hertvvici videlicet ſuaſione quorumdam miniſterialium noſtrorum, cùm primò ſedem noſtram acceſſimus, devenerat. Igitur Ulricus Eſtas nobis & prænominato Sacerdoti H. Notario & Scholaſtico tribus libris optinuit, ut ipſe & hæredes ſui ſibi ſuccedentes jure hæreditario deinceps poſſiderent, ita tamen, ut præfato Sacerdoti annuatim, ut ſuperiùs dictum eſt, XV. denarios perſolvant, & ne aliquis eos gravet, paginam iſtam ſigillô noſtrô confirmavimus. Hujus rei teſtes ſunt Ortvvinus Decanus, Ch. Felix puer, Fridericus in angulo, Gotfridus in angulo, Ortolfus de Utingen Canonici majoris Eccleſiæ. Miniſteriàles Eccleſiæ: Gervvicus de Puhenhuſen & alij quàm plures. Data per manum Heinrici Notarij, anno Incarnationis Domini MCXCVI.

NOTÆ.

Ch. Felix puer. nempe Chunradus Seeligkind / quo cognomine certa nobilis familia gaudebat.

Gotfridus in Angulo. nempe in Winckhl / itidem ex nobili ejus nominis familia.

NUM. MCCCLXVI.

INnocentius Epiſcopus Servus Servorum Dei. Venerabili fratri * Epiſcopo & dilectis filiis Scholaſtico *Friſingen.* & plebano in Conuen. *Friſingen* Dioc. ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Suam ad nos dilecti filij Præpoſitus & Capitulum *Berthesgatmenſ.* querimoniam deſtinarunt quod Præpoſitus & Capitulum *Salzburgen* eos cenſu cuiusdam foreſti ac rebus aliis cōtra juſtitiam ſpoliarunt. Ad hæc procurator prædictorum Præpoſiti & Capituli *Salzburgē.* propoſuit &c. quod minimè eodem cenſu ſpoliarunt eosdem, imo idem Præpoſitus & Capitulum *Berthescamen Salzburgen.* dioc. eis ſuper eodem foreſto ad eos de jure ſpectante injurioſi ſunt plurimum & moleſti illud cōtra juſtitiam uſurpantes. Adjecit præterea procurator prædictus quod præfati Præpoſitus & Capitulum *Berthecamen.* ſuper Archidiaconatu *Salzburgen.* & rebus aliis appellatione contempta

tempta quæ ab utraque parte ad Sedem Apoſtolicam fuerat interpoſita contra ipſos apud nobilem virum ducem *Auſtriæ* injuſtam depoſuere querelam ipſosque multipliciter moleſtando fecerunt quod totum vinum eorum de uno anno in ipſius fuit Ducis terra detentum in ipſorum grave diſpendium & gravamen. quia verò nobis non conſtitit de præmiſſis, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus quatenus evocatis qui fuerint propter hoc euocati & auditi, hic inde propoſitis quod juſtum fuerit, appellatione poſtpoſita decernatis facientes quod decreveritis per cenſuram Eccleſiaſticam firmiter obſervari, nullis litteris veritati & juſtitiæ præjudicantibus à ſede Apoſtolica impetratis. Quod ſi non omnes his exequẽdis potueritis intereſſe, tu frater Epiſcope cum eorum altero ea nihilominus exequaris. Ratum *Romæ* apud S. *Petrum* II. Non. Martii Pontificatus noſtri anno decimo.

NOTA.

Hæc ad annum Chriſti 1207. pertinent. Deſumpſimus hoc Inſtrumentum ex Metrop. Saliſb. *T. 2. pag. 166.*

NUM. MCCCLXVII.

OTto Dei Gratia Friſingenſis Epiſcopus ſecundus feliciter. Amen. Notum ſit omnibus tam futuris, quam præſentibus, quòd cum cænobium Wrſſinshrunnen legitimè & quiete poſſideret quamdam Curiam in Menzingen, decimas verò ejuſdem Curiæ à nobis & ab anteceſſoribus noſtris multo tempore ſine lite poſſediſſet, Eberhardus Miles de Svvabingen cæpit Abbatem ejuſdem loci impetere, aſſerens, decimas ejuſdem curiæ ad ſe pertinere. Quæ contentio pro voluntate & arbitrio noſtro taliter ſopita eſt, quòd dictus E. renunciavit omni juri, quod ſe in decimationibus ejuſdem Curiæ profitebatur habere, & Dominus Abbas ſolus obtineat omnes decimationes, quæ dantur de agricultura, quæ antiquitus inſerta eſt ipſi Curiæ. Nec Dominus Eberhardus, vel aliquis impoſterum de ſucceſſione ſua habebit poteſtatem, de his aliquid repetendi, vel querimoniam contra præfatum Cœnobium ſuper his amplius movendi, nec quisquam alius. De reliquis verò agris ad culturam Curiæ non pertinentibus, ſive ſint inſerti ipſi Curiæ, ſive aliàs excolantur, memoratus E. decimationem pro parte ſua recipiet. Hujus rei teſtes ſunt Chunradus majoris Eccleſiæ Decanus. Heinricus Præpoſitus S. Andreæ. Ulricus Præpoſitus S. Viti. Chunradus Præpoſitus de Moſeburch. Tagino Præpoſitus de Slierse. Paho Præpoſitus de Iſene. Ulricus Vicedominus Ducis. Heinricus de Struzdorff. Fridericus Sappo. Wernhardus Can. Eberhardus de Wilheim. Ortvvinus de Humblen. Geroldus Can. Liupoldus Can. Gotfridus Can. Siboto pulcher panis. Item de Miniſterialibus & aliis. Heinricus liber de Paing. Rudolfus de Waldekke. & frater ſuus Otto. Sigehardus de Hittenfurt. Heinricus Camerarius. Heinricus Pincernarius. Guntherus Marſcalcus. Sigeharous Dapifer. Heinricus de Vagen & frater ſuus Otto. Heinricus Vertingus. Heinricus de Wacheringen. Fridericus de Schvvabingen. Heinricus Cancer. Fridericus de Wippenh. Heinricus de Nivvercingen. Sigehardus de Paſingen, & frater ſuus Otto. Diepoldus de Menzingen. & alij quam plures. Factum eſt hoc anno Domini MCCXII. Menſe Junio. XV. die Kal. Julij.

NOTÆ.

Hoc Inſtrumentum nobiſcum communicârunt noſtri Weſſofontani.
Siboto pulcher panis. nempe Schönbrott.
Henricus Cancer. nempe Krebs.

NUM. MCCCLXVIII.

Donatio XXX. manſorum per Ducem Karinthiæ Eccleſiæ Friſingenſi.

NOtum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter Berinhardus Dux Carinthiæ contulit Eccleſiæ Friſingenſi de patrimonio ſuo XXX. manſos, quorum ſiti ſunt in Tuneliadorf XII. in Haulach & in Arch VIII. Contulit namque præfatus Dux eosdem manſos Eccleſiæ prætaxatæ pro remedio animæ ſuæ & patris fratrúmque ſuorum nec non in reconpenſationem dampni, quod ipſe intulerat eidem Eccleſiæ in advocatia ſua Lonkk, pro quo eum Dominus Otto Epiſcopus impetebat, qui ipſius Eccleſiæ Epiſcopatui præſidebat. Dominus autem Dux facta tali traditione eosdem manſos ab eodem Ottone Epiſcopo ſtatim in feodo recepit tali interpoſito pacto, quòd hæredes ipſius Ducis, ſive ſint filij ſive filiæ ſibi in hoc feodali jure hæreditario ſuccedant. Hujus rei teſtes ſunt: Poppo Epiſcopus Petinen. Engerb. de Urſperch, Marquart de Valchenburch, & frater ſuus Frid. Gerloch de Hercenberch, Gotfrid Vogel, Otto de Purchſtallo, H. de Gratze & filius ſuus Hort, Gerloch de Steine, Magens de Mengoſpurch, Ortolfus Dapifer Ducis, H. Pincerna, Hartvvic de Ihach, Ch. de Chareperch, Walther de Stuzperch, Otto de Genspurch, Pilgreimi de Malentin, Otto Uvvoge, Wolrich de Paris. De familia Epiſcopi: H. Camerarius, H. Pincerna, Ch. Camerarius, Syghart de Chinperch, H de Nunſazze, Gerhoto, Gozvvin, Linhart, Jannes, Ch. Uulfinch, Sighart frater Leonhardi, Gerloch filius H. & Linhart Kabel &c. Hoc in fine adjungimus, ut ſi de voluntate Ducis fuerit, concedat ipſum feodum Uxori ſuæ.

NOTA.

Poppo Epiſcopus Petinenſis. Petinum ſeu Pitinum eſt civitas Iſtriæ, vulgò dicta Pedena. Poppo cenſetur fuiſſe ſextus illius Epiſcopus. Vide Ughellum in *Italia Sacra T. V.* mihi *col. 471.*

NUM. MCCCLXIX.

ITem querimoniam faciens de Domino Bernhardo Duce Karintiæ, quòd homines ſuos in Advocatia Lonca damnificare præſumſit. Idem Dux pro damno Epiſcopo illato tradidit ad altare Sanctæ Mariæ in Friſinga poteſtativa manu XXX. heubas de ſuo prædio apud Nazzenvvz, & eas ab Epiſcopo in beneficium recepit. Nomina teſtium ſunt ſcripta in privilegio ſuper hoc compacto.

NOTA.

Hæc ex Lib. IV. Tradit. fol. 122. b. exſcripſimus.

NUM. MCCCLXX.

MEmoriæ dignum duximus commendandum, quàm gravi labore prædictus Præſul Otto caſtrum Chunratsheim cum foro in Waidhoun & ſuis attinentiis coram Imperatore Heinrico faciendo querimoniam obtinuerit à Comite Chunrado de Pilenſtain. Quo defuncto filius ejus Fridericus nomine ſibi hæreditario jure uſurpavit. A cujus laqueo dum per graves expenſas & labores obtinuiſſet, eo defuncto aliud iniquum membrum ſubcrevit, videlicet in fratre ſuo, qui hæreditario jure prædictum prædium habere voluit. Poſt cujus diſceſſum filius ejus, qui Sacris literis fuit imbutus, cingulum militare volens aſſumere viam univerſæ carnis ingreſſus eſt. Poſt cujus obitum violenter occupare incepit Comes Fridericus de Morn, eò quòd genealogiam de prædictorum Comitum proſapia duceret, & ipſum Friſingenſem Epiſcopum adeò damnificare præſumſit, quòd caſtrum ſuum fraudulenter & violenter occuparet, quoad uſque per querimoniam prædictus Epiſcopus coram Duce Auſtriæ juſticiam obtinendo liti finem imponeret taliter, ut unum caſtrum in Chunratsheim Epiſcopo Friſingenſi, & aliud Comiti cederet. Verùm æquitatis amator & juſticiæ, qui non derelinquit ſperantes in ſe non paſſus injuriam, quam prædictus Comes exercere ſatagebat, liti finem impoſuit dum eum de hoc ſæculo migrare per-

Digitized by Google

permiſit, & ſic Epiſcopus cum quieta pace prædicta bona poſſedit, nulli advocatiam volens conferre. Præterea defuncto Domino Ottone filio Domini Hadmari conſervavit caſtrum in Ramesperch cum ſuis addinentiis inexorabilis, ut nec per preces fieri poſſet, nec terrore concuti, ut vellet alicui infeudare.

NUM. MCCCLXXI.

Notum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter Friſingenſis Epiſcopus datâ magnâ pecuniâ redemit caſtrum in Wartenberch ſitum in Carniola cum beneficiis ſibi adtinentibus à Comite Ottone de Ortnberch, dum adhuc viveret; & ipſum Caſtrum reſignavit Epiſcopo cum heubis & beneficiis adtinentibus, ne fortè filij fratris ſui Comitis Hainrici poſt obitum ſuum Epiſcopum poſſent inpetere: vel ſibi jure hereditario poſſent uſurpare. Epiſcopus verò poſſeſſor illius caſtri factus totum deſtruxit, veritus, quòd fratrueles prædicti Comitis fraudolenter occuparent, dum eciam, quod in vicino in dominicalibus ſuis in loco, qui dicitur Lonca, Caſtrum haberet firmiſſimum. Hæc omnia determinata ſunt coram Ulrico Duce Karintiæ.

NUM. MCCCLXXII.

Non latere volumus, quòd Dominus Otto Friſingenſis Epiſcopus redemit quoddam beneficium in villa quæ dicitur Mutrndorf apud Chaths ſitum pro LXXX. marcis, & annuatim perſolvit XVI. marcas abſque ſteura.

NUM. MCCCLXXIII.

Notum eſſe volumus omnibus Chriſti fidelibus, quòd Dominus Otto Friſingenſis Epiſcopus ſolvit à Comite Gebhardo de Chregling quoddam beneficium, quod ipſe jam longo tempore cum ſua progenie poſſederat à Friſingenſi Eccleſia villam videlicet Hehign ſub caſtro Otnburch, & vineas apud Veltens. Dedit ergo pro eodem beneficio CCCL. marcas argenti, quòd reſignavit, & nemo de ſua poſteritate jure beneficij poſſet inpetere.

Nec prætereundem eſt, quòd Otto Friſingenſis Epiſcopus datâ magnâ pecuniâ comparavit villam, quæ dicitur Coſtech.

Item comparavit villam, quæ dicitur Paumgarten pro LXXX. marcis.

NUM. MCCCLXXIV.

Item ſciendum eſt, quòd idem Dominus Otto Friſingenſis Epiſcopus comparavit à Domino Ottone de Nazzenvvz & Uxore ſua LX. heubas ſitas in Marchia in villa, quæ dicitur Zlab & in alia villa quæ dicitur Lonca citra aquam Gurk ſub caſtro Pershek pro trecentis marcis.

NUM. MCCCLXXV.

Placuit etiam præſenti pagina ſubnotare, qualiter Dominus Otto Friſingenſis Epiſcopus comparavit prædium in Guntroshuſen pro XXX. libris à quodam nobili viro nomine Ottone de Irensburch, deputavit illud Epiſcopus ad herbergam, ut cùm ipſe vel aliquis Succeſſorum ſuorum Ratiſponam iter dirigeret, ibidem pernoctaret.

Item comparavit pro XXX. marcis duas curias & unam heubam in villa Wihſe ſub Caſtro Hollnſtain ſitas à quodam nobili viro nomine Ottone de Rutte, ut in perpetuum deſervirent Domino Epiſcopo & omnibus ſuis Succeſſoribus.

NUM. MCCCLXXVI.

Dominus Otto Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopus in manus Abbatis de Sancto Petro Domini videlicet Symonis ad ſerviendum Domino, & Sancto Petro illic commorantibus fratribus mulierem quamdam Wilbirgem nomine cum duabus filiabus ſuis omníque eorum poſteritate delegavit. Huic delegationi teſtimonium perhibent Miniſteriales ipſius Epiſcopi Albanus Dapifer. Heinricus Pincerna. Heinricus de Wachteringen. Heinricus de Munichen. Rudolfus

dolfus de Hochenburg. Wicnant de Euldorf. Henricus de Puren. Gervvich camerarius. Fridl de Viehten. Perhtolt de Vilzheim. Wernerus de Chumsdorf. Chunradus de Wolfpach. Præterea Hettvolch de Velvven, Otto de Colſe. Wernhardus de Chapfsberch.

NOTÆ.

Hoc inſtrumentum absque dubio pertinet ad annum Chriſti 1199. quo electus fuit Simon, eo nomine primus Abbas S. Petri Salisburgi, & Otto noſter II. in vivis ſuperſtes qui anno ſequenti ſtatim menſe Martio ad Superos migravit. Deſumpſimus verò illud ex Libro Traditionum ejusdem antiquiſſimi Monaſterij S. Petri, qui cum vetuſtiſſimo libro ſocietatum Petrenſium, ſeu Necrologio compactus eſt.

NUM. MCCCLXXVII.

NOtum ſit omnibus tam præſentibus quàm futuris, quòd ego Ot. Friſingenſis Epiſcopus ſecundus ad inſtantiam petitionis Gundhl. Marscalc officium Marscalli ſui propter ſervicium ejusdem G. tali inſtitutione renovavimus, quod dedit ad officium illud duas curias in Luterbach ita, quòd omnes Succeſſores ſui habeant easdem curias pleno jure. Idem etiam G. dedit ad inſtitutionem ejusdem officij omne prædium, quod habet in Hezenhuſen, & feodum, quod habuit ibidem de manu noſtra, & prædium in Paſenpach, quod habuit ibidem quæſitum & non quæſitum. Teſtes autem ſunt hij: F. major Præpoſitus, Præpoſitus S. Andreæ, Præpoſitus S. Viti, C. Præpoſitus de Mosburch, Tugeno Præpoſitus de Schlierſee, Pabo Præpoſitus de Iſen, C. Decanus, Wn. Or. Fri. Sappo & alij fide digni,

NUM. MCCCLXXVIII.

De municione civitatis Friſingenſis.

H. Dei gratiâ Romanorum Rex & ſemper Auguſtus, univerſis Imperij fidelibus, quibus præſens ſcriptum oſtenſum fuerit, gratiam ſuam & omne bonum. Ad noticiam univerſorum cupimus pervenire, quòd coram Principibus, nobilibus, & familiaribus curiæ noſtræ ſubſcriptis talis lata ſententia fuit & ab omnibus approbata, quod quilibet Epiſcopus & Princeps Imperij civitatem ſuam debeat & poſſit ad opus & obſequium Imperij & ipſius inſoſſatis muris & in omnibus munire. Inde eſt, quòd authoritate præſentium dilecto Principi noſtro venerabili Friſingenſi Epiſcopo liberam authoritatem dedimus ædificandi civitatem, & montem Friſingen. ad commodum & obſequium Imperij & Eccleſiæ ipſius. Et ad majorem evidentiam præſens ſcriptum ſigillo noſtræ Celſitudinis communitum memorato Epiſcopo & Eccleſiæ ſuæ juſſimus exhiberi. Teſtes qui interfuerunt ſunt hi: Ven. Moguntin. Treveren. Magdeburgen. Archiepiſcopi. Wormacen. Erbypolen. Curien. Auguſten. Epiſcopi. Lotaringiæ, de Lempurch, Meraniæ Duces. Walerammus Palatinus Comes, Comes de Oetingen, Burchgravius de Nurenberch & alij quàm plures. Dat. apud Wormaciam, Kal. Maij, Indict. IIII.

NUM. MCCLXXIX.

ANno Incarnationis Dominicæ Milleſimo, centeſimo, nonageſimo ſexto, Indictione tertia, ſub Apoſtolico, ſuo nomine dicto Celeſtino, regnante Cæſare Henrico ſemper Auguſto dedicata eſt hæc Baſilica à Venerabili ac nobili Friſingenſis Eccleſiæ Epiſcopo Ottone, quinto Nonas Maij in honorem Sanctæ & individuæ Trinitatis, victorioſiſſimæque S. Crucis & glorioſæ Genitricis S. Mariæ, Sanctique Georgij, videlicet hic, qui patrocinalibus diebus orare dignè perſeveraverit, lætabitur. Continentur autem hic hæc Sanctorum reliquiæ, Dioniſij, Pangratij, Viti, & S. Georgij Martyris, Sanctorum Martini, Brictij, Leonhardi, Abiæ Confeſſorum, & undecim millium Virginum. Sanctorum Andreæ, Bartholomæi Apoſtolorum, Sanctique Nicolai & aliorum Sanctorum. Quicunque autem causâ devotionis in die victorioſiſſimæ Inventionis S. Crucis Chriſti ipſam

ſam Baſilicam viſitaverint, centum quadraginta criminalium, & octoginta venialium, & de injuncta ipſis pœnitentia in Domino ſunt relaxati. Item quicunque in die B. Nicolai causâ devotionis confluxerint, hi quadraginta dies criminalium, & octoginta venialium de injuncta pœnitentia piè habebunt. Dedicatio ejusdem Eccleſiæ in Tatenhauſen annuatim celebrabitur in die inventionis glorioſiſſimæ S. Crucis,

NUM. MCCCLXXX.

OTto Dei gratiâ Friſingenſis Epiſcopus, feliciter. Amen. Pateat auribus omnium fidelium, qualiter nos ob devotionem pij Patris noſtri Corbiniani, qui in Friſinga corporaliter requieſcit, ubi primitus fundavit Eccleſiam, & Sanctum coadunavit collegium Deo famulandum, comparavimus prædium in Palzign à Comite Chuonrado de Valage, & hoc cum Eccleſia in Glan donavimus Canonicis majoris Eccleſiæ tali tenore, ut in Translatione Sancti Corbiniani Conventus Sancti Andreæ & Sancti Viti & omnes Clerici ſupervenientes cum Canonicis majoris Eccleſiæ plenariè refectionem accipiant.

NUM. MCCCLXXXI.

O. Dei gratia Friſingenſis Epiſcopus venerabili Abbati R. à Tegrinſenſi dilectionem & omne bonum. Juxta Canonum Sanctiones, ſicut novit prudentia tua, bis in anno Concilia nobis celebranda forent. Verùm ne Fratres noſtros nimis gravare videremur, ad ſemel tantùm Capitulum tenendum conſuetudinem aſſumpſimus. Quod quia proximâ tertiâ feriâ initium capit, ſicut prius per Fratres noſtros Presbyteros, ita nunc per præſentia ſcripta tuam fraternitatem canonicè citamus, mandantes, quatenùs & Capitulum ritè nobiscum peragas, & proximò quatuor temporum Sabbatô, ſi quos habes ordinandos, noſtro conſpectui præſentes.

NOTA.

Abbati R. nempe Ruperto, qui è vivis diſceſſit A. 1186.

NUM. MCCCLXXXII.

O. Dei gratiâ Friſingenſis Epiſcopus, venerabili Fratri C. Tegrinſenſi Abbati ſalutem & omnem dilectionem. Sicut caritas tua novit multa nobis in Epiſcopatu noſtro deſolatio acceſſit, cui, quantùm poſſumus, libenter ad reſtaurandum manum admovemus. Unde fraternitatem tuam attentè rogamus, ut opera ruſticorum tuorum nobis modo concedas ad frangendos lapides apud Biningen.

NOTA.

Venerab. Fratri C. nempe Conrado, qui Ruperto in Abbatia Tegernſeenſi ſucceſſit.

NUM. MCCCLXXXIII.

VEnerabili Tegrinſenſium Abbati C. ſimúlque univerſo collegio ſibi commiſſo puſillus grex S. M. certitudinem ſerviminis & devotionem orationis. Ut decet filios obedire parentibus, ita ipſos non exaſperare inordinate illos. Quod ideo intulimus cupientes nos haberi pro filiis, ſcientes, vos diligi à nobis ut patres. Provoluti enim pedibus veſtris querimonias in conſpectu veſtro fundimus ſuper transfuga illo inquietiſſimo A. nihil apud nos operante, ſed curioſè agente & diſcordias inter fratres ſeminante, nec non evangelicis dictis contradicente. Obſirmaverat enim ſe coram Juvavienſium Archiepiſcopo probaturum, vanum eſſe, mundum & ea, quæ in eo ſunt relinquere, & Dominum Salvatorem arrepta cruce ſequi. Inſuper multos blaſphemiis obprobriisque laceſſivit, quibusdam etiam plagas intulit. Pro quibus omnibus non ut percuſſorem & hæreticum, ſed ut fratrem cariſſimum corripuimus, ſed ipſe incorrigibilis exiſtit ac fugam indecentem arripuit. Proinde flebilibus vocibus imploramus, ut ipſum in locum,

locum, ad quem conſecratus, & in quò canonicam vitam profeſſus eſt, redire cogatis, & vitam moréſque in melius mutare jubeatis. Quòd ſi renuerit, ſciatis eum Eccleſiaſtica communione indignum, & Divinæ ultioni in extremo ſubiciendum examine. Ad noſtrarum miſeriarum conſolationem per multorum annorum curricula conſervet vos Divina miſericordia.

NOTA.

Puſillus grex S. M. nempe Sancti Martini in Cella Dietrami, quæ ſuam originem Tegernſeenſibus refert in acceptis, veluti etiam ex hoc Inſtrumento elucеſcit.

NUM. MCCCLXXXIV.

O. Dei gratiâ Friſingenſis Epiſcopus, dilectis filiis ſuis Tegrinſenſis Monaſterij Fratribus ſalutem & omne bonum. Venerabilem Fratrem noſtrum Abbatem veſtrum ex hac vita migrâſſe comperimus, deque ſubſtitutione illius laicis negotiis tardari. Quòd ſi divina vobis cooperante gratia per liberam & canonicam electionem in aliquam honeſtam, & loco veſtro decentem perſonam convenire poteritis, gratum nobis eſt, nec placet, ut terrore cujuspiam à juſtitia veſtra & libertate moveamini. Si verò Dominum Imperatorem metuitis, nos pro amore veſtro nuntium noſtrum cum veſtro dirigere parati ſumus, ſperantes, poſtquam ſibi res ad cognitionem devenerit, in nullo ejus ſerenitatem veſtræ juſtitiæ obviaturam. De cetero miſimus ad vos fidelem noſtrum Magiſtrum B. in ejus ore pleniús, quæ in carta non ſunt ſuper his deponentes. Nos ipſos quoque in propria perſona in brevi vobis locuturos æſtimamus.

NOTA.

Exiſtimamus hîc agi de morte Conradi II. Abbatis Tegernſeenſis, qui ſub Ottone II. Epiſcopo deceſſit. Is ſucceſſorem habuit Manigoldum, antehac Abbatem Cremiſanenſem, poſtea Epiſcopum Patavienſem, Ottonis Epiſcopi fratrem, ut conſtat tum ex alibi dictis, tum ex monumentis Tegernſeenſibus apud clariſſ. P. Bern. Pezium *Anecdotorum Tom. III. Parte III. col. 523.*

Inſtrumentum ſub Geroldo Epiſcopo XXV.

NUM. MCCCLXXXV.

HOnorius Epiſcopus ſervus ſervorum Dei. Dilectis filiis Præpoſito & Capitulo *S. Viti Friſingen.* ſalutem & apoſtolicam benedictionem. Sacroſancta Romana Eccleſia devotos & humiles filios, ex conſueto pietatis officio propenſiùs diligere conſuevit; & ne pravorum hominum moleſtiis agitentur, eos tanquam pia mater ſuæ protectionis munimine confovere. Ea propter dilecti in Domino filij veſtris juſtis precibus inclinati, perſonas veſtras & locum, in quo Divino eſtis obſequio mancipati, cum omnibus bonis, quæ in præſentiarum rationabiliter poſſidetis, aut in futurum præſtante Domino juſtis modis poteritis adipiſci, ſub Beati *Petri*, & noſtra protectione ſuſcipimus. Specialiter autem de *Anzingen*, de *Synzhauſen*, & de *Purckhauſen*, & de *Chynhauſen* Eccleſias, cum earum pertinentiis, quas venerabilis frater noſter Epiſcopus Friſingen. de Capituli ſui conſenſu pia vobis & provida liberalitate conceſſit, nec non alia bona veſtra ſicut ea omnia juſtè ac pacificè poſſidetis, vobis & per vos Eccleſiæ veſtræ auctoritate apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ permiſſionis & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum *Petri* & *Pauli* Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum *Anagniæ* II. Kal. April. Pontificatus noſtri anno ſexto.

NOTA.

Honorij III. annus ſextus coincidit cum anno Chriſti 1222. uti apud Odoricum Raynaldum videri poteſt.

In omnibus glorificetur Deus.

INDEX
PERSONARUM ET RERUM.

Numeri Romani indicant Diſſertationes Prolegomenas. P. 2. partem alteram Inſtrumentariam: cætera ad partem primam hiſtoricam ſunt referenda.

ABbates præſentes io ſynodo Dingolfingana 70. pactum inter Epiſcopos & eosdem 72. fuêre plerique Preshyteri in Bojaria 73. olim Epiſcopi in uno, & Abbates regulares io alio loco 127. aliqui vocantur nobiles 134.

Abraham Friſingenſis Epiſcopus XV. genus & electio 173. intereſt ſynodo Ravennæ 175. charus Ottoni Magno 177. erga ipſum liheralis Otto II. 179. & ſeqq. an Autor Henrico Rixoſo ut ſe Regem faceret: & quare eundem coronaverit? 181. & ſeq. ejus exilium 183. fundat Eccleſiam Collegiatam in Wertſee ihid. an Hartvvicum Abbatem Tegernſeenſem benedixerit? 184. ab exilio revertitur ibid. In gratiam Ottonis III. rediiſſe probatur. 185. obtinet confirmationem donationis Ottonis Magni 186. turrem Eccleſiæ Cathedrali adjicit, aliáque ornamenta. 187. obitus ibid. veſtes Sacræ ab eodem relictæ. 188. fecit commutationes bonorum ibid. Se & Juditham Dociſſam Bojariæ ab impacta calumnia excuſat. ibid. & ſeq. intereſt examini Clericorum, & Choro 189. Amicus Alexandri Abbatis Campidonenſis. ibid. libri plures ſub eo ſcripti. ibid. in ejus lsribus fuit educatus S. Henricus Imper. 206. & ſeq.

S. Adalhero ex Abbate Elvacenſi Epiſcopus Auguſtanus Ludovicum Arnulphi Imper. filium baptizat 145. an ejusdem educator? 149.

Adalhero Nepos S. Udalrici & deſignatus Succeſſor repentè moritur 175.

Adalhero Clericus Benedictoburanus furatur corpus S. Tertullini M. 203.

Adalbero Trevirenſis Sedis invaſor inde ejicitur 208.

Adalhero Comes de Sempta Advocatus Benedictoburanus utilia huic Monaſterio 225. bona commutat cum Egilberto Ep. Friſing. 230. facit eidem donationem 232.

Adalbero Decanus Eccleſ. Cathedr. Friſing. aquis ſuffocatur 234.

Adalhertus I. Arcbiepiſcopus Salisborg. 138.

Adalhertus II. Archiep. Salisburg. Pontifici fidus è ſede ejicitur 362. exagitatur ah Imperatore ibid. ultrò cedit. 365. reducitur 370. Epiſcopum Ratisbonenſem conſecrat 378. moritur. 386.

Adalhertus Patavienſis Epiſcopus, an Archiepiſcopus Laureacenſis? 169.

S. Adalbertus O. S. B. Bohemorum & Polonorum Apoſtolus Martyrio coronatur 195.

S. Adalhertus O. S. B. primus Archiepiſcopos Magdeburgenſis 176.

Adalhertus Archiepiſcopus Hamburgenſis Henricum Imperat. pervertit, & bona Eccleſiaſtica invadit 259. toti orbi exoſus aulam deſerere cogitur 260. denuò reverſus obit 262.

Adalbertus Fundator Monaſterij Tegernſeenſis vide Albertus.

Adalgarius & Oadalgerus primi conditores Scheffilarienſis oratorij 78.

Adalrammus Arcbiepiſcop. & Abbas S. Petri Salisburgi 108. quando mortuus? 122.

Adalunc fundator & Monachus in Schlierſee 78.

Adalvvinus Epiſc. Ratisbon. intereſt ſynodo Reispacenſi 94. Legatus Caroli Magni 95. & ſeqq.

Adalvvinus Archiepiſcop. Salisburg. præſens io ſynodo Wormatienſi 135.

Adelbertus Latro triduo è furca pendulus à S. Corhiniano liberatur 7. fit Monachus. ibid. an Friſingam venerit? ibid.

S. Adelheidis Auguſta Ottonis Magni Coojux fit monialis 177.

Adelheidis Auguſta Henrici IV. Conjux ad Pontificem fugit. 286.

Adjumenta Hiſtoriæ Friſingenſis XXXIV.

Adolphus Archiepiſcopus Colonienſis gradu movetur 388.

Adulterium olim graviter punitum 375.

Advocati Eccleſiis quando primùm dati? 85. ſæpè grandia damna intulerunt ibid. prima mentio Friſingenſium ihid. qui fuerint tempore Waldonis Ep? 155. Ratoldus Friſingenſis, an Comes de Sempt? 172. Anzo 191. qui fuerint tempore Gotescalci Ep. 204. Geroldus 231. Udalſcalcus 233. Otto & Ekhardus Comites Schyrenſes 275. Otto Comes Schyrenſis 287. eis ſtipendium taxatur 294. inhiant bonis Eccleſiæ Friſing. 324. & ſeq. in Eccleſias injurij 326. Friſingenſis ab eorum importunitate liberatur ibid. & ſeq. Otto Comes Palatinus tranſigit ſuper advocatia. 360. Cum iis cautè agit Albertus Epiſcopus. 370. & ſeq. impugnantur 386. Eccleſiis ooxij 394.

Agapitus II. Sum. Pont. 169.

Agilolphingicæ ſtirpis in Bojaria exitus. 96.

Agnes Auguſta 240. coronatur 242. tutelam filij ſuſcipit 253.

Alba Ellenhardi Epiſcopi deſcribitur 257.

Albertus I. Adalbertus, ſeu Adilhertus Ep. Friſing. XXIII. an Comes de Sigmaringen? 349. fuit Decanus & Præpoſitus Eccleſiæ Friſing. ibid. eligitur Epiſcopus 350. Numen placare conatur ihid. combuſta intrepidè reſtaurat 351. non intereſt Concilisbulo Papienſi, & hoc ſine offenſa Cæſaris 353. hona ſuæ Eccleſiæ vindicat ibid. feudom concedit. 355. Cathredralem Eccleſiam abſolvit. ibid. ſolicitudo pro Monaſterio Madronenſi 359. Eccleſiam conſecrat 360. tranſigit cum Ottone Advocato ihid. an aliquando Friderico Imper. contra Alexandrum Pontificem adhæſerit? 361. laudatur in Epiſtola ah Alexandro Pontifice. 362. an Romam adierit? ibid. decimas confert Monaſterio Scheffilarienſi 363. Epiſcopum Patavienſem conſecrat. ibid. liberalis erga Monaſterium Pollinganum 364. eidem via ſalaria propè Veringam adjudicatur 365. Deum & Eccleſiam ſuam hæredes inſtituit 369. commendatur Friderico Imper. 370. intra Miſſam offenſus ihid. cautè cum Advocatis agit ibid. & ſeq. varios tractatus init 372. laudat in epiſtola Auſtriæ Ducem 372. litem habet cum Ruperto Abbate Tegernſeenſi ibid. variæ epiſtolæ ejusdem & ad eundem ihid. & ſeqq. pronunciat pro Archiepiſcopo Salisburg. contra Gurcenſes 374. Abhatem Tegernſeenſem ad Synodos vocat. 375. varia ejus acta ihid. Mors & Synchroni 376. dicitur *Beatus* ibid.

Digitized by Google

Albertus Fundator Monaſteriorum Tegernſeenſis & Ilmenſis 37. item 41. item Collegij S. Hyppoliti. 41. intereſt ſynodo Dingolfinganæ 70. cum Attone Epiſcopo litem habet, & ea durante obit 96.

Albertus Præpoſitus in Raittenbuecb catalogo loci inſerendus 353. & ſeq.

Albertus Abbas Weſſofontanus tractatum init ſuper quibusdam decimis. 390.

Albo ſeu Albero Canonicus Cathedr. Eccleſ. Friſiog. Epiſcopus Scbiſmaticus Pataviensis 363. ioter Canon. Friſing. dicitur Pataviensis quondam electus. 364.

Albuno Abbas intereſt Synodo Dingolfinganæ 70.

Alcuinus ſeu Albinus Caroli M. Præceptor an frater germanus Aroonis Archiep. Salisburg ? 90.

S. Alexander I. P. M. Sacræ Exuviæ primò in Weihenſtephan collocantur. 116. item 127. & 133. in Eccleſiam Cathedr. Friſing. transferuntur, ubi etiamnum Patronus 117. inveniuntur 357.

Alexander II. Som. Pont. Ejus electio confirmatur 258. ergà alios facilis 262. moritur 263.

Alexand. III. fit Som. Pontifex, contra quem eligitur Antipapa 352. Ei adhærent Epiſcopi Bojariæ 353. defenditur 358. Concilium iodicit ibid. item 365. Albertum Epiſc. Friſing. laudat 362. pacem cum Imperatore init. 364. muritur 367. varios Sanctorum albo adſcripſit. ibid. Ejus epiſtola ad Fridericum Imper. pro Alberto Epiſc. Friſing. 370. alia ad Albertum Ep. pro Monaſterio Tegernſeenſi. 374.

Alexander Abbas Campidonenſis amicus Abrahami Ep. Friſing. 189.

Alimus Epiſcopus Sabionenſis teſtis traditionis 64. item 67. intereſt Synodo Dingolfinganæ. 70.

Altmannus Abbas Eberſperg. Adminiſtrator Tegernſeenſis. 239.

B. Altmanous Epiſc. Pataviens. varia Monaſteria Canonicorum Regularium S. Auguſtini inſtituit 266. non ſubſcripſit Decreto Conciliabuli Wormatienſis. 270. Legatus Pontificius 278. adeſt conſecrationi S. Thiemonis 284. obit. ibid.

S. Alto teſtis traditionis. 60.

Amalarius Diaconus regulam Canonicis ſcribere jubetur. 103.

Ammilonius fit Abbas S. Petri Salisburgi 91. ibidem Archiepiſcopus 108.

Amula pretioſiſſima, ſeu vas aquæ benedictæ cum aſpergillo 356.

S. Anaſtaſiæ M. Reliqoiæ Benedictoburum deferuntur. 250.

Anaſtaſius III. Sum. Pont. 159.

Anaſtaſius IV. fit Sum. Pontifex 333.

Anaſtaſius antea dictus Aſtricus Abbas Breunovlenſis creatus Coloccenſis Epiſcopus Legatus S. Stephani Hungariæ Regis Romæ coronam impetrat. 195. & ſeq.

Andecenſes Comites dicti Hoſij, ſeu de Huoſi 125. fundatores Monaſterij Attilenſis 281. & ſeq. item Madronenſis 298. Bertholdus Advocatus Monaſterij BenedictoBurani 313.

Andreas Epiſcopus fortè Vicentinus, facit donationem Eccleſiæ Friſingenſi p.2. 195.

S. Aniani cum S. Marino in Bojariam adventus XIII. tractatus concloditur ſuper ejus reliquiis 336.

Anianus Arcbidiaconus Socius S. Virgilij. 83.

Anniverſarius fundatur à Wolframo Epiſcopo 167. à Goteſcalco Ep. 204. ab Ellenhardo Ep. 274. à Meginvvardo Ep. 290.

Anno Epiſcupus Friſingenſis VIII. Electio 129. ab Attone inſtructus & ad gravia negotia adbibitus ibid. an diverſus ab alio Annone coævo ? ibid. fuit nobilis, & an de Hal ? 130. prævalet adverſus Udalſcalcum Epiſcop. Trident. in cauſa vinearum 131. & ſeq. hujus ſententiæ confirmationem impetrat 132. præſens comitiis Ratisbonenſibus 133. vigilans œconomus ſuæ Eccleſiæ ibid. præſens Synodo Wormatienſi 135. organum pnevmaticum primus Romam mittit 136. quo ſenſu dicatur ſeptimus Epiſcopus ? ibid. obitus. ibid.

S. Anno Archiepiſcopus Colonienſis Confeſſarius Henrici III. Imper. eidem mortem prædicit 252. Abbatiam Malmundarienſem obtinet 259. legatione Cæſaris fungitur 261. io aulam revocatus ſe ſubducit. 262. obitus. 269.

Anſericus Cellarij Præfectus S. Corbiniani 3. nunciat jacturam equi, caſtigat urſum, & Sarcinas impooit 10. piſcem mirabili opera S. Corbiniano defert. 11.

Antonius fundator & Monachus in Scblierſee 78.

Anzo Advocatus Friſingenſis. 191.

Aquæ frigidæ judicium. 225.

Archicancellarius Pippini Regis S. Bonifacius 55.

Arcbivum Friſingenſe incendiò perit oonullis ſubtractis 152.

Archidiaconatus Raittenbuechenſis erigitur. 324.

Archiepiſcopatus Salisburgenſis inſtitutio. 90.

Aribo Epiſcopus Friſingenſis IV. author vitæ S. Corbiniani XVIII. an ille puer, qui fluctibus meritis ejusdem Sancti liberatus ? 24. teſtis donationis 49. Archipresbyter. 52. ſcriptor traditionis ibid. & 58. 59. primus Abbas in Scarantia vulgò Scharniz. 60. patria 61. fit Epiſcopus 62. varia nomina ibid. numeratur inter ſcriptores Eccleſiaſticos. ibid. fuit doctus ibid. variæ donationes ſub eo factæ. 63. & ſeqq. Eccleſiam S. Valentini in Krainaker conſecrat 64. de reducendo corpore S. Corbiniani agit, & ſynodum convocat 66. novæ donationes ſub eo factæ 68. & ſeq. intereſt Synodo Dingolfinganæ. 70. nova incrementa Eccleſiæ Friſing. ſub eodem 73. auctor migrationis Scarantienſium in Schlechdorf 75. accipit fundationem Scbeſtlarienſem 78. conſecrat Oratoriom in Schlierſee & Abbatem ibidem ordinat. 79. conſecrat Oratorium Friſingæ 80. Mors & merita 82. Syncbroni 83.

Aribo Epiſcopus Brixinenſis 213.

Aribo Abbas in Tegernſee privilegium obtinet ab Henrico Ep. Friſing. 299.

Arno germanus Alcuini ex Abbate Elnonenſi fit Abbas & Epiſcopus, demum Arcbiepiſcopus Salisburgenſis 90. & ſeq. Comes Leoni Sum. Pont. additur 92. intereſt coronationi Caroli Mag. Imper. 93. Synodo Reispacenſi 94. item tanquam Legatus Cæſareus variis placitis 95. & ſeq. litem decidit inter Attonem Ep. Friſing. & Luitfridum Abb. Chiemenſem 96. item alias duas 97. intereſt Concilio Moguntino 107. ſed non Aquisgranenſi 108. obit ibid.

Arnoldus Ep. Friſing. IX. nomen variè ſcribitur, proſapia & quis ex duobus ? 137. bona utiliter commutat 138. an ex Benedictinis Epiſcopis Friſingæ oltimus ? 139. & ſeq. ejus laudes, obitus, tumulus & Synchroni 140.

Arnoldus Abbas Weihenſtepb. II. 212. varia bona cum Egilberto Ep. Friſing. permutat 213. & ſeq.

Arnoldus Arnolfi mali filius. 166.

Arnolfus malus Bojariæ Dux tractatum Friſingenſem confirmat 160. Hungaros cædit ibid. à Conrado Imper. proſcribitur & ad Hungaros fugit ibid. ejus varia fortuna ibid. coronam affectat, & Docatum recipit cum ampla facultate ibid. irrito cooatu Italiæ coronam prenſat. 164. Dingolfingam ſe confert. ibid. an reſtituerit bona Eccleſiæ Friſingenſi, aliſque ablata ? ibid. defenſio cujusdam examinatur ibid. & ſeq. obitus: ubi defendontur ſcriptores ſæculi XI. 166. ejus liberi ibid, Socius Hunnorum 169.

Arnolfus Comes Andecenſis fundator Monaſterij Attilenſis 281. & ſeq. dicitur primus Comes Tyrolenſis. 282.

Arnulpbus Carolomanni Regis filius Carinthiæ præficitur 138. fit Rex Germaniæ 143. rixas in Imperio ex parte componit. 144. liberalis ergà Eccleſiam Friſing. 145. varia fortuna ibid. eidem naſcitur filius ibid. Waldoni Ep. Friſing. Abbatiam Moſpurgenſem concedit 145. & ſeq. coronam Imperij accipit. 146. Comitia indicit. 147. beneficus erga Waldonem Ep. Friſ. ibid. obitus & tumulus 148. cur tepidus in ejus laudibus Baronios ? 149. liberalitas ergà Mooaſteriom Moſpurgenſe ibid.

Aſpergillum pretioſum 356.

Atheſina provincia antiquæ Bojariæ pars, an patria S. Corbioiani ? XVI.

Atto-

Digitized by Google

Arno Epiſc. Priſing. V. adhuc Presbyter donationem ſcribit. 50. fit Abbas in Scarantia vulgo Scharniz 62. teſtis 64. erigit Monaſterium in Innching, & Sclavanorum converſionem meditatur ibid. & 106. intereſt Synodo Dingolfinganæ 70. migrat in Schlechdorf, ubi facit traditionem 75. S. Tertullinum M. Româ huc defert 76. teſtis in fundatione Monaſterij Cremifanenſis 80. Natales 84. acta ante Epiſcopatum, virtus & merita ibid. fuit Coadjutor Aribonis. 85. cum Taſſilone Duce in fine non benè convenit 87. Eidem fiunt donationes 88. & ſeq. Secutus eſt Carolum Magnum in expeditione adverſus Hunnos 88. præfertur dignitate Geroldo Bojariæ Præfecto. ibid. dicitur glorioſus & illuſtriſſimus 89. Comes Leoni Sum. Pont. additur 92. intereſt diſcuſſioni Cauſæ ejusdem Leonis, & coronationi Caroli Mag. Imper. Romæ factis ibid. & ſeq. item Synodo Reispacenſi, ubi quatuor parochias obtinet. 94. eidem adjudicantur variæ cauſæ 95. Aiblingæ concordiam init cum Abbate Chiemenſi 96. litigat cum Adalberto Abbate Tegernſeenſi ſuper parochiis, & lis terminatur 96. & ſeq. defendit bona Eccleſiarum 97. & ſeq. traditiones ſub eo factæ 98. Dominium in Burkrain Eidem adſcribitur 99. commutat bona ibid. obitus & Synchroni 100.

Avaria hodie Auſtria inferior. 89.

Avaritia in Sacerdotibus ſugillatur 107. item 226.

Aventinus: ejus opinio de origine Monaſterij Scheftlarienſis rejicitur 78. item alia de lite inter Atonem Ep. Friſing. & Adalbertum Abbatem Tegernſeenſem 96. & ſeq. ſibi contradicit. 241.

Aucupium rarum. IV.

Auſtria: inferior olim Avaria dicta 89. ibi obveniunt bona Friſing. Eccleſiæ 191. 193. & ſeq. 226. & ſeq. 238. 243. fit Ducatus 333. varia jura adjudicantur Eccleſiæ Friſing.

B.

Baculus S. Corbiniani furtô ſubducitur. 24.

Balduvvinus Archiep. Saliſburg. pauperum amator 239. moritur 253.

S. Bardo O. S. B. Archiep. Mogunt. alter Chryſoſtomus dictus 225. moritur 244. prædixit Victori II. Pontificatum. 250.

B. Batho Ellenhardi Ep. Friſing. Sacellanus: de ejus Sacris Reliquiis & cultu. 274.

Baturicus Ep. Ratisb. 105. venit Friſingam 112. item 122.

Bavaria vide Bojaria.

Bavarica Domus hodierna de Caroli Magni ſanguine participat. 152.

Benefactores Eccleſiæ Priſing. aliqui Monachi facti, alij non 114.

Beatrix Auguſta in Eccleſiam Friſing. regiè munifica 356. an Reliquias S. Sigismundi Reg. & M. eidem donaverit? 357.

Beatus Epiſcopus Patavienſis catalogo Epiſcoporum inſerendus 47.

Bellum Sacrum. 287. item 329. ejus infelix exitus 330. item 399.

Benedictini, vide Monachi.

S. Benedictus Patriarcha Monachorum: Eccleſia In ejus honorem Friſingæ à S. Corbiniano I. Epiſcopo cum Monaſterio exſtructa XXVI. Ei donantur bona in Zolling. 201. colitur 202. S. Henricum Imper. à calculi dolore liberat, & donis cumulatur 215. ſpecialiter olim cultus Friſingæ, ubi Sæculo XI. agebatur etiam ejus translatio 256. an erraverit Otto I. Epiſcopus Friſing. circa hujus Eccleſiam? 343.

S. Benedictus Anianæ Abbas omnia Monaſteria viſitare jubetur. 108.

Benedictus III. Sum. Pont. O.S.B. 130. obit 131.

Benedictus IV. Sum. Pont. 150.

Benedictus V. Sum. Pont. in Saxonia exulat, & Sanctè moritur. 175.

Benedictus VI. Sum. Pont. 177. Archiepiſcopos Saliſburg. Legatos natos Sed. Apoſtol. conſtituit, & jugulatur 178.

Benedictus VII. Sum. Pont. intruditur 179. Bonifacium æmulum excommunicat. 184. obit ibid.

Benedictus VIII. Sum. Pont. ad S. Henricum Imperatorem fugit. 208. eundem cum S. Conjuge Romæ coronat 209. Caſini dona S. Benedicto offert 215. moritur 217.

Benedictus IX. Sum. Pont. intruditur cum injuria Eccleſiæ 226.

S. Benedictus Monachus & Martyr in Pruſſia. 196.

S. Benno: ejus obitus & vitæ compendium 295. & ſeq. ſignis contra Schiſmaticos poſt mortem certat 301.

Berchtoldus Bojariæ Dux prædia Friſingenſi Eccleſiæ ablata reſtitui jubet 164. & ſeq. Dux Bojariæ conſtituitur. 166. Hungaros cædit. 168. obit ibid.

Berchtoldus Comes Andecenſis fit primus Dux Meraniæ 369.

Berchtoldus Marchio Hiſtriæ Advocatus quorumdam bonorum Eccleſiæ Priſing. 370.

Berengarius Italiæ regnum affectat 144. ſe ſubjicit Ottoni Mag. Imper 172. tumultuatur, & in Bojariam exulatum mittitur 174.

Bernardus Caroli Magni filius Italiæ Rex & Bojariæ Dux 100.

S. Bernardus Abbas ClaræVallenſis Ord. S. Benedicti ingreditur 299. Lothario Imper. Saniora perſuadet 310. item bellum ſacrum 329. Sanctorum albo inſeritur 367.

Berno Abbas Augiæ divitis defenditur 266.

Bernulphus frater Nitkeri Ep. Friſing. proditionis reus plectitur. 24n.

Bernvvardus Ep. Hildesheimenſis Monaſticum habitum ſuſcipit. 215.

Bibliotheca Friſingenſis ornatur ſtudiô Hittonis Epiſcopi 116. dicitur tiberey / ibid. aſſervat plures libros antiquos manuſcriptos 189.

Bohemia Zwentibaldo Moravorum Principi ſubjicitur 144. convertitur 146. item 168. bellô petitur ibid. item 294. hoſtes ejiciuntur ibid.

Bojaria: Superioris Caput Friſinga, & Sedes Ducum V. unde, & à quibus lumen fidei illuxerit? ibid. & ſeqq. conſpectus tempore adventûs S. Corbiniani XXXI. primus in eam S. Corbiniani adventus 9. ab hæreſi Ermwolfi vindicatur 32. à Pſeudo-Epiſcopis liberatur 33. quatuor in ea Epiſcopatus inſtituuntur 34. grata Monaſterio Fuldenſi 39. à Griphone occupatur 41. terræ motu concutitur, aliâque funeſta patitur 86. tranſit in poteſtatem Caroli Magni & in Provinciam deſcribitur 87. Committitur Bernardo filio Caroli Magni 100. item Lathario Ludovici Pij filio 102. item Ludovico poſthac dicto Germanico 103. vocatur Noricana provincia 111. fines antiqui 130. varij illius Rectores. 138. novo peſtilentiæ genere vexatur 140. calamitates patitur. 142. fame affligitur. 147. ab Hungaris devaſtatur 149. 157. 169. an etiam ſuperior? 158. regitur à Saxonibus. 168. ejus ſtatus tempore S. Henrici Imper. 200. turbatur 249. deprædatur 261. Civile bellum ſopitur. ibidem & 310. à duobus expetitur 325. ab eadem Auſtria avellitur 333. miſerè diſcerpitur 369. graviter turbatur 386. peſte & fame conflictatur 390.

Bojarij: eorum leges conditæ XV. in fide dicuntur Noirtij. 9. ab Hungaris cæduntur 156. olim liberè Ducem elegerunt. 19n.

Boleslaus Poloniæ Dux corpus S. Adalberti Ep. & M. redimit. 195.

S. Bonifacius Archiepiſcopus Mogunt. & M. conſecrat Erimbertum Epiſc. Priſing. 27. antehac dicitur Winfridus 27. fuit Monachus O. S. B. ibid. ejus ſcientia & virtus. 29. Regia legatione fungitur 30. Converſionem gentium meditatur, & in Friſiam venit nullo ſecuto fructu. ibid. Romam petit ibid. ad Germaniæ converſionem deſtinatur. 31. Romam vocatur & fit Epiſcopus. ibid. Haſſis & Thuringis prædicat. ibid. pallio donatur, ac poteſtate inſtituendi Epiſcopatus ibid. & ſeq. Hæreſes è Bojaria proſcribit 32. tertium Romam venit. ibid. quo anno in Germaniam redierit? 33. Pſeudo-Epiſcopos è Bojaria ejicit. ibid. quatuor in ea Epiſcopatus inſtituit. 34. an concilium

anno Chriſti 740. celebraverit? 36. Eiſtettenſem Epiſcopatum Friſingæ erigit. ibid. Monaſteria condit 37. Synodum convocat. 38. fit primus ArchiEpiſcopus Moguntinus. 39. fuit Pippini Regis Archi-Cancellarius. 55. ſcribit ad Sum. Pontif. 56. in Friſiam redit ibid. ab impiis cum ſuis occiditur 57. an objecerit librum? ubi interfectores puniuntur, & Ejus elogium ibid. conſecravit Eccleſiam in Schlecbdorf. 77.

S. Bonifacius O.S.B. Archiepiſc. & M. Apoſtolus Pruſſorum 196.

Bonifacius VII. corruptis comitiis fit Sum. Pontif. 178. Vaticanum ſpoliat. 179. excommunicatur. 184.

Borivojus Bohemiæ Rex fratrem & ſocios è regno fugat. 294.

S. Brunno fundator Cartuſianus, an auctor orationis ante oculos tuos &c.? 256.

Bruno Epiſc. Auguſtanus intervenit apud fratrem ſuum S. Henricum Imper. pro Monaſterio Benedictoburano. 208. inducit coloniam Benedictinam in Monaſterium SS. Udalrici & Afræ. ibid. impetitur à Guelphone Sueviæ Duce, & juvatur ab Egilberto Epiſc. Friſing. 209. item 221. de evertendo Epiſcopatu Bambergenſi cogitat & abſterretur 220. educat Henricum Conradi Imper. filium. ibid. & ſeq. moritur 222.

Brunno Tullenſis Epiſc. fit Sum. Pontifex Leo IX. dictus 242. vide Leo IX.

Bullæ cruciatæ initium. 286.

S. Burchardus Wormatienſis Ep. Juris Canonici peritorum Phœnix ſanctè moritur 221.

C.

Cadalaus Ep. Parmenſis fit Antipapa Honorius II. dictus. 255. reprobatur 258. item 261.

Calceus pro Epiſcopatu offertur. 169.

Calix Ellenhardi Ep. Friſing. deſcribitur 257.

Callixtus II. O.S.B. Sum. Pont. Henrico V. Imper. propinquitate junctus, eundem excommunicat, & alia acta. 302. cum Regno pacem init 304. obit. 305.

Calliſtus III. antehac Abbas Strumienſis fit Pſeudo-Pontifex.

Camerarius Reginhalmus 232. ſæculo XI. Friſingæ adhibitus 246.

Cancellarius Friſingæ primus occurrit Paldricus. 139. Cæſareus fuit Waldo Ep. Friſing. 141. olim viri Eccleſiaſtici, & qualitates neceſſariæ ibid. S. Henrici Imper. Egilbertus Ep. Friſing. 198. & ſeqq. an aliquando Otto I. Ep. Friſing.? 316.

S. Candidus Patronus in Innching. 106.

Canon, an aliquis Friſing. Epiſcopus? 296.

Canones primigenij Synodi Dingolfinganæ exciderunt 70. reſidui quidam examinantur. 71. Synodi Reiſpacenſis. 94. aliquot ex Conciliis Moguntinenſi, Remenſi, & Cabilonenſi 107. nonnulli ex Aquiſgranenſi. 108. quot conditi in Wormatienſi? 135.

Canonici: eis regula præſcribitur 108. proprietas ſtabilitur ibid. ſic dicti aliquando Monachi in Cathedralibus. 124. unâ præbendâ olim contenti. 204.

Canonici Cathedralis Eccleſiæ Friſing. prima eorum mentio 123. quænam eorum fuerit Regula Canonica. 203. bona commutant cum Egilberto Epiſcopo 232. habent diverſos reditus ibid. eis donatur Eccleſia in Nansheimb 245. accipiunt donationem ab Henrico III. Imper. 251. an Conradum Archiepiſcopum Friſingâ exegerint? 300. cenſentur omnium Germaniæ doctiſſimi. ibid. literas dant pro Henrico Epiſcopo ſuo ad eundem Conradum Archiep. Saliſb. 309. in communi vivunt 338. & ſeq. bona permutant 344. ad eos ſcribit Albertus Epiſcopus ex Auſtria 372. eiſdem beneficus Otto II. Ep. 384.

Canonici Regulares Ord. S. Auguſt. an primi habitatores Eberſpergæ? 159. eandem ultrò deſerunt. 186. an aliquando incolæ Monaſterij Benedictoburani? 204. eorum origo 237. quidam factus Monachus 283. fiunt Canonici Metropolitanæ Eccleſiæ Saliſb. 302. ibidem & alibi confirmantur 305. introducuntur in Monaſterium Clauſtro-Neoburgenſe 316. inducuntur in Schlechdorf & Schlierſee 324. Saliſburgenſes & Berchteſgadenſes componuntur 389.

Canonus Eccleſiaſticus à primariis viris peragi ſolitus 125.

Capitulum Cathedrale, vide Canonici Cathedralis Eccleſiæ.

Cappa Monachica pro cenſu datur. 106.

Caput argenteum S. Corbiniani Friſing. Eccleſ. oblatum 188.

Carinthia olim Sclavinia dicta, in ea fit donatio Eccleſ. Friſing. 145. item 206.

Carniola ampla ibi bona donantur Eccleſiæ Friſing. 180. & ſeq. item 185. 198.

Caroliogorum imperium in Germania deſinit. 159.

Carolomannus filius Caroli Martelli Princeps Franciæ. 40. fit Monachus 41. obit. 58. *Beatus* & *Sanctus* dicitur ibid.

Carolomannus Bojariæ & Italiæ Rex Oetingani Monaſterij fundator, ubi etiam ſepultus 138.

Carolus Martellus Major domûs Franciæ S. Corbinianum ad aulam vocat. 6. Pilitrudem abducit & faſtidit. 20. Hugibertum Bojariæ Ducem præficit 22. cum Ratbodo Friſiæ Duce bellô colliditur 30. obitus 37. ejus filij 40. regnum Carolomanno & Pippino diſtribuit Griphone neglecto. ibid.

Carolus Magnus Imperator, in Francia Patri ſuccedit. 52. confirmat fundationem Monaſterij Cremifanenſis 80. Bertham Uxorem repudiat 82. Hildegardis Conjugis ob tus. ibid. fundat Epiſcopatum Mindenſem. 85. Taſſilonem in Monaſterium mittit. 86. item Deſiderium Langobardorum Regem. 87. Hunnos impugnat 88. ejus clementia 89. Leonem III. Sum. Pontif. honorificè excipit, & Romam remittit addito magnifico comitatu. 92. Conventum Moguntiæ indicit. ibid. Romæ honorificè excipitur, ubi Leonem Pontificem vindicat. ibid. Imperiali corona decoratur renovato Occidentis Imperio 93. fert leges in favorem Epiſcoporum. 94. Conventum Saliſburgi habet, ubi pax cum Legatis Græcia ratihabetur. 95. ærarij ſui hæredes Eccleſias inſtituit & obit 102. item 107. quinque Concilia ante obitum convocat 107.

Carolus Imperator dictus Calvus: naſcitur. 114. Pippino Fratri in Aquitania ſuccedit 120. fratrem Lotharium vincit, ſequitur pax, & provinciarum diviſio. ibid. fit Imperator 137. veneno moritur. ibid.

Carolus Craſſus Imperator. 137. fraternarum Provinciarum hæres à peſte miraculo ſanatur 138. ejus potentia, ſiniſtra fortuna, miſera conditio, & obitus, poſt quem non inglorius 143. quid potiſſimum peccaverit? ibid.

Carolus Lotharij Imper. filius Provinciæ regnum obtinet. 130.

Carolus primus Epiſcopus Seccovienſis. 391.

S. Caſſianus Epiſcopus Sabionenſis & Martyr VIII.

S. Caſtorij Reliquiæ afferuntur in Tegernſee 250.

S. Caſtulo Martyri, Patrono in Moſpurg, commendatur Friſing. Eccleſia. 353.

Catalogus Epiſcoporum Patavienſium emendatur 47. item Abbatum Campidonenſium 119. Præpoſitorum Raittenbuechenſium 383. & ſeq.

Cathedralibus Eccleſiis adjuncta Monaſteria 38.

Cathedralis Eccleſia Friſingenſis, vide Friſingenſis Eccleſia.

Cella vel Cellula quid innuat? XV. S. Corbiniani augetur. 3.

Cenſus annuus in bona conſtitutus 104. dantur pedúles. 60. item Cappa Monachica. 106.

Cereviſia: fit ejus mentio in antiqua conceſſione 104.

Ceſpes: per eum facta traditio. 111.

Childericus Francorum Rex in Monaſterium truditur. 55.

Chriſtiana Religio in Bojariæ ſuperioris confinia, ac Friſingam introducta, & per quos? V. & ſeqq.

Chriſtophorus invaſor Pontificatûs. 150.

Chriſtus: Ejus S. lacrima Henrico Regi donatur: à quo Monaſterio Vindocinenſi 244. & ſeq.

Chronico Chronicorum inſerendus Anno Epiſc. Friſing. 136.

S. Chry-

Digitized by Google

S. Chryſogoni Reliquiæ afferuntur in Tegernſee.

Chryſolitus ingens Friſing. Eccleſ. donatus etiamnum ſuperſtes. 356.

S. Chunegundis Auguſta Conjux Virginea S. Henrici Imper. 195. Romæ coronatur 209. permulta prædia donat Eccleſ. Friſing. 219. Eidem ſe gratum exhibet Egilbertus Epiſcopus 220. fit monialis. ibid. quo anno mortua? 237. colitur ſemper cum S. Henrico ibid. Sanctorum albo infertur, & Friſingæ colitur 385.

Chunialdus Socius S. Ruperti & Monachus X.

Chunibobus Epiſcopus incertæ Sedis beneficus erga Eccleſ. Friſing. 124.

Chuno Pater & filius fundatores Monaſterij Rotenſis. 264. filius an in excommunicatione occiſus? 266.

Chuno ex Monacho O.S. B. Epiſc. Ratisbon. B. Gerhohum ſocium laborum adſciſcit. 307. moritur. 308.

Cifrarum arabicarum uſus, unde & quando inductus? 174.

Clemens II. Sum. Pont. antea Soidgerus Epiſc. Bamberg. Henricum nigrum & Agnetem Conjugem coronat. 242. ejus mors optima conſilia abrumpit ibid.

Clemens Antipapa, vide Guibertus.

Clericus: an eorum nomen tribuendum Monachis? 8. 54. 81. 88. 104. eisdem arma interdicuntur 107. avaritia ſugillatur ibid. item 226. color albus & niger improbatur 135. niger per Monachos introducitur 135. an primi Monaſterij Eberſpergenſis incolæ Auguſtiniani? 159. pro iis Benedictoburi Schola erigitur. 178. Simonia & impuri mores impugnantur. 243. Epiſc. Friſing. etiam extra Diœceſin in bonis ſuis eosdem conſtituit 324.

Cluniacenſis Congregatio Ord. S. Benedicti oritur 154.

Cœleſtinus III. Sum. Pont. Henricum VI. & ejus Conjugem coronat. 382. moritur. 385.

Colonienſis Archiepiſcopus Regem Germaniæ coronare prætendit 166.

Color albus & niger in Clericis improbatur, niger per Monachos introducitur 135.

Cometa apparet 393.

Comites Bojariæ præficiuntur. 87.

Comitia vide Conventus.

Commemoratio fidelium defunctorum inſtituitur. 195.

Conciliabulum Wormatienſe ſtudet Gregorium VII. exautorare 269. idem conatur Papienſe. 270. Wirceburgenſe & Brixinenſe 277. Papienſe 352. Laudenſe. 355.

Concilium an à S. Bonifacio anno 740. celebratum? 36. an anno 742.? 38. quinque à Carolo Magno uno anno ante obitum convocata. 107. Aquisgranenſe. 108. Moguntinum 144. Ravennatenſe 175. Romanum. 176. Tremoninenſe 201. Moguntinum 216. Romanum, Papienſe & Remenſe. 243. Florentinum & Lugdunenſe 251. Romanum. 259. Mantuanum 261. Romanum 277. item 283. Claromontanum. 286. Guaſtallæ 296. Lateranenſe 300. item. 305. Lateranenſe II. Oecumenicum 317. Turonenſe 358. Lateranenſe. 365. vide etiam *Synodus*.

Confeſſio ſpecifica peccatorum S. Corbiniano à latrone facta. 6.

Confirmationis Sacramentum à S. Bonifacio collatum. 56. ab Hittone Ep. Friſing. 102.

Conjuratio in Imperatorem detecta. 250.

Conradus I. fit Imperator. 159. inimico Imperium defert. 160. obitus & ſepultura. ibid.

Conradus II. Salicus è Franconiæ Duce Imperator 216. curtem ratisbonenſem Friſing. Eccleſ. confirmat. ibid. adjicit eidem nova prædia 218. Romæ coronatur. 221. filium conſortem regni facit. 222. Eundem Egilberto Epiſcopo Friſing. committit ibid. Friſingæ moratur, ubi eidem Eccleſiæ omnia bona confirmat. 223. bellum in Hungaros decernit. 224. tres inſignes donationes facit Egilberto Ep. Friſing. 226. & ſeqq. Imperij provincias viſitat, in Italiam movet, Calinenſibus ſubvenit, & moritur. 231.

Conrados III. Suevus fit Imperator. 316. panchartam Friſing. Eccleſ. concedit, ubi ſe dicit II. ſicuti etiam alibi. 319. Eccleſ. Friſing. ab Advocatis diplomate liberat. 326. bellum ſacrum cum multis Principibus aggreditur. 329. ob infelicem exitum animi æger redit. 330. ejus varia fata 331. & ſeq. mors 332.

Conradus Henrici IV. Imper. filius ad Pontificem fugit, & Rex Langobardiæ ſalutatur 286. obit. 292.

Conradus Bojariæ Dux Boijs inviſus exauctoratur 249. in Imperatorem conjurat. 251.

B. Conradus I. Archiepiſcopus Salisburg. optimus Præſul. 296. Romæ unus omnium Germanorum Pontifici fidus 297. exulare cogitur. 298. acriter perſtringit Henricum Ep. Friſing. 300. Metropolitanis Canonicis regulam S. Aug. perſuadet. 302. ad ſedem ſuam revertitur. 305. exul in Monaſterio Benedictoburano divertit. ibid. Altaria ab Henrico Ep. Friſing. conſecrata diſſipat, & terretur. 308. & ſeq. non benè convenit cum Eodem 309. ad eundem literæ deprecatoriæ Canonicorum Friſing. pro Henrico Ep. ibid. fundationem Weyarenſem acceptat & auget. 318. moritur 331.

Conradus II. Archiep. Salisburg. Pontifici fidus in exilium ejicitur. 359. obitus & elogium 363.

Conradus Wittelspachius è Moguntina in Salisburg. Sedem transfertur, ubi Synodum convocat 365. reducitur Moguntiam 369. & ſeq. Salisburg. Eccleſiæ inſtitutionem Gurcenſis Epiſcopi vindicat. 374. Baſilicam SS. Udalrici & Afræ Auguſtæ conſecrat. 378. item Weihenſtephanenſem. 385. ubi mortuus? 386.

Conrados Ep. Pataviens. Germanus Ottonis I. Ep. Friſing. 315. item 331.

Conradus Ep. Ratisbon. cum Ludovico Bojariæ Duce diffidet. 386. fuit ultimus ex Comitibus de Frontenhauſen, & Præpoſitus Friſing. 387. conciliatur cum Duce ibid.

Conradus Canonicus & Sacriſta Eccleſ. Cathedr. Friſing. Scriptor Libri quarti Traditionum XXXVI. quando inchoaverit ſcribere? 378.

Conradus Abbas Benedictoburanus cum Henrico Ep. Friſing. dominium fundi propè Lacum vallenſem (Wahlnſee) dividit 312.

Conradus II. Abbas Tegernſeenſis diviſionem Gmundenſis parochiæ impetrat. 379.

Conradus primus Abbas Schyrenſis. 391. teſtis. 392.

Conradus Præpoſitus in Beybarting Frater Geroldi Ep. Friſing. 398.

Conſtantia Auguſta coronatur. 382.

Converſio Sclavanorum ab Attone & Monachis intenditur 64. Bohemiæ. 146.

Corbiniana Mater S. Corbiniani. 1.

S. Corbinianus I. Epiſcopus Friſingenſis, Fondator & Patronus. Patria XVI. & ſeqq. item 1. fuit Monachus Benedictinus. XX. & ſeqq. S. Benedicto ædificat Eccleſiam & Monaſterium XXVI. item Oratorium S. Stephani ibid. numeratur inter viros O. S. B. XXVII. quo anno Friſingæ Sedem Epiſcopalem fixerit? XXVIII. & ſeq. an Synchronus Taſſilonis Ducis XXIX. ordinatur Epiſcopus XXX. parentes 1. baptizatur Waldekiſus, & mutatur nomen. ibid. pia juventus. 2. ſolitudine delectatur & Cellulam conſtruit. ibid. hæc augetur 3. ſilentium ejus prodigiô coronatur. ibid. furem mulæ rediturum divinitus cognoſcit ibid. eundem benignè dimittit. 4. in patrandis miraculis imitatur S. Benedictum ibid. famam averſatur & Romam petit ibid. ad Gregorium II. Pontif. venit, ordinatur Epiſcopus, & donatur palliô. 5. in Galliam redit & ad aulam vocatur. 6 latronem confeſſione expiatum tridoô è furca pendulum liberat 7. Romam ſecundò pergit dignitatem Epiſcopalem deprecaturus & in Bojariam venit 9. à Ducibus honorificè excipitur. ibid. urſo imponit ſarcinas 10. Tridentum venit 11. Papiæ à Luitprando Rege honoratur ibid. Romæ fruſtra Epiſcopale munus à ſe amoliri conatur 12. Papiæ rurſus benignè excipitur. 13. reſtituuntur ablati equi cum fœnore ibid. Majis intercipitur 14. ad S. Valentinum confugit. ibid. invitatur Friſingam, ſed cunctatur coram Grimoaldo Duce comparere ibid. pœni-

pœnitentem Ducem cum Pilitrude abſolvit 15. in monte S. Stephani ſibi ſuisque domicilium conſtruit ibid. fontem excitat 17. Grimoaldi menſam pede evertit ibid. huic veniam petenti conciliatur ibid. veneficam depalmat & Pilitrudis iras acuit 18. Friſingâ diſcedit ibid. Grimoaldo vindictam Divinam nuntiat 19. Friſingam redire renuit ibid. Hugiberto Duce invitante revertitur. 21. an & quas conſecraverit Eccleſias? ibid. impetrat ſuis liberam electionem Epiſcopi ibid. & 152. verus fundator Eccleſiæ Friſing. 22. mortem ſuam prædicit & ſanctè obit. ibid. pluviæ per 30. dies & noctes 23. ſacrum corpus Majas defertur ibid. procax puella punitur. ibid. incorruptum ſanguine è naribus manat. ibid. quidam febri liberatur. ibid. fulgore cœleſti illuſtratur. 24. parvulus fluctibus ſubtrahitur, & quis ille? ibid. quo anno obierit? ibid. non erat grandævus, nec vaſti corporis. 25. Reductio S. Corporis Majis Friſingam, quo anno, & qua occaſione contigerit? 65. Legati in Sacello S. Valentini ingenti fragore terrentur 66. denuò incorruptum invenitur ibid. prodigia in via. 67. Friſingæ obvios habet Epiſcopos & Taſſilonem Ducem. ibid. fons exſiccatur & redit, ſacellum ſuperſtruitur, quod ampliatur ibid. & ſeq. ſocij. 73. ablata prædia Majenſia reſtitui jubentur. 163. Ejus feſtum olim ſimul cum feſto Nativitatis B. V. M. & Dedicatione celebratum 188. 256. item p. 2. 186. Caput argenteum ab Henrico Bojariæ Duce offertur. 188. Patronus ſuæ Eccleſiæ. 245. Translatio 187.

Corpus S. Corbiniani mortuum diu incorruptum bis ſanguine è naribus manat 23. & 24. denuò incorruptum Majis invenitur. 66. Friſingam reducitur 65. & ſeqq. Gregorij VII. Sum. Pont. incorruptum. 279.

Cotesdiu Soror Hittonis Ep. liberalis erga Eccles. Friſing. 103.

Cowo Chorepiſc. Friſing. Monaſt. Moſpurg. permutat. 157.

Cozroh Presbyter & Monachus Cathedr. Eccleſ. Friſing. ſcriptor libri primi traditionum Friſing. XXXVI. fuit diſcipulus Hittonis Ep. 101. vocat ſe Monachum p. 2. 227. & alib. optimè meritus de Eccleſ. Friſing. 115. mors & encomium. 128.

S. Crucis ſignum fronti impreſſum efficax. 6. Hungariæ Regi præfertur 196. aſſumunt multi Principes Imperij expeditionem in terram ſanctam ſuſcepturi 329. ipſa S. Crux Dominica in barbarorum poteſtatem venit. 378.

Cyrinus vide Ariho.

S. Cyprianus, quò translatus? 134.

D.

Damaſiani, ſeu Dieſſenſes Comites, vide Andecenſes.

Damaſus II. Sum. Pont. antea Poppo Epiſcopus Brixioenſis, e Bojaria oriundus 242.

Dapifer Sæc. XI. Friſingæ adhibitus. 246.

Decanus Eccleſiæ Friſing. varia bona accipit ab Ottone II. Ep. ad ſtructuram fontis 384.

Decimæ: convenientia Epiſcoporum & Abbatum ſuper iisdem. 99. dantur à Monaſteriis pauperibus. 197. lis ſuper iis componitur. 272.

Declanus Diaconus Socius S. Virgilij ubi ſepultus? 83. item 323.

Defenſores Eccleſiarum, vide Advocati.

Dedicatio Eccleſiæ: non fit ſine dote. 64. Eccleſiæ Cathedralis olim ſimul cum feſto Nativitatis B. V. M. celebrata 188. 256. item p. 2. 186. Eccleſiæ Cathedr. Bamberg. 208.

Denarius è manu excuſſus in manumiſſione ſervi. 209.

Deotricus Abbas in Tegernbach 135.

Deſiderius Langobardorum Rex beneficus Monaſterio Intricenſi. 65. in Monaſterium truditur. 87.

Deſiderius Abbas Caſſinenſis fidus Gregorio VII. 278. reluctans fit Summus Pontifex, dictus Victor III. ubi vide. 280.

Dialogi S. Gregorij M. græcè verſi, & à quo? 56.

Dietpaldus Comes de Bergen parens Ottonis II. Ep. Friſing. 377.

Dükeri opinio de Synodo Reiſpacenſi emendatur etiam circa Canones. 94. item circa litem inter Attonem Ep. Friſing. & Abbatem Chiemenſem. 95.

Diœceſium Ratisbon. & Friſing. limites. 334.

S. Dionyſius Areopagita Ep. & M. primus Patronus in Schlechdorff 75. & ſeq. item in Scheffdarn. 80. ubi ejus ſacrum corpus? 244.

Ditmarus O. S. B. celebris ſcriptor fit Epiſcop. Merſeburgenſis. 208.

Dominicus civis Romanus febri liberatur. 23.

S. Dominicus Ord. Prædicat. inſtituit 391.

Donus I. Sum. Pont. 177.

Donus II. Sum. Pont. 178.

Dracolfus Ep. Friſing. XII. fuit ex nobilibus de Humblen & ex gremio. 157. tractatum init cum Covvone Chorepiſcopo. ibid. ſpoliat Monaſteria, & perit in Danubio. 162. ſimilis Judæ proditori. 161. Eberſpergenſi templo conſecrationem denegat, & tepidus audit. ibid.

Druidæ Sacerdotes Galliæ Virginem parituram prædicunt. 2.

E.

B. Eberhardus ex Abbate Biburgenſi fit Archiepiſcopus Salisburg. 331. litem componit de limitibus Diœceſium Friſing. & Ratisbon. 334. moritur. 352. coram Imperatore cauſam Alexandri III. Pont. defendit 358. præmium ejus in cœlis cuidam revelatur 359.

Eberhardus II. Truchſeſſius ex Brixioenſi Ep. fit Archiep. Salisburg. 386. diſſidet cum Ludovico Bojariæ Duce. ibid. cum eodem in gratiam redit. 387. Synodum convocat. 390. Epiſcopatum Lavantinum erigit. 399.

Eberhardus primus Epiſcopus Bamberg. 207.

Eberhardus Ep. Auguſtanus bonum Monaſterij Benedictoburani promovet. 225. cum Nitkero Ep. Friſing. tranſigit ſuper decimis 246.

Eberhardus Arnolfi mali filius paternum Ducatum obtinere nititur. 166.

S. Eberhardus Opilio ſepultus propè Friſingam agreſtibus beneficus 323.

Eberhardus de Cella Abbas Tegernſeenſis intruſus 197.

Eberhardus Abbas Weihenſtephanenſis 385. teſtis 392.

Eberwinus primus Præpoſitus Berchtoldsgadenſis ex Raittenbuech accerſitus 267.

Ecbertus Epiſcopus Bamberg. inter teſtes 389. proſcribitur ibid.

Eccleſia: S. Benedicti Friſingæ à S. Corbiniano exſtructa XXVI. eidem fit donatio 101. Carnotenſis in Gallia omnium antiquiſſima, & quare? 2. ante dedicationem dotatur. 64. malè habitæ àb Arnolfo malo, & an reſtitutæ? 164. & ſeq. eis favet Otto Mag. Imper. 175.

Eccleſiaſtici olim Archi-& Cancellarij. 141.

Ecclipſis ſolis funeſta Ludovico Pio Imper. 120. inſolita. 312.

Eckhardus S. Galli Monachus Ottonis II. Imper. inſtitutor. 175.

Eckhardus Comes Schyrenſis Advocatus Friſing. 275.

Egilbertus Friſing. Ep. XVI. S. Henrici Imper. Cancellarius. 198. & ſeqq. varia nomina & proſapia. 205. ejus frater interimitur ibid. accipit bona in Carinthia. 206. ſubſcribit erectioni Bambergenſis Epiſcopatus 207. intervenit apud S. Henricum Imper. pro Monaſterio Pollingano. 208. item pro Eccleſia Paderbornenſi 209. & 226. ſuppetias fert Brunnoni Ep. Auguſtano. 209. ideò arma in ſe concitat. 221. Canonicis in monte S. Stephani ſubſtituit Monachos. 210. idem Monaſterium dotat. 211. ejus laus. 212. impetrat dicto Monaſterio Inſulam Sahſonganc, quam poſtea ex permutatione Friſingenſi Eccleſiæ obtinet 212. & ſeq. alias permutationes facit, & donationem adjicit. 214. ſuffragium confert in electione Imperatoris. 216.

Eidem

Eidem confirmantur ædes Ratisbonenſes. 216. nova prædia obtinet. 218. item plura bona à S. Chunegunda Auguſta. 219. ergà eundem ſe gratum exhibet. 220. vindicat Eccleſiæ ſuæ Abbatiam Moſpurgenſem. 221. moderator Henrici nigri Imper. 222. Panchartam impetrat 223. prædia commutat 225. 230. 232. & ſeq. tres inſignes donationes Eidem fiont ab Imperatore, ubi ejus merita commendantur 226. & ſeqq. moritur. 231. cum Canonicis Cathedr. Eccleſ. Friſing. primam bonorum commutatiooem facit. 232. varij contractus 233. Sacram Suppellectilem auget & exornat. 233. aliæ laudes. 234. annua & dies obitus. 234. Synchroni. 235.

Electio: libera Friſingenſibus à S. Corbin. impetratur. 21. item 152. hujos alia exempla Sæculo VIII. 22. de liberis Electionibus Caroli Mag. & Ludovici Pij Impp. ſtatutum 107. Ludovicus Germanicus concedit Monaſterio Altahæ inferioris. 127. turbida. 129. Libertas electionis Friſingenſibus confirmator. 152. diſcors. 162. Ducum Bojariæ 190. Gregorij VII. unaoimis ab ipſo Henrico IV. Imperat. rata habetur 263. libertas in deligendis Sum. Pootificibus reſtituta 282. Weyarenſis Præpoſiti pertinet ad Capitulum Metropolit. Salisburg. 312. libera ooo competit Canooicis Gurcenſibus. 374.

Electores S. R. I. inſtituti incertô oumerô. 192.

Elilandus Abbas & fundator cum fratribus ſuis Monaſterij Benedictoburani. 37. item Schlechdorffenſis. 76. & ſeq.

Ellanodus Archipresbyter Friſing. Intereſt Synodo Reisbacenſi. 94. repetit quatuor Eccleſias à Luitfrido Abbate Chiemenſi. 96.

Ellenhardus XIX. Ep. Friſing. Illuſtres natales 249. dies electionis certus, annus incertus ibid. Panchartam obtinet. 253. præſens conſecrationi B. Gebehardi Archiep. Salisburg. 254. fundator Eccleſiæ Collegiatæ S. Andreæ Priſing. & ejus intentio ibid. liberalitas in recens fundatum collegium, obi etiam dona deſcribuntur 255. & ſeqq. ejus inſignia 257. Eidem obtinet ab Imperatore quædam bona. 258. Abbatiam Benedictoburanam impetrat. 259. ubi legitimum Abbatem exautorat 260. erga Eundem iterùm magnificè munificus Henricus IV. Imper. 261. item 268. variis actibus præſens 262. Cum Patriarcha Aquilejenſi convenit. 268. an acta Henrici IV. Imper. probaverit? 269. an ſubſcripſerit Decreto Conciliabuli Wormatienſis? 270. an communicaverit cum Pontifice Romano? 272. beneficus Weihenſtephanenſibus. ibid. componitur cum Archiep. Saliſb. Ibid. & ſeq. fundat anniverſarium & moritur. 274. diſtinguendus ab alio Ellenhardo Miniſtro Friſing. Eccleſiæ. 275. Caoſa de eius morte diſcotitur 307.

B. Ellingerus Abbas Tegernſeenſis loco movetur. 225. reſtituitur, & in Monaſterium Benedictoburanum Benedictinos denuò inducit. 225. iterùm exauctoratur, & Altaham mittitur. 239. ejus Epitaphium. 9.

Embrico Epiſc. Ratisb. 140. Eidem Abbatia S. Emmerammi conceditur 143.

Embrico Ep. Auguſt. confecrat Eccleſiam SS. Udalrici & Afræ. 262.

S. Emmerammi Ep. & M. adventus in Bojariam. XIV. Martyrium, Monaſterij & Eccleſiarum erectio ibid. & ſeq.

Engelbertos Waſſerburgi & Halæ Dynaſta reſtaurator Monaſterij Attilenſis. 281. & ſeq. beneficus Friſing. Eccleſiæ. 282.

Engelmarus Ep. Pataviensis 140. Arnulpho Imperatori acceptus. 148. feriùs obiit, ac quidam putant. ibid.

Epiſcopatus quatuor in Bojaria inſtituuntur. 4. Eiſtadienſis, Herbipolenſis, Buriburgenſis, & Herefordienſis inſtitutio. 36. & ſeq. item Bambergenſis 207. hic cœlitus ſtabilitur 220. initia Gurcenſis. 262. turpes eorum nundinæ 277. iniqua diſtributio. 284. Chiemenſis & Seccovienſis inſtitutio 390. Lavantinus erigitur 399.

Epiſcopi præſentes in Synodo Dingolfingana 70. pactum inter eosdem & Abbates 72. olim Reges in bellum comitari ſoliti 88. in regno Francorum Sæc. VII. Primates & Principes dicuntur, aliisque præferuntur 88. & ſeq. præſentes Syoodo Reispacenſi. 94. honorati legibus à Carolo Magno ibid. Lectionem & pauperes ad menſam babere atque ſcbolas erigere jubentur 107. hæredes à Carolo Magno inſtituuntur ibid. liberè eligantur. ibid. quidam malè ſentiuot de cultu imaginum. 110. olim ſimul erant in aliis locis Abbates Regulares. 127. Bavariæ Epiſcoporum querelæ ad Joan. IX. Pontiſ. 150. poſſeſſiones Eccleſiarum in profanos uſus non convertant. 251. Simoniaci puniti. ibid. Decretis Cooiciliabulorum Wormatienſis & Papienſis ſubſcribentes. 269. & ſeq. quidam Germaniæ reſipiſcunt. 271. eorum triſtia fata. 277. quot Catholici permanſerint in Germaoia? 283. & ſeq. Bojariæ legitimo Pontifici adhærent 352. iisdem fruſtra commendatur Pſeudo-Pontifex. 354. io fide Alexandri III. Pontif. perſiſtunt. 358. Schiſmatici multi peſte pereunt 362. alij abſolvuntur 364. Bojariæ Epiſcopi ao aliquando paruerint Juriſdictioni Ducum? 369.

Epiſtolæ Summorum Pontificum? Gregorij III. ad S. Bonifacium 34. Leoois VII. Regibus, Ducibus, Epiſcopis, Abbatibus, Comitibus &c. 168. Honorij II. ad Conradum Salisburg. Archiep. 309. Alexandri III. ad Albertum I. Ep. Friſiug. 362. Ejusdem ad Fridericum I. Imper. 370. item alia Ejusdem ad Albertum Ep. Friſing. 374. ArchiEpiſcoporum & Epiſcoporum: Bojariæ Epiſcoporum ad Joan. IX. Sum. Pont. 150. Conradi I. Archiepiſcopi Salisburg. ad Canonicos Friſing. 20. Ejusdem ad Ottonem I. Ep. Friſiog. 325. Ottonis Epiſcopi Friſing. ad Eugenium III. Papam. 331. Ejusdem ad Pridericum I. Imper. 341. Alberti Ep. Friſing. ad ſuos Canonicos 372. ad Rupertom Abbat. Tegernſeenſem tres 373. & 375. Abbatum, Monachorum, & aliorum Eccleſiaſticorum: Gosberti Abbat. & aliorum Tegernſeenſium ad Goteſcalcum Ep. Friſiug. octo. p. 2. 471. & ſeq. Eberhardi de Cella & Peringeri Abbatum Tegernſeenſ. ad eundem. 197. Peringeri & Ellangeri Abbatum de Tegernſee ad Egilbert. Ep. Friſiug. tres. 134. Albini Abbatis itidem de Tegernſee ad Nitkerum Ep. Friſing. 249. Canonicorum Cathedr. Eccleſ. Friſing. ad Conradum I. Archi-Ep. Saliſb. Ruperti Abbatis Tegernſeenſ. ad Albertum Ep. Friſing. 373. Plebani in Gmund. ad eundem. 375. Priderici I. Imper. ad Ottooem I. Ep. Friſing. 342. ad Rupertum Abbatem Tegernſeenſem 372. ad Albertum Ep. Friſing. ibid.

Epitaphium Ellingeri Abbatis io Tegernſee. 9. Udalſcalci Abb. ibid. 294. Ottonis I. Ep. Friſing. 346. & ſeq.

Epocha Pippini Regis Franciæ & Taſſilonis Ducis Bojariæ ſtabilitur. 42. Ludovici II. Imper. 130. Ottonis II. Imper. 177.

Equus S. Corbioiani ab Urſo devoratur 10. alij duo furtô ſubdocuntur 11. reſtituuntur cum fœnore. 13.

Erchanbertus Ep. Friſing. VII. mentio cujusdam. 111. quis ex quatuor factus Epiſcopus? 118. & ſeq. fuit etiam Abbas Campidonenſis, ubi etiam Dietenpertus, Adalbertus, Eccanbertus, & Moringer de Hopferpach dicitur. 119. quo anno electus? ibid. intereſt pacificationi Lotharij Imper. cum fratribus 120. 124. ſub eodem augentur res Eccleſiæ Friſing. 121. & ſeqq. quo anno factus Abbas Campidonæ? 122. Ejos nepotes 123. an ipſe fuerit nepos Hittonis Ep. 123. damnum illatum compenſat. 125. probatur clarius, ipſum fuiſſe Abbatem Campidonæ. 125. ſolicitus in loſtranda Diœceſi. 126. aliæ virtutes ibid. qoo anno obierit? 127. tumulus, ubi ſignis clareſcit. ibid. inſertus libro Societatum Augienſium. 132.

Erchangerus Sueviæ Dux Hungaros cædit. 160.

Erchangerus Abbas Weihenſtephanenſis exautoratur & reſtituitur. 286. & ſeq.

Erchanpaldus Epiſcop. Eiſtetenſis ſubſcribit Epiſtolæ ad Joann. IX. Pont. 150.

Eremitoriom prope Lacum Vallenſem ab Hieronymitanis inhabitatur 313.

Digitized by Google

S. Erbardus inter Sanctos recenſetur 144.

Erimbertus Epiſcopus Friſing. II. frater S. Corbiniani XV. & 26. S. Emmerammo Eccleſiam ædificat XV. inſidias Pilitrudis Fratri detegit. 18. 26. ad Luitprandum Regem miſſus. ibid. an S. Corbinianum ſepeliverit? ibid. ſuccedit in Sede Epiſcopali & quando? 27. gratitudo ergà Fuldenſes 39. conſecrat Eccleſiam Tegernſeenſem & Illmenſem. 41. donationes ſub eo Eccleſ. Friſing. factæ. 44. & ſeq. conſecrat Eccleſias in Helffendorf & Biberpach 45. obitûs annus & dies 45. invenitur venerabile cadaver & deſcribitur. ibid. & ſeq. Synchroni 47. olim Friſingæ cultus. 73.

Ermwolfus hæreticus à S. Bonifacio è Bojaria proſcribitur. 32.

Erneſtus Abbas ad Quercum ſuperiorem intereſt Synodo Dingolfinganæ. 70.

Erneſtus Comes, Dux exercitûs Ludovici Germanici Judex conſtituitur inter Annonem Epiſcop. Friſing. & Udalſcalcum Tridentinum. 132.

Erneſtus Sueviæ Dux Auguſtanum Epiſcopatum vexat. 221.

Evangeliorum liber Theotiſcè conſcriptus Friſingæ ſuperſtes. 155. ab Elleohardo Ep. Friſing. Eccleſiæ S. Andreæ oblatus deſcribitur. 256.

Eugenius II. Sum. Pont. 108.

Eugenius III. Sum. Pont. gradus academicos inſtituit. 332. Guicmanni Epiſcopi tranſlationem improbat. 332. moritur. 333.

Euricus Epiſcopus. 97.

S. Euſebius Strigonienſis inſtitutor Eremitarum Divi Pauli 391.

S. Euſtaſius Abbas Luxovienſis de Bojaria benè meritus. XII.

S. Eutropius olim Patronus Friſingæ. 244. & ſeq.

Ezelinus de Baſano causâ cadit ſuper terra de Gudaga. 353. eandem ab Eccleſia Friſing. in feudum recipit. 355.

F.

Fagana Familia illuſtris antiquiſſima aliàs dicti de Vagen. benefica Eccleſiæ Friſing. 43.

Fama S. Corbiniani. 4.

Fames in Germania 147. in Bojaria 390. ibid. & in aliis regionibus 393.

Febris pellitur meritis S. Corbiniani. 23. patronus contra eam S. Sigiſmundus Rex & Mart. 357.

SS. Felicianus & Primus MM. Patroni in Wert, ſeu Wertſee in Carinthia. ubi eorum Sacræ Reliquiæ? 183.

Feſta Sanctorum Sæculo XI. Friſingæ ſpecialiter celebrata. 256.

Fœdus pro mortuis. 72.

Fons in monte S. Stephani excitatur à S. Corbiniano 17. exſiccatur & redit. 67. ſuperſtruitur Sacellum modò in auguſtiorem formam redactum ibid. & ſeq.

Formoſus Sum. Pont. 144. Arnulphum Imper. coronat. & paulò poſt moritur. 146.

S. Franciſcus Seraph. ordinem ſuum inſtituit 391. præſens expeditioni ſacræ. 393.

Francorum leges conditæ. XV.

Fridericus I. Barbaroſſa fit Rex Germaniæ 332. coronatur Imperator 333. ejus quædam turpia facta ibid. Pontificem offendit. 334. conciliatur 335. litem componit ob dejectum Pontem in Vering. 337. bellum adversùs Mediolanenſes decernit. 345. item 352. diffidet cum Pontifice. 352. Antipapam fovet ibid. Mediolanenſes vincit. 353. addictus Alberto Ep. Friſing. ibid. Bojariæ Epiſcopis Pſeudo-Pontificem fruſtra commendat. 354. reſtaurationem Eccleſ. Cathedr. Friſing. adjuvat. 355. Mediolanum capit & devaſtat. 358. Bojariæ Epiſcopos fruſtrà tentat ibid. & ſeq. Paſchali Antipapæ ſtudet 361. exercitum contra Pontificem movet infelici ſucceſſu 362. Adelbertum Archiep. Saliſburg. è Sede ejicit. 363. eundem mirè exagitat. ibid. rursùs in Italiam movet, ubi profligatur 364. cum Pontifice in gratiam redit. ibid. Henricum Leonem proſcribit & in Bojaria Ottonem Wittelspachium ſubſtituit. 365. viam ſalariam prope Veringam Alberto Ep. Friſing. adjudicat nullo ſecuto effectu ibid. Henricum Leonem inſectari pergit. 367. Bojariam in plures Ducatus dividit. 369. ei commendatur Albert. Ep. Friſing. 370. ejusdem literæ in cauſa DietramCellenſium. 372. conſtitutionem contra incendiarios edit. 379. in Palæſtinam movet ubi aquis hauritur. 379. Eccleſiæ Friſing. varia jura in Auſtria adjudicavit. ibid.

Fridericus II. Imper. ad Sceptrum vocatur 389. & ſeq. in Sede Caroli Magni collocatur & Ottonem Brunſwicenſem exauctoratum debellat 390. confirmat privilegia Monaſterio Cremiſanenſi. 392. concedit alia civitati Norimbergenſi 393. coronatur 394. querelæ contra eundem 399. ejus ſocordia. 400.

Fridericus Archiepiſcop. Saliſburg. unanimiter electus. 174. conſecrat S. Wolfgangum. 177. fit Legatus Sed. Apoſtol. 178. conſecrat Eccleſiam Eberſpergenſem. 183.

Fridericus an aliquis poſt Goteſcalcum Epiſcopus Friſingenſis? 205.

Fridericus dictus Rochus, ſeu Roke Comes Andecenſis Monaſterium Attilenſe diripit. 382.

Friſia adiitur à S. Bonifacio nullo fructu. 30. ſecunda vice. 56. ibi cum ſuis occiditur. 57. poſt necem Sancti convertitur. ibid.

Friſingenſis Eccleſia Cathedralis S. Mariæ: primi Miniſtri Monachi. XX. item p. 2. 173. & alibi ſæpè. vocatur Monaſterium, cœnobium, clauſtrum XX. exornatur XXVI. quo anno fundata? XXVIII. & ſeqq. S. Corbiniani curæ pro eadem 15. prima prædia eidem conferuntur 16. olim ſubjecta Metropoli Moguntinæ 39. donationes eidem factas continet plerasque pars ſecunda, ubi vid. Advocatus quando datus? 85. multæ Eccleſiæ ſubtrahuntur à Taſſilone Duce & Luitburga Conjuge. 96. deſcripta inter hæredes Caroli Magni 102. eidem reſtituitur Monaſterium in Innching. 106. huc transferuntur corpora SS. Alexandri I. Papæ & Mart. Juſtini & Nonnoſi Confeſſorum. 117. prima mentio Canonicorum. 123. incendiò periit & quo anno? 150. & ſeqq. reſtauratur à Waldone Ep. 155. ablata reſtitui jubentur. 163. quando reſtituta? 164. tempore Wolframi Ep. adhuc Monaſterium dicitur & an fruſtra? ibid. cremata Urbe ſervatur. 170. conceduntur regalia jura. 192. ejus poſſeſſiones ſtabiliuntur 223. Patroni tempore Nitkeri Ep. 244. & ſeq. augentur proventus. 274. 280. 282. 288. 314. &c. ejus poſſeſſiones verſus alpes trans Iſaram 237. cum tempore ſubtractæ ibid. alia bona nobilibus conceſſa alia itidem ſubtracta 289. & ſeq. ejus miſer ſtatus tempore Henrici Ep. 300. in protectionem Apoſtolicam ſuſcipitur 324. liberatur ab importunitate Advocatorum 326. & ſeq. horribilis conflagratio & reſtauratio. 350. & ſeq. vindicantur bona 353. hæres Inſtituitur ab Alberto Epiſcop. 363. an ſub eodem denuo exuſta ſit? 369. veneratur S. Chunegundam Auguſtam 385.

Fromundus Monachus & Portarius ſcribit ad Goteſcalcum Ep. 197.

Fur tunicæ S. Corbiniani à Deo punitur, & à Sancto benignè dimittitur 3. Equorum fures 11. puniti 13.

G.

Gallia patria S. Corbiniani. XVIII. & ſeq. ad fidem Chriſtianam prona & cur? 2. calamitatibus affligitur 112.

Gaubaldus Epiſcop. Ratisbon. inſtituitur. 34.

Gaudentius dictus Kadinus ex Monacho O. S. B. fit primus Archiepiſcop. Gneſnenſis. 195.

S. Gebehardus Archiepiſcop. Saliſburg. conſecratur Ratisbonæ 253. & ſeq. pallium accipit. 259. Gurcenſem Epiſcopatum erigit 262. non ſubſcripſit Decreto Conciliabuli Wormatienſis. 270. cum Ellenhardo Ep. Friſing. componitur. 272. laudatur à Pontifice & reprehenditur ibid. & ſeq. ab exilio revertitur 281. ſanctè obit. 283.

Geb-

Digitized by Google

Gebhardus Ep. Ratisbonenſis. 190.
Gebhardus III. Ep. Ratisbon. Conradi Imper. frater donationem Eccleſiæ Friſing. facit, & ampliorem uſumfructum recipit. 232. & ſeq. cum Conrado Bojariæ Duce diſſidet. 249. in Imperatorem conjurat. 250. præſens conſecrationi Gebehardi Archiepiſcopi Saliſburg. paulò poſt moritur. 254.
Gebhardus Ep. Eiſtettenſis. 240. educator Henrici IV. Imper. tum Bojariæ Ducis eandem egregiè defendit. 249. fit Summus Pontifex. 250.
Gebhardus Ep. Conſtantienſis Legatus Pontificius Clerum reformare ſtudet. 286.
Gebhardus Comes de Hollenſtein quædam bona Ottoni II. Ep. Friſing. vendit. 390.
Gebhardus Comes de Kreglingen oblatò pretiò bona Friſing. Eccleſiæ reſtituit 396.
Gelaſius II. O. S. B. Summus Pontifex iniqua paſſus in Galliam fugit. 301.
Genuflexio trina Summo Pontifici à Ludovico Pio Imper. exhibetur. 107.
S. Georgius: an ejus Eccleſia à S. Corbiniano conſecrata? 21. Patronus Friſingæ. 245.
S. Gerardus Sagredo Ep. & M. O. S. B. auctor expoſitionis ſuper hymnum trium Puerorum, & ejus vitæ compendium. 241.
Gerardus primus Abbas Weihenſtephanenſis 212.
B. Gerhohus Can. Reg. O. S. Auguſt. in Raittenbuech Socius à Chunone Epiſcopo Ratisbon. adſciſcitur. 307. ejus præclarum opus de ædificio Dei. 308. Friſingæ olim literis operam dedit. ibid. factus Præpoſitus Reicherſpergenſis laudatur. 312. ejus judicium de Ottone I. Ep. Friſing. 342. Otto eidem certas decimas donavit, & quando? 344. coram Imperatore Friderico cauſam Alexandri Pontificis defendit 358. moritur 363.
Germani à Carolo Craſſo deficiunt. 143. viam ſibi ſternunt ad Imperatores liberè eligendos 144. profligantur ab Hunnis 159. eorum pietas iniquiſſimo tempore 285.
Germania: in ea celebratur à S. Boniſacio prima Synodus. 39. grata erga eundem. ibid. obtingit Ludovico dicto Germanico 120. vexatur fame 147. miſera conditio. 158. turbæ. 142. 144. 262. 272. 279. acta varia. 283.
S. Germani Eccleſia in vico Caſtrus. 2. ad eam ſibi Cellulam conſtruit S. Corbinianus ibid.
Geroldus Ep. Friſing. XXV. natales, fratres, annus & dies electionis. 398. Monaſterio Beyhartingenſi parochiam in Tuntenhauſen donat ibid. Collegio S. Viti Friſingenſi parochiam in Sinzhauſen cum annexis tradit. 399. electionem Ardacenſenſis Præpoſiti Friſingenſi Epiſcopo aſſerit. 400.
Gibellinorum & Guelforum ſanguis in Friderico Barbaroſſa convenit. 332.
Giſala Childerici Regis Uxor Monialis in Cochl. 55.
Giſilarius Socius S. Ruperti Ep. & Monachus X.
Gosbertus Abbas Tegernſeenſis familiaris Goteſcalci Ep. Friſing. 194. ejus mors nunciatur Collegio Cathedrali Friſingenſi. ibid.
Goswaldus Ep. Würzburgenſis Abbas Altahæ inferioris. 127. impetrat huic Monaſterio liberam electionem ibid.
Goteſcalcus Ep. Friſing. XVI. Natales, electio, & varium nomen 189. & ſeq. Ottoni III. Imperat. prædiolum concedit & plura bona in Auſtria recipit. 191. jus cudendæ monetæ, mercatum, & teloneum impetrat 192. Romæ & alibi cum Imperatore verſatur. 193. eidem familiaris Gosbertus Abbas Tegernſeenſis. 194. S. Gotthardum reprehendit. 196. variæ ad Goteſcalcum Epiſtolæ 194. 196. 197. intereſt electioni S. Henrici Imper. 197. ab Eodem varias donationes accipit. 198. & ſeq. in Comitatu S. Henrici Imper. Pragæ pro Concione dicit, & Hezilonem liberat 200. & ſeq. à Baronio vocatur Sanctus. 201. an præſens Concilio Tremonienſi ibid. Reliquias S. Tertullini in argenteo Sarcophago recondit. 203. annus obitûs, ejus votum, fundatio anniverſarij, merita & Synchroni. 204.
B. Gothelmus Abbas Benedictoburanus 225. & ſeq. Nitkero Epiſcopo Friſing. reſiſtit. 247.
S. Gothardus Abbas Altahæ inferioris, Tegernſeenſis, & aliorum Monaſteriorum reformator apud Goteſcalcum Ep. Friſing. accuſatur, & reprehenditur, reſcribit Epiſcopo & abit, poſtea factus Epiſcopus Hildesheimenſis 196. & 215. intervenit apud S. Henricum Imper. pro Monaſterio Tegernſeenſi. 208. Moguntino Concilio intereſt & mulierem à dæmonio liberat. 216. moritur. 231. ejus Neocellæ Sacellum 322.
Gradus academici inſtituuntur. 332.
Græci Legati veniunt Saliſburgum ad Carolum Magnum. 95. Organi pnevmatici inventores 136.
Granarij Friſing. Præfectus Wolfherus de Rindingen bona permutat 396.
Gratianus Monachus O. S. B. Decretorum auctor gradus academicos ſuggerit. 332.
Gratitudo Germaniæ & in ſpecie Bojariæ erga Fuldenſe Monaſterium 39.
S. Gregorius II. Sum. Pontifex S. Corbinianum Epiſcopum ordinat XXX. item 5. fuit Monachus Ord. S. Bened. & ejus elogium ibid. denuò honorificè S. Corbinianum excipit. 12. Eidem Epiſcopale munus deprecanti convocata Synodo non annuit. ibid.
Gregorius III. Sum. Pont. aditur à S. Bonifacio. 32. Epiſtola ad S. Bonifacium. 34. obit 37.
Gregorius IV. Sum. Pont. 112. pacem inter Ludovicum Pium & filios fruſtra molitur 115. feſtum omnium Sanctorum inſtituit. ibid.
B. Gregorius V. Sum. Pont. coronat Imperat. & firmat Germanis jus modúmque præſcribit eligendi Imperatorem 192. moritur. 195.
Gregorius VI. Sum. Pont. Pontificatum deponit 242.
Gregorius VII. fit Summus Pontifex, ubi de ejus laudibus. 263. agnoſcitur ab Henrico IV. Imper. 263. & ſeq. ejus Zelus 268. Clerum reformat & à populo defenditur. 269. contra eum habentur duo Conciliabula. 269. & ſeq. Henricum Imper. diris devovet. 271. item 277. Concilium Generale indicit & Imperium in Rudolphum Sueviæ Ducem transfert. 277. cura pro Eccleſia. 278. obſeſſus liberatur ibid. moritur & ejus elogium 279. vid. etiam Hildebrandus.
Gregorius VIII. fit Summus Pontifex. 378. Chriſtianos ad bellum Sacrum incitat & moritur. 378.
Grimoaldus Dux Bojariæ honorificè S. Corbinianum excipit. 10. Eundem Româ redeuntem intercipit, & Friſingam invitat 14. inceſtuoſum cum Pilitrude thorum ejurat. 15. corripitur ob panem cani porrectum. 17. veniam petit & reconciliatur. ibid. S. Corbinianum fruſtra Friſingam revocat. 19. interficitur, & à quibus ibid.
Gripbo filius Caroli Martelli in cuſtodiam datur 40. in libertatem aſſertus tumultuatur & Bojariam occupat. 41.
Guelpho vid. Welfo.
Guibertus Antipapa atrocia tentare auſus adverſus Gregorium VII. Pontificem 269. excommunicatur 272. 278. 283. Henricum IV. coronat 278. urbe pellitur. 283. eandem denuò invadit. 285.
Gnicmanni Epiſcopi translatio ad Archiepiſcopatum Magdeburgenſem improbatur 332.
Guido Aretinus O. S. B. Syllabarum Muſicarum inventor 215.
Guido Cardinalis lapis offenſionis 352.
Guido Cremenſis fit Antipapa Paſchalis III. dictus 359.
B. Guntherus ex Monacho S. Emmerammi Ratisbonenſis Epiſcop. 169. Ottoni Cæſari calceum pro Epiſcopatu offert. ibid.
Guntherus Archiepiſcopus Saliſburg. 215. moritur 221.

H.

Habitum mutare dicitur, dum quis Monachus factus. 68.
Hadrianus I. Sum. Pont. Theodonem Taſſilonis Ducis filium baptizat. 63.
Hadrianus II. Sum. Pont. 131.

Hadrianus III. Sum. Pont. decretum edit de ſolis Italis ad Imperium aſſumendis. 142.

Hadrianus IV. Sum. Pont. Fridericum I. Imper. coronat 333. offenditur ab Imperatore 334. eidem conciliatur 335. nova ſimultas oritur & morte tollitur 352.

Hæres vide Aribo.

Hæreſis Ermwolfi è Bojaria proſcribitur. 32.

B. Hartmannus ex Præpoſito Clauſtro-Neoburgenſi fit Epiſcopus Brixinenſis 325. non intereſt Conciliabulo Papienſi 353. coram Cæſare cauſam Alexandri III. defendit 358. mors. 359.

Hartmannus e Cænobio S. Nicolai prope Paſſavium fit primus Decanus Canonicorum Regularium Metropolitanæ Salisburgenſis 302.

Hartwicus Ep. Ratisbon. litem componit cum Ottone I. Ep. Friſing. 334. fidus Pontifici 353.

Hartwicus ex Priore SS. Udalrici & Afræ fit Epiſcopus Auguſt. 362.

Hartwicus è S. Maximini Treviris poſt reſtaurationem primus Abbas Tegernſeenſis. 184.

Hartwicus ex Boicæ aulæ Cancellario fit Canon. Regul. in Raittenbuech, & poſtea primus Præpoſitus in Dieſſen 311.

Hartwicus Italiæ invaſor fit Monachus 209. & ſeq.

Hatto ex Abbate Archiepiſcopus Moguntinus Ludovicum Arnulphi Imperat. filium è S. fonte levat. 145. Ejusdem tutor. 149.

Hatto Ep. Patavienſis Miſſus Dominicus 105.

Haziga Comitiſſa Schyrenſis fundatrix Eccleſiæ in Cell. 272. Monachis locum Viſchpachan concedit, qui huc migrant. 281.

Helff dir GOtt: hujus precationis origo. 140.

Helmoinus Comes munificus Eccleſiæ Friſing. 89.

Hemma Conjux Ludovici Bojariæ Regis. 114. moritur 137.

Henricus I. Epiſcop. Friſing. XXI. Natales & intruſio. 291. à Pontifice alienus. 292. conſentit erectioni Dietrami-Cellæ. ibid. male inductus è Bohemia fugere cogitur. 294. Abbati Tegernſeenſi privilegium concedit. 299. an Bulla excommunicationis & Depoſitionis contra Eum emanaverit? ubi de Ejusdem deplorando regimine. 300. abſolutus à Papa nondum conciliatus Archiepiſcopo 309. pro eo literis deprecantur Canonici Friſing. ibid. dividit cum Abbate Benedictoburano dominium propè lacum Vallenſem 312. & ſeq. favet Monaſterio Biburgenſi 313. donat quædam Eccleſiæ Cathedrali, moritur, fundator aræ S. Leonardi Abb. 314. an Ducibus Bojariæ à Conſiliis & Synchroni. ibid.

Henricus Præpoſit. Berchtesgad. intruditur in Sedem Salisburg. 364. fit Epiſcop. Brixinenſis 365.

Henricus Archiepiſcopus Moguntinus è ſede ſua ejicitur. 333.

Henricus Auceps fit Rex Germaniæ. 160. prædia à S. Corbiniano comparata reſtitui jubet. 163. Hungaros cædit, prædamque Eccleſiis diſtribuit. 165. magnus dicitur & obit. ibid.

S. Henricus Imperator dictus claudus Bojariæ Ducatum impetrat. 190. à Divo Wolfgango educatus mortuo quoque curæ fuit. 191. funus Ottonis Imp. excipit, & coronatur Rex Germaniæ. 197. S. Chunegundem Conjugem ducit & varia bona Goteſcalco Ep. Friſing. donat 198. & ſeq. Hezilonem rebellem capit. 200. fit Rex Italiæ ibid. in Bohemiam movet & Heziloni ignoſcit. ibid. & ſeq. ejus Sancta ſtudia 201. munificentia in Friſing. Eccleſiam. 206. fundat Bambergenſem Epiſcopatum. 207. Henricum Bojariæ Ducem & Adalberonem Trevirenſis Sedis invaſorem proſcribit. 207. & ſeq. ejus munificentia in varias Eccleſias. 208. Romæ coronatur 209. pomum aureum Cluniacum mittit, & regiam coronam ſupra aram S. Petri ſuſpendit. ibid. cupit fieri Monachus, ſpondet obedientiam, & reſumere jubetur faſces Imperij. 210. Monaſterio Weibenſtephanenſi donat Inſulam Sabſonganc. 212. in Italia triumphat. 214. Caſini à calculi dolore liberatur à. S. Benedicto, & gratum ſe exhibet Soſpitatori. 215. S. Robertum Galliæ Regem convenit. 215. Moguntiæ Concilio intereſt, & mirè Epiſcopos veneratur 216. Virgo Sanctè moritur injurias ſceptrô compenſans. ibid. Brunonem fratrem de evertendo Epiſcopatu Bambergenſi cogitantem abſterret. 228. colitur ſemper cum S. Chunigunde. 237.

Henricus III. niger dictus fit conſors Imperij & coronatur 222. Egilberto Epiſcopo Friſing. educandus committitur. ibid. Hungaris pacem concedit. 224. rara in parentem pietas 231. Eidem ſuccedit. ibid. Pancartam Friſing. Eccleſ. concedit. 236. confirmat eidem curtem in Alarn. 237. donat Ottermundingam. 238. conſentit translationi Epiſcopatûs Eiſtettenſis & mox revocat. 239. Hungaros domat & tributarios facit. 240. pauperes reficit. ibid. Hungaris Friſingæ pacem concedit. ibid. Bernulphum & Machtunum fratres Nitkeri Epiſcopi plecti jubet. ibid. non peccavit contra Gregorium VI. 242. Romæ coronatur. ibid. Summos Pontifices deſignat. ibid. Ardaker Nitkero Ep. Friſing. offert. 242. ei naſcitur filius. 244. bona Friſing. confirmat. ibid. pretioſum donum obtinet à Nitkero Ep. Friſing. ibid. & ſeq. filium dat Boijs Ducem. 249. detegitur conjuratio in ipſum. 250. munificus Collegio Cathedrali Friſing. 251. & prædicitur mors. 252. Victorem Papam honorificè excipit & paulò poſt moritur. 253.

Henricus IV. Imper. naſcitur. 244. fit Dux Bojariæ. 249. Rex Germaniæ. 250. Succedit Patri. 253. bona Friſingenſ. confirmat, & ipſe Friſingam venit. ibid. Cadalaum Antipapam renunciat. 254. Eccleſiæ S. Andreæ Friſing. quædam bona donat. 258. ab Adalberto Archiepiſc. Hamburgenſi pervertitur. 259. eundem dimittere cogitur. 260. erga Ellenhardum Ep. Friſing. iterùm munificus. 261. item 268. Friſingæ Chriſti cunas veneratur. 261. Bertham Conjugem repudiare intendit. ibid. fit indies pejor. 262. Imperium perturbat. 263. item 277. electionem Gregorij Papæ VII. ratam habet. 263. item 265. fundationem Monaſterij Rotenſis confirmat. 264. ingloriè certat. 269. furit in Pontificem. ibid. diris devovetur. 271. coactus Pontificem exorat, & abſolvitur nulla ſecuta emendatione. ibid. ab Imperij Proceribus rejicitur. ibid. denuo excommunicatur 277. item 278. 292. ejus turpiſſimæ Sacrorum nundinæ. ibid. Romam tandem capit, ubi coronatur à Pſeudo-Pontifice 278. variis cladibus afficitur 280. & ſeqq. Italiam invadit. 285. ibi cæditur. 286. Judæis benevolus, & alia acta 287. Henricum filium Imperij conſortem facit. 292. expeditionem in orientem ſimulat. 294. Conventum indicit. ibid. deſeritur à ſuis & miſerè moritur. 295.

Henricus VI. Imper. 379. coronatur. 382. obitus. 385. quare dictus aſper? ibid.

Henricus Friderici II. Imper. filius fit Rex Romanorum. 393.

Henricus I. Bojariæ Dux duplici prælio Hungaros cædit. 168. obit. 174.

Henricus II. Bojariæ Dux dictus Rixoſus 174. ſe Regem facit & à quibus inductus? 181. & ſeq. ejus exilium, 183. rurſus Imperium ambit. 184. Caput argenteum S. Corbiniani Eccleſiæ Friſing. offert. 188. monita dat filio & piè moritur. 190.

Henricus minor Dux Bojariæ, hac abdicata Carinthiam ſervat 184. obit. 185.

Henricus Muſellanus Dux Bojariæ. 200. proſcribitur. 207. moritur 221.

Henricus VI. Bojariæ Dux. 221.

Henricus VII. Bojariæ Dux 240. moritur. 242.

Henricus IX. Bojariæ Dux. 302. fit Monachus in Weingarten. 307.

Henricus X. Bojariæ Dux Friſing. agrum vaſtat & muros civitatis dejicit. 325. crucem aſſumit. 329. Uxorem ducit. 331. in Comitiis non comparet. 333. ejurata Bojaria fit Dux Auſtriæ primus 333. cum Ottone I. Ep. Friſing. ſuo fratre conciliatur. 335.

Henricus Leo. 316. eidem Bojaria adjudicatur 333. tandem obtinet: ibid. pontem Veringenſem dejicit. 337. Imperatorem deſerit. 364. Civitatem Monacenſem ædificare orditur ibid. proſcribitur 365. cum

Impe-

Digitized by Google

Imperator infectatur 307. advocatiam quorumdam bonorum Friſingenſium accipit. 371. obiius 385.

Henricus Marchio Hiſtriæ Ottonis II. Ep. Friſing. conſanguineus damna Friſing. Eccleſ. facta reſarcit. 395.

Henricus Comes Andecenſis proſcribitur. 389.

S. Henricus Anachoreta ad lacum vermium ſepultus ſignis clareſcit. 304.

Henricus Abbas Monſeenſis à Taſſilone cum Arnone ad Carolum Magnum Legatus. 91.

Henricus Abbas Tegernſeenſis obtinet Eccleſiam in Saeukam 393.

Heribertus Ep. Eiſtettenſis ſpe ſua fruſtratus Friſingæ obit & tumulatur 239.

Herimannus Pſeudo-Epiſcopus Friſing. 254. & ſeq. an ille qui ſimoniacè invaſit Sedem Auguſtanam? 256. & ſeq.

Hermannus Locelburgicus Imperàtor Vicarium Henrici vincit. 278. obit. 283.

Hermannus Arnolfi mali filius. 166.

Hermannus primus Præpoſitus Neo-Cellæ ex Urſpergenſi Monaſterio accitus. 321.

B. Hermannus contractus auctor Antiphon. *Alma Redemptoris & Salve Regina* obit. 250.

Heroldus Archiepiſcopus Salisburg. 169. exoculatur & exauctoratur 174.

Herolfus Churepiſcopus Friſingenſis deſcriptus in libro Societatum Augienſium. 132.

Hezilo Comes perduellionis reus à S. Henrico capitur. 200. ab eodem dimittitur. 201.

Hieronymiani Eremitorium inhabitant propè lacum Vallenſem. 313.

Hieroſolyma expugnatur à Chriſtianis 292. capitur à barbaris 378.

Hildebrandus ex Ord. S. Bened. S.R.E. Sub-Diaconus à Cæſare Pontificem petit. 250. Archi-Diaconus præeſt Concilio Lugduoenſi, ubi Archiepiſcopum Simoniacum miraculô convincit 251. fit Summus Pontifea 263. vid. Gregorius VII.

Hildegardis Uxor Caroli Magni Imper. obit. 82.

Hildipoldus Gurcenſis Epiſcopus exul Benedictoburi divertit. 305.

Hiltipaldus fundator & Monachus in Schlierſee. 78.

Hiltrudis filia Caroli Martelli Utiloni nubit. 40.

Hiſtoria Friſingenſis: occaſio & adjumenta hujus operis XXXIII. & ſeqq. partitio XXXIX.

Hiſtoricus quæ obſervet? 341.

Hiſtria provincia: ibi bona donantur Eccleſiæ Collegiatæ S. Andreæ Friſiag. 258. Ellenhardo Epiſcopo. 261.

Hitto Epiſcopus Friſing. VI. de familia S. Mariæ Diaconus 100. & p. 2. 108. patria 100. fuit Magiſter Novitiorum. 101. fit Epiſcopus ibid. opes auctas divino cultui amplificando impendit ibid. zelus & liberalitas erga ſuam Eccleſiam 102. & ſeqq. recuperat abſtractas Eccleſiæ ſuæ poſſeſſiones & novis cumulatur donationibus. 104. & ſeq. cauſa cum S. Nitgario Ep. Auguſt. 105. Eidem reſtituitur Monaſterium Inticenſe 106. intereſt Concilio Moguntino & à Carolo Magno inter hæredes deſcribitur. 107. miſericors in pauperes 110. Aquisgranum petit. ibid. ibid. Synodum habet. 112. acceptat donationem pro Inticenſi Monaſterio, cujus Rector & Matricularius vocatur. 113. defendit bona ſuæ Eccleſiæ ibid. Zelos 114. nova merita. 115. fundat Collegium in monte S. Stephani, ibique corpora SS. Alexandri & Juſtini collocat. 116. obitus, fama Sanctitatis, inſcriptus Martyrologio Bedæ. & Synchroni. 117.

Hitto Clericus Friſingæ Nepos Hittonis Ep. ibi liberalibus artibus imbutus. 123.

Honorius II. fit Sum. Pont. 307. dat Epiſtolam ad Conradum Archiep. Salisb. 309.

Honorius III. fit Sum. Pont. 391. confirmat Privilegia Cellæ Dietrami. 399. animat Chriſtianos ad bellum Sacrum. ibid.

Hugibertus Bojariæ Dux S. Corbinianum Friſingam revocat 21. obit 33.

Hugo Blancus Ex-Cardinalis turbarum in Gregorium VII. incentor 269.

Humerale Ellenhardi Ep. Friſ. deſcribitur 259.

Hunni, Hungari & Ungari, vocantur in auxilium à Taſſilone Bojariæ Duce. 86. debellati à Carolo Magno. 87. Bojariam ac Italiam invadunt. 149. Bojariam denuò. 150. eorum crudelitas. 157. an eo tempore etiam pervenerint in Bojariam ſuperiorem? 158. profligant Germanos. 159. profligantur à Germanis. 165. ternô prælio proſternuntur. 168. internecione delentur. 170. eorum Reguli ſuſpenduntur. ibid. ad fidem convertuntur. 195. & ſeq. domantur. 240. bello petuntur vario eventu. 244.

Hurſingus Comes Præfectus Tridentinus equum S. Corbin. furatur. 11. punitur & reſipiſcit. 13.

Hyems aſperrima. 86.

I.

Iconoclaſtæ confunduntur. 115.

Jejunium in profeſto S. Laurentij unde oriatur? 170.

Imperium: Occidentis in Carolo Magno renovatur. 92. an à Græcis translatum? 93. turbæ 142. 144. 262. & ſeq. 277. 279. 385.

Impoſtura quædam detegitur. 386.

Incendiarij quomodo puniendi. 379.

Incendium Cathedr. Eccleſ. Friſing. 150. Civitatis Friſing. 170. Monaſterij Weihenſtephanenſis. 280. alterum horribile Civitatis Friſingenſis & Eccleſiarum. 350. & ſeq. Monaſterij Neo-Cellenſis. 351. rurſus Eccleſiarum & Civitatis 391.

Innocentius II. fit Sum. Pont. & Lotharium Imper. cum Conjuge coronat. 310. & ſeq. Concilium Lateranenſe celebrat. 317. confirmat reſtaurationem Monaſterij Scheffilarienſis. 319. item fundationem Monaſterij Neo-Cellenſis 320. Friſingenſ. Eccleſ. ſub B. Petri & ſuam protectionem ſuſcipit. 324. moritur. 326.

Innocentius III. Sum. Pont. favet Ottoni Brunswicenſi 385. S. Chunegundem albo Sanctorum infert. ibid. Ottonem ab omnibus recipi optat. 386. conſtans pro eodem 387. confirmat privilegia Monaſterio Dietram-Cellenſi. 388. Legatos in Germaniam mittit. 388. Ottonem Imperat. coronat, & paulo poſt diris devovet. 389. ejus laudes & mors. 391.

Inſignia Ellenhardi Ep. Friſing. 257.

Inſtitutio Ottonis I. Ep. Friſing. de utilitate ſuæ Eccleſiæ 339.

Inveſtitura per ſonum campanæ. p. 2. 194. vid. traditio. per annulum & baculum Cæſari permittitur, & mox adimitur. 297. & ſeq.

Joanna Papiſſa: fabula de eadem explóditur. 131.

Joannes VIII. Sum. Pont. 131. organum ſibi Friſingâ Romam mitti petit. 136. moritur. 137.

Joan. IX. Sum. Pont. 148. Epiſcopos in Moraviam mittit. 150. moritur. ibid.

Joannes X. Sum. Pont. 160.

Joannes XI. Sum. Pont. 163. obit in vinculis 166.

Joannes XII. Cathedram D. Petri invadit 174. ex eadem ejicitur, & rurſus occupat. ibid. occiditur 175.

Joannes XIII. Sum. Pont. Pontificatu dejicitur, & brevi reſtituitur. 175.

Joannes XIV. Sum. Pont. fame in carcere conficitur 184. & ſeq.

Joannes XV. Sum. Pont. 185. die incerta mortuus. 192.

Joannes XVIII. conſentit erectioni Epiſcopatus Bambergenſis. 207.

Joannes XX. Sum. Pont. 217. Conradum Imper. coronat. 221. moritur. 226.

Joannes Patriarcha Aquilejenſis Eccleſiam Cathedralem Bambergenſem dedicat. 208.

Joannes Epiſcopus & Abbas Salisburgenſis inſtituitur. 34.

S. Joannes de Matha fundator Ord. SS. Trinitatis. 391.

Joſephus Epiſcop. Friſing. III. an puer ille fluctibus ſubtractus? 34. fit Epiſcopus 47. patria. 48. donationes eidem factæ. 45. & ſeqq. fundator Monaſterij S. Zenonis in Iſen. 47. 50. 51. dedicat Eccleſiam in Tulpach. 52. aliæ donationes. 58. & ſeq. conſecrat Eccleſias in Pach & Abens 59. & ſeq. conſtruit Eccleſiam

ſiam in Biberpach. 60. obitus. 61. fama Sanctitatis ibid. appellatur Beatus ibid. inſcriptio lapidis ſepulchralis ibid.
Irmengardis Uxor Ludovici Pij coronatur 107.
Iſara fluvius Friſingæ præterfluit. II.
Italia cedit Lothario Ludovici Pij filio. 120. Lodovico Lotharij filio. 130. vexatur à Saracenis. 142. turbæ. 144. ab Hunnis invaditur. 149.
Judices Bojariæ à Carolo Magno conſtituti. 87.
Judicium Magnorum Virorum de Ottone I. Ep. Friſing. 342.
Juditha Arnolfi mali filia. 166. excuſatur à calumnia. 188. & ſeq.
Juditha Welfonis Bojariæ Ducis Conjux fundatrix Monaſterij Raittenbuechenſis. 266.
Juditha nobilis Matrona fundatrix Monaſterij Beybartingenſis. 311.
S. Juliana V. & M. Iſanæ requieſcit & colitur 134.
Juramentum ſuper reliquias Sanctorum fieri ſolitum. p. 2. 194. ead. part. 259.
Jus Canonicum introducitur, & gradus academici inſtituuntur 332.

K.

Kadinus vid. Gaudentius
Keroldus vid. Geroldus.
Kerpaldus fundator & Monachus in Schlierſee. 78.
Kyrie eleiſon pro teſſera militari datum 165.

L.

Labeslaus è Duce Rex Bohemiæ Ottonem I. Ep. & Henricum Auſtriæ Ducem fratres conciliat. 335.
Lac, quod S. Lantpertus Ep. Friſing. adhuc infans ſibi ſubtraxit, cæcos illuminat. 107.
Lacryma Chriſti à Nitkero Ep. Henrico III. Imper. oblata, ab hoc Monaſterio Vindocinenſi donatur 244. & ſeq.
Laici in Germania vitam communem ducunt. 285.
Landfridus Ep. Sabionenſis præſens in Synodo Wormatienſi 135.
Landfridus cum ſuis fratribus fundator & Abbas Monaſterij Benedictoburnni. 37. intereſt Synodo Dingolfinganæ 70. teſtis 76. fundator Monaſterij Schlechdorffenſis ibid. & ſeq. undique Monachos accerſit multorum Monaſteriorum fundator. 77.
Lando Sum. Pont. 159.
S. Laurentius: cur ejus feſto jejunium præmittatur? 170. in ejus honorem exſtruitur Eccleſia 202. Patronus Secundarius Eccleſ. Colleg. S. Andreæ Friſing. 257.
Legatus natus Sed. Apoſt. fit Archiep. Salisburg. 178.
Leges: Francorum & Bajoariorum conditæ XV. populares condere an licitum Duci? 72. in ſavorem Epiſcoporum latæ à Carolo Mag. 94.
Leidradus Scriptor cujusdam donationis fit ArchiEp. Lugdunenſis & poſtea Monachus 81.
S. Leo III. Sum. Pont. erigit Archiepiſcopatum Salisburg. 91. peſſimè impetitur. 92. venit ad Carolum Mag. atque Romam redit cum magnifico comitatu ibid. purgat ſe ab objectis criminibus & abſolvitur 92. & ſeq. Carolum Mag. Imperiali corona decorat renovato Occidentis Imperio. 93. obitus & cultus. 107.
S. Leo IV. Sum. Pont. 121. mors & ingentia merita. 130.
Leo V. Sum. Pont. 150.
Leo VI. Sum. Pont. in carcere obit. 163.
Leo VII. Sum. Pont. 166. utriusque Cleri reformator obit 169.
Leo VIII. Joanni XII. in Pontificatu ſubſtituitur 174. obit. 175.
S. Leo IX. antea Bruno Tullenſis Epiſcop. ſimoniacos & impuros Sacerdotum mores perſequitur. 243. In Germaniam venit, & quæ egerit: 244. obit. 250.
Leo ex Abbate Nonantulano Archiepiſcopus Ravennas. 195.
S. Leopoldus Marchio Auſtriæ teſtis donationis 314. parens Ottonis I. Friſing. Ep. 315. fundator Collegiatæ Eccleſiæ Clauſtro-Neoburgenſis 315. ibi inducit Canonicos Regulares S. Aug. 316.
Leopoldus Bojariæ Dux Otton. I. Ep. Friſing. frater fundos Friſingenſ. diripit, & paulò poſt moritur 325.
S. Leonardus Abbas: eidem erigitur ara in Eccleſia Cathedr. Friſing. 314.
Leupoldus Comes Andecenſis &c. & ejus filij 282.
Liber: an fuerit objectus & confoſſus in Martyriu S. Bonifacij. 57. Evangeliorum Theotiſcus Friſingæ ſuperſtes. 155. plures ſcripti ſub Abrahamo Ep. Friſing. 159. Evangeliorum & alij ab Ellenhardo Eccleſ. S. Andreæ relicti deſcribuntur 255. & ſeq.
Liber Societatum Augiæ divitis, notatur Erembertus Epiſcop. Herolf Chorep. Atto Ep. Sigihart Chorep. Friſing. XXII. Erchanbertus Ep. & Herulfus. 132.
Liber Societatum Monaſterij S. Petri Salisburg. notatur inter vivus Atto Epiſcopus & Congregatio ipſius XXII. inter mortuos Gurbinianus Epiſcop. Ermpertus Epiſcop. Joſeph Epiſcop. Aripo Epiſcop. XXII. Hitto Epiſcop. inter vivos 117.
Libri ſex traditionum Friſingenſium. XXXIV. & ſeq. primus ſeu antiquus flammis ereptus. 152. quartus quando ſcribi cæptus 378.
Ligna ex aëre cadunt. 86.
Literæ vid. Epiſtola.
Lotharingia unde dicta? 110. 130.
Lotharius I. Ludovici Pij filius Imperator: Eidem Bojaria committitur. 102. fit conſors Imperij. 108. factus Imperator à Fratribus bis vincitur: pax & diviſio Provinciarum. 120. fit Monachus & paulò poſt moritur. ibid. item 130.
Lotharius II. alicubi III. fit Rex Germaniæ. 307. cum Conjuge coronatur 310.
Lotharius Imperat. Lotharij filius Lotharingiam ſortitur 130.
Lotharius Abbas Rotenſis tranſigit cum Ottone Wittelſpachio 335. teſtis 355.
Lucius II. fit Sum. Pont. 328.
Lucius III. fit Sum. Pont. 367.
S. Lucius Britannorum Rex Norici, Rhætiæ, & Vindeliciæ Apoſtolus. IX. item XIII.
Ludmilla Borofivoij Bohemiæ Ducis Uxor baptizatur, & à filio Boleslao occiditur 168.
Ludovicus Pius Imperator ſuccedit Patri, & Bojariam filio committit 102. confirmat Hittoni Ep. Friſing. quamdam permutationem bonorum 106. reſtituit eidem Monaſterium Inticenſe. ibid. fit Collega Patris. 107. Stephanum V. Pont. trina genuflexione honorat, a quo coronatur. ibid. Concilium Aquisgrani cogit. 108. Lotharium filium conſortem Imperii facit, Ludovicum itidem filium Bojariæ præficit. 108. Conventus Epiſcoporum convocat. 112. regna infauſtè partitur, unde filij in eum conſpirant, atque è ſolio deturbant, brevi tamen reſtituitur. 114. & ſeq. de ordinandis divinis officijs agit. 115. novæ diſcordiæ Patrem inter & filios. 120. moritur ibid.
Ludovicus Germanicus Bojariæ præficitur & ſe Regem ſcribit. 108. quando in Bojariam venerit 111. Regiam Ratisbonæ collocat 114. in Patrem conſpirat. ibid. dicitur Germanicus 117. denuò cum Patre diſcordat, quem etiam bello petit, móxque à cæptis deſiſtit. 120. Lotharium fratrem grandi ſtrage afficit, quam pax & diviſio provinciarum ſecuta in qua ei obtingit Germania. ibid. res geſtæ. 121. concedit libertatem electionis Monaſterio Altahæ inferioris. 127. ratam habet electionem Annonis Epiſc. Friſing. 129. res geſtæ & variæ viciſſitudines. 131. quadrageſimam Aiblingæ exigit: ubi cauſam inter Annonem Friſing. & Udalſcalcum Trident. Epiſcopos dijudicat. 132. Comitia Ratisbonæ indicit. 133. moritur. 137.
Ludovicus II. Lotharius Imperat. filius Collega Patris fit Imperator & ejus Epocha. 130.
Ludovicus Balbus an Imperator? 137.
Ludovicus Junior Germaniæ Rex. 138.

Ludo-

Digitized by Google

Ludovicus III. Arnolphi Imperatoris filius naſcitur. 145. Patri ſuccedit. 149. Ejus Educatores & Vicarij. ibid. Eidem Auſtraſiæ regnum accedit. ibid. Moravos ſibi conciliat. 150. beneficus erga Richarlum Ep. Pataviens. ibid. Eccleſiæ Friſing. Veringam donat. 151. Eidem libertatem Electionis confirmat. 152. ejus fata. 158. pacem aurô ab Hunnis redimit. 159. moritur & cum eo ſucceſſio Carolingorum in Imperio ibid. tumulus ubi? ibid.
Ludovicus IV. Bojariæ Dux regimen init. 383. graviter cum quibusdam diffidet. 386. cum iisdem in gratiam redit. 387. Landishutum condit. ibid. Eidem Ducatus confirmatur & alia feuda accipit. 389. Straubingam condit. 393. lis inter ipſum & Ottonem II. Epiſc. Friſing. componitur 395.
Luipramus Archi-Ep. Salisburg. Friſingæ præſens. 122.
Luitburga Uxor Taſſilonis Ducis Francis inimica 86. in Monaſterium truditur. 87. Sacras ædes abſtraxit ab Eccleſia Friſing. 96.
Luitfridus Abbas Chiemenſis concordiam init cum Attone Ep. Friſing. 96.
Luithvvardus Vercellenſis Antiſtes de ſtupro ſuſpectus. 143.
Luitpoldus parens modernæ Sereniſſimæ Domus Bavaricæ propinquus Lodovici Regis 151. & ſeq. in prælio cadit. 156.
Luitpoldus ex Monacho Fuldenſi Archi-Epiſcopus Moguntinus 153.
Luitprandus Rex Langobardorum S. Corbinianum honorat. 11. 13.
Lullus Abbas Illmonaſterienſis obit. 83.
S. Lupus Martyr. XIV.

M.

Machtuni Nitkeri Ep. Friſing. frater proditionis reus plectitur. 240.
Magata puella ponitur. 23.
S. Magnus: an diſcipulus S. Columbani? & ejus ætas XII.
Manegoldus Abbas Tegernſeenſis, Frater Ottonis II. Ep. Friſing. jurium ſuorum confirmationem ab eodem accipit. 380. fit Epiſcopus Patavienſis 387. & ſeq. jus præſentandi in Enzersdorff Eccleſiæ Friſing. recognoſcit. 391. moritur. ibid.
Manno Epiſcopus Neoburgenſis ad Danubium 59. intereſt Synodo Dingolfinganæ 70. memoria inter mortuos. 83.
Manuel Imperator Græcorum perfidus. 330.
Manumiſſio ſervi. 209.
Mareſchalcus hæreditarios Friſing. 396.
S. Maria Deigenitrix Virgo colitur à S. Corbiniano. 2. item à gentilibus Gallis. ibid. in ejus honorem prima Eccleſia fuit Friſingæ erecta. 15. exſtruitur templum in Eberſperg. 140. in Benedictbeorn. 202. vid. etiam Friſingenſis Eccleſia.
S. Marinus Ep. & M. in Bojariam advenit. XIII. Socius S. Virgilij. 83. tractatus concluditur ſuper ejus reliquijs. 336.
S. Marinus ſeu Maurinus itidem Socius S. Virgilij ubi ſepultus? 83. item 323.
Marinus I. Sum. Pont. 137. obit 142.
Marinus II. Sum. Pont. dictus Pacificus. 169.
S. Martini Eccleſia fit parochialis Schyræ. 327.
S. Maternus Henrici Rixoſi Ducis Bojariæ, & Abrahami Ep. Friſing. Evergeta 183.
S. Maximilianus Archiep. & Martyr. Friſingæ colitur VII. ejus Eccleſia in Pongau. X.
S. Maximinus Trevirenſium Archiepiſcopus defenditur. 10.
Mediolanenſes bellô petuntur. 345. eorum impudens reſponſum 352. vincuntur 353. ſubiguntur. 358.
Megilo Abbas Tegernſeenſis vocatur *Nobilis Abbas.* 134. bona quædam permutat cum Arnoldo Ep. Friſing. 139.
Meginhardus Abbas Tegernſeenſis terminat litem cum Attone Epiſcopo 97. intereſt placito Oetingæ ibid. item Synodo Friſingæ p. 2. 114. & 193.
Meginvvardus XX. Epiſcop. Friſing. ex gremio liberè electus. 276. ejus protapia incerta. ibid. ſub Welfone tutus. 277. an interfuerit Conciliabulo Moguntino? 280. ſe opponit Henrico IV. Imper. 280. & ſeq. Eccleſiam B. M. V. in Tegernſee conſecrat. 281. inter pa[...] fuit Catholicus in Germania 284. bona permutat & aliam Eccleſiam conſecrat. 281. adeſt conſecrationi S. Thiemonis Archiep. Salisburg. 284. iniqua patitur ab Adverſario ibid. & ſeq. Monaſterium Weihenſtephanenſe conſecrat & Abbatem mutat. 286. Weihenſtephanenſes diſpergit. 287. poſſeſſiones in alpibus trans Iſaram vindicat. 287. liberalitas 289. ejus prædicatio apud Bohemos incerta. 290. fundat Anniverſarium, obit, & Synchroni ibid.
Melodunenſis Regio patria S. Corbiniani, & quæ illa? XVI. & ſeq. item 1.
Mercatus: jus eum inſtituendi conceditur Friſing. Eccleſ. 192.
Metellus Poëta & Monach. Tegernſeenſis defenditur. 166.
S. Methodius Ep. S. Andreæ de Urbe Monachus Bohemiam convertit 146.
S. Michaël fit Patronus Monaſterij Weihenſtephanenſis & quare? 299.
Münſter unde dictum? 38.
Militibus ante conflictum indicitur Jejunium 170.
Mindenſis Epiſcopatûs fundatio 85. ei defenſores dantur ibid.
Miniſteriales dantur Eccleſiis. 85. Friſingenſium liberalitas erga Monaſterium Neo-Cellenſe 323.
Miſſale ab Ellenhardo Ep. Friſing. Eccleſiæ Colleg. S. Andreæ oblatum deſcribitur. 256.
Moguntinus Archiepiſcopus: Ottoni Magno Imper. Regiam Coronam imponit. 166. ejus inſigne Rota 197.
Monachi Benedictini primi Miniſtri Eccleſ. Friſing. XX. qui fuerunt altioris ordinis paſſim omiſerunt nomen Monachi XXIII. 102. 110. p. 2. 173. & alib. vocantur Clerici. 8. 54. 81. 104. Sclavanos convertere meditantur. 64. quomodo licitum habere proprium? 69. non fuit iis prohibita adminiſtratio Sacramentorum in Synodo Dingolfingana 71. primi incolæ Monaſteriorum in Scheffilarn & Schlierſee 78. & ſeq. non opus olim ut ordinarentur Subdiaconi p. 2. 133. vocantur Servi Dei. 101. omnes ad regulam S. Benedicti ablegantur. 108. Benefactores Eccleſ. Friſing. 114. Superſunt in eadem tempore Erchanberti Ep. Friſing. 123. aliquando dicti Canonici. 124. plurimi facti Epiſcopi. 135. coloris nigri Clericis Auctores. ibid. durant adhuc Friſingæ tempore Arnoldi Epiſc. 138. & ſeq. an idem Arnoldus è Benedictinis ultimus Epiſcopus? 139. quo tempore è Cathedrali ad S. Viti Monaſterium migrarint. 140. Sæculô malô multi boni. 154. miſera conditio & malitiæ origo ibid. ab Hunnis plurimi occiſi, aut in captivitatem ducti. 170. Eberſpergam inducuntur. 186. mali è S. Pauli Romæ Monaſterio jubentur non ejici, ſed emendari. 194. ſpondet fieri ſed differt Otto III. Imp. 196. Tegernſeenſes non benè conveniunt cum S. Gotthardo. ibid. inducuntur ex Tegernſeenſi in Monaſteriom SS. Udalrici & Afræ Auguſtæ. 208. denuò & in Benedictoburanum. 225. domum inde ſe recipiunt 247. mittuntur in Viſchpachan 281. ex Canonico regolari factus Monachus 283. Weihenſtephanenſes diſperguntur 287.
Monaſterium: ea olim Cathedralibus Eccleſiijs adjungi ſolita. 38. Monialium unum Friſingæ. 106. Sic vocatur Eccleſia Cathedralis Friſing. 164. & alibi. ab Arnolfo malo malè habita nec reſtituta. 164. ab Hunnis devaſtata. 169. quædam Monachis Benedictinis reſtituuntur, quædam in alios uſus convertuntur. 170. dant decimam partem redituum pauperibus. 197. erga omnia totius Germaniæ liberalis S. Henricus Imper. 208. 215. Reformantur 196. 231. Sic dicitur Eccleſia Colleg. S. Andreæ Friſing. 258. ab Henrico IV. Imp. varijs donantor 259.
Moneta: jus eam cudendi conceditur Eccleſiæ Friſing. 192.
Moniales: fiunt Auguſtæ, & Reginæ 55. 143. 177. 220.

Earum Monaſterium olim Friſingæ 106. 111. 113. Weihenſtephani. 213. Neocellæ 323. Scheffilariæ 379. Chiemenſibus beneficus Otto I. Ep. Friſing. 333.
Mons Friſingenſis III.
Moravi Epiſcopos accipiunt. 150. Ludovico Regi conciliantur. ibid.
Mors prædicitur Henrico III. Imper. 252.
Mortui, pro bis pactum inter Epiſcopos & Abbates & ejus antiquitas 72.
Moſacus amnis Friſingam alluit II. & IV.
Mulieres tres inſontes à Vettingenſibus comburuntur. 284.
Munitio civitatum Epiſcopis conceditur 396.
Muſica: cœleſtis auditur in Monte S. Stephani. 16. eam diſcendi nova Methodus invenitur, & à quo? 215.

N.

S. Narciſſus Ep. Apoſtolus Auguſtinus IX.
Nativitas B. V. M. cum Dedicatione & feſto S. Corbiniani Friſingæ olim celebrabatur eodem die. 188. 256. & p. 2. 186.
Neophyti ſoliciti pro S. Bonifacio Archiep. & M. & an ab illis occiſus? 56.
Nicolaus I. Sum. Pont. Magnus dictus. 131.
Nicolaus II. Sum. Pont. 253. poſt ejus obitum exoritur Schisma. 254.
Ninus Secretarius inſtinctu Pilitrudis inſidiatur S. Corbiniano Ep. 18.
S. Nitgarius Ep. Auguſt. Hittoni Ep. Friſing. Eccleſiam in Kienberg reſtituit 105. præſens in Synodo Wormatienſi. 135.
Nitkerus Epiſcop. Friſing. XVIII. Natales & electio 235. panchartam à Cæſare impetrat 236. quo menſe fuerit expedita? 237. imperrat confirmationem curtis in Alarn ibid. eidem donatur Oſtermundinga. 238. Ellingerum Abbatem Tegernſeenſem exautorat, & cryptam ibidem conſecrat. 239. Heribertum Epiſcop. Eiſtettenſem tumulo infert 239. ejus fratrès proditores plectuntur. 240. non exulavit Ravennæ ibid. non obmutuit in Synodo Remenſi, imò nec interfuit 243. jura quædam in Ardaker obtinet. 243. intereſt Conventui Norimbergenſi. 244. cauſa in Italia eidem decidenda committitur ibid. bona confirmantur. ibid. Henrico Imp. pretioſum donum offert. ibid. liberalis ergà Weihenſtephanenſes 245. tranſigit cum Eberhardo Ep. Auguſt. & quædam bona permutat. 246. infelix exitus. ibid. & ſeq. Monaſterio Benedictobnrano fuit inſidiatus. 247. An fundator Eccleſiæ Colleg. S. Viti, & utrum corpus S. Nonnoſi Friſingam advexerit? 248. annus obitûs. ibid.
Nobiles: quædam à Meginvvardo Ep. Friſ. liberaliter accipiunt, quædam ipſi ſubtrahunt. 289. & ſeq. Teſtes vid. verb. Teſtes.
Nomina locorum ſæpè fuêre mutata 102.
S. Nonnoſus Abbas, à quo ejus S. Reliquiæ Friſingam allatæ? 117. 248. reperiuntur. 357.
Noricana Provincia tempore Hittonis Ep. Friſing. Bojaria dicta. 111.
Norici Ripenſis Apoſtoli 17. & ſeq.

O.

Oadalgerus & Adalgartus primi conditores Scheffilarienſis Oratorij. 78.
Oadalhartus Epiſcopus 88.
Oadalpaldus Præpoſitus ſeu Prior Cathedr. Eccleſ. Friſing. aliàs dictus Presbyter & Monachus p. 2. 226.
Oblatio filij facta per manuum apprehenſionem & elevationem. 59.
Occaſio ſcribendæ Hiſtoriæ Friſing. XXXIII.
Octavianus Cardinalis fit Antipapa Victor IV. dictus. & ejus fautores 352. excommunicatur cum ijsdem 359. moritur ibid.
Odo Pariſienſis Comes Galliæ regnum ambit. 144.
S. Odilo Abbas Cluniacenſis commemorationem fidelium Defunctorum inſtituit. 195. pomum aureum vendit, & pretium pauperibus diſtribuit. 209.
Officiatores nobiles, ſeu Officia hæreditaria quo tempore Friſingæ cœperint? 246.
Officium Divinum: Antiquus ordo in Eccleſia Friſingenſi id ante Paſcha celebrandi. p. 2. 23.
Okarius fundator Monaſteriorum Tegernſeenſis & Ilmenſis. 37. 41. item Collegii S. Hyppoliti. 41.
Omnia triſtia ante conflagrationem Friſingenſem 350.
Opportunus Abbas Lunælacenſis intereſt Synodo Dingolfinganæ. 70.
Oppreſſio incauta infantis olim graviter punita. 375.
Oratio ſecreta pro feſto S. Benedicti olim ſpecialis: item pro Octava S. Andreæ 256. ante oculos tuos &c. ejus antiquitas ibid.
Otakirus fundator & Monachus in Schlierſee 78.
Otfridus Monachus Weiſſenburgenſis Evangelia in linguam Theotiſcam vertit. 155.
Otto I. dictus Magnus inter Epiſcop. Friſing. XXII. deſignatus Epiſcopus 308. Natales, educatio, ſtudia. 315. donatur S. Reliquiis, fit Monachus & Abbas ibid. exinde Epiſcopus 316. an aliquando Cancellarius Imperatoris? ibid. Epiſcopus dat Weihenſtephanenſibus Abbatem optimum: & Madronæ aram conſecrat. 317. reſtaurat Monaſterium Scheffilarienſe, & tradit Præmonſtrat. Canonicis 318. Panchartam impetrat 320. Monaſterium Neocellenſe erigit. 320. dotat. 321. an ſolus? 322. inſtaurat Monaſteria Schlechdorffenſe & Schlierſeenſe eáque Canon. Reg. S. Auguſt. tradit. 323. Archidiaconatum Raittenbuechenſem erigit. 324. bonorum ſuæ Eccleſiæ confirmationem impetrat. ibid. Schyrenſi Monaſterio beneficus. 325. 327. aras conſecrat. 326. Eccleſiam ſuam ab Advocatis liberat ibid. bona permutat. 325. 327. 330. Sum. Pont. Eugenium III. inviſit 328. ſuam hiſtoriam finit, uti temporis improbitatem deplorat. 329. Crucem aſſumit ibid. ſuis Canonicis decimas donat. 330. Cur de iis, quæ in oriente paſſus eſt, nihil recenſeat? ibid. Monaſterium Tegernſeenſe reformare intendit 330. & ſeq. variis actibus præſens 332. & ſeq. beneficus Monialibus in Chiemſee. 333. conſecrat Eccleſiā in Dietram-Cell ibid. finit hiſtoriam de geſtis Friderici I. Imp. ibid. litē componit de terminis Diœceſis. 334. Imperatorem cum Pontifice conciliat. 335. ipſe verò cum fratre ſuo Auſtriæ Duce. ib. componit Ottonem Wittelſpachium cum Lothario Abbate Rotenſi. ibid. confirmat quemdam tractatum, & alteri ſubſcribit. 336. primum locum poſt Cathedrales Canonicis Inſignis Collegiatæ S. Andreæ deſignat. ibid. conqueritur ob dejectum pontem in Vering. 337. Ejus ſolicitudo circa Cathedrale Collegium. 338. ſcripta edita & anecdota. 340. grandis æſtimatio. 341. ejus epiſtola ad Cæſarem & reſponſio. 341. & ſeq. Magnorum Virorum judicia de Ottone 342. ſcripta ſua emendari cupit, & quare circa ætatem S. Corbiniani lapſus ſit? 343. B. Gerboho donat quaſdam decimas. 344. Morti proximus curam habet ſuæ Eccleſiæ & obit Morimundi. 345. humilem ſepulturam ſibi deſignat. ibid. Epitaphia 346. & ſeq. laudes cumulantur, ſanctus appellatur, & ſignis clareſcit 347. annus obitus ibid.
Otto II. Friſing. Epiſcop. XXIV. Ex Comitibus Bergenſibus Canonicus Magdeburgenſis fit Epiſcopus Friſ. 377. ejus virtutes ibid. uno eodémque die à Pontifice & Imperatore inſtituitur, & quo anno? ibid. feudum concedit. 378. præſens Dedicationi Eccleſiæ SS. Udalrici & Afræ. 378. parochiam Gmundenſem dividit. 379. beneficus erga Scheffilarienſes. 379. ſubſcribit litteris ibid. varia jura in Auſtria Eccleſiæ ſuæ vindicat. ibid. & ſeq. jura Tegernſeenſia confirmat. 380. Neocellenſi Monaſterio Eccleſiam in Alershauſen concedit. 381. Eidem adjudicat Eccleſiam in Grienling. 382. intereſt coronationi Imperatoris & aliis actibus. 383. Eccleſiam in Forſtenried facit parochialem. ibid. donationes Scheffilarienſibus factas confirmat. 384. munificus Cathedrali Collegio & alijs. ibid. & ſeq. Conſecrat Eccleſiam in Tatenhauſen. 385. Item Eccleſiam Monaſterii Ottenburani. 387. item Majorem Eccleſiam Friſing. & S. Corbinianum transfert. ibid. Monaſterio Rottenbuechenſi Eccleſiam in Greffolving donat 388. litem componit inter Saliſburg. & Berchtesgadenſes Canonicos Regul. 389. pagum Ehing & Manſum in Günzenhauſen comparat. 390. confirmat quemdam tractatum ibid. Ur-

bem & Eccleſiam Cathedralem Friſing. poſt incendium renovat. 391. Eccleſiam in Wolfertorff Monaſterio Neocellenſi ſtabilit. 392. inter teſtes ibid. item 193. Eccleſiam in Saxenkam Monaſterio Tegernſeenſi cedit. 393. Scheffilarienſibus beneficus ibid. bona Eccleſiæ ſuæ contra Advocatos aliosque defendit. 394. & ſeq. Caſtrum Ottenburg munit. 395. Caſtrum Warttenberg in Carniola emit & deſtruit 395. & ſeq. varia bona redimit. alia emit, & nonnulla aliis concedit 396. ejus provida diſpoſitio ibid. mors. 397. Epiſtolæ & Inſtrumenta ſub Ottone ſcripta: item Synchroni. ibid.

S. Otto fit Epiſcopus Bambergenſis. 393.

Otto I. Magnus Imperator filius Henrici Aucupis. 166. coronatur Rex Germaniæ. ibid. ejus varia bella. 168. Hunnos internecione delet. 170. Pater Patriæ audit. ibid. confirmat Eccleſiæ Friſingenſi plures donationes. 171. ei ſe ſubjicit Berengarius Italiæ invaſor. 172. ejus geſta & coronatio in Imperatorem. 174. Pontificem reſtituit, Concilio intereſt, favet Eccleſiis. 175. novæ Victoriæ. 176. S. Udalricum læanter excipit. ibid. obit. 177. ejus Munificentia in Eccleſias. ibid.

Otto II. Imperator fit Rex Germaniæ. 174. coronatur Imperator. 175. deſponſatur. 176. ingens liberalitas erga Abrahamum Ep. Friſing. 179. & ſeqq. contra eum ſe Regem facit Henricus Rixoſus Bojariæ Dux. 181. Monaſterium Tegernſeenſe reſtituit. 184. poſt varias bellorum viciſſitudines obit. ibid.

Otto III. Imperator dictus Mirabilia mundi 184. beneficentia in Abrahamum Epiſcop. & Eccleſ. Friſing. 185. confirmat donationem Avi. 186. cum Goteſcalco Epiſc. Friſing. bona commutat. 191. Romæ coronatur. 192. Regalia jura Eccleſ. Friſing. concedit. ibid. Eidem donat Waidhoven in Auſtria. 193. & ſeq. à S. Paulo jubetur Monachos non ejicere ſed emendare. 194. ſepulchrum S. Adalberti Ep. & M. nudis pedibus adit, & Gneſnæ Archiepiſcopatum erigit. 195. diſſert fieri Monachus & moritur. 196. funus in Bojaria excipitur & Aquiſgrani ſepelitur 197.

Otto IV. Imperator: adhuc Dux Brunſwicenſis à quibusdam Principibus eligitur 385. eidem favet Sum. Pont. ibid. impenſius ab eodem fovetur. 386. fruſtra cum æmulo colloquitur, & in Angliam fugere compellitur, móxque in Germaniam redit. 388. interfecto Philippo coronatur. 389. parùm gratus Pontifici diris devovetur. ibid. debellatur 390. pœnitens moritur 393.

Otto Sueviæ Dux fit Dux Bojariæ & Monaſterium Tegernſeenſe reſtaurat. 134. obit ibid.

Otto Bojariæ Dux Altahenſem Abbatiam obtinet 259: provinciam ſuam deprædatur. 261. Legatione Cæſaris fungitur. ibid. perduellionis falſo accuſatur & tamen exauctoratur. ibid.

Otto Magnus Palatinus Comes de Wittelspach & Dux Bojariæ: Advocatiam Friſ. Eccleſiæ abnegat. 326. proſcribitur & reconcillatur. 331. tranſigit cum Lothario Abbate Rotenſi. 335. Antipapæ adhæret. 352. teſtis 354. tranſigit ſuper Advocatia Friſing. Eccleſ. 360. fit Dux Bojariæ. 365. reſtitutionem pontis in Vering non exequitur. ibid. & ſeq. plures provinciæ eidem adimuntur. 369. moritur. ibid.

Otto Comes Schyrenſis Advocatus Friſingenſis 375.

Otto Palatinus Comes de Wittelspach fundator Monaſterij Undenſtorffenſis. 307.

Otto Comes de Orttenburg Caſtrum Warttenberg in Carniola vendit Ottoni II. Ep. Friſing. & mox cedit. 395.

Otto Præpoſitus S. Andreæ teſtis. 355.

Otto Iringenſis Caſtri vulgo Eurafpurg Dominus fundat Monaſterium Beurbergenſe. 303.

Ovo Hungariæ invaſor regno & vita privatur. 240. ejus tyrannis. 241.

P.

Paldricus primus Friſingæ Cancellarius 139.

Pancharta pro Friſing. Eccleſia: Conradi Salici Imperat. 223. dicitur ſtabilitas. 224. Henrici nigri. 236. quo menſe fuerit expedita? 237. Henrici IV. 253. Conradi III. ubi ſe dicit II. 319.

Pantaleon Conſul Romanus erga S. Pauli Romæ Eccleſiam munificus. 263.

Parochus: primi Eccleſiæ in Firholzen. p. 2. 139.

Paſchalis I. Sum. Pont. 107. obit. 108.

Paſchalis II. fit Sum. Pont. 292. Conciliô habitô in Galliam ſecedit. 296. & ſeq. diſcordat cum Imperatore, à quo captus tandem jus Inveſtiturarum permittit. 297. Item revocat.. 300.

Paſchalis III. Antipapa vid. Guido Cremenſis.

Patres in Synodo Dingolfingana præſentes. 70. in Reiſpacenſi. 94. in Wormatienſi. 135. in Dingolfingana altera. 164.

Patroni Eccleſiæ Friſing. tempore Nitkeri Ep. 244. & ſeq.

S. Paulus in Suo Romæ Monaſterio jubet Monachos emendari, non ejici. 194. eidem portæ æreæ offeruntur. 263.

Paulus I. Sum. Pont. pauperum amator. 58. obit. 63.

Pauperes foventur à Paulo I. Sum. Pont. 58. ſinu ad menſam Epiſcopi: à quibus eisdem tempore neceſſitatis ſubveniatur. 107. Miſericordia Hittonis Ep. Friſing. erga eos. 110. a Monaſteriis accipiunt decimam partem redituum. 197. eorum amator Balduwinus Archiepiſcopus Saliſburg. 239. reficiuntur ab Henrico nigro Imper. 240.

Pax inter Regnum & Sacerdotium. 304. item 364.

Pedis planta à Cane ad Reliquias S. Sigismundi defertur. 256.

Pedûles pro cenſu annuo conſtituuntur, & quid? 60.

Perchtkoz Abbas intereſt Synodo Dingolfinganæ. 70.

Perchtkoz primus Abbas Schlierſeenſis. 79.

Perno Presbyter & Monachus Iwanum clericat, id eſt, Monachum efficit. 81. Presbyter & Monachus ſubſcribit traditioni. p. 2. 97.

Peſtis: ab ea miraculò liberatur Carolus Craſſus Imper. 138. novum genus. 140. multi Schiſmatici Epiſcopi eadem pereunt. 368. impetitur Bojaria 390.

S. Petri antiquum Friſingæ Sacellum. p. 1. 22. & ſeq. in eodem ſepelitur Erchanbertus Epiſcopus Friſing. ubi ſignis clareſcit. 127.

S. Petrus Damiani arguit Epiſcopum Eccleſiaſticas poſſeſſiones in profanos uſus convertentem. 251. ex Monacho fit Cardinalis. 253. divortium Henrici IV. Imper. impedit. 261. ſanctè moritur & ejus elogium. 262.

S. Petrus igneus Vallisumbroſæ Monachos per ignem illæſus tranſit. 259.

Petrus Leo Antipapa Anacletus II. dictus diris devovetur. 310.

Petrus Ep. Florentinus Simoniæ convincitur. 259.

Philippus Sueviæ Dux à quibusdam Principibus in Imperatorem eligitur. 385. Regio titulo à Pontifice privatur. ibid. impoſtura pro eodem detegitur. 386. fruſtra cum æmulo colloquitur, & Pontificem ſibi conciliare ſtudet. 388. Papa eidem propitiatur. 389. occiditur. ibid.

Philoſophia ab Ottone I. Ep. Friſing. ad Bajoarios & Auſtrales primò delata. 341. 342.

Pilenſteinenſes Comites bona Friſing. Eccleſ. uſurpant, & puniuntur à Deo. 395.

Piligrinus Ep. Patavienſis: an eidem dignitas Archiepiſcopalis reſtituta? 184.

Pilitrudis inceſta Grimoaldi Ducis Uxor pœnitentiam ſimulat. 15. Grimoaldi iras acuit. 17. furit & inſidiatur S. Corbiniano. 18. punitur. 20.

Pincerna Sæculo XI. Friſingæ adhibitus 246.

Pippinus Heriſtallus Pro-Rex Franciæ ſe commendat orationibus S. Corbin. 4.

Pippinus Caroli Martelli filius Rex Franciæ 40. Griphonem è Bojaria ejicit & Taſſilonem Ducem dicit. 42. quo anno Rex factus? 42. 55. Taſſilonem læſæ fidei reum in gratiam recipit. 63. moritur. 82.

Piſces miracolô S. Corbiniano obveniunt. 11.

Placitum publicum, id eſt Conventus publicus: habetur Friſingæ. 95. Ratisbonæ ibid. Aiblingæ. 96. in Allershauſen p. 2. 195. vid. etiam Conventus.

Digitized by Google

Plebs prævalet in electione Annonis Ep. Friſing. 129.

Pluviæ per triginta dies & noctes. 23. aureæ & igneæ. 86.

Pœna Adulterij & Oppreſſionis liberorum gravis. 375.

Pomum aureum S. Henrico Imper. offertur, quod is Cluniacum mittit. 209.

S. Poppo Abbas Stabulenſis Epiſcopatum Argentinenſem reſpuit: Monaſteriorum Reformator. 230. & ſeq.

Poppo Epiſcopus Brixioenſis fit Sum. Pont. Damaſus II. dictus. 242.

Præfectus Urbis Tridentinæ equum S. Corbin. furatur. 11. punitur. 13.

Præmonſtratenſes Canonici Scheffdariam inducuntur. 318. Neocellam. 320. & ſeq.

SS. Primus & Felicianus MM. Patroni in Wert, ſeu Wertſee. 145. ubi illorum reliquiæ? 183.

Princeps S. R. I. an inter Epiſcopos Friſing. primus S. Lantpertus? 172.

Principes in Francia Sæc. VII. dicti Epiſcopi. 89.

Priſcus Romanorum Præfectus in Gallia Virgini pariture templum erigit, ejúsque imaginem veneratur. 2.

Proprium: an & quomodo Monachis licitum? 69. 123. Canonicis ſtabilitur. 108. habent Friſingenſes. 288.

Pruſſi pagani S. Adalbertum Ep. & M. interficiunt. 195. item SS. Boniſacium Archiepiſcopum Joannem & Benedictum Monachos. 196.

Puella procax punitur. 23.

Puer meritis S. Corbiniani fluctibus liberatur; & quis ille? 24.

Q.

S. Quirini Reliquiæ aſſervantur in Monaſterio Tegernſeenſi: & eorum antiqoiſſimus cultus. 97.

Quintius Præfectus Romaous Gregorium VII. Sum. Pont. capit. 269.

R.

Radevicus Canon. Cathedr. Eccleſ. Friſing. illuſtria ſcriptor. 323. ejus judicium de doctrina Ottonis I. Epiſcop. 342. Mortem Ottonis: & quæ eam ſecuta ſunt deſcribit. 345. duo Epitaphia eidem Ottoni compoſuit. 346.

Ramus viridis ſignum traditionis 111.

B. Raſſo ſeu Ratto Comes Andecens. & Dieſſenſis Boici exercitus Dux, binô prœliô Hungaros proſternit, Monaſterium condit, & fit Monachus. 169.

Raſſo alius Comes de Dieſſen. ejus varia nomina: fundator Parthenonis in Hochenvvarth. 245.

Raſtices Slavorum Dux Germaoiam transdanubianam vaſtat. 131.

Ratbodus Friſiæ Dux bellum gerit cum Carolo Martello. 30. fidem Chriſtianam detrectat. ibid.

Ratchiſius Langobardorum Rex fit Monachus. 54.

Ratoldus Advocatus Friſing. an Comes de Sempta? 172.

Ratoldus Cuſtos & æditnus Eccleſ. Cathedr. Friſing. donat bona ſua in Paſing & Runna 188. in Zolling. 201. fuit Rector Clericorum Benedictoburanorum. 202. 203. D. Benedicto devotus. 202.

Razzo ex Canonico Metropolit. Colonienſis fit Can. Reg. Raittenbuechenſis. 267.

Regalia jura Friſing. Eccleſ. conceſſa. 192.

Reginæ & Auguſtæ factæ Moniales. 55. 143. 177. 220.

S. Reginbaldus primus Abbas SS. Udalrici & Afræ Auguſtæ. 208. quando Eberſpergam accitus? 186. Epiſcopus Spirenſis moritur. 231.

Reginbertus I. Rector Clericorum Benedictoburanorum Clericus Conjugatus. 203.

Reginbertus II. Rector Benedictoburanus reſtitutionem hujus Monaſterij Monachis Benedictoboranis impetrat. 225. Ipſe fit Monachus & Præpoſitus ibidem. 247.

Regino Abbas Prumienſis Carolum Craſſum laudat. 143.

Ruginotrudis Duciſſa Bojariæ: ejua opera S. Rupertua accerſitur. XIV.

Reginpertus cum aliis fundator Monaſterij in Scarantia, vulgò Scharniz. 60. fit Monachus. ibid. Presbyter inter teſtes. 64. S. Tertulini M. Reliquias Romæ impetrat & in Schlechdorff defert. 75. & ſeq.

Reginpertus Abbas Moſpurgenſis intereſt Synodo Dingolfinganæ. 70. item Reispacenſi. 98. item Friſingæ. p. 2. 114. commutat quædam bona cum Attone Epiſcopo Friſing. 99.

Regula S. Benedicti: obſervatur in Eccleſia Cathedr. Friſing. XX. 110. item p. 2. 173. & alibi. Non eſt de ſubſtantialibus abſtineotia à carnibus. 11. omnibus Monachis obſervanda & memoriæ commendanda. 108.

Regula Canonicorum à quo condita: & unde deſumpta? 108. quænam olim Friſingæ obſervata? 203. S. Auguſtini rejectis aliis Bojariæ infertur. 312.

Regula Sanctæ converſationis? quænam illa? XXIV. & 7.

Religio Chriſtiana in Bojariæ ſuperioris confinia, & Friſingam introducta: & per quos? V. & ſeqq.

Reliquiæ Sanctorum: ſuper eis fiunt juramenta. p. 2. 194. 259. Saoctorum Alexandri & Juſtini Româ Friſingam allatæ 116. & ſeq. item S. Nonnoſi. 117. donantur Ottoni I. Ep. Friſing. 315. ſuper SS. Marini & Aniani tractatus concluditur. 336. S. Sigismundi Friſingæ aſſervantur 356. contemptus ſeverè punitur ibid. reperiuntur SS. Alexandri, Juſtini, & Nonnoſi. 357. olim ſubtus terram ſepeliri conſueveruot. 358.

Richardis Auguſta fit Monialis. 143.

Richardus Abbas S. Vitoni S. Henricum Imper. regni faſces reſumere jubet. 210.

Richarius Ep. Patavienſis ſubſcribit epiſtolæ ad Joann. IX. Pont. 150. erga Eundem beneficus Ludovicus Rex. ibid.

S. Robertus Galliæ Rex S. Henricum Imper. convenit. 215.

Robertus Guiſcardus Apuliæ Dux Gregorium VII. Pont. liberat. 278.

Rochus aliàs Roke Monaſterium Attilenſe diripit. 282.

Rolandus Clericus Nuntius Conciliabuli Papienſis: ejuſque audacia. 270. & ſeq.

Romana Eccleſia defenditur 226. Schiſmate diſcerpitur. 240. item 352.

Romanus I. Sum. Pont. 147. inglorius obit. 148.

S. Romualdus Ottoni III. Imper. Monachatum ſuggerit. 196.

Rota inſigne Willigiſi & Succeſſorum Archiepiſcoporum Moguntioorum. 197. & ſeq.

Rudiger de Radegk primus Chiemenſis Epiſcopus. 390.

Rudolphus Habſpurgicus naſcitur. 393.

Rudolphus Burgundiæ Rex. 144.

Rudolphus Sueviæ Dux Imperium detrectat 263. denuò in Regem eligitur. 271. Henricum IV. vincit. 272. ac ceptâ corona ex vulnere obit. 277.

Rudolphus Præpoſitus Raittenbuechenſis fit primus Archidiaconus. 324.

Ruothardos ſeu Hrodbardos Abbas fortè Iſanenſis intereſt Concilio Dingolfingano. 70. conſentit donationi. 73. teſtis in fundatione Monaſterij Cremiſanenſis. 80.

S. Rupertus Ep. Salisburg. Bojariæ Apoſtolus Juvaviæ Sedem figit: Monaſterium & Eccleſias ædificat: fuit Abbas O. S. B. IX. & ſeq. tempus ejus adventûs & obitûs examinatur. XI.

Rupertus Abbas Tegernſeenſis Victor io Cauſa cum Dietram-Cellenſibus. 372. ejus Epiſtolæ Reſponſoriæ ob parochialem Eccleſiam io Wall. 373. item aliæ ſuper aliis Eccleſiis. 374.

Ruſticus ob Contemptum S. Sigismundi ſevere punitur. 356.

S.

Sacramentorum Adminiſtratio an in Synodo Dingolfingana Monachis probibita? 91.

Sæculum Chriſtianum X. deplorandum. 153. ſcriptores XI. defenduntur. 166.

Sal: diploma immunitatis à teloneo Friſing. Eccleſiæ conceſſum. 147.

Sala-

Salaria via Veringâ Monachium transfertur 337. ſruſtrà reſtitui jubetur. 365. lis utcunque componitur. 395.
Salomon Ep. Conſtantienſis Germaniæ miſerum ſtatum deplorat. 158.
Salve Regina: Auctor hujus Antiphonæ. 250.
Sancti? quinam Sæculo XI. Singulari ritu colti? 256. varij in Divorum numerum ab Alexandro III. referuntur. 367.
Sanguis: calidus è naribus S. Corbiniani jam mortui bis fluit. 23. & 24. poſt longum tempus rubens ac fluidus invenitur. 67. Eccleſia ſuperſtruitur. & fiunt miracula ibid. flumina in Bojaria eum vehunt. 86.
Schisma in Romana Eccleſia Sæculo XI. 240. tempore Henrici IV. Imper. 254. ſopitur. 259. novum ſub Friderico Ahenobarba 352. continuatur 359. terminatur 364. & ſeq.
Schola: tempore Hittonis Ep. fuit Friſingæ p. 2. 172. ſub Erchanberto Ep. 123. Clericorum Benedictoburi. 178. Friſingenſis Alumnus & decus B. Gerbobus. 308.
Shyrenſes Comites: in Bojaria tumultuantes atteruntur. 249. Advocati Eccleſiæ Friſing. 275. unus Patriarcha alius Epiſcopus. 276. an Meginwardus Ep. Friſing. ex eorum proſapia? ibid. Otto & Eckardus Peronatus Crucem aſſumunt. 286. duo in Syriam profecti. 292.
Sclavanorum Converſio per Attonem Ep. Friſing. & Monachos intenditur. 64.
Scripta Ottonis I. Ep. Friſ. 340. ea emendari cupit. 343.
Scriptores Sæc. XI. defenduntur. 166. Boici quidam circa Abrahamum Ep. Friſing. emendantur. 181.
Sebaſtianus è Monacho S. Martini Archiepiſcopus Strigonienſis 196.
Sempta: vid. Index locor.
Sergius II. Sum. Pont. 121.
Sergius III. Sum. Pont. 152. obit. 159.
B. Servatus Lupus defenditur. 10.
Servi Dei: ſic dicti Monachi. 101. item p. 2. 178.
Servitus: quorumdam examinatur. 245.
Servus: quo ritu manumiſſus? 209.
S. Severinus Abbas Apoſtolus Norici. VIII.
Sigboth Comes de Neuburg & Valkenſtein fundator Monaſterij Weyarenſis. 311.
Sigebertus Gemblacenſis O. S. B. celebris ſcriptor alicubi lapſus. 299.
Sigefridus ex Abbate Fuldenſi Archiepiſcopus Moguntinus. 253. Cluniaci ſumptô cucullô Archiepiſcopatum reſumere cogitur. 262.
Sigehardus Patriarcha Aquilejenſis convenit cum Ellenhardo Epiſcopo Friſing. 263. fuit Cancellarius Henrici IV. Imp. p. 2. 521.
Sighardus Comes de Sempta Eberſpergæ templum condit. 140.
Sigihardus Presbyter Evangelia Theotiſcè deſcripſit. 155.
Sigido Abbas intereſt Synodo Dingolfinganæ. 70.
Sigimarus fit Abbas Weihenſtephanenſis. 317. bona commutat 325. 327. 344.
Sigimot Abbas Moſpurgenſis. p. 2. 193.
S. Sigismundus Rex & M. Patronus Diœceſis Friſing. 356. ejus S. Reliquiæ ibidem aſſervatæ non contemnendæ. ibid. annus Sæcularis. 357. vetuſtus cultus ibid.
Silentium S. Corbiniani prodigiô coronatur. 3. novum præmium. ibid.
Simonia impugnatur. 243. 259. punitur 251. ea labe Moguntina Sedes liberatur. 262.
Sindilo Abbas Monaſterio Schlierſeenſi præficitur. 106.
Smaragdus pretioſus Eccleſiæ Friſing. donatus etiamnum ſuperſtes. 356.
Socij S. Virgilij Ep. Salisburg. 83.
Stella decurrens videtur orto jam ſole & ejus interpretatio 299.
S. Stephani Oratorium: ibi auditur cæleſtis Muſica &c. an à S. Corbiniano conſecratum 17. vid. Weihenſtephanenſe Monaſterium.
S. Stephani Eccleſia ad Filſam fluvium dotatur 82.
S. Stephanus Hungariæ Dux baptizatur. 195. fit Rex coronâ Româ acceptâ cum poteſtate præferendæ Crucis. 195. & ſeq. bellum ab Hungaria avertit & pacem impetrat. 224.
Stephanus II. Sum. Pont. triduô poſt electionem moritur. 56.
Stephanus III. dictus II. Sum. Pont. 56. moritur 58.
Stephanus IV. Sum. Pont. 63.
Stephanus V. Sum. Pont. in Galliam fugit 107. trina genuflexione à Ludovico Pio honoratur, quem coronat. ibid. obit. ibid.
Stephanus VI. Sum. Pont. 143.
Stephanus VI. al. VII. Sum. Pont. in Formoſum Anteceſſorem injurius. 147.
Stephanus VII. al. VIII. Sum. Pont. 163.
Stephanus VIII. al. IX. primus ex Germanis Summus Pontifex ab Italis dira perpeſſus. 169.
Stephanus IX. al. X. Sum. Pon. 253.
Sternutatio Mortifera. 140.
Stipendium Advocatorum. 294.
S. Sturmio Abbas Fuldenſis Taſſilonem Ducem Carolo Magno conciliat. 63.
Styria fit Ducatus. 369.
Subdiaconatus olim per Monaſticam Profeſſionem ſuppletus. p. 2. 133.
Suidgerus Ep. Bambergenſis fit Sum. Pont. Clemens II. dictus. 242.
Suitgarius Comes de Hirsberg fundator Epiſcopatus Eiſtettenſis. 36.
Sylveſter II. antea Gerbertus ex Monacho Floriacenſi Archiepiſcop. Remenſis & Ravennatenſis fit Sum. Pont. 195. S. Stephano Hungariæ Duci Regiam Coronam mittit. Ibid.
Symbolum Nicænum quando Romæ cantari cœptum. 209.
Sympertus Ep. Ratisbon. intereſt Synodo Dingolfinganæ. 70. moritur. 83.
Synodus Romana in cauſa S. Corbiniani 12. Friſingenſis. 66. Dingolfingana. 70. Reiſpacenſis 93. in Ehing. 112. Wormatienſis. 135. Dingolfingana altera. 164. Auguſtana. 172. Placentina. 286. Salisburg. 390. vid. etiam Concilium.
S. Syrus Epiſcop. Ticinenſis Apoſtolus Lauriaci & Norici. 17.

T.

Tagabertus Scriptor plurimorum traditionum aliquando ſe dicit expreſſè Monachum 89. item p. 2. 168. & alibi.
Tagino nobilis Presbyter Rector Benedictoburanus. 102.
Tagino Canonicus Friſing. Frater Geroldi Epiſcopi. 398.
Taſſilo Bojariæ Dux naſcitur, & quo anno? 40. Dux Bojariæ dicitur & quando? 42. adhuc vivo Utilone parente. 44. item 43. Teſtis donationis 49. 69. quid de venationibus ſentiendum? 50. item 80. in Caſtris Pippini propè puer agit, eidémque Sacramentum dicit. 58. confirmat traditionem Utilonis Ducis. 60. Pippino fidem frangit, nec poteſt bellô peti 63. eidem conciliatur. ibid. tradit Attoni tum Scarantienſium Abbati locum India, id eſt. Innching. 64. Corpus S. Valentini Ep. Patavium Tridentô defert. 65. conſentit reductioni corporis S. Corbiniani. 66. obviam eidem procedit. 67. conventum & Synodum convocat, & ipſe intereſt. 70. Sedi Apoſtolicæ devotiſſimus. ibid. an potuerit leges populares condere? 72. Monaſterium Cremifanenſe fundat: & quare? 79. & ſeq. probat donationem Schwabingæ & Sentlingæ. 81. filium Theodonem Ducatûs ſocium vocat. ibid. Eccleſiam S. Stephani ad Filſam dotat. 82. ab Uxore adversùs Carolum magnum concitatur. ibid. indicit jejunia & preces. 86. in Monaſterium mittitur, quod libens intrat. ibid. ejus Actorum brevis & ſincera ſynopſis rejectis fabulis. 86. & ſeq. cum Attone Ep. Friſing. in fine non benè convenit. 87.
Teloneum conceditur Friſing. Eccleſiæ. 192.
Termini Dominij In Lak in Carniola 180. & ſeq. item in alpibus trans Iſaram. 287.
Terræ motus in Bojaria. 86. 301. 369.
S. Tertulinus Presb. & M. ejus S. Reliquiæ deferuntur in Schlechdorff. 75. & ſeq. adducuntur Benedictoburum

rum

rum & reducuntur in Schlechdorff, ubi in argenteo Sarcophago reconduntur. 203. & ſeq.
Teſtamentum Alberti Ep. Friſing. 367.
Teſtes per aures trahi ſoliti. 59. 69. 81. & alibi ſæpiſſimè. nobiliſſimi. 288. 330. 344. 364. & ſeq. 372. 38. & ſeqq. 389. 393. & alibi paſſim.
Theodo Dux Bojariæ honorificè S. Corbinianum excipit. 9.
Theodo Taſſilonis Ducis filius Romæ à Sum. Pont. baptizatur 63. fit Socius Patris & donationem confirmat. 81. obſes datur Carolo Magno. 86. Monachus efficitur. 87.
Theodmarus Archiepiſc. Salisburg. 138. Archi-Cancellarius Regis Ludovici 149. Epiſtolæ ad Joann. IX. Pont. ſubſcribit. 150. in prælio adversùs Hunnos occumbit. 156.
Theodmarus II. Archiep. Salisburg. 221.
Theodoricus Rex Francorum Author Legum. Francorum & Bajoariorum. XV.
Theodorus II. Sum. Pont. 148.
Theodulus vocatur Gotſcalcus Ep. Friſing. 189.
Theophania Ottonis II. Conjux. 176.
S. Thiemo Archiep. Salisburg. & M. conſecratur, & à quibus. 284. in vincula conjicitur ibid. in Syriam proficiſcitur. 292. Martyrio coronatur. ibid.
Thietdagus Corbejenſis Monachus fit Pragenſis Epiſcopus. 195.
S. Thomas Apoſt. ante ejus altare ſepoltus eſt Abraham Epiſcopus Friſing. ad quod etiam deputantur quidam libri. p. 2. 477.
S. Thomas Cantuarienſis Archiep. & M. intereſt Concilio Turonenſi. 358. Martyrio coronatur 363. Sanctorum albo inſeritur 367.
Timo Patavienſis Sedis incubator infeliciter obit, aliosque terret. 281.
Togati qui? fuêre Friſingæ. 123.
Traditio: eæ aliquando fiebant ſine conſenſu Principis terræ 102. factæ per funem campanæ. 112. p. 2. 194. per ceſpitem. 111. per ramum viridem. 111. alius modus per egreſſum donantis & introitum acceptantis 122. Friſing. Eccleſ. factas vid. pars 2. per tot.
Translatio S. Benedicti olim Friſingæ celebrata 256. S. Corbiniani. 387.
Trevirenſis Archiepiſcopus Regem Germaniæ coronare prætendit. 166.
Tuto Ep. Ratisb. ſubſcribit epiſtolæ ad Joann. IX. Pont. 150. fuit Monachus S. Emmerammi. 155.
Tyrolis: an patria S. Corbiniani? XVI. & ſeq. recens & antiqua via per eandem deſcribitur. 14. Seculò nonò ejus nomen adhuc incognitum 130. ejus inſignia. 257. à Bojaria avellitur. 369.

V.

Vagen: vid. Fagen.
S. Valentinus Epiſcop. Patavienſis. VIII. ad ejus Eccleſiam propè Majas confugit S. Corbinianus. 14. idem Sanctus eandem reſuſcitat. 16. Sacræ ejus Reliquiæ Maijs Tridentum, Tridentò Patavium deferuntur. 65. Eccleſia in ejus honorem in Altenhauſen ædificatur. 74.
Valentinus Sum. Pont. 112.
Vaſa Sacra ab Ellenbardo Ep. Friſing. Eccleſiæ S. Andreæ oblata deſcribuntur. 257. Aquæ benedictæ aliquod donarium pretioſiſſimum 356.
S. Udalricus Ep. Auguſt. precibus Hunnos debellat. 170. tertiò Româ rediens Imperatorem ſalutat. 176. ejus votum de ſubſtituendo nepote diſplicet Deo. ibid. obit. 177. promovit reſtaurationem Monaſterij Benedictoburani. 178.
Udalricus I. Ep. Tridentinus contractum init cum Egilberto Ep. Friſing. 233.
Udalricus II. Ep. Trident. eundem tractatum reſcindit. 233.
Udalſcalcus Trident. Epiſcop. cauſâ cadit in materia vinearum. 132.
Udalſcalcus Ep. Patavienſis conſecratur. 286.
Udalſcalcus Abbas Tegernſeenſis condit Cellam Dietrami 292. ejus Epitaphium 294.
Venatio: quid de Taſſilonis Ducis ſentiendum? 50. & 50.
Venefica depalmatur à S. Corbiniano. 18. tales falsò habitæ innocenter comburuntur 284.
Veſontionenſis Epiſcopus in Synodo Remenſi obmuteſcit. 143.
Veſtes Sacræ: ab Abrahamo Ep. Friſing. Eccleſiæ ſuæ relictæ, & earum obſcura nomina. 188. Ellenhardi Epiſcopi Friſing. deſcribuntur. 257.
Victor II. Sum. Pont. antea Gebhardus Eiſtetenſis Epiſcopus ægrè electioni conſentit. 250. in Germania honorificè excipitur. 253. in Italiam reverſus moritur. ib.
Victor III. anteà Deſiderius Abbas Caſinenſis reluctans fit Sum. Pont. 280. conſecratur. 282. ejus acta & obitus. 283.
Victor IV. Antipapa. vid. Octavianus.
S. Vigilius Epiſcop. Trident. & Martyr. VIII.
Vineæ Friſingenſi Eccleſiæ comparantur 16. controverſæ adjudicantur. 131. & ſeq. aliæ donantur. 232. duæ partes decimarum donantur Monaſterio Weihenſtephanenſi. 214.
S. Virgilius Epiſcop. Salisborg. etiamnum Abbas teſtis traditionis. 60. diſcordat cum Utilone Duce. 62. quando ſactus Epiſcopus Salisburgenſis? ibid. ut Epiſcopus dennò teſtis. 69. 74. intereſt Synodo Dingolfinganæ. 70. moritur. 83. ejus ſocij ibid.
Virgini parituræ erigitur templum ab Ethnicis. 2.
Viſio mirabilis Marquardi Clerici. 299. cujusdam piæ mulieris. 303. item alterius. 359.
Viſitatio Eccleſiæ tempore Erchanberti Epiſc. Friſing. 126.
Vivilo Epiſcop. Patavienſis inſtituitur. 34. ejus gratitudo erga Fuldenſe Monaſterium. 39.
Volkanhart Abbas intereſt Synodo Dingolfinganæ. 70.
Urbanus II. antea Otto Epiſcop. Oſtienſis fit Sum. Pont. 283. confirmavit fundationem Raittenbuechenſem. 267. communem Laicorum vitam approbat. 155. Synodos celebrat & primus bullam Cruciatam promulgat. 286. obit. 292.
Urbanus VIII. Sum. Pont. an auctor orationis ante oculos tuos &c. 256.
Urolf Abbas intereſt Synodo Reispacenſi. 94.
Urſus devorat equum S. Corbiniani, & depaſti vices ſubire juſſus paret. 10. Inſigne Civitatis Friſingenſis. ibid.
Utilo Bojariæ Dux: ejus varia nomina & Epocha. 33. Hiltrudem Conjugem ducit. 40. Regiam dignitatem affectat. ibid. Francorum armis cedere cogitur 41. Taſſilone jam Duce vocato ſuperſtes. 44. 48. præſens donationi. 45. donat octo manſos Eccleſiæ in Iſen. 51. an. factus Monachus? 54. diſcordat cum S. Virgilio Ep. Salisburg. 62. quando mortuus. ibid.
Uto Friſing. Ep. XI. non dicendus Otto. 156. genealogia. ibid. & ſeq. Mors pro fide Chriſtiana & tumulus ibid.
Uto Abbas in Illmünſter intereſt Synodo Dingolfinganæ. 70.

W.

Waldekiſus pater S. Corbiniani: & ipſe ſic aliquando dictus. 1.
Waldericus Patavienſ. Epiſcop. conſecrat primum Oratorium Scheffilariæ. 78. intereſt Synodo Reispacenſi. 94.
Waldo Ep. Friſing. X. an ex gremio electus? 141. fuit etiam Abbas Campidonenſis ibid. & 144. utrùm Benedictinus: & cujus proſapiæ? 141. fuit Cancellarius Imper. ibid. quo anno fuerit electus? 142. Augiæ diviti addictiſſimus. 143. Solicitùs de rebus ſuæ Eccleſiæ 144. intereſt Concilio Moguntino. ibid. Arnulphi Regis favores ſibi conciliat. 145. An educator Ludovici Imperatoris filij? ibid. & 149. intereſt Conventui Triburienſi. 145. obtinet Advocatiam Monaſterij Moſpurgenſis. 145. & ſeq. aliqua bona commutat. 146. 147. Laudator ab Arnulpho Imper. à quo inſigne immunitatis diploma impetrat. 147. ſubſcribit epiſtolæ ad Joann. IX. Pont. 150. ſupplicat pro Richario Epiſcopo Patavienſi. ibid. obtinet à Ludovico Rege Veringam. 151. liberæ electionis confirmationem poſt incendium ſuæ Eccleſiæ impetrat. 152. ſtudia rei domeſti-

meſticæ. 154. reſtaurat Eccleſiam Cathedralem. 155. librum Evangeliorum Theotiſcè conſcriptum relinquit ibid. obitus & tumulus. ibid.
Waldramus Fundator & Abbas Monaſterij BBuraoi. 37. & Schlechdorffenſis 76. & ſeq.
Waltherus Abbas Benedictoburanus ſubſcribit reſtaurationi Monaſterij Schlechdorffenſis: & cur? 319.
Welfo I. Sueviæ Dux Auguſtanum Epiſcopatum invadit. 209. Friſingenſem & Auguſtanum 221. proſcribitur. ibid. In gratiam recipitur 222. utrique Epiſcopatui reſtituit. 224.
Welfo Dux Bojariæ 261. Conciliatur Boijs. 262. fundat Monaſterium Raittenboechenſe. 265. ejus laus. 267. legitimo Pontifici adhæret & à Pſeudo-Pontifice excommunicatur. 277. Auguſtam expugnat. 279. Henrici IV. Imper. fautores perſequitur, felici ſucceſſu. 280. & ſeq. Auguſtam denuò capit. 283. fœdus adverſus Henricum IV. init. 286. in Syriam profectus ibidem obit. 292.
Welfo II. Dux Bojariæ, 267. Patri ſuccedit 292. Pontifici fidus. 298. Friſingam vaſtat. 301. moritur. 302.
Welfo Carantanorum Marchio in Cæſarem conjurat. 251.
S. Wenceslaus Bohemiæ Dux a fratre Boleslao occiditur. 168.
Wernerus Comes Socius Adalberti Hamburgenſ. Epiſcopi bona eccleſiaſtica uſurpat. 259.
Wichmannus Præpoſitus S. Andreæ fit Monachus 319.
Wido Dux Spoletanus Italiæ Regnum affectat. 144.
Wigoldus Epiſcopus Auguſt. à Welfone Duce defenditur. 277. ab eodem in Sedem ſuam illatus denuò dejicitur, & cuſtodiæ mancipatur. 278. & ſeq.
S. Wilhelmus Abbas Hirſaugienſis Legatus Pontificius. 278. XII. Monachos in Viſchpachau dirigit. 281. fratres Laicos admittit. 285.
S. Wilibaldus è Monaſterio Caſinenſi ad S. Bonifacium ſe conferre jubetur. 36. ordinatur Presbyter & primus Epiſcopus Eiſtettenſis. 37. Monaſterium conſtruit. 38. gratus erga Fuldenſes. 39. moritur 83.
Willigiſus Archiep. Moguntinus conſecrat Thietdagum Ep. Pragenſem. 195. coronat S. Henricum Germaniæ Regem. 197. natales & inſignia. ibid. & ſeq.
Wiſuricus Ep. Patavienſis teſtis traditionis 69. intereſt Synodo Dingolfinganæ. 70. memoria. 83.
Wolfbertus Abbas ad Quercum inferiorem intereſt Synodo Dingolfinganæ. 70.
S. Wolfgangus ex Monacho Einſidlenſi fit Epiſcopus Ratisbon. 177. ſecedit in ſolitudinem: & quare? 182. mors & merita. 190. Educator S. Henrici Imper. jam mortuus Imperium prædicit. 191. inter Sanctos recenſetur. 244.
Wolfoldus Presbyter reſtaurat Monaſterium Benedictoburanum, & fit Monachus. 178.
Wolfoldus Friſing. Eccleſ. Canonicus, & Præpoſitus fit Monachus & poſtea Abbas in Eiſenhoven 289. demum in Admontenſi Monaſterio, & Archidiaconus Styriæ; ubi de ejus laudibus 302. & ſeq.
Wolframus Friſing. Epiſcop. XIII. electio 162. prædiorum à S. Corbiniano comparatorum reſtitutionem impetrat. 163. quando reſtituta? 164. & ſeq. præſens in ſecunda Synodo Dingolfingana. 164. obit. 166. fundat anniverſarium. 167. commendatio ipſius ibid.

Z.

Zacharias Sum. Pont. 39. moritur 56. in græcum vertit Dialogos S. Gregorij: & fuit Ordinis S. Bened. ibid. an Capellam in Wert conſecraverit? 145.
Zacharias Epiſcopus Brixinenſis ſubſcribit epiſtolæ ad Joan. IX. Pont. 150. in prælio adversùs Hunnos occumbit. 156. an bona commutaverit cum Waldone Ep. Friſing? p. 2. 427.
S. Zeno Ep. Veronenſis colitur à S. Corbiniano 16. à Joſepho Ep. Friſing. 47. Idem Joſephus in Ejus honorem Eccleſiam Iſanenſem fundat. 50.
Zwentibaldus Arnolphi Imperatoris filius in acie cæditur. 149.
Zwentibaldus Moravorum Princeps Bohemiam acquirit. 144. fit Monachus. 145.

INDEX LOCORUM,
Quorum notitia adhuc Friſingæ ſupereſt.

ABdingkoven Monaſterium O. S. B. confirmatur fundatio. 226.
Abens: conſecratur Eccleſia 60. tradit. 93. duæ.
Adlzhauſen, Adalhelmeshuſir. 85.
Affaltarpach. 54. 125.
Aiblinga Municipium Bojariæ olim Epininga: ibi lis deciditur in placito publico inter Attonem Epiſcopum Friſing. & Luitfridum Abb. Chiemenſem, 96. Ludovicus Germanicus inibi quadrageſimam exigit, & cauſas dijudicat. 132.
Aichſtadium: ibi Epiſcopatus inſtituitur. 36. Monaſterium adjungitur. 38. translatio Epiſcopatûs impeditur. 239.
Aimbach. 82.
Ainhofen. 113.
Ainling. 229.
Alahumuntinga fortè locus in Suevia. 98. ſæpiùs. item 112.
Alarn: donatur Friſing. Eccleſiæ 227. confirmatur 238. 380.
Albichiog. 98. 104.
Allach, Ahaloh. 98. 104. 105. 113.
Allershauſen: habetur placitum. 105. fit donatio. 112. Eccleſia donatur Monaſterio Neocellenſi. 381.
Alling. 98. 112.
Altaha inferior Monaſterium Ord. S. Bened. Abbas Goswaldus Würzburgenſis Epiſcopus impetrat huic loco libertatem electionis 117. ab Hunnis vaſtatur. 169. ibidem exulat Ellingerus Abbas Tegernſeenſ. 289. Ottoni Duci Bojorum donatur. 259.
Altaha ſuperior Monaſterium Ord. S. Bened. ab Hunnis devaſtatur. 169.
Altenhochenau Parthenon Ord. S. Dominici: huc migrârunt Moniales ex Beyharting. 198.
Altenhauſen: an S. Corbinianus conſecraverit Eccleſiam? 21. ibi in honorem S. Valentini aliqua conſtruitur. 74. donatio ibibi. 98.
Altheim: 88. 104.
Altonis Monaſterium, vulgò AltoMünſter, tunc Ord. S. Bened. nunc ſub Regula SS. Salvatoris: conſecratur à S. Bonifacio Archiep. & M. 37.
Ambro fluvius: ad locum propè adſitum fit donatio. 74.
Andelacum Parthenon conditur à Richarde Auguſta, quæ ibi fit Monialis. 143.
Andex Caſtrum: hic educatur Henricus niger Imp. 222. Comites vid. in priori Ind.
S. Andreæ Collegiata Eccleſia Friſingæ II. fundatur 254. Eccleſia eſt antiquior quàm Collegium. 255. etiamnum oſtendit inſignia dona Fundatoris. 258. bona accipit ab Imperatore. 258. vocatur Monaſterium. ibid. ſepelitur ibi Ellenhardus Ep. & Fundator. 274. confirmantur bona 1 & primus poſt Cathedralem locus eidem adjudicatur 336.
Anzing. 102. 104. 113. Parochia conceditur Collegio S. Viti. 396.
Aquisgranum: ibi habetur Concilium. 108. coronatur Otto Magnus 186. ſepelitur Otto III. Imp. 197.

Ardaker donatur Friſing. Eccleſ. 243. Præpoſiti ejuſdem loci electio Friſiog. Epiſcopo aſſeritur. 400.
Araſchwandı, Archinſchwertj. 99. 123.
Arzbach. 74. 98. 231.
Aſch. 280.
Aſcbach, Aske 89. 104.
Aſchaim vicus Bojariæ: ibi conventus celebratur. 70.
Aſchwending. 97.
Aſinhauſen. 231.
Attilenſe Ord. S. Bened. Monaſterium: quis ejus fundator & reſtaurator. 281. quo tempore iſta contigerint? 281. & ſeq.
Auſkirchen 251.
Augia Dives Ord. S. B. Monaſterium: ibi ſepultus Carolus Craſſus Imper. 143. quomodo eidem Waldo Ep. Friſing. addictus? ibid.
Auguſta Vindelicorum: circa eam Hunni funditus delentur. 170. habetur Syoodus, 172. devaſtatur 209. capitur. 279. 283.
Aurdorf, Urdorf: 98. 104. 123. 125.
Auwa vocabatur olim Chiemſeenſe Monaſterium p. 2. 133. item p. 1. 104.
Aying, Aguſinga. 81. 99.
Azalioga. 74. 98. 105. 106. 110.

B.

Bamberga fit Epiſcopatus 207. cœlitùs ſtabilitur 220. dedicantur Eccleſiæ Cathedralis, & S. Stephani. 208. occiditur ibi Philippus Rom. Rex. 189.
Bayerbrunn, Patinbrunnun 81.
Benedictoburum Monaſterium O. S. B. 37. huic ſubjectum Cochelenſe Monaſterium 55. benefica Giſala ex Regina Monialis. ibid. ab Hunnis vaſtatum reſtauratur. 178. duo Monachi ſuperſtites ibid. dat decimam partem redituum pauperibus. 197. Rectores Clericorum. 203. an Clerici illi aliquando addicti regulæ S. Auguſtini? 204. Corpus S. Tertulioi adducitur ex Schlechdorff & reducitor. 203. S. Henricus Imper. ablata ab Arnolfo Malo prædia reſtituit. 208. Benedictinis reſtituitur. 225. affectatur à Nitkero Ep. Friſing. 247. Reliquiæ S. Anaſtaſiæ afferuntur. 250. donatur Ellenhardo Ep. Friſing. 259. diſciplina collabitur & quare? 260. priſtinæ libertati reſtituitur. 276. Conradus Archiep. Salisb. & Hildipoldus Ep. Gurcenſis exules hic divertunt. 305. diploma adverſus Epiſcopum Auguſtanom obtinet. 311. dividit dominium propè lacum Vallenſem cum Schlechdorffenſi. 312. & ſeq. confirmatur hæc diviſio. 336.
Beneventum cum Ducatu Romanæ Eccleſiæ accedit. 244.
Beurberga Monaſterium Canon. Reg. S. Auguſt. conditur. 303. Sacris lipsanis ditatur: & mira viſio. ibid. erronea quædam opinio removetur 304.
Beyhartinga Monaſterium Cao. Reg. S. Aug. pro Monialibus conditum traditur Viris 311. celebris Parochia in Tuntenhauſen eidem donatur. 398.
Biberpach: Eccleſia conſecratur ab Erimberto Epiſcopo Friſing. 45. cooſtruitur à Joſepho Ep. 60. traditio 81. protegitur ab Attone Epiſcopo. 98.
Biburg: fiunt duæ tradit. 74. alia 98. conſecratur Eccleſia p. 2. 61. fit tradit. p. 2. 528.
Bulſanum, Bauzana, Provinciæ Atheſinæ oppidum: fiunt donat. 112. 231. & ſeq. vindicantur vineæ 131. & ſeq. decimæ donantur Monaſterio Weihenſteph. 214.
Burckhauſen: parochia tradidur Eccleſ. Colleg. S. Viti. 399.

C.

Cœlum aureum dicitur Laubienſe Monaſterium 244.
Camina locus prope Majas, vulgò Kaina, diligitur à S. Corbiniaoo. 14. item p. 2. 112.
Campidona Ducale Monaſterium O.S.B. ibi fuit Abbas Erchanbertus Friſing. Epiſcop. 119. Catalogus Abbatum emendatur ibid. fuit etiam Abbas Waldo Ep. Friſing. 141. & 144. Rudolpho Sueviæ Duci donatur. 259.
Carnutum vetuſta Galliæ Celticæ Civitas. 2.
Caſinum primum O. S. B. Monaſterium: S. Henricus Imper. & Benedictus VIII. Sum. Poot. huc venientes idem muneribus cumulaot. 214. & ſeq.
Caſtrua, Gallis Chatres oppidum: patria S. Corbiniani XVIII. & ſeq. & 1.
Catubria Germanis Cadoberthall: reſtituitur Eccleſiæ Friſing. 179. eidem vindicatur. 354.
Cella in Alpeſtribus: ibi Eccleſia conſecratur. 272. Monachi, dum augentur, inde migrant in Viſchpachau. 281.
Cella: fit donatio: 98. item 102.
Cella Dietrami: vide Dietrami-Cella.
Chamara: 98. duæ donat. 111. 113.
Chatſa in Carinthia. 206.
Cheverloch: decimæ donantur Monaſterio Scheffdarienſi. 363.
Chiemenſe Monaſterium Virorum olim O.S.B. nunc Canonicorum Reg. S. Aug. 95. dicebatur Auwa. 104. & p. 2. 133. ab Hunnis vaſtatum 169. ibi Epiſcopatus inſtituitur. 390.
Chiemenſe alterum Monialium O. S. B. huic beneficus Otto I. Ep. Friſiog. 333.
Chorzes hodie Chortich: comparatur à S. Corbiniano 16. reſtitui jubetur. 163.
Chreidorf. 74.
Chunratshaim Caſtrum & ditio vindicatur Eccleſ. Friſiog. 395.
Cluniacum Monaſterium O. S. B. Religiooe floret 209. huc aureum pomum mittitur, & venditur, datô pauperibus pretiô. ibid.
Cochel propè lacum cognominem olim Parthenon O. S. B. Giſala Childerici Francorum Regis Uxor hic reconditur. 55. item Luitburga Taſſiloois Ducis Conjux 87. ab Huonis vaſtatur. 169. hodie Eccleſia Parochialis. 171.
Confugienſe Monaſterium olim O.S.B. haud procul Caſſallenſi Haſſiæ oppido à S. Chunegunde conditum, ubi etiam fit Monialis. 220.
Corbeja vetus Galliæ Monaſterium O. S. B. huc mittitur Deſiderius Langobardorum Rex. 87.
Corbeja nova Germaniæ Monaſterium O. S. B. illic fuit Mooachus S. Gregorius V. Sum. Pont. 192. ejuſdem pupilla oculi ibid.
Coſtech villa in Carinthia emitur ab Ottone II. Ep. Friſing. 396.
Creuzo, Krazun. 98. 102. 112.
Crembſa, Cremiſa. 191.
Cremiſanenſe Monaſterium O. S. B. conditur 79. devaſtatur. 169. privilegia confirmantur 392.
Curtanpach, Curtana. p. 2. 31. & ſeq.

D.

Dachau, Dachawa: 98. duæ donat. 104.
Damiata Civitas Ægypti capitur à Chriſtianis 398. recipitur à barbaris. 399.
Deiſtenhoſen, Tetinhoſa. 99.
Dieſſen Monaſterium Can. Reg. S. Aug. olim etiam Monialium: & primus ejus Præpoſitus. 311.
Dietrami Cella Monaſterium Can. Reg. S. Aug. conditur. 292. fundatio rata habetur ab Henrico Ep. Friſing. 292. à Paſchali II. Sum. Pont. 293. jubetur ſubeſſe Monaſterio Tegernſeenſi. 372. 379. 380. privilegia ab Innocentio III. confirmantur 388. item 399.
Dingolfinga Oppidum Bojariæ: Synodus celebratur. 70. conveniunt ſecundò Epiſcopi Bojariæ. 164.
Dirnhauſen. 78.
Dirnzhauſen. 45. 58.
Dorfaker. 124.
Dorffen: donat. 74. 122. traditur precaria S. Chunegundi Auguſtæ. 220.

E.

Ebersdorf: quædam jura ibi adjudicantur Friſing. Eccleſiæ. 38.
Eberſpach. 231.

Eber-

Eberſperga olim Monaſterium O. S. B. nunc Soc. Jeſu: primum templum erigitur & conſecratur. 140. Monaſterii initia & primi habitatores. 159. hujus loci Eccleſiæ conſecratio denegatur. 161. conceditur. 183. recedentibus Canonicis datur Monachis. 186.
Eberzhauſen, Eparmunteshuſir. 68. 251.
Ebrach. Eparaha. 60.
Egern fit Eccleſia parochialis. 379.
Eginkirchen, Eginonis Eccleſia. 98.
Egling. 97.
Egmating, Ehamotinga. 98.
Ehinga: ibi frequentes Synodi. 102. 112. donationes: 81. 99. 104. 113. 133. pagus comparatur ab Ottone II. Ep. Friſing. redimitur. 396.
Elbach, Ipach. 98.
Eiſenhoven olim Monaſterium O. S. B. huc migrant Monachi Viſchpacenſes. 289. transferuntur in Schyrenſe Monaſterium. 302.
Eilendorf. 105.
Eiting. Aotinga vel Oatinga. p. 2. 148.
Elnonenſe S. Amandi O. S. B. Monaſterium fœderatum San-Petrenſi Salisburg. 90.
S. Emmerammi Ratisbonæ Monaſterium O. S. B. erigitur. XIV. Embriconi Ep. Ratisbon. conceditur. 143.
Enzersdorf oppidum Auſtriæ infer. jura ibibi adjudicantur Eccleſiæ Friſing. 380. jus præſentandi recuperatur. 391.
Erchinga: paſcua ibidem donantur Eccleſ. Friſing. 49.
Erdinga, antiq. Ardeoinga. p. 2. 119.
Ergoltinga: ibi habetur placitum. p. 2. 230.
Erling. 78.
Erphenprunn. 105.
Eſting, Ehsonga. 98.
Euſtadium vide Aichſtadium.
Exing. 102.

F.

Farchant, forte Paracheida. 98.
Feching. 104.
Felda. 104.
Feldmochinga. 98. duæ donat. item. 104.
Fiechtkirchen, Feohtkircha. 105.
Filſa, Filuſa. 89. 98. quatuor donat. item. 99. 102. 104. duæ. 113.
Finſing. 97.
Firholzen, Furihulze. 73. 98. primi rectores illius Eccleſiæ enumerantur. p. 2. 139.
Forcheimium: ibi habentur Comitia. 149.
Forſtenried fit Eccleſia parochialis. 383.
Francofurtum: ibi erigitur Epiſcopatus Bambergenſis. 207.
Frieding. 198.
Friſinga Urbs Superioris Bojariæ: ſitus & deſcriptio. II. proſpectus amœniſſimus III. origo IV. Caput Bojariæ Superioris & Sedes Ducum V. & 10. olim Subjecta Metropoli Laureacenſi VII. inſigne. 10. fugit inde S. Corbinianus. 18. Epiſcopatus inſtituitur. 34. fundatur ibi Epiſcopatus Eiſtettenſis. 37. varia lignorum ſpecies & fruſtra ex aëre cadunt. 86. hic bona Eccleſiæ donantur. 99. 104. habentur frequentes Synodi. 102. ibi olim Moniales. 106. ab Hunnis incenditur. 170. Henricus III. Hunnis pacem concedit. 240. Natalitia feſta celebrat Henricus. IV. 253. ſub Ellenhardo Epiſcopo diripitur. 275. capitur. 281. vaſtatur. 301. muri ſolo æquantur. 325. horribilis conflagratio & reſtauratio. 350. & ſeq. cur hæc pœna inflicta? 352. Civium pietas erga Mammingenſes. 356. innocenter turbis implicatur. 386. item. 387. rurſus conflagrat. 391.
Fritmaning, Freddamaringun. 102.

G.

Garſch, Karoz. ibi habetur placitum. p. 2. 94.
Gauting, Cotinga. 81. 98. 105.
Geiſelhöring, Kyſalheringa. 123.
Geiſenhauſen, Kyſenhauſen. 113.
Geiſing, Kiſinga. p. 2. 31. & ſeq.
Gerharting. 232.
Gerlhauſen, Kermunteshuſir. 98. 113.
Germanſchwang, Kermareſchwang. 81. 94. 104.
Germanſperg, Germania in Monte. 64.
Gieſing, Kyeſinga. 98.
Giggenhauſen, Cuginhuſir. 113. 124.
Gintzenhauſen, Cucinhuſir. 123. 125.
Glon, Gelonus, Clana, amnis & vicus. 68. 102. 105. 111. 112. 113.
Gmundenſis parochia dividitur in tres. 379.
Gnesna Urbs Poloniæ: ibi ſepelitur S. Adalbertus Ep. M. & fit Archiepiſcopatus. 195.
Greffolfing. tradit. p. 2. 31. & ſeq. Eccleſia loci donatur Monaſterio Raittenbuechenſi. 388.
Gremerzhauſen, Crimarezhuſir. 98.
Grienling: Eccleſia Monaſterio Neocellenſi adjudicatur. 382.
Gronbach, Croninbach. 104. 105.
Gudaga vindicatur Eccleſiæ Friſing. 353.
Gunterzhauſen: prædium emitur & deputatur ad diverſorium Epiſcoporum. 396.
Gurcenſis Epiſcopatûs initia. 262. Inſtitutio Epiſcopi ad Archiepiſcopum Salisburgenſem pertinere judicatur. 374.

H.

Haching donatur Monaſterio Scheffilarienſi. 98.
Hag. 98.
Haidelfing, Heidolvinga. 98. 115.
Haldhauſen. 98.
Haimbhauſen, Haimbhuſir. 73.
Halla oppidum ad Oenum: an patria Annonis Ep. Friſing. 13. ibi bona donantur eidem Eccleſ. 104. 219. 123. 133.
Harthauſen. 102. 124.
Hartpening. 97.
Haſelbach. 60. 74. 98. 104. 123. 133.
Hauſen, Huſir. 102. 133. prædium ibi donatur Capitulo Cathedr. Friſing. Eccleſiæ. 384.
Hechenberg. 74. 105.
Hechenrain. 104. 112.
Hegling. 96. 102. 112.
Helffendorff: locus Martyrii S. Emmerammi Ep. & M. XIV. donatur Eccleſiæ Friſing. eidémque ſancto Eccleſia erigitur. XV. item. 97. Eccleſia conſecratur. 45. aliæ donat. 73. 98. 110.
Hernhauſen. 104.
Herſching, Horcaningoo. 78. Hezinga. 198.
Hieroſolyma: expugnatur à Chriſtianis. 292. capitur à barbaris. 378.
S. Hippolyti Canonicorum Sæcularium Collegium in Auſtria fundatur, quod nunc eſt Regularium. 41.
Hittenhauſen, Hittenhuſir. 98.
Hochenpercha. 219.
Hochenſtein. 231.
Hoffhein. p. 2. 31.
Holeoburg: jura ibi adjudicantur Friſing. Eccleſ. 381.
Holzen. 64. 74. 88. 98. 102. 104. 110. 113. 123.
Holzhauſen. 64. 78. 81. 97. 98. 99. 102. 104. 106. 124.
Holzkirchen. 153.

I.

Jehdorf. 111.
Jeſewang, Oaſinwanc. 74. 98.
Jezendorf. 147.
Ilmenſe Monaſterium vulgo Ilmünſter olim Ord. S. B. poſt Collegiata: nunc Parochialis Eccleſia: Conditur. 37. Eccleſia conſecratur. 41. devaſtatur. 269.
Imbſt, Humiſte. p. 2. 31. & ſeq.
Inding, Undeoinga. 98. 102.
Inoca, vulgo Innching in hodierna Tyroli antiq. India & Campogelau olim Monaſterium O. S. B. nunc Collegiata Eccleſia fundatur. 64. reſtituitur Eccleſiæ Friſing. 106. Collegiata ibid. augetur donationibus. 113. Incorporata Eccleſiæ Cathedr. Friſing. 133. Ottonis Magni Imp. ad eundem locum donatio. 177. confirmatur. 186.
Inzemos. 74. 113. 125.
S. Joannis Eccleſia Collegiata in Monte Friſingenſi: ipſa

Eccleſia eſt longè Antiquior quàm Collegium. 255. eidem certæ areæ confirmantur. 385.
Iſana olim Monaſterium O. S. B. nunc Collegiata Eccleſia : fundatur & dotatur à Joſepho Ep. Friſing. 50. vocatur Monaſterium, & Cellula. 51. 111. 121. ibi requieſcit Joſephus fundator. 61. item S. Juliana V. & M. 134. deprædatur à Dracolpho Ep. 160. exſcinditur. 170. fiunt variæ donationes. 88. 89. 98. 104. traditur precaria S. Chunegundi Auguſtæ. 220. augentur proventus. 274.
Iſmaming. 99. 101. 111.
Juvavium vid. Salisburgum.

K.

Kaiſersheim olim Kaozesheim. p. 2. 85. & ſeq.
Kazpach. 121.
Kekinga. 105.
Kiebna. 231.
Kienperg. 104. 105. 183.
Kümbsdorf, Chumizdorf, recent. Känigsdorf. 98.
Kiſalbach, Kiſenbach. 73. 74. 104. 121.
Kiſſing. p. 2. 32.
Krainaker : Eccleſia S. Valentini conſecratur. 64.
Kynhauſen : parochia traditur Eccleſiæ Colleg. S. Viti. 399.

L.

Laber, Lapara. 102.
Lak, Biſchofs-Lak, Lacopolis & Lonke Civitas & amplum dominium in Carniola : donatur Eccleſiæ Friſingenſi : ubi etiam deſcribuntur termini. 180. & ſeq. impetitur à Bernardo Duce Carinthiæ. 394.
Landishutum Bojariæ Civitas conditur. 387.
Lapach, Lauppack. 98. 105. 111.
Lavantinus Epiſcopatus inſtituitur.
Laubienſe Monaſterium cœlum aureum dicitur. 244.
Laufzorn. 98.
Laureacum vetuſta Norici Ripenſis Civitas : & ejus Converſio ad fidem. 17.
Lauterpach, Hlutrinpach. 98.
Legian, Lejan. 133. 251.
Leogenfeld. 132.
Lern. 99. 125.
Linta in Carinthia. 206.
Lintach. 81. 104. 105.
Lirmfeld in Carniola olim Liburna. 145.
Luges. 104.
Lutewang. 104.

M.

Madronenſe S. Petri olim Monaſterium O. S. B. nunc Præpoſitura : quando & à quibus fundatum & deſtructum? 298. ibi conſecratur ara 317. ab Alberto Ep. Friſing. in protectionem ſuſcipitur. 359.
Magdeburgum fit ſedes Metropolitana. 175.
Majæ vulgò Mais : An patria S. Corbiniani? XVI. ibi ſubſiſtere jubetur. 14. hic & in vicinia prædia comparat. 16. Friſingâ diſcedens denuò petit. 18. poſt mortem Ejus Sacrum corpus advehitur. 23. ibi parvulus meritis S. Corbiniani fluctibus ſubtrahitur. 24. inde incorruptum ejusdem Sancti corpus Friſingam reducitur, & ingens fragor auditur. 66. prædia ablata reſtitui jubentur. 163. quando reſtituta? 164. & ſeq.
Mainpach. p. 2. 58.
Maiſach, Meiſacha. 98.
Malching, Mahaleihhi. 81. 104.
Mammendorff. 60. 98. 105. 113. 288.
Mamminga vicus Bojariæ inferioris : ejus Incolæ cultores S. Sigismundi. 356. foventur à Friſingenſibus. ibid & ſeq.
Marzling, Marzilinga. 98. 104. 111. 113. 183.
Mauterndorf : redimitur ab Ottone II. Ep. Friſingenſi. 396.
Maxlrein, Mahsminreine. 101. 104.
Mediolanum Inſubriæ Caput : bellô petitur. 345. Civium impudens reſponſum. 352. iidem vincuntur. 353. Civitas ſubigitur & pulſis incolis vaſtatur. 358.
Melodunum vetuſta Galliæ Civitas. 1.
Meſchenfeld. 104.
Michan Caſtrum : circa idem obveniunt bona Friſ. Eccleſ. 396.
Moching. 98. 104. tres donationes.
Moſſurt, Moresfurtin. 98.
Moguntia fit Metropolis. 39. ibi habetur Concilium, cui intereſt Arno Archiep. Salisburg. cum Suffraganeis. 107.
Monachium primaria Bojariæ Civitas : an priſcum Muihinga ſeu Niwihinga? 81. pons ſuper Iſaram ibi conſtruitur, & forum inſtituitur. 337. urbis primordia. 364.
Monacho-Monaſterium vulgo Münchs-Münſter olim Ord. S. B. nunc Soc. Jeſu exſcinditur. 169.
Moſach, Moſahun. 98. 104. 112. 113. 183. 133.
Moſpurg Bojariæ Civitas olim Monaſterium O. S. B. Abbatia Waldoni Ep. Friſing. conceditur. 145. in eam Arnulphi Imper. liberalitas. 149. obvenit per commutationem Dracolpho Ep. Friſing. 157. valde imminuta. 158. deprædatur ab eodem Dracolpho. 60. confirmatur donatio ab Ottone Magno Imper. S. Lamperto Ep. Friſing. 171. vindicatur ab Egilberto Ep. Friſing. 221. cujus temporibus adhuc ſupereſt. 233.

N.

Naninhoſa. 105.
Nansheimb. 245.
Neoburgum Civitas ad Danubium olim Epiſcopatus. 59.
Neo-Cella, ſive Nova Cella Monaſterium Ord. Præmonſtrat. propè Friſingam. IV. initia. 320. quo anno facta fuerint. 321. dotatur ab Ottone I. Ep. Friſing. ibid. an à Solo? 328. Miniſtrorum Friſingenſium liberalitas. 323. olim ibi Moniales : & recondita corpora SS. Marini & Teclani ibid. conflagrat. 351. Eidem donatur Eccleſia in Alershauſen. 381. adjudicatur Eccleſia in Grienling. 382. aſſeritur Eccleſia in Wolferſtorff. 392.
Nerting. 88. 111.
Neufarn, Niwivara, Nivarun. 98. tres donat. 104. duæ. 105. 113. 185.
Neyberg Caſtrum in hodierna Tyroli. 14.
Niuvanhova hodie Waidhoven vulgo Bayriſch Waydhofen Civitas & Præfectura in Auſtria : donatur Eccleſiæ Friſing. 193. & ſeq. vindicatur. 395.
Niuvenberg in Hiſtria donatur Eccleſ. Colleg. S. Andreæ. 258.

O.

Oberndorf. 230. 332.
Odlzhauſen. 108.
Oetinga Oppidum Bojariæ olim Monaſterium O. S. B. nunc Eccleſ. Collegiata : ibidem habetur placitum 97. conditur Monaſterium. 138. crematur ab Hunnis ſervata æde miraculoſæ Deiparæ Virg. 170.
Olling. 97. 99. 113.
Oſterhovienſe olim O. S. B. nunc Præmonſtrat. ab Hunnis exſcinditur. 169. & ſeq.
Oſtermunding. 219. 238.
Ottenburg Caſtrum : an Ottoni II. Ep. venditum? 390. munitur. 395.
Ottershauſen Otthareshuſir. 89.
Ottmarswang. 104.
Ottoburum O. S. B. Monaſterium : Eccleſia conſecratur. 387.

P.

Pach, Pohe : conſecratur Eccleſia 59. fiunt donat. 74. 81. 104. 105. 111.
Pachern, Pachara ; 74. 106. 125.
Paderborn, Phadarprunnon, urbs Epiſcopalis : ibi Conventus habitus. 105. item Nuptiæ S. Henrici Imper. & S. Chunegundis. 205. locupletatur ab eodem Sancto Imper. 209. à Conrado II. Imp. 226.
Palzing, Polaſinga. 74. 98.
Pang, Paingas. 50. 98. 104. 123.
Papia olim Regia Langobardorum. 12.
Paſing. 133. 188. item p. 2. 31.
Paſenpach. 105. 122. 133.
Patavium Civitas : Epiſcopatus inſtituitur, 34. olim Sub-

ſubjectus Moguntinæ Metropoli. 39. huc defertur Corpus S. Valentini Ep. 65.
Paumgarten villa in Carinthia : emitur ab Ottone II. Friſing. Ep. 396.
Pelheim. 98.
Percha, Perahah. 64. 81. duæ. 98. 123. 133.
Perchanger, Perahanga. 81.
Percheim. 112.
Perg. 96. 102. tres. 104. duæ. 105. 112. 113. duæ 122.
Perghofen. 104. 112. 123. 167.
Pergkirchen fit donat. 122. viſitatur Eccleſia. 126.
Perlach, Peraloh. 98. 113.
S. Petri Saliſburgi O. S. B. Monaſterium : fœderatum Elnonenſi S. Amandi. 90. Monachi cedunt Cathedram Metropoliticam reſervato ſibi loco digniore. 318.
Pfeter. 74.
Pfetrah. 74. 98. 102. 104. tres. 105. 112. 113. 124.
Pframering, Phrumare. 98. duæ. 102. 124.
Pietenpach. 58. 64. 73. 102. 112. 123.
Pipinhauſen. 98.
Pleimanachwang. 81. 85.
Pliening, Pleoninga. 102.
Pogenhauſen, Pubenhenhauſen. p. 2. 584.
Pokern, Pohſcorron. 105.
Pollinga Monaſterium hodie Can. Reg. S. Aug. exſcinditur ab Hunnis. 170. ibi excipitur funus Ottonis III. Imp. 197. bonis augetur à S. Henrico Imp. 203. ab Alberto Ep. Friſing. 364. fit quædam donat. p. 2. 31.
Pram. 74.
Preiſing. conſecratur Oratorium 80. fiunt donationes. 64. 80. 98. 104. 105. 113.
Premareim. 74. 99.
Priſpach. 98.
Prumia Monaſterium Ord. S. B. ibi fit Monachus Lotharius Imperator. 120. item 130.
Prunn. 98. duæ. 104. 124.
Puech, Poche & Poach. 68. 98. duæ. 112. 123.
Puelach, Poaloch. conſecratur Eccleſia. p. 2. 61. fiunt donat. 64. 74. 97. 98.
Pupping, Puppininga. 104. duæ.
Purkrain : Caſtrum & Dominium Friſing. Eccleſ. propemodùm totum acquiritur ab Attone Ep. 99. confirmatur eidem Eccleſiæ. 106. fit ibi donatio. 111. traditur precaria S. Chunegundi Auguſtæ. 220.
Purſing. 102.
Pyrian in Hiſtria donatur Eccleſ. Colleg. S. Andreæ Friſing. 258.

Q.

Quercus inferior & Superior, vid. Aicha inferior & Superior.

R.

Raiſſing. 78.
Raitenbuech Monaſterium Canon. Reg. S. Aug. fundatur. 266. ejus celebritas & inſignes Viri. 267. fit Archidiaconatus. 324. eidem donatur Eccleſia in Greſſolving. 388.
Ramsperg Caſtrum vindicatur Eccleſiæ Friſing. 395.
Ratinweg. 105.
Ratisbona olim Sedes Ducum Bojariæ nunc Imperialis: ibi Epiſcopatus inſtituitur. 34. gratitudo hujus erga Fuldenſe Monaſterium. 39. habetur placitum. 95. tres Hunnorum Reguli ibi ſuſpenduntur. 170. ædes in ea Friſingenſi Eccleſiæ confirmantur. 216. eximitur à Juriſdictione Ducum Bojariæ & fit libera. 369.
Raubling, Rupilinga. 81. 104. 122.
Reichenbach. 238.
Reichersdorf, Richozesdorf. 98.
Reicherzhauſen Richareshuſir. 74. 102. 104. duæ. 111. 112.
Reiſpacum Municipium Bojariæ : ibi celebratur Synodus. 93.
Ried, Reod. 112. 128. 122. 280.
Riming. 230.
Rindbach. 102. 105. 128.
Rörmoſen, Roraga muſſea. 73. 98.
Roma. primum S. Corbiniani iter 4. ſecundum 9. S. Bonifacii itinera. 30. 31. 32.
Romagnan fortè Rumaniana locus infra Tridentum in ripa Atheſis fluvij. 21.
Rota Monaſterium O. S. B. fundatur. 264. tranſigit cum Ottone Wittelspachio. 335.
Rota amnis & vicus. 74. 81. 85. 98. tres. 102.
Rotenbach. 88. 98. tres.
Ruedelfing, Hroadolfing. 60.
Ruedelzhauſen Hroadolfeshuſir. 74. 104. 230.
Runna. 188.
Ruperukirch Hroadperhtes Eccleſia. 98.

S.

Sabiona, Seben : olim Epiſcopatus, nunc Parthenon O. S. B. VIII.
Sahsongane Inſula Danubij : donatur Monaſterio Weihenſtephanenſi 212. permutatur. 213.
Saliſburgum hodie Sedes Metropolitana : fit Epiſcopatus & ſedes S. Ruperti Ep. X. conditur Monaſterium S. Petri ibid. gratitudo erga Fuldenſe Monaſterium. 39. fit Archiepiſcopatus. 91. Conventus Principum habetur. 95. Archiepiſcopi fiunt Legati Nati Sed. Apoſt. 178. Canonici Metropolitanæ Eccleſiæ aſſumunt Regulam S. Auguſt. 302. ibidem confirmantur 305. Monachi San-Petrenſes cedunt Canonicis Regul. jus Cathedræ Metropoliticæ reſervato tamen ſibi loco digniore. 318. ijdem Canonici componuntur cum Berchtesgadenſibus. 389. habetur Synodus. 390.
Sandavienſe Monaſterium O. S. B. exſcinditur. 170. hodie Eccleſia parochialis. 171.
Saxenkam Eccleſia obvenit Monaſterio Tegernſeenſi. 393.
Scarantia vulgò Scharniz olim Monaſterium O. S. B. nunc fortalitium : fundatio 60. primi Abbates. 74. & ſeq. Monachi inde in Schlechdorf migrant. 75.
Schalkdorf. 104.
Schaumburg Caſtrum olim Scoynburg : ſuperſunt rudera 312. & ſeq.
Scheftlarienſe Monaſterium olim O. S. B. nunc Præmonſtrat. conditur ab, & pro quibus? 78. 80. in Haching & Puelach fit traditio eidem loco. 98. item in Perg. 113. deprædatur à Dracolfo Ep. 160. vaſtatur. 170. reſtauratur, dotatur, & traditur Præmonſtratenſibus Canon. 318. ei donantur decimæ. 363. item aliæ ex vineis 379. olim ibi Moniales 379. donationes confirmantur 384. functiones parochiales Wakkerſperg permittuntur. 393.
Scheftlarn vicus, vulgò Hochen Scheftlarn. 103. 112. 231.
Schlechdorffenſe olim Benedictinorum nunc Can. Reg. S. Aug. Monaſterium. huc migrant Monachi ex Scarantia. 75. eidem loco fit donatio, ubi de primis Patronis. ibid. Reliquiæ S. Tertulini Presb. & M. afferuntur ibid. quinam fuerint primi conditores? 76. & ſeq. aliquot donationes. 78. nomina primorum Monachorum. 89. cauſæ quædam pro eodem loco deciduntur. 95. vaſtatur 170. corpus S. Tertulini furto ſubducitur, & pars reducitur. 203. quinam ejus Incolæ initio Sæculi XI? 204. dividit cum Benedictoburano Monaſterio dominium propè lacum Vallenſem. 313. & ſeq. inſtauratur & Canon. Regul. S. Aug. traditur. 323. confirmatur diviſio in Wahlnſee 336.
Schleishaim, Sliwesheim. 74.
Schlierſee olim Monaſterium O. S. B. tum Can. Regul. S. Aug. demum Collegiata Sæcularis & incorporata Collegio ad D. V. Monachij. Conditur àb, & pro quibus? 79. 104. ejus Incolæ Friſingæ Abbatem poſtulant 106. vaſtatur. 170. inſtauratur & Can. Reg. S. Aug. traditur. 324.
Schmiechen, Smeoha. 98.
Schrobenhauſen hodie oppidum Bojariæ, antiq. Scropinhuſun. 98. 105. 133.
Schwabing. 80.
Schweinpach. 74. 104. 105. 811.
Schwindau, Schwindaha. 64. 74. 102. 104. 105.
Schwindkirchen. 98.

Schyrenſe Monaſterium O.S.B. ejus prima initia & ubi? 272. primi incolæ migrant in Viſchpachau. 281. in Eiſenhoven. 302. Caſtrum Schyrenſe mutatur in Monaſterium. 302. erga ipſum beneficus Otto I. Epiſc. Friſing. 325. functiones parochiales ex primaria in Eccleſiam S. Martini transferuntur. 327. Eccleſia conſecratur. 391.
Seccovienſis Epiſcopatus inſtituitur. 391.
Sempta, Comites de Sempta: Sighardus primæ Eccleſiæ Eberſpergenſis conditor. 140. Sepulti Friſingæ 157. 176. an ex eorum proſapia S. Lantpertus Epiſcop. Friſing. 167. Udalricus. 153. Adalbero Advocatus Benedictoburanus urget inductionem Benedictinorum. 225. bona commutat cum Egilberto Ep. Friſing. 230.
Sentling, Senitlinga. 80. 99. 112.
Senzau, Senaiasawa. 99.
Seun. 104. duæ.
Sinching. 74.
Sindelsdorf, Sindolfesdorf. p. 2. 31. & ſeq.
Sindelzhauſen. 74.
Singepach, olim Muninpach. 81. 85.
Sinzhauſen. fit donat. 99. parochia traditur Eccleſ. Colleg. S. Viti Friſing. 399.
Staffelſeenſe Monaſterium O. S. B. exſcinditur. 170. hodie Eccleſia parochialis. 171.
Staindorf. 74. 104.
Stavanes. 112.
Steinhardt. 97. 104.
Steinheringa. 105. duæ.
Straſiſta. 198.
Straslach. 104. 105.
Straubinga Civitas Bojariæ conditur. 393.
Strogn. 81. 98. 102. 104. 105. duæ. 121.
Suczano. 132.
Sulzemos. 104.
Sylurnus lacus vulgo Schlierſee. 79. vid. etiam Schlierſee.

T.

Tagelfing, Tagaleihhinga. 98. duæ. 122.
Tallhauſen, Tellinhuſen. 111.
Tann. 98. 105.
Tannern. 123.
Tannkirchen. 97. 99. 132.
Tanſtetten. 113.
Tatenhauſen. Eccleſia conſecratur. 385.
Tegernbach olim Monaſterium O.S.B. 102. 135. p. 2. 189. exſcinditur ab Hunnis. 170. hodie Eccleſia parochialis. 171. traditur precaria S. Chunegundi Auguſtæ. 220. variæ donationes. 74. 81. 89. 99. duæ. 102. 112. 123. 230.
Tegerndorf. 102. 105.
Tegernſeenſe Monaſterium O. S. B. conditur 37. conſecratur Eccleſia 41. terminatur lis de Parochiis cum Attone Ep. Friſing. 97. malè habitum ab Arnolfo malo, nec reſtitutum. 165. vaſtatur 170. reſtauratur 184. dat decimam partem redituum pauperibus. 197. intruditur Abbas ibid. augetur bonis à S. Henrico Imperat. 208. mittit Coloniam in Monaſterium SS. Udalrici & Afræ. 208. item Benedictoburum. 225. conflagrat & deprædatur. 239. Colonia Benedictoborana domum ſe recipit. 247. Reliquiæ SS. MM. Chryſogoni & Caſtorij afferuntur. 250. reformatio intenditur. 330. & ſeq. ſubjectio Monaſterij Dietram-Cellenſis. 372. confirmatio Pontificia ſuper hac cauſa 379. item Ottonis II. Ep. Friſing. 380. parochialis Eccleſia inſtituitur. 379.
Teines. 112.
Teining, Dahininga. 68.
Teitenhauſen. 74. 102.
Telves. 112.
Termons, ſive Teutonis Moos: unde dictus? II. olim Sedes Pro-Regum Franciæ. III. à S. Corbiniano ædificatur in eodem Oratorium S. Stephani. XXVI. ejus celebritas. 210.
Thalmaſſinga. 98.
Theodonis villa: ibi in Synodo reſtituitur Ludovicus Pius. 115.
Thierhauptanum Monaſterium O. S. B. vaſtatur. 170.
Torrentes. 112.
Triburia olim famoſa Civitas: ibi habetur Conventus Epiſcoporum. 145. Comitia. 147.
Tridentum Civitas Epiſcopalis: 11. huc corpus S. Valentini Ep. Pataviens. affertur, & Patavium transfertur. 65. terminus Bojariæ antiquæ. 130.
Truchtering. 73. 123.
Tulbach. 52. p. 2. 100.
Tullingen. 45.
Tulvares. 112.

V.

Vallenſis lacus vide Wahlnſee.
Vallona, fortè Valley. 112.
Uberaker, Uperaha. 104.
SS. Udalrici & Afræ Auguſtæ Vindelic. Monaſterium O. S. B. quando fundatum? 126. Viſcera Ottonis III. Imper. ibi ſepeliuntur. 197. inducitur ex Monaſterio Tegernſeenſi colonia Benedictina. 208. Eccleſia conſecratur. 262. item 378.
Veldgeding, Feldtubhinga. 98.
Veldkirchen. 97. 219.
Velterns: vineæ ibidem redimuntur ab Ottone II. Ep. Friſing. 396.
Veringa olim oppidum nunc Vicus: Sacellum S. Emerammi XV. habentur placita. 106. & p. 2. 94. Antiquitas Eccleſiæ hujus loci. p. 2. 230. donatur Friſing. Eccleſ. 151. Confirmatur donatio 171. item 244. pons ſuper Iſaram dejicitur & forum transfertur. 337. ſententia pro reſtitutione pontis & fori effectu caret. 365. & ſeq. variæ in eodem loco donat. 49. 104. 105. p. 2. 534.
Veringa vicus propè Friſingam: Incolarum illius inſolens factum. 284.
Vichauſen: ibi duo prædia obveniunt Epiſcopo Friſing. 325.
Viecht, Feohte. 74. 98. 99. 102. 111. 122. 332.
Vilshaim. 81. conſecratur Eccleſia. 325.
Viodocienſe in Gallia Monaſterium O. S. B. lacrymam Chriſti aſſervat: & unde? 244.
Virodunum Civitas Epiſcopalis: ibi fit pax inter Lotharium Imper. & fratres. 124.
Viſchen, Fiskon. 78. 104.
Viſchpachau olim Monaſterium O. S. B. quo ſe conferunt Monachi ex Cell. 281. qui inde migrant in Eiſenhoven. 289.
S. Viti Collegiata Eccleſia Friſingæ. II. olim à Monachis Benedictinis inhabitata 134. an illud Monaſterium, ubi requieſcunt SS. Cornelius & Cyprianus, dictum Schönberg? ibid. quo tempore huc Monachi advenerint? 140. vaſtatur ab Hunnis. 170. eidem à S. Henrico Imper. fit donatio. 199. transfertur Collegium Clericorum ex Weihenſtephan. 210. & ſeqq. parochiam in Anzing accipit. 396. Item in Sinz- & Burckhauſen. 399.
Ulmerveld, Zudamaresveld Municipium in Auſtria: donatur Eccleſiæ Friſing. 191.
Undenſtorffenſe Monaſterium Can. Reg. S. Aug. fundatur. 307.

W.

Wahlnſee, Lacus Vallenſis ibi fit diviſio bonorum inter Benedictoburanos & Schlechdorffenſes. 312. confirmatur. 316. extat ibi Eremitorium Hieronymitanorum. 313.
Waidhoven vulgò Bayriſch Waidhofen videatur Niuvanhova.
Wakkersperg: ibidem functiones parochiales permittuntur Scheffdarienſibus. 393.
Walde, Waldiu: Wall an Wald? 88. 89. 98. 104.
Waldekk hodie Comitatus: olim ferè ex integro ad Friſing. Eccleſ. pertinebat: ubi de terminis. 287.
Walkershofen. 81. 85. 98.
Wall, lis ſuper parochia ejuſdem loci. 374.

Digitized by Google

Wampach, Wanichinbach. 105.
Wangen, Wagon, Wangom. 98. 104. duæ.
Warngau. 97.
Wartenberg Caſtrum in Carniola emitur & deſtruitur. 395. & ſeq.
Weichs. ibi prædia emuntur ab Ottone II. Ep. Friſing. 396. donat, 64. 98. 112.
Weihenſtephanenſe Monaſterium O. S. B. ſitus II. olim Sedes Pro-Regum Franciæ. III. auditur cæleſtis Muſica. 16. excitatur fons 17. fundatur Collegium Sacerdotum Sæcularium & Sacræ Reliquiæ SS. Alexandri & Juſtini huc afferuntur. 118. & ſeq. item 122. 133. p. 2. 353. eidem fit donatio à S. Henrico Imper. 199. Monachi inducuntur intoslatò Clericorum Collegiô. 210. & ſeq. dotatur. 211. fuêre ibi etiam Moniales, quarum Parthenon interit. 213. & ſeq. in ipſum liberalis Nitkerus Ep. Friſing. 245. item Ellenbardus Ep. Friſing. 272. conflagrat. 280. reſtauratum conſecratur. 286. ibi apparet mira viſio. 299. fulmine ictum. 317. conſecratur ſacellum B. V. 328. bona confirmantur. 328. in cineres redactum reſtauratur, & Eccleſia conſecratur 385.
Weilpach, Wilpach. 98. 105. 113. 124.
Wels, Weliza in Carinthia. 206.
Weltenburgenſe O. S. B. Monaſterium ab Huonis vaſtatur. 170.
Wembding hodie civitas: donatur Eccleſiæ Friſing. p. 2. 85. & ſeq.
Werd juxta Ambram olim Monaſterium O. S. B. conditur. 169.
Wert, ſeu Wertſee in Carinthia: Antiqua SS. Primi & Feliciani Eccleſia & ipſe locus Romanis cognitus. 145. fit Collegiata. 183. lis ſuper decimis componitur. 272. & ſeq.
Weſſofontanum Monaſterium O. S. B. vaſtatur. 170. inde colonia ducta in Madronenſe S. Petri. 298. ibi conſecratur ab Ottone II. Ep. Friſing. Sacellum S. Nicolai Ep. 326.
Weyarenſe Monaſterium Can. Reg. S. Aug. fundatur. 318.
Weyern, Wiware. 811.
Widnzhauſen, Winimunteshuſir. 98. duæ. 102.
Wippering, Wippitina. 112.
Wirma fluvius: ad eum fiunt donat. 74. 81.
Wolferſtorf: Eccleſia Monaſterio Neocellenſi ſtabilitur. 392.
Wolfertshauſen. Wolfperhteshuſir. 48. 98.
Wolozacb, Welamoteſaha. 102. duæ.

Z.

Zeidlpach. 74. 102.
Zenburg, Zenonberg & Zeonenberg Caſtrum in Tyroli. XVI. & ſeq.
Zirl, Cyreola. 99.
Zollinga. 44. 98. 133. 208. p. 2. 113. & 225.
Zorneting, Zorngeltinga. 104. 113. 332.
Zueſtorff, Zuoltesdorff. 123.

INDEX ONOMASTICUS.

A.

ABſacitum fecit, id eſt, poſſeſſione exuit.
Aldiones, Altones, aliàs Aldii, ſpecies ſunt ſervorum, qui adhuc ſerviunt Patrono, & certas ei operas debent. p. 2. 43.
Allodem nempe allodium, id eſt proprium liberi hominis patrimonium. p. 2. 63.
Analatus, anhelitus. 68.
Ancilla Dei, Monialis. 73.
Ancilla: fœmina in ſtatu ſervitutis conſtituta. p. 2. 419. item 453.
Apſus manſus, incultus manſus. 51.
Aramiatores ſive Adramiatores qui? p. 2. 207.
Aron, aquila. 90.

B.

Bacho quid? p. 2. 110.
Bannus conſuetus, Edictum publicum. 222.
Bannus Epiſcopalis, Excommunicatio 287.
Bannus mulcta 295.
Baptiſmalis Eccleſia, Parochialis. 97.
Barſcalci, Parſcalci. qui? p. 2. 91.
Beneficium, feudum 335.
Biberes, potus. p. 2. 23.
Biſunticus: moneta Biſuntina, ſeu Veſontione cuſa. p. 2. 536.
Burchwerch, jus condendi arces 380.

C.

Caldarius, pro Caldarium. 126.
Cammiedibus. opera ſervilia ædium. niſi fortè legendum cunctis diebus. p. 2. 26.
Campio, cambium 125.
Cappa: hodie Pluviale ex parte poſteriori caputium habens 188. 234.
Capſa, in capſam tradere idem ac in proprietatem 122. & alib.
Carra pro carrus 126.
Carrada quid? p. 2. 115. item p. 2. 126.
Cellula: parvum Monaſterium.
Centenarius, centurio ſeu Præfectus ſuper centum milites, ſeu etiam agricolas, item Judex inferior. 303.
Chorepiſcopus ſeu Coëpiſcopus Vicarius Epiſcopi in villis 88.
Clericare, Monachum facere. 8. 54. 81. 88. & alib.
Comes, liber ex quo in Miſſa ſolenni Epiſtola legitur. p. 2. 288.
Confeſſio, locus Eccleſiæ ubi SS. Reliquiæ reponuntur. p. 2. 20.
Corona, ornamentum ante altare pendens 234.
Cuba; quoddam vaſis genus 126.
Curtis, prædium ruſticum, ein Baurnhof. p. 2. 124.
Cyborium tegimen & umbraculum altaris. 234.

D.

Diſpenſator panum, Præfectus granarij. 396.
Duplago Doblach vicus in hodierna Tyroli propè Loncam.

E.

Empticum, emptione acquiſitum. p. 2. 823.
Epiſcopus vocatus, pro-Epiſcopus. p. 2. 808.

F.

Familia, Conventus. 84.
Fiſcalini qui? p. 2. 91.
Foreſtarius, qui ſilvas curat. 219.
Fortia: Italis Forza, vis.
Freda, mulcta. 175.
Friſkinga. porculus, germanis Friſchling. p. 2. 129.

G.

Germania in monte, Germansperg vicus 64.
Gravio, à germanico Graf, Comes p. 25.

H.

Hæreditare, hæredem inſtituere ſeu dotare. p. 2. 206.
Hemina quid: p. 2. 542.
Hengiſtfuotri, quibus cura equorum impoſita. 158.
Hoba vel Huba legalis conſtat in tribus plagis XV. jugeribus. L. II. Trad. 154. a.

INDEX ONOMASTICUS.

I.

Jaſo. inferiùs, ut Suſo. ſuperiùs p. 2. 23.

L.

Lantgericht / jus exercendi poteſtatem judiciariam. 380.
Letania, quandoqne Litaniæ dicuntur omnes orationes & pſalmi, qui dicuntur in proceſſionibus p. 2. 23.
Liberey/ Bibliotheca 116.
Lizzus germanicè Lyß/ & cultiùs Loß latinè ſortitio 112.
Lonca, Lack, vulgò Biſchoffslak civitas & dominium in Carniola 355.

M.

Madius, menſis Majus. p. 2. 27.
Manice beverino, manica fibrina ſeu caſtoria p. 2. 208.
Manſio, Statio. 175.
Manſus apſus, manſus incultus. 51.
Manſus, certa menſura agri. 51.
Manſus veſtitus, manſus cultus. 51.
Marchfuoter certa quantitas avenæ. ex Rubro parvo.
Marchrecht. jus inſtituendi mercatum. 380.
Maſſaritia quid? p. 2. 521.
Matricularius quis? 113.
Menne: pro menſe ſæpè.
Miles: militum ſuorum, nempe nobilium. p. 2. 475. & alib. ſæpiſſimè
Miniſter legalis, Miniſter ingenuus à mancipio diſtinctus. item 529.
Miniſterialis, German. ein Dienſtman. ex rub. par:
Miſſus, legatus. p. 2. 87. 138. & alib.

N.

Nedfratres, Incendium ſuperſtitioſum Ruſticorum in feſto S. Joannis Baptiſtæ p. 2. 25.

O.

Obedientialis: Chori Diſtributor. p. 2. 538.
Obnoxiare, obligare. 233.
Octabe. octava p. 2. 24.
Offerſio, oblatio p. 2. 197.
Officialis, liber, quem hodie Breviarium dicimus p. 2. 288.
Oratorium, hodie Chorus. p. 2. 521.

P.

Pacho, ſeu Bacho quid? p. 2. 110.
Pagania, Idololatria. p. 2. 25.
Pallium inſigne Patriarcharum, metropolitanorum, Archiepiſcoporum. p. 2. 20.
Parada, ſumptus ad vias reficiendas 175.
Parentes, Cognati. p. 2. 32. & alib. ſæp.
Parochia, Diœceſis Epiſcopi. p. 2. 25.
Parſcalis qui? p. 2. 91.
Parſchalcheshoba, Houba cenſualis. p. 2. 92.
Patres CCCXVIII. congregati ſcilicet in Conci: Niceno II. p. 2. 77.
Pedúles indumentum pedum. 60.
Pediſſequa famula libera nulla ſervitutis lege adſtricta. p. 2. 521.
Pertica, ſpecies menſuræ. p. 2. 99.
Philacteria, ſuperſtitioſæ ligulæ. p. 2. 25.
Placitum publicum, Conventus publicus 63. & alib.
Plenarium hodie Miſſale 187.
Portus fluminis, Trajectus p. 2. 21.
Poteſtas: Prætor: 354.
Precaria quid? 219.
Primicerius minorum Clericorum ſuperior. 92.
Priſis, per priſem, fortè vi aut clam factum p. 2. 95.
Pſallentium, Cantus alternativus pſalmorum p. 2. 23.

R.

Reliquiæ S. Mariæ quid? p. 2. 62.
Requies: coram requie S. Mariæ: nempe coram altari S. Mariæ p. 2. 427.
Rotahgauue vicinia prope Rotam fluvium p. 2. 32.

S.

Sacramentariom quid? p. 2. 118.
Sagmarius equus, clitellarius p. 2. 21.
Saica vel ſaiga antiquæ germanicæ Monetæ ſpecies p. 2. 255.
Saltura quid? p. 2. 46.
Sarcofagum, capſa reliquiarum 234.
Scabini apud antiquos qui? p. 2. 359.
Scurium, horreum, Germanicè Scheurn. p. 2. 141.
Segale, pro ſiligine 126.
Senior: Dominus 206. & alib.
Servi Dei, Monachi p. 2. 101.
Servitium, ſolatium 167.
Seu, ſive, particula conjunctiva *pro &* p. 2. 153. & alibi ſæpiſſimè.
Sindmanni, quaſi ſendmanni, qui nuncia deferunt 151.
Solidi Franciſci, monetæ franciçæ ſpecies p. 2. 172.
Stabilitas, Confirmatio generalis privilegiorum ſeu Pancharta 224.
Stagnum, ſtagnatus, ſtannum, ſtanneum 126.
Sublectilia, ſuppelectilia p. 2. 34.
Suſo, ſuperius, ut juſo inferius p. 2. 23.
Sylurnus lacus, Schlierſee. 79.
Synodalis dies quis ille? 73.

T.

Tabula, operimentum ſeu Antependium altaris 234
Terra Dominica, terra propriæ poſſeſſionis 126.
Territorium, fundus 21. & alib.
Titulus, Eccleſia 60.

V.

Vaſſus, Vaſallus 86.
Veſtita, pro inveſtitura p. 2. 118.
Veſtitus manſus, cultus manſus 51.
Vicedominus Epiſcopi, idem ac Oeconomus 289.
Vocatorium, Invitatorium p. 2. 28.

W.

Wadius, fidejuſſor p. 2. 95.
Wergelt, pretium æſtimationis 54.

Z.

Zidalweida, glandes quernæ, quibus paſcuntur porci, Bolſs Techel/ ſeu Aichelweid 191.

Errata Partis II. Inſtrumentariæ.

Pag. 3. *cap.* 1. *lin.* 2. Vico, *leg.* in vico.
Pag. 4. *cap.* 3. *lin.* 9. Soleanus. *leg.* Solempnijs.
ibid. lin. 33. irrationabili *leg.* inrationabili.
Pag. 12. *cap.* 17. *lin.* 17. emendatione. *leg.* pro emendatione.
Pag. 13 *lin.* 1. revertebantur. *adde.* cum ſumma eum veneratione rogantes, ut ad eum venire non dedignaretur.
Pag. 14. *lin.* 1. Friſingenſe. *lege.* Frigiſingenſe.
Pag. 16. *lin.* 9. premendum. *lege.* opprimenda.
Pag. 17. *cap.* 35. *lin.* 1. Vallenſium. *lege.* Vallenenſium.
Pag. 18 *cap.* 38. *lin.* 9. usquedum. *adde.* jacentem.
ibid. lin. 11. præerat. *adde.* poſtea.
Pag. 21. *lin.* 36. Sacras. *adde.* Reliquias.

Reliqua Inſtrumenta fuerunt diligentiſſ correcta.

BIBLOS SNC - FIRENZE 1997

1.4.172 (v.I pt.II)
restauro carta, imbrachettatura (tylose MH 300p; carta e velina giapponese). Guardie F(Ingres 20231 e pelle uovo). Cucitura su 5 nervi (nervi canapa;fili lino).Capitelli naturali (lino),passanti sotto catenella a centro fascicoli; capitelli ornati doppi (cotone ritorto fiorentino). Quadranti sagomati incartonati (cartone fibrato e L.C. Fabriano). Indorsatura in pelle naturale scarnita (pelle capra, tylose MH 300p, Vinavil 59).Coperta in tutta pelle (pelle capra; tylose MH 300p).

Digitized by Google

Digitized by Google